

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

992(2)

ARVARD COLLEGE
LIBRARY

FROM THE LIBRARY OF
ALBERT ANDREW HOWARD
POPE PROFESSOR OF LATIN

THE GIFT OF HIS SON
HERMANN HAGEN HOWARD
Class of 1916

RECEIVED OCTOBER 15. 1929

T. MACCI PLAVTI
COMOEDIAE.

EX RECENSIONE
ET CVM APPARATV CRITICO
FRIDERICI RITSCHELII.

ACCEDVNT
PROLEGOMENA
DE RATIONIBVS CRITICIS GRAMMATICIS PROSODIACIS METRICIS
EMENDATIONIS PLAVTINAE.

TOMVS II.
STICHVM, PSEVDVLVM, MENAECHMOS, MOSTELLARIAM,
COMPLECTENS.

ELBERFELDAE
R. L. FRIDERICH S
SVMPTVS FECIT
A. MDCCCLI.

LONDINI
WILLIAMS & NORGATE
DULAU & SOC.

NEW-YORK
B. WESTERMANN & SOC.
GARRIGUE & CHRISTERN

VAENVDANT.

T. MACCI PLAVTI

S T I C H V S.

EX RECENSIONE

ET CVM APPARATV CRITICO

FRIDERICI RITSCHELII.

ELBERFELDAE

R. L. FRIDERICH S

SVMPTVS FECIT

A. MDCCCLI.

LONDINI
WILLIAMS & NORGATE
DULAU & SOC.

NEW-YORK
B. WESTERMANN & SOC.
GARRIGUE & CHRISTERN

VAENVMDANT.

KPF 992(2)

~~Lp 36.195.5~~

HARVARD COLLEGE LIBRARY
FROM THE LIBRARY OF
PROF. ALBERT AND L. V. HOWARD
OCT. 15, 1929

D · M

ET · PERPETVAE · MEMORIAE

CAROLI · REISIGI · THVRINGI

PRAECEPTORIS · DVM · VIXIT · DVLCISSIM

POST · FLEBILEM · MORTEM · DESIDERATISSIM

SACRV · ESSE · VOLVIT

SALVBERRIMAE · DISCIPLINAE · ALVMNVS

PIENTISSIMVS

FRIDERICVS · RITSCHELIVS

Nulla e Plautinis fabulis integrior in membranis Ambrosianis quam Stichus habetur. Cuius praeter quattuor vel quinque quae interciderunt membranas et superstites sunt reliquae partes omnes et lectionem, si non ita multa exceperis, cum facilem tum certam habent. Sunt autem hae.

A. a

271. 272 = 1—10. 10—30

51. 52 = 31—58. 59—73

277. 278 = 74—89. 90—103

279. 280 = 104—121. 122—139

65. 66 = 140—155. 156—174

285. 286 = 175—193. 194—210

67. 68 = 211—230. 231—249

LXXXVI

73. 74 = 250—270. 271—284

273. 274 = 285—301. 302—315

57. 58 = 316—331. 331—345

53. 54 = 346—360. 361—377

63. 64 = 378—391. 392—410

59. 60 = 411—429. 430—448

283. 284 = 449—465. 466—485

75. 76 = 486—504. 505—519

LXXXVII

149. 150 = 520—536. 537—551

B. b

167. 168 = 583—597. 598—613

169. 170 = 614—630. 631—647

C. c

155. 156 = 682—693. 694—708

LXXXVIII

VIII

Ex his tam male habitae, ut plurima desperanda fuerint, tres tantum paginae sunt 150. 155. 156: e reliquis fortius corrosae sunt paginarum 53. 59 partes inferiores, superiores paginarum 149. 167 (quae incipit a verbis *SPESMEA*) 168. 169. — Quod autem duos quaterniones, quod genus complicandarum membranarum constans est in Ambrosiano codice, non item quaternio, sed ternio excipit, tametsi, quae post v. 708 reliqua est pars Stichi, quattuor paginas examussim expletura erat: id nisi fallor e computandi imprudentia librarii repetendum est, qui cum ad v. 520 pervenisset, reliquae parti huius fabulae, quae ipsa postrema esset totius codicis, tria membranarum paria suffectura ratus errorem tum demum animadverteret cum corrigere non liceret. — Primi autem quaternionis superstitibus membranis septem eam olim sociavi, quae paginarum numeris 49. 50 inscripta in altera sui pagina memorabilem didascaliam illam tenet, quam ad Terentium ab Angelo Maio Osannoque relatum, Plauto autem cum Niebuhrii auctoritate tum argumentorum probabilitate a Windischmanno Petersenoque reddi iussam, nos Sticho cum C. F. Hermannō tribuebamus Parergon dissertatione IV. De quo me fefellisse opinionem confidentius quam nunc tum fatebor, cum meis oculis Terentianae fabulae in priore pagina reliquias conspexero, quas ibi indagasse qui post me Ambrosianum librum versavit narratur.

E deperditarum membranarum intervallis non licet in Sticho satis tuto ratiocinari. Nam etsi inter v. 647 et 682 vulgo tres tantum et triginta versus leguntur, quo accedunt a binis scenarum interstitiis quattuor versus personarum inscriptioni destinati: ut ad plenum xxxviii. versuum numerum unus deesse videatur: tamen cum senarios 648 — 673,

qui soli certum computum admittunt, octo excipiant iambici septenarii, horum ipsorum unus potuit sane in Ambrosiano per duos versus pertinere. Quanquam eidem cum ambitu tamen sint mediocri, haud scio an non afuerint ab Ambrosiano duo hemistichia illa (vel similia illorum), quae in Palatinis intercidisse v. 666. 667 persuasit et corruptelae evidentia et necessitas sententiae.

Ceterum insigni haec ipsa fabula documento est, quot quantasque Plautinae comoediae turbas cum post Ambrosiani codicis aetatem tum ante illam sint expertae: cuius rei notabiliora exempla nuper demum Bacchidum *διόρθωσις* praebuit v. 377 sq. 393 sqq. Nihil nunc dicam de lacunis: quarum in Sticho multitudo ex ipso Ambrosiano conspicua fidem facere poterit, non sine ratione in aliis fabulis etiam sine testimoniorum pondere de lacunarum vel frequentia vel amplitudine coniecturam fieri. Mitto alias vel interpolationes vel transpositiones*), nunc demum clara certaue ut puto in luce positas, in duobusque subsisto perveteris *διασχευάσεως* exemplis designandis. Quorum alterum in decem illis versibus 48–57 cernitur, qui nec a verborum sententiarumque tenuitate ullam commendationem habent nec cum proxima scena apte coeunt et non minus post eos qui praecedunt sororum sermones, quam ante eos qui a v. 68 sequuntur, prorsus supervacanei sunt. Hos igitur versus, in quibus iam Scaligero offensioni fuit mira *paenitel* verbi constructio, omissos quidem illos in Ambrosiano codice, ego relictos esse e tali recensione huius

*) Sero intellexi etiam v. 203. 204 sic collocandos fuisse:

Vxorin sit reddenda dos diuortio:

Alienum aes cogat, an pararit praedium.

XII

tis mirum sit PAMPHILIPPVS nomen Epignomi fratri vulgo inditum, tum uno fabulae loco pro illo PAMPHILVS in ipso Ambrosiano apparet. Estque in locus ita comparatus, ut servata Pamphilippus forma vix ullo pacto rationi satisfiat. Quocumque enim modo versus 393 verba, qualia in Palatinis exstant:

Vidistin uirum sororis Pamphilippum? — Non adest
Immo *e. q. s.*

vel personis distribueris vel interpungendo distinxeris, aut sana sermonum concinnitas desiderabitur aut peccabitur in loquendi consuetudinem Plautinam. Contra sana atque expedita esse omnia senseris, simul atque duce Ambrosiano libro, in quo illius versus haec species est:

VIDISTINUIRUMSORORISPAMPHILUM NON NONADEST
sic colloquentium sermones dispertieris:

PHIL. Vidistin uirum sororis Pamphilum? PIN. Non.

PHIL. Non adest?

PIN. Immo *e. q. s.*

Non me fugiebat aliquanto difficilior e reliquis quinque fabulae locis insiticiū nomen expelli: sed ut tamen intentius circumspicienti interpolationis vix ambigua vestigia quaedam facile apparerent. Ac primum animum advertebant versuum 506 sq. hae turbae:

Vt mihi uolup est, Pamphilippe, quia uos in patriam
domum

Redisse uideo bene gesta re ambos, te et fratrem tuum.
Quorum alteri etiamsi legitimos numeros non improbabiler sic restituas: *Video bene gestā re rediisse ambos*, tamen si semel concedendum est traiecta esse Plautina verba, non profecto multo maioris audaciae, quam *rediisse* verbum transponere post *gesta re*, hoc fuerit ut in priorem versum

video verbum reficiatur turbatique ordinis causa e removendi *Pamphile* nominis consilio repetatur, cui percommodus in tali versuum illorum conformatione locus:

Vt mihi uolup est, quia uos *video*, *Pamphile*, in patriam
domum

Bene re gesta rediisse ambos, temet et fratrem tuum. Quam mutationem si qui forte hariolantis potius esse quam divinando emendantis putabunt, hoc cogitent quaeso, absque illa esset, facere me non potuisse quin aut planissimi testimonii veterem atque antiquam auctoritatem ignave spernerem aut unius in eadem fabula hominis diversis nominibus placide servatis duas quas discernere liceret recensioni mixtas relinquerem. Atque lenitur profecto violentiae si qua est offensio illius eo, quod tam est expedita reliquorum exemplorum tractatio quam huius esse disceptabilem sentio. Etenim versu 583:

Adgrediar hominem. o sperate Pamphilippe, o spes mea,
O mea uita, o mea uoluptas, salve:

quis tandem post *sperate* vocativum languidissima ferat *spes mea* verba? de quorum corruptela dubitatio non esset, etiamsi nomen hominis nihil quicquam controversi haberet. Poeta quid scripserit, satis docere similium comparatio potest:

Adgrediar hominem. o sperate Pamphile, o salus mea. Huicine autem versui Plautinam nominis formam redderem, non redderem ei qui praecedit quantumvis alia offensione libero? Quem cum poeta talem, nisi fallor, emisisset:

Set uideon' ego Pamphilum cum fratre suo Epignomo?
atque is est:

una deleta *suo* vocula licuit noviciae recensione auctori *Pamphilippum* suum invehere. Nec maiore opera quam in

XIV

his duobus, qui quales in Ambrosiano exstiterint ne compertum quidem hodie est, in eis qui supersunt versibus 527. 596 vel ad inferendum suppositiciū nomen olim opus fuit vel nobis opus est ad verum sic revocandum:

Set eccum fratrem Pamphilum [meum] incedit cum
socero suo.

Quid ais, Pamphile? PA. Ad cenam [hodie] hercle alio
promisi foras.

Quippe in exilium vocularum vel omissione vel accessione, cuius generis infinita est in Plautinis libris frequentia, omnis vertitur mutatio.

Praeter haec quae tractavi dubitationem facile moveat Sagarinus nomen insolenter correpta paenultima singulare. Quod cui servo inditum est, is cum v. 433 duobus nominibus prorsus absurde copulatis *Sagarinus Syrus* dicatur, non profecto inepte quispiam in veri Syrus nominis locum ab interpolatore demum Sagarinum esse substitutum, uno autem hoc loco Plautinae manus vestigium casu relictum opinaretur, nisi talem argumentationem illud everteret quod, nisi omnia fallunt, illo ipso versu *syrum* vel *sirum* nihil est nisi corruptum *feram* verbum.

Aliud est genus, in quo conclamationis Stichi sit quam aliarum fabularum condicio. Nam cum nominum notae illae, quibus singuli inter se sermones discriminati colloquentium actorum personis distribuuntur, nullae usquam in **A** sint, in sat multis scenis Plautinis scenarumve partibus nullae in **CD**, in Sticho quidem singulare hoc accedit quod easdem, idque constanter per totam fabulam, ne **B** quidem servavit. Itaque, quantumvis levis in hoc genere universo vel plane pleneque testantium librorum fides

sit (cuius rei causam Prolegomenis Trin. p. xxxviii significavi), tamen quo non spernendo ratioocinandi praesidio alibi uti licuit, ut in extremis Trinummi scenis, item in Bacchidum prima, eo in duabus potissimum Stichi partibus dolendum fuit nos prorsus destitui: quae sunt ab initio et in fine fabulae. In his igitur ubi ne **CD** quidem quicquam testarentur: quoniam **FZ** (ut l. s. s. p. l. sq. commemoravi) non alio fonte nisi ipso **D** usi sunt: non potui quin prorsus e meo iudicio penderem nec unquam tralaticiam sermonum partitionem curans id sequeretur solum quod rei probabilitas suadere videretur. Quanquam haec ipsa optandi potestas deligendique libertas dici nequit quam fuerit plena dubitationis, cum et sententiarum ratio et personarum indoles haud raro diversissimos atque adeo contrarios disperendi modos admittat. Ut non diffitear eas rationes, quas vel Philumenae et Pamphilae vel Stichi et Sagarini sermonibus disponendis adhibui, aliquoties (ut ad v. 88. 682 dixi) necessitatem persuadendi minime habere.

Praeterea in orthographico genere aliquid novavi, de quo breviter esse commonendum video. In quo ut dies diem doceat, cum nuper expertus sum Musei nostri phil. t. vii, p. 318 sq., ubi *conisus conexus coniuvent* formas firmavi quas Vergiliani quoque codices tuentur, tum in contrarii generis scriptura *nollo* pro *nolo* nunc intellexi. Quam receptam a me Stichi v. 631. 718. 733, servandam etiam Milit. 81 (*nollet*), non deberi casui Diomedes docet haec tradens I, p. 381: 'ex hoc uerbo [*uolo*] composita sunt malo nolo. mendose qui (f. quidam) geminant *l* literam et euuntiant mallo nollo: quoniam principale eorum unum habet *l*, uolo, et in compositione prima decidit syllaba, sequens

XVI

non immutatur'. Vbi quid mendose fieri iudicet grammaticus, non est quod nos admodum curemus, qui satis ἀναλόγως *nonuolo* transire in *nollo* potuisse perspiciamus. Gravius hoc est, quod antiquos auctores habere hanc scripturam illinc discimus: quorum doctrinam non par esse putamus editorem Plauti obscurari pati. Quanquam ut nunc res est, non ausim equidem eandem ceteris quoque locis restituere praeter librorum vel testimonia vel vestigia. Etsi enim in genere orthographico ad certam constantiam revocando, qui posthac Plantum edent, nisi fallor aliquanto longius quam nos nunc consulto volumus progredi et poterunt et debebunt: velut *hau* scripturam ante consonantes perpetuabunt, item *ausculari* formam pro *osculari*, *it at quit quot* pro *id ad quid quod*, *semul* pro *simul*, *essurio* pro *esurio*, *surrupere* pro *surripere*, *pausillus* pro *pauillus*, *rusum* pro *prosum* *susum* pro *rursum* *prorsum* *sursum*, *quor* pro *cur*, *puplicus* pro *publicus*, item *aps* *apsens* *opsecro* *optineo* *inprobis* *inritus* *conporto* cum similibus, *u* pro *y*, alia: tamen suapte natura non tam certis finibus hic locus univ ersus circumscriptus est, quin semper quaedam vagatura sint liberius, quae unius normae severitate exaequari aut ratio vetet aut dissuadeat commoditas. Sic qui sapiant merito dubitabunt e legum monumentis *gnosce* ambiguae Festi (p. 174) memoria *gnobilis* in Plautum inferre, quantumvis probabile sit *gnatus* eundem semper, nunquam *natus* dixisse. Item consuetudini fortasse hoc dabunt, ut *quom* scripturam, quae non immerito in *quomplures qui- quomque ulquomque* servabitur, transferre ad praepositionem vereantur, quae haud sane saepe, sed tamen non nunquam sic scripta in bonis libris exstat. Nec qui *nollo* constanter

substituere in locum tralaticiae ~~sole~~ formae animum inducat, consultius agere videbitur quam qui exclusa ~~debere~~ scriptura ubique ~~dehibere~~ ponat, tametsi et ~~prachibere~~ ubique et semel ipsum ~~dehibere~~ testantur codices.

Mitto nunc alia quae de Stichō dicenda restant, uberius ea et fructuosius olim in commentariis explicanda. Superest enim ut *σφάλματα* quaedam sive mea sive operarum corrigam in primo Plauti nostri volumine relictā. Nec tamen id nunc agam ut, quaecunque in ipsis poetae verbis emendari posse intellexerim, hoc loco persequar*): cuius rei

*) Nondum enim repperi quibus machinis fiat ut *αὶ δεύτεραι φρονίδες* non evadant *σοφώτεραι*: nedum, quas praedicare verius licet, *αὶ τρίται* vel *τέταρται*. Sic nuper demum, dum Militem gloriosum publicis scholis interpretor, emendationum haud mediocre spicilegium subnatum est. Velut v. 12 vidi *uirtutes* relictum pro *uirtutis* (ut Bacch. 832 *Tres* pro *Tris*, Stich. 657 *uoluptates*: cf. Mil. 32. 655. 1027): v. 18 intellexisse videor ceteris formis omnibus praestare *paniculum*: v. 57 verum esse *inuictissimum*: v. 59 alienā a Plauto *here* formam, Plautinam *heri*: v. 229 elegantius quidem verba sic collocari *Tute hoc si unus recipere ad te* —: v. 250 defensione non carere *agimus*: v. 254 praestare *mentibimur*, proximorum autem versum eam distinctionem quam in annotatione proposui, reiecta quidem cito vocis correptione, hoc autem probato alterius exitu *ac bene ei haec monstra et praecipe*: v. 262 servari posse *sese uidisse*, item v. 292 *istuc tibi*: v. 313 rectius fortasse scribi *in terris alter test audacior*: v. 367 *Ac potius quam Quin* pro *Atque*: v. 370 verum vidisse Danzium videri *ego mora moror multum*: v. 376 melius abesse *haec*, totum autem versum fortasse sic esse formandum *Vnde exit? P. unde nisi domo? S. domo? P. me vide. S. etsi uideo, Nimis mirumst facinus* e. q. s.: v. 382 merito praeferrī *aduortito*: v. 406 paullo rectius ex Ambrosiano erui *planumst id quidem*: v. 410 tenendum fuisse quod olim posueram *foris — concrepuit*: v. 425 transponendum lenius *quid negotist*, item v. 441 *Quid tibi in Epheso hic negotist*: v. 426 confidentius amplectendam Acidalii scripturam *homo* pro *hom*: v. 443 plus fidei habere *fabulemr* v. 451 non mediocri pronuntiandi asperitate sic liberari

XVIII

in fine totius operae nostrae eo commodior opportunitas erit, quo certius sperare licet fore ut aliorum studiis in Plautum collatis, plura debeam similia eorum quae iam nunc Theodorus Bergkius, C. F. Hermannus, Alfredus Fleckeisenus vel privatim nobiscum communicarunt vel publice prodiderunt*). Velut Fleckeiseno Reizianam

Domiciliumst, Athénis domus est. S. át erus hic. P. ego istam domum: v. 484 fortasse talem olim exstitisse *Nam egomet cubantem tam modo offendi domi*, quando antiquos (ut Attium) tam modo pro modo posuisse Festus testatur loco ut arbitror mutilo: v. 545 non opus esse *intust* scriptura: — ut in prima parte fabulae nunc subsistam. Gravius est autem quod probabiliter posse demonstrari puto interpolationi versum 87 deberi eiusque loco duos olim lectos esse ipsum nomen latinae fabulae prodentes, velut tali exemplo:

Ei Militi esse glorioso fabulae

Nomen poeta uoluit uorsae barbare:

item insiticism esse v. 502, eiusque in locum substituendum versum 511: pinguissimis autem glossematis Palaestrionis sermonem oneratum esse qui est initio actus tertii, ubi si non plura, certe v. 600 et 601 a Plauto abiudicandi sunt, servandum autem proximi initio *Nam*. Adde transponendos videri versus 666—668 post v. 653. Quae omnia cum affinibus e posteriore parte fabulae spero fore ut tempore opportuno otiose persequar.

- *) His quartus addendus, cuius dum haec scribo gratissimae litterae afferuntur, Otto Ribbeckius meus. Qui cum in *Bacchidibus* acre studium posuisset, his in locis gravioribus nostram posse operam emendari significavit. Non magis Plautinum, quam v. 192, sed item ab interprete profectum versum 194 esse. Subditivum etiam v. 67 videri, adiectum ab eo qui ad versum 428 pariter spectaret atque ipsius poetae versus 53 spectat ad 371, v. 56 ad 430, v. 66 ad 117, 376. Porro invertendum esse tralaticium versuum 267 et 268 ordinem. Item transponendos, non segregandos a Plautinis, v. 465. 466, hoc quidem exemplo continuatis v. 457 sqq.:

Hic enim rite productust patri:

In mare it, rem familiarem curat, custodit domum:

Obsequens obediensquest mori atque imperiis patris.

in Mil. v. 1176 *correcturam ut intro pro ubi intro* (coll. Trin. 429. Amph. I, 1, 276) acceptam referimus; item Lambinianam Trin. 709 *consilium* pro *concilium*: Hermanus persanatum Trinummi versum 679 *Facile inventust: dabitur ignis, tametsi ab inimico petas*: item probabiliorem personarum distributionem v. 191 sqq.: *Meg. domi. Numquid vis? CAL. cures tuam fidem. Meg. fit sedulo. Set —*; Bergkio autem non paucas in eandem fabulam praeclaras coniecturas, velut has de v. 297. 386. 425. 509: *moror faeceos* (quod tamen prius Reuterus vidit) — *Tute ad eum adeas ut — Olympicho vel Olympico**) — *diuitiis*: in quibus non commemoro recte v. 359 repositum *hinc*, quia id ipse occupavi Prol. p. CLXXVII. Nam mirum non est alia esse, in quibus quamquam acumen agnoscam, tamen vel necessitatem vel probabilitatem desiderem, alia suapte natura valde dubia esse, quaedam falsa**); rursus autem ea, quibus cum de ‘ditto-

Illum meum malum promptare malim quam peculium.

P. Quidum? L. quia, malum si promptet, in dies faciat minus.

[Pol profecto ab adolescente quantum adulescens discrepat:]

Hic sodalis Pistoclero e. q. s.

(Rursum haec et scripseram et pridem typographo tradideram, cum a Mauricio Hauptio benevole ad me transmissas emendationes Trinummi accepi: quas quidem, ne nimis nunc operas morer, Museo nostro philologico propediem inserendas curabo.)

***)** Quo tamen nomine Pio duce recepto haudum persanavit versum producta *drachuma* vocis antepaenultima scabrum. Quem vide num sic non incommode restituas:

Trapezitae mille drachumarum, olim Olympicho

Quas de ratione dehibuisti, redditae.

****)** Ex his tria designo, quae quia ad prosodiacam doctrinam spectant, patent latius: ut, nisi temperi reprimatur, verendum sit, ne Bergkiana auctoritate munitus error longius serpat. Certissimum est enim mea sententia recte corripi *itān tandem, uiden tu* et similia plurimis exemplis plurima, id quod negavit Bergkianus: certissimum

graphiis' Trinammi tam de canticorum descriptione suam quandam doctrinam exposuit, quanquam etiam in his sunt quae sagaciter inventa placeant, uberius indigere disceptatione sentio quam ut hoc loco, de quibus non esse assentiendum putem, declarari possit.

Igitur relictis eis, de quibus corrigi iudicium poterit, illa sola nunc corrigam quamvis magna ex parte levidensia, quae me nolente irrepserunt et aliquoties testandi veritatem non habent: id autem faciam, postquam in duplici genere crimen cavere quod fidei meae existimationi imminere ex amicis intellexi. Primum enim mirandae non sunt exiles quaedam discrepantiae inter canticum illius exemplum, quod ex Ambrosiano codice expressum Prolegomenon capitulum XVIII. posui, et annotationis nostrae de eodem cantico testimonia intercedentes. Quippe in exemplo illo exprimendo cum hoc spectarem praeter cetera, ut qualis finiendorum versuum in Ambrosianis membranis ratio esset cognosceretur, aliquoties in mediis quidem versibus numerandorum punctorum taedium imitandorumque apicum molestia effecit ut brevitatibus causa ea vocabula ponerem plena et integra, quae plena et integra in A apparuisse minime testari vellem. Neque enim fieri ullis artificiis potuit ut, cum alia in A esse annotassem, alia esse videri, alia posse esse, alia denique videri esse posse, hi tam varii tamque multiplices

penetrare vel latebrose non aequare antispasti epitritive mensuram, quam ille admisit Trin. v. 276. 278: certissimum a senariis septenariisque abhorrere bisyllabam talium pronuntiationem qualia sunt otio, filium, quam Trin. v. 658 idem tutatus est exemplo ex octonario versu (838) petito. Nec Philippi mihi persuadeo Ph'ippi potius quam Philippi pronuntiatum esse: ut nunc alia mittam.

veritatis verique similitudinis' tanquam gradus quidam vel meo calamo vel formis typothetae probabiliter inter se discriminati sine verborum ambagibus ad speciem codicis exprimerentur: id quod ita esse facile intelliget qui exempla lithographi arte parata inspexerit, quae e Mostellaria petita Parergon paginae 447 iungi iussi. Hoc igitur in genere annotationi meae credere quam vellicare testandi inconstantiam praestabit^{*)}. — Alterum est, quod in certis quibusdam orthographicis, in Trinummo potissimum, hanc rationem tenui (idque me facturum prima quaque occasione

^{*)} Vt quam possit minorem dubitationis relinquatur, dubia quaedam hic persequar finitius. Trin. v. 264 cum A....ENDUS exprimendum curavi, in annotatione autem ADHIBENDUS non ex A, sed ex (A) attuli (de quo cf. Prol. p. x), utriusque rei eadem causa haec fuit quod, etsi visa est sane codicis scriptura ad *adhibendus* formam spectare, tamen medias inter A et E litteras reapse DHIB esse asseverari non potuit. Item ex (A), non ex A commemoravi ad v. 258 PARTU: ambiguum enim fuit hoc an PARTI potius librarius scripsisset: eoque evenit ut bisyllaba forma in exemplum nostrum transiret. In quo quod v. 277 ASSUM legitur, non id quidem commemoratum in annotatione, eandem in partem valet: ut paullo sane accuratius chartis mandandum fuerit A•SUM. Nec v. 296 affirmari potuit ipsa PRAECIPIOEAFACITO verba certo exstare in codice: quanquam nec discrepantiae certa vestigia apparuerunt. Idem cadit in monon vocem v. 297. Quam quod vocabulum excipit, cum semel sic notavi F....s, semel sic FA...os, id indicio est A et o litteras nec certas ut F et s esse nec tam incertas quam tertiam et quartam. V. 262 potueram annotationi meae hoc addere, ad CONTUITU etiam Ambrosiani vestigia propius accedere videri quam ad CONTUVU: brevius idem significavi hac scriptura CONT••TU in exemplo. Quanquam saepe, quot litterarum spatia notanda esse viderentur, in tam dispari litterarum amplitudine non potui non valde incertus haerere: velut non plus spatii quinque FILIX litterae quam tres MAN occupant. — Non consulto tamen v. 245 et 283 ABILLE et SARCLUM scripta sunt in exemplo pro ABILLE et SARCLUM: in annotatione autem ad v. 275 oblitus sum INPROBIS ex A afferre pro *improbis*.

dixi in annotatione) ut, ubi de novicia scriptura, pro qua ego vetustam poetae constanter reddidissem, codicibus praeter Ambrosianum (quippe semper exemptum) conveniret omnibus, horum nullam prorsus mentionem facerem. Sunt autem illa haec: *sed apud illud aliud pro set apud illud aliut: uester uerfo pro uoster uorte: uulgo seruus pro uolgo seruos* cum similibus omnibus: *aequus pro aequos* cum similibus: *mutuum pro mutuom* cum similibus: *haud pro haut*. Hoc tamen tacito testandi compendium, quod nuper etiam ad *nihil mihi* formas transtuli pro *nil mi* tantum non semper positas, cum viderem non recte quosdam aut interpretari aut posse interpretari, non parcendum esse chartis arbitratus mox coepi de illorum quoque quibusdam (*ve, vu, quu, uu*) plene et nominatim testari. Quae diligentia si cui forte putida videbitur et inutilis, tamen error quidem ex inconstantia ista nullus oriri poterit si illud memineris, ubicunque ad receptas a me *seruom aequom praecipuom* formas nihil notatum sit, in nullo eas libro apparere, contra, sicubi in omnibus appareant, id semper dedita opera annotatum esse. Ceterum non huc pertinet *ilico* scriptura, ut quae constans sit in libris omnibus: nec *ne* (pro *nae*) et *erus*, quae tam est constans in vetustis **ABCD**, quam in noviciis **FZ** constans est *herus*, solet esse *nae*: simili discrimine atque quo in vetustis esse *numquam quamquam* cum cognatis omnibus solet, *nunquam quanquam* in noviciis, quantum quidem definire hoc genus licet in tanta frequentia illorum scribendi compendiorum quae sunt *ũ* et *ã*. Solius **F** propria est substitutae *e* pro *ae* vocalis constantia: de qua ita tacere coepi ut, etiamsi *libros* exhibere velut *malae* tester, tamen in **F** exstare *male* credendum sit.

Postremo sciri volo paucis in locis illis, ubi *Aldum* vel *Aldinam* commemoro, plerumque veri esse simillimum idem iam exstare in Iuntina prima Angelii: cuius quidem usus nullisdum machinis effici potuit ut nostram instaurandi Plauti operam comitaretur.

Scr. Bonnae m. Dec. a. CICCCCCXXXVIII.

CORRIGENDA ET ADDENDA

TOMI PRIMI*).

IN PROLEGOMENIS.

Pag. XVIII. v. 21 lege *quando-*
quidem pro *quandoquidnm*.
„ XXXII. v. 16 — Capt. III,
2, 4 pro Capt. II, 3, 4
„ XLI. v. 17 — tribuitur*);
pro tribuitur:
„ XLVIII. v. 11 — plenum (re-
ctius pro plenums (rectia
„ XLIX. v. 26 — 574 pro 274
„ LXXIII. v. 29 — 1092 pro
2092.
„ LXXVII. v. 18 — Persae
pro Stichi
„ LXXIX. v. 20 — futurum
pro futuram
„ CIV. v. 16 — V, 2, 29 pro
V, 2, 9
„ CV. v. 27 — 1046 pro 946
„ CIX. v. 6 — *quid* pro *quis*
„ CXII. v. 7 — 908 pro 906
„ CXXV. v. 11 de *A* et reli-
quis libris dicta ad fabulae v.
649 spectant, non ad 129
„ CXXVIII. v. 26 lege non
corripi pro corripi
„ CLV. v. 13 lege 559 pro
569
v. 24 — 1183 pro
1130
v. 29 — *inelegantiora*
pro *ilegantiora*

Pag. CLXIV. v. 22 — 106 pro
102
„ CLXX. v. 6 — *quidem* pro
quoque
„ CLXXIII. v. 15 — IV, 5, 4
pro IV, 5, 7
„ CLXXXI. v. 18 lege *agō-*
pro *agē-*
„ CXCIV. v. 22 — *pugilatu*
pro *pugitatu*
„ CC. v. 29 — *mi ille* pro
mi illi
„ CCIII. v. 18 — I, 1, 17 pro
I, 2, 17
„ CCV. v. 25 adde et Festus
p. 368
„ CCX. v. 7 lege *credām*
pro *credūm*
„ CCXV. v. 7 — IV, 2, 52
pro V, 2, 52
„ CCXVIII. v. 11 — 734 pro
134
„ CCXIX. v. 22 — *pes* pro *per*
„ CCXXI. v. 8 — *dedi**). pro
dedi.
„ CCL. v. 17 — *reputō* pro
reputō
„ CCLI. v. 6. — *rationibus*
et *habent* pro *rationibus*
et *habent*

*) Nec quaesivissem ego nec puto repperissem nec publice coacer-
vandas duxissem tot quot immixtas vides minutias, si meo res
consilio ageretur. Sed id cum propemodum omne incredibili se-
dulitati praeclari cuiusdam amici mei debeatur, fidei malui etiam
in hoc consulere, ut tam utilem operam perire non paterer.

XXVI

- Pag. CCLIV. v. 2 — exemplorum
pro exemplorum
" CCLVI. v. 12 — causae
pro causas
" CCLXIV. v. 14 — quidem
pro quidam
" CCLXV. v. 8 — elisa pro
elisia
" CCLXVIII. v. 4 — mihi pro
mi
" CCLXXI. v. 13 — accipi-
entur pro accipientur
" CCLXXXII. versum 4 a fine
dele
" CCLXXXVI. v. 20 lege
duabus pro duabus
" CCLXXXVII. v. 20 — De-

- ceptus pro Deceptus
Pag. CCLXXXIX. v. 5 — acuitur
pro accuitur
" CCCXXII. v. 9 — appeten-
tiam pro appententiam
" CCCXXIII. v. 5 — ut pro ac
" CCCXXX. v. 16 — CCL.
pro CCE.
Alia quaedam vel emendata sunt
vel emendabuntur suis locis
in annotatione Militis (ut ad
v. 290. 554. 619. 676. 1359),
Bacchidum (ut ad v. 51. 149.
218. 852. 1104), Stichus (ut
ad v. 44. 325. 516), cetera-
rumque fabularum.

IN TRINVMMO.

- V. 42 lege uideam pro uidcam
" 156 — reuenit pro reuenit
(et sic aliquoties)
" 264 — apstinendust pro ap-
stinendust
" 627 — ilico pro iloco
" 635 — rei pro re
" 679 — inimico pro inimico

- V. 940 — Ad pro At
965 pro 665 substitue in mrg.
V. 985 — illum quem pro illum,
quem
" 991 — 'At pro 'An
" 1146 — atque cum a pro
atque a

IN ANNOTATIONE TRINVMMI.

- Ad v. 18: nomen Graece etiam ad
Heautont. prol. 7 ipse Bent-
leius attulit, Graece nomen
Reizius demum in ed. Lips.
substituit
" v. 23: Me amicum in *BB*
esse, in BA fuisse de ami-
cum *Pareus et Gruterus* te-
stantur: de quo mea colla-
tio tacet
" v. 31 lege irrigua pro
rrigua
" v. 61 — me imprudentem *B*
(pro impr.)
" v. 62 — HAVT pro HAVT
" v. 83 — surrupuisse iam *Pa-*
reus
" v. 137 adde: fortasse eum
delendum
" v. 150 —: fortasse mihi in
his demonstravit transponen-
dum
" v. 186 lege libri pro libri

- Ad v. 190: mecum meam pro
meum meam in aliis est
Lambinianae editionis ex-
emplis
" v. 198: numquid primus *Ca-*
merarius
" v. 251: familia ei ante *B*
Hermannus olim
" v. 277 lege Pader *B* pro
Pater *E*
" v. 337 — libri cum pro li-
bri cum
" v. 352: potes etiam *Bentleius*
in *Andr. II, 5, 16*
" v. 385 lege libri pro libri
" v. 399 — quom *AB*. cum
reliqui
" v. 400: commodum: v. *Wesen-*
bergius Observ. crit. in Cic.
Sest. p. 25
" v. 428 lege adolescente pro
adolescento
" v. 492 — Calillum pro satillum

- Ad v. 503 — fabulare pro fabulare
 „ v. 503 — usus pro ubi usus
 „ v. 526: illud pro tum haec
afferens Porphyrio in Hor. carm. I, 20, 10
 „ v. 529 lege meſis **B** pro
 meſis **A**
 „ v. 540: hic ante Hermannum
Camerarius
 „ v. 545: Stasime ita esse: sed]
 istasime sed *Nonius: qui etiam*
antidit et patientia
 „ v. 552: sit iam *Camerarius*
 „ v. 554: quaerens etiam *Bent-*
leius in Heaut. II, 3, 48
 „ v. 566 lege licuit si pro li-
 cuit
 „ v. 573: istuc ante *Herman-*
num Lambinus
 „ v. 582: me ut conuenat ante
R *Lindemannus*
 „ v. 594 lege nisi quod pro
 nisi quod
 „ v. 658: conexum (non conn.)
Nonius p. 234 (non 235)
 „ v. 660 lege *Camerarius* pro
Cameraius
 „ v. 671: hunc proximo post-
 posuit *Meierus*

- Ad v. 700: Atque agrum dederis
Bentleius in Phaedr. I, 14,
1 affert
 „ v. 709: quid tibi interrogatio
 aut consilium huc accessit
Donati testimonium est in
ed. princ.
 „ v. 814 lege isce **F** pro
 hisce **F**
 „ v. 834 — nisi quod pro nisi
 quod
 „ v. 882: faxo scies *Bentleius*
in Heaut. II, 3, 30 et Mad-
vigius Opusc. II, p. 78
 „ v. 992: Di me ante *Herman-*
num Lambinus
 „ v. 1038: obnoxiosae quam
ante Hermannum Pareus
 „ v. 1051: beneficio inuenias tuo
etiam Bentleius in Eun. I,
2, 69
 Pag. 136 v. antepaen. — conue-
 nit pro conuenis
 Ad v. 1145 lege: Intellegere
Bothius. intellegere et BCD.
 intelligere et **FZ**
 „ v. 1146 adde: atque eum li-
 bri. atque *Bothius*
 — — — me lege] me e lege **C**

IN MILITE GLORIOSO.

- V. 20 lege numquam pro nun-
 quam
 „ 29 — Conisus pro Connisus
 „ 108 — intumum pro intiumum
 „ 126 — sese Athenas fugere
 pro fugere sese Athenas
 „ 154 — Set pro Sed
 „ 221 — Anteueni pro Anteueni
 „ 361 — immortales pro im-
 mortales
 „ 515 — expostulare pro ex-
 postulare
 „ 540 — opsecro pro obsecro
 „ 748 — Tamen pro Tamen
 „ 763 — centensumam pro cen-
 tesimam

- V. 784 — 'Ingenuamne pro 'Ige-
 nuamne
 „ 798 et 802 — rei pro rei
 „ 888 — meminisse pro me-
 minisse
 „ 929 — Insistite pro Insistite
 „ 944 — cogitate pro cogitate
 „ 999 — Pyrgopolinice pro
 Pyrgopolinice
 „ 1044 — PYRGOPOLINICES
 pro MILPHIDIPPA
 Pag. 101 et 125 scribe III, 1 in
 marg. supr. pro III, 4
 „ 218 et 219 scribe V, 1 in
 marg. supr. pro IV, 9

IN ANNOTATIONE MILITIS.

- Ad v. 2 lege reliqui pro reli-
 quis
 „ v. 24 — VII, 86 pro VIII,
 86

- Ad v. 54: siui uiuerent etiam
Bothius
 „ v. 104 lege Interiuit **Ba**
 (pro **B**)

XXVIII

- Ad v. 108 adde: *intimam libri*
 „ v. 132 lege hac **BA** *pro*
 hac **CDa**
 „ v. 151: hinc et illinc *etiam*
Bentleius
 „ v. 158 corr. *sublinit...* cum
 „ *ras. BA*, *sublinituſt Be*
 „ v. 160: hic *pro hoc Bentleius*
 „ v. 176 lege **PA**, corr. *e PER.*
D
 — —: *uidit etiam DB*
 „ v. 181 lege *hicinae BB*
 „ v. 187: *verbis uincat ne se*
iam Pareus ed. III.
 „ v. 200 lege *Quero, ego Da*
(pro Ba)
 „ v. 201: *curans, cogitans Berg-*
kius nuper
 „ v. 218: *expergit etiam Ba*
 „ v. 263 corr. *eri. f. euidiff&*
eam c. ras. Ba
 „ v. 283 lege *faciam enim qui*
nescias Haasius
 „ v. 293: *si te di ament, temere*
haud tollas ex editoribus
primus Pylades
 „ v. 301 lege *inproximuſt B*
 „ v. 322: *quia laſciuioſuſ Ba*
 „ v. 323: *Huc Nonius p. 135*
spectat testimonio ut alibi
dixi (non meminim, ubi)
mutilo: 'lusciosi Varro
*.... Idem Andabatis: [****
Plautus:] edepol idem caecus
non lusciosus est'
 — — *dele illanc BB*
 „ v. 328: *crepuerunt etiam*
Lindemannus
 „ v. 341 lege ſi **CD** *pro ſi*
CD
 „ v. 355: *docebo doctas Her-*
mannus olim ap. Lindem. in
Amph. III, 2, 36
 „ v. 356 lege *solae quo su-*
perſit Scioppius (pro solae
e quo)
 „ v. 359 — *Gellii XV, 15 co-*
dex pro Gellii codex
 „ v. 385: *mihi diuorti ſunt etiam*
D
 „ v. 411: *laeta laudes ante*
Bergkium Pareus ed. III.
 „ v. 412: *amoeno idem Pareus*
 „ v. 519 lege *Ita iſtaſt B.*
iſtaſt iſta C
 „ v. 521 — *iubeo: i ſine et*
 „ v. 580 — *Vt miles, quem....*

- domum, Me comprehendat (de-*
leto D).
 [Ad v. 581 — *ego hadle libræ*
(pro ago)
 „ v. 582 — *occultatabo Ba*
 „ v. 624: *homo om. Herman-*
nus de Mado. interpr. qua-
rund. verbi lat. form. p. 11
 „ v. 627: *totam Nonius: unde*
tu? tam Lindemannus non
male
 „ v. 628: *capularis ſenex hinc*
aſſert Isidor. Orig. XX, 11, 7
 „ v. 648 lege *geminam c lit-*
teram pro geminam m lit-
teram
 „ v. 676 *in Nonii testimonio*
lege est pro est
 „ v. 684 — **CD**, *ſua pro*
CD, *ſua*
 „ v. 694 — *nihil pro uihil*
 „ v. 700: *ſi iſtam ſemel etiam*
Bentleius
 „ v. 706 lege *fortunato pro*
fortunato
 „ v. 715 — *forlaſſe pro for-*
ſaſſe
 „ v. 763: *centeſimam DP*
 „ v. 809 lege *hanc ad rem*
tamen Camerarius (pro hanc
rem)
 „ v. 830: *me uoluit ante R*
Pareus
 „ v. 928 adde: *med R. me*
libri
 „ v. 932 lege **XXXV**, *p. 194*
pro XXXV, p. 104
 „ v. 940 — **XXXV**, *p. 195 pro*
XXXV, *p. 105*
 „ 997: *calim pro clam Linde-*
mannus de pros. Pl. p.
XXXVII: *quod mea ſenten-*
tia non magis hic Plauti-
num quam Trin. 756
 „ v. 1026 corr. *Velis ut fero*
B, *Vaeliſit fero C. Vaeli*
ſit fero D
 „ v. 1041 — *mirum ſi te libri*
 „ v. 1065 lege *Aetna aeque*
non altast R (pro aequo)
 „ v. 1092 *agone in B est, non*
angone
 „ v. 1106 adde: *Conueni R.*
conuenit libri
 „ v. 1127 corr. *ornamentaquo*
illi R
 „ 1129 — *intro noli iſta re B*
 „ v. 1139 lege *aechitecte R*
pro aſchitecte R

Ad v. 1170 — tuas **BCIDes**
 „ v. 1177: huc ornatus ornatu
Hermanus in Soph. Philoct.
 128
 „ v. 1187: Atque adiutes ferri
Bergkii de carm. Saliar.
reliq. p. VI: haudquaquam
feliciter
 „ v. 1211: id om. **B**
 „ v. 1252: mi animo ignoscet
Bentleius in Hor. carm. III,
 15, 9
 „ v. 1272 corr. nisi quod mu-
 lieri uideo. Mi. iubent adirē
 atque (*spat.*) Extimuit **B**
 „ v. 1277: causa in **B** quo-
 que est

Ad v. 1279 lege *Scioppium*
Susp. lect. IV, 15 (pro III,
 15)
 „ v. 1319: omnia pietas suadet
Pareus ed. III.
 „ v. 1323: propterea nimium
idem ibidem
 „ v. 1380 lege *Inuestigabo*
reliqui pro Inbestigabo re-
liqui
 „ v. 1390 — mecum **X.** mecum
reliqui
 „ v. 1424 — *Pyr. DB. em. re-*
liqui
 „ v. 1425: habeo gratiam ante
B iam *Reinius Qu. Pl. p. 13*

IN BACCHIDIBVS.

V. 6 scribe áfuit coll. *Fleck-*
eiseno Philol. IV, p. 322
 „ 106 — éamus hinc intro pro
 intro eamus
 „ 122 — ego sápere pro sá-
 pere
 „ 232 — máchinam, pro má-
 chinam
 „ 234, item 335. 371 — Set
 pro Sed
 „ 244 — inmortales pro im-
 mortales
 „ 290 — aués pro aués,
 „ 367 — éius pro eius
 „ 432 — áput pro áput

V. 445, item 948 — causa pro
 caussa
 „ 508 mendicet méus pater pro
 meus mendicet pater
 „ 599 — periculo pro periculo
 „ 930 — pro 890 in margine
 „ 953 — audiui fáta pro au-
 diui fata
 „ 958 — Et de pro Et te
 „ 1012 — illi pro illi
 „ 1097 — memorat pro mé-
 morat
 „ 1120 — tumultu pro tumulto
 „ 1135 — fuere pro fuere
 „ 1175 — filium pro filium

IN ANNOTATIONE BACCHIDVM.

Ad v. 38: quoque iam *Retzius*
delebat, commemoratus ab
Hermann in Ianni Ann. phil.
nov. a. 1837 t. XIX, p. 371).*
 „ v. 40: dixis pro dictis *Her-*
mannus ibidem

— — lege dignus **D** pro
 dignus **D**
 „ v. 41 — meretricium **D** pro
 meretriciam **D**

*) Vbi etiam alla quaedam occupata sunt quae mihimet vel in annota-
 tione tribui vel in vernacula de Bacchidibus commentatione quae
 est in *Musei phil. tomo IV*: velut versus 48 emendatio. Quippe
 illo ipso anno cum a patria aſſerim, factum est ut *Hermann*
 censuram illam nunc primum videam, comiter monitus a *Fleckeiseno*.

T · MACCI · PLAVTI

S T I C H V S.

ARGUMENTVM.

Senéx castigat filias, quod eas viros
Tam perseuerent peregrinantis pauperes
Ita sustinere fratres neque relinquere:
Contraque uerbis delenitur commodis,
Habere ut sineret, quos semel nactae forent. 5
Viri reueniunt opibus aucti trans mare:
Suam quisque retinet, ac Sticho ludus datur.

INCIPI STICVS PLAVTI. ARGVMENTV B. INCIPI STICHVS
PLAVTI C. INCIPI STICHVS PLAVTI. INCIPI ARGVMENTVM
D. Stichus Plauti Z. PLAVTI POETE. CLARISSIMI. STICVS. IN-
CIPIT. ARGVMENTVM F, qui STICVS inscribit per totam fabu-
lam 1. quod eē D, Bothius. quodaeae B. quo haec C. quod
haec FZ 2. pauperis CD 3. sustine C 4. Contra que
CD: quod defendi potest delinitur F 5. ut] quod F. om. Z
quos] ut F nacte Z. inacta B 6. retineat BCD
Explicit Argumentum addit B, EXPLICIT D

PERSONAE.

PHILVMENA [PANEGYRIS] }
PAMPHILA [PINACIVM] } SORORES

ANTIPHO SENEX

GELASIMVS PARASITVS

CROCOTIVM ANCILLA

PINACIVM PVER

EPIGNOMVS

PAMPHILVS [PAMPHILIPPVS] } FRATRES

STICHVS

SAGARINVS } SERVI

STEPHANIVM ANCILLA

TIBICEN.

ACTVS I.

PHILVMENA. PAMPHILA.

PHILVMENA.

Credo égo fuissé miserám, soror, Penélopam ex animo,
Quae tám diu suo caruit uiro: nam nós eius animum

*Act. I. Scen. 1. PHILVMENA PAMPHILA A: quae nomina nos per totam fabulam restituiamus. PANEGIRIS PINACIVM SO-
RORES II. BD et, nisi quod due, F. om. C. Panegyris. Pinacium
sorores Z. Ceterum in ipsis sermonibus per fabulam universam
personarum nominibus omnibus caret B Totam scenam cum
iambicis senariis Muretus Var. lect. V, 6, compositis autem e
dimetro iambico et iambico penthemimeri versibus*

u — u — u — u — | u — u — u

*Reizio auctore Hermannus in libro de metris p. 178 sqq. descri-
psisset: hoc quidem genus numerorum idem nuper in Zimmer-
manni Diurn. antiq. a. 1837 p. 759 sq. vidit in octo tantum pri-
mos versus cadere, quos quidem Sotadeos esse voluerat in Ele-
mentis doct. metr. p. 457 sq. Eorum in A haec species est:*

CKEDOGOMISERAM

FUISSEPENELOPAM

SORORSUOEXANIMO

QUAETAMDIUUIDUA

UIROSUOCARUIT

NAMNOSEIUSANIMUM

DENOSTRISFACTISNOSCIMUSQUABUMUIRIHINCABSUNT

QUORUMQUENOSNEGOTISABSENTIUM • T • UTAEQUOMEST

De nóstris factis nóscimus, quarum hinc uiri absunt,
 Quorúm quidem negótiis abséntum, ita ut aequomst,
 Sollicitae nocteis ét dies, sorór, sumus semper.

5

P A M P H I L A.

Nostrum ófficium aequomst fácere nos: neque id magis
 facimus,

SOLLICITAENOC • I • SETDIESSORORSUMUSSEMPER

NOSTRUMOFFICIUM

NOSFACEREAEQUOMST

NEQUEIDMAGISFACIMUS

QUAMNOSMONETPIETAS

SEDHICSORORASS • • • DUMMULTAUOLOTECUM

LOQUIDERREUIRI

SALUENEAMABO

SPEROEQUIDEM • • ETUOLOSEDHOCSORORCRUCIOR

Quos versus B (quocum congruunt, nisi ubi contrarium notamus, reliquorum librorum testimonia) sic dispositos exhibet, in unum plerumque binis contractis:

Credo ego miseram fuisse Penelopam
 Soror suo ex animo quae tam diu uidua
 Viro suo caruit. nam nos eius animum
 De nostris factis noscimus quarum uiri hinc absunt
 Quorumque nos negotiis absentum ut est aequum
 Sollicitae noctes sed dies soror sumus semper.
 Nostrum officium nos facere aequum est
 Neque id magis facimus quam nos monet pietas.
 Sed hic mea soror adfidum. multa uolo tecum
 Loqui de re uiri. saluene amabo.
 Spero quidem et uolo. sed hoc soror crucior

Nostrae sunt, quae scripturae nec A vel B testem habent nec ad alium auctorem nominatim a nobis referuntur

1. ego sup.

scr. D penelopam C suo om. iam Muretus Credo

ego Penelopam, soror, miseram suo ex animo. Hermannus parum probabiliter

2. sic Hermannus de metr. p. 175. Quae tamdiu

uidua suo uiro caruit: nam eius animum idem p. 173 et nuper

3. hinc uiri Reizius

4. nos om. DFZ. Duriusculum in iam-

bicis quidem numeris sit Quorum quidem nos negotiis aequum

CDFZ 5. sollicitae FZ. sollicitae D noctes et CDFZ

6. PINACIVM praefigunt CD, Pl. FZ officium CDFZ

aequum CFZ. equum D Transpositionem verborum Her-

Quam nós monet pietás.

PHILVMENA.

Set huc, soror, ádsiesdum:

Voló loqui de ré uiri.

PAMPHILA.

Saluaéne, amabo?

PHILVMENA.

Speró quidem et uoló. set hoc,

manno Bothius olim praecierat 7. Sed] PHILUMENAE tribuimus: PINACIO continuant libri huc Acidalius adsiesdum *B* duce *A* (nisi forte in hoc fuit ADSIDEDUM). adfidum etiam *CDa*. adfidum *DBFZ*. Facile quispiam de tali conformatione horum versuum cogitet:

Quam nós monet pietás. Set hic mea sóror adside,
Dum uólo loqui de ré uiri.

8. Voló tecum de ré uiri *Hermannus delete* loqui uirum *Bothius olim* PAMPH.] PINACIO continuant *CD*, PA. praefigunt *FZ* saluaene *Hermannus*: quod etiam *Trin. 1177 repositum vellem* 9—17. Iambicorum dimetrorum descriptionem inchoauerat in *Elementis p. 391 Hermannus*, perfecit nuper. Pergit autem *A* in hunc modum:

PATRENTUUMMEUMQUEADEOUNICEQUIIUNUS
CIUIBUSEXOMNIBUSPROBUSPERHIBETUR
EUMNUNCIMPROBIUIRIOFFICIOUTI
UIRISQUITANTASABSENTIBUSNOSTRIS
FACITINIURIASINMERITO
NOSQUEABREISABDUCEREUOLT
HAECHESUITAEMESORORSATURANT
HAECHIDIUIDIAEETSENIOSUNT
NELACRIMASORORNEUTUOIDANIMO
FAC e. q. s.

Eadem descriptione *B* utitur, nisi quod in unum contraxit quintum et sextum. In singulis cum *A* reliqui consentiunt, ubi discrepantiae nihil commemoro 9. PHIL.] PANEGIRIS *CD*. Pl. *FZ*

quidem *BCDZ*. equidem *F*. Post EQUIDEM in *A* duae litterae sint (id?) an duarum litterarum spatium, non satis liquet

Sorór, crucior, patrém tuum 10

Meumque ádeo, qui unus únice

Ciuiús ex omniús probus.

Perhibétur, eum nunc improbi

Viri ófficio uti: qui uiria

Tantás absentibús facit, 15

Nostris inmerito iniúrias,

Nosque áb eis uolt abducere.

Haec rés uitae me, söror, saturant,

Haec míhi diuidiae et sénio sunt.

PAMPHILA.

Ne lácruma, soror, neu túo id ánimo 20

Fac, quód tibi pater faceré minatur.

Speś ést eum melius fácturum.

Noui égo illum: ioculo istaéc dicit;

10. crucior **BC** 11. Meumque adeo, unus qui únice Hermannus
16. deletó cum solo **F** nostris catalecticum faciebat Hermannus in Elementis, proximum autem anapaesticum:

Iniúrias immérito,

Nosque áb iis nunc abducere uolt.

inmerito (pro imm.) solus **A** 17. if **B**. hic **CDFZ** ab-

du...ere cum rasura **Ba**. aducere **D** uult libri praeter **A**

18—33 anapaesticos esse Hermannus vidit, qui duobus systematis conclusit. Eandem versuum distinctionem **AB** (et **A** quidem inde a v. 20 pari singulorum initio) servant, nisi quod v. 31. 32 **B** in unum contraxit. 18. hae ref **BCZ**. heres **DF**

soror me **F** 19. Hae libri praeter **A** mi **BCDF**

20. PAMPH.] PIN. **CD**. PA. **FZ** Ne] Neu libri praeter **A**

lacruma **BCD**. lachruma **Z** neu] ei eu **C** 21. tibi Bothius.

tibi tuus **ABCDZ**. tuus tibi **F**. tuus Hermannus olim, sic ille nuper transponens: neu tu ánimo id fac || Quod tibi tuus pater faceré minatur pater unius syllabae, quippe in anapaesticis: ut

soror v. 18. 20. 41, uiri v. 29, decet v. 28, placet v. 47 23. ioculo

Neque illíc sibi mereat Pérsatum

Montís, qui esse aureí pérhibentur, 25

Vt istúo faciat quod tú metuis.

Tamen sí faciat, minúme írasci

Decet: néque id immerito enéniet.

Nam uĩri nostri domo ut ábierunt,

Hic tértiust annus.

PHILVMENA.

Ita út memoras: 30

Quom ipsi ínterea uiuánt, ualeant:

Vbi sint, quid agant, ecquí bene agant,

Neque párticipant nos néque redeunt.

PAMPHILA.

An id doles, sorór, quia

Illí suum officium nóñ colunt, 35

Quom tú tuum facis?

istaec libri cum *A*. istaeo ioculo *Camerarius*

24. ille *B*:

nisi fuit ille hau coll. *Mus. phil. Rh. n. IV, p. 582*. ille libri cum *A*

25. montes libri cum (*A*)

26. ut *CDFZ*. Vt *B* et ut

visum est *A*

27. TAMETSI *A*: quo duci ad Tam si videmur

coll. v. 44

minime libri cum *A*

29. tertius *B*, bisyllabum

ut in anapaesticis. tertius libri cum *A*; nisi quod tercius *B*

PHIL.] *Pl. FZ*: nullo intervallo contínuant *ABCD*

31. quom

A. Cum reliqui, sed *PA*. praemisso *FZ* sorori tribuentes, quae nos eidem personae continuavimus

32. ecqui bene agant *B*.

ecquid agant *ABCD*. om. *FZ*. ecquid ament nos non inepte *Lo-*
manus p. 62, minus recte de trochaicis numeris cum hic tum aliis
locis huius scenae cogitans

Paroemiacum Hermannus hac

distinctione effecit:

Vbi sint, quid agant, ecquid agant, neque

Participant nos neque redeunt.

34—36 iambicum systema est: anapaesticos non sine quibusdam
artificiis contínuavit *Hermannus*. Sic autem *B* distinguit cum *A*:

An id doles. soror quia illi suum officium

Non colunt quom tuum facis ita pol.

34. PAMPH.] *Pl. FZ*. om. *CD*

36. QUOMTUTUM *A*. cum tuum

PHILUMENA.

'Ita pol.

PAMPHILA.

Tace sis: caue sis audiam ego istuc
Posthac ex te.

PHILUMENA.

Nam quid iam?

PAMPHILA.

Quia pol meo animo omnis sapientis
Suum officium aequomst colere et facere. 40
Quamobrem ego te hoc, soror, tametsi es maior,
Moneo ut tuum memineris officium;
Et si illi improbi sint, atque aliter nos faciant
Quam aequom sit, tam pol noxiae ne quid magis sit,

CDFZ PHIL.] PA. **CDFZ**. spatium **AB** 37. 38 anapaestico systemate conclusimus: dimetros acatalectos ut proximos Hermannus descripsit. In terminandis versibus non discrepant **AB**, in ordinandis primis duobus solus **A** sic:

POSTHAC EXTE NAMQUIDIAM

TACE SIS CAURSIS AUDIAM EGO ISTUC

37. PAMPH.] PI. **CDFZ** 38. Posthac **AF**. Caue posthac **BCDZ**

PHIL.] PA. **CDFZ**. spatium **AB** quid **ADFZ**. qui **BC**

39. PAMPH.] PI. **CDFZ** omnis sapientis **BCDFZ**, nisi quod sapientis **Da** 40. AEQUOMEST **A**. aequum est **B**. aequum est

reliqui 41. SOROBEGOHOC TE solus **A** 43. 44 bacchiacos fecimus cum Hermanno, anapaesticos qui insequuntur. Quorum haec in **A** species:

ETSI ILLI IMPROBISINT ATQUE ALITER

NOS FACIANT QUAM AEQUOMST TAMPOL

NEQUIB MAGIS ITOMNIBUS OBNI XE OPIBUS

NOSTRUM OFFICIUM MEMINISSE DECET

PLACET TACEO ATMEMINERIS FACITO

Eadem distinctio versuum in **B** est 43. adque **C** nos] in
nos Pius. nls (h. e. nobis) Guyetus 44. aequom sit Hermannus.
aequum est **B**. aequum est reliqui tam pol, [noxiae] ne quid
magis sit, omnibus obnixe opibus **B**: nam de tam forma hoc me

Omnibus obnixè opibús nostrum

45

Nos officium meminisse decet.

PHILV MENA.

Placet: táceo.

PAMPHILA.

At memineris fácito.

[PANEGYRIS.

Nolo égo, soror, me crédi esse inmemorém uiri:

Neque ille honores, míbi quos habuit, pérdidit.

Nam míbi pol grata accéptaque huius benignitas: 50

Et mé quidem haec condício nunc non paénitet,

Neque ést quor studeam has núptias mutárier.

Verúm postremo in pátris potestatést situm:

Faciéndum id nobis, quód parentes imperant.

PINACIVM.

Scio átque in cogitádo moerore aúgeor: 55

testimonium fugerat Prol. Trin. p. CXLIII. tamen pol Ne quid (d e corr.) magis simus omnibus obnoxiosae opibus B. tamen pol ne quid magis simus omnibus obnixè opibus reliqui. tamén pol ne quid magis siemus, || Omnibus obnixè opibús Hermannus minus pro magis

Pius 46. Nos addidit Hermannus 47. PHIL.] PA. CDFZ

PAMPH.] PI. DFZ. PAN. C at] an F 48—57 Platinos non esse A evincit, a quo illi prorsus absunt 48. PA.

praemittunt FZ. om. CD foro Da inmemorem pro imm. solus C 49. ille Bothius. ille eos libri. eos Guyetus

50. pol mihi B. mihi pol reliqui grā^{ta} D huius benignitas R: (huius Guyetus.) huius est benignitas libri. huius benignitast

Bothius 51. hoc B conditio libri poenitet C. penitet B. perit et DFZ 'Mirum loquendi genus': Scaliger

52. cur Guyetus. quor non B. cur non (vel ñ) CD. cur nunc FZ. Perperam de his iudicat Kampmannus de reb. mil. Pl. p. 18

53. postremo] postea Da est libri 54. Faciendumst nobis fuisse puto 55. Pl. FZ. om. CD adque C cigitando

Da merore BCD F augeor BCD, Bentleyus in Heautont. II, 2, 3. angor FZ. angeor cum Palmerio Acidalius

Nam própemodum iam osténdit suam senténtiam.

PANEGYRIS.

Igitúr quaeramus, nóbis quid facto úsus sit.]

ANTIPHO. PHILVMENA. PAMPHILA.

ANTIPHO.

Quí manet ut moneátur semper séruos homo officiúm suum,
Néc uoluntate id fácere meminit, séruos is habitu hau
probost.

Vós meministis quótkalendis pétere demensúm cibum: 60
Quí minus meminístis, quod opust fácto, facere in aédibus?
Iám quidem in suo quicqué loco nisi erit míhi situm su-
pelléctilis,

57. PA. *FZ*. om. *CD* queramus *BCDF* nobis om.
Da quod *C* facio *BC* usus] opus *F* sit] sit
antipho *B*

Act. I. Scen. 2. ANTIPHO MULIERES *A*. om. *BC*. ANTI-
PHO *D*. Antipho. Panegyris. Pinacium filiae *FZ* 58. Cui *D*

manet] MONEAT *A*, monet *F* SERUUS *A*, seruof reliqui: item
v. proximo 59. Nec] Nam *B* is] HIS (an HIC?) *A* ha-
bitus *F* HAU *A*. aut *BCD*. haud *FZ* probost *B*. pro-
bust *B*. probust *CD*. probus est *FZ*. de *A* non liquet 60.

quod kalendis *D*. quot Kalendis *FZ*. quod calendis *BC*. QUOTCA-
LENDIS *A* 61. opust *Bothius*. opus^{fit} *D*. opus sit *ABCFZ*

factre *D* 62. in om. *Bothius* quicque *AB*, *Pylades*.
quique *CD*. quoque *F*. queque *Z*. quidque vulgatur inde a *Taub-*
manno fita *F*. supellectilis *AFZ*. supellectilis *BCD*.

Vide *Prol. Trin. p. CXXIII. CXXXVII.* *Durioribus numeris huius*
versus etsi defensio parata est ibid. p. CCXXV. et OLIV, tamen nescio
an praestiterit

Iám nisi quídem suo quicque locó mi erit situm supelléctilis

Quom égo reuortar, uós monumentis cómmonefaciam bú-
bulis.

Nón homines habitáre mecum míhi uidentur, sét sues.

Fácite sultis, nítidae ut aedes mēae sint, quom redeám
domum. 65

Iam égo domi adero: ad mēam maiorem fíliam inuisó domum.

Sí quis quaeret, inde uocatote áliqui: aut iam egomet híc
ero.

PHILV MENA.

Quíd agimus, soror, si óffirmabit páter aduorsum nós?

PAMPHILA.

Pati

Nós oportet, quód ille faciat, quóius potestas plús potest.

Éxorando, haut áduorsando súmendam operam cénseo. 70

Grátiam si páce petimus, spéro ab eo impetrássere.

63. Quom *pro* cum soli **AB**. reuortar *e* reuertar, an hoc
ex illo correctum habeat **B**, obscurum est. reuortar reliqui cum **A**

MONIMENTIS solus **A** 64. MIHI **AZ**. mihi hic **BCD**. hic
mihi **F** UIDENTUR **A**. uidetur **F** 65. Faciete **CD** sultis
AFZ. fulcis **CD**. vacuum spatium **B** aedes meae **ABCZ**.
meae aedes **DF** QUOM *pro* cum solus **A** 67. quaeret *Guyetus*,
Brizius p. 31. me quaeret libri cum **A** 68. PHIL.] PAN. **CD**.

PIN. **FZ** OFFIRMAUIT **A**. offimabit **D**. obfirmabit **F** aduorsum
C. aduersum **ABDFZ** PAMPH.] PIN. **CD**. PAN. **FZ**

69. cuius libri cum **A** 70—83 hoc ordine collocatos **A** ser-
uavit, qui in reliquis libris sic sese excipiunt: 80—83. 75—79.
70—74. Quanquam ut de aliis praeterea turbis huius scenae su-
spicer, cum alia me movent tum praeter ceteros v. 84, qui non
potest non valde importunus videri 70. PIN. huic versui prae-

mittebat *Acidalius*, proximo PAN. **F**, PIN. **Z**: neutri quicquam **CD**
haud **AB**. om. reliqui aduersando omnes cum **A** 71. Gra-
tiam si pace petimus **B**. GRATIAMPAA •• SIPETIMUS **A**, quod PACESI in-
terpretor. Gratiam a patre si petimus reliqui. Gr. a patre si petemus
vel Gr. si a pátre petemus *Kampmannus de AB praep. p. 10*. Gra-

'Aduorsari sine dedecore et scelere summo haut possumus:
Néque ego id sum factura, neque tu ut facias consilium
dabo,

Vérum ut exorémus. noui ego nostros: exorabilist.

ANTIPHO.

Principium ego quo pacto cum illis decipiam, id ratiocinor:
75

'Vtrum ego perplexim laccessam oratione ad hunc modum,
Quási numquam quicquam adeo adsimulem, an quasi quid
indaudiuerim

Éas in se meruisse culpam: potius temptem leniter,

'An minaciter. scio liteis fore: ego meas noui optume.

Sí manere hic sese malint potius quam alio nubere, 80

Fáciant. quid mihi opust decurso aetatis spatio cum meis

tiam si petimus, addens nos post spero, Hermannus in Iahnii Annal. phil. t. XXXV, p. 193 impetrassere AB. impetrasse CDBFZ.

imperasse Da 72. ADUORSARISINRDEDECORE A. aduersari sine dedecore FZ. aduersariis indedecore DCD summos D

haud cum reliquis A ut vid. possumi B 73. ego id sum factura R. ego factura sum BCD FZ. EQUIDEM I FACTURA (h. e. ut puto EQUIDEM IT F.) A: quod vereor ut defendi possit. ego sum factura Taubmannus tu] TE A. Quo cave velut sic abutare:

Neque equidem id factura neque te ut facias compulsura sum

74. EXORABILIST A. exorabile est BCDZ. exorabilis est F 75.

ANT. om. libri cum illis] ILLI A ratiocinor Z 76. ego] Ergo CDZ perplexim hinc afferunt Charisius p. 190, Nonius p. 515 et Glossarium Plautinum laccessam CbD orationem Z, Char., Non. 77. ADROADSIMULEMANQUASIQUID A. in eas similem quasi nihil reliqui, nisi quod eas similem B, eas similem FZ

indaudiuerim Pareus, prob. Fleckeis. Exerc. p. 44. inaudiuerim cum A Camerarius. inde audiuerim reliqui libri, item cod. Scaligeri

78. potius R. an potius libri cum A. ac potius Acidalius temptem ABCD. tentem FZ leuiter CD 79. LITEIS A. litif reliqui noui optume AB. optume noui reliqui 80. ANT. notam praemittunt DbFZ (Am. Z) 81. Faciant Acidalius. Non faciam ABCD. non faciant Z. nunc faciant F opust ADZ.

Gérere bellum, quóm nil, quamobrem id fáciam, meruisse
árbitror?

Mínime: nolo túrbas. set mi hoc óptimum factu árbitror:
Síc faciam: adsimulábo, quasi quam cúlpan ad sese ad-
miserint.

Pérplexabilitér earum hodie pérpauefaciam péctora: 85

Póst id igitur dēinde, ut animus méus erit, faciám palam.

Múta scio faciúnda uerba: ibo întro. set apertást foris.

PHILVMENA.

Cérto enim mihi patérnae uocis sónitus auris áccidit.

P AMPHILA.

'Is est ecastor: férre aduorsum homini óccupemus ósculum.

PHILVMENA.

Sálue, mi pater.

opus est **BC**. opus est **F** deturfo **B** spacio **BCD** meis
Lomanus p. 64. eis libri cum **A** 82. quomnihil **A**. cum nihil
reliqui id **A**. om. reliqui arbitror libri cum **A**. arbitrer
Lambinus 83. Minime libri cum **A** uolo **FZ**, cum minime
iungentes mi hoc Bothius. hoc mihi libri cum **A** factum
Dousa 84. ANT. praemittunt **D¹BFZ** adsemulabo **B**
QUANCULPAM **A**. aliquam culpam reliqui, nisi quod cupam **D**. culpam
aliquam Bothius ad sese **B**. adse **A**. in sese reliqui mi-
serint **F** 85. perplexabiliter hinc receptum in Gloss. Plaut.
post earum raturam **B** perparue faciam **F** 86. Post id
igitur deinde **B**. Post id agam igitur deinde libri cum **A**. Prius id
agam: igitur deinde Acidalius. Post id ego igitur deinde Lomanus
p. 65 palam Camerarius. patam **B**. pacem reliqui. de **A** non
liquet 87. facienda libri cum **A** apertast **CD**. aperta est **B**.
aperta est **FZ** 88. PHIL. **B**. PIN. **CDEFZ**. Ceterum tam multos
distribuendi modos sororum in hac scena sermones admittunt, ut
in tanta codicum et inconstantia et omittendi negligentia vix ha-
beas ubi sat certo pedem figas. Restabat igitur ut aliquo modo
non incommodo timidioris Philumenae audentiorisque Pamphilae
sermones alternarentur auris omnes 89. PAMPH. **B**. PAN.
CDEFZ ADVERSUM **A** homini Dousa, Scaliger. hominem
libri cum **A** 90. PHIL.]Pl. **CDEFZ**. Nisi haec PAMPHILAE con-

ANTIPHO.

Ét uos. ilico ágite istinc abscédite.

90

PHILVMENA.

'Osculum.

ANTIPHO.

Sat est ósculi mihi uóstri.

PHILVMENA.

Qui, amabó, pater?

ANTIPHO.

Quia ita meae animae salsura euénit.

PAMPHILA.

Adside híc, pater.

ANTIPHO.

Nón sedeo istic: uós sedete: ego sédero in subséllio.

PAMPHILA.

Máne puluinum.

ANTIPHO.

Béne procuras míhi: sat sic fultúmst.

tinuanda sunt potius me **B** AN. **FZ**. PANE. **C**. PAN. **D**.
 Et sic etiam proximo v., nisi quod ibi AN. **D** uos. ilico
 agite istinc **R**. UOSAMBAELICOAGITEISTIC **A**. uos ambae ilico agite
 reliqui, nisi quod ambe **C**, praemissum autem (initio versus) **A**
D abscedite **ACDFZ**. ascidite **B**, assidite Camerarius:
 unde absistite Acidalius 91. PHIL.] Pl. libri: item post uostri
 est osculi mihi **AB**, nisi quod OSCSCULI **A**. est mihi osculi **CDZ**.
 mihi est oculi **F** uostri **AB**. uestri **Z**. urí **CF** **E** 'Ner-
 golaria' Plauti Festus p. 197 affert 'Osculum sat est mihi . . . qui
 ambo mi pater' 92. AN. om. **CDA** salsura euénit Came-
 rarius. SALSURAEUENIT **A**. salsurae euénit **B**. salsureuénit **C**. sal-
 sure uenit **DZ**. salsure uenit **F** PAM.] Pl. **DBFZ**. om. **CDA**
 ADSIDE **A**. affide reliqui 93. AN. **DBFZ**. PAN. **DA**.
 PANE. **C** [sedeo] sed ec **D** EGOSDEREIN **A** 94. PAM.]
 Pl. libri ANT.] ut v. 93 sat Butkus. satis libri cum **A**.

PAMPHILA.

Sine,

Pater.

ANTIPHO.

Quid opus est?

PAMPHILA.

'Opus est.

ANTIPHO.

Morem tibi geram. atque hoc est

satis.

95

PAMPHILA.

Númquam enim nimis curare possunt sũum parentem fĩliae.
Quem aequiust potiorem habere quám te? postideá, pater,
Vĩros nostros, quibus tú nos uoluisti esse matres fámilias?

fultumst. PAM. sine **B**. FULTUST 81.1 **A**. fultum est mihi *reliqui*

95. Pater. ANT. quid opus est? PAM. opus est **B**: si modo unius
syllabae esse pater potest. SINEPATER QUIDOPUST OPUST **A**. Pl. Sine
pater. AN. quid opus est. Pl. opus est *reliqui*, nisi quod Pl. ab initio
om. **B****D****a**, ANTIPHO pro AN. habet **C**, **A** autem (sic: paterAquid)
B, alterum Pl. om. **B**. Fortasse pater additamentum est libra-
riorum, ita autem instauranda poetae manus: AN. Nám quid opus
est? PA. opus est *e. q. s.* Quanquam possunt etiam morem geram
interpretis esse (ut v. 742), Plauti autem haec:

PA. sine,

Mi pater. AN. quid opus est? PA. opus est. AN. mórigerabo.
atque hoc satist.

Nam omnium minime elegantes hi sint numeri futuri:

Mi pater. Quid opust? Opust. Morém geram. atque hoc est satis.

adque **C** ESTSATIS **A**, **B**. satis est *reliqui* 96. PAM.] Pl. **FZ**.
om. **CD** 97. PIN. praemittit **D****b** Quem **AF**. Quam **B**.
cum **CDZ** aequiust **B**. AEQUIUSTNOS **A**. aequus est nos *reliqui*
haberé **B** quam om. **F** postea **F** 98. nostros om.
Da. nostros **B** nos uoluisti esse **B**. uoluisti esse nos *libri cum*

ANTIPHO.

Bōnas ut aequomst fácere, facitis, quóm tamen absentis uiros
Pröinde habetis, quási praesentes sint.

PAMPHILA.

Pudicitiast pater, 100

Ēos nos magnificáre, qui nos sócias sumpserúnt sibi.

ANTIPHO.

Númqui hic est aliénus nostris díctis auceps aúribus?

PHILVMENA.

Núllust praeter nósque teque.

ANTIPHO.

Vóstrum animum adhiberí uolo.

Nám ego ad uos nunc ínperitus rerum et morum múlterum
Discipulus uenio ád magistras: quíbus matronas móribus, 105
Quae óptumae sunt, ésse oportet, id utraque ut dicát mihi.

PAMPHILA.

Quíd istuc est, quod éxquaesitum huc múlterum morés uenis?

-
- A** ^{ami} filiast **D** ead. m. 99. AN. om. **CDa** AEQUOMST
A. equum est **B.** aequum est *reliqui* quom **AB.** cum *reliqui*
 absentis omnes 100. PROINDE **A.** perinde *reliqui* habetis **B**
 quasi **ADbFZ.** quas **BCDa** presentes **B** PAM.] Pi.
 libri PUDICITIAST **A.** pudicitia est *reliqui*, nisi quod pudicitia **F.**
 pudicitiae *Bothius* 101. Eos nos **R.** eos...s **A.** Enos (vel e
 nos) **BCD.** eos **FZ.** Est, nos *Bothius* quis **C** sotias **C**
 102. Numqui hic est *Bothius*. Numquis hic est *libri cum A.* Num-
 quis hic *Guyetus*. *Licebat etiam* Numquis hic, et in fine auribus
 103. PHIL] PAN. **CDbZ.** PIN. **DaF.** Nullust. **R.** Nullus
 libri cum **A** preter **B** NOSQUETQUE **A.** nosque te qui **BCD.**
 nos teque **FZ** 104. Inperitus, non imp., **C** 106. optume **B**
 oportet, id **R.** OPORTET SED **A:** quod quid sibi velit nescio.
 oportet sed *reliqui* 107. PAM.] PA. **DbZ.** PI. **F.** om. **CDa**
 exquaesitum huc *Guyetus*. huc exquaesitum libri, nisi quod ex-
 quesitum **Z,** exquisitum **F.** In **A** utrum **R** an **i** sit, non liquet

ANTIPHO.

Pól ego uxorem quaéro, postquam uóstra mater mórtuast.

PAMPHILA.

Fácilè iuuenies ét peiorem et péius moratám, pater,
Quam illa fuit: meliorem neque tu réperies neque sól
uidet. 110

ANTIPHO.

'At ego ex te exquaero átque ex istac túa sorore.

PAMPHILA.

Edepól, pater,
Scío ut oportet ésse: si sint ita ut ego aequom cénseo.

ANTIPHO.

Vólo scire ergo, ut aéquóm censes.

PAMPHILA.

'Vt, per urbem quom ámbulent,
'Omnibus os optúrent, ne quis mérito male dicát sibi.

ANTIPHO.

Díc uicissim núnc iam tu.

PHILVMENA.

Quíd uis tibi dicám, pater? 115

ANTIPHO.

'Vbi facillumé spectatur múlter, quae ingenióst bono?

108. uoſtra libri cum *A* MORTUAST *A*. mortua eſt reliqui

109. PAM.] PA. libri 110. tu. om. *F* repperief *CD*

SOLUIDET *A*, Pylades. uidet ſol reliqui. uidit ſol 'antiqui codd.' Pii

111. exquaero Bothius. EXQUERO *A*, ut non ſit dubia. E littera,
exquiro reliqui adque *CDa* PAM.] Pl. libri aedepol *F*

112. Mira ſententia AEQUOM *A*. aequum *B*. aequum reliqui.

Sic etiam proximo v, 112. ergo ſelre *F* PAM.] Pl. libri

quom *A*. cum reliqui 114. opturent *B*. obturent reliqui cum *A*

115. AN. om. *CDa* PHIL.] PA. *F*. om. *CD* 116. facillime

ANTIPHO.

Quíd illos expectátis, qui abhinc iam ábierunt triénnum?
Quín uos capitis cóndicionem ex péssuma primárium?

PAMPHILA.

Stúltitiast, patér, uenatum dúcere inuitás canes.
Hóstis est uxór, inuita quae ád uirum nuptúm datur. 140

ANTIPHO.

Cértumnest, neutráu nostrarum pérsequi imperiúm patris?

PHILVMENA.

Pérsequimur: nam quó dedisti núptum, abire nólumus.

ANTIPHO.

Béne ualete: ibo átque amicis uóstra consilia éloquar.

PAMPHILA.

Próbiores, credo, ábitrabunt, sí probis narráueris.

ANTIPHO.

Cúrate igitur fámiariam rem, út potestis, óptume. 145

PHILVMENA.

Núnc places, quom récto monstras: núnc tibi auscultábimus.
Núnc, soror, abeánu intro.

PAMPHILA.

Immo interuisám domum.

-
- op nor **B** 137. Quid] *d e corr.* **B** EXPECTATIS **A.** expectatis *reliqui* 138. CONDICIONEM **A.** conditionem *reliqui*
pessum aprimariam **B.** pessúma pr. **C.** PESSIMAPR. **A** 139. PAM.]
PA. libri STULTITIAST **A.** Stultitia est *reliqui*, nisi quod stulticia
BFZ 140. Vide Prol. Trin. p. CLXXV. 141. Certumne
est libri cum **A** neutrum **BF** nostrarum omnes cum **A**
142. Pr. libri Persequitur **Ba** 143. adque **C**
UÉSTRA solus **A** 144. PA. libri credo] uero Nonius p. 470
arbitrarunt **CDa** 145. Qurate **B** obtume **D.** optume
reliqui cum A 146. PA. **DFZ.** om. **C** PLACES **A.** Ga-
lielmus. placet *reliqui* QUOM **A.** cum *reliqui* AUSCULTAUMUS
A 147. PIN. praemittit **F** habeamus **B** PAM.] Pi.
CDZ. PA. **F** domum libri. prius domum *Pylades*

Si áb uiro tibi fórtē ueniet núnťius, facito út sciam.

PHILVMENA.

Néque ego te celábo, neque tu mé celassis quód scias.

Ého Crocotium, í, parasitum Gélasimum huc arcéssito: 150

Técum adduce. nám illum ecastor mittere ad portúm uolo,

Sí quae forte ex 'Asia nauis héri eo aut hodie uénerit.

Nám dies totós apuí portum séruos unus ádsidet:

Sét tamen uolo ínteruisi. própera atque actutúm redi.

148. AB *A.* a reliqui nunciuf *CD* facito] PAN. facito
DBZ, iungentes antea domum, si —. Correxit Acidalius 149.
 PHIL.] PA. addidit Acidalius. om. libri me om. *Da* scias
A. scies reliqui 150. EHOCROCOTIUM *A.* Ehoc ro cotium i *B.*
 ehoc crocotium *CD*. ehoc crocotium *F*. eo crocotium *Z* ge-
 lasinum *F* accersito *F* 152. EO *A.* om. reliqui 153.
 porcum *B* seruof omnes ADSIDET *A.* affidet reliqui
 154. ATQ'ACTUTUM *A.* actutum reliqui. actutum atque huc *Pylades*.
 ac actutum *Camerarius*

ACTVS II.

GELASIMVS. CROCOTIVM.

GELASIMVS.

Famem égo fuisse súspicor matrém mihi: 153

Nam póstquam natus súm, satur dumquám fui.

Neque quisquam melius réferet matri grátiam,

Quam ego mátri refero mēae Fami inuitíssimus.

Act. I. Scen. 3. Actus II, quem a proxima scena ordiuntur vulgo, initium hic feci cum Bothio GELASIMVS CROCOTIVM
Aut videtur. CELASIMVS CROCOTIVM **B**. ANCILLA CROCOTIV^E
 GLASIMVS PARASIT^E **D**. om. **C**. Gelasimuf ancilla. Crocotiũ. Pa-
 rasituf **Z**. Gelasinus parasituf. Crocotium ancilla **F** 153. Famen
F ego fuisse suspicor **B**. EGOSUSPICORFUISSE **A**. fuisse suspicor
 reliqui 156. saturnũ quam **B** 157. 158 sic scripti sunt in **A**:

NEQUEQUISQUAMMELIUSREFEBETMATRIGRATIAM

QUAMEGOMEAEMATRIREFEROINUITISSIMUS

sic autem in **B**:

Quam ego matri meae refero inuitissimuf

Neque rettulit quã ego refero mee matri fami

Quocum **C** congruit, nisi quod is retulit habet. Ex hac autem scriptura **D** codicis:

Nũquam fui quam ego matri mee, refero inuitissimuf: quã : neque retulit

Ego refero mee matri fami nam illa me in aluo menses gestavit decem

hae turbæ manarunt in **FZ**: quam ego matri mee (meo **Z**) refero inuitissimuf: quã neque retulit Ego refero mee (mee, **Z**) matri fami. Vnde Pylade auctore confictum est quod vulgatur suasore Acidalio: (Sed) quam ego matri meae retuli inuitissimus, Eam mihi nunquam retulit mater gratiam. Nostram scripturam, quam praeiit

Nam me illa in aluo ménsis gestauit decem:

At égo illam in aluo gésto plus annós decem. 160

Atque illa puerum mé gestauit páruolum,

Quo minus laboris cépisse illam existumo:

Ego nóu pausillulam in utero gestó famem,

Verum hércle multo máxumam et grauíssumam.

Vteri dolores mi óriuntur cottídie: 165

Set mátre[m] parere néqueo, nec quid agám scio.

Ita indaudiui saépe hoc uolgo dícier,

Solére elephantum gráuidam perpetuós decem

*nuper Bothius, Charisius firmat p. 40: 'Plautus in Stichus fami-
datiuo casu.' Alioqui licebat Quam méae ego matri réfero iam inui-
tissimus* 159. Nam me illa *Pylades*. Na illa me *B*. nam illa me

C. nam illa me reliqui cum *A* menses libri cum *A* 161.

PARUOLUM *A*. paruulum reliqui 162. CEPISSEILLAM *A*. illam ce-

pissit *B*. illam cepisset *CD*. illam cepisse *FZ*. illam cepse *Dousa*.

Nugatur cum Wasio Schneiderus Gramm. lat. I, p. 558 EXISTUMO

A. existimo reliqui 163. Ego nóu *B*. EGONUNC *A*. At ego non

BCDBZ. Atque ego non *DeF* PAUSILLULAM *A*. pauxillulam

reliqui. pauxillam *Gyetus servato* At gesto famem *AZ*. gestor

anem *BCD*. gestor famem *F* 164. maxumam *F*. maximam

reliqui cum *A* grauissimam omnes cum *A* 165. 166 hic

collocant *BCDFZ*, post v. 160 *A* UTERIDOLORES *A*, *Iuntina*.

Vt teri didolores *B*. ut te ridi dolores *C*. uteri dolores *D*. ut aridi

dolores *F*. aridi dolores *Z* mi oriuntur *B*. mihi oboriuntur libri,

nisi quod MIHIO...RIUNTUR *A*. Deleto Vteri *Bothius*: Dolores ob-

oriuntur mihi; idem autem nuper Vteri dolor mihi oboritur cotidie

ACD. cottídie *B*. quotidie *FZ* 166. NEQUEO, non NESICIO quod

Maius testabatur, A cum reliquis NECQUIDAGAMSCIO *A*. nescio

quomodo reliqui 167. Ita indaudiui saepe hoc *B*. AUDITAUISAE-

PEHOC *A*. Aut diuise pehoc *B*. audiui sepe hoc *CDFZ*, nisi quod

sepe *Z*. De frequentativa forma auditauí vix licebit cogitare

uologo *B*. uulgo *F*. uoleo etiam *A* dicier || Solere elephantum

distinguit *B*. DICIERSOLERE || ELEPHANTUM *A* dicier] a multis

dicier *Pylades*. dictum dicier coni. *Camerarius*. uere dicier *Pareus*.

dictitarier non male *Bothius* 168. GRAUID • s *A*

Esse ánnos: eius ex sémine haec certóst fames.

[Nani iam complures annos utero haeret meo.] 170

Nunc sí ridiculum quaérat hominem quíspiam,

Venális ego sum cum órnamētis ómnibus:

Ináumentis éxplementum quaérito.

Gelásimo nomen mi índidit paruó pater,

Quia iam á pausillo púero ridiculús fui. 175

Proptér pauperiem hoc ádeo nomen répperi,

Eo quía paupertas fécit ridiculús forem:

Nam illa ártis omnis pérdocet, ubi quem áttigit.

Per cáram annonam díxit me natúm pater:

Proptérea, credo, núnc adessurio ácrius. 180

Set géneri nostro haec rédditast benignitas:

169. haec **AFZ**. hac **BCD** CERTOST **A**. certo est *reliqui*

170. aperte insiticius, quanquam exstans in **A**: confictus ad exemplum versus 236 heret **BCD** 171. quaeret hominem

Bentleius in Heautont. IV, 7, 8. hominem queret BCD FZ, nisi quod queret Z. HOMINEMQUAEBAT A quípiam **Da** 173. EX-

PLEMENTUM **A**, *Camerarius. exiplementum B. exi. supplementum CD Z, nisi quod suppl. Da. ex supplementum F* 174. gelafino **F**

reddidit **F** 175. 176 hoc ordine *Acidalius, inverso libri*

cum A Quia iam a pausillo puero **R**, *Guyetus. QUIA INDE IAM APAUSILLOPUERO A, item FZ, nisi quod pauxillo F. Quia inde iam apausi illo puero B et, nisi quod illos, CD. Quia inde iam a pauxillo sine puero Acidalius. Quia inde a pauxillo puero Bothius. Cf. Brixium Quaest. pros. p. 20 sq., Kampmannum de AB praep. p. 6., Hermannum in Iahnii Ann. phil. t. xxxv, p. 190 sq.* 176.

PAUPERIEMHOC ADEO **A**. paupertem hoc adeo **B**. paupertatem hoc adeo *reliqui. paupertatem adeo hoc Guyetus. Vide Prol. Trin. p. cxxi.*

REPPERIT **A** ut videtur 178. ARTISOMNIS **A**. omnis artes **B**. omnes artes *reliqui* adtigit **BC** 179. caram annonam *Bothius. annonam caram libri cum A*

180. adessurio **R**. RESURIO **A**. esurio *reliqui. ego esurio Guyeto auctore Bothius* 181. RED-

DITAST **A**. redditast **B**. reddita est *reliqui*

Nullí negare sóleo, si qui essúm uocat.

Orátio una intérit hominum péssume,

Atque óptuma hercle méo animo et scitíssuma,

Qua ante útebantur: 'uéni illo ad cenam: sic face: 185

Promítte uero: né grauare: est cómmoduꝝ?

Volo inquam fieri: nóu amittam quín eas.'

Nunc réppererunt uérbo ei iam uicárium,

Nihilí quidem hercle uérbum id ac uilíssimum:

'Vocém te ad cenam, uísi egomet ceném foris.' 190

Ei hércle uerbo lúmbos defractós uelim,

Ne périure iteret, súae si cenassít domi.

Haec uérba subigunt mé uti mores bárbaros

182. NULLIS *A* negare *AB*. nugare *reliqui* si qui esum
Bothius. si quis es sum me *BCD*. si quis esum me *FZ*. si qui.....
sum *A*, quae siquismessum *interpretor*. qui esum me sine si *Ca-*
merarius. si quis me, deleto esum, *Gulielmus Verisim. I, 18*

183. INTERIT *A*, *Pylades*. interit *reliqui* 184. adque *C* OPTUMA
A. optima *reliqui* SCITISSUMA *A*, *codd. Pyladis*. scitissima *F*.
scitis summa *BCD*. satis summa *Z* 185. utebatur *F* ADCE-
NAM *AF*. accenam *B*. ad cenam *CD*. ad coenam *Z* 186. PRO-
MITTE *A, DZ*. promitto *BCF* 187. fieri *BCD* 188. reppere-
runt uerbo ei iam *R*: nisi repperere ei uerbo iam *males*. REPPERE-
BUNTIAMRIUERBO *A*. reppererunt ei uerbo *BCD*. reperere ei uerbo *FZ*.
repperere ei uerbulo *Hermannus apud Beckerum Quaest. p. 106*

189. NIHILI *A, F, Pylades*. Nihil *reliqui* quidem om. *Da* uer-
bum id *R*. UERBUM IT *A*: quod sive IT sive ET est, valere ID apparet.
uerbum *reliqui*. uerbulum *Gruterus, Hermannus ibidem* ACUILISSI-
MUM *A, Z*. acuilissimum *BCD*. acciuiissimum *F* 190. CENAM *A*
BF. cenam *CD*. coenam *Z* CENAM *A, BCDF*. coenam *Z*

191. HERCLE *A*. hercle ego *reliqui* 192. Ne périure iteret, suae
si *R dubitanter*. Ni uere perlerit si *B*. Niue repleuerit si *CDEFZ*.
Ni uere perlerit, si *Camerarius*: quo non disconnenire *A* visus est.
Ni uere peieret, si *Bothius*. nae te repleuerim si coenassém domi 'in
puris exemplarihus legi Pius dicit CENASSIT *A, BF*. cenassit
CD. cenassit *Da*. coenassit *Z* DOMI *A, Camerarius*. domo

reliqui 193. ueba *D*. me uti mores *Bothius*. me ut mors

Discam, átque ut faciam praëconis compéndium

Itaque aúctionem praëdicem, ipse ut uénditem.

195

CROCOTIVM.

Hic illést parasitus, quem árcessitum míssa sum.

Quae lóquitur, ausculábó, prius quam cóloquar.

GELASIMVS.

Set cúriosi súnť hic quomplurés mali,

Aliénas qui res cúrant studio máxumo,

Quibus ípsis nullast rés, quam procurént, sua.

200

Ei quándo quem auctiónem facturúm sciunt,

Adeúnt, perquirunt, quíd siet causae, ílico:

Aliénum aes cogat án pararit praédium:

Vxórin sit reddénda dos diuórtio.

Eos ómnis tametsi herole haút indignos iúdico,

205

B. me ut moref **CDF.** me ut morē **Z.** me moref ut *Camerarius*:
a quo discrepantiam codicis A nullam notavi. nunc me ut mores
Pyllades 194. adque **C** PRAECONIS(**A**), **Z.** praeconef **B.**
 preconef **D.** preconef **CF** ac praeconis ut faciam *transposuit*
Bothius compendium **B.** comp. reliqui cum **A** 195. Itaque]
 Atque *Acidalius*, post ipse interpungens. Ita qui *Scaliger* au-
 tionem **BCDa** predicem **CD** UENDITEM **A.** me ueni
 item **BCD.** inueni item **F.** uenire item **Z.** uenitem 'h. e. ueneam,
 prisca lectio' *Pii* 196. CRO. om. **C** ILLEST **A.** ille est
 reliqui ARCESSITUM (**A.**) accersitum reliqui 197. auscultabo
B conloquar **BCD.** colloquar **FZ.** LOQUOR **A** 198. GEL.
 om. **CDZ** quomplures **B.** COMPLURES **A.** qui amplures **B.** qui
 iam plures reliqui. quamplures *Pius* 199. aliena **F** qui res
B. ref qui libri cum **A** maximo libri cum **A** 200. NULLAST
A. nulla est reliqui qua **CD** 201. Ei] si **A** quando om. **F**
 202. QUID **A,** *Camerarius.* quicquid reliqui illico] illi quod
F 203. COGATA (cogant?) **A** PARAR...II (pararint?) **A**
 PRAEDIUM **A.** prandium reliqui. praellum *Lipsius teste Taubmanno*
(voluit puto praedium) 204. Vxor in sit **BCD.** uxori an sit **F**
 rededa **D** 205. Eo **CD** omnis libri HAUD cum re-

Qui mŭltum miseri sāt laborent, nīl moror.

Dicam aúctionis caúsam, ut damno gaúdeant :

Nam cúriosus némost, quin sit máleuolus.

Damna éuencerunt máxuma, heu, miseró mihi.

Ita mé mancúpia míserum adfecerúnt male: 210

Potátiones plúrumae demórtuae :

Quot ádeo cenae, quás defleui, mórtuae,

Quot pótiones mŭlsi, quot item práudia,

Quae intérr continuom pérddidi triénnum.

Prae maéróre adeo míser atque aegritúdiŭe 215

Consénuí: paene sŭm fame demórtuos.

CROCOTIVM.

Ridículus aeque núllust, quam quando ésurit.

liquis A iudicio CD 206. Qui ABCDF. qui ut Z
sat R. SUNT A. sint reliqui 207. autionis Z. auticonis CD
damno R. am no B. NIMNO notavi eo A, sed duas litteras
primas ut dubias. animo reliqui 208. nemo est cum reliquis A
QUIN A, Pylades. qui non reliqui (quín D) maliholus B.
malihuolus reliqui Sequitur in libris interpretamentum versus
207, quod om. A:

Ipse egomet quamobrem auctionem praedicem
ubi ego pro egomet C, predicem CDF. Vt insiticium iam Guyetus
notavit. Contra in A hic scripti sunt vv. 232. 233, suo loco iterati
209. G praemittit D, vacuum spatium C Damnae uene-
runt B maxuma BCD. maxima FZ cum A heu R. om.
libri cum A 210. MANCIPIA solus A affecerunt FZ cum
A male B 211. potiones F plurimae libri cum A
demortuo Da 212. quot A, FZ. Quod B. quo CD
CENAE A, BF. cenae CD. coenae Z defleui mortuas Bothius
213. quot A, DeFZ. quod BCDa. Et sic etiam post mulsi
item Brizius p. 32. autem libri cum A 214. intra Dousa
continuum cum reliquis A 215. moerore Z. merore reliqui
cum A ADEO A, FZ. adeo Da. deo BC egritudine
BCDF 216. PAENE (A), F. prene BC. prene D. pene Z
demortuos R. emortuus libri cum A. ipsa emortuus Pylades.
ipse emortuus Acidalius 217. CROCOTIE dedit Pistorem secutus
Gruterus: GELASIMO cum proximis continuant libri nullust

GELASIMVS.

Nunc aúctionem fácere decretúmst mihi:

Forás necessumst, quídquid habeo, uéndere.

Adéste sultis: praéda erit praeséntium.

220

Logós ridiculos uéndo. age licémini.

Quis céna póscit? écqui poscit práudio?

Hercúleo stabunt práudio, cená tibi.

Ehem, ádnuistin? némo meliorés dabit

[Nulli meliores esse parasito sinam]

225

Cauillátiones, ádsentatiúnculas

Ac pérrieratiúnculas parasíticas.

Robíginosam strígilem, ampullam rúbidam

quam quando **B**: nullus est quam quando *Camerarius*. nullus est
quando *libri cum A* ESURIT **A** cum reliquis 218. aúctionem

C. aut cionem **D** DECRETUMST **A**. decretum est *reliqui*

219. aut NECESSUST aut NECESSEEST **A**. necessum est *reliqui* quid-
quid **B**, non **A** 220. ADESTESULTIS **A**, *Camerarius*. Ad sese

ultis **BCD**. Age sultis **Z**. At stultus **F** preda **B** presen-

tium **BC** 221. Logos *Camerarius*. Locos **A**, **BCD**. iocos **FZ**

age *libri cum A*. agite *Pylades* 222. quis **A**. qui **BCDZ**.

quid **F** cena] ut v. 212. Sic etiam v. 223 possit **F**

ECQUI **A**, **BDZ**. et qui **C**. et quid **F** possit prandium **F**

223. Herculeo stabunt **B**. Hercules te amabit **BCDFZ**. HERCU-

LE • SAMAUI **A**. Nihil profecerunt *Acidalius cum aliis* prandio

aut cena *malim tibi] cibo Bothius* 224. ADNUISTIN cum re-

liquis **A** 225. interpretamentum est Nulli et parasito

Dousa fil. NULLI et PARASITOS **A**. Nullis et parasitos *reliqui*. Nullis

et parasitis *Gulielmus* 226—230 hoc ordine *Acidalius*. 229. 230.

226. 227. 228 *libri cum A*, sed ut in **A** versum 226 a prima manu

omissum altera manus litteris minoribus inseruerit talibus, qua-

libus *Argumentum Pseuduli scriptum est cuius exemplum A. Maius*

aeri incidi iussit Cauillationes] i ante o e corr. **B**. Captationes

Guyetus assentatiunculas solus **F** 227. AD **A** PERIE-

RATIUNCULAS **A**. periuratiunculas **BCD**. periurariunculas **F**. periur-

raciunculas **Z** 228. ROBIGINOSAM (non quod testabatur *Maius*

ACRIGINOSAM) **A**, item **B**. rubiginosam *reliqui* ampullam rubi-

Ad unctiones graecas sudatorias,

Vendó: puluillos malacos crapulários:

230

Parasítum inanem, quó recondas réliquias.

Haec uénuisse iám opus est quantúm potest:

Vt, decumam partem si Hérculi pollúceam,

Eo máior

* * * *

CROCOTIVM.

Ecástor auctiónem hauc haut magní preti.

235

dam] 'scortae ampullae uetustate rugosae et coloris eiusdem rubidae dici solent': *Festus p. 262 sq. M. huc ut videtur respiciens*

229. Ad unctiones **R**. UELIUNCTIONES **A**. Vel unctiones reliqui. Vel ad unctiones *Acidalius* subdatorias **B** 230. Vendo: puluillos malacos crapularios **R**: quod missum faciam, simul atque huc conveniens feminini generis nomen indagatum erit. UENDOUERLALIASMALACASCRAPULARIAS **A**. Vel alias mala castra pullarias **BCD**. Vel alias malacas ampullarias **FZ**. Vel alias malacas alias crapularias mss. *Schobingeri*. Vel alias malis malacas ampullarias *Pylades* et crapularias substituto *Camerarius*. Vel ad alias magis malacas crapularias *Acidalius* 232. 233, errore in **A** post v. 208 scripti, recte hic redeunt Haec uenuisse (vel uenum iuisse) *Fleckeisenus Exerc. p. 48. HARCEUENISSE A* priore loco, *HARCEUENISSE* altero. Haec uenisse **BCDZ**. haec uenisse **F** IAMPUSEST **A** hoc loco 233—235. Trium versuum vestigia apparuerunt in librorum memoria, quorum **BCDFZ** duos hos prodiderunt:

Vt decumam partem herculi polluceam.

Cr. Ecastor auctionem haud magni pretii

(nisi quod precii **FZ**); hos autem duos **A**:

UTDECUMAMPARTEMHERCULIPOLLUCEAM

EOMAIORAUCTIONEMHAUDMAGNIPRETI

Vt etiam *Priscianus IX, p. 874 P. (t. I, p. 470 Kr.) Vti Camerarius* partem si Herculi **R**. partem herculi cum libris idem

Priscianus: excusatum a Lomano p. 23. partem ex uoto Herculi

Pylades: quod transiit in Prisciani exemplum Putschianum

Alterum versum redintegrare in hanc sententiam licet:

Eo máior [spes sit me útero parturúm famem.]

uctionem **DaZ**. auctiones *Scaliger*

hanc haud] fortasse non

Iamne éxta cocta súnť quot agnis fécerat?

CROCOTIVM.

Illá quidem nullum sácrificauit.

GELASIMVS.

Quómodo?

Quid ígitur me uolt?

CROCOTIVM.

Trítici modiós decem

Rogáre opinor.

GELASIMVS.

Méne, ut ab sesé petam?

CROCOTIVM.

Immó tu ut abs te mútuom nobís duis.

255

GELASIMVS.

Nega ésse quod dem míhi, nec quod uolt mútuom,
Neque áliud quicquam, nísi quod habeo hoc pállium.

in *Eun. I, 1, 22* 251. namne **D** extactocta **B** quot
AGNIS **A**, *Camerarius*. quodtactnif **B**. quod tactnif **C**. qđ tamif **DE**.
quod tarmif **Z**. quod tramif *Scutarius* 252. SACRIFICAVIT **A, B**.
sacrificabit *reliqui* 253. 254 sic turbat **A**:

QUIDIGITURMEUOLTMENEUTASESEPERTAM

TRITICIMODIOSDECEMROGAREOPINORTEUOLT

253. uult **F** 254. roga^{ro} **D** opinor. Gr. mene, ut ab sese
B, *Gruterus*. opinor te uolt. Gr. mene ut ab sese libri, nisi quod
uol **B**. opinor uolt. Gr. mene, ab sese ut *Guyetus*. opinor te uolt.
Gr. mene? ab se ut *Bothius* 255. Immo tu ut **B**: nisi Immo
ut tute males. IMMO...UT vel IMMO...UT **A**. Immo ut *reliqui*. Immo
hercle ut *Pylades* ABTE **A** mutuum **B**. mutuum *reliqui*
cum **A** dui *Bothius*. daref libri cum **A** 256. NEGA **A**,
Bothius. Negato *reliqui*. Negito *cod. Scaligeri* dem míhi,
nec quod uolt mutuom **B**. dem nec míhi nec mutuom libri cum **A**
(nisi quod neque bis **F**). dem nunc míhi nec mutuom *Bothius*. dem
nec mu nec mutuom *Gruterus Varrone. de l. lat. VII, §. 101 M.*
abusus 257. quifquam **B**. quicquam *reliqui cum A*
quod habeo hoc *Bothius*. hoc quod habeo libri cum **A**. quod habeo

Linguám quoque etiam uéndidi datáriam.

CROCOTIVM.

Au,

Nullán tibi linguast?

GELASIMVS.

Quaé quidem dicát 'dabo',

260

Veterém reliqui: eccíllam, quae dicát 'cedo'.

CROCOTIVM.

Malúm di tibi dent * * * *

GELASIMVS.

Malúm quidem si uis, hóc eadem dabit tibi.

CROCOTIVM.

Quid núnc, ituru's án non?

GELASIMVS.

Abi sané domum:

Iam illó uenturum dícito. propera átque abi.

265

Guyetus 258. uendidi datariam *Bothius*. VENDIDITARIAM *A*. uendit ariam *B*. uenditariam *reliqui* 259. Au, || Nullán *B*. AU-NULLAM *A*. Au nulla *BCD*. hau nulla *F*. haud nulla *Z* *Hugua* est. *Gr.* quae quidem dicat dabo || *Veterem libri* (*nisi quod in B spatium pro Gr.*) *GELASIMO continuantes quae inde a Pylade sic distinguuntur*: lingua est, quae quidem dicat dabo? *Gr.* *Veterem* —. *Personae spatium inter* EST et QUAE etiam in *A* est 261. *Veterem*] UENERI *A* riliqui *D* eccíllam *Bothius*. ECCAM *A*. eccam illam *reliqui* 262. 263. *Duorum versuum vestigia latere in A*:

MALUMQUIDEMSIUIS HAECEADEMDICITTIBI

concedet qui haec cum reliquorum librorum scriptura contulerit:

Malum tibi di dent. *Gr.* haec eadem dicit tibi.

Vbi dii F: toti autem versui GEL. praemittit C (iterans ante haec). Exemplo, qualia excidere potuerint, haec sunt:

Malúm di tibi dent, [mihimet si dicás 'cedo'.]

di tibi *B*

hoc eadem dabit *B*

264. iturus *vulgo*

Demíror, quid illaec me ád se arcessi iússerit,
 Quae núnquam iussit me ád se arcessi ante hunc diem,
 Postquám uir abiit éius. miror quíd siet:
 Nisi út periculum fíat, uisam quíd uelit.
 Set éccum Pinacium éius puerum. hóc uide: 270
 Satin' út facete aeque átque ex pictura ástitit?
 Ne iste édepol uinum póculo pauxíllulo
 Saepe éxanclauit súbmerum scitíssume.

266. illec **Z** ad se om. **F** ARCESSI **A**, accersi reliqui:
 item proximo 269. periculum **F**. periculum reliqui cum **A**
 270. Pinacium *Bothius cum hic tum per totam fabulam, permire
 tamen servans mulieris idem nomen: contra quem Balbachius
 dixit Observ. p. 45 sq. piacium **B**. dinacium reliqui. de **A** nihil
 notavi* puerum. hoc defendit *Hermannus Elem. doctr. metr.*
p. 191. puerum. hoc sis et eleganter et fortasse vere Fleckeisenus
Philologi t. II, p. 90 271. aeque atque idem. atque libri cum
A: quod nullo modo debebat *Hermannus defendere* ATQUE
 •ICTURA **A** ASTITIT **A** cum reliquis. hic astitit *Pyladè auctore*
Acidalius 272. poculo]vide *Fleckeisenus ibid. p. 112*
 PAUXILLULO cum reliquis etiam **A**. plautus illulo *Nonius p. 292*
 273. EXANCLAUIT cum reliquis **A**, *Nonius. exantlauit Sergius*
Putschii p. 1828 (in Eichenfeldi Endlicherique Anal. gramm. p.
476): 'ante l nunquam inuenimus d t nisi in paucis, ut exantlauit
quod in Plauto lectum est, hoc est exhaustit.' sub merum **B**.
 submersum **F**. submetrum **Z**. mersum *Non.* scitissume **BCDF**
 cum **A**, nisi quod scitissume **B**. scitissime **Z**

PINACIVM. GELASIMVS.

PINACIVM.

Mercúrius, Iouis qui nūntius perhibétur, numquam aequé
patri

Suo nūntium lepidum attulit, quam ego nūnc meae nunti-
ábo erae. 275

Itaque onustum pectus porto laetitia lubéntiaque:
Néque lubet nisi glóriose quícquam proloquí profecto.
Amoénitates ómnium uenerum ét uenustatum ádfero,
Ripisque superat mi átque abundat pectus laetitiá meum.
Nunc tibi potestas adipiscundist glóriam, laudém, decus; 280

*Act. II. Scen. 1. PINACIVM GELASIMVS A. PVER PARA-
SITVS B. om. C. DINACIV PVER GELASIM' PARASIT' D: item
FZ, nisi quod Gelasinus F 274—308 octonarii iambici sunt,
quibus trochaici mixti octonarii 276. 277. 281. 291. 292. 302,
septenarii ut videtur 288. 293. 306. 'Continuatione numeri' copu-
lato v. 274—283 Hermannus interpretabatur Elem. doctr. metr.
p. 175 274. nunciuf CD (non A): item v. 275 numquid
B 275. nuntiabo erae R. RAENUNTIABO A. aere nuntiabo B.
erae nunciabo C. nunciabo Da^{ore}, nunciabo Db. herae nuntiabo FZ
276. atq' Da, Hermannus. "atq' Db. itaque reliqui cum A
ONUSTUM A PRORTO (sic) A LAETITIA A. laticia Ba, laticia
Bb. letitia CD. leticia FZ libentiaque ABC 277. lubet
A, Z. libet reliqui gloriosse B proloqui]pro loco qui B
profecto, vulgo constructum cum proximis, superioribus iuncti
278. Amoenitate somnium B et libri omnes cum A. atque
Camerarius VENUSTATEM A. uenustarum F ADFFERO A, B.
affero DbCF. afferit Da. afferet Z 279. Ripisque libri cum
A. Nimisque Iuntina. Ripasque Lambinus exuperat Da. exsu-
perat Db. superat reliqui cum A m Da, m Db. mihi reliqui
cum A at Da, at' Db habundat BD (non A)
laetitia BF 280. 281 hoc ordine Bothius, inverso libri cum
A ADIPISCENDIST A. adipiscendi est reliqui*

Própera, Pinaciúm, pedes hortáre, honesta dicta factis,
Eraéque egenti súbueni * * *

Quae mísera in exspectátionest Épignomi aduentús uiri:

Proinde út decet, uirum amát. suum et cupide éxpedit. nunc,
Pínacium,

Age út placet, curre út lubet: caue quémquam flocci fé-
ceris: 285

Cubitís depulsa dé uia, tranquillam concinná uiam.

Si réx obstabit óbuiam, regem ípsum prius peruórtito.

GELASIMVS.

Quídnam dicam Pínacium tam líxabundum cúrrere?

Harúndinem fert spórtulamque et hámulum piscárium.

281. PROPERA *A*, Acidalius. propterea reliqui PINACTIUM
A, *B*. dinacium reliqui honesta *Ba* 282. EGENTI *A*, *B*.
genti *BCD*. merenti *F*, codd. Lambini subueni] subueni be-
nefacta malorum tuum *B* cum *A*. subueni benefacta maiorum tuorum
CDF. subueni. benefacta maiorum tuorum exauge *Z*, e v. 304 ut
apparet ascito exauge. Sed ex eo loco totum potius hemistichium
irrepsit et tale quiddam pepulit quale hoc est:

Eraeque egenti subueni, [benefactis adiuta eam tuis.]

Servato v. 280. 281 ordine sic transposuit Guyetus duce Acidalio:

Benefacta maiorum tuorum exauge, heraeque subueni.

283. misera in *R*. MISERAMIN *A*. misera reliqui EXPECTATIONEST
A. expectatione est reliqui aduentus vel aduenti Dousa Expl.
IV, 17. ADUENTUM *A*. aduentū *B*. aduentu reliqui Bonum
septenarium trochaicum efficiunt quae vulgantur: Quae misera
expectatione est Épignomi aduentús uiri 284. uirum amat suum
Guyetus. amat uirum suum libri cum *A* CUPIDEXPETITNUNCPI-
NACTIUM *A*: quibus et praemisi. cupide. nunc expidi pina cui' *B*. cu-
pide. nunc expedi pinacium reliqui. Dinacium primus Saracenus

285. curre *FZ* cum *A*. currere *BCD* 287. obstabit obuiam
DeFZ cum *A*, obstabit uiam *BCDa* peruortito omnes

288. 289 sic scripti sunt in *A*:

SIREXOBSTABITOBUIAMREGEMIPSUMPRIUSPERUORTITO

QUIDNAMPINACTIUM

LASCIUIBUNDUMTAMLUBENTE • • CURRERE

HARUNDINEM e. q. s.

PINACIVM.

Set tandem opino aequomst eram mihi esse supplicem at-
que eam 290

'Oratores mittere ad me donaue ex auro et quadrigas,
Qui uehar: nam pedibus ire non queo. ergo iam reuortar
'Ad me adiri et supplicari mi egomet aequom censeo.
An uero nugas censeas nilue esse quod ego nunc scio?
Tantum a portu adportó bonum, tam gaudium grande ad-
fero: 295

et ita quidem ut post PINACIVM nihil sequatur; sic autem in B:

Si rex obstabitor ulam regem ipsum prius peruortito.

Quidnam dicam pinacium

Lasciuibundum tam lubenter currere.

Harundinem e. q. s.

*Qua versuum descriptione probata dimetrum trochaicum iambi-
cumque senarium pro clausulis esse Hermannus volebat Elem. p.
184. Vno versu Quidnam dicam . . . currere comprehendunt reli-
qui libri, dinacium exhibentes. tam lubenter pro glossemate habuit
olim Bothius, nos lubenter tantum, qui lixabundum Scaligero debe-
mus. Festus Pauli p. 116: 'lixabundus iter libere ac prolixè fa-
ciens.' Glossae Isidori (item Pithoeanae, ubi lunabundus): 'lixa-
bundus ambulat qui uoluptatis causa ambulat.' Quae nescio an
ad hunc ipsum locum spectent. Vix defendas hoc exemplo con-
formatum versum:*

Quidoam tam dicam Pinacium lasciuibundum currere.

289. hamulum **B**. hamum *reliqui cum A* 290. opino aequomst

B. OPINORAEQUIUMST **A**. opinor aequius est *reliqui, nisi quod aequi-
ius B* heram **Z** supplicem atque eam || Oratores **B**. sup-

plicem || Atque oratores *libri cum A* donaue **B**. DONA . . QUE **A**

292. ERGOIAM **A**, **FZ**. ergo nam **BD**. ego nam **C** reuor-
tar omnes *cum A* 293. ADIRI **A**. iri *reliqui* mi egomet **B**.

egomet mihi *libri cum A* AEQUOMCENSEO **A**. cenfeo aecum **B**.
cenfeo aequum *reliqui* 294. GEL. praemittunt **CDZ**, DIN. in-

sequenti versui **AN**] fortasse Ne potius, sine interrogatione

cenfeat *cod. Scaligeri* nilue **B**. nihil *libri cum A*. nihilque

Acidalius. nihili Scaliger, Bothius 295. APORTU **A**, Pylades.

hortu **B**. portu *reliqui* ADPORTO **A**, **B**. apporto *reliqui*

GRANDEADF — **A**. adfero grande **B**. affero grande *reliqui*. Transpo-

Própera, Pinaciúm, pedes hortáre, honesta dicta factis,

Eraéque egenti súbueni

* * * *

Quae mísera in exspectátionest Épignomi aduentús uiri:

Proinde út decet, uirum amát suum et cupide expetit. nunc,

Pinaciúm,

Age út placet, curre út lubet: caue quémquam flocci fé-

ceris:

285

Cubitís depulsa dé uia, tranquillam concinná uiam.

Si réx obstabit óbuiam, regem ípsum prius peruórtito.

GELASIMVS.

Quídnam dicam Pinaciúm tam líxabundum cúrrere?

Harúndinem fert spórtulamque et hámulum piscárium.

281. PROPERA *A*, *Acidalius*. propterea reliqui PINACIUM
A, *B*. dinacium reliqui honesta *Da* 282. EGENTI *A*, *B*.
genti *BCD*. merenti *F*, *codd.* *Lambini* subueni]subueni be-
nefacta maiorum tuum *B* cum *A*. subueni benefacta maiorum tuorum
CDF. subueni. benefacta maiorum tuorum exauge *Z*, *e v. 304 ut*
apparet ascito exauge. *Sed ex eo loco totum potius hemistichium*
irrepsit et tale quiddam pepulit quale hoc est:

Eraeque egenti subueni, [benefactis adiuta eam tuis.]

Servato v. 280. 281 ordine sic transposuit Guyetus duce Acidalio:

Benefacta maiorum tuorum exauge, heraeque subueni.

283. misera in *R*. MISERAMIN *A*. misera reliqui EXPECTATIONEST
A. expectatione est reliqui aduentus vel aduenti *Dousa Expl.*

IV, 17. ADUENTUM *A*. aduentū *B*. aduentu reliqui Bonum

septenarium trochaicum efficiunt quae vulgantur: Quae misera
exspectatione est Épignomi aduentús uiri 284. uirum amat suum

Guyetus. amat uirum suum *libri cum A* CUPIDERXPETITNUNCPI-

NACIUM *A*: quibus et praemisi. cupide. nunc expidi pina cui' *B*. cu-

pide. nunc expedi pinaciúm reliqui. Dinacium primus *Saracenus*

285. curre *FZ* cum *A*. currere *BCD* 287. obstabit obuiam

DeFZ cum *A*, obstabit obuiam *BCD* peruortito omnes

286. 289 sic scripti sunt in *A*:

SIREXOBSTABITOBUIAMREGEMIPSUMPRIUSPERUORTITO

QUIDNAMPINACIUM

LASCIUIBUNDUMTAMLUBENTE •• CURRERE

HARUNDINEM *e. q. s.*

PINACIVM.

Set tandem opinor aequomst eram mihi esse supplicem at-
que eam 290

'Oratores mittere ad me donaue ex auro et quadrigas,
Qui uehar: nam pedibus ire non queo. ergo iam reuortar
'Ad me adiri et supplicari mi egomet aequom censeo.

An uero nugas censeas nilue esse quod ego nunc scio?

Tantum a portu adportó bonum, tam gaudium grande ad-
fero: 295

et ita quidem ut post PINACIVM nihil sequatur; sic autem in B:

Si rex obstabitor uiam regem ipsum prius peruortito.

Quidnam dicam pinacium

Lasciuibundum tam lubenter currere.

Harundinem e. q. s.

*Qua versuum descriptione probata dimetrum trochaicum iambi-
cumque senarium pro clausulis esse Hermannus volebat Elem. p.
184. Vno versu Quidnam dicam currere comprehendunt reli-
qui libri, dinacium exhibentes. tam lubenter pro glossemate habuit
olim Bothius, nos lubenter tantum, qui lixabundum Scaligero debe-
mus. Festus Pauli p. 116: 'lixabundus iter libere ac prolixè fa-
ciens.' Glossae Isidori (item Pithoeanae, ubi lunabundus): 'lix-
abundus ambulat qui uoluptatis causa ambulat.' Quae nescio an
ad hunc ipsum locum spectent. Vix defendas hoc exemplo con-
formatum versum:*

Quidoam tam dicam Pinacium lasciuibundum currere.

289. hamulum **B**. hamum reliqui cum **A** 290. opinor aequomst

B. OPINORAEQUIUMST **A**. opinor aequius est reliqui, nisi quod aequi-
ius **B** heram **Z** supplicem atque eam || Oratores **B**. sup-

plicem || Atque oratores libri cum **A** donaue **B**. DONA . . QUE **A**

292. ERGOIAM **A**, **FZ**. ergo nam **BD**. ego nam **C** reuor-
tar omnes cum **A** 293. ADIRI **A**. iri reliqui mi egomet **B**.

egomet mihi libri cum **A** AEQUOMCENSEO **A**. censeo aecum **B**.
censeo aequum reliqui 294. GEL. praemittunt **CDZ**, DIN. in-

sequenti versui An] fortasse Ne potius, sine interrogatione

censeat cod. Scaligeri

nilue **B**. nihil libri cum **A**. nihilque

Acidalius. nihili Scaliger, Bothius

295. APORTU **A**, Pylades.

hortu **B**. portu reliqui

ADPORTO **A**, **B**. apporto reliqui

GRANDEADF — **A**. adfero grande **B**. affero grande reliqui. Transpo-

Nimis uellem hae fores erum fugissent, ea causa ut haberent malum magnum.

Defessus sum pultando.

Hoc postremum esto uobis.

GELASIMVS.

Ibo atque hunc compellabo.

315

Saluos sis.

PINACIVM.

Et tu salue.

GELASIMVS.

Iam tu piscator factus?

PINACIVM.

Quampridem non edisti?

GELASIMVS.

Vnde is? quid fers? quid festinas?

PINACIVM.

Tua quod nil refert, ne cures.

320

Somnone operam datis? experiar fores an cubiti mei plus ualeant.

fores male eiecit cum Guyeto Bothius 312. fores erum (pro quibus fugit eum *Da*) monosyllaba nihil offensionis habere significavi *Prol. Trin. p. ccii.* herum eiecit Guyetus: unde profectus non inepte proponas Nimis uellem haec fores fugissent fugit sentea *B* malum magnum Hermannus. manum *BCD* cum *A*. malum *FZ*. cf. *Trin. 1062* 213—225 continuos dimetros Hermannus descripsit. In *AB* duo tetrametri sunt 319. 320 et 321. 322: reliqui dimetri omnes 314. postremum esto *B*. postremum est libri. est postremum Camerarius et ab initio versus addito Nunc Hermannus. POSTREMUM • • UAT visus sum in *A* legere: in quo latet fortasse

Hoc postremum fuat uobis.

315. COMPELLABO *A*, Camerarius. compello reliqui 316. SALUUS *A* cum reliquis 317. factus vulgatur. Interrogantis esse Dousa vidit *Expl. IV, 17* 318. edisti *FZ* cum *A*. dedisti *BCD* 319. fel *B*

GELASIMVS.

Quid istíc inest?

PINACIVM.

Quas tu edés colubras.

GELASIMVS.

Quid tam iracundu's?

PINACIVM.

Si ín te

Pudor ádsit, non me appélles.

GELASIMVS.

Possúm scire ex te uérum?

PINACIVM.

Potis: hódie non cenábis.

325

321. ISTICINEST *A*, *Camerarius*. istinc est *reliqui*. istic est *Pius*, *Hermannus olim*: istuc est *idem nuper* quas tu edes colubras *Hermannus*: vid. *Prolog. Trin. p. cciii.* qua tui des colubras *BB*, qua tu id es c. *BB*. quas tu uides colubras *reliqui*: a quibus discrepantiae nihil ex *A* notavi. uides colubras 'in priscis codd.' esse *Pius* testatur. qua tu id re excolubras con. *Camerarius*: quod cum 'suos libros veteres habere' *Lambinus* dicit, fidem vix habet. Contra *Camerarium* *Muretus* dixit *Var. lect. XIV, 19* 322. iracundus vulgatur si in te non apparuerunt in *A*, a quo tamen abfuisse non dixerim 323. ADSIT *A*, *B*. assit *reliqui* 324. ex te scire *D* 325. DIN. om. *C* potis *FF*, POTIS *A* ut videtur. potes *FZ*. potest *BCD*. potis (de quo vide *Prolog. Trin. p. cxi*) videor etiam *Milit. 781* servare debuisse, ut potis pro potest ibid. 782 coll. *Stich. 454*: quanquam ut spernerem certa me ratiocinatio movebat CENABIS *A*, *BF*. cenabis *CD*. coenabis *Z*

PHILVMENA. GELASIMVS. PINACIVM.

PHILVMENA.

Quisnam óbsecro has frangít foris? tun fácis haec? tun mi
hostís uenis?

GELASIMVS.

Sálue: tuo arcessítu uenio.

PHILVMENA.

Ean grátia foris effringis?

GELASIMVS.

Tuos inclama, tui delinquent: égo quid me uclés uisebam.
Nám me quidem miserébat harum.

PINACIVM.

Érgo auxilium própere latumst.

Act. II. Scen. 2. PANECIRIS B. PANEGIRIS M̃ GELASIM' PARASIT' DINATIŮ PVER D. om. C. Panegyris mulier. Gelasimus parasitus. Dinacium puer FZ, nisi quod Gelasimus F. In A nihil legi potuit praeter PANEGYRIS. Nos Philumena nomen substituimus

326. PANEGIRIS praemittit D, PANEGYR. C Iambicum octonarium feci e duobus qui in AB sunt hisce:

QUISNAMOBSECRHASFRANGITFORESUBIST

TUNHAECFACISTUMIHUHOSTISUENIS

SALUETUO e. q. s.

Quorum priore ubi est BCDEFZ: altero Tunc haec B, tun haec reliqui: mox tun mihi BCDEFZ 327. ARCESSITU A. accersitu

reliqui UENIO A. uenio huc reliqui. Licebat huc uenio foref libri 328. Tuo finclamatui F. Tuof inclamatui B delin-

quent B. DELINQUENT A. delinquent reliqui 329. ante nam per-sonae spatium C me quidem miserebat harum B Prol. Trin.

p. LXXVII. MEQUIDEMHARUMMISEREBANT A. equidem harum miserebat reliqui. me quidem iam Rittershusius. me harum quidem miserebat Bothius LATUMST A. latum est B. latum est reliqui

PHILVMENA.

Quisnam loquitur hic tam prope nos?

GELASIMVS.

Pinacium.

PHILVMENA.

Vbi is est? 330

PINACIVM.

Réspice

'Ad med et relínque egentem párasitum, Philúmena.

PHILVMENA.

Pinacium

PINACIVM.

Istuc indiderunt nómen maiorés mihi.

PHILVMENA.

Quid agis?

PINACIVM.

Quid agam, rógitas?

PHILVMENA.

Quidni rógitem?

PINACIVM.

Quid mecúmst tibi?

330. loquitur hic *B*. hic loquitur libri cum *A* ^o *na* *B*
 post nos personae spatium nullum *A*, DIN. *CFZ*. Nos GELASIMO
 tribuimus cum *Acidatio* pinacium *B*. dinacium reliqui. de *A*
 non liquet ubi is est? PIN: respice || Ad med. *B*. UBISSST || RE-
 SPICEADME *A*. ubi is est || Respice me *B*. ubi is est. DI. respice me
 reliqui, nisi quod is om. *F* Philumena *B*. panegyris libri cum
A, nisi quod panegyris *C*, pane giris *B* 332. PA. om. *Da*
 PINACIVM *A*, *B*. dinacium reliqui INDIDERUNT visus est *A* ha-
 rere. indideri *BC*. indidere reliqui 333. Personarum notas
 inde ab hoc v. per totam scenam *CD* nullas habent, nisi ubi con-
 trarium testabimur mecum est libri cum *A*

PHILVMENA.

Měin fastidis, própudiose? elóquere própere, Pínacium.

PINACIVM.

Iúbe me omittere ígitur hos, qui rétinent.

PHILVMENA.

Qui retinént?

PINACIVM.

Rogas? 335

'Omnia membra lássitudo míhi tenet.

PHILVMENA.

Linguám quidem

Sát scio tibi nón tenere.

PINACIVM.

Ita céleri curriculó fui

Própere a portu, honóris causa tui.

PHILVMENA.

Écquid adportás boni?

PINACIVM.

Nímio adporto múlto tanto plús quam speras.

334. Mein fastidis *Scioppius Susp. lect. II, 9.* MIHINFASTIDIS **A**.
 Mihi infastidis **BCD**. men infastidis **F**. men fastidis **Z**. Men rogas
Camerarius propudiose tanquam adverbium hinc excerptum
Gloss. Plaut. pinacium **BCD**. om. **FZ**. de **A** non liquet.
 Dinacium *Camerarius* 337. 338 hoc ordine **BCDFZ**, inverso
A fui cum **ABCD** *Charisius p. 100.* iui **FZ** 338. a om. **Z**
 honoris causa tui *Bothius*. tui honoris causa libri cum **A**
 ADPORTAS **A**, **B**. apportas reliqui boni] omi **A**. cf. ad v. 304
 339. Nímio adporto **R**. Nímio inparti **BC**. nímio in parti **D**.
 nímio impartí **F**. nímio impartior **Z**. NIMIAM — ab initio versus
 exstare visum in **A** tanto *Pius, Salmasius, Acidalius*. tanta
 libri **PA**. om. **CD** (sine spatio)

PHILVMENA.

Sálua sum.

PINACIVM.

'At ego perii, quói medullam lássitudo pérbibit. 340

GELASIMVS.

Quíd ego, quói miseró medullam uéntris percepit fames?

PHILVMENA.

Écquem conuenísti?

PINACIVM.

Multos.

PHILVMENA.

'At uirum ecquem?

PINACIVM.

Plúrimos:

Vérum ex multis néquiores nállum quam hic est.

PHILVMENA.

Quómodo?

GELASIMVS.

Iándudum ego istunc aégre patior dícere iniusté mihi.

Praéterhac si me ínritassis

340. peri **B** quo imedullam **B**. cui medullam reliqui
 In **A** inter EGO et QUOI plus fuit quam PERII, QUOI vocem excipiebat LASSITUDO, inter LASSITUDO et PERBIBIT rursum aliquid interpositum fuit 341. Gr. om. **CD** (sine spatio) . . . cui libri percepit libri cum (**A**). percipit *Gulielmus*. peredit *Palmerius*. perreperit *Lipsius Ant. lect. V, 17* 342. PA. post multos om. **F** at (**A**)**B**. ad reliqui ecquem] ECQUIDEM **A** DIN. om. **F** plurimos libri. quam plurimos *Camerarius* 343. vacuum spatium praecedit in **C** PHILVMENAE tribus Quomodo, quod: una cum proximis GELASIMO libri. 344. IANDUDUM **A**. Iamdu- dum reliqui. Nam Iamduum *Bothius* . . . ego istunc aegre **B**. ego istum libri cum **A**, nisi quod ego sup: scr. **D**. Poteris etiam ego istum impune 345. Praeterhac. **B** . . . inritassis libri cum **A**

PINACIVM.

Édepol essuriés male. 345

GELASIMVS.

'Animum inducam, ut né istuc uerum te élocutum esse
árbitrer.

PINACIVM.

Múnditias uolo fieri: ecferre huc scópas simulque harún-
dinem,

'Vt operam omnem aránearum pérdam et texturam ínprobam,
Děiciamque earum ómnis telas.

GELASIMVS.

Miseræ algebunt póstea.

PINACIVM.

Quíd? illas itidemne ésse censes, quási te, cum ueste
única? 350

Cápe illas scopas.

-
- ESSURIES *A.* esurief *reliqui* 346. ut ne istuc *B.* UTUISTUC
A. ut istuc *reliqui* locutum *Bothius* 347. Mundiciaf *BF*
uolo]foro *Da* ecferre *Bothius*. hec ferte *BCD*. hic. ferte. *FZ*
SIMULQUE cum *reliquis A*: ut v. 306. simul commendari-*Mus*.
philol. IV, p. 575 et Prol. Trin. p. CXLVI harundinem *libri*
cum *A* 348. operam omnem *libri cum A*. operaf *Nonius p. 192*
araneorum *Pylades*. araneorum *BCDEFZ, Nonius* perdam]
tergam *Nonius* improbam *CFZ, Camerarius, B l. s. s.* im-
probum an improbam in *D* sit, non satis liquet. improbem *B, No-*
nius: a quo non discrepare visus (*A*) 349. Deiciamque *Nonius,*
Pylades. De, hic, iamque *B.* dehinc iamque *CDZ*. dehinc iam atque *F*
earum *libri*. eorum *Nonius* GEL. om. *F* miseræ al-
gebunt *Camerarius*. misera falgebunt *B.* misera fulgebant *C.* misera
fulgebunt *DZ*. miseraf fulgebunt. *F.* misera frigeant 'in quibusdam
codd.' *Pii*: unde miserae frigeant *Pylades* 350. PIN.] GEL. *F*
itidemne esse censes *B.* ITIDEMNECENSESESEN *A.* itidem esse cen-
ses *reliqui*. itidem censes esse *Bothius*. De illasne itidem censes esse
cave cogites Proxima, a verbis Quasi tectū ueste usque ad

GELASIMVS.

Cápiam.

PINACIVM.

Hoc egomet, tu hóc conuerre.

GELASIMVS.

Ecsecero.

PINACIVM.

Écqui huc effert nássiternam cúm aqua?

GELASIMVS.

Sine suffrágio

Pópuli tamen aedílitatem hic quídem gerit.

PINACIVM.

Age tu ócius

Térge humum, conspérge ante aedis.

GELASIMVS.

Fáciam.

PINACIVM.

Factum opórtuit.

Égo illim araneás de foribus dēiciam et de páriete. 355

venales logi sunt Illi (v. 390) et suo loco in **Z** apparent folii 215
 paginam priorem implentia, et (sine Illi) errore aliquo mediae
 Persae (inter me et Argentum I, 1, 40) inserta in folii 186 pa-
 gina posteriore posita sunt. Nec quicquam discrepantiae est prae-
 ter unum illud quod ad v. 386 commemoravi

TECUM **A**. te
 cum **B**. tectum reliqui UESTAE **A** 351. CAPILLAS **A**

GEL. om. **F** C. PIAM **A** conuerre h. l. cum libris (**A**).

cf. v. 375 ECSECERO **A**. fecero reliqui 352. Ecqui Guyetus.

Ecquis libri cum (**A**), Festus p. 169 M. hunc versum afferens e

Neruolaria nasciternam Festus. nasciternam libri 353. otius

CZ 354. Terge **B** Mus. phil. IV, p. 575. Pingere libri. Stringe

Guyetus. Tinge Lipsius Ant. lect. V, 17 355. Ego illim **B**.

Ego hinc libri, nisi quod ergo **D**. Hinc ego Guyetus aranas **B**

PINACIVM.

Édepol essuriés male. 345

GELASINVS.

'Animum inducam, ut né istuc uerum te élocutum esse
árbitrer.

PINACIVM.

Múnditias uolo fieri: ecferre huc scópas simulque harún-
dinem,

'Vt operam omnem aránearum pérdam et texturam improbam,
Děiciamque earum ómnis telas.

GELASINVS.

Miseræ algebunt póstea.

PINACIVM.

Quíd? illas itidemne ésse censes, quási te, cum ueste
única? 350

Cápe illas scopas.

-
- ESSUBIES *A.* esurief *reliqui* 346. ut ne istuc *B.* UTUISTUC
A. ut istuc *reliqui* locutum *Bothius* 347. Mundicial *BF*
uolo]foro *Da* ecferre *Bothius*. hec ferte *BCD*. hic. ferte. *FZ*
SIMULQUE cum reliquis *A.*: ut v. 306. simul commendavi *Mus.*
philol. IV, p. 575 et Prol. Trin. p. CXLVI harundinem *libri*
cum *A* 348. operam omaem *libri* cum *A.* operas *Nonius p. 198*
araneorum *Pylades*. araneorum *BCDEFZ*, *Nonius* perdam]
tergam *Nonius* improbam *CFZ*, *Camerarius*, *B* l. s. s. im-
probam an improbam in *D* sit, non satis liquet. improbem *B*, *No-*
nius: a quo non discrepare visus (*A*) 349. Deiciamque *Nonius*,
Pylades. De, hic, iamque *B.* dehinc iamque *CDZ*. dehinc iam atque *F*
earum *libri*. eorum *Nonius* GEL. om. *F* miseræ al-
gebunt *Camerarius*. misera falgebunt *B.* misera fulgebant *C.* misera
fulgebunt *DZ*. misera] fulgebunt *F.* misera frigebunt 'in quibusdam
codd.' *Pii*: unde miseræ frigebunt *Pylades* 350. PIN.] GEL. *F*
itidemne esse censes *B.* ITIDEMNECENSES *A.* itidem esse cen-
ses *reliqui*. itidem censes esse *Bothius*. De illasne itidem censes esse
cave cogites *Proxima, a verbis Quasi tectū ueste usque ad*

GELASIMVS.

Cápiam.

PINACIVM.

Hoc egomet, tu hóc conuerre.

GELASIMVS.

Ecfécero.

PINACIVM.

Écqui huc effert nássiternam cúm aqua?

GELASIMVS.

Sine suffrágio

Pópuli tamen aedílitatem hic quídem gerit.

PINACIVM.

Age tu ócius

Térge humum, conspérge ante aedis.

GELASIMVS.

Fáciam.

PINACIVM.

Factum opórtuit.

Égo illim araneás de foribus dēiciam et de páriete. 355

uenales logi sunt Illi (v. 390) et suo loco in **Z** apparent folii 215
 paginam priorem implentia, et (sine Illi) errore aliquo mediae
 Persae (inter me et Argentum I, 1, 40) inserta in folii 186 pa-
 gina posteriore posita sunt. Nec quicquam discrepantiae est prae-
 ter unum illud quod ad v. 386 commemoravi

TECUM **A**. te
 cum **B**. tectum reliqui UESTAE **A** 351. CAPILLAS **A**

GEL. om. **F** C·PIAM **A** conuerre h. l. cum libris (**A**).

cf. v. 375 ECFECERO **A**. fecero reliqui 352. Ecqui Guyetus.

Ecquis libri cum (**A**), Festus p. 169 M. hunc versum afferens e

Neruolaria nasciternam Festus. nasciternam libri 353. otius

CZ 354. Terge **B** Mus. phil. IV, p. 575. Pinge libri. Stringe

Guyetus. Tinge Lipsius Ant. lect. V, 17 355. Ego illim **B**.

Ego hinc libri, nisi quod ergo **D**. Hinc ego Guyetus aranas **B**

PHILVMENA.

Tún' eum ipsus ípsum uidistí?

PINACIVM.

Lubens.

GELASIMVS.

Hércle uero cápiam scopas átque hoc conuorrám lubens.

PINACIVM.

Argentique auríque aduexit nímium.

GELASIMVS.

Nimis factúm bene. 375

PINACIVM.

Lánam purpurámque multam.

GELASIMVS.

Hém, qui uentrem uéstiam.

PINACIVM.

Léctos eburatós, auratos.

GELASIMVS.

'Accubabo régie.

PINACIVM.

Túm Babylonica péristromatia, cónchylia tapétia

MULIERI, *reliqua* GELASIMO *Guyetus* 373, tun' eum ipsus ipsum

R. TU.....S...SIPSUM *A.* tun eum ipsum *reliqui*, nisi quod tū *Z*

LUBENS *A.* ita ego libens *reliqui*. ita ego, ac libens *Bothius*

374. 375 *hoc ordine Acidalius: inverso libri* 374. adque *C*

CONUORRAM LUBENS *A.* conuerram libens *reliqui* 375. PIN.

om. libri Argentique *Guyetus*. Argenti libri cum *A* NIMIUM

A. multum *reliqui* GEL. *Acidalius*. PAN. *FZ* 376. pupu-

ramq' *D* GEL. *Z*. PAN. *F* êqui *B.* hem qui *reliqui*. hehem

qui *Pylades*. ehem qui *Camerarius* 377. GEL. *Z*. PAN. *F*

ACCUBABO REGIE *A*, *Z*. accubabor egle *BCD*. accubabo egle *F*

378. TUMBABYLONICAETPERISTROMATONSILIATATREPETIA *A*, in quo non

prorsus certas esse tres quibus puncta subscripsi litteras anno-
tavi. (Non satis accurate sive ego sive operae testati sumus Pa-

'Aduexit.

GELASIMVS.

Nimiúm bonae rei. hércle rem gestám bene.

PINACIVM.

Póst, ut occepi narrare, fídicinas, tibícinas,

380

Sámbucas aduéxit secum fóрма exumia.

GELASIMVS.

Eúgepae.

Quándo adbibero, adlúdiabo: túm sum ridiculíssimus.

PINACIVM.

Póst unguenta múltigenerum múlta.

GELASIMVS.

Non uendó logos:

Iám ego non facio aúctiouem: óptigit mi heréditas.

verg. I, p. 268.) Tam babilonica et péristromaton silla et tapetia reliqui, nisi quod Tum babilonica et **FZ**, sella et **CDFZ**. Tum babilonica peristromata sellas et tapetia *Pylades* (et sellas 'atibi scriptum esse' dixerat Pius): T. B. peristromata consutaque tapetia *Camerarius*: T. B. p., consiliata t. *Pareus*: T. B. p., conchyliata t. *Gronovius*. Reliquum erat ut peristromatia scriberemus 379. Aduexit. GEL. nimium bonae rei. hercle **B**. Aduexit nimium bonae rei. GEL. hercle libri, nisi quod pro GEL. spatium **BCD**, PAN. **F** hercle om. **A** 380. POSTAUT **A**. Post ut reliqui FLAICINAS

planissime **A** tibicina[tabulas] **Da** 381. Sambucas aduexit secum libri cum **A**. sambucinas 'in codicibus antiquis scribi' Pius notavit: recepit *Camerarius*. Sambucicinas *Salmasius*, *Guyetus* aduenit **B** secum aduexit *Guyetus* exumia **BCDZ**.

eximia **F** cum **A** GEL. **Z**. PAN. **F** EUGEPAE **A**, **B**. eugepe **CD**. euge **FZ** 382. GEL. praemittit **F** adhibero **Z** adludiabo omnes cum **A** ridiculissimus **CDF** (non **A**)

383. Post *Guyetus*. POSTEA **A**. Poste **B**. post hec reliqui UN-
CENTA **A** multigenera *Guyetus* GEL. om. **F** logos]

locos 'libri veteres' *Lambini*. In **A** LOGOS an LOCOS sit, non liquet

384. GEL. praemittit **F** Iam ego **B** *Prol. Trin. p. CLXXXVI*.
Iam libri cum (**A**.) Iam iam *Bothius* facio (**A**) **B**. faciam re-

Máleuoli perquisitores aúctionum pérlerint. 385

Hércules, decumam ésse adauctam, tibi quam uoui, grátulor.

[Spé]s est, tandem aliquándo inportunam éxigere ex[u[teró
fa]mem.

PINACIVM.

Póst autem aduexit parasitos sécum

GELASIMVS.

Hei, perii miser.

PINACIVM.

Rídiculissumós.

GELASIMVS.

Reuorram hercle hóc, quod conuorri modo.

Vénales logi sunt illi, quós negabam uéndere. 390

liqui ^c autionem **D** optigit mi **R**. mihi optigit **BCD**. mihi
obtigit **FZ** cum **A**. nam obtigit mi **R** olim: quo non opus esse
videtur 385. Malluoli libri auctuonum **B** PERIERUNT
A ut videtur 386. HERCULES **A**, **Z**. Hercolelef **B**. hercoledef **C**.
hercole def **D**. hcolidef **F** DECUMAM **A**. decimam reliqui
uoui **BCD** cum **A**. noui **FZ**: pro quo uoui 'ex prisca lectione
scribendum' esse Pius annotavit: atque ita **Z** habet priore loco
illo de quo ad v. 350 dixi 387. Huius versus, quem om. **BC**
DFZ, hae in **A** reliquiae apparuerunt:

...SESTTANDEMALITUANDOINPORTUNAMEXIGERREXU.....MAM

quarum litterarum dubiae visae sunt paenultima et antepaenu-
lima. Post ALIQUA quas Maius legit NDO litteras, ego incertas esse
annotavi: ut sic potius scripsisse poetam suspicer:

Spes est tandem aliqua me inportunam exigere ex utero famem.
388. aduenit **B** PARASITOSSECUM **A**. secum parasitos reliqui
hei **FZ**. ei **BCD** 389. ridiculissimos **F**, Acidalius. ridiculosissi-
mos reliqui cum (**A**) reuorram **BCD**. reuerram **FZ** con-
uorri **R**. conuerri libri 390—392 hic collocavit Bothius: post
v. 395 habent libri cum **A** 390. Logi planissime **A**, item **Z**.
loci **B** et sup. scr. **D**. ioci **F**, libri Lambini Ceterum in **Z**
folium 215 rectum terminatur hoc versu:

Gel. uenales logi sunt Illi. &c Et. psequere utq̃ folio sequenti.
proxima pagina vacua est, folium autem 216 incipit a verbis Illi

'Ilicet: iam mēo malost quod máleuolentes gaúdeant.

Hércules, qui déus sis, sane discessisti nón bene.

PHILVMENA.

Vidistin uirúm sororis Pámphilum?

PINACIVM.

Non.

PHILVMENA.

Nón adest?

PINACIVM.

'Immo uenisse ĕum simitu aiébant illi: ego húc citus

Praécucurri, ut núntiarem núntium exoptábilem. 395

PHILVMENA.

I intro, Pinaciúm: iube famulos rém diuinam mi ápparent.

Béne uale.

GELASIMVS.

Vin áministrem?

quos negabam 391. ILICETIAMMEOMALOST **A**. Illico et meo malo est reliqui: unde Ilicet: meo malo est Acidalius maleuontes **CD** gaudeant **Pius**. audeant **BCDZ**. audiant **F** 392. erculef **B** QUIDEUSSISSANE **A**. sane qui deos. sis c. ras. **B**. sane qui deos sis **C**. sane qui deos sis **DF**. sane qui de⁹ sis **Z**. sane qui deus es Guyetus DISCESSISTINONBENE **A**. discessiffes non male reliqui 393. PAMPHILUM NON NONADEST **A**. Pamphilippum? DIN. non. PAN. adest libri, nisi quod DIN. et PAN. om. **BCD**. adest? cum interrogatione Pylades: pro quo abest? Guyetus. Vide praefationem 394. IM-NOUENISSEUMSIMITU^{ALIE} • • • MILLIEGOHUCCITUS **A**: quae ita ut posui interpretatus sum Prol. Trin. p. CXLIII. Immo aiebant uenisse eum simul. sed ego huc citus **B**: item reliqui, nisi quod Immo et eum uenisse omnes, aiebant **FZ**, hic **F**. simitu hinc offertur in Glossario Plantino: vid. ad v. 371 395. nunciarem nuncium **CDZ**, non **A** EXOPTABILEM **A**, Priscianus X, 8 p. 901 (503 Kr.) optabilem **BCDb**. optales **Da**. optabilem **FZ** 396. i intro **F**, Scutarius. i i intro reliqui cum (**A**): nisi quod ii **Z** PINACIVM **A**. panacium **BCD**. dinacium **FZ** iube **B**

PHILVMENA.

Sát seruorum habeo domi.

GELASIMVS.

Ēnimuero, Gelásime, opinor próuenisti fúttile,
 Sí neque ille adést, neque hic qui pénit quicquam súbuenit.
 'Ibo intro ad librós et discam dé dictis melióribus: 400
 Nám ni illos hominés expello, ego óccidi planíssume.

397. DIN. praemittit <i>F</i>	398. gelasine <i>F</i>	uenisti <i>Da.</i>
^p uenisti <i>D^b</i>	FUTTILE <i>A, BCDZ.</i> futile <i>F</i>	399. UENI-
QUICQUAM <i>A</i>	400. liberof <i>Z</i>	dictif <i>libri.</i>
<i>de A non liquet. logis suspicor scriptum fuisse, quanquam non</i>	DICAM <i>A</i>	
<i>immemor Capt. III, 1, 22</i>	401. occido <i>F</i>	planissime <i>F</i>
cum <i>A</i>		

ACTVS III.

EPIGNOMVS. STICHVS.

EPIGNOMVS.

Quom béne re gesta sáluos conuortór domum,
 Neptúno gratis hábeo et tempestátibus:
 Simúl Mercurio, quí me in mercimóniis
 Iuuit lucrisque quádruplicauit rém meam. 405
 Olím quos abiens ádfeci aegrimónia,
 Eos núnc laetantis fáciam ego aduentú meo.
 Nam iam 'Antiphonem cónueni adfiném meum,
 Cumque ěo reueni ex inimicitia in grátiam.
 Vidéte quaeso, quíd potest pecúnia. 410

Act. III. Scen. 1. EPIGNOMVS STICHVS AB. om. C.
EPIGNOM' ADOLESCENS STICHVS SERV' D: item FZ, nisi
quod Stichus F 402. quom A. Cum reliqui SALVVS A cum reli-
quis 403. Neptino B gratef libri 405. Luuit B
406. adfeci aegrimonia Pylades, consentiente A, nisi in eo potius
APP est. adfectie grimonía B̄. adfectae grimonía B̄. adfecta egri-
monía CDZ et, nisi quod aegr., F 407. laetantif CDZ. letantif
BF ego Guyetus, Hermannus apud Beckerum. Quaest. p. 107.
om. libri cum A. Contra laetantis nunc faciam male transponebat
Bothius 408. adfinem omnes cum A 409. eore ueni B
imicitia B. inimiticiam C. inimicicia F in gratiam D

Quoniám bene gesta ré rediisse mó uidet
 Magnásque adportauisse diuitiás domum,
 Sine áduocatis íbidem in cercuro, in stega,
 In amicitiam atque in grátiam conuórtimus.
 Et is hódie aput me cénat et fratrér meus. 415

Nam heri ámbo in uno pórtu fuimus: sét mea
 Hodié solutast náuis aliquantó prius.
 Abdúce hasce intro, quás mecum adduxí, Stiche.

STICHS.

Ere, si ego taceam seú loquar, scio scíre te,
 Quam múltas tecum míserias mulcáuerim: 420
 Nunc hunc diem unum ex illis multis míseriis
 Volo mé eleutheria iam ágere aduenientém domum.

-
411. Quoniam] Qũo **B** BENEGESTARE **A**, *Beckerus p. 109.*
 bene regeſta **B**. bene re geſta *reliqui*. re bene geſta *Camerarius*
 REDIISSE **A** 412. apportauisse **F** cum **A** 414. amiciciam
F adque **C** conuertimus **F** 415. is **A**, item **F**. ſi **BCD**.
 ſic **Z**. hic *Lambinus* apud **B** CENAT **A**, **BF**. cenat **CD**.
 coenat **Z** 416. HERI **A**, **FZ**. hieri **B**. hi heri **CD** portus **B**
 417. SOLUTAST **A**. ſoluta eſt *reliqui* 418. Abduce hasce **B**.
 AGEABDUCHASCE **A**. Age abduc Duſ **B**. age abduc haſ *reliqui*. Age
 duc haſ *Lambinus*. Age illatum eſt e v. 435: ut v. 725 419.
 ſi ego taceam ſeu **BCD**, *Scioppius Susp. lect. I, 21.* SIEGOTACE-
 ANSIUR **A**. ſiue ego taceam ſeu **FZ**. Cf. *Prot. Trin. p. LXXXV.*
 loquar] lo e corr. **B** ſcio ſciſecte **B** 420. QUAM **A**, **BC**.
 quas **DFZ** nullas **B** mulcáuerim **BCDF**. mulctauerim
Z. Nihil in **A** legi potuit. multauerim *Camerarius*. antlauerim *Acidalius*.
 mutauerim *Guyetus, Gronovius*. Ineptit *Douſa Eccl. IV, 18.*
 Novi qui de emulſerim cogitaret. *Emendationem expectat verbum*
haud dubie corruptum 421. NUNCHUNC **A**, **CFZ**. Nunc nunc
B. E nunc **D**, ſed E a m. ſec. In hunc *Lambinus* ILLISMUL-
 tis **A**, **BC**. multis illis **DFZ** 422. mé eleutheria iam agere **B**
coll. Pers. I, 1, 29. me eleutheriam capere libri, niſi quod ele ut
 heriam **B**. MEELEUTHERIAM viſa ſunt etiam in **A** exſtare. eleutheria
praetit Pius, et elenoboria (e cod. ſuo puto) aſcribens Scaliger

EPIGNOMVS.

Et ius et aecum postulas: sumas, Stiche,
Tibi hunc diem: te nil moror. abi quo lubet.
Cadum tibi ueteris uini propino.

STICHVS.

Papae,

425

Ducam hodie amicam.

EPIGNOMVS.

Vel decem, dum de tuo.

STICHVS.

Quod hoc . . . ?

EPIGNOMVS.

Quid . . . ?

STICHVS.

Ad cenam ibo . . .

Sic hoc placet . . .

EPIGNOMVS.

Vbi cenas hodie?

423. EPI. om. **CD** et om. **Z** aecum **R**. aecum **BCD**.
aequum **FZ**. Aeq apparuit in **A** 424. Tibi hunc **R**. In hunc
libri cum **A**. Istunc Bothius 425. Cadum]ea dum **F**
427—429. Tres in solo **A** sequuntur valde laceri versus, quorum
fragmenta sic imitati sumus:

QUODHOCIII A.....M QUID.....OSN...APIDI —
ADCENAMIBONESI...A I USCINLIC — — —
SICHOCPLACET...C.....ENIN • LMORCN — —

In primo inter m et q vacuum spatium est personae nomini de-
stinatum. Tertii exitum interpretor NIHIL MOROR 430. Personae
notam nullam libri praemittunt CENAS **A**, **BF**. cenas **CD**. coe-
nas **Z**. Quae discrepantia cum constans sit, tacebitur posthac
hodie? St. sic hanc **R**. HODIE SICHANC **A** cum spatio. hodie si hanc
BCD, EPIGNOMO continuantes: item Lambinus. hodie. St. si hanc

STICHVS.

Sic hanc rationem institi.

430

Amicam ego habeo Stéphanium hinc ex próxumo,
 Tui frátris ancillam: ẽo condicam: sũmbolam
 Ad cénam ad eius conséruiom Sagarinũ feram.
 Eadẽmst amica ambóbus: riualés sumus.

EPIGNOMVS.

Age ábduce hasce hinc íntro. hunc tibi dedó diem.

435

STICHVS.

Me in cũlpa habeto, nĩsi probe excruciaũero.
 Iam hercle ẽgo per hortum ad amicam transibó meam,
 Mi hanc óccupatum nóctem: eadem sũmbolam

-
- Z.** hodie? **St.** hanc **F** institi **B.** **INSTITE** **A.** instit **BCD.** instituĩ **Z.** insto **F** 431. *St., praefixum a Lambino, om. libri ste...phanium c. ras. B. spephanium C. spe phanium D*
 proxumo *omnes cum A* 432. ancillam: eo condicam: sũmbolam
 Ad cenam ad eius conseruom Sagarinum feram **B.** ancilla meo condici in sũmbolam Ad cenam adeluf conseruum sagarinum sirum **B:** item **CD**, nisi quod ancillã eo **C**, ad eluf uterque, syrum **D.** ancilla meo Conducam sũmbolo ad cenam ac eiuf conseruum sangarium syrum **F.** ancillã. eo Cõdictũ sũmbolam ad coenã. ac eiuf conseruum sangarinũ syrum **Z.** ei condicam ad sũmbolam ad coenam *e 'libris veteribus' suis Lambinus affert: unde profectus ei condixi Doussa Expl. IV, 18. eo condixi in sũmbolam Ad coenam, ac eius conseruum Sagarinum Syrum Camerarius. Nihil discrepantiae ex A notavi nisi ANCILLULAM et SANGARINUM* 434. EADEMST **A.** Eadem est reliqui ambabus **CD** sumus **F,** Pius: item **A.** simus reliqui 435. **Epi.** om. **CD** abduce hasce hinc **B.** ABDUCEHASCE **A.** abduc eas reliqui nunc **Z** debeo **F** 436. **Stl.** om. **CD** Me in culpa *Salmasius.* Meam culpam libri cum **A** PROBEREXCRUCIAUERO **A,** *Camerarius.* pro ex cruciaũero **B.** pexcruciaũero **CDF.** perexcruciaũero **Z.** excrũauero *Scaliger, Doussa*
 437. HORTUM **A, FZ.** ortum **BCD** AD **A,** *Saracenus, Acidalius. om. reliqui* 438. mi **CDZ.** MIHI **A, B.** In **F** noctem] *m dubium visum in A* nocte meadem **B.** noctem. eĩdem **F** SũMBOLAM **A, Z.** sũmbolam **BCD.** sũmbolum **F**

Dabo ét iubebo ad Ságarinum cenám coqui.

Aut égomet ibo atque óbsonabo obsónium. 440

Sagarinu

Seru nam meae

Aduors cum uerberibus . . .

Dar. ut . . . m uerberabundum adducam domum

Paráta hic faciam ut sint. set egomet mé moror. 445

Atque id ne uos mirémini, homines séruolos

Potáre, amare atque ád cenam condícere:

Licet hóc Athenis nóbis. set quom cógito,

439. IUBEBO **A**, **CDZ**. ludebo **B**. uidebo **F** sangarium
libri cum **A**, nisi quod sangarium **F** Proxima in **D** sic col-
locata sunt, sed ut notis appictis transponi iubeantur:

Id ne uos miremini hominis seruulos putare amare atque ad cenam
Cenam coqui. aut egomet ibo atque obsonabo obsonium atque
Condicere e. q. s.

Quorum versuum primum in margine tantum **C** habet 440.

OPSONABO fortasse **A** 441—445. Quinque versuum, qui in solo
A sequuntur, has reliquias expiscati sumus:

SANGARINU . . . G A I A I I H . C A , I R I L . . . M . U A . . . N . . —

SERUU C Q U I L N S N A M M E A E

ADUORS I . . R I S C O C U M U E R B E R I B U S I I O —

DARIUT . . . M U E R B E R A B U N D U M A D D U C A M D O M U M

P A R A T A H I S F A C I A M U I S I I I G O M E T M E M O R O R

Tertii versus tertiam ab initio litteram non esse certam notavi;
ante CUM Maius EGO legit: mihi nec E apparuit et GO etiam UD
esse posse visum est. Quarti initio DARIUTEUM exstare Maius testa-
tus est: ego inter T et M trium litterarum spatia numeravi. In
quinto ambiguae sunt HIS et CI. De supplendis lacunis, praeter ul-
timum versum, desperandum fuit, cum nec e necessitate sententiae
ratiocinari liceat, et praeterea suspicio sit vel traiectis versibus
aliquid turbatum esse vel adeo duarum recensio-
num partes παραλ-
ήλους hic haberi 446. adque **C** homines seruulos **Z**. homi-
nis seruulos reliqui. HOMINISSEUOLI **A** 447. POTARE **A**, **FZ**.
Putare **BCD** adque **C** conducere **F** 448. hoc **F**,
Camerarius. hec **B**. hec **CD**. HAEC **A**, **Z** cum libri cum **A**

Potiús quam inueniam inuĩdiam, est etiam hic óstium

Aliút posticum nóstrarum harunce aedium: 450

Ea óbsonatum ibo, ěadem referam obsónium:

Per hórtum utroque cómmeatus cótinet.

Ite hác secundum uós. ne ego hunc laceró diem.

449. inueniam inuidiam **B**. INUIDIAMINDIUIDIAM **A**: (*nisi in eo potius INUENIAMINDIUIDIAM exstat.*) indiuidiam inueniam (*vel in diuidiam inueniam*) **BCD**. indiuidiam ueniam **Z**. in diuidiam ueniam **F**, *Scutarius* ostium **A**, **B**. hostium reliqui 450. ALIUD **A**, **B**. aliud autem reliqui HARUNCE **A**, **B**. harum reliqui edium **B** *Sequuntur in B C D F Z haec, quae in edd. pro uno versu sunt: Posticam partem magis utuntur aedium: quae absunt ab A. Omisit iam Aldus, revocavit Camerarius, deleri iusserunt Pistoris, Sagittarius (de ianuis veterum), Balbachius p. 49. Interpolationis indicio haec est in B distinctio:*

Posticam partem magis utuntur aedium. ea ibo ob
Sonatum. eadem referam obsonium.

451. Ea obsonatum ibo: eadem **B** IBOOBSONATUMATQ'EADEM **A** (*sine ea*). Ea ibo obsonatum eadem reliqui. *Obscurius delitescat ea, quam ut placere possit* Ea ibo óbsonatum atque ěadem obsonium: Per hortum utroque **B**. obsonium Per hortum: utroque *vulgo* HORTUM **A**, **CZ**. hur tũ **B**. ortum **DaF**. hortum **Db** continet **BCDbFZ**, conuenit **Da**, CONUE... **A** 453. ITE **A**, **DFZ**. Ita **BC** uof. ne ego **F**: *cf. Amph. II, 1, 1. uof me. ego reliqui. UOSMIHIGO A h. e. ut puto UOSMETEGO hinc F*

GELASIMVS. EPIGNOMVS.

GELASIMVS.

Librós inspexi: tám confido quám potis,
 Meum me óptenturum régem ridiculís logis. 455
 Nunc íteruiso, iámne a portu aduénerit,
 Vt eum áduenientem díctis meis deléniam.

EPIGNOMVS.

Hic quídem Gelasimus ést parasitus, qui uenit.

GELASIMVS.

Auspício hercle hodie ego óptumo exií foras.
 Quom stréna mi obscaeuaúit, spectatum hóc mihist: 460

Act. III. Scen. 2. GELASIMUS EPIGNOMUS AB. om. C. GELASIM' PARASIT' EPIGNOMVS AD-L. D: item FZ, nisi quod Gelasinus (ut constanter) F, adolescens FZ Personarum notis caret C 454. POTIS (an POTES?) A. potist CDZ. potest BC. cf. v. 325 455. Meum me R. Me meum libri cum A

OPTENTURUM A. obtenturum reliqui regem B LOGIS A. meis reliqui 456. interuisi vitium Gruterianae Gronovianaeque iamne] iame Da 457. dictis meis Bothius. meis dictis libri cum A. Nisi fuit meis logis coll. v. 400 deleniam Bothius. deliniam libri 459. Auspicio B hercle hodie ego R. hodie libri cum A. huc hodie ego Pylades. de hercule cogitabat Acidalius

exii R. exiui libri cum (A). 'Duos versus misere truncatos in unum conflatos esse, in ultima autem syllaba exiui formae latere aui (scil. sinistra) suspicatus est Fleckeisenus Exerc. p. 23

460. 461 hoc ordine R: inverso libri cum A Quom strenna mi obscaeuaúit R. QUOMSTRENAOBSCAE • AUIT A. Cum strenna obscaeuaúit BC. Cum strenna obscaenauit D. Cum strenna obsonauit F: et obsonauit etiam codd. Pyladis. Cum strenna obsecrauit Z. Quae strenue obsonauit Saracenus. 'Sunt qui legunt Tum renes obsecrauit': Pius. Eum strenua obsonauit Pylade duce Camerarius. Eam (voluit haud dubie Eum) strenue obsonauit Acidalius. Eum strenue obcoenauit Boornius, Salmasius. Eum strenna obscoenauit Guyetus. Quoniam stre-

Mustélla murem ut ábstulit praetér pedes.

Nam ut illa uitam répperit hodié sibi,

Itém me spero fácturum, augurium ác facit.

Epignómus hic quidemst, qui ástat: ibo atque ádloquar.

Epignóme mi, ut ego núnc te conspició lubens: 465

Vt praé laetitia lácrumae prosiliúnt mihi.

Valuístin' usque?

EPIGNOMVS.

Sústentatumst sédulo.

GELASIMVS.

Propíno tibi salútem plenis faúcibus.

EPIGNOMVS.

Bene átque amice dícis. di dent quae uelis.

nam obscaeuauit *Bothius* spectatum] stratus *F* hoc *A*,
Camerarius. hic reliqui MIHIST *A*. mihi est reliqui *Ceterum*
persanatum esse versum nego. Quem non inepte coniicias talem
a poeta profectum esse:

Bona strena mi obscaeuauit, quom spectrum mihist,

Mustella murem ut abstulit praeter pedes.

461. Mustella *F*. Mustela reliqui cum *A*: sed cf. v. 459 murem
 ut *B*. murem libri cum *A*. murem mihi *Acidalius*. murem mi *Bent-*
leius in Hor. Epist. I, 7, 29 462. repperit libri. paullo plus
litterarum visum est in A exstare Totum versum talem po-
tius olim exstitisse suspicor:

Nam ut illaec hodie repperit uitam sibi

463. ITEN *A* AC *A*. hac *BCD*. hoc *FZ*. haec *Acidalius*, in-
 terpungens post facturum facit om. *F* 464. QUIDEMST *A*.
 quidem est reliqui quia stat *B*. qui astat reliqui adque
C adloquar *B*. alloquar reliqui cum (*A*) 465. Epignome
 mi *B*. Epigno me *B*. Epignome reliqui NUNCTE *A*. te nunc
 reliqui 466. pre *B* laetitia *CFZ*. leticia *B* LACRUMAE
A, B. lacrimae *CDF*. lachrymae *Z* PROSILIUNT *A*, *Bothius*.
 praesillunt *BCD*. praesillunt *FZ* 467. sustentatumst *BCDZ*.
 SUSTENTATUST *A*. sustentatum est *F* SEDULO *A*, *De FZ*. sedulo
BCDa 468. 469 hoc ordine *A*: inverso reliqui, utrumque
GELASIMO tribuentes. Epignomo di dent quae uelis Bothius dabat

GELASIMVS.

* * * * *

470

EPIGNOMVS.

Cenem illi aput te?

GELASIMVS.

Quóniam saluos áduenis.

EPIGNOMVS.

Locátast opera núnc quidem: tam grátiaſt.

GELASIMVS.

Promítte.

EPIGNOMVS.

Certumſt.

469. AMICAE **A**
certissimum est. Velut

470. *Excidiſſe aliquem Gelaſimi verſum*

Igitur tu ut aput me cenes hodie, dent uolo:

vel etiam ſimplicius

Cenabis hodie aput me, peregre quom aduenis.

*Niſi forte de grauioribus turbis ſuſpicabere, quales breuiter hoc
exemplo ſignificamus:*

GE. Cenabis aput me, quoniam ſaluos aduenis.

EP. Cenem illi aput te? GR. * * * * *

471. EP. Cenem illi aput te? GE. quoniam **B**. CENEMILLIAPUDTEQUO-
NIAM **A**, **BCD**: niſi quod aput et qm̃ **B**. cena apud me qm̃ **F**.
coenabis apud me quoniam **Z** ſaluus libri cum **A** 472. EP.
om. **D** LOCATAST **A**, Balbachius p. 50. Vocata eſt reliqui

OPERANUNCQUIDEMTAMGRATIAST **A**: item, poſt quidam interpun-
gens, Scioppius coll. Menaechn. II, 3, 36: quod recte iudicat
Ladewigius Diurn. antiq. ſtud. a. 1848 p. 1070. opera numquidem.
tam grãa eſt **H** et, niſi quod num quidem et gratiam, **CD**. opera.
GE. num quidem tam graue eſt **Z** et non pro num ſubſtituens **F**.
opera. GE. nam quid enim tam graue eſt Scaliger. opera. GE. num-
quid emta? ni graueſt cum proximis iungens Gulielmus 473. GE.
om. **CDEFZ**. Perſonarum notas, niſi quas commemoramus, uſque
ad v. 491 omnes om. **D** CERTUMST **A**. certum eſt reliqui

Vin ad te ad cenam ueniam?

EPIGNOMVS.

Si possit, uelim:

Verum hic aput me cenant alieni nouem.

GELASIMVS.

Hau postulo equidem in lecto med adcumbere:

Scis tu med esse unum imi subselli uirum.

EPIGNOMVS.

At ei oratores populi sunt, summi uiri:

490

Ambracia ueniunt huc legati publice.

GELASIMVS.

Ergo oratores populi summatés uiri

Summi accubent, ego infumatis infumus.

EPIGNOMVS.

Haut aequomst te inter oratores accipi.

GELASIMVS.

Equidem herole orator sum, set procedit parum.

495

486. possit *Acidalius*. possum libri cum *A* 487. E praemittit *D* *Gr.}] G D* 488. HAU *A*. Haud reliqui *QUIDEM A*
in lecto med *B*. me in lecto libri cum *A*. med in lecto *Camerarius*: quod in libris vett. esse testans *Lambinus* fidem vix habet.
summo in lecto *Pytades*: quod non displicuit *Kampmanno* de *IN*
praep. p. 6. medio in lecto *Lipsius Ant. lect. III.* ADCUMBERE
A. accumbere reliqui 489. E praemittit *D* med esse
Camerarius. me esse libri cum *A* unum imi *B*. UNI *A, BCDZ*.
uniuf *F*. imi *Pius* tute med esse imi *Bothius* SUBSELLII.
solus *A* ut videtur 490. At ei *B*. At il libri. de *A* non liquet
populi sunt *B*. sunt populi libri cum *A*. sunt popli *Bothius*
491. Ambroccia *Ba*. Ambraccia *BbCD*. ambrachia *F* ante huc
personae spatium *CD* pullice *B*. Prave huc rettulerunt *Charisii* p. 190 testimonium publicitus e *Sticho* afferentis: de quo vide
Parerg. I, p. 368 sqq. 493. accubent *B*. accumbent libri,
Priscianus VII, p. 762 (332 *Kr.*) et *XII*, p. 943 (549). INCUBA-
BUNT *A* infumatis infumus libri cum *A* 494. Haut *B*. HAU
A. haud reliqui AEQUOMST *A*. aequum est *B*. aequum est reliqui

EPIGNOMVS.

Cras dé reliquiis nós uolo. multúm uale.

GELASIMVS.

Perii hércle uero pláne, nihil obnóxie.

Vnó Gelasimo mínus est quam dudúm fuit.

Certúmst mustellae pósthac numquam crédere:

Nam incértiorem núllam noui béstiam.

500

Quaen' ěapse deciens ín díe mutát locum,

Eam aúspicaui ego ín re capitalí mea?

Certúmst amicos cónuocare, ut cónsulam,

Qua lége nunc med éssurire opórtet.

orationes **CD** 496. RELIQUIIS **A, F**, Pius. reliquis *reliqui*

497. Sic *Camerarius*. Peri hercle uero plane nihil obnoxie **BC** et, nisi quod **PERIT**, **A**. Peri hercle uero plane nihil obnixe **Da** (obnixe **Db**) **Z**. Perii uero hercle nihil obnixe **F**. Nunc ego hercle perii plane me obnoxie *Gellius VII, 17: quod Nunc hercle ego esse debebat*

498. Hunc post v. 502 collocat **B** (non **A**) 499 et 500 totos in loco fortiter raso scriptos **B** habet CERTUMST **A**. Certum est *reliqui* MUSTELLAE **A**. multelae **B**. mustelae *reliqui*

500. nulla **B** 501. Quaen' eapse **B**: nisi quid aliud latet in *QUAENE* nisi **A**. Quenet ipsa **B**. quae net ipsa **C**. quae nec ipsa **DF**. quin et ipsa **Z**. Quin ipsa *Camerarius*. Quaene et ipsa *Gruterus*. Quaene ipsa *Acidalius* deciens **BCD**. decies (**A**) **FZ**

502. Eam auspicauí ego in re *Acidalius*. Eam ego auspicauí in re **CDFZ**. Ea ego auspicauíre **B**. Ea ego auspicauí in re *Nonius p. 468. EGO AUSPICABIRE* **A** CAPITATI **A** 503. CERTUMST **A**. Certum est *reliqui* 504. nunc med *Botaius*. nunc me *tibi* cum **A**. me nunc *Pylades* ESSURIRE **A**. esurire *reliqui*.

ACTVS IV.

ANTIPHO. PAMPHILVS. EPIGNOMVS.

ANTIPHO.

'Ita di bene me amént measque míhi seruassint filias, 505
 'Vt mihi uolup est, quía uos uideo, Pámphile, in patriám
 domum

Béne gesta re rédiisse ambos, témet et fratrem tuum.

PAMPHILVS.

Sátis abs te accipiám, nisi uideam míhi te amicum esse,
 'Antipho:

Núnc, quia te mi amicum experior ésse, credetúr tibi.

Act. IV. Scen. 1. ANTIPHO PAMPHILIPPUS EPIGNOMUS
A. ut videtur: item, nisi quod ANTIPHON, B. ANTIPHO SENEX
PAMPHILIPP' EPICNOM' ADL. II. D. om. C. Antipho senex. Pam-
philippus Epignomus adolescentes duo F et, nisi quod II., Z. PAM-
PHILVS cur posuerim, praefatio docet Personarum notis, nisi
ubi contrarium testabimur, carent CD . 505. di bene me
ament measque mihi R. me di bene ament measque mihi bene libri
cum A. mihi debebat Bothius seruassent Da. serua sint B
 506. uolu pest B. uolup est reliqui cum A quia uos uideo,
 Pamphile R. Pamphilippe, quia uos libri cum A. De quo videnda
 praefatio 507. Bene gesta re rediisse ambos temet et R. Re-
 disse uideo bene gestare ambos te et libri cum A, nisi quod gesta re
 FZ, REDISSE A. Rediisse ambos bene re gesta uideo te et Bothius
 508. abs]a F Antipho om. F 509. quia te mi amicum
 Bothius. QUIA.....AMICUM A. quia te amicum mihi reliqui. quia
 amicum mihi te Guyetus credetur R, Bothius. creditur libri

ANTIPHŌ.

Vócem ego te ad me ad cénam, frater túus ni dixissét
mihi, 510

Te āput se cenatúrum esse hodie, quóm me ad se ad ce-
nám uocat.

Ét magis par fuerát me uobis dáre cenam adueniéntibus,
Quam ád illum me promittere, ei nĩsi nollem aduorsárier.

Núnc me gratiam ábs te inire uérbis nil desídero:

Crás aput me eritis ét tu et ille, cúm uostris uxóribus. 515

PAMPHILVS.

'At aput me peréndie: nam ille herí me iam uocáuérat

'In diem hunc. set sátime tecum páacificatus sum, 'Antipho?

ANTIPHŌ.

Quándo ita rem gessistis, ut uos uélle amicosque áddcet,

510. NI *A.* nisi *reliqui* 511. SEAPUTSECENATURUMESSE *A.*
Te aput se c. esse *reliqui*. Té apud se cenatúrum *Bothius, Fleckei-*
senus Philologi II, p. 96 QUOM *A.* cum *reliqui* ADSE *A.*
FZ. adesse vel ad eē *CD.* ad ce (*an ad ee?*) *B* 512. UOBIS
DARE *A.* dare uobis *reliqui* 513. Quam ád illum me promittere,
ei nĩsi nollem *R.* Quam me ad illud promittere nisi nollem ei *CD*
FZ. Quam mea dilĩt promittere nĩsi nolle mei *B.* In quibus facile
suspicere Quám illuc me promittere, ei nĩsi nollem *latere, nisi* Quam
me ad illum pr. nĩsi nollem ei *visus esset etiam A habere.* quam me
ad illum permittere 'in priscis exemplaribus legi' *Pius scribit.* Quam
promittere me ad illum, nisi nollem *Guyetus* 515. APUT *A.*
apud *reliqui* uestris *FZ* (*non A*) 516. AT *A.* Eat *reliqui.*
Et Pylades peréndie: nám ille herí *pronuntiandum, non pe-*
réndie: nam ille hère scribendum. (Etiam Milit. 59 heri praestite-
rit.) peréndie: nam ille herí in hunc iám uocáuérat || Mé diem *trans-*
posuit Bothius 517. diem hunc *R:* diem hanc *Guyetus.* hunc
diem *libri cum A* set satine *R.* SIIISATINEGO *A.* sed satĩ ego
reliqui 518. ut *Bothius.* uti *libri cum (A)* UELLEAMI-
COSQUE *A.* uellem amicos atque *reliqui, nisi quod adque C.* uellem

Pax commerciumque est vobis mecum. hoc facito ut cogites:
 'Vt quoique homini res parata est, perinde amicis utitur; 520
 Si res firmast, itidem firmi amici sunt: si res labat,
 'Itidem amici conlabascunt. res amicos inuenit.

EPIGNOMVS.

Iam redeo. nimias voluptas, si diu afueris domo,
 Domum ubi redieris, si tibi nulla aegritudo animo obuiamst.

amicosque *Dousa, Scaliger* 519. pax commerciumque est **A**. Pax
 commerciumque est **BCD**. commercium paxque **F**. PAXCOM— apparuit
 in **A** — CRISMECUMHOC FACITOUT **A**. vobis mecum. nam hoc tu
 facito *reliqui*. vobis mecum. nam hoc tu *Guyetus*. mecum. nam hoc tu
 facito *Bothius* 520. 521, quos uno versu **BCDFZ** hoc com-
 prehendunt:

Vt cuique homini res parata est, firmi amici sunt. si res laxa labat
 (nisi quod laxa labant **CZ**, laxa labant **DF**), in **A** sic *laceros*
existare annotavi:

UTCUIQ' HOMINI RES PARATA EST •• IN II AMICIS SUNT —

•••• SF ••••• F — — — — — LAXE LABAT

Quos cum in *Diurn. antiqu. a. 1837 p. 744 sic, dum Mediolani*
moror, supplevissem:

Ut cuique homini res parata est, itidem amici sunt voluptas:

Si res firma est, firmi amici sunt: si res laxa labat,
 mox reversus in patriam collato *Charisii p. 188 testimonio* 'Per-
 inde pro proinde: Plautus in *Sticho*: ut proinde homini res parata est
 perinde amicis utitur' facile intellexi in **A** haec potius scripta fuisse:

UTCUIQ' HOMINI RES PARATA EST PERINDE AMICIS UTITUR

SIBES FIRMAS TITEN FIRMAMICIS SUNT SIBES LAXE LABAT

Restabat igitur ut pro item substitueretur itidem, eiceretur autem
 e glossmate ortum laxa 522. collabascunt **F** (non **A**)

523. NIMIAS VULPTAS **A**. nimia est voluptas **F**. nimia est voluptas **B**.
 nimia est voluptas **CD**. nimia voluptas **Z** si diu afueris **R**:
 quanquam quom diu afueris magis placiturum sit. si diu fueris
BCD. si diu abfueris **Z**. "diu" si abfueris **F**. U.... FUERIS **A**: in
 quo nescio an ubi lateat domo *Acidalius*. a domo libri cum **A**

524. ubi **A**. si reliqui tibi nulla **R**. tibi nulla est **BCDE**.
 nulla tibi est **F**. Nihil legi in **A** potuit egritudo **CDF**
 obuiamst **R**, quia in fine versus ut apparuit in **A**. obuiam libri

Nec *Acidalius inepte*: si tibi nulla est aegritudo animo obuiam,
 nec deleta Domum *Guyetus*: Ubi redieris, si tibi nulla est a. a. o.

Nam ita me absente familiarem rem uxor curauit meam: 525

'Omnium me exilem atque inanem fecit aegritudinum.

Sed eccum fratrem Pamphilum meum incedit cum socero suo.

PAMPHILVS.

Quid agitur, Epignome?

EPIGNOMVS.

Quid tu? quamdudum in portum uenis?

PAMPHILVS.

Hau longissumè.

EPIGNOMVS.

Postilla iam istest tranquillùs tibi?

ANTIPHO.

Magis quam mare, quo ambo estis uecti.

EPIGNOMVS.

Facis ut alias res soles. 530

Hodiene exoneramus nauem, frater?

PAMPHILVS.

Clementer uolo:

525. absentem **BCD** 526. me post fecit transposuit **Bo-**
 thius. Vide *Prot. Trin. p. cxxxiii.* exilem suspectum. exulem
 Pius *Integrum versum* Atque . . . pamphilippum a **Idus** omis-
 sum inseruit **Idus** egritudinum **BE**. AEGRITUDINEM **A** 527.
 Pamphilum meum **B**. pamphilippum libri cum **A**, nisi quod pamphi-
 lippu **B**. *Consultenda de hoc praefatio* quom **B** socere **C**
 agit **F** quamdudu **B** in portum uenis? || **PA.** Hau lon-
 gissime. **EP.** postilla iam **B**, *Guyetus.* INPORTUMUENIS || **H..** LON-
 GISSUMEPOSTILLA IAM **A**. in portum uenis || Huc longissime post illa
 iam **B**. in portum uenis Huc longissime postilla iam **CD**. in
 portum uenis huc. **PA.** longissime. **EP.** post illa iam **Z** et omisso po-
 stilla **F**. a portu uenis || Huc? **PA.** longissime. **EP.** postilla iam **Bo-**
 thius isto est libri 530. quo **F**, *Camerarius.* qua **CDZ**
 om. **B**. quo: **A**, ita quidem ut ultima littera visa sit **D** esse
EP. **Z**. **PAM.** **F** 531. **EP.** praemittit **F**, nihil **Z**, vacuum
 spatium **CD** **HODIE** (sine **NE**) **A** ut videtur

Nósmet potius nós uicissatim óneremus uoluptátibus.
Quám mox coctast céna? inpransus égo sum.

EPIGNOMVS.

Abi íntro ad me ét laua.

PAMPHILVS.

Děos salutatum átque uxorem intró modo deuortór domum.
[Haéc si ita ut uoló conficio, cótinuo ad te tránseo.] 535

EPIGNOMVS.

'Aput nos eccillám festinat cúm sorore uxór tua.

PAMPHILVS.

'Optumest: iam istóc morai mínus erit.

EPINOMVS.

Iam ego apút te ero.

532. NOSPOTIUS *A*. Nosmet potius reliqui nos uicissatim
oneremus *Bothius*. ONEREMUSNOSMETUICISSATIM *A, BCD*. oneremus
notiti & uicissatim *Da*. oneremus uicissatim *FZ*. uicissatim hinc
transiit in *Glossarium Plautinum*. Cuius vocabuli non audeo hanc
mensuram $\acute{u} \acute{u} - -$ defendere eis exemplis quae *Prol. Trin. p. CXXIII.*
et *CXXXVII. tractavi* 533. COCTAST *A*. cocta est *F*, Pius, coactaef
vel coacta ef *BCD*. cocta ef *Z* INPRANSUS *A, BCD*. im-
pransus *FZ* laua]..... *A*: ut, quid in ipsa continuitate ver-
borum posuerit librarius, non appareat 534. intro modo
Guyetus, R Prol. Trin. p. CXXIX. modo intro libri (de *A* non li-
quet) 535. e solo *A* prodiit, ubi haec apparuerunt:

HAEC SI ITA TUOLO CONFICIO • ON • • • • • A I T I I R A N S I

nisi quod non satis certa *R* littera. Negligenter ut solet alteram
versus partem sic descripsit *Maius*: conficio • • • ait per annos. Vn-
cis autem circumdedi, ut ad similitudinem versus 623 fictum

536. APUT *A, B*. Apud reliqui nos eccillam *Bothius, Loma-*
nus p. 67. NOSSE • CILLAM *A*: in quo fortasse nos se eccillam latet.
nos ex illa *B*. nos hec illa *CF*. nos hec illa *D*. nos haec illa *Z*

537. OPTUMEST *A*. Optimum est reliqui morai *Lachmannus*
Indic. lect. aest. Berol. a. 1847 p. 3. morae *BCD*. more *FZ*

ANTIPHO.

Prius quam abis, praesente ted huic ápologum agere unum
uolo.

EPIGNOMVS.

Máxume.

ANTIPHO.

Fuit ólim, quasi nunc égo sum, senex. ei filiae
Dúae erant, quasi nunc méae sunt. eae erant dūobus nu-
ptae frátribus, 540

Quási nunc meae sunt uóbis.

PAMPHILVS.

Miror, quo éuasurust ápologus.

ANTIPHO.

Érat illorum uni ádulescenti, [quási nunc tibi,] tibícina:
Péregre aduexerát, quasi nunc tu. sét ille erat caelébs senex,
Quási ego nunc sum.

PAMPHILVS.

Pérge porro: praésens hic quidemst ápologus.

apud **B**. apud *reliqui* 538. praesente ted *Guyetus*. presen-
tet **BC**. praesent& **D**. praesente te **FZ** apologum me agere,
servato te, Acidalius unu **B** 539. nunc **R**. om. libri
senex ei **BC**. senex ^{ei} et **D**. senex ei et **FZ** 540. eae]aeae **C**.
ae **D** 541. nuc ⁿ **D** sint **Z** PA.]E. **D**
euasurus est **F** 542. Erat illorum uni **R** *dubitanter*. Aere mi-
nori illi **B** et *praemisso* AN. **CD**. An. minori illi **Z**. An. Minor
ille **F**. ERAT..MINOR *ab initio legi potuit in A* adulescenti
[quasi nunc tibi] tibicina **R**. adulescenti fidicina et tibicina **BCD**
aperto glossemate. adulescenti fidicinā et tibicinam **Z**. adolescens fidi-
cinam et tibicinam **F** Erat adolescenti minori f. et t. *Guyetus*
543. ceat **D** celeb senex **DFZ**. celeps senex **C**. celepsenex
B 544. PA.]E. **D** porro **B**. obsecro *reliqui* presens
est hic quidem est **F** quidem est apologus libri. quidem apologus

ANTIPHO.

Deinde senex ille illi dixit, quōius erat tibicōna, 545

Quási ego nunc tibi dico:

PAMPHILVS.

Auscullo atque ánimum aduerto sédulo.

ANTIPHO.

‘Égo meam tibi fíliam, bene quícum cubitarés, dedi:

Núne mihi reddi ego aécum esse abs te, quícum cubitem,
cénseo.’

PAMPHILVS.

Quis istuc dicit? án ille quasi tu?

ANTIPHO.

Quási ego nunc dicó tibi.

‘Immo duas dabo’ inquit ille aduléscens ‘una sí parumst: 550

Ét si duarum paénitebit’ inquit ‘addentúr duae.’

PAMPHILVS.

Quis istuc, quaeso? án ille quasi ego?

ANTIPHO.

Is ípse quasi tu. túm senex

‘Ille quasi ego ‘sí uis’ inquit ‘quáttuor sané dato,

Dúm quidem hercle quód edant addas, mēum ne contrun-
cént cibum.’

Bothius 545. Dein *Bothius* illi om. *F* cuius libri
 546. PA.] E *D* adque *C* aduerto omnes 547. AN.] E *D*
 cupitaref *C* 548. aecum *B*. aequum reliqui cupitem
C 549. quasi tu inquit ille om. *B*, uno versu compre-
 hendens Quis istuc . . . parum est 550. personae spatium prae-
 cedit in *CD*. ‘In nonnullis exemplaribus hic loquitur Pamphi-
 lippus’: Pius adolescens *DFZ* PARUMST *A*. parum est
 libri 551. Et om. *F* inquit *C* 552. tum *Acidalius*.
 om. libri 553. si al[is] suis *BC* quattuor *DFZ* 554. quidem
F, *Lambinus*, *R* *Prot. Trin. p. LXXIX*. equidem *CDEF* equem *B*
 quod]quidem *F* quod edant]quo dedant *B*. quod edint *Act*

PAMPHILVS.

Videlicet parcūm fuisse illūm senem, qui id dixerit, 555
Quōm ille, illi qui pollicetur, eum cibum poposcerit.

ANTIPHO.

Videlicet nequām fuisse illum ādulescentem, qui ilico,
'Vbi ille poscit, dēnegarit dāre se granum trītici.
Quin hercle aequom pōstulabat sēnex, quandoquidem fīliae
Quām ille dederat dōtem, accipere eum uoluit pro tibicina. 560

PAMPHILVS.

Hércle ille quidem cēto adulescens dōcte uorsutūs fuit,
Quī senī illi cōnoubinam dāre dotatam nōluit.

ANTIPHO.

Sēnex quidem uoluīt, si posset, indipisci dē cibo:
Quia nequit, qua lége licuit, uēlle dixit fieri.

dalius contruncet **F**, *Pius*. contrucent **BCD**. cōtrūcet **Z**
cybum **D**. cibū **B** 555. Videlicet] uidetur **F** partūm **B**
fuisse illum *Guyetus*. illum fuisse *libri*, nisi quod frusse **Z**
id *Lomanus* p. 67. om. *libri*. hoc *Bryardus* 556. Quom ille,
illi qui pollicetur, eum **B**: *quanquam* Quom ille, sibi qui p., eum
magis etiam placiturum sit. Quō ille illi pollicetur qui eum **B**: *item*
reliqui, nisi quod ab initio quoniam **CDF**, qm̄ **Z**, pollicetur **F**.
Nihil profecerunt Dousa et Acidalius cybum **D** 557. Vi-
detur (ut v. 555) **F** nequam fuisse illum *Bothius, Lomanus*.
non (vel ñ) fuisse illum nequam **BCD**. fuisse illum nequam **FZ**
adulescentem **Z**, adolescentem **F**. adolescentiā **BCD** 558. dene-
garit *Acidalius*. denegauit *libri* dare se *libri*. se dare *Came-*
rarius 559. 560. Sic emendavi quorum in **B**, et sine versuum
distinctione in reliquis, haec species:

Hercle quia equum postulabat ille senex quandoquidem

Filiae illae dederat dotem accipere pro tibicina:

nisi quod aequum **FZ**. Quin hercle *Bothius*: Hercle quin *Acidalius*.

ille pro illae *Pius* 561. Hercle quia equum ille **B** certe **Z**

adol. **DFZ** uersutus **F** 562. Qui seni **BF**. quis enim

ODE 563. poscet **DFZ** nequid **CD**. nequid **Z**

564. vacuum spatium praecedit in **D** inquit **B**

‘Fíat’ ille inquit adulescens. ‘fácis benigne’ inquit senex. 565
 ‘Hábeon rem pactam?’ inquit. ‘faciam ita’ inquit ‘ut fieri
 uoles.’

Sét ego ibo intro et grátulabor uóstrum aduentum fíliis.
 Póst lauatum in pyelum ibo: ibi fouébo senectutém meam:
 Póst ubi lauero, ótiosus uós opperiar áccubans.

PAMPFILVS.

Gráphicum mortalem ‘Antiphonem: ut ápologum fecit fa-
 bre. 570

Étiam nunc sceléstus sese dúcit pro adulescéntulo.

Dábitur homini amíca, noctu quae ín lecto occentét senem:
 Námque edepol aliút quidem illi quíd amica opus sit, néscio.
 Sét quid agit parasítus noster Gélasimus? etiám ualet?

EPIGNOMVS.

Vídi edepol hominem haút perdudum.

PAMPFILVS.

Quíd agit?

565: fortasse inquit ille praestat adol. **F** ante facit
 spatium **CD**. a facit **B** benigne **Da** inquit **B** 566. rem
 pactam **Acidalius**. rem factam **libri**, nisi quod rem. A. factam **D**
 ita inquit **BC** 567. uestrum **F** propter filiis formam
 his utitur **Priscianus VII, 3 p. 733 P. (297 K.)** 568. Post
 lauatum in pyelum ibo: ibi **R**. Póstea ibo lauatum in pilum. ibi **libri**,
 nisi quod ibo pro ibi **F**. Postea ibo lauatum in pyelum, ibi **Lambi-**
nus ociosus **F** operiar **F** accubans **Pylades**. accum-
 bant **BCDF**. accumbent **Z** 570. PA.]E. **D** fecit fabre
R. fecit quam fabre **libri** 571. spatium praecedit in **CD**
 Etiam **R**, **Bothius**. It iam **B**. id iam **CDFZ**. Vt etiam **Acidalius**
 sese **Dousa**. esse **libri**. se esse **Acidalius** adol. omnes
 572. occentet **Pistoris**. acentet **B**. accendet **CDZ**. accedet **F**
 573. spatium praecedit in **CD** nanque **F** opus sit **Ca-**
merarius. opus sit **B**. possit reliqui 575. 576 integri in **solis**
DFZ exstant. In unum **B** contraxit omissis haud perdudum....
 uocasti hominem. Cuius erroris societas ad **C** ita pertinuit ut, con-

EPIGNOMVS.

Quod famélicus. 575

PAMPHILVS.

Quín uocasti hominem ád te ad cenam?

EPIGNOMVS.

Aduéniens ne quid pérderem.

'Atque eccum lupum ín sermone: praésens esuriéns adest.

PAMPHILVS.

Lúdificemur hóminem.

EPIGNOMVS.

Capti cónsili memorém mones.

GELASIMVS. PAMPHILVS. EPIGNOMVS.

* * * * *

GELASIMVS.

Sét ita ut occepi narrare uóbis: quom hic non ádfui,

*gruens in reliquis cum D, pro haud perdudum habeat ad coenam**aedepol FZ**576. uocasti hominem ad te ad R ut v. 510.**511. uocasti hominem ad libri. hominem uocasti ad Guyetus. uoca-**uisti hominem ad Bothius**adueniens ne quid Bothius. ne quid**adueniens libri. ne adueniens quid Guyetus**perdedere B**577. eccum R. eccum tibi libri, nisi quod ectum Ba. An fuit Ec-**cum tibi lupum?**578. consili B. consilii reliqui**Act. IV. Scen. 2. GELASIMVS. PAMPHILIPPVS. EPIGNO-**MVS B. om. C. GELASIM' PARASIT' PAMPHILIPP' EPICNOM'**ADOLESCS. II. D. Gelasimuf (Gelasinuf F) Parasituf. Pamphilippuf**Epignomuf adolescentef duo (ado. II. Z) FZ**Personarum**notis, nisi ubi contrarium testamur, in hac quoque scēna carent**CD Initium scenae intercidisse Acidalius vidit**579. Sed**ita ut Acidalius. Sed ita quod libri. Est ita ut Lambinus. St, ita ut**Dousa Expl. IV, 19. Sed (id quod . .) Bothius**uobis: quom*

Cúm amicis delíberaui iam ét cum cognatís meis. 580

'Ita mi auctores fũere, ut egomet me hódie iugularém fame.

Sét uideon' ego Pámphilum cum frátre suo Epignomo?

átque is est.

'Adgrediar hominem. ó sperate Pámphile, o salús mea,

'O mea uita, o méa uoluptas, sálue. saluom gaúdeo

Péregre te in patriám redisse. sálue.

PAMPHILVS.

Salue, Gélasime. 585

GELASIMVS.

Váluistin bene?

PAMPHILVS.

Sústentaui sédulo.

GELASIMVS.

Edepol gaúdeo.

Édepol ne ego núnc mihi modium mílle esse argentí uelim.

R. uobis, cum *vulgo cum libris*. uobis: dum *Goellerus in Trin. v.*

895 non]modo *Acidalius* 581. Ita]Id *Lambinus* ^uactores

B. autores **F** *Totum versum nescio an talem potius poeta*

dederit: 'Ita mihi auctores fuere ut me hódie iugularém fame

582. ego]egomet me hodie **B** Pamphilum cum fratre suo Epi-

gnomo **R**: *de qua dictum in praefatione. pamphilippum cum fratre*
epignomo libri, nisi quod fratre pignomo (vel fratrepignomo) BCD

is]hic **D** 583. aggrediar **FZ** o sperate *Lomanus*
p. 68. sperate libri Pamphile, o salus **R.** pamphilippe o spes

libri. spes in A quoque est, in quo ea vox prima est paginae

584. saluum libri cum **A** 585. te **BC. om. DFZ.** Non opus

est transpositis in pátriam té redisse. salue, **PA.** salue **R.** re-

disse saluum. **PA.** salue **FZ** et sine **PA.** (**A**)**BCD** 587. EDE-

POLNEGONUNC — — **MILLE A**, *sed ut inter c et m non videri mihi*

MODIUM exstare notarim. Edepol nae egomet mihi medediã (diã e

corr.) nunc mille B. edepol ne egomet mihi mediam (media F)

nunc mille CDF et modium pro mediam substituto Z. Edepol ne

ego mihi nunc modium mille Hermannus Philologi, III, p. 466 sq

EPIGNOMVS.

Quid eo tibi opust?

GELASIMVS.

Hunc hercle ad cenam ut uocem, te non uocem.

EPIGNOMVS.

Aduersum te fabulare.

GELASIMVS.

Illud quidem, ambos ut uocem

... equidem s ic ne uostrae uitassem
 dom . 590

N . me s us a . nihil est atque hoc
 scit . u .

EPIGNOMVS.

Edepol te uocem lubenter, si superfiat locus.

GELASIMVS.

Quin tum stans obstruero aliquid strenue.

ARGENTIUE LIM **A, B**, *Pylades. uelim argenti reliqui* 588.
 TIBIOPUST **A**. tibi opus est **B**. opus est sine tibi *reliqui* GR. om **C**
 HERCLEAD CENAM **A**. ad cenam hercle *reliqui* 589. fabulare.
 GR. illud quidem, ambos *Gruterus: quae uerba excepiſſe in proximo
 versu uolui dicere uidetur (cf. Mus. philol. n. VII, p. 312), qui
 tamen versus haud scio an interciderit. fabulare illud quidem am-
 bos libri. fabulare illud quidem. GR. ambos Gernerarius* 590. 591.
*Duorum, qui a B C D F Z absunt, versuum has in A laceras reli-
 quias investigare licuit:*

II KQUIDEMS I IC NEUOSTRAEUITASSEM DOM —

NIMES INS A NIHILSTATQ' HOC SCIT . . U . S —

*Prioris versus initium visum est ET (an IT?) esse posse, alterius
 NE (an NI?) Ante NIHIL fortasse AT fuit, inter SCIT et U fortasse
 una tantum littera (SCITIUST?). Sententiae summa dubitari nequit
 quin talis fuerit: 'sed cum mihi nihil sit, malo a uobis invitari'*

592. LUBENTER **A**. libenter *reliqui* superfuat *Passeratius,*
Dousa 593. tum stans *Scaliger, Bothius.* tu stans (**A**) **BCD**:
 unde tu, stans *Pylades,* tu? stans *Is. Pontanus.* tu stas **FZ**. et
 stans *Guyetus* obstruero **C**: obstruxero **F**

EPIGNOMVS.

Immo unum hoc potest:

GELASIMVS.

Quid?

EPIGNOMVS.

Vbi conuiuae abierint, tum ut uenias.

GELASIMVS.

Euax, attatae.

EPIGNOMVS.

Vasa lautum, non ad cenam dico.

GELASIMVS.

Di te perdunt. 595

Quid ais, Pamphile?

PAMPHILVS.

'Ad cenam hodie hercle alio promisi foras.

GELASIMVS.

Quid, foras?

PAMPHILVS.

Foras hercle uero.

GELASIMVS.

Qui malum tibi lassó libet

594. abierint (A)Z. abirent BCD. abierunt F tum ut R.

UTRUM A. tum reliqui euax, attatae R. ut (an ut) aetati tuae
D. ue aetati tuae CF. uae aetati tuae B. ue, aetati tuę Z. -ATTATAE
visum est in A quoque exstare. de uae uitae tuae cogitare noli

595. UASA A. Vna reliqui dil F PERDUNT (A), Pius. perdunt
BCDZ. perdiunt F 596. G praemittit B ais Acidalia.
agil libri cum A pamphilippe libri hodie R. om. libri cum A.
Vide praefationem promissi B 597. QUIDMALUM A libet libri

Fōris cenare?

PAMPHILVS.

Vtrūm tu censes?

GELASIMVS.

Iūbe domi cenām coqui

'Atque ad illum renūtiari.

PAMPHILVS.

Sólus cenabó domi?

GELASIMVS.

Nón enim solus: mé uocato.

PAMPHILVS.

At ille ne suscēseat, 600

Mēa qui causa sūmptum fecit.

GELASIMVS.

Fácilē excusarí potest.

Míhi modo auscultá: domi cenam iūbe coqui.

EPIGNOMVS.

Non mé quidem

Fáciēt auctore, hódie ut illum décipiat.

GELASIMVS.

Non tu hinc abis?

598. foris] tibi foris **DZ** (tibi *servantes ante lasso*). Quo sic quispiam utatur:

G. Quid foras? P. foras hércle uero. G. quid malum lassó lubet

Tibi foris cenáre? P. itan' censes? G. iūbe domi cenám coqui.

iube domi *Camerarius*. iubendo mi **BCD**. iubedum mi **F**. iubedum mibi **Z**

599. adque **C** renunciari **Z** cenabo **BF**.

equabo **CD**. coenabo **Z**. **C.N.O.** **A** h. e. *haud dubie* CENABIT: quod

cave defensum eas 600. succenseat **F** 601. vacuum spa-

tium praecedit in **C** 602. domi cenam iube **R**. iube cenam

domi libri. iube domi coenam (**A**), *Camerarius*

Nisi me non perspicere censes, quid agas. caue sis tú tibi:
 Nam inhiat ille homo hereditatem túam quasi esuriens
 lupus. 605

Nónne tu scis, quam áfflictentur hómines noctu hic ín uia?

PAMPFILVS.

Tánte plureis, qui defendant, íre aduersum iússero.

EPIGNOMVS.

Nón it, non it: quia tanto opere suádes ne bitát.

GELASIMVS.

Iube

Dõmi mihi tibiue túaeque uxori céleriter cenám coqui.

Si hércle faxis, nón opinor díces deceptúm fore. 610

PAMPFILVS.

Pér tibi hanc cenam incenato, Gélasime, esse hodié licet.

GELASIMVS.

'Ibisne ad cenám foras?

PAMPFILVS.

Aput frátrem ceno in próxumo.

605. inhiat ille homo hereditatem tuam **R**. illic homo tuam hereditatem inhiat *libri cum* (**A**), nisi quod tuam om. **Da**, tum habent **CDbZ** (correctum a Pio), hered. **Z** 606. Nonne tu scis quam

R. NONNESCISQUAM **A**. Non tu scis quam reliqui. Non tu scis ut *Guyetus*. Non tu scis quantum *Kampmannus de IN praep. p. 11* afflicentur (**A**)**F**, *Camerarius*. efflicentur reliqui, 'nonnulli veteres libri' *Lambini* 607. PA. *Pylades*. EP. **FZ** PLUREIS

A. plurif **BCDbFZ**. om. **Da** 608. EP. *Pylades*. GEL. **FZ**, *Bothius*

Non it non it quia **BCD** cum **A**. Non it quia **FZ**. Non i, non i. EP. quid *Bothius soloece* tanto opere **BCD** cum **A**. tantopere **FZ** ne bitat *Camerarius*. ne ebitat **BCDF**. ne euitat **Z**. NEA. EBITAT **A**: quod quid esse dicam nescio GEL. *Camerarius*. om. **FZ** 609. TIBIQUE **A**. tibi **BCDZ**. om. **F**

611. tibi hanc cenam **R**. hanc tibi cenam *libri cum* **A**, nisi quod caenam hoc loco **C**. coenam hanc tibi *Guyetus* 612 APUT **A, B**. apud reliqui proximo **F** (non **A**)

GELASIMVS.

Cértumnest?

PAMPHILVS.

Certum.

GELASIMVS.

Édepol te hodie lápide percussúm uelim.

PAMPHILVS.

Nón metuo: per hórtum adibo, nón prodibo in púplicum.

EPIGNOMVS.

Quid ais, Gelasime?

GELASIMVS.

'Oratores tu áccipis: habeás tibi. 615

EPIGNOMVS.

Túa pol enim refért.

GELASIMVS.

Si quidem mea réfert, mea opera útere:

Pósce.

613. CERTUMNEST *A*. Certumne est *reliqui* aedepol *FZ*
 hodie e lapide *F* 614. ortum *F* adibo *R*. transibo *libri*.
 transeo *Bothius*. Vix licebit de traibo forma cogitare *puplicum*
B. publicum *reliqui* 615. ais *B*, Acidalius. agis *reliqui*
 gelasine *DF* 616. enim refert. GE. siquidem *R*. refert enim si
 quidem *BCD* (*nisi quod* enim quidem *Dea*) et ante si inserto GE.
FZ. REFERT ENIMUERO SIQU — *A* cum personae spatio. Quo uti
 nescio nisi sic reliquis conformatis paullo liberius:

Túa pol enim refért. GE. enimuero siquidem mea refért, meam
 'Operam posce. Ep. edepól tibi opino unúm locum etiam cónspicor.
 refert. GE. enim si quid *Bothius* mea refert] in ea refert *Z*
 mea opera *R*. opera *libri* 617. Posce. Ep. edepol *Palmerius*
p. 760. Posse edepol *B*, vacuo spatio praemisso *CD*, Ep. prae-
 misso *FZ*. Quod sic tuebatur *Acidalius*: Ep. Posse edepol tibi opi-
 nor etiam uni locum esse: conspicer —. Esse edepol *Dousa*

EPIGNOMVS.

Edepol tibi opinor etiam uní locum unum cónspicor,
'Vbi cubes.

PAMPHILVS.

Sané faciundum cénseo.

GELASIMVS.

O lux óppidi.

EPIGNOMVS.

Si áрте poteris áccubare.

GELASIMVS.

Vél inter cuneos férreos.

Tántillum loci, úbi catellus cúbet, id satis erít mihi. 620

EGIGNOMVS.

Éxorabo aliquó modo: ueni.

GELASIMVS.

Húcine?

EPIGNOMVS.

Immo in cárcerem.

Nam híc quidem geniúm meliorem túm non facies. eámus, tu.

etiam uni locum unum *R*: nisi unum uni locum etiam *males*.
etiam uni locum *libri*. unum *pro* uni *Bothius* conspícor] *CONCI* —
visum est in *A* apparere: quanquam incertam esse *c* (post *N*)
litteram notavi 618. cubes *R*. accubet *libri* o om. *A* ut
videtur opidi *F* 619. ínter] *v. Prol. Trin. p. cxxviii*.
cunetof *D* 620. tantullû *Z*. Tantulum *Bothius* LOCUM
A id] ibi *F* satis erit mihi *R*. mihi saterest (*vel* sater est)
loci *BCD*. mihi sat est loci *FZ*. mihi sat erit loci *Bothius*
621. Exorabo . . . ueni *EPIGNOMO* tribuit *Acidalius*. *PA.* exorabo ali-
quo modo. *EP.* ueni *Z* et omisso *PA.* *F* hucine *BCDZ* cum
A. hucine *F* 622. GENIUMMELIOREM *A.* meliorem geniúm *reliqui*
ante eamuf personae spatium C tu] *malim* hinc

PAMPHILVS.

Deos salutabó modo: post ad té continuo tráuseo.

GELASIMVS.

Quid igitur?

EPIGNOMVS.

Dixi équidem in carcerem íres.

GELASIMVS.

Quin si iússeris,

Eo quoque ibo.

EPIGNOMVS.

Di ímmortales, híc quidem pol summam in crucem 625

Céna aut prandió perducí pótis.

GELASIMVS.

Ita ingeniúm meumst:

Quicumuis depúgno multo fácilis quam cúm fame.

EPIGNOMVS.

Nóui ego: aput me sátis spectatast mihi iam tua ista fácilis

623. modo]domo *A*: e quo efficiat quispiam domi post ad
Gyetus. POSTRAD A. postea ad reliqui 624. igitur *BCD* cum
A, Scioppius Susp. lect. I, 19. agitur Z. agif F Ep.]nullum
in *A* spatium est DIXIS *A*, sed ut lineolam per *S* antiqua
manus duxerit si *A*, *Pylades. om. reliqui* 625. Ep. *Acid-*
alms. P DB. PA. FZ dii *BCD* POLSUMMAMINCRUCEM
A. iusum ma crucem B. uif umma in crucem C. ui summa in crucem
DZ. summam in crucem F. ut in summam crucem Saracenus. in
summam crucem *Gulielmus* 626. CENAUT *A* potis *Bothius.*
POTISEST *A. potest reliqui* GE.]G *DB* meum est libri
627. ante multo vacuum spatium *C*, item ante quam 628. 630
hoc ordine eoque continuo *BCDFZ*: inverso *A* 628. EPIGNOMO
tribuit *Acidalius, PAMPHILIPPO FZ* Noui ego: aput me satis *R*:
Noui ego: ista apud me satis *Acidalius* (cui etiam post ita, vel post
me interpungi posse videbatur). NO•EGOISTAAPU••SATIS *A*. Non
ergo isti apute satis *B*. Non ego isti apud te satis *CD* (cum spa-
tio). non ergo is tu apud te satis *F*. non ergo is tu apud me. satis
Z. Non ergo is tu? apud me satis *Lambinus*. Num eguisti apud me?
satis *Scioppius Susp. lect. I, 19* SPECTATAST *A*. Spectata est
reliqui tñ ista *R*, ista ascito e versus principio. tua libri

* * * * *
 Dúm parasitus mi átuq̃ fratri fũisti, rem confrégimus. 630
 Núnc ego nollo mi éx Gelasimo fieri te Catagélasimum.

GELASIMVS.

Iámne abis tu? [abít profecto.] núnc consilio sáno opust.
 ['Ambo abi]erunt: uide, Gelasime, quíd capturu's cónsili.

* * * * *
 Égone? tu ne. míhine? tibi ne. uiden ut annonást grauis? 635

cum (A) facilitas Bothius. felicitas libri cum (A). Quod si videretur defendi posse, in promptu esset pro glossemate habere apud me verba (ut apud illum Milit. 24), sic servatis reliquis:

Noui ego: ista satis spectatast mihi iam tua felicitas

629. *Excidisse talem versiculum puto:*

Qua depugnans ventris causa, homo nihili, cum alienis bonis:
nec raro lacunae indicio est traiectio partium 631. nollo mi
 ex Gelasimo fieri te Catagelasimum **B**. NOLOEXGELASIMOMIHIFI (eri te)
 CATAGELASIMUM **A**: quod servabat Fleckeisenus *Exerc. I, 43*. nolo
 e gelasimo mihi te catagelasimum reliqui, nisi quod nollo **BC**, uolo
F — gelasino **F**. nolo te e Gelasimo Catagelasimum fieri *Lomanus*
p. 69. De nollo scriptura vide praefationem 632. 633. *Duos*
versus reconcinnavi, pro quibus singuli eique valde turbati exstant
in libris, hic quidem in B:

Iamne abisti gelasime uide quid es capturus consilii,
 talis autem in **A**:

.....ERUNTGELASIMEUIDENUNCCONSILII•JANOOPUST

(pro quibus Maius legerat ero negatas im . . . nunc con-
 silio . . . opust). **A B** non discrepant reliqui, nisi quod **Gz**. prae-
 mittunt **FZ**, gelasime habet **F**, spatium ante uide **C** 632. abis
 tu Bothius. abisti defendit Fleckeisenus *l. s. s.* *Ceterum pote-*
ram etiam:

Iamne abis tu? [hercle abisti. pol] nunc consilio sanost opus.
 633. uide Gelasime *Lomanus*. Gélasimé uide *Fleckeisenus* *tuebatur*
capturu's pro es capturus eidem 634. *Aliquid excidisse*
consentaneum est, quo in proximo v. egone et tibine referrentur.
Ludi multa possunt: explorari nihil 635. *Egone? tu nae. mi-*
hine? tibi nae. Bothius: cf. Fleckeisenum Philologi II, p. 92. ego-
NE TUNE MIHINE TIBINE (sic cum spatiis) A. Egone? tune? mihine?
tibine? reliqui, nisi quod tibine om. F *uiden Fleckeisenus, B*
Prol. Trin. p. CXLIX. uidet libri cum A *UTANNONAST A. utan*

Viden benignitátes hominum ut périe-re et prothýmiae?

Viden ridiculos níhili fieri, atque ípsos parasitáric?

Númquam edepol me uiuom quisquam in díem prospiciet
crástinum:

Nám mihi iam intus pótione iúncea onerabó gulam,

Néque ego hoc committam, út me esse homines mórtuom
dicánt fame. 640

non a est **B**. ut annona est *reliqui* 636. VIDEN **A**. Videt *reliqui*

hominum ut periere et *Acidalius*. HOMINUMUTPERIERE • • ET **A**. ho-
minum periere et *reliqui* PROTHYMIAE **A, Z**. prothymiae *reliqui*

637. VIDEN **A**. Videt *reliqui* mihi **C** adque **C**

638. UIUOM **A**. uiuum *reliqui* in diem prospiciet crastinum **B**

Parerg. Pl. I, p. 275 sq. in crastinum prospiciet diem **CDFZ** cum

A. in crastinum inspiciet diem **B** 639. mihi iam-intus **BC** cum

A. intus mihi iam **DFZ**, non improbabiler IUNCEA **A**, item

CF, *Guyetus*. uincea **BDZ** gilam **BCD** 640. hoc]for-

tasse hau fuit potius, ut *Bacch. 1037* MEESSEHOMINESMORTUUM

A. homines mortuum me *reliqui*. homines ut me mortuom *Bothius*
fame **BC**

ACTVS V.

STICHVS.

More hóc fit atque stúlte mea senténtia,
 Si, quem hóminem expectant, ěum solent prouísere:
 Qui hércle illa causa níhilo citius áduenit.
 Idem égo nunc facio, quí prouiso Ságarinum:
 Qui níhilo citius uéniet tamen hac grátia. 645
 Iam hercle égo decumbam sólus, si ille huc nóñ uenit.
 Cadúm modo huc a me hunc cum uino tránsferam:
 Postídea accumbam. quási nix tabescit dies.

Act. V. Scen. 1. STICHUS AB. om. C. STICVS SERVVS
D. Sticuf seruuf F. Stichuf seruuf Z 641. ATQUESTULTE A,
Camerarius. atquest utte B. atque ě uite CD, nisi quod adque C.
atque est ita FZ 642. Si, quem R. Si quem vulgo EXPECTANT
A, B. expectant reliqui 643. QU. IERCLE A, sed ut superscripta
littera possit etiam N esse nihilo citius aduenit Acidalius. ni-
hilotius uenit B. nihil otius uenit CZ. nihil ocius uenit DF, nisi
quod nil Da. OCIUSNIHILOUENIT A 644. SANGARINUM A, BCD
ti
 645. NIHILOCITIUSUENIET A. nihil ocius uenet B: unde nihilo
 citius uenit *Camerarius*. nihil otius ueniet CD. nihil ocius ueniet F.
 nihil otius uenit Z 647. huc a me hunc R. hinc a me huc libri.
 hunc ad me *Saracenus* cum A, B: item *Saracenus. om. FZ*
 et cum vacuo spatio CD iuno Z 648. Postidea R. Postea
 libri. Postilla *Bothius*. Nisi Postea decumbam malueris quasi
 nix tabescit *idem*. quafenex tabescit B. qua fenex tabescit CDFZ.
 quia senex t. *Pius*. quasi senex t. *Gruterus*. quia sensim extabescit
Camerarius

SAGARINVS. STICHVS.

SAGARINVS.

Saluete, Athenae, quae nutrices Graeciae:

Erilis patria, salue: ut te uideó lubens. 650

Set amica mea et consérua quid agat Stéphanium,

Curást ut uideam. nám Sticho mandáueram,

Salútem ei ut nuntiáret atque ei diceret

Me hodié uenturum, ut cénam coqueret témperi.

Set Stíchus est hic quidem.

STICHVS.

Fécisti, ere, facétias, 655

Quom hoc dónauisti dóno tuum seruóm Stichum.

Pro di immortales, quót ego uoluptatés fero,

Act. V. Scen. 2. SAGARIN' STICHVS. II. DEFZ, nisi quod
Stichus et duo F. om. C. Sic autem B:

Postea accumbam. quatenus tabescit dies.

SAGARIO

STICHVS

Saluete athene quae nutrices graeciae

Personarum notis carent CD 649. athene CD nutrix
et pro nutrices 'in veteri lectione haberi' Pius scribit grece CD

650. Erilis patria, salue: ut te *R coll. Bacch. 170. Terra erilis*
patria te libri, nisi quod herilis CDFZ. O terra herilis patria, te
Lambinus. Vt t. h. p. te Dousa Expl. IV, 20. Te terra te herilis
patria te (sic) Scaliger. Herilis terra patria, te Bothius. Ineptit Sci-
oppius Susp. lect. I, 19 libens libri 651. Set mea amica

et transponere noli 652. Curast ut uideam R. Cura est ut ua-
leat libri, nisi quod ut om. F. Vt ualeat, cura est Acidalius

653. ei ut nuntiaret atque ei *R: nisi ut etiam delendum est. ut nun-*
tiaret atque ei ut libri, nisi quod nunciaret Z, adque C. ut nun-
tiaret ei atque ut Bothius 654. temperi hinc excerptum in Gloss.

Plant. 656. Cum libri Stichum om. F 657. dii F

Quot risiones, quót iocos, quot sáuia, ..
Saltátiones, blánditias, prothýmias.

SAGARINVS.

Stiche, quíd fit?

STICHVS.

Euge, Ságarine, lepidíssume:

660

Feró conuiuam Díonysum mihique ét tibi.

Namque édepol cena cóctast: locus libér datust

Mihi ét tibi aput uos. nam áput nos est conuíuium:

Ibi uóster cenat cum úxore adeo et 'Antipho:

Ibidem érus est noster. hóce mihi donó datumst.

665

SAGARINVS.

Quid? sómniastin?

STICHVS.

Vérum [hercle ego dicó tibi.

quod **BCD** ferro **C** 658. Quorisionis quod locos quot
suauia **B**, et ante corr. locus **Ba** 659. blandicias **BCF**
prothimias **F**. prothimias **D** 660. SA. Stiche quid fit? St. euge
R. SA. Stiche. St. hem. SA. quid fit? St. euge **FZ** et sine perso-
narum notis **BCD** (nisi quod Stiche **B**). SA. Stiche quid fit?
St. hem. euge *Bothius* sangarine libri lipidissime **C**. lepi-
dissime **FZ** 661. dionysum mihique **CD**. dionysium mihique **FZ**.
dioni hique summi hique **B** Fortasse transponendum: Fero
Dionysum conuiuam huc mihique 662. coctast **R**. dicta est libri
datum est libri 663. apud uos. nam aput **B**. apud uos. nam
apud reliqui 664. ibi uoster **CD**, *Acidalius*. Ibidemerus uoster
B. ibi noster **Z**. tibi Noster (*duobus versibus distributa*) **F**
665. Ibi demerus **B**. Itidem perus *Acidalius* hoc **R**. hoc libri
dona **C** datum est **B**. datumst reliqui 666. 667. Sic
fere redintegranda putavi, quae unius versus ambitu conclusa ta-
lia sunt in **B**:

Quis somniauit aurum?

qui di datte attinet?

Vbi SA. praemittunt **FZ**: Quia somniaui uerum habent **F**, libri
veteres *Lambini*, cod. *Scaligeri*: St. inserunt **FZ**: quid id ad te

SAGARINVS.

Quis igitur hoc donáuit?]

STICHVS.

Quid id ad te áttinet?

Volo éluamus hódie peregrina ómnia.

[Relinque: Athenas nunc colamus: sequere me.]

Proin tú lauare própéra.

SAGARINVS.

Lautus sum.

STICHVS.

'Optume:

670

Sequere érgo hac me intro, Ságarine.

SAGARINVS.

Ego ueró sequor.

[Pol mi hóc] domum redeúnti principiúm placet:

Bona scaéua strenaque óbuiam occessit mihi.

attinet exhibent **CDFZ**, nisi quod attinet **C**. Qua servata personarum distributione Quis summanavit aurum *Meursius, Palmerius*, Quis obsonavit autem eodem duce *Guyetus*, Quis id donavit autem *Acidalius*. Ceterum vide praefationem 668—672 sic uti feci probabiliter restituere conatus sum, qui his turbis depravati sunt in **B**:

Pro intu lauare propera. lautus sum. Optime.

Sequere ergo hac me intro. ego uero sequor.

Volo eluamus hodie peregrina omnia.

Relinque athenas nunc colamus. sequere me.

5 Sequor et domum redeundi principium placet.

A quo exemplo in his discrepant reliqui:

1. proin tu **CDFZ**

propera. SA. **FZ**

sum. St. **FZ**

3. St. praemittunt

FZ eluamus hodie: peregrina omnia Relinque iungitur vulgo.

Glossemata uncis inclusi

5. SA. praemittunt **FZ**

redeunti

Acidalius debetur

673. Bona scaeua suorum 'librorum vett. au-

toritate' *Lambinus*. Bona sceua **CD**. Bonas caeua **B**. Bona scena

FZ. Bona coena *Pius*

obuiam *Camerarius*. obulam **BC**. obolitm

D. obolum **FZ**

accessit **FZ**

mibi stephanium **BCDF**

S T E P H A N I V M.

Mirum uideri nemini nostrum uolo, spectatores,
 Quid ego hinc, quae illi habito, huc exeam: faciam uos
 certiores. 675

Domo dudum huc arcessita sum. nam quoniam nuntiatum est
 Istarum uenturos uiros, ibi festinamus omnes:
 Lectis sternendis studuimus munditiisque apparandis.
 Inter illud tamen negotium meis curavi amicis
 Stichum et conseruo Sagarino meo cena cocta ut esset. 680
 Stichus obsonatus: ceterum id curando aliquem adlegavi.
 Nunc ibo hinc et amicos meos curabo hic aduenientis.

Act. V. Scen. 3. STEPHANIVM ANCILLA **DFZ**, om.
BC 675. illi habito, huc **R**. illic habito *libri* 676. arcessita
C. arcessita **B**. accersita **DFZ** nam quoniam **R**. quoniam *libri*
 (qm **B**). quoniam iam *Gruterus* nuntiatus est **CF**. nuntiatus
 est *reliqui* 677. uiro sibi **D** omnis **C** 678. studuimus
BFZ. studuimus **CD** munditiisque **CDF** 680. *vacuum*
spatium praecedit in C Sagarino **DaF**. Sagarino **BCDZ**
 681. obsonatus est *libri* id curando aliquem **R**. ego curando
 id *libri: quae pro incorruptis habuit Handius Turs. II, p. 34*
 adlegavi **BDZ**. adligavi **C**. allegavi **F** Ceterum de curando
 id *dubito atque haud scio an scripserit poeta* ceterum id curavi
 aliquem adlegando (*vel ceterum aliquem adlegando id curavi*). Nisi
 alium *pro aliquem males* 682. aduenientes *libri*

SAGARINVS. STICHVS. TIBICEN.

SAGARINVS.

'Agite ite foras: férte pompam. Stiche, te praefició cado.
 'Omnimodis temptáre certumst nóstrum hodie conuíuium.
 'Ita mē di ament, lépide accipimur, quom hóc recipimur in
 loco. 685

Quí praetereat, cómissatum uólo uocari.

STICHVS.

Cónuenit,
 Dúm quidem hercle quísque ueniat sũo cum uino: nam
 hinc quidem
 Hódie polluctúra praeter nós iam dabitur némini.

Act. V. Scen. 4. SAGARIN STICHVS SERVI. II. DZ. Sagarinus Stichus serui duo F. om. BC Personarum notis per totam scenam carent CD. Quae cum in FZ demum accesserint, sermonum STICHO et SAGARINO distribuendorum et libera potestas fuit et multis in locis tam incerta fides, ut pari commoditate vel contraria partitio institui potuerit: similiter atque in scena 3, actus I. 683. Stiche te praeficio cado B. cado te praeficio stiche libri, nisi quod perficio stiche C 684. Omnimodis Scaliger, Bothius. OMNIBMODIS A. Omnibus modis reliqui temptare BDZ. tempere C. tentare F. temperare Lipsius Ant. lect. lib. III. certumst Z. certum si BC. si certum si D. certum est F 685. STICHUS personam praemisit Bothius amant C accipimur Guyetus. accipiamur BCDZ. accipiemur F quom]cum Camerarius. qm (k. e. quoniam) BCD. quoniam FZ: quod cave tuare deleta in recipimur Guyetus. recipiamur BCD. recipiemur FZ 686. Qui B. Quisquis libri cum A comissatum BCD. comessatum F. comessatum Z STI.] SAG. Bothius 687. ercle B suo cum uino B. cum uino suo libri (et B quidem versum his verbis terminans unoque versu Nam . . . nemini concludens) 688. polluctura Pius. pollectura libri iam Camerarius. iactura libri dabitur nemini B. nemini dabitur reliqui

SAGARINVS.

'Vter amicam utrubi accumbamus?

STICHVS.

'Abi tu sane superior. 700

'Atque adeo ut tu scire possis, pacto ego tecum hoc diuido:
Vide, utram tibi lubet etiam nunc capere, cape prouinciam.

SAGARINVS.

Quid istuc est prouinciae autem?

STICHVS.

Vtrum fontine an Libero

'Imperium te inhibere mauis?

SAGARINVS.

Nimio liquido Libero.

Sét interim, stratège noster, cur hic cessat cantharus? 705
Vide, quot cyathos bibimus.

STICHVS.

Tot quot digiti tibi sunt in manu.

700. Vter amicam utrubi **R**: Vter amicae utrubi *Guyetus*. Amica
uter utrubi **BC**. amica ut uir ubi **D**. amica uter uir ubi **Z**. amica
ut uir ubi **F**. Amicae uter utrubi *Camerarius*. Amice uter utrubi *Sca-*
liger 701. adque **C** ut tu **B**. ui tu **C**. nitv **D**. ni tu **FZ**
pacto **R**. facto *libri*. factum *Saracenus, Aldus* tecum hoc
B. hoc tecum *reliqui* diuiclo **B** Ceterum in **D** facto ego
hoc tecum diuido in ipso fine paginae, postquam prima manus omi-
serat, adscripsit altera vix recentior 702. libet *libri*
etiannunc capere **CDFZ**. etiannuncapere **B**: unde etiamnum ca-
pere *Camerarius* 703. Quis **Ba** autem **R**. om. *libri*
FONTINE **A**. fontale **BCDZ**. feudale **F**. fontali *Saracenus, Ca-*
merarius. Fontinali *Turnebus Advers. XVI, 11* 704. inperium
C mauir **B** nemio **Da** 705. interim] *vide Prol. Trin.*
p. cxxix stratege **BZ**. stratage **CDF** 706. quod **BC**
cyathos **BC**. cyatos hos **DF**. cyathos hos **Z**. Vbi nos 'alibi
scriptum' esse dicit *Pius* quod **B** tibi sunt **B** cum **A**.

Cántio Graecást: ἢ πέντ' ἢ τετρα πέν' ἢ μὴ τέτταρα.

SAGARINVS.

Tíbi propino. decumum a fonte tíbi tute inde, sí sapis.

Béne uos: bene nos: béne te: bene me: béne nostram
etiam Stéphanium.

STICHVS.

Lépide hoc actumst. tíbi propino cántharum.

SAGARINVS.

Vinúm tu habes: 710

Nímis uellem aliquid púlpamenti.

sunt tibi reliqui

707. SAG. praemisit Bothius eidemque pro-

ximos duos continuauit

CANTIO GRAECAST A. Cantio est greca

reliqui, nisi quod greca Z. Cautio est greca Scaliger. Cantio est

Bothius ἢ πέντ' ἢ τετρα πέν' ἢ μὴ τέτταρα B: pro quibus lacuna

est in A. cepente pine et trispine einet et tara B. cepente pine &

tris pine emet ettara CD: item FZ, nisi quod cepente Z, emet ei

tara F. Quae sic graeca fecit Scutarius: καὶ πέντε πένε καὶ τρεῖς πένε

ἢ τετταρα, sic autem Camerarius: ἢ πέντε πέν' ἢ τρεῖς πέν' ἢ μὴ τέ-

ταρα. Vbi τετρα suadebat Turnebus Adv. XVI, 11. Graecis verbis

Plantus usus esse ut latinis videtur, ita ut ad latini septenarii

rationes prosodiacas accommodaret. Qui si graecorum numerorum

mensuram seruasse credetur, facile cuiusdam sic scripsisse videbitur:

Cantio: ἢ πέντε πένειν ἢ τετ' ἢ μὴ τέτταρα:

quam formam παροιμίας testantur Plutarchus Quaest. sympos. III,

9 p. 657, Athenaeus X, p. 426 D, Photius lex. p. 599, Eustathius

in Odys. IX, p. 1624, 45. 49 708. SAG. Acidalius. om. FZ

propino. decumum a fonte tibi tute B. PROPINODECUMUMAFONTE

TUTE (sine tu) A. propino decū ama fonte tibi tute B. propino de-

cuma fonte. tibi tute reliqui. propino decem: affunde tu tibi Lipsius

Ant. lect. III. propinod eccum a fonte: tu tibi Muretus Var. lect.

XV, 19. propinod eccum: a fonte tibi tute Acidalius. propino decuma.

fontem tibi tute Bothius 709. SA. praemittunt FZ: om. Aci-

dalus nos]uel B Sequuntur hic in libris quae transpo-

sumus post v. 733 710. STI. B. om. FZ actum est. libri

cantarum C SAG. B: sine intervallo FZ, vulgo

uinum libri. uini vitiose Gruteriana, Gronoviana 711. STI.

praemittunt FZ, SAG. Acidalius: om. Guyetus, Taubmannus

aliquid in aliquit mutatum B ead. m. pulpamenti BCD

STICHVS.

Si hórum, quae adsunt, paénitet,
Nihil est. tene aquam.

SAGARINVS.

Mélius dicis: nil moror cuppédia
Bibe, tibicen: bibe si bibis. bibéndum hercle hoc est: né
nega.

Quid fastidis, quód vides faciúndum tibi esse? quín. bibis?
'Age si quid agis. áccipe inquam: nam hoc inpendit públi-
cum. 715

Háu tuumst istuc, uereri te. éripe ex ore túbias.

STICHVS.

'Vbi illic biberit, uél seruato méum modum, uel égo dabo.
Nóllo ego nos hoc prósum ebibere: nūlli rei erimus póstea.

Sri. Acidalius. SAG. **FZ** poenitet **Z**. penitet reliqui
712. Nihil es Guyetus teni **BCD** SAG. Acidalius. Sri. **FZ**
melius dixit Pius. merum ius dicis 'vir doctus' apud Taubman-
num cuppedia omnes, praemisso vacuo spatio **C** 713. SAG.
praemittunt **FZ**: om. Camerarius Stichus continuans bibe si
bibis: bibéndum **R**. age si quid agis. bibendum libri (nisi quod agiss-
bibendum **B**): quae irrepsisse e v. 715 puto. Quanquam ad legi-
timos numeros etiam sic licuit versum revocare:

Bibe tibicen, bibe: bibendum hercle hoc est. bibendum: ne nega.
714. Quid **R**. Quid hic libri. Quid hoc 'aliq' apud Pium, Camera-
rius uides faciundum **R**. faciundum uidet libri biber **Da**
715. nam hoc inpendit **R**. non hoc inpendit **C**. non hoc inpendet
B et, nisi quod inpendet, **DF**. nō hoc impende **Z**. hoc non impedit
Acidalius 716. Haud Saracenus, Pius. Aut libri tuumst
istuc **R**. tuum istuc est libri uereri te Acidalius. te uerereri
B. te dereri reliqui ante eripe personae spatium **BCD**
ex ore libri. ore Bothius 717. biberit]ri e corr. **D** seruota
Ba ego dabo **R**. tu dabo **BCDZ**. tu dato **F**, Pius, Aldina
718. Nollo **BCDZ**, ut v. 631. Nolo **F**. Volo Turnebus Ad-
vers. IV, 21, Scaliger Lect. Auson. II, 26 nas hoc **R**. nos
BCDZ. om. **F** prosum ebibere **R** (cf. Procl. Trin. p. civ)

Námque edepol quam uis desubito uel cadus uortí potest.

SAGARINVS.

Quid igitur? quamquám grauius fūisti, non nocuit tamen. 720

'Age tibicen, quóm bibisti, réfer ad labeas túbias:

Súffla celeritér tibi buccas quási proserpens béstia.

'Agedum, Stiche: uter démutassit, póculo multábitur.

STICHVS.

Bõnum ius dicis: impetrare opórtet, qui acum póstulas.

SAGARINVS.

Érgo obserua: sí peccassis, múltam hic retinebo ílico. 725

STICHVS.

'Optimum atque aequíssimum oras.

SAGARINVS.

Éa tibi hoc primum ómnium.

prosumo oblinere 'Matth. Laxatus' apud Gruterum. prosumo bibere

B. pro summo bibere reliqui, Turnebus l. s. s. et VI, 21 et IX, 21

rei erimus Gruterus. reierimus Ba. reierimus BB cum reliquis

719. Nunquam F aedepol Z quam uis desubito R.

quamuis desubito FZ. quamuide subito BCD uerti omnes

720. igitur Saracenus, Scioppius Susp. lect. I, 19. agitur libri

nan CD. num (cum interrogatione) Scioppius: sed v. ad v. 766

721. quom bibisti Bothius. quando bibisti libri, Nonius p. 210

Fortasse igitur fuit quando hiberis refer CD labeas

BCD, Nonius. labea Z. labia F. labias Camerarius 722. Súffa

B proferrent BCD 723. Ante hunc v. nescio an aliquid

exciderit ut C demutassit F poculo mulctabitur Pius.

poculo, multabitur Iac. Cruquius apud Taubmannum, poculo cum

demutassit iungens. poculo mutabitur B. procul mutabitur reliqui.

pro culpa multabitur Turnebus Adversa. IV, 21. Cf. Bentleyum in

Hor. Serm. II, 2, 123 724. imperare D quiaecū B. quia

optum CD: quia aequum FZ. postulas BFFZ. postulat CD

725. SAG. F. spatium CD. om. Z. Ergo B. Prot. Trin.

p. CXXVII, Gugutas. Age: ergo libri. (e. v. 721. 723: similiter atque

v. 448) peccassit F multam Pius. multa libri 726. Súffa

F. Sag. Z. optimum: et aequissimum libri Sed. F. St. Z.

stille spatium BCD en B. hum. libri: hem tibi. hoc

primum omnium. Haec Acidalia placuit

STICHVS.

Haéc facetiást, amare intér se riuális duos,

'Vno cantharó potare et únum scortum dúcere.

Hóc memorabilést: ego tu sum, tú's ego: unanimi sumus.

Vnam amicam amámus ambo: mécum ubist, tecúmst ta-
men, 730

Técum ubi autemst, mécum ea itidemst: neútri neuter in-
uidet.

SAGARINVS.

Ohe,

Iám satist: nollo óptaedescat: álium ludum núnc uolo.

STICHVS.

Bíbe si bibis.

SAGARINVS.

Non móra erit apud me. sét pol conuiuí sat est:

727. STI. **R.** om. **FZ** facetiást **Z.** facetiást *reliqui*
 riuális **B.** riuales *reliqui* 728. et *Camerarius. om. libri*
 729. memorabile est **F** tu es *libri* unanimi **F**, *libri Lam-*
bini. uni animi reliqui 730. ubi est tecum est *libri* 731. ubi
 autemst]ubi aũ est **B.** autem ubi est *reliqui* mecum ea itidemst
R: nisi itidem mecumst *praetuleris.* mecum ibi aũ est **B.** mecum
 autem ibi est **CDZ.** mecum ibi est **F.** ibi item mecum est *Guyetus*
 neutri neuter *Guyetus.* neuter utri *libri.* neuter alteri *Camera-*
rius 732. SAG. **Z.** STI. **F** Ohe || Iam satist **R.** Ohe iam
 satist *libri* nollo **BCD**, ut v. 718. 733. nolo **FZ** optae-
 descat: alium ludum **R.** obtaedes catall ut ludũ **B.** opcedes catall
 ut ludum **CD.** obcedes catulli ut ludunt **FZ.** obcaedes *nomen com-*
positum interpretatur, catall ut ludũ *autem in 'membranis mortu-*
oanis' esse testatur Turnebus Advers. IX, 21. obscaeues, catulli ut
 ludunt bolo *Palmerius.* obscaeues, staticulum dum *Scaliger.* obscaeues
 etiam *Pistoris*, obcaedas (*h. e. occidas*) *Bothius* nunc uolo
BC. uolo nunc **DFZ** 734. 735 *huc transposui, qui in libris*
habentur post v. 709 734. STI. om. **FZ** Bíbe si bibis
Scutarius. Bibes si bibis **B.** Bibes si bibis **CD.** Bíbe si bibis **Z.** Bibes
 si bibes **F** SAG.]STI. **FZ** post apud vacuum spatium **C**
 me. set pol **R.** me. SAG. edepol **FZ** et sine SAG. *reliqui*

Módo nostra huc amíca accedat: si íd adest, aliut níl ab-
est. 735

STICHVS.

Vín amicam huc éuocemus? éa saltabit.

SAGARINVS.

Cénseo.

STICHVS.

Méa suauís, amabílis, amoena, ad túos amores, Stéphanium,
Fóras egredere: sát mihi pulcra's.

SAGARINVS.

'At enim mihi pulcérroma.

STICHVS.

Fác nos hilares hílariores ópera atque aduentú tuo.

SAGARINVS.

Péregre aduenientés te expetimus, Stéphaniscidium, mé-
meum, 740

Sí amabilitas tibi nostra placet, sí tibi acceptí sumus.

735. si id adest **R.** id abest *libri* nihil aliud **F** 736. **STI.**
om. **FZ.** vacuum spatium **CD** amicam amicam **F** **SAG. F.**
STI. Z 737. **STI. F.** **SAG. Z** stephanum **BCD** moref **Z**
738. sat **R.** satis libri **SAG. F.** **STI. Z** mihi post
Acidalium Lomanus p. 69. om. libri pulchra et libri pul-
cherrima libri 739. **STI. om. F.** **SAG. Z** adque **CD**
740. **SAG. om. FZ** expectimus **C** Stephaniscidium]
stephani sauium **F** 741. tibi **R.** *Guyetus.* tibi ambo libri. Nisi
males si ambo accepti tibi sumus. *Quamquam, ne quid dissimulem,*
totum versum talem potius a poeta profectum esse suspicor: Si
amabilitas tibi placet nostra, ambo si accepti sumus. sumus *Ca-*
merarius. sumus. *Stephanium libri*

STEPHANIVM. SAGARINVS. STICHVS. TIBICEN.

STEPHANIVM.

Mórigerabor, mēae deliciae: nam ita me Venus amoéna
amet,

'Vt ego huc iamdudum simitu exissem uobiscum foras,
Nisi me uobis exornarem, nam ita ingenium muliebrest:
Bene quom lauta, tersa, ornata, fictast, infectast ta-
men; 745

Nimioque sibi mulier odium meretrix reperit ocius
Sua immunditia, quam in perpetuum ut placeat munditia sua.

STICHVS.

Nimum lepide fabulatast.

SAGARINVS.

Veneris mera ea oratio.

STICHVS.

Sagarine.

Act. V. Scen. 5. STEPHANIVM ANCILLA EIDĒ **DZ.** *om.*
BC. Stephanium ancilla. Sticus Sagarinus serui duo **F** *Perso-*
narum notis usque ad finem fabulae carent **CD** 742. Mori-
gerabor **R.** Morem uobis geram *libri.* Morem ergo geram *Guyetus*
743. huc *Scaliger, Guyetus.* hinc **F.** hic reliqui *simitu ex-*
issem **B,** *Kampmannus de reb. mil. Pl. p. 34.* sim id uexissem **D.**
sim aduexissem **C.** exissem **FZ** 744. exornare *vitium, Grono-*
vianae ita ingenium muliebrest **R.** ita est ingenium muliebrem
B *et, nisi quod muliebre, reliqui.* ita ingenium est muliebre *Bothius*
745. cum *libri* lauta *Scaliger, Guyetus.* lauta est *libri*
ficta est *libri* infecta est **BCDZ.** infecta est **F,** *Bothius*
746. odium meretrix reperit **R.** meretrix repperit odium *libri*
otius **BC** 747. immunditia **B.** imundicia **C.** imunditia **DZ.**
imundicia **F** imperpetuum **F** mundicia **CF** 748. Sti.
F. *Sag. Z* fabulata est *libri* **Sag. F.** Sti. **Z** ea ora-
tios **R.** est oratio *libri* 749. Sti. **F.** *om. Z* Sagarine

SAGARINVS.

Quid est.

STICHVS.

Tótus deleo..

SAGARINVS.

Tótus? tanto miserior.

STEPHANIVM.

'Vtrubi accumbo?

SAGARINVS.

'Vtrubi tu vis?

STEPHANIVM.

Cum ámbobus nobis: nam ámbo amo. 750

STICHVS.

Vá pulat pecúlium: actumst: fugit hoc libertás caput.

STEPHANIVM.

Dáte locum mi, ubi áccubem, amabo, si quídem placeo:

iám mihi

Cúpio cum utroque ésse bene.

STICHVS.

Dispéreo. quid ais?

libri, sed paenultimam litteram e. corr. *B.* deleo. *C.* totus.
 Saracenus. potest libri 750. Vtrubi. Camerarius. Vtrū ubi *B.*
 Vtrum. tibi reliqui accuba *C.* Fortasse fuit. ego accumbo *Sat.*
 Camerarius. *Stl.* *FZ* utrubi idem. utrū ubi libri nisi *Stl.* *C.*
 ambabus *CD* ambo amo *B.* ambof amo *B.* ambof amo
 reliqui 751. actum est libri. ante fugit personae spatium
CD capud *RC.* 752. locum. mi ubi accubem *B.* mihi lo-
 cum ubi accumbam libri iam. mihi *B.* tum mihi *CDZ.* tum mihi
BF. tum ibi. *Rothius* 753. esse. bene *B.* ei mihi. bene *RCIDZ.*
 esse mihi bene *F.* *Pius.* *Stl.* *om.* *RCID* sine intervallo
 dispereo. quid. ais. *B.* atque ita *B.* dispereo. *Sa.* quid ais *FZ.* di-
 spereo. quid. ais *CD.* nisi quod dispereo *RCZ.* *Sa.* hom.

Nósmet inter nós ministremus mónotropi.

SAGARINVS.

Hoc conuiuium

Pro ópibus nostris sátis commodulumst núcibus, fabulis,
fículis, 690

'Oleae tryblió, lupillo cómmينو, crústulo.

STICHVS.

Sátiust seruo hominí modeste fácere sumptum quam ámpliter.

Sũum quemque decet: quíbus diuitiae dõmi sunt, scaphiis,
cántharis,

Bátiacis bibúnt; nos nostro Sámiolo potério

689. monotropi. SA. hoc **R**: monotrophi. hoc *Scaliger*: monotrope. hoc *Bothius*. mono trophe hoc **B**. monotrophe. hoc *reliqui*: defensum a *Turnebo Advers. IX, 21*. monostrophe hoc, interpungens post ministremus, *Gulielmus Verisim. III, 24* SAG. **R**. om. **FZ**, **STICHO** continuantes conuiuium et proximo versu commodulumst **R**. conuiuium est et commodule libri cum **A** (nisi quod is CONUIVIUMST)

691. Oleae tryblio **R**: quanquam olearum potius expectari concedendum est. Olea in tryblio *Turnebus Advers. XVI, 11*. Oleae interiblio **B**. Oleę interiplio **CD**. Oleae in triplió 'libri veteres' *Lambini*. Oleae interrupto (cum lupillo iungentes) **FZ** lupillo comminuto crustulo libri: quae ego post comminuto interpunxi. lupillo, cum minuto crustulo *Turnebus*. lupilli comminuto crustulo *Gulielmus*. lupillis, comminuto crustulo *Bothius*. Ad lupillo a *Scaligero* adscriptum est puluillo 692. **STI**. **R**. om. **FZ** Satiust

seruo homini modeste facere **R**, *Guyetus*. sat est serui homini modeste facere *Nonius p. 511*. Sat est seruo homini modeste melius facere libri. Fuit qui Sát est: seruo hómini módice méliust fácere proponeret. Sat est deleri *Lomanus p. 69* iubebat ampliter hinc excerptum in *Gloss. Plaut.* 693. domi sunt] cyatho *Guyetus*

scaphiis *Bothius*. scaphio et **Z**. caphio et reliqui 694. Batiacis *Turnebus l. s. s. ex Athenaeo, apud quem βατιάχη est XI, p. 784 A et 484 B, βατιάχιον p. 784 A, 480 A et 484 F*. Batiochis **BDZ**: eodem spectare **BATIOC**·I· videtur quod in **A** apparuit. batiochis **C**. bathiochis **F**. Batiolis *Camerarius*: quod poculi nomen e *Plauti Co-*

[Si nunc] bibimus, tamen efficiamus pro ópibus nostra moe-
nia. 695

SAGARINVS.

Sed amica mea et tua dum comit se atque exornat, nos uolo
ludere inter nos. strategum te facio huic conuiui.

STICHVS.

Nimium lepide in mentem venit.

SAGARINVS.

Pótiusne in subséllio

Cýnice accipimur hic quam in lectis?

STICHVS.

Immo enim hic magis est dulcius.

lace Nonius p. 345 affert, testantur etiam Glossaria Lubbei p. 204
Lond. 'batioca, patera' est in *Excerpt. Pithoean.* p. 54; 'batiotica,
patera' in *Gloss. Isid.* p. 5; 'batioca, patera argenti ad sacrifican-
dum' apud *Placidum* p. 444; 'batiosa, ποτήριον φιαλοειδές: ita in
glassis aliis mss.' *Labb.* p. 357 bibunt **CDFZ**. bibum **B**.

VIUUNT **A** nos nostro famiolo **Z**. at nos nostro famiolo **F**. ad
nos nostros amiolo **BD**. ad nos nostro amiolo **C** 695. Si nunc
bibimus, tamen **B**. Tamen uiuimus nos tamen **BCDZ** cum **A**: quae
vulgo post uiuimus interpungunt. tamen uiuimus nos **F**. Viuimus, nos
tamen *Scaliger* 696—699 huc transposui, qui in *libris*, etiam
in **A**, sequuntur post v. 704 696. SAG. **B**. om. **FZ** dum
comit se atque exornat **B**. dum cenat dumque se exornat *libri*. dum
comit dumque se exornat *Camerarius*. dum comit se exornatque *Guyetus*.
dum comit, dum se exornat **B** *Prol. Trin.* p. cxxxi.

697. Ludere **B** *ibidem*, *Lomanus* p. 69: sed ante utrumque *Guyetus*.
Tamen ludere *libri* cum (**A**) ante strategum personae spatium
BCD huc **BCZ** 698. mente **CDZ** SAG. **B**. om.
FZ potiusne in **B**. potius quam in *libri* cum **A**. potius in *Se-
racenus, Camerarius* 699. accipiemur **FZ** hic quam in
lectis **B**. quam in lecticis *libri*. quam in lectis *Pius* STI. **B**.
B. **FZ** enim hic] ENIM apparuit in **A** in fine versus: in
proximo nihil legi praeter DULCIS potuit. Quae fortasse spectant
ad hanc scripturam: ENIM || HIC EST DULCIUS

SAGARINVS.

'Vter amicam utrubi accumbamus?

STICHVS.

'Abi tu sane superior. 700

'Atque adeo ut tu scire possis, pacto ego tecum hoc diuido:
Vide, utram tibi lubet etiam nunc capere, cape prouinciam.

SAGARINVS.

Quid istuc est prouinciae autem?

STICHVS.

Vtrum fontine an Libero

'Imperium te inhibere mauis?

SAGARINVS.

Nimio liquido Libero.

Sed interim, stratege noster, cur hic cessat cantharus? 705

Vide, quot cyathos bibimus.

STICHVS.

'Tot quot digiti tibi sunt in manu.

700. Vter amicam utrubi **R**: Vter amicae utrubi *Guyetus*. Amica
uter utrubi **BC**. amica ut uir ubi **D**. amica uter uir ubi **Z**. amica
ut uir ubi **F**. Amicae uter utrubi *Camerarius*. Amice uter utrubi *Scaliger*
701. adque **C** ut tu **B**. ui tu **C**. Nitv **D**. ni tu **FZ**
pacto **R**. facto *libri*. factum *Saracenus, Aldus* tecum hoc
B. hoc tecum *reliqui* diuiclo **B** Ceterum in **D** facto ego
hoc tecum diuido in ipso fine paginae, postquam prima manus omi-
serat, adscripsit altera vix recentior 702. libet libri
etiannunc capere **CDFZ**. etiannuncapere **B**: unde etiamnum ca-
pere *Camerarius* 703. Quis **Ba** autem **R**. om. libri
FONTINE **A**. fontale **BCDZ**. feudale **F**. fontali *Saracenus, Ca-*
merarius. Fontinali *Turnebus Advers. XVI, 11* 704. inperium
C mauir **B** nemio **Da** 705. interim] *vide Prot. Trin.*
p. cxxix stratege **BZ**. stratage **CDF** 706. quod **BC**
cyathos **BC**. cyatos hos **DF**. cyathos hos **Z**. Vbi nos 'alibi
scriptum' esse dicit *Pius* quod **B** tibi sunt **B** cum **A**.

Cántio Graecást: ἢ πέντ' ἢ τετρα πέν' ἢ μὴ τέτταρα.

SAGARINVS.

Tíbi propino. decumum a fonte tíbi tute inde, sí sapis.

Béne uos: bene nos: béne te: bene me: béne nostram
etiam Stéphanium.

STICHVS.

Lépide hoc actumst. tíbi propino cántharum.

SAGARINVS.

Vinúm tu habes: 710

Nímis uellem aliquid púlpamenti.

sunt tibi *reliqui*

707. SAG. praemisit Bothius eidemque pro-

ximos duos continuauit

CANTIO GRAECAST **A**. Cantio est greca

reliqui, nisi quod greca **Z**. Cautio est graeca Scaliger. Cantio est Bothius

ἢ πέντ' ἢ τετρα πέν' ἢ μὴ τέτταρα **B**: pro quibus lacuna

est in **A**. cepente pine et trispine einet et tara **B**. cepente pine & trif pine emet ettara **CD**: item **FZ**, nisi quod cepente **Z**, emet ei

tara **F**. Quae sic graeca fecit Scutarius: καὶ πέντε πίνε καὶ τρεῖς πίνε ἡμὶ τέτταρα, sic autem Camerarius: ἢ πέντε πέν' ἢ τρεῖς πέν' ἢ μὴ τέτταρα. Vbi τετρα suadebat Turnebus Adv. XVI, 11. Graecis verbis

Plautus usus esse ut latinis videtur, ita ut ad latini septenarii rationes prosodiacas accommodaret. Qui si graecorum numerorum

mensuram seruasse credetur, facile cuiquam sic scripsisse videbitur:

Cantio est: ἢ πέντε πίνεν ἢ τετ' ἢ μὴ τέτταρα:

quam formam παροιμίας testantur Plutarchus Quaest. sympos. III, 9 p. 657, Athenaeus X, p. 426 D, Photius lex. p. 599, Eustathius in Odyss. IX, p. 1624, 45. 49

708. SAG. Acidalius. om. **FZ**

propino. decumum a fonte tibi tute **B**. PROPINODECUMUMAFONTE

tibi (sine tu) **A**. propino decū ama fonte tibi tute **B**. propino decuma fonte. tibi tute *reliqui*. propino decem: affunde tu tibi Lipsius

Ant. lect. III. propinod eccum a fonte: tu tibi Muretus Var. lect. XV, 19. propinod eccum: a fonte tibi tute Acidalius. propino decuma.

fontem tibi tute Bothius 709. SA. praemittunt **FZ**: om. Acidalius

nos] uel **B** Sequuntur hic in libris quae transposuimus post v. 733

710. STI. **B**. om. **FZ** actum est libri

cantarum **C** SAG. **B**: sine intervallo **FZ**, vulgo

uinum libri. uini vitiose Gruteriana, Gronoviana 711. STI. praemittunt **FZ**, SAG. Acidalius: om. Guyetus, Taubmannus

aliquid in aliquit mutatum **B** ead. m. pulpulmenti **BCD**

STICHVS.

Si hórum, quae adsunt, paénitet,
Nihíl est. tene aquam.

SAGARINVS.

Mélius dicis: nil moror cuppédia
Bíbe, tibicen: bíbe si bíbis. bíbéndum hercle hoc est: né
nega.

Quid fastidis, quód uides faciúndum tibi esse? quín. bíbis?
'Age si quid agis. áccipe inquam: nam hoc inpendit públi-
cum. 715

Háú tuumst istúe, uereri te. éripe ex ore túbias.

STICHVS.

'Vbi illic bíberit, uél seruato mēum modum, uel égo dabo.
Nóllo ego nos hoc prósum ebibere: nūlli rei erimus póstea.

STI. *Acidalius*. SAG. **FZ** poenitet **Z**. penitet reliqui
712. Nihil es *Guyetus* teni **BCD** SAG. *Acidalius*. STI. **FZ**
melius dixis *Pius*. merum ius dicis 'uir doctus' apud *Taubman-*
num cuppedia omnes, praemisso vacuo spatio **C** 713. SAG.
praemittunt **FZ**: om. *Camerarius* STICHO continuans bíbe si
bíbis: bíbéndum **R**. age si quid agis. bibendum *libri* (nisi quod agiss-
bibendum **B**): quae irrepsisse e v. 715 puto. Quanquam ad legi-
timos numeros etiam sic licuit versum revocare:

Bíbe túbicen, bíbe: bíbendum hercle hoc est. bíbedum: ne nega.
714. Quid **R**. Quid hic libri. Quid hoc 'alí?' apud *Plum*, *Camera-*
rius uides faciundum **R**. faciundum uides libri bíbes **Da**
715. nam hoc inpendit **R**. non hoc inpendit **C**. non hoc inpendet
B et, nisi quod ipendit, **DF**. nō hoc impende **Z**. hoc non impedit
Acidalius 716. Haud *Saracenus*, *Pius*. Aut libri tuumst
istuc **R**. tuam istuc est libri uereri te *Acidalius*. te uerereri
B. te dereri reliqui ante eripe personae spatium **BCD**
ex ore libri. ore *Bothius* 717. bíberit] ri e corr. **D** seruota
Ba ego dabo **R**. tu dabo **BCDZ** tu dato **F**, *Pius*, *Abdina*
718. Nollo **BCDZ**, ut v. 631. Nolo **F**. Volo *Furnebus* *Ad-*
uers, IV, 21, *Scaliger* *Lect. Auson.* II, 26 nas hoc **R**. nos
BCDZ. am. **F** prosum ebibere **R** (of. *Procl. Trin. p. civ*)

Námque edepol quam uis desubito uel cadus uortí potest.

SAGARINVS.

Quid igitur? quamquám grauatús fűisti, non nocuít tamen. 720

'Age tibiceu, quóm bibisti, réfer ad labeas túbias:

Súffla celeritér tibi buccas quási proserpens béstia.

'Agedum, Stiche: uter démutassit, póculo multábitur.

STICHVS.

Bõnum ius dicis: impetrare opórtet, qui aecum póstulas.

SAGARINVS.

Érgo obserua: sí peccassis, múltam hic retinebo ílico. 725

STICHVS.

'Optimum atque acquíssimum oras.

SAGARINVS.

Én tibi hoc primum ómnium.

~~persus obbibere~~ *'Matth. Laxotus'* apud Gruterum. prosumo bibere

B. pro summo bibere reliqui, Turnebus l. s. s. et VI, 21 et IX, 21

rei erimus Gruterus. reierimus. *Ba.* relesimus *Bb* cum reliquis

719. Nunquam *F* acdepol *Z* quam uis desubito *R.*

quamuis desubito *FZ.* quamuide subito *BCD* uerti omnes

720. igitur Saracenus, Scioppius *Susp-lect. I, 19.* agitur libri

non *CD.* num (cum interrogatione) Scioppius: sed v. ad v. 766

721. quom bibisti Bothius. quando bibisti libri, Nonius p. 210

Fortasse igitur fuit quando hiberis referi *CD* labeaf

BCD, Nonius. labea *Z.* labia *F.* labias Camerarius 722. Súffa

B proferrent *BCD* 723. Ante hunc v. nescio an aliquid

exciderit ute *C* demutassit *F* poculo multabitur Pius.

poculo, multabitur *Iac. Cruquius apud Taubmannum,* poculo cum

demutassit iungens. poculo mutabitur *B.* procul mutabitur reliqui.

pro culpa multabitur Turnebus *Advera. IV, 21. Cf. Bentleyum in*

Hor. Serm. II, 2, 123 724. imperare *B* quicquid *B.* quom

equum *CD:* quia equum *FZ.* postulat *BFZ.* postulat *CD*

725. SAG. *F.* spatium *CD:* om. *Z.* Ergo *R.* Prot. Trin.

p. cxxvii, Gurgulius. Age ergo libri. (e. v. 721. 723: similiter atque

v. 418) peccassit *F* matetam Pius. multa libri 726. Sei.

F. Sag. Z. optimum: et acquissimum libri Sag. *F.* Sei. *Z.*

nulum spatium *BCD* en *R.* hum. Adri. hem tibi. hoc

primum omnium, Haec Acidalia placuit.

E quadraginta una, quae olim fuere, Pseuduli membranis Ambrosianis hodie deperditae sunt octo, superstites tres et triginta haec.

119. 120 = Didasc. Arg., 1—16

341. 342 = 17—35. 36—54

345. 346 = 55— — — — 91

185. 136 = 92—110. 111—130

137. 138 = 131—142. 143—156

351. 352 = 157— — — — 181

355. 356 = 182—194. 195—205

121. 132 = 206—222. 223—254

LXXV

A. a

141. 142 = 263—277. 278—299

115. 116 = 299—316. 317—334

133. 134 = 335—353. 354—370

139. 140 = 371—387. 388—402

125. 126 = 403—419. 420—438

131. 132 = 439—457. 458—476

LXXVI

B. b

C. c

165. 166 = 552—570. 571—583

117. 118 = 584—595. 596—610

163. 164 = 611—624. 625—644

173. 174 = 645—662. 663—679

123. 124 = 680—695. 696—711

171. 172 = 712—727. 728—743

LXXVII

D. d

VI

E. e

147. 148 = 816—834. 835—853

99. 100 = 854—872. 873—892

145. 146 = 893—907. 907—919

159. 160 = 919—934. 935—944

109. 110 = 945—958. 959—975

157. 158 = 976—993. 994—1012

LXXVIII

F. f

395. 396 = 1049—1065. 1066—1084

G. g

393. 394 = 1120—1132. 1132—1150

405. 406 = 1151—1166. 1167—1184

419. 420 = 1184—1200. 1201—1220

399. 400 = 1221—1239. 1240—1256

LXXVIII

H. h

397. 398 = 1282—1295. 1296—1312

389. 390 = 1313—1326. 1326— —

J. i

K. k

L. l

M. m

N. n

O. o

403. 404 = Rud.

LXXX

E tot tamen paginis vix ulla est in qua legi omnia potuerint: plurimarum mediocris quaedam condicio est, ut in quibus nec pauca nec vel omnia vel pleraque nunc appareant. Ceteris integritate praestant paginae 134. 139. 126. 164, ad quas aliquo intervallo accedunt p. 121. 122. 140. 125. 124. 171. 172. 147. 148. 99: contra Plautinae

scripturae prorsus nihil servant paginae p. 345. 346. 351. 352. 356. 390 et initia paginarum 131. 132. 118. 123. 148. 145. 146. 159. 160. 110. 157. 158, prope nihil vel perpaululum paginae 120. 141. 132. 109. 110. 157. 158. 396. 405. 406. 419. 420. 399. 400, nec multum p. 397. De p. 400 et 397 dixi ad v. 1240. 1282, de p. 166 et 117 ad v. 573; aliarum, quae in canticis versantur, exempla quoad eius fieri potuit repraesentavi in annot. v. 205. 209. 903. 920. 935. 1120. 1133. 1296. 1313.

Quaternionis numerus in ima pagina 398 apparuit LXXVIII, in p. 404 LXXX, in p. 122 autem, quantum quidem annotavi, non LXXV, sed LXXVII, qui non potest non error esse sive meus sive librarii.

De veteri Pseuduli didascalia, quae una cum quindecim versuum argumento scripta est in pagina 119, explicatius dixi Parergon t. I, p. 283 sqq. Argumenti autem illius versus a fine alter et tertius cum mendose sic scripti sint:

Dat subditicio caculae cum symbolo:

Lenonem fallit secophantacie cacula:

etsi licet sane numeris consulere verbis transpositis:

Dat cáculae subditício cum sýmbolo:

Lenónem fallit cácula sycophántiis:

tamen non potest haec ipsa transponendi necessitas in eodem genere duplex non gravem dubitationem iniicere. Nec ququam fugit quanto per se lenior haec sit corrigendi via:

Dat súbditiuo cáculae cum sýmbolo:

Lenónem fallit sýcophanta cácula.

De cuius veritate ne scrupulus quidem opinor ullus relictus esset, nisi natura brevem fuisse *cacula* vocis ante-

VIII

paenultimam certissimo testimonio constaret Trinummi v. 721 :

Vídeo caculam militarem mé futurum haut lóngius.

Atqui produxit eandem etiam acrostichidis scriptor :

Venientem caculam interuortit symbolo.

Quae cum ita sint, non dubito equidem quin illud ipsum immutatae atque adeo vitatae prosodiae exemplum merito in eis documentis habeatur, quibus Argumenta Plautinis fabulis praemissa aliquot post Plauti aetatem saeculis esse facta doceamur : id quod iudicavi Proleg. Trin. p. CCCXVII sqq. Quo spectare ipsam *Pseudulus* formam dixi, qua usus est acrostichidis poeta : contra atque in Ambrosiano argumento fit, in quo bis servata est vera atque antiqua nominis scriptura *Pseudulus*. Cuius formae non apud grammaticos tantum quaedam vestigia supersunt, ut praeter Nonium Serviumque apud Charisium p. 57. 117, Priscianum t. I, p. 374 Kr., Probum p. 1446. 1470, sed ipsius Vaticani **D** quinque in scenarum inscriptionibus planissima testimonia, quae ad v. 594. 666. 955. 1016. 1037 commemoravi. Quibus locis eandem formam opinor etiam **C** servaret, nisi ab eo inscriptiones illae prorsus abessent. Neque enim in Osanni disputatione, quae Diurnis antiqu. stud. anni 1849 (inde a p. 193) inserta est, inveni quo meam sive de *Pseudulus* forma sive de aetate Argumentorum sententiam labefactari sentirem. Nisi qui forte Osanno credent ad *Pseudulus* defendendum illud valere, quod etiam *Neruolaria* dicta sit et *Friuolaria*, non *Neruularia* et *Friuularia*.

Prologum fabulae prope totum iam anté Ambrosiani codicis aetatem intercidisse ex eo perspicitur certissime, quod pagina 120, in cuius superiore parte nihil nunc litterarum reliotum est, Pseuduli versu 16 terminatur. Quodsi

inscriptioni scenae primae duos versus tribueris, unusque praeterea intervallo a prologo ipsam fabulam distinctam fuisse putaveris, facile intelliges ab eisdem duobus versibus prologi extremis incepisse paginam, qui in ceteris libris soli supersunt. Quibus qui vulgo praemittuntur xxiii. versus longe ineptissimi, ei primum aut in Pii editione Mediolanensi prodierunt, ut suspicabar in commentatione 'de crisi Plautina' p. 200, aut in eo exemplo quod numero 5 signatum ibidem descripsi p. 189 sqq.: in quo etsi illi, quod tum nesciebam, leguntur sane, tamen de tempore quicquam definiri nequit. Nec mirum novicii supplementi etiam codices quosdam novicios participes esse: nam non in Longolii tantum 'codice Romano' illud repertum est, ut l. s. s. p. 167 dixi: qui 'codex' dubitari potest scriptusne liber an impressus interpretandus sit: sed exstat etiam in Florentino **U**. Eodemque spectat quod in Florentino **Q** duae paginae ita sunt vacuae relictæ, ut in fine demum alterius duo versus illi vere Plautini scripti sint, his autem adscripta in margine Ciceronis ad famil. ix, 16 narratio de Servii Clodii iudicio Plautino.

De deperditis membranis Ambrosianis in promptu est sic ratiocinari e superstitum intervallis. Ac primum quidem quoniam inter v. 54 et 92 septem tantum et triginta senarii interpositi sunt, veri satis est simile in paginis 345. 346, quarum prorsus evanida scriptura, unum exstitisse nunc deperditum. Cuius sedem haud scio an cum aliqua probabilitatis specie aut prope v. 72 aut prope v. 92 quaeras. — Porro qui inter v. 476 et 552 vulgo leguntur lxxvii. senarii, eorum unus necesse est a paginis *B. b. C. c* afuerit. Qui potest aut v. 485 fuisse, aut quem delevimus

post v. 543, aut illorum unus qui susceptis glossematis e singulis in binos creverunt v. 502 sq. et 523. — Contra apprime conveniunt in quattuor paginas *D. d. E. e* duo et septuaginta versus 744—815 partim senarii partim trochaici septenarii, his ubi quattuor versuum intervalla addideris duarum scenarum inscriptioni servientium. — Rursum paginas *F. f* non complent, qui inter v. 1012 et 1049 in ceteris libris habentur senarii xxxiii. cum unius scenae inscriptione. Vnde grave pondus eis rationibus accedit quibus, ut tribus in locis lacunam signarem singulorum versuum, 1023. 1036 et 1047 sq., motus sum. — Paginam autem *g* cum prima pars cantici illius occuparit, quo actus IV. scena septima continetur vulgo, non mediocrem commendationem metrorum descriptio nostra hinc accipit quod, quos nos xvii. versus posuimus 1103—1119, hi adiecta personarum inscriptione iustum xix. versuum numerum examussim aequant.

Quod autem in paginis *F. f* ita calculos subduxi, ut unius tantum scenarum interstitii rationem haberem, tametsi inter v. 1012 et 1049 duarum vulgo scenarum initia fiunt, non inconsulto feci. Etenim quam ego describendarum scenarum sequi rationem soleo, breviter eam significatam Musei nostri philol. t. IV, p. 608 sqq.: ut, ubi nova persona non prodeat, sed e pluribus una sola restet, non fiat nova scena, sed eadem continuetur: eam rationem luculentis in hac ipsa fabula documentis firmat Ambrosiani codicis auctoritas. Qui quemadmodum sine ullo intervallo superioribus continuat versus 230. 667. 1063. 1239, a quibus novas scenas ordiri editores consueverunt, ita eundem prorsus credibile est continuasse v. 1016. 1017.

Praeter Ambrosiani indicia cum alias quasdam lacunas signavi tum v. 1187 et 1208 aliquid desideravi ad integritatem sententiae concinnitatemque sermonum. Atque in ea fabulae parte reapse aliquid excidisse aliunde cognoscitur. Nam cum in Glossario illo Plautino, cuius identidem mentio iniecta est, excerptae e Pseudulo glossae hoc se ordine excipiant: *manipulativum, alicunde, bombax, temperi, cupienter, nitidiuscule, altrinsecus, ex traverso, simitu, quotumo, rursus, saeviter, blanditer, afflicter*: etsi reliquae voces suis quaeque locis exstant, tamen inter *quotumo* quod ad v. 1173 spectat, et *saeviter blanditer* quae leguntur v. 1290, *rursus* illud hodie nusquam comparet. Huc simile quiddam accedit etiam magis singulare. In duobus enim codicibus illius Glossarii, altero Scaligerano, Darmstadino altero, post *afflicter* quod e v. 1295 petatum est sequitur *fanus*, additis in Scaligerano verbis *gratulantis uox*. Quod etsi quid esse dicam nescio, tamen fidem facit plura in male habitis canticis illis, in quae desinit fabula, intercidisse quam nunc assequi coniectura liceat.

De **B** duo restant non indigna memoratu. In eo enim codice primum sciendum est personarum in mediis sermonibus notationem per hanc quidem fabulam fere constanter et singulis tantum litteris fieri, ut *P.* sit pro *Pseudulo*, non *Ps.*, *B.* pro *Ballione*, non vel *BA.* vel *BAL.*, et colore partim rubro partim caeruleo, non atro. Vnde cum postmodum demum eas esse adiectas intelligatur, minus etiam mirandi sunt tot errores in distinguendis fabularum Plautinarum personis admissi. Cuiusmodi erroris vix aliud exstat tam luculentum exemplum, quam quod in *Ballionis* persona cernitur in ultimam scenam perperam invecta, a qua dubi-

XII

tari nequit quin illa tam sit aliena quam est patienter adhuc tolerata.

Alterum ad distinctionem versuum spectat. Quae qualis in **BB** sit cum soleam diligenter testari, ubique aut ipsa metra dubia sunt ut in canticis omnibus, aut aliquid in verborum scriptura dubium est quod aliquo modo aliquam illinc lucem accipere posse videatur: tamen idem consilium etiam in eis scenis sive iambicis sive trochaicis tenere, de quarum vera descriptione ne levissima quidem esse dubitatio posset, tam est molestum visum ut et operae et chartis parcendum ducorem. Quid enim utilitatis inde percipietur, si, ut exemplo utar, versus 1147 sqq. dixerò hoc exemplo male dispestos esse:

H. Quin tu mecum . . . B. fabulor. quid uis tibi. H. argentum accipias.

H. Iandudum si des porrexisti manum. H. accipe. hic sunt quinque argenti lecte numerate minae.

Hoc tibi erus me iussit ferro polymacheroplacides.

Quod deberet atque ut mecum mitteres phoenicium.

Erus tuus. H. ita dico. B. miles. H. ita loquor. B. macedonius. H. admodum inquam.

B. Te ad me misit polymacheroplacides. H. uera memoras.

B. hoc argentum ut mihi dares.

H. Si tu quidem es leno ballio. B. atque ut a me mulierem tu abduceres. H. ita:

similesque turbas per eam scenam totam ita pertinere ut reliquorum versuum initia haec sint: *Phonictum* — *At maturitate* — *Video* — *Mane* — *Quid agimus* — *An nescis* — *Edepol* — *Commentum est* — *Dedit* — *Pseudolus* — *Habes nargentum* — *Heus* — *Commune* — *Quam mox* — *Exploratorem*

— *Adeo* — *Sequere* — *Suarum* — *Nam ego* — *An etiam* —
Quotumo — *Strenui* — *Vbi* — *Quid ais* — *Etiamne* — *Sani* —
Noctu, — *Conueniebantne* — *Ire* — *Mane* — *Quid est* — *Mitte*
— *Quid domino* — *Meo* — *Vnoti* — *Responde* — *Quid meres* —
Praeceptor — *Quem tu* — *Quem ego* — *Nihil* — *Nunties* — *Is*
quidem — *Purus* e. q. s. Id igitur, fidei existimationi meae
consulturus, in huius potissimum fabulae praefatione gene-
ratim commemorandum putavi, quod in Pseudulo frequentius
quam in aliis hoc genus perversitatis redit.

Ceterum cum de **A** tum de **B** testantem in hac quidem
fabula adiuvit **Fleckeiseni** mei beneficio mecum com-
municata **Schwarzmanni** Vratislaviensis collatio eo-
rundem librorum, facta illa aliquot annis ante iter Italicum
meum. Qui etsi nec in omnibus quae superstites sunt Pseu-
duli membranis Ambrosianis elaboravit, nec plerumque
tantum quantum ego pristinae scripturae expiscatus est
laudabili ceteroqui industria sua, tamen in eis quas per-
tractavit aliquoties indagavit quibus mea testimonia intelli-
gerem aut dubia confirmari aut manca suppleri.

Dum in eo sum ut prooemiandi finem faciam, **Fleck-**
eiseni mihi litterae redduntur, quibus de dubiis quibusdam
locis Pseuduli suam sententiam significat. Et versus quidem
526. 532. 720 eodem ille modo atque ego corrigit, v. 362
ita ut ex Ambrosiano scripsi. Versu autem 314 *En um-*
quam suadet, v. 349 *qui hunc occidam una atque me*, v. 760
cor meum mihi nunc peruiumst, v. 802 *Auaritia hominum*
factus sum, v. 1142 *quia enim te ipse*, v. 1164 *dimidium*
mi istinc, v. 1175 *Strénque tu mēhercle iuisti*, v. 1202 *Ēri*
mei imagine: eum autem versum qui ante 1138 vulgo talis
legitur: *Heus ubi estis uos? B. heus adulescens, quid istic*

XIV

debetur tibi? ἀφ' ἐκτελέου dicit: cuius ego initio non sine certa ratione ad concludendum canticum esse utendum putavi. Eundem Fleckeisenum quod v. 311 dixi de spondiaca mensura *vixit* vocabuli mihi persuasisse, id rationem hanc habet, quod quae de producta ultima syllaba aliarum verbi formarum ego Proleg. Trin. p. CLXXI sqq. docui exempto perfecto, -ille perspexit pariter ad ipsum perfectum pertinere: ut iam non plus dubitationis *perdidit* et in Captivis *uendidit* et *astilit* in Milite et in Stichō *repperit* aliaque similia habeant quam *velit solēt afficiāt*. De qua re, ut de aliis multis pari diligentiae sagacitate exploratis, sperare licet fore ut mox luculenter ipse exponat. — Item moneor a Ribbeckio meo, peramicam mihi in corrigendis hypothetae erroribus operam praestante, interpolationi videri verum 467 deberi, quippe confictum e v. 477. — Praeterea ipse perspexisse videor non posse defendi v. 150, qualem cum libri produnt tum Hermannus toleravit. Quem haud scio an sic potius poeta dederit una cum proximo:

Verum ita vos estis negligentes, perditī, ingenio improbo,

Officium uostrum ut vos malo cupiatis commonerier.

Versu autem v. 239 qui nescio quo casu tribrachus irrepsit pro anapaesto, proceleusmatico cedet quem servato ego pronomine revocamus:

O Pseúdule mi, sine sím nihili. sine síis. Ps. sino: sine

modo ego ábeam:

quales numeri in hoc quidem metri genere minime alieni sunt a Plautina arte. — In annotatione versus 106 corrige quod pro PSEVDVLO scripsi PALAESTRIONI: simili sive calami sive mentis aberratione atque qua in praefatione Stichi διασκευάσεως forma scribenti excidit pro διασκευῆς. Gravius

est, quod hac occasione emendo: e Bothiano exemplo, quod a me perpolitum tradere typothetis solco, eiusdem Stichi v. 737 imprudenter propagatum verborum ordinem *ad tũos amores Stéphanium*, qui debebat hic esse: *Stéphanium ad amorés tuos*.

Ad v. 421 Pseuduli commemorare debebam Lingii de hiata p. 67 coniecturam *sentio et subolet mihi*. Per totam autem fabulam sero video me oblitum esse Rostii commentationes Plautinas consulere: quae res etsi gravius detrimentum non attulit, tamen rationes annotationis nostrae aliud iubebant. Elaboravit igitur ille in interpretando Pseuduli v. 38 Opusc. p. 221 sqq.: in v. 154 p. 128 sqq.: in v. 301 sq. p. 181. 236 sqq.: in v. 499 p. 278; tutatus est *factu est optimum* scripturam v. 185 p. 139, *inani loquus* formam v. 256 p. 95; parum feliciter v. 232 *bene curassis* defendit p. 235, v. 370 *oleum* proposuit p. 180, v. 733 *summam* p. 182, v. 1143 *duro* p. 244.

Scr. Bonnae m. Apr a. CIO.IIO.CCC.L.

T · MACCI · PLAVTI

P S E V D V L V S.

M · IVNIO · M · FIL · PR · VRB ·

ACTA · MEGALESIIS

T · MACCI · PLAVTI

P S E V D V L V S.

M · IVNIO · M · FIL · PR · VRB ·

ACTA · MEGALESIIS

A R G V M E N T V M I.

Praeséntis numerat quíndecim milés minas:

Simúl consignat sýmbolum, ut Phoenícium

Eí det leno, qui ěum cum relicuo ádferat.

Veniéntem caculam intervortit sýmbolo

Dicéns Syrum se Bállionis Pseúdolus,

5

Praepostero ordine duo, qui soli superstites sunt, Plautini prologi versus in libris collocantur ante novem versuum argumentum. Illis praemittunt INCIPIT PSEVDOLVS. PROLOGVS BCD, Pseudolus Z, PROLOGVS F; his PROLOGVS DZ, PROLOGVS C, PSEVDOLVS B, PLAVTI POETE CL^mI PSEVDOLVS INCIPIT F. Argumentum inscripserunt Saracenus et Beroaldus, ordinem mutavit Camerarius. Cum Mercatoris exitu duos prologi versus nullo intervallo conglutinat cum aliis recentis aetatis codex bibliothecae Angelicae T. 6. 11 formae max., scriptas a Nicolao Romano comoedias xx. complectens: prorsus omittit Florentinus S. De novicio supplemento prologi dictum est in praefatione

Argum. I. 1. Presentis **B** milles **B** 2. symbolum **Z**.
 symbolum *reliqui* phenicium **B**. pheonicum **C**. phenicum **D**.
 3. Ei **BZ**. Ei **CD**. Sibi **F** ^{sibi} reliquo libri ^{a. tarpacē binominus fuit} afferat **CDFZ**.
 4. caculam]caculam **D**. har pacē. binominus fuit caculá.
C interuertit **Bæ** simbolo **CDF** 5. Ballionis]tabellio-

Opémque suo erili ita tulit. nam Simmiae
 Lenó mulierem, quem is supposuit, tradidit.
 Venit Hárpax uerus: rés palam cognóscitur,
 Senéxque argentum, quód erat pactus, réddidit.

nem **F** 6. suo **B**. *vacuum spatium* **B**. om. reliqui ita
 tulit *libri*. is ita tulit *Pylades*. ita tetulit *Camerarius*. ita attulit
Bothius Simmiae *Bothius*. sinimiae **BD**. si nimiae **C**. simiae
FZ 7. mulierēs **C** 8. har pax **B**. harpax ^{p nom} **D** rem **F**
 9. Senexque **B**

ARGVMENTVM II.

Calidórus [meretricem ádulescens Phoenícium]
Efflíctim deperíbat, nummorum índigns.

*Argumentum II, in solo A servatum, tale infra posui
quale legere sibi visus est A. Matus: nisi quod v. 10 addidi P lit-
teram perperam ab illo omissam. Qui cum ad instaurandam ve-
terem scripturam fortiore medicina usus sit, factum est ut hodi-
plurima legi nequeant: quae quidem unctualis inclusi*

[CALIDORUS]

[EFFLICITIMDEPERIBATNUMMORUMINDIGÚS]

RANDE[MMILESQUIUGINTIMULIEREM]

MINISMERCATUSABIITABSOLUITQUINDECIM

5 [SCORTUMRELIQUITADL]ENONEMACSYMBOLUM

UTQUIATTULISSE[TSIGNUMSIMILECETERO]

[CUMPRAET]IOSECUMAUEHERETEMPTA[MMULIEREM]

[MOXMISSUSADPRARHENDITSCORTUAMILITE]

UENITCALATORM[ILITARISNUNC . . .]

10 ADGREMITURADULESCENTISSERUUSPSEUDULUS

[TAMQUAMLENONISATRIENSISSYMBOLUM

ADFERTMINASQUINQUEACC[EPTAS MUTUAS]

DATSUBDITICIOCACULAE CUMSYMBOLO

LENONEMFALLITSECOPHANTACIECACULA

15 SCORTOCALYDORUSPOTITURUIUOSEUDULO

*Versum 1. sic uti supra scriptus est ego supplevi. Calidorus
scortum iuuenis Phoenícium proposuerat Maius*

Eándem miles, quí uiginti múlierem
 Minís mercatus ábiit, soluit quíndecim,
 Scortúm reliquit ád lenonem, ac sýmbolum,
 Vt, qui áttulisset sígnum símile, cétero
 Cum prétio, secum auéheret emptam múlierem.
 Mox missus ad prendéndum scortum a mílite
 Venít calator mílitaris. ěum [dolis]
 Adgréditur adulescéntis seruos Pseúdulus
 Tamquám lenonis átriensis, sýmbolum
 Aufért, minasque qnínque acceptas mútuas
 Dat súbditiuo cáculae cum sýmbolo.
 Lēnónem fallit sýcophanta cácula:
 Scortó Calidorus pótitur, saluo Pseúdulo.

5

10

15

-
4. soluit RE	quindécim. Scortum <i>Mainus</i>	8. praehen-
dendum <i>Mainus</i>	9. cum dolis RE . nunc artibus <i>Mainus</i>	12. Au-
fert <i>Mainus</i>	minasque RE	13. subditiuo caculae RE
14. sycophanta cacula RE	15. saluo Pseudulo RE . astu Pseuduli	
vel fraude Pseuduli <i>Mainus</i>		
-

P E R S O N A E.

PSEVDVLVS SERVOS
CALIDORVS ADVLESCENS
BALLIO LENO
LORARIVS
SIMO SENEX
CALLIPHO SENEX
HARPAX CACVLA
CHARINVS ADVLESCENS
PVER
COCVS
SIMMIA SVCOPHANTA
PHOENICIVM.

PROLOGVS.

* * * * *

Expórgi meliust lumbos atque exsurgere:

Plautina longa fabula in scenam uenit.

Prólogo v. 1. Exporgi Scutarius. Expórci libri meliust
Pius. metuis F. melius reliqui expurgere Eareus. exsurger B.
exurger CFZ. exsurgier D

ACTVS I.

PSEVDVLVS. CALIDORVS.

PSEVDVLVS.

Si ex té tacente fieri possem cértior,
 Ere, quae miseriae té tam misere mácerent,
 Duorúm labori ego hóminum parsissém lubens: 5
 Mei té rogandi et tís respondendí mihi.
 Nunc quóniam id fieri nó n potest, necéssitas

Act. I. Scen. 1. Inscriptio scenae haec est in B:

P PSEVDOLVS C CALYDORVS

SERVVS - ADVLESCENS,

PSEVDOLVS SERVVS CALYDORVS ADOLESCENS in C, PSEVDOLVS CALLIDORVS in reliquis, nisi quod PSEDOLVS D

3—6 affert Gellius XX, 6, versum 5 Diomedes I, p. 365, versus

5. 6. Nonius p. 501 3. PSE. praemittunt CDZ cercior B

4. que C miseriae te tam Z, Gellius. miseria te tam F.
 miseria & etam B. miseria et eam D. misera eam C macerent

Gellius. macerat F. macerant reliqui 5. Duum Pareus passissem

B. arsissem Z lubens Z. libens reliqui 6. Mei te rogandi

BCDZ, Gellii edd.: e cuius tamen codd. Reg. et Leid. terrogandi,

e Guelf. et rogandi affertur. Mei interrogandi F, X Gronovii. me

interrogandi Nonius. Mis te rogandi Popma de usu ant. loc. II, 10:

fortasse vere et tis Vossius de anal. IV, 4, Gellii ed. Steph.

et in tis Gellii cod. Reg., et ultil cod. Leid., et tultil cum ceteris

cod. Guelf. et te BCD. et tui FZ, Nonius. et tu Plautinus codex

Gronovii ad Gell. 7. quō B necessitas C

Me súbigit ut te rógitem. respondé mihi:

Quid ést, quod tu exanimátus iam hos multós dies

Gestás tabellas técum, eas lacrumís lanis,

10

Neque tui participem cónsili quemquám facis?

Elóquere, út quod ego néscio, tecúm sciam.

CALIDORVS.

Miseré miser sum, Pseúdule.

PSEVDVLVS.

Id te Iúppiter

Prohibéssit.

CALIDORVS.

Nihil hoc Ióvis ad iudicium áttinet:

Sub Véneris regno vápulo, non súb Iovis.

15

PSEVDVLVS.

Licétne id scire quíd sit? nam tu me ántidhac

Suprénum habuisti cómitem consiliís tuis.

CALIDORVS.

Idem ánimus nunc est.

10. lacrimis **BD**. lacimis **C**. lachrymis **FZ** gestas tabellas
eas lacrimis lauis hinc afferunt *Diomedes I, p. 377 et (nisi quod
lauit codd.) Priscianus IX, 6 p. 861 (453 Kr.): eas lacrimis lauis
Nonius p. 503 et (nisi quod laui) p. 466* 11. consilii libri

12. TECUM **A**. id tecum reliqui 13. misere **D**. misere ad ubi
ipseudole **B** ante rasuram iupiter **F** 14. nil **F**

iudiciu **C**. iuditium **B** 15. uapulo **Ca** 16. PSE.] **C B**

LICETNE (**A**), *Dousa fil.: atque ita P*. Licet me reliqui
.ante hac .i. ante hac
meant id hac **C**. me antidhac **D**. me antehac **F**. M. OANTIDHAC **A**

17. Huius v. haec apud Festum v. suppreum p. 305 litterae
superstites sunt: mum habuisti se. tuis
supremu **D**

18. CAL.] **P B** PSE. om. **B** sine spatio

PSEVDVLVS.

Fác me certum, quíd tibist.

Iuuábo aut re te aut ópera aut consilió bono.

CALIDORVS.

Cape háś tabellas: túte hinc narrató tibi,

20

Quae mé miseria et cúra contabéfacit.

PSEVDVLVS.

Mos tibi geretur. sét quíd hoc, quaesó?

CALIDORVS.

Quíd est?

PSEVDVLVS.

Vt opinor, quaerunt lítterae hae sibi líberos:

Aliam ália scandit.

CALIDORVS.

Lúdin me ludó tuo?

PSEVDVLVS.

Has quídem pol credo, nísi Sibulla légerit,

25

Intérpretari pótis esse alium néminem.

quid **C** tibist **BCD**. tibi sit **FZ** - 19. IUBABO **A**. iubo
C aut re te **R**. aut re libri. te aut re *Camerarius, Hermannus*
Epit. d. metr. p. 34. Aut re iuuabo transposuit *Bothius. Frustra*
fuere Schneiderus gramm. lat. I, p. 146 et Lingius de hiatu p. 48
 20. narrabo **F** 21. me sup. scr. **B** 22. qui hoc **D, C**
 post rasuram. quichoc **Ca** queso **B** 23. querunt **BD**.
 quær **C** littere **D** he **D**. haec *Bothius* 24. Aliam
 alia **R**. aliã aliã **C**. alia aliã reliqui LUDIN **A**. ludif reliqui
 tuo] meo *Scaliger* 25. SIBULLA **A**. sibilla **CD**. sibylla re-
 liqui 26. Interpretari potis esse alium **R**. Interpretari alium posse
 libri cum **A**, *Lingius p. 13.* Int. alium potesse *Camerarius.* Alium
 potesse interpretari *Bothius* Ceterum uno versu conclusa verba
 Posse neminem . . . lepidif literis in **C** collocantur post v. 32 in fine
 paginae, sed notis additis ad suum locum revocantur

CALIDORVS.

Cur inclementer dicis lepidis litteris,
Lepidis tabellis, lepida conscriptis manu?

PSEVDVLVS.

An, obsecro hercle, habent quas gallinae manus?
Nam has quidem gallina scripsit.

CALIDORVS.

Odiosus mihi's.

30

Loge, uel tabellas redde.

PSEVDVLVS.

Immo enim pellegam.

Aduortito animum.

CALIDORVS.

Non adest.

PSEVDVLVS.

At tu cita.

CALIDORVS.

Immo ego tacebo: tu istinc ex cera cita.

Nam istic meus animus nunc est, non in pectore.

PSEVDVLVS.

Tuam amicam uideo, Calidore.

CALIDORVS.

Vbi east, opsecro?

35

27. clementer **C** literis **C** 28. conscripta **Ca** 29. Pse. **Z**.
om. reliqui HABENTQUAS **A**. habentque *reliqui*. habent quoque

Pylades 30. mihi et *libri* 31. Pellegam *adscriptum* **D** *mrq.*

32. CA. non adest: at tu cita. Ps. Enim ego citabo? CA. tu *e. q. s.*

Acidalius 33. CA. *om.* **CD** tu istinc *Bothius*. tu hinc *libri*,

nisi quod hic **C**. hinc quidem *Pylades*. tu hinc eum (*cui praestabat*
tu eum hinc) *Camerarius*. tute hinc *nescio quis* 34. non *om.* **C**

35. calydore **BC** ea est sola **Z** opsecro *pro obf. so-*

PSEVDVLVS.

Eccam in tabellis porrectam: in cerâ cubat.

CALIDORVS

At té di deaeque, quântumst,

PSEVDVLVS.

Seruassint quidem.

CALIDORVS.

Quasi sôlstitialis hérba paulispér fui:

Repénte exortus súm, repentino óccidi.

PSEVDVLVS.

Tace, dúm tabellas péllego.

CALIDORVS.

Ergo quín legis?

40

PSEVDVLVS.

'Phoenicium Calidóro amatori suo

Per céram et línum lítterasque intérpretes

Salútem mittit ét salutem abs te éxpetit,

lus **B** 36. 37 in marg. tantum **B** habet, sed etiam m. scriptos, et prima quidem verba Eccam in tabellis porrectam in loco fortiter raso, abscissis nunc in altero versu eis litteris quae sunt inter quam et seruassint ceira **D** cubat] ADCUBAT visus est

A habere posse 37. CA. om. **B** dii **FZ** deaeque **D**

QUANTUMEST (**A**). quantumst **F**, cod. Scaligeri, item Passeratius. quantust **CD**, etiam **P**. quantus est **Z** Ps. **FZ**. spatium

CD post seruassint iterum spatium **C** 38. CA. om. **CD**

solstitialis **BDFZ**. solsticial **C** fui **BF**. fui **CDZ**

39. repentino] repente **B** 40. •apellat **B** pellego **FZ**.

pelligo **BCD**. PELL apparuit in **A** perlego, ergo. CA. quin

Bothius quin] quum **Z** 41. salutatio: o adscriptum **D**

mrg. (h. e. salutatio) phoenicum **C**. pheniciu **D** calydoro

CDZ. callidoro **F**, atque ita mire Bentleyus in Eun. V, 4, 14

42. linum libri, Dousa Expl. II, 24. lignum Muretus Var. lect. IX, 6

litterasque **BCD**, et post eam vocem lacunam e rasura **B**

interpretis **B** 43. expetit] utramque t litteram e corr. post

ras. **B** In **A** visum est utro potius et EXPETO existare posse

Lacrumáns titubantique ánimo, corde et pectore.'

CALIDORVS.

Perii: salutem núsquam inuenio, Pscúdule,

45

Quam illí remittam.

PSEVDVLVS.

Quám salutem?

CALIDORVS.

Argénteam.

PSEVDVLVS.

Pro lígnean salúte uís argénteam

Remittere illi? uíde sis quam tu rém geras.

CALIDORVS.

Recitá modo: ex tabéllis iam faxó scies,

Quam súbito argento mi úsus inuentó siet.

50

PSEVDVLVS.

'Lenó me peregre míliti Macédonio

Minís uiginti, méa uoluptas, uéndidit.

Ei, priús quam hinc abiit, quíndecim milés minas

Dederát: nunc unae quínque remorantúr minae.

Ea caúsa miles híc reliquit súmbolum

55

Expréssam in cera ex ánulo suam imáginem:

44. Lacrimans **BCD**. lachrymans **FZ** titubantique animo, corde **R**. titubanti animo corde libri, fortasse etiam **A**, nisi quod visum est ibi TITUBANS esse posse. titubanti et animo et corde Pareus

45. Peri **B** nunquam **Ba** ipseudole **B** ut v. 13

47. Ps. om. **B** lignean **B**. ligneã **C**. lignea reliqui. linea Saracenus

URIS **A**

51. epistola **D** mrg.

perege **C**

milicia **B** Macedonio **R**, Scriverius. macedonico libri 52. uiginti]·XX· **C** MEAUOLUPTASUENDIDIT **A**. uendidit uoluptas mea

reliqui 53. Ei **R**. Et libri abiit **F**, Pylades. abit reliqui

54. unaequin quere morantur **B**

qunq; **C**

55. reliquid **C**

simbolum **B**. simbolum **CDF**. symbolum **Z**

56. cera **D**

Vt, qui húc adferret éius similem súbolum,
 Cum eo sĭmul me leno mĭtteret. ei rēi dies
 Haec praēstitutast próxuma ad Dionýsia.'

CALIDORVS.

Cras éa quidem sunt: própe adest exitiúm mihi, 60
 Nisi quíd mi in ted est aúxili.

PSEVDVLVS.

Sine pérlegam.

CALIDORVS.

Sino: nám mihi uideor cúm ea fabulárier.
 Lege: dúlce amarumque úna nunc miscés mihi.

PSEVDVLVS.

'Nunc nóstri amores, móres, consuetúdines,
 locus, lúdus, sermo, suáuis sauiátio, 65
 Conpréssiones ártae amantum cómparum,

-
- annulo **Z** 57. afferret **F** symbulum **B**. sĭmbolum **CDF**.
 symbolum **Z** 58. Qum **B** leno **R**. om. libri. Quo si vide-
 remur carere posse, probarem Cum eo me simitu coll. v. 1011
 mitteret ei rei **FZ**. mittere te ire i **B**. mittere; ei rei **CD**
 59. prestituta **B** est proxima libri ad Dionysia **R**.
 dionysia **FZ**: nec aliter Bentleyus in Heautont. I, 1, 110. dionysia
D. dionisa **B**. dĭosia **C** 60. CA. Cras ea quidem sunt: prope
 Taubmannus Pistorem et Acidalium secutus. Ps. Cras ea quidem
 sunt. CA. prope **BCDZ** et omisso Ps. **F** exitum **C** 61. mi
 in ted **R**. mihi in te libri auxilli libri pellegam **FZ**.
 perligam **BCDa**. perlegam **Db** 62. cum ea **F**. quom ea **Z**.
 quo mea **BCD** 63. Ps. praemittit **B**, vacuum spatium **C**
 64. adhuc epi **D** mrq. Ps. om. **B** 65. Locuf **D**
 sermo **D** suauis sauiatico **B**. suauis saulatio reliqui. An suau-
 sauiatio fuit ut Bacch. 116. 120? 66. Conpr., non Compr., **B**
 artae Lipsius Ant. lect. IV, 4. arctae codd. Pyladis, Beroal-
 dus. arte libri amantum comparum Lipsius e 'Vaticanis.' aman-
 tum comparum **CD**. amantum corporum **B**. amantium comparate, **FZ**

CALIDORVS.

Istócine pacto me ádiuuas?

PSEVDVLVS.

Do id, quód mihist:

Nam is míhi thensaurus iúgis in nostrást domo.

CALIDORVS.

Actum hódie de mest. sét potes nunc mútuam 85

Drachumám mihi unam dáre, quam cras reddám tibi?

PSEVDVLVS.

Vix hércle opino, etsí me opponam pignori.

Set quíd ea drachuma fácere uis?

CALIDORVS.

Restím uolo

Mihi émere.

PSEVDVLVS.

Quamobrem?

CALIDORVS.

Quí me faciam pénsilem.

83. istoccine **F** adiuuas **F**, *Bothius*. adtuas *vel* ad tuas
BCD. adiutas **Z** mihi est *libri*. 84. thensauros **Da**. then-
sauros **B**. thesaurus **CDbFZ** nostra est *libri*. uostra est *Sca-*
tiger 85. de me ē. sed **Z**. iam de me ē. sed **CD**. iam ē de me.

sed **F**. iam de me est. qđ **D**. *Quo quis sic utatur audacius:*

CA. Actum hodie de mest. Ps. quid iam? CA. potine mutuam

86. Drachumam **BCDa**. drachmam **DbZ**. dragmam **F** mihi
unam dare *Bothius*. dare mihi unam *libri*, nisi quod darem mihi unam
B oras **Z** beddam **B**. reddibo, *ordine verborum servato*,
Bentleius in Hor. Serm. II, 2, 99 87. opino, etsi **R**. opinor

ē si *libri*. opinor, si *Pylades* me *sup. scr.* **D** pignerī **F**

88. quid ea drachuma **R**. quidē a drachuma **BCD** (drachma
Db). quid de drachma **Z**, *Porphyrio in Hor. l. s. s. (omittens is*
nolo mihi). quid una dragma **F**. quid te drachma non displicebat
Scioppio Susp. lect. IV, 19, Acidalio CA. om. **B**

89. CA. om. **C** pendulum *Porphyrio*

Certúmst mihi ante ténebras tenebras pérsequi.

90

PSEVDVLVS.

Quis mi ígitur drachumam réddet, * * * ?

An tu ěa te causa uís scieus suspéndere,

Vt mé defrudes dráchuma, si dederím tibi?

CALIDORVS.

Profécto nullo pácto possum uiuere,

Si illa á mè abalienátur atque abdúcitur.

95

PSEVDVLVS.

Quid flés, cucule? uiues.

CALIDORVS.

Quid ego ní fleam,

Quoi néc paratus númmus argentí siet,

Neque libellai spés sit usquam géntium?

PSEVDVLVS.

Vt litterarum ego hárum sermonem aúdio,

Nisi tu illi lacrumis fléueris argénteis,

100

-
90. Certum^{est} mihi **B**. certū est mihi *reliqui* tenebras tenebras
persequi **BC**. tenebras : persequi : tenebras **D**. tenebras persequi te-
nebras **FZ** 91. drachuman] *libri ut supra* post reddet
sequuntur in libris si dederim tibi (nisi quod ñ h. e. non pro si C):
quae iterata e v. 93 aliud quiddam pepulerunt, velut quom eris
mortuos. Totus versus subditicius videbatur Madvigio Opusc. acad.
II, p. 101 92. tu ea te **R**. tu te ea *libri. ea te Bothius*
93. defrudes **B**. defraudes *reliqui* drachuma] *libri ut supra,*
nisi quod drachumam **B** 95. illa **D** adducitur **Z**
96. Quifles **B** uiue *Gruterus* 97. Quo in ec **B**. quo in
hec **CD**. cui nec **FZ** 98. Neque libellai **R**. Neque libellae
.i. libe
BCDZ cum **A**, *nisi quod* libellae **D**. (*Sic autem vocabula dis-*
cerpit B: Neque libella est. possit ut quam). Neque hñe (h. e. habere)
F. Neque libellae ulla *Pylades*. Neque cui libellae *Camerarius*. An
fuit Neque uel libellae? usq; **F** gencium **B** 99. Pa.
om. **C** .i. epistole huius *sup. scr. D* 100. illis **F** la-

Quod tu istis lacrimis té probare póstulas,
 Non plúris refert, quám si imbrem in cribrum ingeras.
 Verum égo te amantem, né pauē, non déseram.
 Spero álicunde hodie mēa bona opera hercle aut mala
 Tibi me ínventurum esse aúxiliū argentárium. 105
 Atqui id futurum unde, unde dicam néscio;
 Nisi quía futurumst: ita superciliū salit.

CALIDORVS.

Vtinám, quae dicis, díotis facta súppetant.

PSEVDVLVS.

Scis tú quidem hercle, méa si commouí sacra,
 Quo pácto et quantas sóleam turbellás dare. 110

CALIDORVS.

In té nunc omnes spés sunt aetati meae.

PSEVDVLVS.

Satin' ést, si hanc hodie múlierem effició tibi

crumis *Bothius*: dacrumis *Meursius*. dracmis *B*. drachmis *CDZ*.
 dragmis *F* argentel *B* 101. lacrimis *BCD*. lachrumis *FZ*
 prouare *B* 102. ingeras *Salmasius*. geral libri 103. pauē
Z: unde paueas *Lingius p. 35* non om. *B* 104. mea bona
 opera hercle aut mala *R*. me bona opera aut haec (*vel* hec) mea
BCD et haec pro haec substituta *Z*. me bona opera aut mala *F*,
Iuntina. me bona aui, opera mála *Gutielmus* 105. me *R*.
 om. libri aut xilium *B* 106. Atqui id futurum unde,
 unde dicam *R*. Atque id futurum unde unde dicam *B*; atque id fu-
 turum unde unde unde dicam *CD*: PALAESTRIONI *continuentes*. At-
 que id futurum. CA. unde? Ps. unde unde dicam *F*. CA. At id futu-
 rum unde. Ps. unde unde dicam *Z*. CA. At qui id futurum? unde?
 Ps. unde dicam *Bothius* 107. Nisi om. *DFZ* futurum
 est *FZ*. futurus est *BCD* 108. supetant *D* 109. com-
 mouissem *Servius in Aen. IV, 301* 110. pacto] alto *Festus*
codex p. 355 et quantas] quantas *Bothius* turbellaf
libri. turbelaf *Festus*. turbaf *Servius* 111. omnes] sunt *A, B*.
 sunt omnes spes reliqui. spes sunt omnes *Bothius*. sunt spes omnes
 cum *Pareo Kampmannus de in praep. p. 18* 112. tibi] b e corr. *B*

Tua út sit, aut si tibi de uigintí minas?

CALIDORVS.

Satis, sí futurumst.

PSEVDVLVS.

Róga me uigintí minas,

Vt me éffecturum tibi, quod promisi, scias.

115

Roga, ópsecro hercle: géstio promittere.

CALIDORVS.

Dabisne argenti mi hódie uigintí minas?

PSEVDVLVS.

Dabó: molestus núnc iam ne sis mihi.

Atque hóc, ne dictum tibi neges, dicó prius:

Si néminem alium pótero, tuum tangám patrem.

120

CALIDORVS.

Pietátis causa uél etiám matrém quoque.

Di té mihi semper séruent. uerum si haú potes?

PSEVDVLVS.

De istác re in oculum utrúmuís conquiéscito.

CALIDORVS.

In óculumne an in aurem?

-
113. Tu aut **B** 114. satín **Z** FUTURUMST **A**. futurum est **BD**. futurum est **CFZ** 115. affecturum **B** quod **FZ**. quo **BCD** 116. Roga obsecro hercle: gestio **uni** **PSEVDVLO** continuauit **Acidalius**. Roga. **CA**. obsecro hercle. **Ps**. gestio **libri**, nisi quod opsecro **B** 117. Dauisne **BC** hódie **B** 118. hoc om. **Z** neces **B** prius]tibi prius **C** 121. 122 hoc ordine **Bothius** nuper: *inverso libri cum* **A** 121. cf. **Ro-** **stium** *Opusc. Pl. p. 233 sq.* matrem quoque]ante quoque in **A** vi- **rum** est **i** potius quam **n** esse 122. dii te **Z**. dicite **BaC** mihi semper seruent **B** ut **Asin.** **III**, 3, 64. **MIHIS**... **IPSERUENT** **A**. mihi seruent **BCDFZ**. mihi omnes seruent **Pylades** si haú potes? **B**. si potes **libri cum** (**A**) 123. **Ps**. om. **C** utrum sup. scr. **D** 124. In oculumne an in **B**. Oculum utrum an in

PSEVDVLVS.

Hóc peruolgatúmst nimis.

Nunc, né quis dictum síbi neget, dico ómnibus, 125

Pubé praesenti in cóntione, omní poplo,

Omníbus amicis nótiisque edicó meis,

In húnc diem a me ut cáueant, ne credánt mihi.

CALIDORVS.

St,

Tace, óbsecro hercle.

PSEVDVLVS.

Quíd negotist?

CALIDORVS.

'Ostium

130

Lenónis crepuit.

PSEVDVLVS.

Crúra mauellém modo.

CALIDORVS.

Atque ipse egreditur íntus, periurí caput.

in **BCDFZ**. UTR — in principio versus apparuit in **A**: quo duce
Vtrum in oculum an in cuipiam placeat. Oculum anne in *Kamp-*
mannus de IN praep. p. 30 hoc **R**. at hoc libri. de **A** non

liquet post hoc vocem **A**. tanquam personae notam **B** habet

PERUULGATUMST **A**. peruulgatum est **BCDZ**. peruulgatum est
F nimis *Bothius. minuf libri. om. A*, ut in quo spatii nihil

relictum sit 126. presenti **B** contione (**A**)**BCDZ**. con-

cione **F** POPLO **A, B**. populo reliqui 128. aime **D**

nec **B** 129. STTACE **A**. Sit taceo (nisi quod St m. rec.) **B**.

sit tace **D**. si tace **C**. sic tace **F**. tace **Z** HERCLEOBSEURO **A**

ut videtur negoti est **BCD**. negotii est **FZ** hestium **Z**

131. leonif **C** Ps.] **C. B** crura mauellæm **C**. crurâ auel-

lem **B**. curâ auellem **Da**, curâ auellem **Db** modo]domo *Goel-*

lerus in Truc. v. 436 132. intus *Rittershusius apud Scioppium*

Susp. lect. I, 1, Actdalius. penitus libri. Poenus Muretus Var. lect.

IX, 6 per iuri **B**: unde periuri coll. *Rud. IV, 4, 55 Pareus.*

periurum **CDZ**. periurium **F** capud **C**

BALLIO. LORARII. SERVAE. PSEVDVLVS.
CALIDORVS.

BALLIO.

Éxite, agite exíte, ignaui, mále habiti et male cónciliati,
Quórum numquam quícquam quoiquam uénit in mentem ut
récte faciant,

Quíbus, nisi ad hoc exémplum experior, nón potis usura
úsurpari. 135

Néque homines magis ásinos umquam uídi: ita plagis có-
stae callent:

Quós quóm feras, tibi plus noceas. éo enim ingenio hi
súnt flagritribae,

Act. I. Scen. 2. LENO CALIDORUS PSEUDOLUS A. LENO. LORARI. IV. ET IDEM C. B. LENO. LORARI. IV. PSEVDOLVS SERVVS. CALIDORVS ADOLESCENS DZ. om. C. Ballio. Lorarij or III. Calidorus. Pseudolus F. Non quattuor; sed quinque lenonis servi apparent v. 157. 158. 161. 162: ut LORARI IV ortum esse e LORARIVS suspicer, cum unus tantum loquatur. v. 158. Neque enim mutarum personarum mentio fieri in scenarum inscriptione solet. Addidi tamen SERVAE Tractavit hanc scenam Hermannus Elem. doctr. metr. p. 184 sqq. ut exemplum continuati numeri trochaici: cui quidem de versibus hypermetris assentiri non potuimus 133. B. praemittit B, Leno D, Le. Z agite exite Hermannus. agite ite libri. agite ite ite Bothius 134. numquam CD. nunc quam B. nunquam FZ cuiquam libri recte sup. scr. D 135. ad]ob F potis Bothius. potest libri USURAUSTRPARI A, CDFZ. usurpari usura B 136. Neque R. Neque ego libri homines Z. hominis reliqui NU-QUAM A 137. quom R. qui. M A h. e. quum ut videtur. dum reliqui flagritribae B. flagritibae CDF. flagricibae Z

Qui haec habent consilia: ubi data occasio est, rape, clepe,
tene:

Harpaga, bibe, es, fuge.

Hoc eorum opus, ut manelis lupos apud ovis, quam domi 140
Linquere hos custodes.

138—141. *Versuum distinctionem servavi qualem A praebuit, nisi quod hoc ex alterius fine transtuli in principium tertii:*

QUI HAECHABENTCONSILIAUBIDATA.....IIIIIN.

HARPAGABIBEESESFUGEHOC

EORUMSTOPUS.....L•SLUPOSAPUDOVESQUAM —

LINQUERE.....ES

a quorum primo abesse clepe visum est, tertium via est dubium, quin terminarint HOSDOMI, quartum CUSTODES litterae. Absque quo esset, licebat etiam:

. lupos apud ovis quam custodes
Linquere hos domi.

Quodsi tetrametros poeta continuerit, hos non tales potius fuisse Bothio credes:

Qui haec habent consilia: ubi data est occasio,
Rape, clepe, harpaga, tene, bibe, es, fuge. hoc est eorum opus,
'Vt lupos apud ovis malis linquere quam hos domi custodes:
quam velut hoc exemplo factos:

Qui haec habent consilia: ubi data est occasio, rape clepe tene,
Harpaga bibe es fuge. hoc eorum opus, ut manelis.

Lupos apud ovis quam domi relinquere hos custodes.

Minus concinne Hermannus octonarium trochaicum hypermetrum voluit a catalectico dimetro trochaico et iambico tetrametro hypercatalecto excipi:

Qui haec habent consilia, ubi data occasio est, rape, clepe, tene,
harpaga

Es, bibe, fuge: hoc est eorum opus:

Vt manelis lupos apud ovis linquere, quam hos domi custodes.

Denique creticos in ed. alt. Bothius descripsit: Qui haec habent consilia: 'Vbi data occasio est: Rape clepe tene harpaga es: Bibe fuge. hoc eorum opus: 'Vt lupos apud ovis manelis linquere: Quam hos custodes domi. Hac autem B horum et scriptione et descriptione utitur:

Qui haec habent consilia ubi data occasio est rape clepe tene harpagabile est.
Fugi hoc est eorum opus ut induellit
Lupus apud ovis linquere quam hos domi custodes.

'At faciem quom aspicias eorum, haut mǎli videntur: ópera
fallunt.

Nunc adeo hanc edictionem nisi animum aduortétis omnes,
Nisi somnum socórdiamque ex pectore oculisque ámouetis,
'Ita ego uostra látera locis fáciam ualide uária uti sint, 145
'Vt ne peristromáta quidem aeque pícta sint Campánica,
Neque Aléxandrina béluata cónchyliata tapétia.

Atque herí iam edixeram ómnibus dederámque suas pro-
uíncias:

Verum ita uos perdití éstis, neglegéntes, ingenio improbo,

A quo reliqui in singulis quidem sic discrepant:

occasio^{est} **D** — rape **Z** — herpaga **Z** — bibe ē fuge **CDB** (fugi
Da), bibe effuge **Z**, bibe confuge **F**, bibe es fuge *Pylades* — in-
duellit **CD**, 'mauelit **FZ** — lupus **CDZ**, lupos **F**, *Beroaldus* —
apud **CDZ**, ad **F** — linquero **CDFZ** *Ceterum rape clope*

arpaga *affert Nonius p. 80* 142. Atq' **D** quum **A**. cum

reliqui aspicias *Camerarius*. aspiciet libri eorum om. *Bo-*

thius 143. adeo libri, *Scioppius Susp. lect. III, 15*. habeo

Doussa, Acidalius. ad fuit qui coniceret * edicionem **B**. editio-

nem **F** aduortetis **BDFZ**. aduertitis **C** 144. somnium

Da socordiam que **CD** oculisque]oculis **F** 145. ue-

stra **BFZ** cum **A**. ura **CD** ualide uaria uti sint **R**. ut ua-

lide uaria sint libri, nisi quod sunt **C**. ut ualide uaria fiant *Her-*

mannus 146. peristromata]mata e corr. **B**, et ut post ta ante

rasuram in fuerit atque **CD**. eque **FZ** cumpanica **C**.

campaca **B** 147. alexandrina beluata **CDFZ**. alexandri na-

beluata **B**. Alexandrina belluata *Pylades* conchyliata tapetia

Camerarius: prob. Bentleyus in Hor. Epist. I, 10, 19, Beckerus

Quaest. p. 51. consiliat appetia **B**. consilia tappecia **C**. consilia ta-

petia **D**. confuta tapetia **FZ**. TAPETIA legi potuit in **A** 148. heri

lam edixeram **R**. herii a me dixeram **B**. heri a me dexteram **C**. heri

ante dixeram **DFZ**. Nec atque hère scribendum est, quando hère

formam a *Plauto* alienam videri dixi ad *Stich. 516*, nec ut puto

atque hère pronuntiandum ad eorum similitudinem quae *Prol. Trin.*

p. cxlvii. tractavi, sed atque heri, de qua correptione ibid. p. cxxv.

dictum suas **R**. eas libri prouintias **C** 149. perdití

estis **R**, *Bothius*. estis perdití **FZ**. estis praediti reliqui (pácti **C**,

pácti **D**). De transponendis neglegentes perdití *Hermannus cogi-*

Officium uostrum ut uós malo cogátis commonérier. 150

Nempe ita ánimati estis, uíncere durítia tergi hoc átque me.

Numquam édepol durius uóstrum erit tergúm, quam ter-
ginum hóc meum.

Hoc uíde sis: alias rés agunt. hoc ágite, hoc animum ad-
uórtite.

Quid uúnc? doletne? hem sic datur, si quis erum seruos
spérnit.

Adsístite omnes cóntra me, plagígerula genera hóminum: 155

Huc ádhibete auris: quae égo loquar, [omnés] aduortite
ánimum.

tabat

negligentes *FZ*

inprobo (non impr.) *B*

150. uestrum *libri*

cogitatís *Da*

151. Nēmpē ita ánimati

Hermannus, Brizius p. 20

estis, uíncere duritia tergi hoc *B*:

estis, uíncere hoc uos duritia tergi *Hermannus*. estís uos uíncere hoc

duricia tergi *F*, *Pylades*. estís uos uíncite hoc duritia ergo *reliqui*

(nisi quod duricia *BZ*): unde duritiae ergo *Bothius*. NEMPEITAANI-

MATIESTISUOSUINC apparuit in *A* 152—156 hoc ordine *B*. 153.

156. 152. 154. 155 *BCDFZ*: sed 153. 152. 156. 154. 155 *A*.

Quorum v. 156 neutro loco ferri potest, versu autem 153 inter-
ceptam esse versuum 151. 152 continuitatem minime est probabile

152. durius uostrum erit tergum *Bothius*. uestrum durius tergum
erit *libri cum A* et (nisi quod is durum) *Nonio p. 227* qua

B hoc om. *A* meum *libri cum A* et *Nonio*. meumst cre-
dibile est *Plautum scripsisse* 153. Hoc uide sis: alias *Bothius*.

Hoc uide sis ut alias *DF*. Hoc uide sis ut auas *B*. Hoc uidessís ut

alias *Z*. Hoc uidisse (uidissem *Ca*) sis ut alias *C*. HOCUIDESIS legi
potuit in *A*. Hoc sis uide: alias *Fleckeisenus Philologi II, p. 90*

An fuit Vide sis ut alias? 154. Quid *F*, *Bothius*. qui *A, BCD*,

Acidalius. Cui *Z*. Quin *Pylades* doletne? hem *Iuntina*: dolet.ne.

hem *Pylades*. doletne? em *BCD*. dolet? hem *FZ*. DOLETNE1.1 *A*,

ita quidem ut paenultima littera visa sit C vel O esse sic

datur] si. \TUR *A*. Ceterum cf. *Fleckeisenus ibid. p. 110* 155. 156

sic uti feci reconcinnandos putavi, qui in libris (eo quo ante dixi
ordine) ita scripti sunt:

Adsístite omnes contra me. quo loquor aduortite animum.

Huc adhibete auris que ego loquar plagigera genera hominum.

Tu qui úrnā habes, aquam íngere: face plénum ahenum
sít cito.

Te cū securi caúdicali praéficio prouínciae.

LORARIVS.

At haéc retunsast.

BALLIO.

Sine siet. itidém uos estis plágis:

Num quí minus ea grátia tamen ómniū utor ópera? 160

Tíbi praecipio, ut níteant aedes. hābes quod facias: pró-
pera, abi intro.

Tu ésto lectistérniator. tu árgentum eluito, itidem exstruito.

Haéc, quom ego a foró reuortar, fácite ut offendám parata,

Vórsa, sparsa, térsa, strata, laúta structaque ómnia ut sint.

Sic quidem B (cum ras. post me), a quo reliqui in his discrepant:

Affistite **F** — me eque **C**, me eque **D**, me et que **FZ** cum (**A**) —
aures **CDFZ** — plagigera omnes cum **A**, pro quo plagigerula Bo-
thius 157. íngere] **IGERE A** FACE an FAC in **A** sit, non

satis liquet AHENUM **A**. aenum reliqui scito **B**. coro ap-
paruit in **A** 158. prouintiae **C** 159. Lor. om. **BC**

retunfast **F**. retonsa est **Z**. retunsa est reliqui **B. B. Le. DFZ**.
om. **C** uos estis plagis *Bothius nuper: cui nescio an uos estis*

omnes non praestet. uos quoque estis plagis omnes libri, nisi quod
uos sup. scr. **B**, quoque uos **Z**. estis plagis omnes *Hermannus*

160. gracia **B** utor opera *Bothius*. opera utor libri, nisi quod
operanuro e corr. **C**. opera ego utor *Hermannus* 161. Tibi **R**.

Tibi hoc libri precipio **B** niteat aedis *Bothius imperite*
habes unius syllabae ut in octonariis propere *Bothius:*

fortasse vere abintro **B** 162. itidem **R**. idem **BC**.

Idem **Db**. id **DaFZ** extruito **BF** 163. Hec **C** cum
libri ego **FZ**. eo **BCD** reuortar **R**. reuortor **CD**.

reuertor **BF**. reuerror **Z** offenda **C** 164. Vorsa sparsa

tersa strata *Acidalius*. Vorsa praestergastrata **B**. Vorsa praeter ga-
strata **C**. Vorsa praesterga strata **D**. Vorsa presterga strata **Z**. Vorsa
persterga strata **F**. uersa sparsa hinc commemorat *Diomedes I, p.*

375: inueniant omnia uersa i. e. sparsa *Servius in Aen. I, 478, e*
cuius tamen cod. *Fuldensi* affertur inueniam omnia uersa strata aut

Nám mi hodie natális dies est: décet eum omnis cóncele-
brare. 165

Pérnam, callum, glándium, sumen fáce in aqua iaceant.
satin' audis?

Mágnifice uolo mé uiros summos áccipere, ut rem mi éssé
reantur.

'Intro abito atque haéc celerate, né mora quae sit, cócus
quom teniat.

Ego eo in macellum, ut piscium quicquíd ibist, pretio praes-
stinem.

I, púere, prae: crumínam ne quisquám pertundat, cautiost. 170
Vel ópperire: est quód domi fui paéne oblitus dicere.

unctaque * omnia lauta structaque omnia ut sint **R**, structaque
praeunte, ut post vidi, Pistori. lautaque coctaque omnia uti sint
libri, nisi quod sunt **CD**, sient **FZ**. lauta coctaque omnia ut sint
Acidalius. lautaque unctaque omnia ut sient *Ladewigius in Diurn.*
antiq. stud. a. 1842 p. 1073, deleta cum Hermanno sparsa uoce
septenarium efficiens 165. omnis **R**. omnis uos **B**. omnes uos
reliqui concebrare **B** 166. Paternâ **C** callum *Scu-*
tarius. gallum libri face **R**, *Kampmannus de IN praep. p. 3.*
facito libri ina. qua cum ras. **B** *De proximis nugatur*
Gulielmus c. 5 167. me **BCD**, *Scioppius Susp. lect. IV, 19.*
enim FZ uiros summos *Bothius. summos uiros libri* ut *sup.*
scr. B rem mi esse reantur **R**. mihi rem esse reantur **BCDZ**
et m. rec. F mrg. mihi remorantur **F** 168. haec celerate **R**:
nisi accelerate potius scriptum fuit. haec cito celebrate libri, nisi
quod caelebrate B. haec cito celerate *Gulielmus c. 1, Oudendor-*
pius in Appul. Met. II, p. 100 a. haec celebrate *Bothius* ne-
moraq. aefit B quae om. **F** cum libri ueniat **R**.
ueniat mihi libri 169. eo ego **F** ibist **R**. est libri
precio **DFZ**. pcio **C**. praecio **B** praestinem **FZ**. praesenti-
nem **BCD**: unde praesenti emam *Pareus* 170. crumenam ne
quisquam pertundat *Bothius nuper.* ne quisquam pertundat cruminam
BCD et, nisi quod crumenam, **FZ** caucio est **B**. cautio est
reliqui 171. opprire **B**. operire **DE** fui paene oblitus di-
cere **R**. dicere paene fui oblitus **B** et, nisi quod pene, **CDF**. di-

Auditin? uobis, mŭlceres, hanc hābeo edictiōnem.

Vós, quae in munditiis, mollitiis deliciisque aetātulam agitis
Viris cum summis, inclutae amicae: nūnc ego scibo atque
hódie experiar,

Quae capiti, quae uētri operam det, quae suae rei, quae
sómno studeat: 175

Quām mihi fore libértam credam et quām uenalem, ego
hódie experiar,

Fácite mi hodie ut múnera multa huc ab amatoribús con-
ueniant.

Nám nisi mi annuos cóngeretur pénus, cras populo pró-
stituam uos.

cere pene sum oblitus **Z**. fui etiam *Pyladis codd.* fui dicere paene
oblitus *Bothius cum catalexi et sum pro fui substituto Heindorfius*
in *Hor. Serm. I, 4, 24* 172. ediccionem **B**. editionem **F**

173. Vosque **BC** imunditiis **F**. in mundiciis reliqui mol-
liciis libri delitiisque **F** aetatem *Kampmannus de in praep.*
p. 15 male 174. inclutae **B**. inclitae **CZ**. inclite **D**. inclyte **F**

175. capiti **FZ**. capitif **BCD** quae suae rei *Bothius olim:*
quaeque rei *nuper.* quaeque suae rei libri summo **C** 176. mihi
fore libertam **B**. libertam fore mihi libri ego hodie experiar **B**.
hodie experiar libri: quae tamen suspicor e v. 174 iterata aliud
quiddam loco suo pepulisse. Licebat etiam credam, quam autem
uenalem, h. e. 177. mi hodie ut **B**. hodie ut mihi libri

178. Nam nisi mi annuos congeretur penus **B** *Prisciano duce, qui*
l. V, p. 658 (196 Kr.) haec affert: nisi mihi annuus penus hic ab
amatoribus congeratur (congeretur, congregetur *al. codd.*), cras po-
pulo prostituam uos o puellae, haec autem *l. VI, p. 713 (270 Kr.):*
nisi mihi annuus penus ab amatoribus congeratur. *Rursum Servius in*
Aen. I, 703: nisi mihi annuus penus datur. *Contra Nam nisi penus*
annuus hodie conuenit BCD FZ et addito mihi post nisi Cledonius
p. 1896 correctus nisi fallor a Putschio. De Charisio vide ann.
v. 228. Quanquam e Prisciani testimonio non minus commode hanc
cras horum scripturam:

Fácite mi hodie ut múnera multa huc ab amatoribus cóngerantur.

Nám nisi mi annuós conueniet pénus, cras populo próstituam uos.

prostruam uos **F**. prostiuauos **B**

Nátalem mi esse hunc diem scitis: úbi isti sunt, quibus
uós oculi estis,

Quibus uitae estis, quibus deliciae, sáuia, mammillae mel-
litae? 180

Mánipulatim múnegeruli fácite ante aedis iám mi hic adsint.
Cúr ego uestem, aurum átque ea, quibus est uóbis usus,
praéhibeo?

Quíd mihi, nisi malúm, uostra operast, improbae, uini modo
cupidae?

Ēo uos uostrosque ádeo panticés madefacitis, quom égo
sim hic siccus.

179. mi esse hunc diem scitis **R**: *quanquam transponendi viae multae patent*. scitis mihi esse diem hunc libri, nisi quod sitis **BCD**

180. uitae estis, quibus deliciae, sauia **R**. uitae quibus deliciae estis quibus sauia libri, nisi quod delitiae **CD**, suauiam **Z** mamillae mellitae *Bothius*. mamilla? mellitae? *vulgo cum BCD*. mamilla. mellita **FZ** 181. manipulatim *hinc receptum in Gloss. Plaut.*

Manipulatim et in fine mi hic adsint **R** *duce Bothio (qui hic mihi ads.)*. Manipulatim mihi et in fine hic adsint libri, nisi quod hinc **D**. Manipulatim mihi *Brixius p. 43 et transponens ante aedis iam facite hic adsint Kampmannus de reb. mil. Pl. p. 35* munerigeruli **B**. munigeruli reliqui 182. ergo **Z** usus nescio quis apud *Pareum*. usui libri prehibeo **B**. perhibeo vel phibeo reliqui

183. qui^d mihi, superiori versui iuncta, **B**. qui^d mihi **D**. cum mihi **F** nisi **R**. Domi nisi libri, et **AB** quidem in versus initio uestra **FZ** opera est *Bothius*. opera est hodie libri

improbae *Pylades*. improbe **B**. improbe vel improbe reliqui uini *Beroaldus, Lambinus*. uino cum libris *Nonius p. 394 et 500* deceptus veteri vitio scripturae, quod defendebat *Lipsius Epist. quaest. V, 12* modo]mō **Z**. meo **F** cupidae *Bothius*. cupidae estis **BZ** cum *Nonio*. cupide estis **CDF** 184. Eo libri cum **A**: *fortasse corruptum ex* Enim uos uestrosque adeo panticis *Nonius p. 395*. uos uestros panticisque adeo **BCDZ**. uos uestros panticis adeo **F**. uos uostros — *legi potuit in A* madefacitis **B**. madefactis reliqui. madefactis *Nonius*. In **A** post *O litteram apparuit* MADEFAC..... q — **A**. cum reliqui hic om.

Nunc ádeo hoc factust óptimum, ut nomíne quemque ap-
pellém suo, 185

Ne dictum esse actutúm sibi quaeepiám uostrarum mihi neget.

Aduórtite animum cúntae.

Principio, Hedylium, técum ago, quae amíca's frumentáriis,
Quibus cúntis montes máxumi fruménti sunt structi domi:
Fac sis sit delatum húc mihi fruméntum, hunc annum quód
satis 190

Mi et fámiliae omni sit meae, atque ádeo frumento áfluam,

Bothius 185. factu est *Lambinus, Madvigius Opusc. I, p. 188.*

factum est *libri, defensum ab interpretibus Appulei Met. I, p. 52 b.*

Oud. optimum *libri* quemque vel quēque *BCD.* quāque

Z. quanque *F* 186. Nec *BC* actuū *C* quepiam *Z*

uestrarum *libri* 187. Haec superiori versui continuant *AB:*

separavit *Bothius* cuncte *CD* 188. Hedylium *Taubman-*

nus: Hedulium *Pareus:* Hedilium *Camerarius.* hedyllum *B.* hedil-

lum *CDZ.* edillium *F* que *D* amíca's *B.* amíca es *FZ.*

amices *B.* amicis *CD* Ceterum verba Quae . . . frumentariis

versu singulari concludunt *DZ,* et ut puto etiam *C* 189. mon-

tes maxumi frumenti sunt structi domi *B.* montes máximi acerui fru-

menti sunt domi *libri, nisi quod* maxumi *F.* FRUMENTIACERUISUNTDOMI

in fine versus apparuerunt in *A.* aceruati pro acerui *Bothius olim,*

metro nullo. *E glossemate* acerui esse *Acidalius* suspicabatur. Lon-

gius progressus *Hermannus* sic hos versus disposuit:

Quibus cúntis montes súnť domi, fac sis sit delatum húc mihi
Fruméntum, hunc annum quód satis mi et fámiliae omni sit meae,
Atque ádeo ut frumento áfluam, ut ciuitas nomén mihi

Commútet, meque ut praédicet

Lenóne ex Ballióne regem Iásonem.

Aúdin. furcifér quae loquitur? sáťin magníficus tibi uidetur?

Pól iste, atque etiam máleficus. sed st' tace atque hanc Pém gere.

Quorum tres ultimos ita iam *Bothius* distribuerat. Nostram ver-
tum divisionem *AB* testantur, nisi quod *Ps.* pol iste uerba su-
periori versui *B* annectit, in *A* autem post AUDINFURCIFER exitum
nihil legi potuit 191. Mi et *Bothius.* Mihi etiam *libri* adque

B adeo *B.* adeo ut *libri.* Nisi males atque delere afluam

Vt ciuitas nomén mihi commútet meque ut praédicet
Lenóne ex Ballióne regem Iásionem.

CALIDORVS.

Audin, fúrcifer

Quaé loquitur? * * * sátin magnificus tibi uidetur?

PSYDVLVVS.

Pol iste, atque etiam málicus. set táce nunc atque hanc
rém gere. 195

BALLIO.

Aéschrodora, tú, quae amicos tibi habes lenonum aémulos
Lánios, qui item ut nós iurando iúre malo rem quaérunt,
audi:

Nísi carnariá tria grauida tégoribus onere úberi hodie
Mihi erunt, cras te, quási Dircam olim ut niémorant duo
gnatí Iouis

BC. AF. UAM **A** 192. me quae **B** 193. Iasionem *Passe-*
ratius, Salmasius, Ladewigius l. s. s. p. 1082. iasonem libri cum (A)

CA.] **E B.** om. **C** 194. loquetur **Da** tibi sup. scr. **B**
Lacunam quam signavi velut sic supplere licebit: Quaé loqui-
tur, quae cómminatur? Nisi forte aliud redintegrandi exemplum
hoc placebit:

Lenóne ex Ballióne regem Iásionem. CA. audin, Pseúdule,
Fúrcifer quae lóquitur? satine tibi esse magnificús uidetur?
195. Adque **B** maleficus **F** nunc **R.** om. libri
iurando
196. LE.] **B.** om. **C** 197. iurando iure **BC.** iure **D.** iure
F. iure iurando **Z** malo libri. malam *Dyusa.* male *Bentleius*
in Andr. IV, 3, 13 rem quaerunt *Bothius.* querunt rem libri, nisi
quod quaerunt **Z** ante audi spatium **D** audi] uide **F.** adi
Bentleius 198. grauida **BCF,** codd. *Lambini.* graúia **D.** gran-
dia **Z** tegoribus **BC.** tegoribus **D.** tergoribus **FZ** onere
uberi *Lambinus.* oneri uberí **F,** *Camerarius.* oner iuberi **BCD.**
onerata iuberi **Z.** onerata uberí *Pylades* 199. te cum **BCDF**
Pyladis codd. om. Z dircam **BCD.** dircē **Z.** dierecte **F**
olim memorant duo gnatos Iouis deuínxe *Acidalius* duo ignati ||
Iouís et carnarium id || Tibi profecto *distinguit B*

Déuinxere ad taúrum, item hodie cóstringam ad carná-
rium. 200

Tíbi profecto id taúrus flet.

CALIDORVS.

Nímis sermone huius íra incendor.

Húncine hic hominém pati nos cólere iuuentutem 'Atticam?

'Vbi sunt, ubi latént, quibus aetast íntegra, qui amant á
lenone?

Quín conueniunt? quín una omnes péste hac populum lí-
berant?

Sét ego nimis sum stúltus, nimium indóctus: nempe illi
aúdeant 205

200. deiuinxere ad thaurum **F** constringam **R**. stringam
libri. stringam te *Hermannus* 201. Tibi profecto id **R**. id tibi
profecto libri thaurus **F** CAL. **CDFZ**. C. **B**. PSEVD.
Acidalio duce Taubmannus 202. cum sqq. eidem personae
continuandos esse *Acidalius vidit*. Ps. praemittunt **CDFZ**, P. **R**
huncine **FZ** hinc **D** nos *Hermannus*. om. libri
hocbinem **B** iuenem **C**. iuuentem **DFa**. uiuentem **Fb**: cui
sup. scr. tu m. rec. iuuentam *Pyladis codd.* 203. aetast inte-
gra **R**. aetas integra est libri. aetas integra cum *Bothio Herman-*
nus 204. Qui **B** una sup. scr. **D** omnis **B**
populum *Bothius*. populum hunc libri liberunt **D** 205 sqq.
sic restituendos putavi, quorum in **R** haec species:

Sed nimis sum stultus nimium fui

Indoctus ne illi audeant id facere quibus ut seruiant

Suus amor cogit simul prohibet faciant

Aduersum eos quod nolunt. CA. uah tace. Ps. quid est?

Male morigerus male facis mihi cum sermone huic obsonas. Ps. taceo.
Eademque versuum descriptione **CD** utuntur, nisi quod Ps. taceo
in principio proximi versus collocata sunt. In **A** legi haec potu-
erunt in ipso principio paginae:

IDFACERQUIBUSUTSERUIANT

SUUSAMORCOGITSIMULPROHIBEATFACIANTADUERSUM

EOSQUOD • • LINT

TACE QUIDEST MALEFACISMIHIQUOSERMONI • • L • S —

In senarios *Hermannus primos versus sic redigebat*:

'Is id facere, quibus ut [miseri] seruiant, suus amor cogit.
[Simul prohibeat faciant aduersum eos, quod malint.]

PSEVDVLVS.

Táce.

CALIDORVS.

Quid est?

PSEVDVLVS.

Vah mále morigeru's. quór sermoni huic óbsonas?

CALIDORVS.

Táceo.

PSEVDVLVS.

At taceas málo multo, quám tacere dicas.

Sed nimis sum stultus nimiumque indoctus fui,
Nae illi audeant id facere, quibus ut seruiant,
Suus amor cogat, simul eosdem prohibeat,
Faciant aduersum eos quod uolunt. CA. uah tace. Ps. quid est?
205. ego **R**. om. libri nimium] fortasse fuit nimisque. Nisi
Bothiana scriptura nimium stultus, nimium indoctus fui uti uoles ad
iambicum talem formandum:

Set nimium stultus, nimium indoctus fui. nempe illi ut audeant
nempe **R**. ne libri. Cf. Fleckeisenum Philologi t. II, p. 101
206. id et SERUIANT non prorsus certa in **A** Is id **R**: nisi Id
eis males. id libri. His id iam Lambinus miseri addidi praeter
libros 207. Haec prorsus non dubito quin ex interpretatione
irrepserint: qui fons fuit reliquarum turbarum prohibet et
aduersum etiam **CDFZ** QUOD] OD litterae dubiae MALINT
visum est in **A** exstare potius quam aut UOLENT aut NOLINT. nolunt
BCD. uolunt **FZ** 208. Deletis male facis mihi verbis, quae
in **A** pepulerunt male morigerus, transposito autem, quod item om.
A, uah simul personarum distributionem aliam feci. Cum **B** fa-
ciunt **CDFZ**, nisi quod uahc **C**, uahc **D** — quales **C** — CA.
Male **DFZ** quor effeci e quo: item scripsi sermoni huic
obsonas num in **A** exstet, valde incertum. Pro huic nescio an huius
praestet 209 sqq. Pergit **B** sic:

CA. At taceas malo multo quam tacere te dicas. B. tu autem xitillif
fac ut animum

210 Aduortas quouis amato

Resoliui dy nam indomi habent maxumam.

Si mihi non iam huic cullius oleum deportatum

Te ipsam culleo ego cras faciem ut deportere in pergulam.

215 Ibi tibi adeo lectus dabitur, ubi tu aut somnum capias

Sed ubi usque ad languorem tenes quo se haec tendant quae loquor.

BALLIO.

Tu autem,

Xýstyliſ, face ut ánimum aduortas, quóius amatores oliui 210

Dýnamini domi habent máxumam:

Sĩ mihi non iam huc cúlleiſ

'Oleum deportátum erit,

Te ipsam culleo égo cras faciam ut déportere in pérfulam.

Quam descriptionem servant CD, nisi quod xittilis fac ut animum inſequenti verſui ſociant. Contra in A haec ſic perſcripta ſunt:

TACEO ATTACHAS MALOMULTO QUAM C . S — TU —

210 X . . TILIS FACUT ANIMUM ADUORTAS QUOIUS AMATOR

DYNAMIN DOMI HABENT MAXIMAM

SI MIHI NON IAM HUC CULLEIS

OLEUM DEPORTATUM ERIT . .

TE IPSAM CULLEO CRAS FACIAM UT DEPORTERE IN PERGULAM

215, IDI TIBI AD EO LECTUS DABITUR UBITU HAUSOMNUM CA . . ASS . P . .

USQUE AD LINGUOR NES

QUOS, HAEC TENDANT QUAE LOQUOR

209. CA. et Ps. **R**. Ps. et CA. **CDFZ** tacere *Bothius*.tacere te **BCFZ**. tacere¹⁰ **D** BA. **F**. LR. **CDZ** 210. Xy-styliſ *Camerarius*. Xittilis **Z**. Xutilis **F**. Xittilis **CD** face **R**.fac libri aduortis **D** quouiſ **Z**. cuiuſ **F**. quouiſ **CD**amatores oliui Dynamini domi *Camerarius*. amato Refolui dynaminidomi **C**. amato Refolui dinā indomi **D**. amatores oliuinam In domo**F**. amatores Oliuinam domi **Z** 212. huc culleiſ *Camerarius*.huic culluiſ **C**. huic culluiſ **D**. hinc culleiſ **F**. huc culleiſ **Z**213. oleum **CD**. oliui **FZ** DEPORTATUM ERIT in **A** legit *Maius*.deportatum **CD**. deportatur **FZ**. deportabitur *Pylades* **Tetra-***metrum qui expetierit, aut hoc exemplum habeto:*

Sĩ mihi non iam huc cúlleiſ oliuom deportátum erit,

aut *Bothio* duce hoc:

Sĩ mihi non iam cúlleiſ huc óleum deportátum erit.

Iambicum septenarium Hermannus effecit:

Nam si mihi non iam huc cúlleiſ oliui deportátur

214. de **A** non possum in hoc versu spondere singula **fa-**ciem **Ba**. faciam **Bb** cum reliquis deportare **D**.

'Ibi tibi adeo léctus dabitur, úbi tu hau somnum cápias,
set ubi 215

'Vsque ad languorém — : tenes,

Quósum haec tendant quae loquor.

'Ain, excetra tu, quae tibi amicos tót habes tam probe
óleo onustos?

Númqui quoipiámst tuorum tua opera hodie cónseruorum
Nítidiusculúm caput? aut num ipse égo pulmento utór ma-
gis 220

'Vnctiusculó? set scio ego, tu óleum hau magni péndis: uino

215. haud **FZ**. aut **C**. haud **D** somnium **DZ** 216. 217.

Tetrametrum cum Hermanno sic licet describere:

Tu úsque ad languorém — tenesne, quórsum haec tendant
quae loquor.

languorem **F** quosum haec **R** coll. *Prolog. Trin. p. civ.*

quosae haec **CD** cum **AB**. quorsum haec **FZ**, codd. *Lambini*

218 sqq. quo iure anapaesticos esse *Hermannus dixerit, me fugit*

AINEXCETRATU **A**. Enex cetratu **B**. En excetra tu **CD**. En ex
cetrato **F**. En execrato **Z** HONESTOS **A** 219. Numqui quoi-
piamst tuorum tua opera hodie **R**: nisi forte hodie malueris aut
post tua aut post conseruorum collocare. NUMQUOIPIAMESTHODIETUA
TUORUMOPERA **A**: et sic *Camerarius*. Num cupiam est hodie & tua tuo-
rum opera **BC** (nisi quod et ua **C**). Nunc cupiam est hodie & tua-
tuorum opera **D**. Nunc tua iam est hodie et tuorum opera **Z**. Nunc
etiam est hodie tuorum opera **F** 220. NITIDIUSCULUM **A**, *Pal-*
merius p. 621. Nitidissimum **BCDFZ** ego libri omnes cum **A**

221 sqq. sic exhibet **B**:

Vnctiusculo? sed scio tu oleum haud magni pendis. uino te deuincis.
sine modo.

Reprehendam ego cuncta hercle una opera nisi

Quidem hodie tu omnia facis scelestae haec ut loquor.

A qua descriptione CD ita tantum discrepant, ut Sine modo in-
sequenti versui iungant. Contra sic A:

UNCTIUSCULOSEDSCIOTUOLEUM . . . MAGNIPENDISUINO

TED . . . NGISSINEMODO

REPREHENDAMEGOH CUNCTAUNAOPERANISI . .

HODIEHAECOMNIA

FACIS, FF . . . AQUARLOQUOR

221. Vnctiusculo] uino in uisculo **F** scio ego **R**. scio **CD**
FZ, Nisi olluom audebis hau **R** duce **A**. haud reliqui

Tú te deungis. sine modo:

Réprehendam ego cuncta hércle una opera, nísi quidem
hodie haec ómuia

Fácis effecta quae loquor.

Tu áutem, quae pro cápite argentum míhi iam tam diu
sémper numeras, 225

Quae pacisci módo scis, set quod pácta's, non scis sóluere,
Phoenícium, tibi ego haec loquor, delíctiae summatúm uirum:
Nisi hodie mi ex fúndis tuorum amícorum omne huc pénus
adfertur,

222..Tu te **R.** te **CDFZ** deungis *Palmerio duce Acidalius. deuincis libri* 223. reprehendam etiam **CDFZ**. rependam *Angelius, Acidalius. Quod tam esse necessarium videtur, ut de multo gravioribus turbis suspicer et velut hoc exemplo scripsisse poetam coniciam:*

'Vinctiusculó? scio tu oleum hau mágni pendis: uíno te ungis.

Sine modo: repéndam ego cuncta hercle úna opera, nisi tu ómnia hodie
Fácis effecta haec quae loquor.

In **A** inter NISI et HODIE nihil fuisse videtur nisi TU, omisso
quidem. Pro hercle in **D** est herche haec omnia] at quatenam
omnia? Vt sic demum rationi satisfieri videatur:

Sine modo: rependam ego cuncta una opera, nisi quidem tu hercle hodie
Facis effecta quae loquor.

Praeterea haud scio an versibus 218—224 commodior locus sit
post v. 211 224. effecta quae **R** duce **A**. scelestae haec ut **DFZ**.

celestia haec ut **C** 225. iam tam diu semper numeras **R**: quando

iam tam diu pernumeras viz probabile. IAM.....PERNUMERAS **A**. iam

iamque sepe numeras **BCD** et, nisi quod saepe, **Z**. iamque sepe

numeras **F** 226. Quae pacisci **R**. Capacisci **D**. Ea pacisci re-

liqui cum (**A**). Et pacisci mire Bothius SCISSEDQUOD **A, BF**.

scisset quo **CD**. scis sed quae **Z** pacta et libri cum **A**

nescis **F**. non scis libri cum **A**, nisi quod post non spatium **D**

227. Phenicium **DF**. Phenitium **C**. Phenitium **B** EGOHAEC

A, Hermannus. haec ego reliqui delitiae **CD**, fumatum

F 228. huc **BCDF** cum (**A**), sed e correctura **B**. penus

Z. Simul huc et ad v. 178 Charisius p. 57 spectat: 'Plautus in

Pseudulo eodem fere loco et masculino genere dicit hic penus et

neutro hoc penus' affertur **F**. adfertur etiam **A**

Crás, Phoeniciúm, poeniceo cório inuises pérulam.

CALIDORVS.

Pseudúle, non audis, quae híc loquitur?

PSEVDVLVS.

Audio, ere, atque animum aduórto. 230

229. Phoenicium, poeniceo **B** (h. e. puniceo ut Rud. IV, 3, 59. 61): id quod post vidi etiam Lambino placuisse. Idem voluisse Scaliger videtur, qui phoeniceo adscripsit. PHOENICIUMPHOENICIO ex **A** notavi, sed ut paenultimam litteram nunc intelligam **E** potius esse. phoenici phoenicio **B**. pheni phenicio **DEF**. poeni phoenicio **Z**. phoenicio **C**. Phoenicium Phoenicio *Pylades*: quod fraudi fuit Hermanno chorio **Z** INUISUS **A**

Act. I. Scen. 3. Sine ullo intervallo continuat **A**. Novam scenam reliqui ordiuntur, sic inscriptam in **B**:

CALIDORVS

ADVLESCENS

BALLIO

PSEVDOLVS

SERVVS

LENO

Nihil nisi CAL. PSE. BALLIO **D**. Calidorus. Pseudolus. Ballio Leno **FZ** (nisi quod Call. **Z**). om. **C** 230—242 anapaesticos septenarios descripsi, ut quorum restitutio paullo minus mutationum requirat quam trochaicorum velut talis continuatio (cuius pauca quaedam Rothius praeiit):

C. Pseudule, non audis quae hic loquitur? P. audio, ere, equidem atque ánimum aduorto.

C. Quid mi's auctor huic ut mittam, né amicam hic meám prostituat?

P. Nil curassis, líquido's animo: égo pro me et pro té curabo.

Iám diu ego huic et híc mihi volumus béne et amicitíast antiqua:

Mittam hodie huic suo díe natali ego rém malam magnam ét maturam.

235 C. Quid opúst? P. potin' ut rem áliam cures? C. át P. bat. C. erucior. P. át cor dura.

C. Nón possum. P. fac póssis. C. quonam pácto possim uíncere ánimum?

P. 'In rem quod sit, praéuortaris, quám re aduorsa tuo ánimó auscultes.

C. Núgae istaec sunt: nón iocundumst, nisi amans faciat stúlte. P. pergin?

C. 'O mi Pseudule, sine sim nihili. mitte me sis. P. sine modo abeam.

240 C. Máne, mane: iam, ut mé uoles esse, ita ero. P. nunc demúm sapis, tu.

B. 'It díes: ego mihi cesso. i prae, puere. C. heus, abít: quia reuocas?

P. Quid properas? placide. C. át prius quam abeat. B. quíd, málum, tam plácide is, puere?

CALIDORVS.

Quid mi's auctor huic út mittam, ne amicam hic meam
prostituat?

PSEVDVLVS.

Nil cūrassis: liquidó's animo. ego pro me ét pro te curábo.
Iam diu ego huic et mi hic béne uolumus, et amicitias
antiqua.

Mittam hódie huic suo die náiali malam rém magnam et
mafúram.

CALIDORVS.

Quid opíst?

PSEVDVLVS.

Poti' aliam rem út cures?

CALIDORVS.

At

PSEVDVLVS.

Bát.

E quibus versibus trochaico numero maxime refragatur ultimus: quanquam ne paenultimus quidem et antepaenultimus placere possunt

280. audio ere **R**. audio ere equidem libri cum **A**, nisi quod here **FZ**, audi cere **BC** ab equidem novum versum or-
ditur **B** adnorte etiam **A** 281. mi et libri cum **A**

auctor **F** 282. NIHLORASSIS **A**: prob. Madvigius Opusc. II, p. 105. Bene curassit reliqui. Sine cura sis Pricaeus in Appul. Met. p. 186 b ed. Oud. (t. III). Vel sic vel Ne curassis Scaliger, Acidalius. Tu ne curassis Pistoris. Caecutire in luce Bothius maluit

liquido et libri cum **A** 283. Ego huic et mi hic bene uolumus **R**. EGOHUICBENEETMIHICUOLINUS **A**. ego huic bene et hic mihi uolumus reliqui, nisi quod huic pro hic **D** amicitia est **Z** cum **A**. amicitia est **BCF**. amicitia est **D** 284. MITTAMEGOHODIE **A**

natali **Z**. natalio **BDF**. natalitio **C** 285. Quid opis est. Acidalius. Quid opus est? libri. Quia opus est. Bothius potius e corr. **D** bat libri. Quo cum retulissent Charisii p. 218 verba: bat sonus ex ore cornic[ia]lis lituum eximentis, ut Caesellius Vindan

CALIDORVS.

Crucior.

PSEVDVLVS.

Cor dura. 235

CALIDORVS.

Non pössum.

PSEVDVLVS.

Fac possis.

CALIDORVS.

Quonam pacto ánimum uincere pössim?

PSEVDVLVS.

In rém quod sit, praeuórtaris, quam re áduorsa animo
auscútes.

CALIDORVS.

Nugae istaec sunt: non iócundumst, nisi amáns facit stulte.

PSEVDVLVS.

Pérgin?

CALIDORVS.

O Pseúdule mi, sine sím nihili. sine sis.

lib. B. litterae scribit': his adhaesit G. Fabricii additamentum 'Vt-
tur Plaut. in Pseud.' — but restitui Charisio iubebat, Plauto male-
bat Bondamus Var. lect. p. 238. bat formae nescio an defensio
parata sit a butubatta, quod 'pro nugatoriis' positum a Naeuio
Festus Pauli p. 36 M., 'pro nihilo et pro nugis' a Plauto Chari-
sius p. 214 testatur crucior **C** cor dura] condura Scaliger
possim uincere animum libri 237. Ps. om. **CD** quod
sit] quidem sic **F** quam re **CD**. qua in re **B**. quam rem **FZ**
aduorsa **B**. aduerso reliqui 238. CA. om. **CD** istaec
B. istec **CF**. ista hec **DZ** iocundum est **CF**. iucundum est
reliqui, nisi quod du e corr. **B** pergam **F** 239 et 240
trochaicorum septenariorum in formam redigere Reizius et Her-
mannus de metr. p. 121 instituerunt 239. O o **DF** mi
sine sim] nisi nescim **BCD** nichil **C** sine sis. Ps. sino:

PSEVDVLVS.

Sino: sine modo ábeam.

CALIDORVS.

Mane, máne: iam, ut tu med ésse uoles, ita eró.

PSEVDVLVS.

Nunc tu sapis [démum]. 240

BALLIO.

It díes: ego mihi cesso. í tu prae, puere.

CALIDORVS.

Heús, ille abit: quin réuocas?

PSEVDVLVS.

Quid próperas? placide.

CALIDORVS.

At prius quam abeat.

BALLIO.

Quid, mǎlum, tam placide is, púere?

sine modo abeam **R**. Mitte me síf. P. sine. C. modo ego abeam **BCD**.
 Ps. Mitte me síf. sino modo ego abeam **F**. Ps. Mitte me síf. CA. sino.
 Ps. modo ego aberam **Z** 240. CA. **BFZ**. Ps. **CD** iam
 ut tu med esse uoles **R**: *quanquam etiam iám tñi licebat*. iam ut
 uoles me esse *libri* ero **BbD**, *Scutarius*. ergo **BaCZ**. oro **F**
 Ps.]CA. **CD** tu **BbF**. tñ **BaCDZ** demum **R**.
 om. *libri* 241. B. It]Bit **B** concessio **C** tu *Fleckei-*
stus Exerc. p. 40. om. libri ille abit **R**. abiit *libri* 242. Qid
D. Quod **B** habeat **C** BA. **DF**, *Taubmannus. om. BCZ*
 quid, mǎlum, tam **R**. quod hoc malum tam *libri*. quod hoc ma-
 lúm? tam *Pylades* placide is *Camerarius*. placidif **BCD**.
 placiduf **FZ** *Ceterum in duos versiculos haec B dispescuit:*

P. Quod properas

Quod hoc malum

Non male autem *Bothius nuper:*

quin reuocas,

Pseudole? quin properas, prius quam abeat? *c. q. s.*

PSEVDVLVS.

Hódie nate, heus, hódie nate: tibi ego dico: heus, hódie
nate,

Redi ét respice ád nos. tamétsi occupátus,
Morámur. mane: ést, conloquí qui uolúnt te. 245

BALLIO.

Quid hóc est? quis ést, qui morám mi occupáto
Moléstam optulít?

PSEVDVLVS.

Qui tibi sospitális

Fuit.

BALLIO.

Mortuóst, qui fuit: qui est, is uiuost.

243 sqq. Praeclare haec (praeter v. 260—263) sic descripsit Hermannus Elem. doctr. metr. p. 306 sq.: nisi quod 'epodicam formam' non ausim non casui tribuere. Tali autem haec initio in **B** sunt:

Hodie nate heus hodie nate tibi ego dico heus hodie nate

Redi et respice ad nos tam et sis cupatus.

Moramur mane est conloqui qui uolunt.

B. Quid hoc est? quis est qui moram mihi occupato Molestam optulit?

P. Quid tibi sospitali Fuit. B. mortuus est qui fuit. qui situssus est.

In quibus pristinae veraeque versuum descriptionis indices **M** et **F** litterae relictae sunt (item ut V v. 252, M v. 303): de quo Proel. Trin. p. xxix. dixi

243. puere || Hodie nate **B**. puere hodie || Nate **CD**. puere hodie || Ps. Nate **FZ** 244. occupatus **D**

245. moramur BALLIONI tribuebat Bothius est **CDF**. sunt **Z** colloqui **F** 246. quis est sup. scr. **D** mihi **B**. mi

Hermannus. om. **CDFZ** occupato **D** 247. optulit **D**.

obtulit **CFZ** Ps. libri: quod seruandum duxi. Ca. Camerarius qui **FZ**. quid reliqui sospitalis **FZ**. sospitali **CD**

248. mortuus est **CDFZ** qui est, is uiuost Hermannus. qui est uiuus est **FZ**. qui situssus est **CD**. Fallit Scioppius Susp. lect. II, 11

PSEVDVLVS.

Nimis superbe.

BALLIO.

Nimis molestus.

CALIDORVS.

Réprehende hominem: adsequere.

BALLIO.

I, puere.

PSEVDVLVS.

Occédamus hác obuiám.

BALLIO.

Iuppitér te

250

Perdát, quisquis és.

PSEVDVLVS.

Te uolo.

BALLIO.

'At uos ego ámbos.

249 sqq. *Peryit* **B** in hanc speciem:

P. Nimis superbe. B. nimis molestus. C. reprehende hominem. adsequere.

B. I puere. P. accedamus ac obuiam. B. iuppiter te P. perdat quisquis es.

P. Te uolo. B. at uos ego ambos. Vorté hac te puere. P. non licet
conloqui te?

B. At mihi non lubet. C. sin tuam est quippiam in rem? B. licet neopse

255 Cro uluere an non licet? uah manta. B. omitte. C. ballio audi.

B. Surdus sum profecto inanilogiste. C. dedi dum fuit. B. non peto
quod dedisti.

C. Dabo quando erit. B. ducito quando habebis. C. he heu

Quam ego malis perdidisti modis

260 Quid tibi detuli et quod dedi. B. mortua

Verba re nunc facis. Stultus es rem actam magis. P. nosce saltem
hunc quis est.

B. iam diús Scio qui fuit. nunc qui estis ipse sciat. Ambula tu.

249. molestus *vulgo*250. occedamus *Passeratius, Gu-**lietmus. accedamus libri*hac **FZ.** ac **CD**iuppiter **DEFZ.**251. uos ego ambos **CDZ.** uos uolo ambos **F.** uos nolo ambos

Vorte hác te, puér.

PSEVDVLVS.

Non licét conloquí te?

BALLIO.

At mihi non lubét.

PSEVDVLVS.

Sin tuám quíppiam ín remst?

BALLIO.

Licétne, opsecró, bitere án non licét?

PSEVDVLVS.

Vah,

Máta.

BALLIO.

Omitte.

CALIDORVS.

Bállio, audi.

BALLIO.

Súrdus sum.

CALIDORVS.

Profécto [saeuo's]. 255

BALLIO.

Inániloquos és tu.

Beroaldus 252. ac te *D.* híc te *F* puer *Hermannus*.
 puere *libri* colloqui *F* 253. PSEVD. *R.* CA. *libri* tuam
 quíppiam ín remst *R.* tuam quíppiam ín rem *C.* tuam est quíppiam
 ín rem *DFZ* 254. obsecró *CDFZ* bitere *Lipsius*
Epist. quaest. I, 14. uiuere libri: male defensum ab Acidalio
PSEVD. Pylades. om. CDZ. CA. F 255. máta an manca in *B*
sít, ambiguum. mane F, codd. nonnulli Lambini BA. omitte
CF. Ps. omitte DZ profecto [saeuo's]. BA. Inaniloquos es tu
R. profecto [resta]. BA. Inanis logista es *Hermannus*. profecto in-
 anilogístae *CD.* profecto inanilogus es *FZ.* profecto inani logístae
Salmasius. Glossae Labbei p. 257: 'inanilogus (sic) xevolóγος'

CALIDORVS.

Dedí, dum fuit.

BALLIO.

Non petó, quod dedísti.

CALIDORVS.

Dabó, quando erít.

BALLIO.

Ducitó, quando habébis.

CALIDORVS.

Heú heu, quam ego malis pérdidi modis,

Quód tibi détuli et quód dedi.

BALLIO.

Mórtua

260

Vérba re núnc facis: stúltus es, rem áctam agis.

PSEVDVLVS.

Nósce saltem hunc, quis est.

BALLIO.

Iam díu scio, qui fuit: núnc qui is est, ipsús sciat. ambulá tu.

258. *affert Festus p. 258* dicto *Ba* 259. heu heu
FZ. he heu *C.* heheu *D.* cheu *Bothius.* hei hei *Hermannus:* a quo
diam in versuum descriptione insequentium discedendum fuit
 260. mortua uerba re *CD.* mortua uerba *Z.* mortuo uerba *F*
acta magis CD 262. saltim *C* qui est vitium *Gronovianae*
 263. *iambicum septenarium feci ut proximum. In A paginae*
141 primi versus non sunt eodem cum ceteris initio, sed aliquanto
breuiores: quanquam nihil ibi legi potuit praeter incertissimos
apices et ipsa initia haec:

1 ——— ——— ———

PO . 11 ——— ——— ———

RESPIC . . . ——— ——— ———

diut scio *CDa* qui is est *Bothius.* qui estis *libri.* qui est is
 Pius. quis est is *Camerarius* ipsius *C*

PSEVDVVS.

Potin' út semel modo, Bállio, huc cùm lucro respicias?

BALLIO.

Réspiciam istoc prétio: nam si sácrificem summó Ioui, 265

'Atque in manibus éxta teneam ut póriciam, intereá loci

Sí lucri quid détur, potius rém diuinam déseram.

Nón potest pietáti obsisti huic, útuti res sunt céterae.

PSEVDVLVS.

Děos quidem, quos máxime aecumst métuere, eos minumí
facit.

BALLIO.

Cómpellabo. sálue multum, sérue Athenis péssume. 270

PSEVDVLVS.

Dí te deaeque amént uel huius árbitratu uél meo:

264. huc **Bb**. hunc **Ba** cum reliquis 265. praetio **B**.
 precio **CF** sacrificem libri praeter **F** 266. affert Festus
p. 218, ubi nihil nunc superstes est nisi atque in — — intebea loci
 exta teneam ut poritiam **CD** et, nisi quod poriciam, **Z**. extete
 neamunt **A** poritiam **B** (nisi quod extate **Bb**), ita quidem ut **A**
rubro colore scriptum videatur pro personae nota esse. exta te-
 neam ut porrigam **F**. porriciam primus Beroaldus 267. potius
B deferam **FZ**. de stram **B**. dextram **CD** 268. 269
 affert Servius in Aen. I, 378. Priorem BALLIONI, alterum PSEVDVLO
 tribuimus cum Bothio: nisi forte alter CALIDONO etiam aptior.
 Ambos lenoni continuat **C**, servo ambos tribuunt reliqui. Partem
 tantum priorem prioris lenoni Acidalius continuat potest **F**
 cum Servio, Pius. potest reliqui pietati libri. pietate Servius,
 Pius ututi **B**: ututi Bothius: utut Pylades. ut libri. siue ut
 Servius ceterae **C** 269. quod **B** cum Servio, Pylades.
 quod reliqui maxime **C**. maxime, **B** aecum est **B**. aequum
 est reliqui. est aequum Servius minime **C**. mimi **Z**. minimi
 reliqui cum Servio 270. **Ba**. non om. **C** Ceterum hunc
 versum (Compellabo... di te) in ipso principio paginae bis eadem
 manu scriptum **C** ostendit, sed priore loco rursus crasum
 serueat henis **B** piissime **C**, sed pessime in loco raso. pessimo
 reliqui 271. Di te] Dii **F** ament. cum ras. **B**. amento **C**.

Vél, si dignu's álio pacto, néque ament nec faciánt bene.

BALLIO.

Quid agitur, Calidóre?

CALIDORVS.

Amatur átque egetur ácriter.

BALLIO.

Misereat, si fámiliam alere póssim misericórdia.

PSEVDVLVS.

Héia, scimus nós quidem te quális sis: ne praédices. 275

Sét scin quid nos uólumus?

BALLIO.

Pol ego própemodum: ut male sít mihi.

PSEVDVLVS.

Ét id et hoc, quod té reuocamus, quaéso animum aduerte.

BALLIO.

Aúdio:

'Atque in pauca, ut óccupatus núnc sum, confer quíd uelis.

PSEVDVLVS.

Húnc pudet, quod tíbi promisit quáque id promísit die:

Quia illas tibi minás uiginti pró amica etiam nón dedit. 280

amente **D** 272. dignus vulgo neque faciant solus **F** 273. CA.

amatur **F**, *Acidalius*. amatur **C**. Ps. amatur **BDZ** 274. mise-

reatur **C** 275. Hela **BCD**. eia **Z**. eya **F** simus **BCBa**

nae predioes **B**: in quo huic versui adhaerent sed scin quid nos uolumus

276. uolumus om. **C** prope modum *Beroaldus*: propemodum

Bothius. prope modo **B**. prope modo reliqui mihi] tibi e corr.

B 277. et hoc] ne hoc **C** BA. **DFZ**. om. **BC**. CA. vi-

llum *Camerarianae* 278. confer sum **C** 279. Ps. **DFZ**.

B B. om. **C** Hunc *Camerarius*. Hun **B**. Heu **C**. Heu **DFZ**

quaque **F**, *codd. Pyladis*. quamquam vel quâquâ reliqui die]

dare *Saracenus*, seruato quamquam 280. Quia illas **B**. Quia libri

Póstilla omnes caútiores sùnt, ne credant álteri.

CALIDORVS.

Nímis miser sum: númmum nusquam réperire argentí queo:

Ita miser et amóre pereó et ínopia argentária. 300

BALLIO.

Émito die caeca hércle oliuom, id uéndito oculatá die:

Iam hércle uel ducéntae possunt fieri praesentés minae.

CALIDORVS.

Périi: annorum léx me perdit quínauicenária.

Métuont credere ómnes.

BALLIO.

Eademst míhi lex: metuo crédere.

PSEVDVLVS.

Crédere autem? eho, paénitetne, quánto hic fuerit úsui? 303

298. POSTILLAOMNES **A**. Ab alienis *reliqui* ne credant alteri
Saracenus cum A. nec reddant alteri **BCDZ**. ne reddunt alti' **F**
299. miser sum] MISERUM **A** nusque **F** reperire **Z**. re-
 periri **F**. repperire **BCD** argentique oc **D**. argentiq; hoc **C**
300. miseret amore **B** argenteria **Ba** 301. *Festus*
Pauli p. 179: 'oculatum pro praesenti posuit Plautus quum dixit
 oculata die'. Vnde apud ipsum Festum relicta sunt: . . . P[seu]
 dolo osculatum pro prae to die caeca hercule —. Hinc
 recte Muellerus p. 391 Emito: pro quo et me **C**, eme *reliqui cum*
 (**A**) diae **B** ceca **BZ**. caeca **C**. coeca **D**. ceca **F**. o . . . **A**
A h. e. CECA oliuom **B**. oliuum *reliqui* pro uendito *haud*
 scio an UENITO in **A** sit occulta **F** 302. hercule om. **F**
- ducente **BCD** POSSUNT FIERI **A**. fieri possunt *reliqui*
 presentes **B** 303. ANNORUM **A**. annortum **BCD**. an non tum
FZ: de quo iure Fleckeisenus Exerc. p. 17 dubitabat an non
 me lex dum porcet Acidalius quinauicenaria **B**. quina uicenaria
DZ. quina cenaria **C**. quina cenaria **F**. quina uiceria **B**, inuens
 huic versui proxima Metuunt (sic, non metuunt) credere omnes
 verba. quina uicennaria Meursius, Lipsius. Ceterum cf. Visselingi
 Qu. Pl. II, p. 87 sqq. 304. BA. om. **F** eadem est mihi
BCDFZ. EADEMMIHIEST **A** 305. auteme **B**. In **A** opatiu
 inter AU et EHO intercedens non sufficit tribus litteris eho

Āput nouercam quérere.

PSEVDVLVS.

Au umquam tu hūius, nupsistí patri?

BALLIO.

Dí meliora fáxint.

PSEVDVLVS,

Face quod té rogamus, Bállio, 315

Měa fide, si istí formidas crédere. ego in hoc trídúo

Aút terra aut mari álicunde aliqua euóluam id argentúm tibi.

BALLIO.

Tíbi ego credam?

PSEVDVLVS.

Cúr non?

BALLIO.

Quia pot, quá opera credám tibi,

'Vna opera alligém canem fugitíuam agniqis láctibus.

CALIDORVS.

Sícine mi abs te béne merenti mále refertur grátia? 320

BALLIO.

Quíd nunc uis?

314. An umquam **R**. eho an umquam **BC**, at *Trin.* 943. eho numquam **D**. eho nūquam **FZ**. eho ah nunquam *codd. Pyladis*. eho nunquid tu 'Vaticani' *Lipsii Ant. lect. II, 9: atque nunquid 'in priscis exemplaribus' esse Pius dicit.* eho tun' unquam *Lambinus*. Nisi males eho umquamne tu *coll. v. 305* 315. DIMELIORAFAXINT **A**. Di melius faciant *reliqui* FACEQUOD **A**. fac hoc quod *reliqui* balho **B**. balcho **C**. balclio **Da** 317. alicunde aliqua **R** *coll. Epid. III, 1, 10. alicunde libri: quod adverbium hinc transit in Gloss. Plaut.* 318. operas **BC**. opera sic *Pareus* 319. allicem *Nonius p. 331* canem fugitiuam *Bothius*. fugitium canem *Nonius*. fugitiuam canem *libri cum A, nisi quod cane (canē m. rec.) et magninis pro agninis B* TACTIBUS (**A**). 320. Siccine **F** gracia **B** 321. BA. om. **C**

CALIDORVS.

Vt ópperiare hos séx dies festós modo,
Né illam uendas neú me perdas hóminem amantem.

BALLIO.

Animó bono's:

Vél sex mensis ópperibor.

CALIDORVS.

Eúge, homo lepidíssume.

BALLIO.

Immo uin etiám te faciam ex laéto laetantém magis?

CALIDORVS.

Quíd iam?

BALLIO.

Quia enim nón uenalem iám habeo Phoenícium. 325

CALIDORVS.

Nón habes?

BALLIO.

Non hércle uero.

CALIDORVS.

Pseúdule, accerse hóstias,

operiare **DF** sex dies festos modo **R**. sex dies saltem modo
BDFZ, et, nisi quod saltim, **C**. Ex **A** alio tempore notavi sex
.....qu —, alio legere posse mihi visus sum **SEXTAESTOSQUOSMODO**

322. neu]ne **C** me perdas **B**. perdas me *reliqui* animo
bono et **B** cum **A**. bono animo et *reliqui* 323. mensis *libri*
opperibor mensis **Z** operibor **F** lepididissime **B**. lepi-
dissime *reliqui* 324. uim **B** lacto **Z** 325. uenalem
iam **R**. uenalem...m cum *ras*. **Ba**. uenalem **Bb** cum *reliquis*
phenicium **DF**. phenicium **C** 326. uero. **CA**. pseudole **D**. uero
opseudole, cum *vacuo spatio e rasura orto post opseudole*, **B**.
uero o pseudole **C**. uero. **Cal**. dole (*sic cum lacuna*) **Z**. uero.
CA. o pseudole **F**, *Bothius* accerse *Beroaldus*. **ACCERS**. **A**.

Victumas, laníos, ut ego huic sacrificem summó Ioui.
Nam híc mihi nunc est multo potior Iúppiter quam Iúppiter.

BALLIO.

Nólo uictumas: minúis me éxtis placarí uolo.

CALIDORVS.

Própera. quid stas? áccerse agnos: audia quíd ait Iúppiter? 330

PSEVDVLVS.

Iam híc ero: uerum éxtra portam mi étiam currendúmst prius.

CALIDORVS.

Quid eo?

PSEVDVLVS.

Lanios inde accersam dúo cum tintinnábulis:
Eadem duo gregés uirgarum inde úlmeorum adégero,

arcessi **BC**. accersi **DFZ** 327. VICTUMAS **A**. Victimaf reliqui.
lanios ut ego (**A**) **F**. lanios et ego **Z**. laniosus tego **BDA**
(laniosaf **Db**) laniosus te ego **C** huice **R**. huic libri cum (**A**)
sacrificem **C** 328. mihi sup. scr. **D** nunc om. **F**
POTIOR an POTIUS in **A** sit, non satis liquet Iuppiter quam Iup-
piter 'ex antiquis codd.' Pylades cum (**A**). Iuppiter queam Iuppiter
BC. Iupiter quea Iuppiter **Da** (quid pro quea **Db**). Iupiter inquam
Iupiter **F** et, nisi quod in qua, **Z** 329. BA. **F**. om. reliqui
uictumas (**A**) **D**. uictimas **B**. uictimas reliqui mininis **R**.
at mininis vel at minis Lipsius Ant. lect. II, 1: quod ad minas h.
e. oves glabras (ut Bacchid. 1129) spectare Palmerius p. 711 et
Dousa Expl. III, 19 viderunt. agnais (quod fuit interpretamen-
tum) Saracenus cum (**A**): defensum a Rostio Opusc. II, p. 339 sqq.
ac nimis **B**. achimis **C**. ac nimis **DZ**. at minimis **F**, quod defendi
posse Handio⁵ Turs. I, p. 426 visum. minimis (mox autem med)
Scaliger 330. CA. **F**. om. reliqui accerse libri cum **A**
Iupiter **FZ** 331. Ps. **FZ**. om. reliqui uerom **B** mi
etiam e **BFFZ R** prooem. ind. schol. Bonn. aest. a. 1832. metiam
CD. Metiam Saracenus: atque ita in codd. ant. scriptum esse
Pius dicit. Cf. Beckeri Antiq. Rom. I, p. 178. 555 currendum
est **F**. currendus e **C**. currendus **BDZ** 332. duo Pylades. duos
libri tintinabulis **Z** 333. duo **ABCDZ**. demo **F** unde **F**

'Vt hodie ad litationem huic suppetat satias Ioui.

BALLIO.

I in malam crucem.

PSEVDVLVS.

'Istuc ibit Iuppiter lenonius.

335

BALLIO.

Ex tua re non est, ut ego emoriar.

PSEVDVLVS.

Quidum?

BALLIO.

Sic: quia,

Si ego emortuos sim, Athenis te sit nemo nequior.

Ex tua rest, ut ego emoriar.

CALIDORVS.

Quidum?

BALLIO.

Id ego dicam tibi:

334. satias (*A*), *Camerarius*. facias *B*. satius *CDZ*. satis *F*
Sociat huic versui verba In malam crucem *B* 335. in
 malam libri, personae nota nulla praemissa. • INMALAM *A*: quod
 INMALAM interpretatus haec tribui BALLIONI cum Grutero
 PSEVDVLO alterum hemistichium dedi cum eodem: CALIDORO *CDZ*:
 sine intervallo PSEVDVLO continuant *BF* Istuc ibit Iuppiter
R. Isti cibiti oppiter *B*. istuc ibit iuppiter reliqui, nisi quod iuppiter *F*

336—339 sic constitui, quorum in *B* haec species:

Isti cibiti oppiter lenonius. *B*. ex tua re non est ut ego emoriar.

P. Qui dum? *C*. ego dicam tibi. quia edepol dum ego uius uiuam
 numquam eris frugi bonae.

P. Ex tua re non est ut ego emoriar. *B*. qui dum? *P*. sic quia

Si ego emortuus sim at beniste sit nemo nequor —:

haec autem in *CDZ*:

CA. Istuc ibit iuppiter lenonius. ex tua re non est ut ego emoriar.

Ps. Qui dum? *CA*. ego dicam tibi. quia edepol dum ego uius uiuam
 Numquam eris frugi bone. ex tua re non est ut ego emoriar.

CA. Qui dum? *Ps*. sic quia si ego emortuus sim athenis te sit

Nemo nequior *e. q. s.*:

Quia edepol, dum ego uiuos uiuam, númquam eris frugí
bonae.

CALIDORVS.

Díc mihi, obsecro hércle, uerum sério, hoc quod té rogo: 340
Nón habes uenálem amicam tú meam Phoenícium?

BALLIO.

Nón edepol habeo profecto: nám iam pridem uéndidi.

CALIDORVS.

Quómodo?

BALLIO.

Sine órnamētis, cum intestinis ómnibus.

CALIDORVS.

Mēam tu amicam uéndidisti?

BALLIO.

Válde: uigintí minis.

nisi quod aedepol **Z** — uiu^vs **D** — bone **Z** — se ego **Da**, si ergo
C — nequor **D**. Congruit **F**, nisi quod, quae inter bone et si ego
posita sunt, omittit omnia cum 'codd. antiquis' Pyladis, perso-
narum autem notas et post lenonius et ante ego dicam habet **BA**.
In **A** haec apparuerunt:

EX **QU** **EG** — —

QUIAEDEPOLDUMEGOUIIUSUIUAMNUMQUAMERISFRUGIBONAE

RXTUA **GOEMORIA** **STERI** **QU** — —

SIEGOEMORTUOSSIMA **ST** **EMO** . . **QUIOR**

*nisi quod in altero versu haudquaquam omnia certa. Quibus ve-
stigiis non inepte utare ad talem conformationem horum versuum
commendandam:*

BA. Éx tua re non ést ut moriar. **Ps**. quidum? **BA**. id ego dicám tibi:
Sí ego mortuós sim, Athenis té sit nemo néquior.

Éx tua re, ut ego emóriar, magis est hércle. **CA**. quidum? **BA**. sic: quia,
Dúm edepol ego uiuos uiuam, númquam eris frugí bonae.

340. **CA**. Saracenus. **Ps**. libri uerum hercle **Z** rogo **Ac**-
dalius cum (**A**). rogo est vel rogo ē libri 341. phenicium **D**

342. **BA**. om. **BCD** abeo **CD** 343. cum testinif **B**

CALIDORVS.

Viginti minis?

BALLIO.

Vtrum uis, uél quater quinís minis: 345

Militi Macédonio. et iam quíndecim habeo dōmi minas.

CALIDORVS.

Quid ego ex te audió?

BALLIO.

Tuam esse amícam factam argéteam.

CALIDORVS.

Quór id ausu's fácere?

BALLIO.

Lubuit: méa fuit.

CALIDORVS.

Eho, Pseúdule,

I, gladium adfer.

PSEVDVLVS.

Quíd opust gladio?

CALIDORVS.

Qui hunc nunc occidam átque me.

345. CA. om. C: in quo hic versus, quanquam suo loco positus, tamen in ima pagina iteratur . 346. macedonico Z et iam Pius, Acidalius. etiam libri domi R. om. libri cum (A). Nisi intus malueris 347. tuam esse amícam R. amícam tuam esse libri. tuam amícam esse Bothius. Poteris etiam tuam esse factam amícam arg. 348. CA. om. C QUR A, B. Cur reliqui ausus scribebatur BA.]P. B. Ps. C libuit libri cum A 349. Pro I aut una amplior aut duae litterae in A fuerunt: et puto. Et C adfer BbCZ. adfert BaD. affer F opust R. opus libri hunc nunc R. hunc CDFZ, sup. scr. B. hoc ut uidetur A occidat B

BALLIO.

Nímio id, quod pudét, facilius fértur quam illud quód piget.
Nón dedisse, istúnc pudet: me, quía non accepí, piget.

PSEVDVLVS.

'At dabit, parábit: aliquot hós dies mantá modo.
Nám id hic metuit, ué illam uendas ób simultatém suam.

BALLIO.

Fúit occasió, si uellet, iám pridem argentum út daret. 285

CALIDORVS.

Quid, si non habuí?

BALLIO.

Sí amabas, ínuenires mútuom.

'Ad danistam déuenires, ádderes faenúsculum:
Súrruperes patri.

PSEVDVLVS.

Surruperet híc patri, audacíssume?

Nón periculumst, né quid recte mónstres.

BALLIO.

Non lenóniumst.

-
281. 282. *affert Nonius p. 423* 282. DEDISSEISTUNC *A.* dedisse istum *codd. Pyladis, Nonius, Beroaldus.* dedissetis tum *BCD FZ* 283. aliquot *Acidalius.* aliquod *DCD.* aliquid *FZ: unde profecti* aliquid: tres dies *Dousa,* aliqui: duos dies *Scioppius Susp. lect. III, 15* maneat *F* 284. IDHIC *A.* hic it *BCD.* hic id *FZ* uenda[] das *e. corr. B* 285. ocastio *D* iam pridet *C.* iam di pridet *B* 286. SIAMABAS *A.* iam abas *B.* iam abes *D.* iam habes *CFZ.* amabas *Gruterus* inuenires mutuum 'ex priscis exemplaribus' *Pius,* qui 'alibi inuenire est tuum legi' dicit. inuenires tuum *BCDFZ* 287. faenusculum *BCF.* fenusculum *Z.* phenusculum *D* 288. SURRUPERES *A:* atque surripes *Pylades.* subripuisses *F.* surripuisses *reliqui* SURRUPERET *A, B.* surriperet *CD.* surripere *Z.* subriperet *F* audacissime *CDFZ* 289. PERICLUMST *A.* periculum est *reliqui* monstret *B* lenonium est *Scutarius.* lenonius est *libri*

CALIDORVS.

Égon patri subrúpere possim quícquam, tam cautó seni? 290

'Atque adeo, si fácere possim, píetas prohibet.

BALLIO.

Aúdio:

Píetatem ergo istam ámplexator nóctu pro Phoenício.

Sét quoniam pietátem amori uídeo tuo praeuórtere:

'Omnes homines tibi patres sunt? núllus est tibi, quém roges

Mútuom argentúm?

• CALIDORVS.

Quin nomen quóque iam interiit mútuom. 295

PSEVDVLVS.

Heús tu, postquam hercle ísti a mensa súrgunt saturatá cute,

Quí suum quom repetúnt, alienum réddunt nato némini,

290. subrupere *Ba.* surripere *CDZ.* subripere *BbF* quicquam *sup. scr. D* tam *F. om. Z.* quã tâ *C.* quantã *D.* ... tam cum *ras. B* 291. possim *C.* possem *reliqui* 292—296 hoc ordine *BCDFZ.* Quorum *vv. 293—295* prorsus omissis *reliquos* duos sic collocat *A:* 296. 292 292. Affert hunc *v. sine* istam *Diomedes I, p. 330* pheniceo *CD.* phoeniceo *Z* 293. quoniam pietatem *Camerarius.* cum pietatem *F,* *Pylades.* cum pietate *reliqui* amori uideo tuo *CDZ.* amori uideo tuo *B.* amator uideo *F* prouertere *B.* praeuortere *reliqui* 294. Omnes homines *Bothius.* Omnis *B.* omnes *reliqui* roges || Me tuum *B.* roges me tuum *CD.* roges mutuum *FZ* 295. *CA. B,* *Scutarius.* om. *reliqui* quin *F,* *Beroaldus,* *Pius.* qui *reliqui* interiit *BbF.* interit *reliqui* 296. *PSEVDVLO* tribuit *Bothius,* *BALLIONI* libri isti a]legi non potuerunt in *A* a e corr. *B* saturata cute *Kampmannus de AB praep. p. 25:* quod reiicere poterit qui melius substituerit. saturi poti librè, sed ut in *B* et ultima littera saturi vocis e corr. sit et aliquid post eam erasum. In *A* post SAT nihil apparuit. satrapae *Scaliger.* 'saturi et uidi vel distenta cute reperisse se' (coniectura puto) *Lambinus* scribit 297. suum cum *B.* suum libri redeunt *B* nemine *Bb.* meminì *Z*

Póstilla omnes caútiores sũnt, ne credant álteri.

CALIDORVS.

Nímis miser sum: númmum nusquam réperire argentí queo:

Ita miser et amóre pereo et ínopia argentária. 300

BALLIO.

Émito die caeca hércle oliuom, id uéndito oculatá die:

Iam hércle uel ducéntae possunt fieri praesentés minae.

CALIDORVS.

Périi: annorum léx me perdit quíнауicenária.

Métuont credere ómnes.

BALLIO.

Eademst mihi lex: metuo crédere.

PSEVDVLVS.

Crédere autem? eho, paénitetne, quánto hic fuerit úsui? 303

298. POSTILLAOMNES *A*. Ab alienis *reliqui* ne credant alteri
Saracenus cum A. nec reddant alteri *BCDZ*. ne reddunt alti⁹ *F*

299. miser sum] MISERUM *A* nusque *F* reperire *Z*. re-
periri *F*. repperire *BCD* argentique oc *D*. argentiq; hoc *C*

300. miseret amore *B* argenteria *Ba* 301. *Festus*

Pauli p. 179: 'oculatum pro praesenti posuit Plautus quum dixit
oculata die'. Vnde apud ipsum *Festum relicta sunt*: . . . *Pseu]*
dolo osculatum pro prae to die caeca hercule —. Hinc
recte *Muellerus p. 391* Emito: pro quo et me *C*, eme *reliqui cum*

(*A*) diae *B* ceca *BZ*. caeca *C*. coeca *D*. ceca *F*. c . . . *A*

A h. e. CECA oliuom *B*, oliuum *reliqui* pro uendito haud

scio an UENITO in *A* sit occulta *F* 302. hercle om. *F*

ducente *BCB* POSSUNTFIERI *A*. fieri possunt *reliqui*

presentes *B* 303. ANNORUM *A*. annortum *BCD*, an non tum

FZ: de quo iure *Fleckeisenus Exerc. p. 17* dubitabat an non

me lex dum porcet *Acidalius* quinauicenaria *B*. quina uicenaria

DZ. quina cenaria *C*. quina cenaria *F*. quina uiceria *B*, iungens

huic versui proxima Metuunt (sic, non metuunt) credere omnes

verba. quina uicennaria *Meursius, Lipsius. Ceterum cf. Visseringi*

Qu. Pl. II, p. 87 sqq. 304. *Ba. om. F* eadem est mihi

BCDFZ. EADEMMIHIEST *A* 305. auteme *B*. In *A* spatium

inter AU et EHO intercedens non sufficit tribus litteris eho

BALLIO.

Nón est usui quisquam amator, nisi qui perpetuát data.
Aut det usque, aut quándo nil sit, simul amare désinat.

CALIDORVS.

Nílne mei miserét te?

BALLIO.

Lenis cedis: dieta nón sonant.

Atque ego te uiuóm saluomque uellem.

PSEVDVLVS.

Eho, an iam mórtuost?

BALLIO.

Vtut est, mihi quidém profecto cum istis dictis mórtuost. 310

Ilico uixít amator, úbi lenoni súpplicat.

Sémper tu ad me cum árgentata accédito querimónia:

Nám istuc, quod nunc lámentare, nón esse argentúm tibi,

Bothius. ho an **B**. Eohan **CD**. Eho an **FZ**. cf. v. 314 paeni-
tetne **R**. penitet me **C**. penitet te *reliqui*, nisi quod poen. **Z**. PENIT
apparuit in **A** HUC **A** 306. usui **F**, cod. Scaligeri, 'Va-
tic.' Lipsii *Ant. lect.* IV, 4. iustus **BCDFZ** QUICQUAM (**A**)

307. Aut det usque aut quando **R**. •••••ITUSQUEQUANDO **A**. Detque
usque (*sine quando*) **B**. detque usque quando *reliqui*. Datque usque,
quando *Pylades* ante nihil una littera erasa in **B** nil sit]
an nihil est *potius?* 308. Nihil^{no} **C** mei miseret te **R**,
Bothius. temet miseret **BCD**. te mei miseret **FZ**. TEMISERET **A**:
quod concedo defendi posse BA. om. **F** cedis *Saracenus*.
cedes **BCDZ**. accedis **F**. accedas *codd. Pyladis* 309. te *sup.*
scr. **D** uiuom saluomque **B**. uiuum saluumque *reliqui* Ps. om.
F eo **DZ** mortus est **B**. mortuus est *reliqui*. MORTUMST
(**A**) 310. Hunc v. om. **CDFZ**: seruarunt **AB** quom **B**
mortuus est **AB** 311. BA. praemittit **F** uixit recte *produci*
Fleckeisenus persuasit ubi] nisi **F** SUPPLICAT **A**. placet *reliqui*
312. quom **D** QUAERIMONIA **A** 313. istuc *libri*. istoc
Camerarius lamentare *Lambinus*. clametare **B**. clamet are **D**.
dametare **C**. clमितare **FZ** este **Ba**. est **F**

Āput nouercam quérere.

PSEVDVLVS.

An umquam tu huius, nupsisti patri?

BALLIO.

Dí meliora fáxint.

PSEVDVLVS,

Face quod té rogamus, Bállio, 315

Měa fide, si istí formidas crédere. ego in hoc trídno

Aút terra aut mari álicunde aliqua euóluam id argentúm tibi.

BALLIO.

Tíbi ego credam?

PSEVDVLVS.

Cúr non?

BALLIO.

Quia pot, quá opera credám tibi,

'Vna opera alligém canem fugitiuam agniqis láctibus.

CALIDORVS.

Sícine mi abs te béne merenti mále refertur grátia? 320

BALLIO.

Quíd nunc uis?

314. An umquam **B**. eho an umquam **BC**, *ut Trin. 943.* eho numquam **D**. eho nūquam **FZ**. eho ah nunquam *codd. Pyladis.* eho nunquid tu 'Vaticani' Lipsii *Ant. lect. II, 9: atque nunquid 'in priscis exemplaribus' esse Pius dicit.* eho tun' unquam *Lambinus.* Nisi males eho umquamne tu *coll. v. 305*

A. Di meliuf faciant reliqui **FACEQUOD A**. fac hoc quod reliqui

balho **B**. balcho **C**. balclio **Da** 315. DINELIORAFAXINT

coll. Epid. III, 1, 10. alicunde libri: quod adverbium hinc transiit in *Gloss. Plaut.* 318. operaf **BC**. opera sic *Pareus* 319. al-

licem *Nonius p. 331* canem fugitiuam *Bothius.* fugitium canem

Nonius. fugitiuam canem libri cum **A**, nisi quod cane (canē *m. rec.*)

et magninif pro agninif **B** TACTIBUS (**A**). 320. Siccine **F**

gracia **B** 321. BA. om. **C**

CALIDORVS.

Vt ópperiare hos séx dies festós modo,
Né illam uendas neú me perdas hóminem amantem.

BALLIO.

Animó bono's:

Vél sex mensis ópperibor.

CALIDORVS.

Eúge, homo lepidíssume.

BALLIO.

Immo uin etiám te faciam ex laéto laetantém magis?

CALIDORVS.

Quíd iam?

BALLIO.

Quia enim nón uenalem iám habeo Phoenícium. 325

CALIDORVS.

Nón habes?

BALLIO.

Non hércle uero.

CALIDORVS.

Pseúdule, accerse hóstias,

operiare **DF** sex dies festos modo **R**. sex dies saltem modo **DDFZ**, et, nisi quod saltim, **C**. Ex **A** alio tempore notavi SEX
.....QU —, alio legere posse mihi visus sum SEXFAESTOSQUOSMODÓ

322. neu]ne **C** me perdas **B**. perdas me *reliqui* animo
bono et **B** cum **A**. bono animo et *reliqui* 323. menses libri
opperibor menses **Z** operibor **F** lepididifume **B**. lepi-
dissime *reliqui* 324. uim **B** lacto **Z** 325. uenalem
iam **R**. uenalem...m cum ras. **Ba**. uenalem **Bb** cum *reliquis*
phenicium **DF**. phenicium **C** 326. uero. CA. pseudole **D**. uero
opseudole, cum vacuo spatio e rasura orto post opseudole, **B**.
uero o pseudole **C**. uero. Cal. dole (sic cum lacuna) **Z**. uero.
CA. o pseudole **F**, Bothius accerse Beroaldus. ACCERS. **A**.

Víctumas, laniós, ut ego huice sácrificem summó Ioui.
Nam híc mihí nunc est múlto potíor Iúppiter quam Iúppiter.

BALLIO.

Nólo uictumas: minínis me éxtis placarí uolo.

CALIDORVS.

Própera. quid stas? áccerse agnos: ~~audia~~ quíd ait Iúppiter? 330

PSEVDVLVS.

Iam híc ero: uerum éxtra portam mi étiam currendúmst prius.

CALIDORVS.

Quíd eo?

PSEVDVLVS.

Lanios inde accersam dúo cum tintinnábulis:
Éadem duo gregés uirgarum inde úlmeorum adégero,

arcessi **BC**. accerſi **DFZ** 327. VICTUMAS **A**. Victimaf reliqui.

lanios ut ego (**A**) **F**. lanios et ego **Z**. laniosus tego **BDA**
(laniosaf **Db**) laniosus te ego **C** huice **R**. huic libri cum (**A**)
sacrificem **C** 328. mihí *sup. scr.* **D** nunc om. **F**

POTIOR an POTIUS in **A** sit, non satis liquet Iuppiter quam Iup-
piter 'ex antiquis codd.' *Pylades cum* (**A**). iuppiter queam iuppiter
BC. iupiter quea iuppiter **Das** (quid pro quea **Db**). iupiter inquam
iupiter **F** et, nisi quod in qua, **Z** 329. BA. **F**. om. reliqui

uictumas (**A**) **D**. uictimas **B**. uictimas reliqui mininis **R**.
at mininis vel at minis *Lipsius Ant. lect. II, 1: quod ad minas h.*
e. oves glabras (ut Bacchid. 1129) spectare Palmerius p. 711 et
Dousa Expl. III, 19 viderunt. agnitis (quod fuit interpretamen-
tum) Saracenus cum (**A**): *defensum a Rostio Opusc. II, p. 239 sqq.*
ac niniſ **B**. achimis **C**. ac nimis **DZ**. at minimis **F**, quod defendi
posse *Handio² Turs. I, p. 426 visum. minimis (mox autem med)*
Scaliger 330. CA. **F**. om. reliqui accerse libri cum **A**

iupiter **FZ** 331. Ps. **FZ**. om. reliqui uerom **B** mi
etiam e **BFZ** **R** proem. ind. schol. Bonn. aest. a. 1832. metiam
CD. Metiam *Saracenus: atque ita in codd. ant. scriptum esse*
Pius dicit. Cf. Beckeri Antiq. Rom. I, p. 178. 555 currendum
est **F**. currendus e **C**. currendust **BDZ** 332. duo *Pylades. duos*
libri tintinabulis **Z** 333. duo **ABCDZ**. demo **F** unde **F**

'Vt hodie ad litationem huic suppetat satias Ioui.

BALLIO.

I in malam crucem.

PSEVDVLVS.

'Istuc ibit Iuppiter lenonius.

335

BALLIO.

Ex tua re non est, ut ego emoriar.

PSEVDVLVS.

Quidum?

BALLIO.

Sic: quia,

Si ego emortuos sim, Athenis te sit nemo nequior.

Ex tua rest, ut ego emoriar.

CALIDORVS.

Quidum?

BALLIO.

Id ego dicam tibi:

334. satias (*A*), *Camerarius*. facias *B*. satius *CDZ*. satis *F*

Sociat huic versui verba In malam crucem B

335. in

malam libri, personae nota nulla praemissa. • INMALAM *A*: quod
INMALAM interpretatus haec tribui BALLIONI cum Grutero

PSEVDVLO alterum hemistichium dedi cum eodem: CALIDORO *CDZ*:
sine intervallo PSEVDVLO continuant *BF*

Istuc ibit Iuppiter *B*. Isti cibiti oppiter *B*. istic ibit Iuppiter reliqui, nisi quod Iuppiter *F*

336—339 sic constitui, quorum in *B* haec species:

Isti cibiti oppiter lenonius. *B*. ex tua re non est ut ego emoriar.

P. Qui dum? *C*. ego dicam tibi. quia edepol dum ego uius uiuam
numquam eris frugi bonae.

P. Ex tua re non est ut ego emoriar. *B*. qui dum? *P*. sic quia

Si ego emortus sim at beniste sit nemo nequor —:

haec autem in *CDZ*:

CA. Istic ibit Iuppiter lenonius. ex tua re non est ut ego emoriar.

Pa. Qui dum? *CA*. ego dicam tibi. quia edepol dum ego uius uiuam
Numquam eris frugi bone. ex tua re non est ut ego emoriar.

CA. Qui dum? *Ps*. sic quia si ego emortus sim athenis te sit

Nemo nequior *e. q. s.*:

Quia edepol, dum ego uiuos uiuam, nūquam eris frugī
bonae.

CALIDORVS.

Dic mihi, obsecro hércle, uerum sério, hoc quod té rogo: 340
Nón habes uenálem amicam tú meam Phoenícium?

BALLIO.

Nón edepol habeo profecto: nám iam pridem uéndidi.

CALIDORVS.

Quómodo?

BALLIO.

Sine órnamētis, cum intestinis ómnibus.

CALIDORVS.

Mēam tu amicam uéndidisti?

BALLIO.

Válde: uigintí minis.

nisi quod aedepol **Z** — uiu^v **D** — bone, **Z** — se ego **Da**, si ergo
C — nequor **D**. Congruit **F**, nisi quod, quae inter bone et si ego
posita sunt, omittit omnia cum 'codd. antiquis' Pyladis, perso-
narum autem notas et post lenonius et ante ego dicam habet BA.
In **A** haec apparuerunt:

EX QU EG — —

QUIAEDEPOLDUMEGOUIUUSUIUAMNUMQUAMERISFRUGIBONAE

RXTUA GOEMORIA STER! QU — —

SIEGOEMORTUOSSIMA ST EMO . . QUIOR

*nisi quod in allero versu haudquaquam omnia certa. Quibus ve-
stigiis non inepte utare ad talem conformationem horum versuum
commendandam:*

BA. Éx tua re non ést ut moriar. Ps. quíduⁱm? BA. id ego dicám tibi:
Sí ego mortuós sim, Athenis té sit nemo néquior.

Éx tua re, ut ego emóriar, magis est hércle. CA. quidum? BA. síc: quia,
Dúm edepol ego uiuos uiuam, nūquam eris frugī bonae.

840. CA. Saracenus. Ps. libri uerum hercle **Z** rogo Aci-
dalius cum (**A**). rogo est vel rogo ē libri 341. phenicium **D**

342. BA. om. **BCD** abeo **CD** 343. cum testinif. **B**

CALIDORVS.

Viginti minis?

BALLIO.

Vtrum uis, uel quater quinis minis: 345

Militi Macédonio. et iam quíndecim habeo dōmi minas.

CALIDORVS.

Quid ego ex te audió?

BALLIO.

Tuam esse amicam factam argéteam.

CALIDORVS.

Quór id ausu's fácere?

BALLIO.

Lubuit: méa fuit.

CALIDORVS.

Eho, Pseúdule,

'l, gladium adfer.

PSEVDVLVS.

Quid opust gladio?

CALIDORVS.

Qui hunc nunc occidam atque me.

345. CA. om. C: in quo hic versus, quanquam suo loco positus, tamen in ima pagina iteratur . 346. macedonico Z et iam Pius, Acidalius. etiam libri domi R. om. libri cum (A). Nisi intus malueris 347. tuam esse amicam R. amicam tuam esse libri. tuam amicam esse Bothius. Poteris etiam tuam esse factam amicam arg. 348. CA. om. C quor A, B. Cur reliqui ausus scribebatur BA.] P. B. Ps. C libuit libri cum A

349. Pro I aut una amplior aut duae litterae in A fuerunt: et puto. Et C adfer BB CZ. adfert Ba D. affer F opust R. opus libri hunc nunc R. hunc CDFZ, sup. scr. B. hoc ut videtur A occidat B

PSEVDVLVS.

Quin tu ted occidis potius? nam hunc fames iam occiderit. 350

CALIDORVS.

Quid ais, quantum in terra degit hominum periurissime?
Iurasti te illam nulli uenditurum nisi mihi?

BALLIO.

Fateor.

CALIDORVS.

Nempe conceptis uerbis.

BALLIO.

Etiam consultis quoque.

CALIDORVS.

Periurasti, scelest.

BALLIO.

At argentum intro condidi.

Ego scelestus nunc argentum domo potissimum promere; 355
Tu qui pius es, istoc genere gnatus, nummum non habes.

350. ted *Bothius*. te libri cum *A* occides *CDZ* po-
stius *B* fames]m e corr. *D* fame fiam *B* 351. in terra
degit *Lipsius Ant. lect. IV, 4*. terra tegit *BCDFZ*.
A. Ineptit Scioppius Verisim. I, 12 periurissime libri cum *A*

352 sqq. sic distincti sunt in *B*:

Iurasti te illam nulli uenditurum nisi mihi? *B*. fateor.

C. Nempe conceptis uerbis. *B* etiam consultis quoque. Periurasti, scelest.

B. At argentum intro condidi.

Ego scelestus e. q. s.

352. iurasti te *C*. iurasti te *FZ* 353. consultis 'e. se-
lustus exemplaribus' *Pius*; item *Beroaldus*. consultis *CDZ*. consultis
F. consultis *A* ut uidetur 354. *CA. FZ. om. CD* Per-
iurasti *F* *BA.] CA. CD, Z iterum* 355. domo potissimum
promere *B*. promere possum domo libri. possumo in fine aliam in
A legi potuit. promere potis sum domo *Bothius*. possem *Guyetus*

356. qui pius es istoc *F*. qui pius es istoc *D*. qui pius es istoc *B*. qui
pius es istoc *C*. qui sis istoc *Z*. QUIPIUS apparuit in *A* nemo

CALIDORVS.

Pseúdule, adsiste áltrinsecus atque ónera hunc maledictís.

PSEVDVLVS.

Licet.

Númquam ad praetorem aequé cursim cúrram, ut emittár
manu.

CALIDORVS.

'Ingere mala múlta.

PSEVDVLVS.

Iam ego te dífferam dictís meis.

'Impudice.

BALLIO.

Itást.

PSEVDVLVS.

Sceleste.

A. numinū **Z** 357. **CA.** **F.** om. reliqui adsiste altrinsecus
atque **DBFZ.** Nihil nisi **AM** legi in **A** potuit. adsistera trinsecus
atque **BCD.** Accentus insolentiam sic Bothius tollere sibi visus
est: adsiste atque altrinsecus, vitioso dactylo admissio. Fortasse
scriptum erat adsiste álterim atque tunc ónera: vid. *Mus. phil. n.*
VII, p. 476 358. pretorem **BD.** aequé *Pylades.* atque
libri ut emittar manu *Camerarius.* lite mittar manus **BCD.**

litem utar manu **F.** lite utar manu **Z.** licet utar manu *codd. Pyladis*

Haec autem horum proximorumque in B descriptio est:

Numquam ad pretorem atque cursim curram lite mittar manus In-
gere mala multa.

P. Iam ego te differam dictis meis impudice. B. ita est. P. sceleste.

B. dicet uera.

P. Verbero. B. quid pini. C. bustirape. B. certe. C. furcifer. B. facta optime.

C. Sociofraude. B. sunt meaec ista. P. parricida. B. perge tu. P. sacrilege.

B. Fateor. C. periura. B. uetera uaticinamini. C. legirupa. B. ualide.

P. Permlies adolescentum. B. aocerrame.

C. Fur. e. q. s.

359. **CA.** om. **BCD**

360. impudice pro imp. **AD**

ITAST

BALLIO.

Dícis uera.

PSEVDVLVS.

Vérbero.

360

BALLIO.

Quíppini?

PSEVDVLVS.

Bustírape.

BALLIO.

Certo.

PSEVDVLVS.

Fúrcifer.

BALLIO.

Factum óptume.

PSEVDVLVS.

Sóciofraude.

BALLIO.

Súnt mea istaec.

PSEVDVLVS.

Párricida.

BALLIO.

Pérge tu.

CALIDORVS.

Sácrilege.

BALLIO.

Fateór.

A. ita est reliqui dicis (**A**), *Scutarius*. dicet **CDF**. dies **Z**
 361. PSEVD. bis posui pro CAL. CERTO **A**. certe reliqui
 factum **FZ** cum **A**. facta **CD** optime **F** 362. Ps. **R**.
CA. libri sociofraude **BCZ**. fotiofraude **D**. focifraude **F**. so-
 ciofraude **A**. sociofrude *Pareus* MEAISTAEC **A**, *Guyetus*.
 mea ec ista **C**. mea ^hec ista **D**. mea haec ista **FZ**. mea eccista *Bothius*

CALIDORVS.

Periure.

BALLIO.

Vótera uaticinámini.

CALIDORVS.

Légirupa.

BALLIO.

Validé.

PSEVDVLVS.

Pernicies ádulescentum.

BALLIO.

Acérrume.

CALIDORVS.

Fúr.

BALLIO.

Babae.

PSEVDVLVS.

Fugitiue.

BALLIO.

Bombax.

CALIDORVS.

Fraús popli.

BALLIO.

Planíssume. 365

PSEVDVLVS.

Fraúdulente.

363. CAL. Sacr. *R*. Ps. Sacr. *libri*uaticinamin *C*364. PERNITIES *A*. pernicies *FZ*. permilief *CD*

adulescentum

F (non *A*)365. babae *ABZ*. babe *C*. habe *D*. abi *F*bombax hinc receptum. in Gloss. Plaut. bompax *C*CA.] Ps. *F*popli *Bothius*. populi *libri*366. fraudalente *C*.

CALIDORVS.

Impûre leno.

PSEVDVLVS.

Caenum.

BALLIO.

Cantorés probos.

CALIDORVS.

Vérberauistí patrem atque mâtrem.

BALLIO.

Atque occidí quoque

Pótius quam cibúm, praeberem: núm peccaui quíppiam?

PSEVDVLVS.

'In pertussum ingérimus dicta dóhium: operam lúdimus.

BALLIO.

Númquid alium me étiam uoltis dícere?

CALIDORVS.

Ecquid té pudet? 370

BALLIO.

Téd amatorem ésse inuentum inánem quasi cassám nucem.

Vérum quamquam múlta malaque dícta dixistís mihi,

impure, non imp., **AC** : inter IMPURE et LENO personae spatium **A** Ps. (post leno) **FZ**. CA. (iteratum) **BCD**

CAENUM **A**. cenum reliqui 367. Verberasti **B** quoque

sup. scr. **D** 368. PRAEBEREM **A**. prehibere **B** 369. In

pertussum **CD**. Inpertus sum **Ba**. Inpertusum **BbFZ** inger-

rimus **C** docta **B** 370. Nunquid (**A**), Scutarius. Nunc-

quid **BC**. Nūque **D**. Nūquā **FZ** alium me Gruterus. alium

BCD cum **A**. aliud **FZ** uoltis **Z** ecquid te Pylades.

ec quite **BCD**. ecqui te **FZ**. HAECA IDTE **A** 371. Ted Came-

nerius. TEN **A**. Te reliqui ESSEINVENTUM **A** ut videtur, Bothius.

inuentum esse reliqui 372. UERUM **A**. Sed reliqui MALAQUAE

A. mala que, **BCZ**. mala que **D** dicta dixistis mihi **B**. in me

dicta dixistis mihi libri cum **A**. in me q. d. modo Pylades

'Nisi mihi hodie attulerit' miles quāque quas debēt minas,
Sicut haec est praestituta summa ei argentó dies:
Si id non adfert, pōsse opinor facere me officiū meum. 375

CALIDORVS.

Quid id est?

BALLIO.

Si tu argentum attuleris, cū illo perdideró fidem:
Hóc officium mēumst. magis operae sí sit, plus tecū loquar.
Sét sine nummo frústra's qui me tūi misereri póstulas.
Haec meast senténtia: at tu, hinc pórro quid agas, cónsulas.

CALIDORVS.

Iamne abis?

BALLIO.

Negóti nunc sum plénus.

373. mihi hodie visum est in lacera vestigia codicis *A* (MMI.....)
quadrare. mihi reliqui. mi actutum *Guyetus*. mihi iam *Bothius*
mites *BCDa* 374. prestituta *B* summa ei *Gruterus*.
SUMMA • 1 *A*. summe *B*. summe reliqui. summa *Lipsius Ant. lect.*
IV, 4 et ei post argento addens Acidalius. numerando Camerarius
375. IDNONADFERT *A*. If non aderit reliqui ME OFFICIUM *A*.
officium reliqui. officium me *Camerarius* 376. quom illo *B*
PERDIDERO *A*. perdiderim reliqui, nisi quod Perdiderim (sic) *B*
inter fidem et hoc personae spatium *D* 377. OFFICIUM
NEUMESTMA • • OPERASI *A*: quae sic ut edidi interpretatus sum.
meum est officium. ego operae si reliqui, nisi quod officium *D*, opere
CDFZ 378. sine nummo *B*. sine argento libri cum *A*. Quae
vocabula permutata sunt v. 643. Cf. *Prol. Trin. p. CXLVIII*
FRUSTRAESQUI *A*. frustra est quod reliqui, nisi quod frustra *Da*.
frustra es quod *Scioppius Susp. lect. I, 13* 379. Hec *C*
SENTENTIAMEAST *A*. mea est sententia reliqui, nisi quod sententia
B at *Bothius. ut libri cum A* consulas] *COSEL. I. 5 A*
380. CA. om. *C* habet *HCB* BA. om. *BCD* sine
spatio NEGOTI *A*. negotii *BCD*. negotii *FZ* NUNC *A, B*.
om. reliqui Ps. *BEFZ*. BA. *CD*. BALLIONE continuabat Bo-

PSEVDVLVS.

Paulo póst magis. 380

'Illic homo meúst, nisi omnes dí me atque homines déserunt.
 Éxossabo ego illúm simúlter ítidem ut muraená[m] coquos.
 Núnc, Calidore, té mihi operam dáre uolo.

CALIDORVS.

Ecquid ímperas?

PSEVDVLVS.

Hóc ego oppidum ádmocnire, ut hódie capiatúr, uolo.
 'Ad eam rem usust hóminem astutum, dóctum, scitum et
 cállidum, 385

Qui ímperata ecfécta reddat, nón qui uigilans dórmíat.

CALIDORVS.

Cédo iam mihi, quid és facturus?

thius PAULLO *A* 381. meus est libri cum *A* NI-SI *A*
 dli *F* Ceterum simillimus est v. 600, unde intelligitur
 nisi . . . deserunt cum eis quae praecedunt iungenda esse, non cum sqq.
 382. Exossabo ego illum simulter ítidem Nonius p. 170: unde
 Exossuabo simulter ego illum ítidem *F*. EXOSSABO EGOLLUMSIMILITER
 ITIDEM *A, Z*. Exossabo similiter ego illum ítidem *BD*. Exossabitur
 similiter ego illum ítidem *C* murtenam *C*. murenam reliqui cum
A quoquo apparuit in *A*. quoquif *B*. quoquif *CD*. quoquif *Z*.
 coquif *F* 383. NUNCCALUDORETEMIHIOPERAMDAREUOLO *A*. Sed
 nunc Calidore operam mihi te uolo dare reliqui, nisi quod callidore *Z*
 ecquid *CDFZ* cum *A*. quid *B*. quin Acidalius 384. Ps.
 om. *F* opidum *DF* amenire *F* uapiatur *Z*
 Ceterum redit hic versus in interpolatis vv. 586 sq. 385. rem
 usust *CDZ*. REMUSUSEST *A*. remus et post rasuram ust *B*. rem
 usul ef *F* hominem astutum doctum cum reliquis *A*, in quo
 scitum et legi non potuit. In *B* Scitum scriptum est in medio versu
 callidum *CDFZ*. calidum *B*. CALLIDO *A*: unde gravis suspi-
 cio oritur etiam homine astuto docto scito Plautum scripsisse
 386. Cui *D* imperata ecfécta *B*. imperat haec facta *CDZ* et,
 nisi quod hec, *F*. IMPERATAEFFECTA *A* non] Ps. non *F*
 domiat *D* 387. iam *R*. om. libri cum *A* ef *F* cum *A*,

PSEVDVLVS.

Témperi ego faxó scies.

Nólo bis iterári: sat sic lóngae fiunt fábulae.

CALIDORVS.

'Optumum atque aequíssimum oras.

PSEVDVLVS.

Própera: adduce hominem húc cito.

CALIDORVS.

Paúci ex multis sùnt amici, hómini certi quí sient. 390

PSEVDVLVS.

Égo scio istuc: érgo utrumque tibi nunc delectúm para,

'Atque exquaere ex illis multis únum, qui certús siet.

CALIDORVS.

Iam híc faxo aderit.

PSEVDVLVS.

Pótin' ut abeas? tibi moram dictís creas.

Pius. est reliqui temperi *Glossarium Plautinum et ut visum*
est A. tempori reliqui 388. N.... bis *B* cum rasura

iterari: sat *Bothius. iterari* at *BC*. itari ac *D*. iterare. sat *FZ*

389. OPTUMUM *A, FZ*. Optimum *BCD* ARQUISSIMUM *A, Z*.
 equissimum *BCDF* adduce *R*. adduc (*A*)*F*, *codd. Pyladis*.

adhuc *BCD*. addiac *Z*, unde adi ac *Scutarius* hominem huc
 cito *R*, quia post HOMINEM septem vel octo, quae tamen legi non
 potuerunt, litteras in *A* numeravi. hominem scito *C*. hominem cito

reliqui 390. CALIDORO tribuimus cum *F*: PSEVDVLO continuant
 reliqui CERTIQUI *A*. qui certi reliqui 391. Ps. Ego scio

istuc. ergo utrinque *F*. CA. Ego scio istuc. Ps. ergo utrimque re-
 liqui, nisi quod utrinque *Z*. EGOSCIOISTUN....G....UMQ *A*. utrumque
 iam *Acidalius*: qui etiam de utcumque cogitabat delectum

(*A*) *Z*. dilectum reliqui, *Fleckeisenus Exerc. p. 18* 392. Atque
 exquaere ex illis multis unum *R*. EXMULTISATQ EXQU....ILLISM...ISU-
 NUM *A* (ubi tamen septima a fine littera visa est *C* esse). Ex multis
 exquire illis unum reliqui. Ex illis exquire multis unum *Bothius*

qui]quasi *F* 393. CA. om. *C* hoc *Z* Ps. om. *BCD*
 sine spatio abeas *F*, *Beroaldus*. habeas *BCZ*. 'abeas *D*

tibi] CA. tibi *FZ* moram dictis creas] moré geram *F*

Postquam ille hinc abiit, tu ástas solus, Pseudúle.
 Quid nunc acturu's, póstquam erili filio 395
 Largítu's dictis dápsilis lubéntias?
 Quoi néque paratast gútta certi cónsili,
 Neque ádeo argenti * * * *
 Neque éxordiri primum unde occipiás, habes,
 Neque détexundam ad télam certos términos. 400
 Set quási poeta, tábulas quom cepít sibi,
 Quaerít quod nusquam géntiumst, reperít tamen:
 Facit illut ueri símile, quod mendáciumst:
 Nunc égo poeta fíam: uigintí minas,

Act. I. Scen. 4. Novam scenam ordiuntur libri, PSEVDOLVS SERVVS DV. inscriptam in B; PSEVDOLVS in reliquis. Vnius versus interstitium est in A 394. ille hinc Guyetus. Illic hinc libri cum A. Illic Bothius nuper adstas F (non A) PSEUDOLE A, Iuntina. pseudols B. pseudolus reliqui 395. acturus scribebatur 396. LARGUS A. Largitus reliqui dictis dapsilis lubentias? B. dictis dapsilis? ubi sunt ea? libri (nisi quod ut pro ubi F): nec discrepat A. Quod defendebat Dousa Expl. III, 30, et sic interpungens Largitus, dictis dapsilis Gulielmus c. 2. dicta es dapsilla? commendabat Lipsius Ant. lect. I, 17, dicta dapsilla es Lambinus 397. quoi A. Qui BCD. cui FZ paratast gutta B. parata gutta BCDFZ (nisi quod gutta F). PARATUSTQUICQUAM A CONSILI A. consilii reliqui 398. Neque adeo argenti: neque nunc quid faciam scio libri cum A: interpolatione manifesta, qua aliquid huiusmodi expulsum est:

Neque adeo argenti inueniundi ulla spes adest.

399. OCCIPIAS HABES A, B. accipias habeas reliqui, nisi quod accipeas Ca. occipias 'alibi scriptum esse' dicit Pius 400. detexundam ad Guyetus. ad detexundam libri cum A, nisi quod DETEXUNDAM A, detexundum F 401. CUMCEPIT A. cum cepit BD. cū caepit Z. concepit C. cōceptas F 402. Querit BCDEF GENTIUMST A. si gentium BCD. est gentium FZ REPERIT A, Scutarius. repperit BCDZ. Reppet h. e. Reppererit F 403. Fecit B illut B. illud reliqui mendatium CD est libri 404. MINAS A. minae reliqui, nisi quod mine D

Quae nūquam nunc sunt gēntium, inueniām tamen. 405

Atque égo me iam pridem huic daturum dixeram,

Ac uólui inicere trágulam in nostrúm senem:

Verum is nescio quo pácto praesensit prius.

Set cónprimunda uóx mihi atque orátio est:

Erum éccum uideo huc mēum Simonem uná simul 410

Cum sũo uicino Cálliphone incédere.

Ex hóc sepulcro uétere uigintí minas

Effódiam ego hodie, quás dem erili fílio.

Nunc húc concedam, ut hórū sermoném legam.

405. nusquam nunc **BCDZ**. NUNCNUSQUAM **A**. nusquam **F**

406. ego me iam pridem huic **R**. ego huic iam pridem me *libri*, nisi quod huic *sup. scr.* **D**. Sed EGOM — apparuit in **A**. huic iam pridem ego me *Guyetus* ante DATURUM visum est ESSE exstare in **A**

407. INICERE **A**. iniicere 'prisca exemplaria' Pii. incipere **BC DFZ** 408. present it **D**. present it **Z**. present id **F**, sed d

littera postmodum erasa 409. CONPRIMUNDAUOXMIHIATQUEORATIONEST **A**. conprimendaest uox mihi atque oratio *reliqui*, nisi quod cóprimendaest (vel comp.) **CDZ**, compmendaest **F** — mihi uox **Z** — oratio **BC** Ceterum redit hic versus infra 788 410. Etum]

uerum **C** huc meum Simonem una **R**. huc simonem una *libri* cum **A**. istuc simonem una *Pylades*. huc una Simonem *Camerarius*

411. cum **A, FZ**. Quom **B**. quem **CD** caliphone **Z**. caliphone *reliqui* cum **A** 412. SEPULCRO **A**. sepulchro *reliqui* uiginta **Ca** 413. Effodiam cum *reliquis* **A** quas **D**

SIMO. CALLIPHO. PSEVDVLVS.

SIMO.

Si dé damnosis aut si de amatóribus 415
 Dictátor fiat núnc Athenis 'Atticis,
 Nemo ánteueniat fílio credó meo.
 Ita núnc per urbem sólum sermoni ómnibust,
 Eum uélle amicam líberare et quaérere
 Argéntum ad eam rem. hoc álii mihi renúntiant: 420
 Atque id iam pridem sénsi, et subolebát mihi,
 Set díssimulabam.

PSEVDVLVS.

Iám illi [subolet] fílius:

Act. I. Scen. 5. SIMO CALLIPHO PSEUDOLUS A. Simo Pseudolus Calipho F. SIMO. CALLIPHO. SENES II. PSEVDOLVS. SER. DV. B et, nisi quod SERV' pro SER. DV., DZ. om. C

415. Si de] Vide *F* dampnosif *D* *AUTSIDE A, Bothius.*
 aut de reliqui. natis et *Pylade duce Camerarius* 417. ANT.....T
A, quod anteueniat interpretatus sum. antecedit reliqui 418. so-
 lum sermoni omnibust *R: nisi solum hoc malueris. SOL...SERMONI*
 OMNIBUSEST *A. solu sermone est omnibus B. solus sermone omnibus*
Da. solus sermone est omnibus CDb. solus sermo est omibust Z.
 soluit sermonem cum omnibus *F* 419. querere *BCD*
 420. alii] ALI *A ut videtur* renunciant *B (non A)* 421. adque
D id] HOC *A* et om. *C* subolebat *R. SUB...LIE...T A*
h. e. SUBOLLEBAT ut videtur. subolet reliqui, nisi quod sudolet Da
 422. prodiit e solo *A, in quo haec legi potuerunt:*

SERDISSIMULABAM IAMILLI.....IFILIUS

Vnde apparet alterum hemistichium PSEVDVLO tribuendum esse
 illi subolet. *R, sed ut aliud quippiam latere oporteat. illudetur*
Bothius. illi notus coni. Maius: quanquam nec ultima littera ullo
modo S est nec prima post ILLI visa est N esse posse. Alteram
notavi S videri vel fortasse B: paenultimam, quanquam paene
totam evanidam, non nimis abhorrere ab S formae similitudine

Occísast haec res, haéret hoc negótium.

Qua in cómmeatum uólueram argentárium

Proficisci, ibi nunc mihi óppido opsaeptást uia. 425

Praesénsit: nihil est praédae praedatóribus.

CALLIPHO.

Hominés qui gestant quíque auscultant crimina,

Si meo árbitratu líceat, omnes péndeant,

Gestóres linguis, aúditores aúribus.

Nam istaéc quae tibi renúntiantur, fílium 430

Te uélle amantem argénto circumdúcere,

Fors fúat an istaec dícta sint mendácia.

Set sí sint ea uera, út nunc mos est, máxume,

Quid mírum fecit? quíd nouom, adulescéns homo

423. Ps. praemittunt **D^bFZ**. om. **BCD^a** Oclofa **F**
est libri cum **A** HAERET pro heret solus **A** negocium **BZF**

424. Qua in Scaliger: Quo in Camerarius. Quin **BCDZ**.
Quom **F** comeatum **CD** uolueram **R**. uolui libri cum **A**,
uolui hinc Hermannus apud Beckerum Quæst. p. 106. iam uolui
Lambinus: cui praestabat uolui iam Transposuit Bothius:
Quo comm. uolui in arg. 425. profisci **CD** ibi nunc mihi

R. ibi nunc libri cum **A**. nunc ibi Guyetus. 'probior est lectio illi':
Pius OBSAEPTASTULA **A**. obsepta est uia Camerarius. opsa ep-
tastula **BC**. opsaeptastula **D**. opposta obstacula **F** et, nisi quod op-
posita, **Z** 426. p̄sens it **C** predae **B**. praede **CDZ**

predatoribus **C** 427. CA. om. **CD^a** 428. leceat **C**

429. sauribus **B^a** 430. ISTAEC **A**, **B**. istae **CD**. ista **FZ**

que **C** 432. FORSFUATANISTARC **A**. Forfitan ea tibi reliqui.

Fors sit an ea tibi Bentleius in Adelph. I, 1, 30 SINT **A**, **B**.

sunt reliqui: quod, et Bentleio fraudi fuit et Handio Turs. II, p.
716 mendatia **D** 433. SINTEAUERA **A**. ea uera sunt reliqui;

omisso nunc Bentleius. uera ea sunt Camerarius . mos **A**, **B**.
om. **CDFZ** est maxime iungebantur ante Acidalium. In

A post est hi apices apparuerunt: MAXUMI^{11.1} BEN —: quorum
extremi visi sunt ad BEN — spectare 434. nouom **B**. NOUM

A. nouum reliqui adul. **ABC**, adul. **DFZ**: itidem v. 437

Si amát, si amicam hberat?

PSEVDVLVS.

Lepidúm senem.

435

SIMO.

Vetus nólo faciat.

CALLIPHO.

'At enim nequiquám neuis:

Vel tú ne faceres tále in adulescéntia.

Probúm patrem esse opórtet, qui gnatúm suum

Essé probiorem, quam ípsus fuerit, póstulet.

Nam tú quod damni et quód fecisti flágití,

440

Populó uiritim pótuít dispertírier.

Id núnc mirare, sí patrissat fílius?

PSEVDVLVS.

Ω Zεῦ, Zεῦ, quam pauci éstis homines cómmodi.

En, illuc est patrem ésse, ut aequomst, filio.

-
435. Ps. om. **C** 436. Si. et mox CA. om. **C** Ve-
tus]uerum **F** at enim nequiquam **BC**. at enim nequicquam
DFZ. NEQUIATENIMQUAM **A** neuis]uif **Z** 437. adulescen-
cia **B** 438. patrē **C** 440. dampni **D** flagitii libri
441. postulo **Da**. paulo **F** dispartirier **Z** 442. Id nunc
R: item nuper Bothius. Id ne tu libri. cf. *Prolog. Trin. p. cxxxviii*.
mirare 'legi alibi' Pius scribit. mirari **BCDEZ**. mirari **F**, Be-
roaldus patrisat **D**. patrizat **F** 443. Ps. Ω Zεῦ Zεῦ **R**.
ozer **BCD**, nisi quod P praemittit **R**. ὦ Ζεῦ **Z**. azer **F**
commodi. || En illuc est **R**. commodiem || Illic est **BCD** (nisi quod
ēq pro est **D** h. e. esse **Da**, est **Db**). comodiem. || Ps. illum esse
F. commodiorem || Illic esse **Z**. In **A** quoque alter versus ab **ILL**.
incipit. comodi. || Hem illuc est *Pylades*. comodi. || Ehem illuc
est *Camerarius*. Enim pro Hem nuper Bothius esse ut aequum
est idem. esse ut equo est **BCD**. esset ut equior **Z**. esset ut equus **F**

SIMO.

Quis loquitur hic? meus hic quidem seruost Pseudulus. 445
 Hic mihi corrumpit filium, scelerum caput:
 Hic dux, hic illist paedagogus: hunc ego
 Cupio excruciar.

CALLIPHO.

Iam istaec insipientiast,
 Sic iram in promptu gerere. quanto satius est
 Adire blandis uerbis atque exquaerere, 450
 Sintne illa necne sint, quae tibi renuntiant?

SIMO.

Tibi auscultabo.

PSEVDVLVS.

'Itur ad te, Pseudule:

Orationem tibi para aduersum senem.

445. Si. Quis *Camerarius*. quis *A*. S. Si quis *B*. *vacuo spatio praemisso* si quis *C*. Si. si quis *DZ*. Si. sed quid *F*, *codd. ant. Pyladis*

loquitur hic *B*. hic loquitur *libri cum A* quidem seruost *B*:
 nisi quidemst seruos *males*. est quidem seruost *libri* pseudulosus *Z*

447. Illi est *Gulielmus, Doussa Expl. III, 30*. ille est *B*. ille
 est *reliqui* pedagogus *libri* 448. excruciare *C* *CA. om.*

C. Ps. Z sola istec *C* insipientia est || Sic iram *Camerarius*. insipientia si || Iram *B*. insipientia si iram *reliqui*. INSIPIENTIAST *apparuit in A* proptu *B* gereres *F* facius *B*

450. EXQUAERERE *A* exquirere *reliqui* 451. Sintne illa necne
 sint, quae *B*. sint illa nec ne sint quae *FZ*. Sint illa negnes inique *BC*. sint illa ne gnesini quae *D*. SINTNEILLAUERANECEKQUAE *A*,

non omisso TIBI renuntiantur *FZ*, nisi quod e pro t *Z*. renunciant etiam *codd. Pyladis*

452. 453. 454 hoc ordine *B*:
 454. 452. 453 *libri cum A*, primum continuantes *CALLIPHONI*

452. *Personarum nomina usque ad v. 523 (praeter unum v. 509) omnia om. C* abscultabo *B*. auscultabo igitur *Pylades*

'*eo vett. codd.*', quod fidem vix habet. Vnde profectus auscultabo
 ego *Acidalius* ad te *FZ*. adie *BCD*. ad me *Donatus in*

Andr. I, 5, 16 453. Oracionem *B* ADUORSUM *A*. aduersum

Bonus ánimus in malá re dimidiúmst mali.

Erúm saluto primum, ut aequomst : póstea,

455

Si quíd superfit, id uicino inpértio.

SIMO.

Salué. quid agitur?

PSEVDVLVS.

Státur hic ad hunc modum.

SIMO.

Statúm uide hominis, Cállipho, quam básilicum.

CALLIPHO.

Bene cónfidenterque ádstitisse intéllego.

PSEVDVLVS.

Decet innocentem, quí sit, atque innóxium

460

Seruóm superbum esse áput erúm potíssimum.

CALLIPHO.

Sunt quae te uolumus pércontari, quae quasi

BFZ. aduersum **CD**

454. DIMIDIUMST **A.** dimidiust **BCD.**

dimidium est **FZ**

455. Herum. salutato **Z**

Herum, non
ft

Erum, hoc loco **C** praeter morem

aequost **BC.** equom **D.**

equom ē **Z.** equumst **F**

456. superfit **D,** Camerarius. superfit

FZ, vulg.: nec discrepantiam notavi e **BC,** in quibus utrum
exstet, ambiguum visum est Pareo Gruteroque

id uicino **R.**

uicinos libri cum **A.** uicinum hoc **I.** Cotteritius apud Taubmannum

INPERTIO **AB.** impertio **CD.** impartio **FZ,** codd. Pyladis

457. Si. om. **D**

Ps.] Si. **D**

458. Si. om. **BD**

calipho

F quam basilicum Rittershusius: idemque Scaliger adscripsit

addita **V.** nota, qua vetus codex alibi significatur. qui ambasilicum

B. qui ambas illicū **C.** qui ambas illicum **D.** qui amabas illicum **F.**

quasi basilicum **Z**

459. CA. om. **B.** Ps. **D**

confidenter

que adstitisse **B.** confidenter que te adstitisse **CDZ.** confidenter q̃

astitisse **F** intellego **BD.** intellegē **C.** intellige **Z.** intelligo **F,**

Beroaldus

460. Ps.] Si. **D**

innocens qui **F.** innocens quin

codd. Lambini

innoxium Bothius. innoxius libri

461. Seruom

B. seruom reliqui

apud erum] atque hero **F,** cod. Scaligeri

potissimum libri

462. CA.] Ps. **D**

que **C** perconctari **D.** que **B**

Per nébulam nosmet scimus atque audiuius.

SIMO.

Conficiet iam te hic uérbis, ut tu cénseas

Non Pseúdulum, set Sócratem tecúm loqui.

465

Quid ais?

PSEVDVLVS.

Iam pridem tú me spernis, séntio.

Paruam ésse aput te míhi fidem ipse intéllego.

Cupis me ésse nequam: támen ero frugí bonae.

SIMO.

Fac sis uaciuas, Pseúdule, aedis aúrium,

Mea út migrare dícta possint quó uolo.

470

PSEVDVLVS.

Age lóquere quíuis, támetsi tibi suscénseo.

SIMO.

Mihíu dónino seruos tú suscenses?

PSEVDVLVS.

Núm tibi

Mirum íd uidetur?

465. *personae spatium praecedit in CD*

466. Quid ais?

Ps. iam **B**. C. Ita est, iam **B**. Ita est iam **C**. Ps. Ita est iam *reliqui*, nisi quod Ista **D**

467. *vacuum spatium praecedit in C, Si.*

in **D**. SIMONI tribuendum esse ipse suspicor, sed sic mutatum:

Paruam esse aput me tibi fidem ipse intellegis ipse **BDF**,

codd. *Iyladis*, et sup. scr. **C**. esse **Z** intelligo **Z** 468. Ps.

praemittit **D**, spatium **C** bone libri 469. Fax si sua ciua

B. Fac sis uaciuas **D**. Fac sis uacuas **FZ** 470. *spatium prae-*

cedit in **C** Me aut **B**. mea et **Z** dicia **B** 471. Ps.]

spatium **D** succenseo **DFZ** 472. Si.] spatium **D**

Michin **B** seruus solus **A** succenses **FZ**. susc etiam **A**

num **R**. iam libri. nam Bothius. itan Acidalius

SIMO.

Quin hercle, ut tu praédicas,
 Cauéndumst mi aps te iráto, atque haut alió modo
 Me uérberare, atque égo te soleo, cógitas. 475.
 Quid cénsest?

CALLIPHO.

Edepol mérito esse iratum árbitor,
 Quom aput té tam paruaſt éi. fides.

SIMO.

Iam sic sino

Irátus sit: ego, né quid noceat, cáuero.
 Set quíd ais? quid, quod rógo te?

PSEVDVLVS.

Si quid uís, roga.

Quod scíbo, Delphis tibi responsum dúcito. 480

473. Si. om. **D** .quin hercle **R**. hercle qui **BDZ**. ercle qui **C**. hercle quin **F**, Pistoris, et transponens tu ut Acidalius. hercle cui Ladewigius. hercle sine qui affert Bentleius in Phorm. II, 3, 31. Ceterum in **A** quoque CLEQUIUTTUPRAEDICAS legere visus sum predical **B** 474. spatium praecedit in **CD** cauendum est **F**. cauendust **Z**. Cauendus ē **B**. cauendus est **C**. cauend est **D** apste **B**. abs te reliqui atque haut alio **R**. atque alio tu libri, sed io e corr. **B**. haudque alio tu Bothius
475. tu soleo **C**. ut soles 'in priscis exemplaribus' esse Pius dicit
476. Quid censet? Si. edepol **D** et spatio pro Si. relicto **C**. Quid censet? **C**. edepol **B**. Ps. Quid censet? Si. edepol **FZ**. **CA**. Quid censet? edepol Acidalius. 477. Quom **B**. Cum reliqui tam paruaſt ei **R**. parum stet **Z**: defensum ab Acidalio. parum ste **BCD**. paruum est **F**, cod. Scaligeri. parum siet Lipsius Ant. lect. IV, 4. stet parum Bothius. Licebat etiam tam parui eius stet, vel fides in fide mutato tam parua (an paruae) sit fidel **F**, cod. Scal. Si. **B**. Ps. **DFZ** ante iam spatium **D** 478. ante cauero spatium **D** 479. Sed **B**, Saracenus. Si. Sed **DFZ** quid, quod rogo te **R**. quid hoc quod te rogo libri si quid] d e corr. **D** 480. Quod] Siquid **F** ducito **R**. ducito libri

SIMO.

Aduórte ergo animum et fác sis promissí memor.

Quid aís? ecquam scis filium tibícinam

Meum amáre?

PSEVDVLVS.

Ναὶ γάρ.

SIMO.

Líberare quám uelit?

PSEVDVLVS.

Καὶ τοῦτο ναὶ γάρ.

SIMO.

Écquas uigintí minas

[Per súcophantíam átque per doctós dolos].

485

Paritás ut a med aúferas?

481. Si. **B**, Saracenus. om. **Z**. Ps. **DF** aduorte Plus, Beroaldus. auorte libri et om. **F** faxil promissis **BCD**

482. Quid ais? ecquam Pylades. Si. quid ais? ecquam **DFZ**.
P. Quid aff? S. ecquam **B**, Scutarius 483. Ps. om. **CFZ** sine
spatio ναὶ γάρ Bothius: ναὶ ναὶ Gronovius. nae gar mea est **B**.
negar mea ē reliqui. negare mea est Pylades. negare meum est coní.
Camerarius. οὐ δὲ τοῦτο negare Lambinus. Graeca esse primus vi-
derat Petitus Misc. II, 18, non tamen Graeca potius quam bar-
bara comminiscens Si. **B**, Pylades. om. reliqui sine spatio

qua **B** 484. Ps. Pylades. C. **B**. om. reliqui καὶ
τοῦτο ναὶ γάρ Bothius. Cetuton kaito itone graf **B**. ceu ton kaito ito
negarif **C**. centon Kaito ito negarf **D**: item, nisi quod negari, **Z**,
simul vacuo spatio non exiguo ante ceuton relicto. ceu tu an ita
negarf **F**. seu tu aut ita negari cod. Scaligeri. καὶ τοῦτο καὶ τοῦτο
nego auctore Camerario vulgatur. δὲ nec τοῦτο negare Lambinus

Si. **B**, Saracenus. om. reliqui equal **BCD** 485. uncis
inclusi, ut qui redsat post v. 527, ubi aptior ei locus sicophanti
amatque **BD**, et ut nti e. corr. sit in **B**. sicophantiam atque **CZ**,
lyc. atque **F** 486. ut a med auferas **B**. ut a me auferas **B**. ut
me auferas reliqui. ut auferas a me Camerarius te **B**. te ego libri

PSEVDVLVS.

Abs te aúferam?

SIMO.

Ita: quás meo gnato dés, qui amicam liberet?

Fatére? dic.

PSEVDVLVS.

Kaì τοῦτο ναί, καὶ τοῦτο ναί.

SIMO.

Fatétur. dixin, Cállipho, dudúm tibi?

CALLIPHO.

Memini.

SIMO.

Quor haec, tute úbi rescuisti ílico,

490

Celáta me sunt? quór non rescui?

PSEVDVLVS.

Éloquar:

Quia nólebam ex me mórem progigní malum,

-
487. Si. **BF**, *Saracenus. om. reliqui* meo gnato **FZ**.
 ame cognato **CD** et cum ras. post e **B** 488. Fatere? dic. Ps.
καὶ τοῦτο ναί, καὶ τοῦτο ναί Bothius: Fateri δεῖ καὶ τοῦτο ναί. Ps. καὶ
τοῦτο ναί Camerarius, uni autem PSEVDULO omnia tribuens Taub-
mannus. Fateri di chaytoyna P. Chaitoyionai B. fateri Dichaytoyna
chaitoyionai C. fateri Dichay toyna et post magnum spatium chai-
toyionai D. fatere Dycal toyna (spat.) chaytorionai Z. fateri dicat
(spat.) torna carthorionai F. fatetur dicar toina carthiovia nai cod.
Scaligeri 489. Si. Fatetur. dixin *Bothius. C. Fatetur. S. dixin*
B. fatetur. Dixin C. fatetur. Si. Dixin D et magno spatio prae-
misso Z. Ps. fatetur. Si. Dixin F callipho *Iuntina. caliphen Z.*
calipho reliqui 490. quor **B**. cur reliqui *hec B ead. m.*
hec C tute ubi **B**. tu ubi *libri. ubi tu Pylades* ~ *refluisti*
B. rescuisci D. ref sciuisti F rescuisti, ílico *Handius Turs.*
III, p. 210 491. cur libri *reflui BCD* Ps. *om.*
BCD sine spatio 492. Ps. praemittit **D** ex me morem
BCDF, *codd. Pyladis. te memorem Z* progigni *Scaliger,*

Eram ut suum seruos criminaret apud erum.

SIMO.

Iuberen tu hunc praecipitem in pistrinum trahi?

CALLIPHO.

Numquid, Simo, peccatumst?

SIMO.

Immo maxime.

495

PSEVDVLVS.

Desiste: recte ego meam rem sapio, Callipho.

Peccatan' ea sunt? animum aduerte nunc iam,

Quapropter te expertem huius amoris habuerim.

Pistrinum in mundo scibam, si dixem, fore.

et ante Bothium Gifanius Conlect. in Lucr. s. v. praegigni CDZ,
nisi quod preg. **D**. que gigni **B**. peregrini **F** 493. herum 'in

quibusdam exemplaribus non legi Pius dicit ut suum seruos

R. ut seruos libri. ut seruos suum *Camerarius*. ut ego seruos *Py-*
lades codices commemorans criminaret apud erum **C**. criminaret

apud erum **D** et, nisi quod herum, **FZ**. criminare ita pudorem **B**.
criminaret apud herum *Pius, Pylades (e codd.?)* 494. Si. om.

BD Iuberen tu **R**: Iuberen *Bothius olim*. Iuberes **FZ**, et
cum interrogatione idem nuper: sine interrogatione, sed *PSEVDVLO*

continuum, Scaliger. Iuberes **BCD**. Iuberet *Gruterus* pre-
cipite min pistrinum **B** 495. CA. om. **B** Simo, peccatum

est *Bothius*. peccatum est fimo libri Si. **F**, *Saracenus*. om.

BDZ imo perraro exemplo **B** maxime **BCDZ**

496. *PSEVD*. *Pylades*. Si. **BDZ**. om. **F** recte sup. scr. **D**

meam rem libri. rem meam inde a *Taubmanno editur* cal-
lipho **B**. callypcho **C**. calipho **FZ** 497. Si. praemittit **B**,

Ps. **DFZ**. *PSEVDVLO* continuavit *Pylades* Peccatan' ea *Bo-*
thius. Peccata mea libri 498. te expertem huius amoris **R**. te

expertem amoris nati libri: ubi nati e *glossemate est*. nati amoris te
expertem *Bothius*. Non recte de his *Naekius iudicat Opusc. I, p. 188*

499. Pistrinum **B** in mundo *Camerarius*. inmundum **BCD**.
ineundum **FZ** si dixem **R** (*coll. v. 542*). si id faxem libri,

quod offensioni non fuit *Bentleio in Phorm. IV, 5, 12*. si id faxim
proponebat vel etiam rectius si id faxim requirebat *Madvigius*

SIMO.

Non itidem scibas pistrinum in mundo fore,

500

Quom ea mussitabas?

PSEVDVLVS.

Scibam.

SIMO.

Quin dictumst mihi?

PSEVDVLVS.

Illut malum aderat, [istuc aberat longius:

Illut erat praesens,] huic erant dieculae.

SIMO.

Quid nunc agetis? nam hinc quidem a me non potest

Argentum auferri, qui praesertim senserim.

505

Ne quisquam credat nummum, iam edicam omnibus.

PSEVDVLVS.

Numquam edepol quoiquam supplicabo, dum quidem

Opusc. II, p. 69. Quanquam ne sic quidem satisfat sententiae fore R. mihi libri, nisi quod miki B. Illud asciscendum fuit ex hoc Charisii p. 180 testimonio: In mundo pro palam et in expedito et clto. Plautus in [excidit nomen fabulae] 'quia sciebam' inquit 'In pistrinum in mundo fore' Ceterum hunc versum deleri iubentem Osannum Anal. p. 208 non intelligo 500. Si.] N. (sic) B itidem R. a me libri pistrinum B in mundo BCD. inmundum FZ fore R. tibi libri. E glossemate et mihi et tibi sunt 501. Cum libri ea mussitabas FZ. eamuf scitabas BCD. ea mussitas Bothius Ps.] D. (sic) B quin R. cur non libri dictu est B. dictum est reliqui miki B.

502. Illut R. Quia illud Acidalius, Bentleyus in Heaut. IV, 2, 1. Quia aliud DFZ. Quid aliud C. Qui aliud B Quae inclusi, interpretis esse puto: de quo nihil suspicatus esse Bentleyus videtur. In B et ante istuc et ante aberat rasura est present B D

erant Pylades. erat libri diecule C 504. Si.] O. B 505. praesertim BCD 506. creda D nummum B 507. Nunc quam BCD quoiquam B. cuiquam reliqui

Tu uiuos uiues: tú mi hercle argentúm dabis:

Abs te équidem sumam.

SIMO.

Tu á me sumes?

PSEVDVLVS.

Strénue.

SIMO.

Exlidito mi hercle óculum, si dederó.

PSEVDVLVS.

Dabis.

310

Iam dico ut a me cáueas.

SIMO.

Certe edepól scio:

Si apstúleris, mirum et mágnum facinus féceris.

PSEVDVLVS.

Faciam.

SIMO.

'At si non apstúleris?

PSEVDVLVS.

Virgis caédito.

508. uiuos uiues **R** coll. v. 339. uiues libri. Alioqui licebat
 ipse inserere post hercle miki **B** 509. Si. **FZ**. **CA**. **D**.
CA. **BD** cum **C** me] mea **Ba** 510. Si. Exlidito **R**. **S**.
 Sex elidito **B**. Si. Excludito reliqui (nisi quod Si. om. **C**): non
 suspectum Faerno in Ter. Phorm. V, 8, 96. Si. exculpito Lambi-
 nus: quod tueri licet Bembini codicis auctoritate Ps. dabis
BD et sine Ps. **C**. Ps. si dabis **FZ** 511. SIMONI certe edepol
 e. q. s. **F** tribuit: CALLIPHONI reliqui 512. apfitteris (an apfu-
 teris?) **B**. abstuleris reliqui facinus feceris **B**. feceris facinus
 reliqui 513. Si. At si **R**. Si. si **BDFZ** et sine Si. **C**
 abstuleris **B**. abstuleris reliqui Ps. Pyladea. om. libri cedito libri

Set quíd, si apstulero?

S I M O.

Dó louem testém tibi;

Te actátem inpune habitúrum.

P S E V D V L V S.

Facito ut mémineris. 515

S I M O.

Egon' út cauere néqueam, quoi praedícitur?

P S E V D V L V S.

Praedíco, ut caueas. díco, inquam, ut caueás. caueo.

En, ístis tu hodie mánibus mi argentúm dabis.

S I M O.

Edopól mortalem gráphicum, si seruát fidem.

P S E V D V L V S.

Seruítum tibi me abdúcito, ni féceo. 520

S I M O.

Bene átque amice dícis: nam nunc nóñ meu's.

P S E V D V L V S.

Vin étiam dicam, quód uos magis mirémini?

514. Ps. praemittunt **DFZ**, non **B** abstulero libri

515. etatem **B** inpune, non imp., **B** ut e corr. **B**

516. nequam **B** cui libri praeditur **CD**. preditur **B**

517. Predico **BCD** 518. En, istis tu hodie manibus mi **R**. En istis mihi ut hodie manibus libri, nisi quod emisit **CD**, hem istis **FZ**, miki **B**. tu pro ut Pius 519. SIMONI tribui, quem libri CALLIPHONI, defensi a Ladewigio p. 1082 sq. 520. me om. **F**

fecero]ecfecero fuisse suspicor 521. CALLIPHONI primam partem versus, SIMONI alteram tribuit Bothius amice, **B**

dices **Z** nam nunc non meu's **R**: quanquam pro nam etiam aptius nempe fuerit. nam nunc nam meust **BCD**. nam nunc iam meust **Z**. nam nunc iam meus est **F**, Pylades. nam nunc haud meus est Gruterus. nam nunc es meus Guyetus. De nunc iam meu's vel nam iam nunc meu's cogitare noli 522. etiam **C**

S I M O.

Agédum: studeo hercle audire: te auscultó lubens.

PSEVDVLVS.

Prius quam ístam pugnam púgnabo, ego etiám prius

Dabo áliam pugnam cláram et commemorábilem. 525

S I M O.

Quam púgnam?

PSEVDVLVS.

Hem, ab lenóne hoc uicinó tuo

Per súcophantiam átque per doctós dolos

Tibícinam illam, túus quam gnatus déperit,

Ea circumducam lépide lenonem: ét quidem

Efféctum hoc hodie réddam útrumque ad uésperum. 530

S I M O.

Si quidem istaec opera, ut praédicas, perféceris,

523. *Eiectis glossematis unum versum effeci e duobus, qui hi sunt in B:*

C. Studie hercle audire. nam te dauscultu lubens.

S. Agedum. nam satis libenter te ausculto loqui.

A quo reliqui ita discrepant: CA. om. C — studio Z, studeo F — te ausculto DFZ, te auscultá C, ted ausculto Camerarius —

libent CFZ; — altero autem versu CA. pro Si. C 524. Ps.]

CA. C ergo Bothius 525. commerabilem B 526. hem

ab FZ. eme ab CD. emabe B lenone hoc B. hoc lenone

libri 527. sycoph. F. sicoph. reliqui 528. Tibicina illa

Salmasius tuf quam natuf B 529. Ea BCD, Scaliger,

Dousa. eam FZ lepide lenonem: et quidem Acidalius. lepidule

nomen. S. quid ē B. lepidule nomen. Si. quid ē CB. lepidule. Si.

mirum quidem est F. lepidule nomen. Si. mirum quidem est Z. lepido

lenonem. Si. quid est? Camerarius. lepidule nōne e 'priscis exem-

plaribus' affert Pius 530. Ps. praemittunt libri: om. Acida-

lius hoc hodie CFZ. ^{hoc} hodie D. hodie hoc B. Fuit fortasse

ego hodie hoc pro reddam lacuna est in B (sine rasura)

531. ista ec B. ista hec F ut]aut CD predicas BCD

Virtute tu regi 'Agathocli antecésseris.

Set si id non faxis, nūmq̄uid causaest, ilico

Quin te in pistrinum cōdam?

PSEVDVLVS.

Non unum in diem,

Verum hércle in omnis, quántumst. set si effécero, 535

Dabín mi argentum, quód dem lenoni, ilico

Tuá uoluntate?

CALLIPHO.

Iús bonum orat Pseúdulus:

Dabo inque.

SIMO.

At enim scín quid mi in mentém uenit?

Quid si hisce inter se cónsenserunt, Cállipho,

Aut dé conpecto faciunt consultís dolis 540

Qui argénto circumuórtant?

p̄feceris **F** 532. tu regi Agathocli **R**. regi agathocli **Z**. regi agatocli **F**. rei agathocli **CD**. rei agat hoc li **B** (*continuans is liante cefferis*). regis Agathocli, et antea Virtutem, *Pylades* 'ex codd. ant.'

antecēferis **D** 533. id **R**. om. libri nunc quid **B**

causae est *Camerarius*. causa est libri 534. pristrinum **B**

unum in diem, || Verum *Bothio duce* **R**. unum quidem diem modo, uerum *sublata versuum distinctione libri*. condam *deleto* unum quidem diem modo, || Verum *Acidalius* quantum est *Ca-*

merarius. quantus est **BCDZ**. quantum potest **F**, codd. *Pyladis*

536. lenon ilico **B** 537. post bonum *rasuram* **D**

538. inique **Z** 539. hisce **BCDFZ**. hice *Pylades* se. om.

C confecerunt **B**. confenserint **F** calipho **F** 540. de-

conpecto **B**. de conpacto **CD**. de cōpacto **FZ** consultis cum

Guyeto **R**, *quanquam non immemor Amph. I, 1, 211*. confutis libri

541. argento circumuortant *Lambinus*. me argento circumuertant libri. med argento emungant *Guyetus* audatior **CD**. auditior **B**

PSEVDVLVS.

Quis me audácior

Sit, si istuc facinus aúdeam? immo sic, Simo,
Si sūmus conpecti seu consilium umquam iniimus,
Quasi quom in libro scribūntur calamo litterae,
Stilis me totum usque ūlmeis conscribito. 545

SIMO.

Indíce ludos nūnc iam, quandó lubet.

PSEVDVLVS.

Da in hūnc diem operam, Cállipho, quaesó mihi,
Ne quó te ad aliut óccupes negótium.

CALLIPHO.

Quin rús ut irem, iám heri constitúeram.

PSEVDVLVS.

At nūnc disturba, quás statuisti, máchinas. 550

542. si sup. scr. **D** fatinuf **D** audeam ante *Acidalium Pylades*. audeam facere **B**. audeam dicere *reliqui* 543. conpecti siue *Acidalius*: conpecti seu *Bothius*. conspectif lue **B**. conspecti siue *reliqui*. conpecti aut *Guyetus*. Ceterum cf. *Prol. Trin. p. cccxxiv* iniimus *Bothius*, *Kampmannus de reb. mil. p. 33*, *Fleckeisenus Exerc. p. 28*. inimuf *libri*. iniuimuf *Camerarius*: atque ita *Bentleius in Andr. I, 3, 11* Sequuntur in libris haec:

De istac re aut si de ea re umquam inter nos conuenimuf nisi quod ista **F**, conueniamuf **BCD**. Quae delenda esse ut aperte insiticia dixi *Prol. Trin. p. cxxxI*. Deletis de istac re verbis acquieuit *Bothius* 544. cum in libro *Guyetus*. in libro cum *libri* calamo litterae **B**. litterae calamo *reliqui*, nisi quod *litere D*

545. ūlmeis]uel meis **F** 546. post ludof versum 550 inserit **F** nunciam **B**. nuntiam **D** 547. Ps. om. **BF** da in]dam **C** diem mihi **F**, omisso in fine mihi capho **B**. calipho **F** quefo **BD** 548. aliut **D**. aliud *reliqui* occupet **F** negocium **Z** 549. ut irem **FZ**. utirem **C**. uti rom **B** constitueram *scripsi Reizii exemplo apud Hermannum Elem. doctr. metr. p. 302*. constitueram *libri*. constituueram *Salmasius, Bothius* 550. At]iam **F** (vid. ad v. 546)

CALLIPHO.

Nunc nōn abire cōrtumat istae grātia:
 Lubidost ludos tūos spectare, Pseudule:
 Et si hūnc videbo nōn dare argentūm tibi
 Quod dixit, potius quam id non fiat, ego dabo.

SIMO.

Non démutabo.

PSEVDVLVS.

Námque edepol, si uōn dabis, 555
 Clamóre maguo et mūlto flagitábere.
 Agite ámolimini hīnc uos intro nūno iam,
 Ac mēis uicissim dáte locum falláclis.

SIMO.

Fiát.

CALLIPHO.

Geratur mós tibi.

PSEVDVLVS.

Set té uolo

Domi úsque adesse.

551. CA. om. **F** certumst **F**. certum est *reliqui* 552. Lu-
 bido est ludos **BCDFZ**. LUBIDOSTINLUDOS **A** 553. Etsi *vulgo*
 554. DIXIT **A**, *Saracenus*, dixi *libri* 555. Non demutabo
SIMONI tribuit Bothius: CALLIPHONI libri continent ^{si} non
D. si ^{non} **B**. 556. multo *Scaliger*. multom **B**. multitudo **Da**.
 multum **DbCFZ** flagitabere **FZ** cum **A**. flagit habere **B**.
 flagito abere **C**. flagitoabire **Da**. flagitoabere **Db** 557. P. *prae-*
mittit B, Ps. **C** amolimini **B** cum **A**. amouemini *reliqui*
 nunc **C** 558. fallatilis **BCD** 559. Si Fiat. CA. geratur
Bothius. CA. fiat geratur **BC**, nisi quod Fiat **B**. Si fiat geratur
reliqui. In **A** quoque spatium inter FIAT et GERATUR nullum ap-
 paruit mos tibi. Ps. sed *Pylades*. Mos tibi sed **DFZ**. Nos tibi
 sed **C**. uos tibi et **B** 560. usque **B** *Sl. Camerarius*.

SINO.

Quin tibi hanc operam dico.

560

CALLIPHO.

At ego ad forum ibo. iam adero hic.

PSEVDVLVS.

Actutum redi.

Suspiciost mihi nunc uos suspiciarier,

Me idcirco haec tanta facinora his promittere,

Quo uos oblectem, hanc fabulam dum transigam,

Neque sim facturus quod facturum dixeram.

565

Non demutabo, ut quod ego iam certo sciam;

Quo id sim facturus pacto, nil etiam scio:

Nisi quia futurumst. nam qui in scenam prouenit

Nouo modo, nouum aliquid adferre addecet.

CA. **BFZ**. Ps. **D**. om. **C** 561. CA. *Camerarius*. Sl. **BCD**.om. **FZ** iam adero hic **R**. IAMADERO **A**. iam hic adero *reliqui*actutum redi PSEVDVLO tribui: CALLIPHONI **BCD**, SIMONI **FZ**562. Ps. *praemittunt libri* Suspicio est *libri cum A*563. *idcirco F (non A)* his *addidi praeter libros, quia in A**cum inter —RA et PR— aliquid interiectum est, quod tamen legi**non potuit, tum ab initio MEIDCIRCOHARCTA— plane apparuerunt.**tanta facinora haec transposuit nuper Bothius* 564. *quo A*.Quin **BCDZ**. Qui **F**, *Pius* 565. *ut quod ego iam certo sciam***R**: *nisi coll. Bacch. 511 ut quod ego pro certo sciam malueris.**atque etiam certum sciam libri (nisi quod adque C): a quibus non**discrepare A visus* 567. *quid A*. Quo **BFZ**. cum **C**. cum **D***nihil etiam C. nichil letiam B* 568. *qua C* FUTURUMST**A**. *futurum est reliqui* 569. *Nouo modo, nouum aliquid Doua.**Nouo modo, nouum aliquid inuentum libri cum A (nisi quod nouum***CDFZ**): *quod mirere non suspectum fuisse Bettleio in Phorm.**V, 8, 79. Nouo modo, nouum inuentum Pareus. Nouus, nouum ali-**quid inuentum Guyetus: non improbabiliter, modo cum Pio aliquod**scribas. Noue, nouum aliquid inuentum Bothius* ADFERRE **A, B**.

Si id fácere nequeat, dét locum illi qui queat.

570

Concédere aliquantisper hinc mi intró lubet,

Dum cóncenturio in córde sucophántias.

Tibícen uos intérea hic delectáuerit.

aferre reliqui

570. id om. **A**

nequeat det **FZ**. nequeat et

BCD. NEQAJ...T **A**

571. Concidere **Z**. addecet sup. scr. **D**

intro **BCDa**

libet libri

572. lycophantias **FZ**. sico-

phantias **B**. siconphantias **C**. sicophantis **D**. sycofantia est *Nonius*

p. 11

573. Tibicentuof **Da**

intera **B**

ACTVS II.

PSEVDVLVS.

Pro Iuppiter, ut mihi, quicquid ago, lepide omnia prospereque eueniunt.

Act. II. Scen. 1. Novam scenam orditur A, videtur etiam B ordiri, in quo perparvum spatium intercedit. Sine ullo intervallo vel inscriptione continuant reliqui, in medio adeo versu F. PSEVDOLVS praemittunt AB Est autem in B huius scenae haec species quam infra posui: a qua reliquorum discrepantiam, ita afferam ut, ubi nihil notarim, congruere cum B, non cum nostra scriptura credendi sint

Pro iuppiter ut mihi quicquid ago lepide omnia Prospereque eueniunt.
375 Neque quod dubitem neque quod timeam meo in pectore conditumst consilium.

Nam ea stulticia si facinus magnum timido corde credere. nam omnes resper inde sunt.

Vt agas ut eas magnificias. nam ego in meo pectore prius ita paravi copias

5 Duplicis triplicis dolos perfidias. ut ubique ^{cum} hostibus congrediar
581 Malorum meorum fretus uirtute dicam

• Me industria et malicia fraudulencia.

Facile ut uincam. facile ut spoliem meos perduellis meis perfidis.

584 Nunc inimicum ego hunc communem meum atque uostrum omnium
10 Ballionem exballistabo lepide. date operam modo.

Hoc ego oppidum admoenire ut hoc die capiatur uolo.

Atque ut hoc meas legiones adducam. si hoc expugno

Facilem ego hanc rem meis ciuibus faciam.

Post ad oppidum hoc uetus continuo mecum exercitum Protinus obducam.

15 Inde me et simul participis omnis meos preda onerabo atque opplebo.
589 Metum et fugam perduellis meis me esse ut floant natum.

Néque quod dubitem, néque quod timeam, in pectore con-
ditumst consilium. 575

Nam éa stultitiast, facinus magnum timido cordi credere :

Nam omnes res perinde sunt,

'Vt agas, eas ut magni facias. iam in meo pectore égo prius

'Ita paravi cópias

Duplicis, triplicis égo perfidias, út, ubi cum hostibus con-
grediar — 580

Éo sum genere gnatus. magna me facinora decet efficere

Quae post mihi clara et diu cluent.

Sed hunc quem uideo quis hic est qui oculis meis obuiam ignora-
bilis obicitur.

20 Libet scire quid uelit cum machera. et hinc quam rem
594 Agat hinc dabo insidias.

Eadem versuum distinctione A utitur, nisi quod et. 6. 7 et 12. 13 et 20. 21 contracti sunt in singulos. Praeterea propter membranae angustias per binorum spatium pertinent v. 1 (dispestus post PROSPEREQUE), 2 (post PECTORE), 3 (post CRE), 4 (post PRIUS), compositus e 6 et 7 (post ET), 8 (post MEIS), 9 (ante OMNIUM), compositus e 12 et 13 (post HANC), 15 (ante ATQUE), 19 (post OBUIAM), compositus e 20 et 21 (post QUAM) 574. Cum B et A congruit totum versum afferens Charisius p. 214: ut non sit de iambici velut tali exemplo cogitandum:

Pro Iuppiter, ut, quicquid ago, lepide prospereque omne éuenit.
Anapaesticum igitur feci: nam prosp're paullum offensionis habet.
Trochaicum esse Hermannus de metr. p. 127 sq. volebat, sed de-
leto Pro Iuppiter F ut] u. t cum ras. D EUENIUNT A.
ueniunt reliqui 575. quod — quod etiam A. quo — quo Bothius
tim-eam cum ras. D conditum est (A) Z meo
Hermannus deleuit 576. STULTITIAEST A. Stulticia est FZ

577. res perinde CDFZ 578. eas ut Bothius. UTRAS
etiam A magnificias C a D a nam ego in meo pectore].....
01...NPECTORUM A h. e. ut videtur ...MEOREGOINPECTORE. in meo pe-
ctore delet Bothius: quae si insiticia sunt (iterata e v. 575), etiam
ego et prius eiectis unius septenarius concinnandus erit:

Vt agas, eas ut magni facias. iam ita paravi cópias

580. ego perfidias B: nisi forte triplicibus perfidiis uidebis.
doles etiam A. vide ad v. 583 ut ubicumque cum
hostibus CDFZ. UTUBIQU...HOSTIBUS A. h. e. ut ubiquomque hosti-

Maiorum meum fretus uirtute dicam

Meaque industria et malitia fraudulenta —

Facile ut uincam, facile ut spoliem meos perduellis meis dolis.

Nunc inimicum ego hunc communem meum atque uostro-
rum omnium

Balione exbalistabo lepide: date operam modo. 585

Nunc ad oppidum hoc ego uetus continuo legiones meas

Protinus adducam. hoc si expugno, facilem ciuibus rem
faciam:

Inde me et simul participes meos praeda onerabo atque
opplebo.

Metum et fugam perduellibus meis inciam, me ut sciant

bus. Turbas creauit prisca scriptura ut ubi quom hostibus. Ceterum
ubi ubicumque vitium est Ernestianae 581. maiorum Dousa. me-
lorum **Ba**. MALORUM etiam (**A**) MEUM **A**, Gruterus 582.
Meaque **R**. MEA **A**, Camerarius. me **CDF**. mei **Z**. an Scaliger. an
mea Gruterus malitia **CD** cum **A** fraudulenta Bothius. frau-
dulencia Camerarius cum (**A**). fraudulentum **CDFZ** 583. VIN-
CAMFACILEM **A** eos **F** perfidiis **FZ** cum **A**. dolis e. v. 580
ascivi. Quodsi perfidiis seruire hoc loco uoles, superiore illo scri-
bendum erit

Duplicis, triplicis ego dolos, ut, ubiubi cum hostibus congregiar
584. comunem **D**. conueni **F** nostrum **Z**. uestrum **F**. uo-
strorum Guyetus 585. exbalistabo **BbFZ** 586. 587 sic
fere restitui, gravissimis liberatos glossematis, Philologi I, p. 304.
Quattuor, qui in **B** sunt, versum primo opidum **F** — hoc hodie
F — 3. ad pro ut Pylades — SIEXPUGNO sine hoc **A**: ut fortasse
scribendum sit v. 587 Protinam adducam: si expugnabo — 4. opidum
DF — meum pro mecum Acidalius — protinus adducam **F**. P. OR
litterae apparuerunt in **A**, sed iam ita porrectae in marginem, ut
via potuerit obducam vel adducam verbum subsequi 588. mecum
Z et] ut **D** participes omnes **CDFZ**. omnes deleri iussi
Prol. Trin. p. OXLVI praeda **Z** 589. inciam, quod Pyladi
debetur, om. **ACDFZ** esse me ut sciant natum **CDFZ**.
MEUTSCIANTNATUM **A**: unde profectus proponebam l. s. s. meis fa-

Quó sim genere gnátus. magna mé facinora décet efficere, 590

Quaé post clara díu mihi clueant.

Set quem híc uideo? quis híc ést, qui oculis meis óbuiam
ignobilis óbicitur?

Lubét scire, híc quíd uenerít cum machaéra:

Pol hínc, quam rem agát, nunc iám dabo ego insídias.

HARPAX. PSEVDVLVS.

HARPAX.

Hí loci atque hae súnť regiones, quae áb ero mihi sunt
démonstratae, 595

ciam, natum me ut sciant 590. Quo sum **FZ** NATUS **A**
591. in **A** totus esse qualis in **B** videtur que **D**
post me **F**. posteri mihi **Z** clara et díu] claritudine *Scaliger,*
Salmasius clueant **CD**. cluant **Z**. cluceát **F** Non cre-
dibile est anapaesticum fuisse:

Quae póst mihi clara díu clueant

592. anapaesticum descripsi SEDRUNCQUEM etiam **A**
OCULISMEISOBUIAMIGNOBILISOBICITUR **A**, *Festus p. 174. Absque quibus*
esset, lenius sane sic flueret versus: oculis meis ignorabilis óbicitur.
Vt nunc res est, obuiam in duas syllabas contrahendum obilci-
tur **FZ** 593. Bacchiaci non minus certi quam v. 581 sq.,
quanquam mutilus alter liberius supplendus fuit LUBETSCIRE

QUIDHICUENERIT **A**. libet scire quid híc uelit **CDFZ** machaera **Z**

594. et huic]et huc **F**. et chlamyde dubítanter *Acidalius*

Act. II. Scen. 2. HARPAX PSEUDOLUS **A**. om. **C**. HARPAX
CÁCVLA. PSEVDOLVS SERVVS **BDFZ**, nisi quod PSEVDVLVS
D, SERUOS **B** 595. HAR. praemittunt **CD** atque hae

sunt *Bothius*. sunt atque hae libri. Fortasse haec potius fuit
que **D** ab ero mihi **B**. mihi ab ero libri (hero **FZ**) demon-

Vt oculis rationem capio. nam ita erus meus mihi miles
dixit,

Septimas esse a porta aedis, ubi illic habitat, quod me
iussit

Symbolum ferre et hoc argentum * * * *

Nimis uelim, certum qui id faciat mihi, ubi Ballio hic leno
habitat.

PSEVDVLVS.

St', tace: meus est hic homo, ni omnes di me atque ho-
mines deserunt. 600

Nouo consilio nunc mihi opus est: noua res subito mi
haec obiecta est.

strate **BCD** 596. Vt *Hermannus de metris p. 126*. Vt (Vi **B**)
ego libri rationem **B** nam *Lipsius Ant. lect. IV, 4*. quam libri
ita erus meus mihi miles dixit (vel dixit miles) **R**. mihi ita dixit

eruf meus miles libri, nisi quod miles **C** 597. Septimas libri

esse a porta aedis **R**. esse aedis a porta libri. a porta esse ae-
dis *Bothius* ubi illic habitat, quod me iussit || Symbolum ferre

R deleto glossemate. ubi ille habitat leno cuius sit || Symbolum mae

ferre **B**: item reliqui, nisi quod cui iussit **FZ**, Symbolum **Z**, me
omnes *Mutilus versum sic supplere licet*:

Symbolum ferre et hoc argentum, [simul abducere hinc mulierem.]

Lacunae indicio vel versuum distinctio est sic turbata in **B**:

Symbolum mae ferre et hoc argentum. nimis uelim

Certum quid mihi faciat ballion le•no ubi hic habitat.

P. Sitace tace meus hic est homo ni om̃s di atque homines deserunt.
nouo consilio nunc

Mihi opus est. noua res subito mihi hec obiecta est.

599. qui id faciat mihi *Bothius*. qui id mihi faciat **C**. quid mihi faciat

BD. qui mihi faciat **Z**. quidem me faciat **F** ubi Ballio hic leno

R. ballion leno ubi hic **CDFZ**. Ballio leno ubi hic *Camerarius*:

ubi Ballio leno hic *Bothius* 600. St tace *Bothius*: St tace tace

Camerarius. Si tace tace **BC**. Sitace tate **D**. Si tace tare **Z**. En.

tace tace **F**. Sis tace *Pius* est hic **C**. hic est reliqui dii **F**

me **R** ut v. 381, *Bothius*. om. libri 601. obiecta est libri

Hoc praeuortar principio: illa missa habeo, quae ante agere
occepi.

Iam stratioticum hunc ego nuntium aduenientem pol per-
cutiam.

HARPAX.

'Ostium pultabo atque intus euocabo aliquem foras.

PSEVDVLVS.

Quisquis es, compendium ego te facere pultandi uolo: 605

Nam ego precator et patronus foribus processi foras.

HARPAX.

Tunc's Ballio?

PSEVDVLVS.

'Immo uero ego eius sum Subballio.

HARPAX.

Quid istuc uerbist?

PSEVDVLVS.

Condus promus sum, procurator peni.

602. Huc *Bothius*. hoc etiam *A* praeuortar *B*. praeuortar
reliqui cum *A* princirio (an princino) *B* illa *Guyetus*.
illa omnia libri. omnia *Bothius* olim. ILLA post PRAEUORTAR appa-
ruit in *A* 603. sic conformatum *B*: ut potuerim tamen etiam
Iam ego hunc nuntium stratioticum ab initio. Iam pol ego hunc strati-
oticum nuntium aduenientem probe percuciam *B*: item reliqui, nisi
quod nam *Z* — stratioticum *CZ*, stratiotio cum *D*, stratiocum *F* —
nuntium *F* — percutiam *CFZ*. IAMPOLIGO ab initio, PERCUTIAM
in fine visus sum etiam in *A* legere. Iam pol ego hunc stratioticum
aduenientem nuntium percutiam *Guyetus*. Iam pol nuntium ego hunc
stratioticum aduenientem probe percutiam *Bothius* 604. HA. Ostium
CB. Hostium *B*. HA. hostium *FZ* pul stubo *B* 605. con-
pendium (non comp.) *B* pultandi *DbFZ*. putandi *BC*. pu-
tando *Da* 606. peccator *B*. praecautor *Pylades* 607. Tunc
es Ballio *A*, *Pylades*. Tunc e oballio *B*. tunc est oballio *C*. tu es
esto ballio *FZ*. est pro es notavi e *D*: in quo probabile est etiam
oballio esse eius om. *Ca* suballio *F*, cod. *Scaligeri*
608. uerbist *HCB*. uerbi est *FZ* condus promus]cappromus *F*

HARPAX.

Quási te dicās átriensem.

PSEVDVLVS.

Immo átriensi ego impero.

HARPAX.

Quíd tu, seruosné's an liber?

PSEVDVLVS.

Núnc quidem etiam séruio. 610

HARPAX.

'Ita uidere: et nón uidere dignus qui libér sies.

PSEVDVLVS.

Nón soles respícere te, quom dícis iniuste álteri?

HARPAX.

Húnc hominem malum ésse oportet.

PSEVDVLVS.

Dí me seruant átque amant:

Nam haéc mihi incus ést: procudam ego hinc hodie mul-
tós dolos.

HARPAX.

Quíd illic secum sólus loquitur?

PSEVDVLVS.

Quíd ais tu, adulescéns?

HARPAX.

Quid est? 615

poeni F	609. HA. om. BCD	atriensén C	immo]
Ego immo Z	610. seruofne ef B . seruufne ef <i>reliqui</i>		Ps.]
<i>spatium</i> B	612. quom (A) B . cum <i>reliqui</i>		dicis A . dicaf
<i>reliqui</i>	613. dí F	serunt atq B	614. haec mihi incus
BCD . hic meuf FZ .	haec mihi mens <i>Scutarius</i> .	hic mihi incus <i>Lam-</i>	
<i>binus</i>	procundam C	hinc hodie B , <i>Guyetus</i> .	hodie hinc
<i>libri</i> . hoc die hinc <i>Bothius</i>	doluf Ca	615. illi secum C .	
illicū D	quinistu CD	adol. FZ	

PSEVDVLVS.

Ésne tu an non és ab illo mīlite e Macódonia?

Séruos eius, qui hīnc a nobis ést mercatus mūliorem,

Qui árgenti meo eró lenoni quíndecim dederát minas,

Quínque debet?

HARPAX.

Súm. set ubi tu mé nouisti géntium,

Aút uidisti aut cónlocutu's? nam équidem Athenás ántid-

hac

620

Númquam adueni néque te uidi ante hūne diem umquam

oculís meis.

* * * * *

PSEVDVLVS.

Quía uidere inde ésse: nam olim, quom ábiit, argento haéc

dies

Praéstitutast, quóad referret nóbis, neque dum réttulit.

HARPAX.

Immo adest.

PSEVDVLVS.

Tun' áttulisti?

616. milite e Macedonia *Hermannus in Iahni Annal. nov. t. xxxv, p. 194.* militite macedonio **B.** milite macedonico *reliqui*

617. Seruuf libri cum **A** 618. meo hero *Pylades.* ero meo libri (*nisi quod hero FZ*). Transposuit *Bothius* Qui hero meo lenoni

argenti DEDERATMINAS **A, B.** minas dederat **CDF.** minas dederit **Z** 619. sed dubito me **C** 620. conlocutus **CFZ.**

conlotuf ^{cu} **B.** cū locutus **D** quidem **C** ATHENAS **A, B,** *Acidalius.* athenis *reliqui* antidhac]i fortasse e corr. (pro e) **B.**

antid hac **D.** antehac **F** 622. *Excidissee aliquem versum puto iam ante Ambrosiani aetalem, hac fere sententia:*

Qui tu igitur me a milite esse dicis e Macedonia?

623. quom **B.** cum *reliqui* haec (**A**), *Beroaldus, Acidalius.*

hic libri 624. PRAESTITUTAST (**A**). *Prestituta est libri, nisi quod prest. Z* quo ad **DZ** rettulit **Z.** retulit *reliqui* 625. tum

HARPAX.

Égomet.

PSEVDVLVS.

Quid dubitās dare? 625

HARPAX.

Tibi ego dem?

PSEVDVLVS.

Mihi hércle uero, quí res rationésque eri
Bállionis cúro, argentum accépto et, quoi debét, dato.

HARPAX.

Síquidem hercle etiám supremi prómptes thensaurós Iouis,
Tíbi libellam argénti numquam crédam.

PSEVDVLVS.

Dum te strénuas,
Rés erat solúta.

HARPAX.

Vinctam pótius sic seruáuero. 630

(vel tū) **FZ** 626. ego]HERCLE **A** diem **CF** racio-

nesque **B**. rationesq **C** 627. argentom **B** accepto et **Bo-**
thius. accepto expenso et libri cum (**A**) quoi **B**. cui. reliqui

628. suppremi **C**. subpremi **DF** promptes thesauros **R**:

promptes thesauros *Acidalius*. promptas thena . . . rof (cum ras.) **B**.

prompta thesaurof **C**. proptatheaurof **D**. promptas thesaurof **FZ**.

PROMPTAS visum est etiam in **A** esse IOVIS **A, BZ**. ioui **CDF**

629. libellam om. **B**, sed addidit in marg. eadem manus

Ps. dum te strenuas, Res erat **R**: si modo fuisse strenuare verbum

satis credibile est. dum tu strenuas. Ps. Res erit libri cum (**A**). Ps.

i dum tu sternuas (vel sternuis), Res erit *Salmasius*. Ps. dum tu

strenuas, Res erat *Acidalius*. Ps. dum tu strenuu's, Res erit *Pareus*.

Ps. da dum strenue: Res erit *Gronovius*. Nihil profecit vel *Guliel-*

mus vel *Scioppius* uinctam (**A**), *Gruterus*. uinciam **B**, *Sciop-*

pius *Susp. lect. I, 1*. untiam **CDZ**. nupc iam **F**, *codd. Pyladis*

PSEVDVLVS.

Vae tibi: tu inuentu's uero, meam qui furcillés fidem.
Quási non mihi sescénta tanta sóli soleant crédier.

HARPAX.

Pótis ut alii ita árbitentur ét ego ut ne credám tibi.

PSEVDVLVS.

Quási tu dicas mé te uelle argénto circumducere.

HARPAX.

'Immo uero quási tu id dicas, quásique ego autem sus-
picer. 635

Sét quid est tibi nómen?

PSEVDVLVS.

Seruos ést huic lenoní Surus:

Éum esse me dicám. Surus sum.

HARPAX.

Súrus?

PSEVDVLVS.

Id est nomén mihi.

631. Ve **BCD**. UAL apparuit in **A** inuentus scribebatur.
inuentus **C** furcilles *Passeratius*, quanquam vix recte 'stabilire
ut infirmam' interpretans. Ad quam formam nescio an *Pauli Diac.*
p. 88 notatio spectet 'furcilles siue furcilla' quippe quae et mutila
et turbata esse videatur. forcilles libri, nisi quod forcillas **Ca.** flo-
cides (*h. e. ut puto flocci des*) quidam apud *Lambinum*. sugilles
vel forilles vel furciles *Palmerius*. suggilles vel forioles *Salmasius*.
focilles alii 632. non mihi **B.** mihi non libri cum (**A**)
sexcenta **FZ** soli (**A**)**B.** om. reliqui 633 et 634 suo
loco omissos **C** in fine paginae scriptos habet post v. 642 Potis
B. Potest libri cum (**A**) alii (**A**)**FZ.** aui **BCD** ita] te
F arbitentur **C** 635. id dicas **B.** dicas libri quasi-
quego **D.** quásique ego **C** SUSPICER **A.** id suspicer reliqui
636. seruus **D.** seruus **A** cum reliquis SURUS **A.** sirus **CD.**
tyrus **BFZ** 637. me sup. scr. **D** SURUS bis **A.** tyrus bis reliqui

HARPAX.

Vérba multa fácimus. erus si túus domist, quin prouocas,
'Vt id agam, quod míssus huc sum, quicquid est nomén
tibi?

PSEVDVLVS.

Si íntus esset, éuocarem. uérum si dare uís mihi, 640
Mágis solutum erít, quam si ipsi déderis.

HARPAX.

At enim scín quid est?

Réddere hoc, non pérdere, erus me mísit. nam certó scio
Núnc febrim tibi ésse, quia non lícét huc inicere úngulas.
Égo, nisi ipsi Bállioni, argéntum credam némini.

PSEVDVLVS.

'At illic nunc negótiosust: rés agitur aput iúdicem. 645

HARPAX.

Dí bene uortant. át ego, quando cum ésse censebó domi,
Rédiero. tu epístulam hanc a me áccipe atque illí dato:

638. Verbam...ulta cum ras. **D** fatimuf **D** tuuf domi
est (**A**)**BC**. domi est tuuf **DFZ** 639. quod (**A**), *Acidalius*.
quo libri huc (**A**), *Camerarius*. hic libri sum, quicquid
Acidalius. sum. Ps. quicquid libri 640. Ps. *Acidalius*. om. libri
641. solutum erit *Bothius*. erit solutum libri cum **A** QUAMSI
A, *Scaliger*, *Bothius*. quam reliqui SCIN **A, FZ**. sñ **BCD**
642. me (**A**), *Pylades*. om. libri MISITNAMCERTO **A**.
non
misit exerto **B** ead. m. misit non certo **CD**. misit nunc certo **F**.
misit nunc certe **Z** 643. Nunc **B**. Hoc libri cum (**A**) FEBRIM
A, Z. febrin reliqui HUC **A**, *Guyetus*. hoc reliqui INICERE
A, CD. initere **Z**. inicere **F**. ini..... **B** cum ras. hungulas
D 644. ARGENTUM (ut tamen GENTUM litterae non tam clare
quam AR apparuerint) **A**. nummum reliqui 645. illic om. codd.
Pyladis negótiosus est libri, nisi quod negoc. **FZ** 646. Dii
F uortant omnes cum **A** censabo **B** 647. epístulam
BDZ cum **A**. epístolam **C**. epístolam **F**

Nam istuc symbolumst inter eum meum et tuum de muliere.

PSEVDVLVS.

Scio equidem: qui argentum adferret atque expressam imaginem

Huc suam ad nos, cum eo aiebat uelle mitti mulierem. 650

Nam hic quoque exemplum reliquit eius.

HARPAX.

Omnem rem tenes.

PSEVDVLVS.

Quid ego nunc teneam?

HARPAX.

Dato istunc symbolum ergo illi.

PSEVDVLVS.

Licet.

Sed quid est tibi nomen?

HARPAX.

Harpax.

PSEVDVLVS.

'Apage te, Harpax: haut places.

Huc quidem hercle haut ibis intro, ne quid harpax feceris.

648. symbolum est **BCD**. symbolum est **FZ**. SYMBOLUMST **A**
 649. qui **B**. ut qui *libri* argum **C** afferret **F** (non
A). ^{ad}ferret **D** imaginem **B** 650. Huc suam *Rothius*. Suam
 hoc *libri cum A* cum eo **F**, quom eo *reliqui*. i. cū illo homine
sup. scr. CD aiebat **B** 651. hic quoque **CD** reli-
 quid **BCD** ^{imaginif} eluf **C**. ^{imaginif} iemf **D** HA. om. **BCD** 652. Ps.]
 HA. **CB** nū *sup. scr. B* HA.]P. **B**. Ps. **CD** ISTUNC
 SYMBOLUMERGO **A**. ergo istum symbolum ergo **BCD**. ergo istum
 symbolum **FZ** Ps. om. **BCD** 653. harpax **AZ**. arpax
B. harparx **C**. har ^{a v} pr **D**. harpax sum **F** post te *spatium B*
 hapax **B** haut **BD**. hat **C**. haud **FZ** 654. hoc **C**
 haud ibis **CDFZ**. haut ibi... cum *ras. B*. AUDIBIS **A** intro
 ne **F**, *Pylades* intro nū **CDZ**. *lacunam pro eis vocibus B*
 qui **B** harpax feceris *libri cum A: quod vix sanum. harpaga-*

HARPAX.

Hóstis uiuos rápere soleo ex ácie : ex hoc nomén mihist. 655

PSEVDVLVS.

Pól te multo mágis opinor uása ahena ex aédibus.

HARPAX.

Nón itast. set scín quid te oro, Súre?

PSEVDVLVS.

Sciam, si fíxeris.

HARPAX.

Égo deuortar éxtra portam huc ín tabernam tértiam
'Aput anum illam dóliarem, clúdam, 'crassam, Chrýsidem.

PSEVDVLVS.

Quíd nunc uis?

HARPAX.

Inde út me accersas, érus tuus ubi uénerit. 660

ueris *Scriverius*. harpagefeceris *Scaliger* 655. ostis **Z** atie **D**

ex **A**, *Camerarius*. om. reliqui mihi est libri 656. pol

te multo **A**, *Scutarius*. Poltem^a uito (an utto) **B**. poltemuito **D**

et aut sic aut pol temluto **C**. pol te inuito **Z**. pol ten uiuos? **F**.

pol tu uiuos *Vaticanus Lipsii Antiq. lect. IV, 4* ahena **A**, *Bo-*

thius. ahenea **BC**. aenea **DFZ** exscédibus **B**. exscédibus **CD**

657. ISTAEST **A**. Ita est reliqui scín **AFZ**. sín **BCD**

ORO **A**. orem reliqui SURE **A**. scyre **B**. syre reliqui 658. HA.

om. **B** deuortar *Scaliger*. deuortor libri cum (**A**) ter-

ciam **BB** 659. doliarem cludam *Donati in Andr. IV, 4, 31*

ed. princ.: unde doliarem commendabat *Turnebus Adv. III, 12.*

DOLIAREMCLAUDAM **A**. diabolía recludam **Ba** (recludam **Be**). dio-

boliare cludam **C**. dioboliarecludam **D**. doliarem cladum **Z** (clau-

dam *Scutarius*). diaboliam recludam **F**. diobolarem cludam *Came-*

rarius grassam **BCD** chyrídem **B**. chrísidem **C**. CHRÝ-

SIDEM etiam **A** Huc inserendum esse *Plautinum versum a*

Pesto v. subuorbustam p. 309 servatum coniectura Gulielmi fuit

660. nunc **ABC**, om. **DFZ** ACCERSAS **A**, **F**. arcessas

PSEVDVLVS.

Tuo árbitratu: máxume.

HARPAX.

Nam ut lássus ueni dé uia,

Mé uolo curáre.

PSEVDVLVS.

Sane sápis, et consiliúm placet.

Sét uide sis, ne in quaéstione sis, quando accersám, mihi.

HARPAX.

Quín ubi pranderó, dabo operam sómno.

PSEVDVLVS.

Sane cénseo.

HARPAX.

Númquid uis?

PSEVDVLVS.

Dormítum ut abeas.

HARPAX.

'Abeo.

PSEVDVLVS.

Atque audin, Hárpaxe? 665

Iúbe sis te operirí: beatus éris, si consudáueris.

reliqui uenirit **Da** 661. arbitrio ^{ato} **C** MAXUME **A**. maxime
reliqui: quod HARPACI tribuerunt Scaliger, Guyetus 662. uolo
AF. nolo *reliqui* Ps.]S. **B**. Si. **D** 663. uide fef **C**
 questione omnes arcessam] ut v. 660 miki **B**. tibi **CD**.
 te **FZ** 664. ibi **Z** dobo **Da** 665. Numquid *Lambi-*
nus. Nunc quid libri cum (A), nisi quod Hunc D habeas **D**
 666. iubes fiste **B**. iube fiste **D**. iube fi te **C**. iubeffis te **Z**
 opperiri **Z**, iam a Scutario correctum, a Camerario revocatum
 et usque ad Bothium propagatum beatueris **D**. beatus es **F**
 si consudaueris] si confideraueris **Z**, correctum a Scutario. Pro
 eis vocibus pseudolus **B**

Di immortales, cónseruauit me illic homo aduentú suo.
 Sũo uiaticó reduxit me úsque ex errore in uiam.
 Námque ipsa Opportúnitas non pótuit mi opportunius
 'Aduenire, quam haéc allatast mi ópportune epístula. 670
 Nam haéc allata córnú copiaést, ubi inest quicquíd uolo:
 Híc doli, hic falláciae omnes, híc sunt sucophántiae,
 Híc argentumst, híc amanti amíca erili fílio.
 'Atque ego nunc me ut glóriosum fáciam: copi péctore,

Act. II. Scen. 3. Sine intervallo continuat A. Novam scenam ordiuntur reliqui, SERVOS. C. inscriptam in B, PSEVDVLVS SERVVS in D, Pseudolus seruus in FZ 667. Diimortales B. ù immortales C. Dii ìmortales reliqui aduenienti suo CD 668. redduxit meus que B 669. NAMQ'IPSAOPPORT — A. Nam ipsa mihi opportunitas reliqui, nisi quod oportunitas BD, oportunitas nonportunitas C mi R. om. libri: in A nihil hic legi potest opportuniu C 670. haec allata est Saracenus, Lipsius Ant. lect. IV, 8. haec cauata est libri (nisi quod hec BF): item X. haec nauta est Pius. haec cauita est Scaliger Festo p. 61 M. abusus. haec aduenta est ('pro aduenit') Salmasius. haec captata est Dousa Expl. III, 20. haecce data est Scioppius. haec curata est Gronovius. haecce allata est Gruterus. In A quoque apparuit QUAM.....LL — oportune CD epistola FZ (non A) 671. allata BCDF. illa ea Z cornu copie è Z. cornu coplast BCD. coplast cornu F quidquid B. (non A) 672. doli. (vel doli..) cum ras. B. dolori CD falliciae B. fallatiae CBD. falaatiae Ca OMNESHIC SUNT A ut videtur, Bothius. omnes sunt: hic sunt reliqui. omnes sunt, hic Scaliger, Guyetus sycophantiae F, Beroaldus. sicophanie B. sicophanice CD. sycophante Z 673. argentum est, hic Camerarius. argentum hic libri. ARGENTUM..... A amanti amica F, Bothius. amica amanti reliqui herili rarissimo exemplo B 674. Atque B MEUT A, Nonius p. 84, Lambinus. me reliqui. me et Scaliger faciam: copi pectore R. faciam ut copi pectore B. faciam ut pectore C et vacuo spatio post ut relicto D. faciam et copi pectore Z, Nonius. faciam et copi in pectore F. faciebam et c. p. Lambinus. FV. VV. ITC. A. PECTORE A: in quibus quid lateat nescio Ceterum nunc (me ut gloriosum faciam, ut copi pectore) Qui quidque agerem, uti Bothius

Quómodo quicque ágerem, ut lenoni ériperem muliérculam, 675
 iam ínstituta, ornáta cuncta mi órdine, animo ut uólueram,
 Cérta, deformáta habebam. sét profecto hoc sic erit:
 Céntum doctum hominúm consilia sóla haec deuincit dea,
 Fórtuna. atque hoc uérumst: proinde ut quisque fortuna útitur,
 'Ita praecellet, átque exinde sápere eum omnes dícimur. 680
 Béne ubi díscimus consilium quói cecidisse, hominém catum
 Éum esse declarámus: stultum autem illum, quói uortit male.
 Stúlti haut scimus, frústra ut simus, quóm quid cupientér dari
 Pétimus nobis: quási, quid in rem sit, possimus nóscere.
 Cérta amittimús, dum incerta pétimus. atque hoc éuenit 685
 'In labore atque ín dolore, ut mórs obrepat ínterim.

675. Quomodo cum reliquis **A** quicque **A**. quidque **Beroal-**
du. quique reliqui eriperem **B**: *quanquam* **SURR** etiam in **A**
apparuit. surruperem **Ba**. surriperem **BbCDZ**. subriperem **F**
 676. mi ordine **B**: *nisi ex ordine malueris*. in ordine libri (*nisi*
quod hordine D): *quod iam Acidalio offensione fuit* Ceterum
vix tantum spatii in A est, quantum capiendis ornata cuncta in
ordine verbis satis fuerit animo]habeo **FZ** 677. deforta
 (*an deferta*) **Ba** habeam **F** profecta **Da** hoc *sup.*
scr. **C** 678. hominem **B** SOLA **A, B**. om. reliqui hec **B**
diuincit vitium Gronovianae 679. uerum est libri per-
inde F 680. precellet **B**. Num praecellit potius fuit? 681. di-
 scimus consilium quói **B**. quid discimus consilium libri. quod consi-
 lium discimus *Camerarius*. scimus *vel* rescimus (*immo rescimus*) *pro*
discimus Acidalius. Novi cui didicimus *vel* noscimus *placeret*. Ele-
gantissimum omnium hoc sit futurum:

Bene ubi quói consilium accipimus accidisse — .

cecidisse *Acidalius*. accidisse libri catum **B**. cautum reliqui
 682. quo **BCD**. cui **FZ** uertit omnes 683. haut **Ba**.
 haud **BbCDZ**. autem **F** sumus **F** frustra ut simus *Ca-*
merarius. frustra ut scimus **BCDZ**. frustraue scimus **F** cum
 libri quid *Dousa auctore Lipsio*. quod libri cupienter
hinc receptum in Gloss. Plaut. 684. syt **B** 685. mittimus
BCD euenit *Pylades*. uenit libri 686. atque **D**
 in

Sét iam satis est philosophatum: nímis diu et longúm loquor.
 Di immortales, aúrichalco cóntra non carúm fuit
 Měum mendaciúm, modo hic quod súbito commentús fui,
 Qui á lenone me ésse dixi. núnc ego hac epístula 690
 Tris deludam, erum ét lenonem et qui hánc dedit mi epí-
 stulam.

Eúgepae: pōro áliut autem, quód cupiebam, cóntigit:
 Vénit eccum Calidórus: ducit néscio quem secúm simul.

CALIDORVS. CHARINVS. PSEVDVLVS.

CALIDORVS.

Dúlcia atque amára aput tē sum élocutus ómnia.
 Scís amorem, scís laborem, scís egestatém meam. 695

687. philosophatum ^{lo} **B** 688. Dñi inm. **B**. Dñi im. reliqui
 AURICALCO **A**. auricalcho **CD** 689. meum om. **C** menda-
 tium **CD** modo hic **R**. hic modo libri 690. Qui a lenone
 Dousa. Quia lenonis libri epístula **BBCD**. pepístula **Ba**.
 epístola **FZ** 691. Tres **Z** deludam] LUDAM **A** dedit
 mihi **B**: quod nunc intelligo etiam Trin. 874 recipiendum fuisse.
 mihi dedit reliqui epístolam **C**. epístolam **Z** 692. Eugepae.
 porro aliud Acidalius. Euge par pari aliud libri, sed r pari a e corr.
B 693. calidorus **D**

Act. II. Scen. 4. CALIDORUS CHARINUS PSEUDOLUS (**A**).
 CALIDORVS. CHARINVS ADHVLSICENS. II. PSEVDOLVS SER-
 VOS **B**. CALIDORVS CHARINVS, sed versus 693 initio posita, **C**.
 CALIDORVS. CHARINVS. ADOCENTES. PSEVDVLVS **D**. Calido-
 rus. Charinus adulescentes. Pseudolus seruus **F**. Calidorus. Charinus
 adulescent. Pseudolus **Z** 694. C. praemittit **B**, Ca. **D**
 apud^{te} **D**. ap apud te **B** electus **C**

CHARINVS.

Cómmemini omnia: id tu modo, me quid uis facere, **fác**
sciam.

CALIDORVS.

Pseúdulus mi ita imperauit, áliquem ut hominem strénuom,
Béneuolentem addúcerem ad se.

CHARINVS.

Séruas imperiúm probe:
Nám et amicum et béneuolentem dúcis. set istic Pseúdulus
Nóuos mihist.

CALIDORVS.

Nimiúmst mortalis gráphicus: heureta is mihist. 700
'Is mihi haec sese éffecturum dixit, quae dixi tibi.

PSEVDVLVS.

Mágnifice hominem cómpellabo.

CALIDORVS.

Quóia hic uox sonát?

696. id] dic **FZ**

Taubmanno editum

*Sequuntur vulgo e-glossematis nati duo versus, quos om. A. Eo-
rum in B haec species est:*

CA. Quom hec tibi alia sum elocutus uis scires si scis de simbolo.

CH Omnia inquam. tu modo quid me facere uis fac ut sciam.

Quorum priore Cum CDFZ — haec CDZ — elocutus F —

*uis] ius D, ut FZ — scirê Z — sicis D, si quid F — simbolo
FZ —: altero inquam que tu F — quid] que Z*

aliquem ut R. ut aliquem libri

strenuum cum reliquis A

698. abducerem **F**

699. Nam ut **Z**

ducis sed istic **FZ**.

ducis set istinc **D**. ducisset istinc **C**. ducisse sedistinc **B**

700.

Nouus mihi est **FZ** cum **A**. Nouus si mihi est **BCD**

nimum

est libri

graphicus] scitus **A** h. e. ut puto scitus

heureta

is **R**. heuretes libri

mihi est libri

701. His **BCD**

sese **A**. esse reliqui

dixitq; dixi **BCD**

702. quonia hic uox

PSEVDVLVS.

Io,

Té, io te, turanne, te uocó, qui inperitas Pseudulo:

Quaéro, quoi ter trínas, triplicis, tribus demeritas ártibus

Dém laetitas, dé tribus partas pér malitiam et pér dolum, 705

'In libello hoc ópsignato quás tuli pauxillulo?

CALIDORVS.

'Illie homost. ut páratragoedat cárnufex.

sonat? Ps. io || Te, io te, turanne **B**. cuia uox sonat? Ps. io || Iote
tete tiranne **BCD**: item, nisi quod alterius versus principio Io te
te tyranne, **FZ**. QUOI...NESONAT IO|| TETETURANNE **A** te uoco
B. 1. uoco **A**. te rogo reliqui. ter ego Gulielmus. ter regi amicus
Acidalií imperitas pseudolo **FZ**. imperitas pseudoli **BD** (nisi
quod in p. **B**). imperitas pseudolus **C**. IMPERITAS • PSEUDOLO **A**: ubi
decima littera visa est A esse 704. 705. Sic fere restituenda
putavi, quae his sunt glossematis onerata in **B**:

Quero quo iter trina triplicia tribus modis me tria gaudia

Artibus tribus ter demeritas dem leticias de tribus

Frúde partas per maliciam et per dolum et fallaciam.

Nec **ACDFZ** discrepant, nisi in his: 1. QUaERO **A**. Cal. Quaero
FZ quoi ter Scutarius. QUOIPER (**A**). quid id est? **F**

trina] Ps. trina **FZ** me delevit Beroaldus 2. ter demeritas]TR...MERITAS **A** LAETITIAS **A**. letitias **C**. laeticias **D**de] dem **F** 3. malitiam et **C**. MALITIAM sine et **A** fallatiam**CD**. FALLACIAS **A** 706. opsignato (pro obf.) solus **B**quas tuli **B**. ad te attuli libri. ABSI • KOCATTULI **A** h. e. ut videtur

ABSTEHOCA pauxillolo **C** Ceterum multo minus placituram
talem horum conformationem confido:

Quaero, quoi ter trina, triplicia, artibus tribus gaudia

Dem demerita, de tribus parta per dolum et fallacias,

In libello hoc opsignato quae attuli pauxillulo?

707. Proxima sic scripta sunt in **B**:

Ch. Illic homo est. P. ut parat rago edat carnifex. C. confer gradum.

C. Contra pariter. P. por claudaciter ad salutem bracchium.

(nisi quod paliter **Ba**); sic autem in **D**:

CA. Illic homo est. Ch. ut par atrago edat carnufex. CA. confer

Gradum contra

ad salutem brachium.

PSEVDVLVS.

Confér gradum

Cóntra pariter. pórgē audacter ád salutem bráchiū.

CALIDORVS.

Dic, utrum Spemne án Salutem té salutem, Pseúdule?

PSEVDVLVS.

'Immo utrumque.

CALIDORVS.

Vtrúmque salue. sét quid actumst? quíd taces? 710

'Attuli hunc.

PSEVDVLVS.

Quid? áttulisti?

CALIDORVS.

Addúxi uolui dicere:

*Cum B congruit A, nisi quod habet CARNUFEX et altero versu
PABITER ROG: AUDACTER et BACHIMUM: cum D reliqui, nisi quod v. 1
CA.] CH. CZ CH.] Ps C. om. FZ paratrago edat F. pa-
ratragoediat Z. paratragoediat primus Gronovius carnifex F
CA.] spatium F 2. Gradum. CA. contra C contra at sine
lacuna Z. contra et post lacunam At F porge audacter Guyetus:
porrige audaciter Camerarius Personas meo iudicio distingi
709. CA. B, Pylades. om. reliqui. CH. Camerarius SPERMNEAN
SALUTEM A, Camerarius. spem neanf matrem B. spemneanf matrem
CD. spemne an matrem FXZ: quod placuit Lipsio Ant. lect. IV, 8,
Scioppio Susp. lect. II, 11, et de Matre Matuta interpretantibus
Gronovio Bothioque! te resalutem Z 710. CA.] CH. D
set quid actumst? quid taces? || Attuli uni CALIDORO continuata B.
sed quid actum est? Ps. quid actū? || CA. Attuli C. sed quid actum
est? Ps. quid times? || CA. Attuli reliqui, nisi quod Attulit D, Attuli
tibi F. SEDQUIDACTUNST QUID— || ATTULI A. Ps. sed quid actum est?
CA. quid times? Attuli Bothius, impugnatus a Ladewigio p. 1085
hinc BCD (non A) inter P. et quid rasuram B
quid attuli (non item sti) e corr. post ras. D*

PSEVDVLVS.

Quis istic est?

CALIDORVS.

Charinus.

PSEVDVLVS.

Euge, iám χάριν τούτῳ ποιῶ.

CHARINVS.

Quin tu, quod opus ést, mi audacter imperas?

PSEVDVLVS.

Tam grátia est.

Béne sit tibi, Charine: nolo tibi molestos ésse nos.

CHARINVS.

Vós molestos míhi? molestumst id quidem.

PSEVDVLVS.

Tum igitúr mane. 715

CALIDORVS.

Quid istuc est?

PSEVDVLVS.

Epístulam hanc modo íntercepi et súmbolum.

-
712. Ps. om. **B** Quis **BC** cum **A**. quid **DFZ** χάριν
τούτῳ ποιῶ Scaliger. char y toi ιοηολω **B**. charytoio noli **C**.
charytoi io noli **D**. charynū uolo **Z**. charinum uolo **F**. χάριν (vel
Χαρίνον) οἰωνόν ποιῶ coni. Camerarius. χαῖρε, οἰωνόν ποιῶ Lambinus.
χαλρεν Χαρίνον uolo Acidalius
713. Ch. om. **BCD**
tu, quod opus est mi. **B**. tu quicquid opus est mihi **BCDFZ**.
TU. IQUIDO....STMIHI **A** (ab initio TUTE ut videtur) audac-
ter **B**. audactar **Z** Ps. tam gratia est Pareus: ut Stich
478. P. tam gratiam **B**. om. reliqui. In **A** nihil nisi RAT apparuit.
iam gratiam Camerarius. iam gratia est Dousa 714. sit tibi,
Charine **B**. s...B'CHARINE **A**. sit charine reliqui. siet Charino Bo-
thius 715. molestum est id quidem Pius. molestum est quidem
libri. molestus es tu quidem Scaliger tum **CDFZ**. tum tu **B**
716. Ca. **F**. Ch. reliqui epistula. **B**. epistolam **FZ** hanc
modo Guyetus. modo hanc libri. hanc sine modo (**A**) sumbo-

CALIDORVS.

Sumbolum? quem sumbolum?

PSEVDVLVS.

Qui a milite allatust modo.

Eius seruo, qui hunc ferebat cum quinque argentí minis,
Túam qui amicam hinc arcessebat, éi ego os subleui modo.

CALIDORVS.

Quómodo?

PSEVDVLVS.

Horum caúsa haec agitur spéctatorum fábula: 720
Hí sciunt, qui hic ádfuerunt: uóbis post narráuero.

CALIDORVS.

Quid nunc agimus?

PSEVDVLVS.

Liberam hodie túam amicam amplexábere.

CALIDORVS.

Égone?

LUM (A). simbolum **BCD**. symbolum **FZ** 717. CA. **F**. Ch. **reliqui** SUMBOLUMQUEMSUMBOLUM **A**. Sumbolum quem simbolum **BCD**. Symb. q. symb. **FZ** quia milite **B** allatust modo **Camerarius**. ALLATUSSTMODO (A). aliatust modo est **B**. alienatust modo est **CD**. alienatust modo **FZ** 718. Eius seruo qui **Camerarius**. Eius seruof qui **B** et, nisi quod seruuf, *reliqui*. 1. USSR QUI **A**, sed ut et secunda littera amplior fuerit quam I, nec qui post E apices apparuerunt, visi sint in vulgatam scripturam quadrare ferebat cum quinque ut v. 753. F QUINQUE **A**, h. e. ut videtur FEREBATETQUINQUE MIN·S **A** h. e. fortasse MINAS 719. ACCERSEBAT **A**, **FZ**. arcessebat **D**. arcessaebat **C**. arcessabat **B** ei ego os **B**. Eios cum reliquis (A). illi os *Guyetus*. eii os *Bothius* 720. hec **BCD** fabule **C**. fabule **BD** 721. Hi] Hic **F**. An Ei fuit? abfuerunt **F**. ADF— etiam **A** 722. CA.] **C**. nonc **C** amplexabero **C** 723. CA. Egone? Ps. tute. CA. ego? Ps. ipsus *Acidalius*, cui tamen CA. Egone? Ps. tute ergo

PSEVDVLVS.

Tute.

CALIDORVS.

Ego?

PSEVDVLVS.

'Ipsus, inquam, si quidem hoc uiuét caput:
Si modo hominem mi inuenietis própere.

CHARINVS.

Qua facié?

PSEVDVLVS.

Malum,

Cállidum, doctúm, qui quando princípium prae'hénderit, 725

Pórro sua uirtúte teneat, quíd se facere opórteat:

'Atque qui hic non uísitatus saépe sit.

CHARINVS.

Si séruos est,

Númquid refert?

PSEVDVLVS.

'Immo multo máuolo quam líberum.

CHARINVS.

Pósse opinor mé dare hominem tibi malum et doctúm, modo

ipsus *placebat magis*. CA. Egone. Ps. tute. ego ipfuf **BCDZ**. CA.
Egone? Ps. tute. CA. ego ipfuf **F**. EGONE TU E • OIPSUS **A** uiue
caput
caput **C**. uiuecaput **D**. uiue **B** *ead. m.* 724. hominem mi **R**.
mihi hominem *libri cum* **A** INUENIETIS PROPER • QUA **A** *cum*
duobus personarum spatiis et ut propemodum visum sit PROPERA
potius quam PRORERE *scriptum esse* CH. *Camerarius*. CA. *libri*
Ps. om. **BCD** *sine spatio* 725. prehenderit **CD**. prehen-
derit **(A)BFZ** 727. ATQ'QU • • • CNONUISITATUS (*h. e.* Atque qui
• hic non) **A**. Atque eum qui non hic ufitatus *reliqui*. uisitatus iam *Pius*,
Beroaldus, *Salmasius*, *Scaliger*, *Gifanius* sepe **B**. sepe **CD**
sit. CH. si seruof **DBFZ**. sit si seruof **BCD**. SIT U • SERU— **A**
728. Nunc quid **B** mauulo **C** 729. CH. **F**. CA. *reliqui*

Qui ad patrem aduenit **Carysto**, nec dum exit ex aedibus 730
Quóquam, neque Athenas aduenit umquam ante hesternum
diem.

PSEVDVLVS.

Bene iuuas. set quinque inuentis opus est argenti minis
Mutuis, quas hodie reddam: nam huius mihi debet pater.

CHARINVS.

Ego dabo: ne quaere aliunde.

PSEVDVLVS.

O hominem opportunum mihi.

Etiā chlamyde opust, machaera et petaso.

CHARINVS.

Possum a me dare. 735

PSEVDVLVS.

Di immortales, non Charinus mi hic quidemst, set Cópia.
Set istic seruos, ex Carysto qui huc aduenit, quid sapit?

730. Qui ad patrem **B**. Quaⁱ patre **B**. Qui a patre *reliqui*
caristo **CDF**. charisto **Z** EXIT **A**. exiit *reliqui* aedibus **B**

731. nequeat henaf **B** 732. IUUAS **A**, *Camerarius*. iuaf
BCDF. iuhessif **Z** inuentus **C** 733. NAMHUIUS **A**, *Ca-*
merarius notis postumis, Gulielmus. nam unam huius *reliqui*
pro mihi numeravi in A quinque litterarum spatia. fortasse fuit
tot mihi vel mihi plus 734. CH. **D^obF**. CA. **B^oDaZ**. om. **C**

nequere **C**. neque re **D** o]et **D** hominem **B**
oportunum **CD** 735. chlamyde opust **B**. opust chlamyde et
vulgo: nec discrepantiam ex A notavi. opust te chamyde et **B**.
opust chamide et **C**. opust chamyde et **D**. opust chalmyde et **Z**. opust
est chlamyde et **F** mechaera **Ba**. machera **CD** CH. om.

BCD a me possum **Z** 736. Ps. om. **BCD** Dii
BCDF QUIDEMSED COP — **A**, *quod addito in fine est suppleas*.
quidem est sed copia *reliqui* 737. istic **Z**. isti **BCD**. iste **F**

seruus libri charysto **D**. charisto **FZ** qui huc aduenit
Bothius. QU . . . CAD . . . **A**. hic qui aduenit *reliqui* quid] qui
B (non **A**) Totum versum sic formabat Scaliger: Sed qui
seruus ex Carysto aduenit huc, ecquid sapit?

CHARINVS.

Hircum ab alis.

PSEVDVLVS.

Mánuleatam túnica[m] habere hominem áddedet.

Écquid autem homo hábet aceti in péctore?

CHARINVS.

Atque acidíssumi.

PSEVDVLVS.

Quid, si opust ut dúlce promat indidem, ecquid habét?

CHARINVS.

Rogas? 740

Múrrinam, passúm, defrutum, mélinam, mel quouiúmodi.

738. CH. Camerarius. om. **F**. CA. reliqui Hircum ab alis
 'schedae vetustissimae' Turnebi Adv. XX, 10. Hirquum ab aliis **B**.
 Hif cum (vel Hiscum) ab aliis **CDFX**. IRC.UMABALIS **A**, ut prima
 littera aut I aut E sit, non prorsus certa autem tertia. Usque a
 cunabulis **Z**, Lipsius Ant. lect. IV, 8. a cunabulis offertur etiam e
 mss. Schobingeri. Lambini autem haec est annotatio: 'Hircum ab
 alis] sic diserte scriptum reperi in nostris codicibus manuscriptis,
 nisi quod in duobus erat hircum ab aliis, in aliis iscum ab aliis'

Ps. om. **F** ADDEDET **A**, Nonius p. 536, Priscianus IV, p. 637
 (164 Kr.). decet **BCDFZ** 739. Ecquid autem homo habet **R**.
 EQUIDEMHOMOHABET **A**. Ecquid habetis homo **BCD**. Ecquid habet is
 homo **Z** et, nisi quod Et quid, **F**. Ecquid habet istic homo Guyetus.
 Ecquid habet homo iste Bothius CH. **F**. CA. reliqui acidif-
 simi libri praeter **A** 740 et 741 affert Plinius N. H. XIV, 13,
 15 (92), cum levi paucorum codd. discrepantia, unde inutiliter
 nugatus Salmasius Exerc. Pl. p. 501 a. 740: Quod Plin.

opust **R**. opus sit libri. opus fiet Plin. etquid **C** CH.
FZ, Plin. CA. **BCD** rogant **C** 741. Murrinam (**A**)**R**
CDF. murrinam **Z** defrutum **R**. detum **D** melinam, mel
 quouiúmodi **R** (coll. Bacch. 400). MELLAMMELQUOIUSMODI **A**. me-
 linam mel quouis modi **B**. mellinam mel quouis modi **CD**. mellinam
 mel quouismodi **FZ**. mella nec quicquam amplius Plinius. melinam
 et si seruandum duci, a Plauto tamen scriptum esse mulsam suspi-

Quin in corde instruere quondam coépit thermopólium.

PSEVDVLVS.

Eúgepae: lepidé, Charine, mēo me ludo lámberas.

Sét quid nomen ésse dicam ego ísti seruo?

CHARINVS.

Símmiae.

PSEVDVLVS.

Scítue in re aduorsá uorsári?

CHARINVS.

Túrbo non aequé citust. 745

PSEVDVLVS.

Ecquid argutúst?

CHARINVS.

Malorum fácinorum saepíssume.

PSEVDVLVS.

Quíd, quom manifestó tenetur?

cor. melliniam *Bothius*

742. thermopolium *Pius*. hermopolium

libri. PAR. . . POLIUM *A*

743. Eugepae lepide *Gruterus cum A*.

Euge pae lepide *B*. Eugepe lepide *CD*. Euge pellepide *F*. Euge pellepede *Z*. Euge pol inutiliter *Handius Turs. II, p. 612* MEOME

A, *Bothius*. me meo reliqui

LAMBERAS *AB C D F*, cod. *Sca-*

ligeri. iam beaf *Z*. 'lamberat: scindit ac laniat' *Festus Pauli p. 118 M*.

744. quid *Camerarius*. qui libri. quod *Pylades* ego om. *F* CA. *BCD* *Símmiae Bothius*. símmiae *BCZ*. símmie

DF 745. aduorsa uorsari omnes CA. *BCD* eque *D*

cituf est libri 746. Hecquid *D* argutuf est libri CA.

BCD fanorum *B* saepíssime *BZ*. sepíssime *CDF*

Huc Priscianus respicit X, p. 882 (481 Kr.) satis mire sic disserens:

'argui argutum. unde et participium argutus id est conuictus.

Plautus in Pseudolo: argutus malorum facinorum.' Et paullo post:

'Plautus iterum in Pseudolo de sycophanta: ecquid argutus es.' Quae

non possunt non turbata esse

747. cum libri mani-

felto libri praeter *F* CA. *BCD* anguilla est elabitur *F*.

CHARINVS.

'Anguillast: elábitur.

PSEVDVLVS.

Écquid is homo scítust?

CHARINVS.

Plebi scítum non est scítius.

PSEVDVLVS.

Próbus homost, ut praédicare te aúdio.

CHARINVS.

Immo sic scias:

'Vbi te aspexerít, narrabit últro, quid sesé uelis. 750

Sét quid es actúrus?

PSEVDVLVS.

Dicam. úbi hominem exornáuero,

Súbditiuom fieri ego illum mílitis seruóm uolo:

Súmbolum hunc ferát lenoni cúmq; quinque argentí minis,

Múlierem ab lenóne abducat. én tibi omnem fábulam.

Céterum quo quícque pacto fáciat, ipsi díxero. 755

anguillast elabitur **Z**. anguillaste labitur **CD**. angulast te labitur **B**

748. Ecquitif homo scituf est **B**. Ec quitif homo è scituf **C**. Hecquitif homo è scituf **D**. Ecquid if homo è scituf **FZ** CA. **BCDZ**

plebi scitum **B**. plebif citum **B**. plebiscitum *reliqui* est sci-
tius *Camerarius*. est cituf **BCD**. eque scitum est **FZ** 749. homo

est *libri* predicare **BC** CA. **BCDZ** sic scias **R**.

sci scias **B**. si scias *reliqui* 750. aspexerif *omnes* sese *Camerarius*. esse *libri* 751. quid ef **D^bF**. quif ef **CDaZ**. qui-

elef **B** *Scriptum fuisse conicias* Set quid eo facturuf's?

752. Subditiuom **R**. Subditum **B**. Subditiuom **C**. Subdiciuom **D**. Subditiuom **F**. Subditiuom **Z** feruo muolo **B**. seuum uolo **D**. fer-

uom uolo *reliqui* 753. Simb. **BCD**. Symb. **FZ** ferat **D**

cum] quom **B** 754. en **R**. em **BCD**. hem **FZ** 755. Ce-

terum **Z** ceterum quo iterat **F** quidque **F**

CALIDORVS.

Quid nunc igitur stamus?

PSEVDVLVS.

Hominem cum órnamētis ómnibus
Éxornatum addúcite ad me iam ad trapezitam Aéschinum.
Sét properate.

CALIDORVS.

Prius illi erimus, quam tu.

PSEVDVLVS.

Abite ergo ócius.

Quicquid incertí mi in animo prius aut ambiguóm fuit,
Núnc liquet, nunc defaecatumst: cór mihi nunc est. pér-
uium. 760

'Omnis ordine égo sub signis dúcam legionés meas
'Aue sinistra, auspicio liquido atque éx mea senténtia.
Cónfidentiást inimicos mēos me posse pérdere.
Núnc ibo ad forum atque onerabo mēis praeceptis Símmiam,

756. CHARINO haec fortasse rectius tribuentur quom or-
namenti somnibus **B** 757. abducite **F** iam attrapezitam **CD**.
attrapeZiam **B** aefchynum **F** 758. CA. **F**. CH. **Z**.
Ps. **BCD** illi Bothius. illic libri Ps. om. **BCD**
otius **CD** 759. ambiguum libri 760. defecatum est. cor **F**.
defecatum, si cor reliqui, nisi quod sicor **B** est peruium **R**.
peruiast **BCZ**. peruiamst **Da**. peruiumst **Db**. peruiast **F** 761.
Omnes libri ordine ego Kampmannus de reb. mil. Pl. p. 11:
ordine Scaliger, Boethornius. ordinet libri sub om. **C**
legionis meae 'Lanoius' apud Gruterum 762. Aue Bothius.
Aui libri. ab Nonius p. 334 liquido atque ex mea Bothius olim.
liquide liquido atque ex idem nuper. liquido atque ex libri, Nonius
sentencia **B** 763. est libri meos me]mens mea Nonius
764. honerabo **BCD** meis]mi is **B** preceptissimam
B. praeceptis simiam reliqui

Quid agat: né quid titubet, docte ut hanc serat falláciam. 765
lám ego ipsum oppidum éxpugnatum fáxo erit lenónium.

765. Quid ⁱ **B** nequit **B** hunc **CD** serat *Sciop-*
pius Susp. lect. I, 13. ferat libri fallatiam **CD** 766. ego
ipsum **B**. ego hoc ipsum *libri. hoc ipsum Guyetus. ego hoc Bothius*
opidum **F** lenocinium **F**

ACTVS III.

P V E R.

Quoi séruitutem dí danunt lenóniam
 Pueró, simitu quom áddunt turpitúdinem,
 Ne illí, quantum ego nunc córde conspició meo,
 Malám rem magnam múltasque aerumnás danunt. 770
 Volut^a haéc mi euenit séruitùs, ubi ego ómnibus
 Paruís magnisque mñisteriis praefúlciór:
 Neque égo amatorem mi ínuenire ullúm queo,
 Qui amét me, ut curer tándem nitidiúscule.
 Nunc huíc lenonist hódie natalís dies. 775
 Intérminatust léno a minumo ad máximum,

Act. III. Scen. 1. PVER DV **B**. PVER I.I.I. **D**. om. **C**
 Pueri duo **F**. Puer **Z** 767. Cui **BCDF** et hunc v. afferens
 Nonius p. 97. Qui **Z** seruientem díi **F** lenoninam **Z**
 768. simitu quom **R**. atque eidem si libri, nisi quod idem **CZ**
 769. consipio *Scriverius* 770. erumnas **BCD** 771. uellit
CDa hec **B** euent **C** 772. magn. isque cum ras. **B**
 ministeriis *Acidalius*. miseris libri praefulciór *Beroaldus*.
 praefulgiór **CZ**. praefulgiór **BDF** 773. amvtorem **Ca** ínue-
 nire ullum *Pylades*. ullum ínuenire libri 774. ut curer tandem
Gulielmus. ut currenandem **Da**. ut currettandem **Dd**. ut curet tan-
 dem *reliqui*. et curet tandem *Bothius* nitidiúscule *hinc Gloss.*
Plaut. 775. lenoni est hodie *Pylades*. lenon hodie est **B**. lenoni
 hodie est **CFZ**. lenoni odie est **D** 776. Interminatust leno a
 minumo **R**: nisi erus pro leno malueris. Interminatust tam inimo **B**.

Si quis non hodie múnus misissét sibi,

Eum crás cruciatu máxumo perbíttere.

Nunc hércle nescio, rébus quid faciám meis:

Nam nisi lenoni múnus hodie mísero,

780

Cras míhi potandus frúctus est fullónius.

Neque ego illut possum quód illi, qui possúnt, solent.

Eheú, quam illi rei ego étiam nunc sum páruolus.

Atque édepol, ut nunc mále malum metuó miser,

Si quispiam det quí manus grauiór siet,

785

Quamquam illut aiunt mágno gemitu fíeri,

Conprimere dentis uídeor posse aliquó modo.

Set cóprimundast uóx mihi atque orátio:

Erus éccum recipit sé domum et ducít coquom.

interminatus ta minimo **C**. interminat' tainimo **D**. interminatus a minimo **Z**. interminatus est a minimo **F** maximum libri

777. nondie **B**. non odie **D** 778. Tum **BCD** maximo

BCDZ prebiterere **Z**. perdere **F**. 'perbiterere Plautus pro perire posuit' *Festus Pauli p. 215 M.* 779. hercle nescio **R**.

nescio hercle libri quia **B**. qua **C** mi if **B**

780. 781. 782 hoc ordine **R**. 782. 780. 781 libri 780. Nam

R. Nunc libri 781. potantur **B** fructus vix sanum.

fructus *Pius*. fucus *Beroaldus* 782. ego]ego pol **F** pos-

sunt qui *Mercerus apud Gulielmum* 783. heu **Z**. heu heu

F. hei hei *cod. Scaligeri* illi rei ego **R**: illae rei ego *Gruterus*.

ille relego **BCD^b**. ille recego **Da**. ille delego *cod. Scaligeri*.

ille hercle ego **FZ** paruolus **B**. paruulus reliqui

784. nunc male malum **R**. nunc male eum libri. male nunc erum

longius sit a libris. Novi cui ututi male nunc eam placeret 785.

quod **F**, *Gruterus* Ceterum recte haec interpretatus est *Doussa*

Expl. III, 22, ineptique qui anus latior fuit *Dissaldeus* suasit

787. Conpr. (non Compr.) **B** dentes libri 788. compri-

menda est libri uox mihi **R**. mihi uox libri, nisi quod miki **B**,

mi **C** oracio **B** Ceterum dubitari potest num praestet

comprimunda — oratio ad exemplum versus 409: quando neutro

sat commode posse carere videmur 789. ecum **B** ducet

CD coquum **B**. coquum reliqui

BALLIO. COQVOS. PVER.

BALLIO.

Forūm coquinum quī uocant, stultē uocant: 790

Nam nōn coquinum est, uerū furinū forum.

Nam ego si iuratus pessimum hominem quaererem,

Peciorē hanc potui, quam hanc quem dūco, dūcere,

Multilocum, gloriosum, insulsum, inutilem.

Quin ob eam rem Orcus recipere ad se hunc noluit, 793

Vt esset hic, qui mortuis cenam coquat.

Nam hic solis illis coquere, quod placeat, potest.

COQVOS.

Si me arbitrabare isto pacto, ut praedicas,

Quor conducebas?

BALLIO.

Inopia: alius nōn erat.

Set quor sedebas in foro, si eras coquos, 800

Tu solus praeter alios?

Act. III. Scen. 3. B. BALLIO LENO C. COCVS. PVER. DV
B. om. C. BALLIO LENO. COCVS. PVER DFE, nisi quod Co-
quus F 790. BA. praemittunt CD, B B 791. coquinum
est libri furinum R. furinum est libri 792. ego si B. si
ego reliqui pessimum R. pelorem BaCD. pelorem BDFE:
quod e proximo v. huc irrepsit quererem BCD 793. Pe-
lorē hanc R. Coquum non BFE, Coquum non CD: immisso glos-
semate 794. Multi locum B. Multiloquum reliqui insulsum
BaCD 795. ad se hunc Guyetus. hunc ad se libri 796. Vti
ait Bothius mortui C cenat F 797. solis R. solus
libri 798. CA. C. CA. D arbitrabere Z 799. Quor
R. Qur B. Cur reliqui conducebas D 800. cur libri
coquus BCD. coquus FE 801. praeter BC. post F alius

COQVOS.

Ego dicám tibi.

Hominum égo auaritia factus sum improbiór coquos,
Non mēopte ingenio.

BALLIO.

Quá istuc ratione?

COQVOS.

Éloquar.

Quia enim, quom extemplo neniunt conductúm coquom,
Nemo illum quaerit, qui óptumus et carissumust: 805
Illúm conducunt pótius, qui uilissumust.
Hoc égo fui hodie sólus obsessór fori.
Illí drachmis sunt míseri: me nemó potest
Minóris quisquam númmo, ut surgam, súbigere.
Non égo item cenam cóndio, ut alii coqui, 810
Qui míhi condita práta in patinis próferunt,
Bouis qui conuiuas fáciant, herbasque óggerunt,

BCD CA. **C**. CA. **D** dico **FZ** 802. ego auaritia
factus sum **B**. auaritia ego sum factus *libri*, nisi quod auaricia **B**
FZ improboor **B** cocuf **B**. coquf **D**. coquuf *reliqui*
803. me opte **B**. meo te **CDA** ratione **B** CA. **C**.
^o
CA. **D** 804. cum *libri* exemplo **BCD** cecum **CD**.
coquum **B**. coquum **FZ** 805. Nemo *Camerarius*. Ne *libri*
optimus **C**. optimus *reliqui* carissimus est **F**. carissimust *reliqui*
806. uilissumust **B**. uilissimust **C**. uilissimust **DZ**. uilissimus **F**
808. drachmis sunt *Gulielmus*: cui tamen nescio an sunt dra-
chumis *praestet*. drachomis sent **B**. drachomis essent **CD**. drachmis is-
sent **Z**. dragma issent **F**. drachmissant '*libri veteres*' *Lambini*. drachma
issent *Dousa Expl. III, 23*. issent drachmis *Lambinus*. drachmis is-
sent cum *Gronovio Fleckeisenus Exerc. p. 10* miserrime nemo **B**
809. Minori qui, quam *Acidalius* subigeret **Z** 810. ego
om. **Z** itaem **B** coci **BCD** 811. condit aprata **B**
812. Boues *libri* qui om. *Bothius* faciant idem olim.
faciunt *libri* hoggerunt **B**. aggerunt **FZ**

Eas hērbas herbis āliis porro cōndiunt:

Indūnt coriandrum, fēniculum, alium, ātrum olus:

Appónunt^rumicem, brássicam, betám, blitum:

815

Eo lásarpici líbram pondo díluunt:

Teritúr senapis scélera, quae illis qui terunt,

Prius quám triuerunt, óculi ut exstillént facit.

Ei hómīnes cenas ubi cocunt, quom cōndiunt,

Non cōndimentis cōndiunt, set strigibus,

820

Viuis conuiuis intestina quae éxedint.

Hoc híc quidem homines tám breuem uitám colunt,

Quom hasce hērbas huiusmodi in suum aluom cōngerunt,

814. foeniculum **C** alium **B Da.** allium **D b C F Z**

holus **BCD**

815. blitam **F**

816. Eo lasarpici **Z.** Eola

sarpici **B.** eo las. arpici **C.** eolas. ar pici **D.** eolas arpici **F.** E. A. SER— **A,** ita quidem ut secunda littera visa sit O esse, quarta S.

Eo laserpicii *Beroaldus*

diluunt libri

817 et 818 afferunt

Charisius p. 117, qui tamen p. 47 e 'Plauto' posuerat, teritur sinapi, et Priscianus VI, p. 682 (226 Kr.)

817. feritur *Servius in*

Aen. IX, 486

sinapis scelera *Char. p. 117, Serv., Prisciani*

cod. Halberst. m. pr.: Vossius de anal. III, 30. SIN. . . . LASE. L. . . .

A. sinapis celera **BC.** sinapis celera **DF.** sinapis scelerata **Z,** *Priscianus vulg.* 'haec senapis declinasse Plautum in Pseudulo' *Probus tradit p. 1446 et 1470 P. (107 et 128 Lind.), 'haec sinapis' Sacerdos p. 49 Endl.*

quae illis *Scoliger, Lindemannus in*

Char. q. LLIS (h. e. Q'ILLIS h. e. QUEILLIS) A. quod^c illi *Char. cum illis B C D F Z, Prisc.*

terunt libri cum (**A**). terit *Char.*

Totum v. sic Bothius: Teritur sinapi sceleratum: illis qui terunt

818. triuerunt libri cum **A,** *Prisciani codd. Luth. et Halb.*

trierint *Prisc. vulg. truerunt ex edd. Prisc. Vossius l. s. s. et Douss III, 24. contriuit Char.*

ex^tillent *Char. extillent FZ,*

Prisc. extillent B. exillent C Da. exillant D b

819. UBIC . . . UNT

A. libico quint **B.** sibi coquint **CD.** sibi coquunt **FZ** com **B.**

cum reliqui cum (**A**)

condiant **DaZ**

820. condunt **Z**

strygibus **Z. s. . . GIBUS A**

821. UIUAS **A**

intestinaq. **BCD**

exedunt **FZ**

822. COLUNT **A**

823. quom **A.** Cum re-

liqui

herba **B**

huiusmodi] huius **C.**

in suum aluum

Formidulosas dictu, non essu modo.

Quas herbas pecudes non edunt, homines edunt. 825

BALLIO.

Quid tu? diuinis condimentis utere,

Qui prorogare vitam possis hominibus,

Qui ea culpes condimenta?

COQVOS.

Audacter dicito:

Nam uel ducentos annos poterunt uiuere,

Meas qui essitabunt escas, quas condiuero. 830

Nam ego ciciliendrum quando in patinas indidi

Aut cepolindrum aut maccidem aut saucaptidem,

Ipsae se patinae fervefaciunt ilico.

FZ. in suum saluum **BD.** insu^vum saluum **C.** INSUOMMALUM **A,**
incerta tamen O littera. 'aluum Plautus masculino ait genere, quo
non utimur': Servius in Aen. II, 50 824. Formidulosas **BCD.**

Formidulosas **FZ.** FORMID • LOSAM **A** ut videtur **essu A.** esu

FZ. esum **BCD** 825. peccudes **Z** 826. Quid **Z**

828. culpes^{i. vituperes} **CD.** Quo confirmatur de Milit. glor. v. 737 iudicium

nostrum **CA. C. CA. D.** Et sic per totam scenam au-

dactar **Z** 829. ducentos **F** 830. QUIESSITABUNTESCAS **A** et, nisi
quod essitabunt, **FZ** (pro quo essitabunt Scutarius). quiescit habunt

escas **B.** quis esit habunt escas **C.** quis esit habunt e • • cas **Da** (e • scas
Db). essitabunt **D** mrg. m. pr., essitabunt m. sec. **quas om. F**

CONDIUERO **A,** Camerarius. condidero reliqui. condiero Aldus

831. ciciliendrum **F.** —LENDRUM apparuit in **A** PATINASINDIDI

A, unus Vaticanus Lipsii Ant. lect. IV, 8, 'codd. mss.' Lambini:
et sic iam Scutarius. patina scindidi **BFZ.** patinas cindidi **C.** pa-
tinascindidi **D.** patina sciscidi Gifanius 832. CEP • LENDRUM **A.**

si polindrum **BCDZ.** si polindrum **F,** Scutarius **MACCIDEM**

A, B. maccidem cum **CDZ** etiam **F.** maccidem Camerarius

saucaptidem **R.** saucaptidem **B.** saucaptidem **C.** sauc captidem **D.**

sane captidem **FZ.** s • SAPT • DIM **A,** sed ut tertia littera visa sit
etiam **C** esse posse. sancaptidem Camerarius 833. Ipsae se

Gyetus. Eae ipsae sese libri, nisi quod eat **Z,** ipse **B.** EA • PS • SE

Haec ad Neptuni pécudes condiménta sunt:

Terréstris pecudes cicimandro cóndio,

835

Hapalópside, aut cataráctria.

BALLIO.

At te Iúppiter

Dique ómnes perdant cúm condimentis tuis

Cumqué tuis istis ómnibus mendáciis.

COQVOS.

Sine sis loqui me.

BALLIO.

Lóquere atque i in malám crucem.

COQVOS.

Vbi ómnes patinae féruont, omnis áperio:

840

Ibi odós dimissis má nibus in caelúm uolat.

BALLIO.

Odós dimissis má nibus?

A. Nulli usui est caepse patine *B* 834. Aec *BD*. Aec

C. He *F* neptum *B* 835. Terrestris . . . hapolopside

hoc loco om. Z, sed ante v. 841 habet in principio paginae

Terrestres libri cicimandro *C.* cecimandro *Z* 836. Hapalopside

Guyetus. Aaud hapalopside *B.* aut hapalopside *C.* aut apolopside *DF.*

aut paropside *Z.* Vitiose vulgo happalopside aut cataractria

Camerarius. aud cactaractria *B.* aut catactria *C.* acataractria *D.*

achataractria *F.* ac atharathrio *Z* ad *B* iupiter *DF*

837. Dique libri quom *B* 838. TUISISTIS *A,* *Pylades.* tuis

reliqui omf *C* mendatiis *CD* 839. SINESISLOQUI *A, FZ.*

Sinescisloqui *B.* Sinescis loqui *D.* Sine scis loqui *C* BA. loquere]

boquere *B* i in *Camerarius.* in libri 840. FERUONT *A.*

feruent *BCDF,* codd. *Pyladis.* fuerunt *Z* 841. Ibi *Acidalius.*

Is libri cum A (et B quidem sic: I fodof) dimissis *Z.* demissis

reliqui MANIBUS *A.* pedibus reliqui celum *B* 842. 843.

844 *hoc ordine Acidalius.* 844. 842. 843 libri cum *A* 842. ODOR

A. Odor reliqui dimissis libri. demissis vulgo MANIBUS *A.*

Coqvos.

Peccani insciens.

PSEVDVLVS.

Quidum?

Coqvos.

Dimissis pedibus uolui dicere.

Eum odorem cenat Iuppiter cottidie.

BALLIO.

Si nusquam coctum is, quidnam cenat Iuppiter? 843

Coqvos.

It incenatus cubitum.

BALLIO.

I in malam crucem.

Istacine causa tibi hodie nummum dabo?

Coqvos.

Fateor quidem esse me coquom carissimum:

Verum pro pretio facio ut opera appareat

Mea, quo conductus uenio.

-
- pedibus *reliqui* inscitis *Da*. inscitis *Db* 843. QUI
DUM D-MISSISPEDIBUS *A*. B. Quidem *C*. quiam (demissis manibus *B*. BA,
quidem. BA. quia demissis manibus *C*. BA, quidē. Co. quia dimissis ma-
nibus *D*. BA. quid est? Co. quia dimissis manibus *FZ*. quia enim *pro*
quia *Camerarius: quod fraudi fuit Reizio et Hermannō in Iahnii*
Annal. phil. nov. t. XXXV, p. 191 844. EUMODOREM *A*, Gu-
lielmus. Eum modorem *BC* (nisi in *B* potius modo rem est). eū-
modorem *Da*, eumodorem *Db*. Eū in odorem *Z*. Eum in adorem
F iupiter *F* COTTIDIE *A, BC*. cotidie *D*. quottidie *Z*.
quottidie *F* 845. NUSQUAM *A, BZ*. nūquam *CDF* COCTUMIS
A. is coctis *BC*. is coctis *D*. is coctum *FZ* iupiter *DF*
846. it *A, FZ*. I *B*. Id *C*. Id *D* i om. *C* 847. Istaccine
F (non *A*) 848. quidem *R*. equidem libri cum *A* esse
me *Pylades*. me esse libri cum *A* coquom *A*. cocum *BCD*,
coquom *FZ* carissimum libri praeter *A* 849. precio *BDFZ*
opera *B* 850. UENIO *A*. ueni *reliqui*

BALLEIO.

Ad furandúm quidem.

850

COQVOS.

An tu ínvenire póstulas quemquám coquom,
Nisi míluinis aút aquilinis úngulis?

BALLIO.

An tú coquínatum te íre quoquam póstulas,
Quin íbi constrictis úngulis cenám coquas?
Nunc ádeo tu, qui méus es, iam edicó tibi,
Vt nóstra properes ámoliri hinc ómnia;
Tum ut húius oculos ín oculis habeás tuis.
Quoquo híc spectabit, ěo tu spectató simul.
Si quo híc gradietur, páriter tu progrédimino.

855

851. tu **BCDF** cum **A**. om. **Z** coquom **A**. coquam **B**.
coquum **CD**. coquum **FZ** 852. Nisi om. **C** 853. BA. Sa-
racenus. om. libri quoquinatum **A**. coquínatum *reliqui: quod*
dubito num defendi possit eis exemplis quae composui Mus. phil.
n. VII, p. 315. coquitatum Aulul. III, 1, 3 Hermannus probabat
Elem. d. metr. p. 91, Festi p. 61 testimonio usus: 'coquitare pro
coctitare, id est frequenter coquere, Plautus posuit' TEIRE **A**,
Camerarius. tere **B**. tere **D**. te re **C**. ire **FZ** coquam **CD**
854. Quin adeo om. **C** constructis **Z**. CONST-CTIS **A**
tigulis **Da** quoquas **B** 855. adeo. BA. tu **D** et
iam edico **DF** cum **A**, *codd. Pyladis.* est amedico **B** (et pro est
Bb). est ame dico **CZ** 856. UT **A,BCDZ**. ne **F**. Vti *Came-*
rarius nostrâ **D** PROPERES **A,F**, *Beroaldus.* properas *reliqui*
amoliri hinc omnia **R**. AMOLIRI.....OMNIA **A**. amoliri omnia
Ba. amoliri omnia **Bb**. amoliri omnia **CF**. amolliri omnia **D**.
amolliri omnia **Z**. omnia amolirier *Bothius.* amoliri ante nostra col-
locabat *Guyetus* 857. in oculis **Da** 858. huic **Ba**
spectabit eo tu **FZ** cum **A**. spectauit o tu **B**. spectauit te o tu **C**.
spectauite o tu **D** semul **F** 859. QUOHIC **A,B**. hic quo *re-*
liqui tu **R** coll. *Mil. 610.* om. libri cum **A** PROGREDIMINO
A,B, *Lambinus, Meursius, Parcus.* progredimini *reliqui.* progredi-
minor *Camerarius, defensum ab Acidalio. Vide Madvigii Opusc. II,*

Manum si protollet, pariter profertó manum.

860

Suum si quid sumet, id tu sinito sumere:

Si nóstrum sumet, tú teneto altrínsecus.

Si iste íbit, ito: stábit, astató simul.

Si cónquiniscet, ístie conquiniscito.

Item his discipulis priuos custodés dabo.

865

Coqvos.

Habe módo bonum animum.

BALLIO.

Quaéso, qui possúm, doce,

Bonum ánimum habere, quí te ad me adducám domum?

Coqvos.

Quia sórbitione fáciám ego hodie té mea

Item út Medea Péliam concoxít senem,

Quem medicamento, et súis uenenis dícitur

870

p. 840

860. Manum si cum reliquis *A*. Manum Guyetus

profecto *Z*

862. altrinsecus hinc Gloss. Plant.

863. ibitito

B. ibi cito *F*

semul *F*

864. Si conquiniscet istie *CDbZ*

cum *A*. Si conquiniscit istie *Da*. Si conquisceit istie *B*. Si conquin-

scit *F*. si conquinisceit istie *Nonius p. 84, e cuius libris aliis si con-*

quinisce si isticce et idem conquinisceit istie et si conquinisceit istie

Pareus affert

CONQUINISCITO *A*. conquinif cito simul *B*. con-

quif cito simul *C*. conquiniscito simul *DZ* et, nisi quod semul, *F*.

ceuetó simul *Nonius, e cuius libris aliis simul ueto et caueto simul*

affert Pareus

865. priuos *Gulielmus Verisim. I, 4. prius libri*

dato *F*

866. BONUMANIMUM *A, B, Acidalius. animum bonum*

reliqui

POSSUM *A, F. possim reliqui*

doce om. *A*

867. BONUMANIMUM *A, Bothius. Animum reliqui. Animum bonum*

Pylades

quid *F*

te ad te me *B*

868. sobitione *C*

HODIETE *A, Bothius. te hodie reliqui*

869. ut medea peliam

Scutarius: ut me dea peliam Z. ut me deapelleme B. ut me de ap-

pellem me *C. ut medeappellem D. ut medea peleum F. UTMERAP-*

PELIAM *A. concoxit libri cum A, codd. Pyladis. recoxit Z*

Ceterum cf. Muretum Var. lect. VI, 10

870. mendicamento *C*

Fecisse rursus ex sene adolescentulum:

Item ego te faciam.

BALLIO.

Eho, an etiam ueneficu's?

COQVOS.

Immo edepol uero sum hominum seruator magis.

BALLIO.

Ehem,

Quanti istuc unum me coquinare perdoces?

875

COQVOS.

Quid?

BALLIO.

Vt te seruem, ne quid surripias mihi.

COQVOS.

Si credis, nummo: si non, ne minā quidem.

Set utrum tu amicis hodie an inimicis tuis

Daturus cenam?

871. rursus *A*, *Pylades*. rursus reliqui exene *D* adol.
Z (non *A*) 872. an tu etiam sola *Z* (non *A*) ueneficu's

F 873. Immo *B* edepol uero sum *R*. edepol uerum *Ca*.
edepol uero *CB* cum reliquis, nisi quod edepol *Z*. uero edepol *Bo-*
thius 874. 875. *BA*. Ehem || Quanti istuc unum *R*. *BA*. Ehem

mane. quanti istuc unum *BCDF* et, nisi quod Hem, *Z*. QUANTI
ISTUCUNUM in ipso principio versus *A*. *BA*. Hem mane. quanti istuc
Guyetus. *BA*. Hem mane: quanti unum *Bothius*, *Brivius Qu. p. 35*

coquinare]vide ad v. 853 876. subripias *F* 877. Sic
Camerarius: nec *A* discrepat, nisi quod pro ne plus litterarum
fuisse hoc quod notavi exemplum docet: SINON. . . . MINA. Sic reddif
nummos inos neminas quidem *BCDae* (reddif *DB*). Sic reddif num-
mos meos ne metuas quidem *Z* et, nisi quod Si, *F* 878. utrumtu

A. utrum reliqui, nisi in *B* potius uerum est. utrumne *Brivius*
Qu. p. 41 879. *BA*. om. *BCDae*

BALLIO.

Pól ego amicis scilicet.

COQVOS.

Quin tu illo inimicos pótius quam amicós uocas? 880

Nam ego ita conuiuis cénam conditám dabo

Hodie; átque ita suauí suáuitate cóndiam:

Vt quisque quidque cónditum gustáuerit,

Ipsús sibi faciám ut dígitos praerodát suos.

BALLIO.

Quaeso hérode, prius quam quicquam conuiuis dabis, 885

Gustáto tute prius et discipulís dato,

Vt praérodatis uóstras furtificás manus.

COQVOS.

Fortásse haec tu nunc mihi non credas, quae loquor.

BALLIO.

Moléstat ne sis: nímium tinnis: nón places.

En, illi ego habito: tu íntro abi et cenám coque 890

880. Co. om. *BCDaeZ*, non *F* illo *Acidalius*, *Pistoris*:
 nisi delendum est potius. illos libri cum (*A*) uocas] tu... *A*
 (tues ut visum est) 881. Co. praemittit *F* 882. SUA-
 USUAUITATE *A*, *Gruterus*. suauitate *BCD*. suauiter *FZ* con-
 dian *Camerarius*. condim *BCD*. conditam *FZ* inter condiam
 et ut (in medio quidem versu) spatium non paruum relictum est
 in *CD* 883. quidque] quicque *A*. quicque reliqui 884. Ipsus
Dousa III, 84. ipse *A*. Ipsos reliqui dietos prerodat *B*
 885. BA. om. *B* Quoeso *BD* prius quam quicquam *CDFZ*.
 praeuoc... *A*. prius quam *B* conului *BCDae*
 886. GUSTATE *A*, *Camerarius*. Gusta reliqui discipulis *C*
 887. *K B* prerodatis *BC* uocatas *A*. uas *CD*. uestras
FZ. uestra *B* 888. noⁿ *B* que *B* 889. BA. om.
CD. *C B* Molestos *BaeCa* tinnis *Guyetus*. iam tinnit
BCDF. iam tu nimm *Z*. iam tu mihi *codd. Pyladis* places].
 tacet *B* 890. En illi *R*. En illic *B*. BA. em illic *CD*. Hem
 illic *FZ*. illic *A* tu intro abi et *R*. intro... (h. e. ut puto

Properé.

PVER.

Quin tu is accúbitum? i et conuiuás cedo:
Conrúppitur iam céna.

BALLIO.

En, subolem síis uide:

Nam hic quóque scelestus ést coqui sublíngio.
Profécto quid nunc primum caueam, nésco:
Ita in aédibus sunt fúres, praedo in próxumost. 895
Nam hinc méus uicinus áput forum pauló prius
Patér Calidori a me ópere petiit máxumo,
Vt míhi cauerem a Pseúdulo seruó suo,
Ne fidem ei haberem: nám circumiro in húncc diem,

INTROABIET) *A.* intro habiet *BCD.* intro abi et *FZ.* intro abi sis et *Pylades.* intro huc abi et *Camerarius* quoque *BCD*
891. PVER *Bothius.* C. *B.* CA. *CD.* Co. *FZ* quin tu is *Pa-*
reus. QUITTUIS *A,* nisi quarta littera D potius est. quin uis *BCD.*
quin is *FZ* i et *R:* i *Gulielmus.* et libri: de quo non recte
iudicat *Handius Turs. II, p. 11* 892. Corruptitur *FZ*
BA.] C. *B.* om. *F* en *F.* em *BCD.* hem *Z* subolet *FZ*
893. BA. praemittit *F* Nam *R:* iam libri coqui sub-
lingio *Turnebus Adv. III, 21* (sed non, quod dicit *Lambinus,* e
codd.), *Lambini 'codd. vett., Salmasius.* coqui sublingio *BCD.*
coqui ut conicio *Z.* coquus ut conicio *F.* coquit sub linteo *Came-*
rarius 894. qui^d *F* nesgio *B* 895. predo *BCD.*
preda *F* proxumo est *F.* proximo est reliqui 896. Nam
Acidalius. iam libri hinc meus *B.* mihi hic libri. me hic *Ca-*
merarius. a me hic *Lambinus* aput *D.* apud reliqui 897.
Hinc reliqui huius scenae versus non sunt pari cum superioribus
initio in *A,* sed paullo longius promoti a me opere petiit *R.*
opere fecit libri, nisi quod opere *CD.* opère petiit *Camerarius.*
opere efecit *Bothius* maximo *BCDZ* 898. inter A et
PSEUD spatium in *A* est unius litterae, quae fortasse B fuit
899. NE *A.* Neu reliqui fidem ei] fide me *Bas.* fide m. c. *raz.*
Bb nam *Bothius.* nam eum libri circum iret *BCD*

Vt mé, si posset, mûliere interuórteret.

900

Eum prómisisse fírmiter dixít sibi,
Sese ábducturum a mé dolis Phoenícium.
Nunc íbo intro atque edícam familiáribus,
Profécto ne quis quídquam credat Pscúdulo.

PSEVDVLVS. SIMMIA.

PSEVDVLVS.

Si úmquam quemquam di ímmortales uóluere esse auxílio
adiutum,

905

diem om. **Da**, add. **De** 900. Vt a me et mulierem **F**,
codd. **Lambini** possit **B** interuortier codd. **Lambini**
901. promísse **C** a] A 'an AB in **A** sit, incertum pho-
nícium **F**. phoenítium **CDZ**. phenítium **B** 903. familiariuf **B**
QUIDQUAM **A**. quicquam reliquí pseudole **CD** Post
hanc scenam, quae explicít in media pagina 164 b, in **Z** vacuum
spatium est dimidiae et unius integrae paginae

Aet. IV. Scen. 1. PSEUDOLUS SIMIA A. P. PSEVDOLVS
SER. C. SYCOPHANTA. C. **B**. om. **C**. PSEDOLVS. SICOFANTA
C **D**. Pseudolus. Simia sycophanta **FZ** In Ambrosiani paginis
145 et 146 haec fere apparuerunt:

15 SIUMQUAMQUICQUAMDIIMMORTALESUOLUERRESSE
AUXILIOADIUTUM
TUMMI••CALYDORUMSERUATUM•••••TESSEETIENON
CUMTEADIUTOREMGEN — — — TUMHOMINEM
— — — — — — — —
— — — — — — — —
— — — — — — — —
— — — — — — — —
— — — — — — — —
910 TUM — — — — AB•••NEQUE•••OPUS QUOD
UOLUITHODIEREPI —

5

Iam mihi Calidorum uolunt seruatum esse et lenonem ex-
tinctum,

SEDECCU — — — STATUAM.....MAGNIFICE —

FERTSESE

HEM...HERCLEEGOCIRCUMSPECTABAMNIMISM —

10

— ABISSES

FUITMEUMOFFICIUMUTFACEREMFAT —

UBIRES — — — UBIMIHILIBITUMEST

914

ISTUCEGOSATISSCIO QUIDEIGOQUODSCISM —

ATHOCUOLOMONEREETE MONENDUSNEMEMONEAS

15

NIMISTANDEMEGOABSTECONTEMNOR

QUIPPEG.....NAM

STRATIOTICUSQUIHOMOCLU — IAM

912

HEOUOLOQUOD.....TUMESTAGI

Eorundem versuum in B haec species est (a qua discrepantem tantum, ut soleo, reliquorum librorum scripturam singillatim perscribam):

905 Si umquam quemquam dii mortales uoluere esse auxilio adiutum
Tum me et Calydorum seruatum uolunt esse et lenonem extinctum.
Quom te adiutorem genuerunt mihi tam doctum hominem atque
astutum.

Sed ubi illic est? sumne ego homo insipiens quid hec mecum ego-
met loquar solus? dedit

Verba mihi hercle ut opinor Malus cum males stulte capi.

910 Tum pol ego interii homo si ille habuit neque hoc opus Quod uoluit
ego hodie efficiam.

Sed heccum uideo uerbeream statuam uti ut magnifice infert sese.
Rhemte hercle ego circumspectabam. nimis metuebam male ne abisset.
Fuit meum officium ut facerem fateor. P. ubi restiteras? S. ubi
miki libitum est.

915 Ipsu... ego iam satis scio. S. quid ego quo scis me rogas? P. at
hoc uolo monere te.

S. Monendus ne me moneat. P. nimis tandem ego apte contemnor.

Quippe ego te ni contemnam Statilocus homo qui cluear. P. iam

Hoc uolo quod occeptum stagi. nunc quid agere aliud me uidet?

905—907 trochaicos esse volui cum Bothio et Brixio Quæst. p. 16 sq.,
non, quos transpositis seruatum esse uolunt verbis facile quispiam
efficiat, anapaesticos

905. diimortales CD, di immortales Z

et, nisi quod dii, F

906. Iam mihi R. Med et Bothius Pareo

duce

callidorum C. calidorum DFZ

uolunt seruatum Bo-

Quóm te adiutorém genuerunt mihi tam doctum hominem
átque astutum.

Set ubi illic est? sumne ego homo insipiens, qui loquar
haec mecum egomet solus?

Dedit híc mihi verba hercle, út opinor: malus cüm malo
stulte cáui.

Pol ego interii, homo si illic abit: neque quód uolui, hodie
efficiam. 910

Sét eccillum uideó uerbeream státuam: ut magnifice infert
sese.

thius. seruatum uolunt FZ. seruum uolunt CD. De uolunt saluom cogitabat Brixius 907. Cum CDFZ genuer (h. e. genuerunt) CD. genere FZ astutum C 908—910 anapaesticos descripsi octonarium cum duobus septenariis: duos dimetros anapaesticos excipi a bacchiaco hexametro (quem Bothius praeierat) et trochaico octonario Brixius uoluit, ego inserens v. 909 ante opinor 908. ego om. F quid haec C. quidhec D. qui haec FZ loquor Camerarius, fortasse recte qui loquar haec mecum egomet R: quanquam etiam qui haec mecum loquar egomet defendi potest. qui mecum egomet loquar haec c. Brixius 909. uerbamea hi Da, uerbami. hi Db. hic mihi uerba R opinior C cum malo CDFZ, Acidatius. quom malos Brixius 910. Tum om. R illic Bothius olim abiit BBFZ. abiit etiam CD. abiit R hoc opus ut ab interprete addita om. Brixius, ex parte duce Bothio. Quae vix tueare, nisi octonario sic conformato paullo asperius: neque hoc opus, quod uolui, hodie efficiam uolui FZ (non CD) ego cum A om. Bothius Non improbables trochaicos Brixius et Fleckeisenus Exerc. p. 35 hos constituerunt:

Túm pol ego interii, hómo si ille abiit, néque quod uolui, ego
hódie efficiam:

Túm pol ego interii, hómo si ille abiit: néque opus quod uolui,
hódie efficiam.

Quod genus numerorum qui probaverit, poterit etiam Pól ego interii, homo ille si abiit 911. 912 trochaicos esse quam anapaesticos malui eccum CDZ. eccam F. eccillum R uerueceam 'Romanus cod.' Longolii: idemque et 'in priscis exemplaribus legi' Plus dicit et adscripsit Scaliger ^{at} suam C ut pro

PSEVDVLVS.

Haec est occasio: dum ille dormit, uolo
Tú prior occupes.

SIMNIA.

Quid properas? placide: né time. itá uolo faxit Iúppiter,
Vt ille palam ibidem adsiet, quisquíst, qui adest a milite.
Núquam edepol erit ille potior, quám ego. habe animúm
bonum: . 923

Quos versus sic scriptos exhibet B:

P. Ambula ergo cito. S. immo ociose uolo. Hec ea occasio est dum
ille dormit uolo

Tu prior ut occupes adire. P. quid properas? placide.

e time. ita ille faxit Iúppiter ut ille palam

Ibidem adsiet quisquís ille est qui adest a milite.

925 Numquam edepol erit ille potior harpax quam ego. habe animum bonum.

Pulche ego hanc explicatam tibi rem dabo.

Siege illum dolis atque mendaciis in timorem dabo militarem ad-
uenam ipse

930 Sese ut neget eum esse qui flet Meque ut esse aut tū et qui ipse
est. quid potest?

S. Occidis me cum istuc rogitas. P. o hominem tepidum.

Tē quoque etiam dolis atque mendaciis.

P. Iuppiter te mihi seruet. S. immo mihi.

920. otiose **C** 921. Ps. praemittunt **CDFZ** haec

CDZ . est occasio pro ea occasio est (ea occasione **D**) **R**

illa **F** 922. tu]ut **Z** ut et adire ut glossemata delevi, so-
lum adire Bothius. Ceterum hexametrum qui uolet coniunctis v.

921. 922 efficere poterit 923. P.]Sy. Pylades. om. **CDFZ**

quo **F** Sy. placide **FZ** ne **CDFZ** uolo pro

ille **R**. illa **D** faxet **Da** Iuppiter **DF** 924. ibidem

adsiet Camerarius. ibidem adsiet **C**. ibidētti& **Da**. ibidētti& **Db**. ibi-

dem ante **FZ**. ibi dentiat Pylades quisquíst pro quisquís ille

est **R**: nisi malueris quisquís ille est quíst a milite qui]q2 **D**.

quia **C** 925. trochaicum descripsi deleta harpax (sic enim

CDFZ), iambicum Bothius sic transponens:

Numquam edepol potior ille erit Harpax quam ego. habe ani-
mum bonum.

Pulcre ego hanc explicatam tibi rem dabo.

Sic ego illum dolis atque mendaciis

In timorem dabo militarem aduenam,

Ipsus sese ut neget esse eum, qui siet,

Meque ut esse autumet, qui ipse est.

PSEVDVLVS.

Qui potest? 930

SIMMIA.

Occidis me, quom istuc rogitas.

PSEVDVLVS.

Hominem lepidum.

SIMMIA.

Té quoque etiám, dolis atque mendaciis

Qui malis par mihi's, * * *

PSEVDVLVS.

Iuppiter té mihi séruet.

SIMMIA.

Immo mihi.

-
- habe]abe **CD** 926. pulchre **CDFZ** explicatū **C**
 927. sic ego *pro* **Π** ego cum **A** *Pylades* mendatiis **CD**
 929. esse eum cum **A** *Bothius, Hermannus Elem. doctr. metr. p. 207*
 930. neque **F** autumet **FZ**. aut tumet **CD** est. **Ps.**
 qui **FZ**. est. **Ps.** quid **CD**. est. **Ps.** qui id *Pareus* 931. rogas
Bothius, f. vere o om. idem 932. **SIMMIAE** personam prae-
 posui atque *pro* atque etiam cum **AF** *Bothius, iungens haec*
omnia cum hominem lepidum Acidalii suam mendatiis **CD**
 933. malis par *pro* **MEOS** . . **R** *Sententiam sic fere sup-*
plebis: faxo obstupidus sies, sed verbis ad codicis vestigia propius
accedentibus 934. **P.** omissis superioribus haec continuant
CDFZ, quae **PSEVDVLO** tribuenda fuerunt iuppiter **F**

Sét uide, ornátus hic sátine me cóndecet?

935

PSEVDVLVS.

'Optume habet.

SIMMIA.

Estó.

935. Hinc *A* in primis decem versibus paginae 160 ne umbram quidem litterarum servavit, in reliquis novem haec:

POTINUT . . . EAS EMFACITQUIMONETQUOD

MEMORMEMINIT

TENEOINPECTOREOMNIACONDITASUNTMRDITATI SUNT

DOLIDOCTE

PROBUSHICESTHOMO NEQ'HICESTNEQ'EGO ADUIDENETITU

15

BES POTINUTTACEAS

— — NT ITANONFACIENTMERAM . . . \ . \ |, VFUNDES

UTEGOOBTUAM — — — — TEAMOETAMOETMETUOET

. . . NIFICO

Codicis autem R exemplum hoc est:

935 P. Sed uide ornatuf hic me satisf condecet. P. optume habet. S. esto.

Tantum tibi boni dii mortales diunt quantum tu tibi optes.

Nam si exoptem quantum dignuf tantum dent minus nihilo est.

938 eque ego hoc homine quemquam uidi magis malum et maleficum.

S. tun id mihi?

942 Taceo. sed ego quantibi Dona dabo et faciam si hanc sobrie rem accurassef.

940 Potinultaceaf. memorem immemoram facit qui monet quod memor meminit.

941 eneo omnia in pectore condita sunt. meditati sunt doli docte.

939 P. Probus hic est homo. S. neque hic est neque ego. P. atude ne titubef. S. poti nũ taceaf?

943 Ita me dii amment. S. ita non facient. mera iam mendacia fundef.

P. Vt ego optuam simiam perfidiam te amo et metuo et magnifacio.

935. satine me *R*: neque enim satis placet men satis con-
dedit *Ca*, condecet *Cb* 936—939 praestare visum est tro-

chaicos septenarios continuare quam ad hos sic transire a creticis:

Ps. 'Optume habet. Si. ésto. tantũ boni dí tibi

'Immortalés duint, quántum tu optés tibi.

Nám si exoptem tántum quantum dignu's, nihilo sit minus:

Néque ego hoc homine quémquam uidi mágis malum. Si. tun' id mihi?

Ps. Próbus hic est homó. Si. neque hic est néque ego. Ps. at ne titubés, uide.

PSEVDVLVS.

Tantum boni tibi di immortalés dunt,
Quántum tu tibi óptes. nam si exóptem quantum dignus es,
Mínus sit nihilo: néque ego hoc homine quémquam uidi
mágis malum.

SIMMIA.

Tún mi id?

PSEVDVLVS.

Probus est híc homo.

SIMMIA.

Neque hic est néque ego.

PSEVDVLVS.

At ne titubés, uide.

SIMMIA.

Potin' út taceas? facit iumemorem, qui mónet, homo quod
memor méminit. 940

936. obtume **CD**. optime **F** boni tibi di **R**. tibi boni di
CDZ. tibi di boni *Bothius* immortales **CDFZ** dunt *pro*
diunt *Pius* 937. tu *om.* **DFZ**, non **C** tantum dent ut
glossema deleui, solum dent *Bothius* 938. sit nihilo **R** neque
CDFZ ego] *malim* enim et maleficum *deleui* ut *glossema*
939—942, misere turbatos non in **BCDFZ** tantum, sed in
A quoque, sic uti feci reconcinnare studui. Indicio veri iterata
potin ut taceas verba fuerunt, similiter atque *Bacch.* 989 sqq. re-
petita quod (te) iubeo id facias, *Stich.* 672 sequor De quibus
turbis nihil suspicatus *Hermannus Elem. doctr. metr. p. 393 sq.*
diversissimam viam ingressus est 939. Potueram etiam Tún
mihi id? Probus híc homost tum *pro* tun **C** Si. *om.* **F**
Ps. om. **F** At uide ne titubet **FZ**. At tude ne titubet **C**. Attu
denetitubet **D** 940. Hinc anapaesticos numeros regnare *Her-*
mannus vidit Si. potin ut taceas *priore loco* **CDZ**, utroque
F. Si. potin ut taceas *posteriore* **CD**, Si. potin ut tacet *eadem* **Z**
inmemorem **CD**. inmemorem **FZ** memor aut *pyrrhichius*

Teneo ómnia: in pectore cóndita sunt: meditáti sunt doli
dócte.

PSEVDVLVS.

Taceó. set quid tibi bène faciam, si hanc sóbrie rem ac-
curássis?

Ita mé di ament

SIMMIA.

Ita nón facient: mēra iám mendacia fúndes.

PSEVDVLVS.

Vt ego ób tuam, Simmia, pérfidiam te amo ét metuo et
magnífico.

SIMMIA.

Ego istúc aliis dare cóndidici: mi optrúdere non pote pál-
pum. 945

PSEVDVLVS.

Vt ego hódie te accipiám lepide, ubi tu efféceris hoc opus.

SIMMIA.

Háhahē.

aut únus syllabae 941. teneo **CDFZ** doli monosyllabum

942. quae tibi **FZ**. quam tibi **C**. quā tibi **D** dona] bona

Dousa III, 24. Immo interpretis sunt quae — dona dabo et

rem sobrie pro sobrie rem **Z**. sobrie duarum syllabarum est

accurassit **CDFZ** 943. Ps. praemittunt **CDFZ** dli

omnes ament **BbCDFZ** MENDACIAM fortasse fuit in **A**

mendatia **CD** fundit **Z** 944. ob tuam **CDFZ** simia

BbFZ me tuo **C** magnifico **CDFZ** 945—956. Ho-

rum descriptio nec in **B** alia est nec in **A**, ubi tamen principia
tantum versuum apparuerunt in pagina 109 945. obtrudere

FZ pote **R**: poti' Bothius. potes libri, nisi quod **f e** corr. **D**

946. hodie te **B**. te hodie reliqui tu **R**. em. libri accipiem

B effeceris **Ba**. ecfexis Bothius ha habe **F**. ha ha he reliqui

PSEVDVLVS.

Lepidó uictu, uino, únguentis et intéꝛ pocula pulpámentis.
Ibidem úna aderit muliér lepide, super sáuia tibi quae sá-
uia det.

SIMMIA.

Lepide áccipis me.

PSEVDVLVS.

Immo si éfficiēs, tum fáxo magis id dicas.

SIMMIA.

Ni effécero, cruciábilem me cárnufex accípito. 950

Set própéra mihi monstráre, ubi ostiúmst lenonis aédium.

PSEVDVLVS.

Tértium hoc est.

SIMMIA.

St', tace: aedes híscunt.

PSEVDVLVS.

Credo animó malest

Aédibus.

947. pocla inter *Fleckeisenus Philologi t. III, p. 118* 948. libi-
dem **B** aperit **BCD** super saua tibi quae saua det **R**.
tibi saua super saua quae det **Z** et, nisi quod decet, **F**. tibi saua
super uiaque decet **BCD** 949. efficiēs *Hermannus*. effici **B**.
efficiť *reliqui* magis id **R**. magis *libri*. etiam magis *Hermannus*
950. 951 *iambici sunt septenarius cum octonario* Ni **Bo-**
thius. Nisi *libri cum A* cruciabilem me cárnufex **R**. cruciabiliter
cárnifex me *libri, nisi quod* ^{ei} cruciabiliter **B** 951. ostiumst lenonis
R. sit ostium lenonis **Z** et, nisi quod hostium, **F**. sit sito stenonis
B. sit ostionis **CD**. ostium lenonis *Camerarius* 952—953 *tro-*
chaici 952. Ps. om. **B** Tercium **B** hoc] *an* ab hoc
potius? st, tace *Gruterus*. Sttace **B**. si tace **C**. si tace **D**.
tace **FZ** edes **B**. aedis **D** Ps. om. **B** malest omnes

SIMMIA.

Quid iám?

PSEVDVLVS.

Quia edepol ipsum lenonem euomunt.

SIMMIA.

'Illicineſt?

PSEVDVLVS.

Illic ipſus eſt.

SIMMIA.

Mala mércet.

PSEVDVLVS.

Illuc ſis uide:

Nón prorsus, uerúm tranſuorſus cédit, quaſi cancéſ ſolet. 955

953. SI.]Q. **B** Ps.]S. **B** 954. ILLICINEſT **A**. Illicineſt **F**. Illicine eſt **D**. Illic ineſt **BC**. Illicine eſt **Z** ipſus **R**. om. libri merceſt **R**. merceſt **BCDBZ**. meceſt **Da**. merceſt eſt **F**. merx eſt *Pius* Totum v. ſic *Bothius*: S. Illicine eſt? P. illic. S. mala merx eſt, Pſeudole: illuc ſis uide 955. Non prorsus, uerum tranſuorſus **R**. Non prorsus uerum ex tranſuerſo **CD**, codd. *Pyladis*: item, niſi quod ex tranſuerſo, **B**. Atque ita etiam *Bentleius* in *Hor. Serm. II, 1, 64*. Non prorsus uerum tranſuerſus **Z**. Non pro horſus uerum ex tranſuerſo **F**. NONPRORSUS— *legi potuit in A*. Aut extrauerſus aut extra uerſus aut ex. extrauerſus aut x. extra uerſus ſcriptum eſt in codicibus *Glossarii Plautini*. Contra *Varro de l. lat. VII, 81 (p. 359 Sp.) e cod. Flor.*: ‘Apud Plautum: Aut (al. Vt) tranſuerſum, non prorsus cedit quaſi cancer ſolet’: quod *Plauto* reſtitui *Spengelius* iuſſit. Pergit autem *Varro* ſic: ‘[prorsus] dicitur ab eo, quod in id quo it [quod codd.] eſt verſus: et ideo qui exit in ueſtibulum, quod eſt ante domum, prodire. et procedere. quod cum leno non faceret, ſed ſecundum parietem tranſuerſus iret, dixit: ut tranſuerſus cedit quaſi cancer, non prorsus ut homo.’ cedit **F**

BALLIO. PSEVDVLVS. SIMMIA.

BALLIO.

Mínus malum hunc hominem ésse opinor, quám esse cen-
sebám, coquom:

Nám nihil etiam dum hárpagauit praéter cyathum et cán-
tharum.

PSEVDVLVS.

Heús tu, nunc occásiost et témpus.

SIMMIA.

Tecum séntio.

PSEVDVLVS.

'Ingredere in uiám dolo: egomet híc in insidiís ero.

SIMMIA.

Hábui numerum sédulo: hoc est séxtum a porta próxu-
mum 960

'Angiportum: in id ángiportum mé deuorti iússerat.

Act. IV. Scen. 2. BALLIO. IDEM. C **B**. BALLEO. IDEM **C**.
BALLIO. PSEVDVLVS. SICOFANTA CA. **D**. Ballio. Pseudoluf. Sy-
cophanta **Z**. Ballio. Pseudoluf. Simia sycophanta **F** 956. B. *prae-*
mittit **B**, BA. **D**, PA. **C** coquum **BFZ**. cocum **CD**
957. DUMETIAM **A** *ut videtur. Cf. Bentleyum in Eun. III, 5, 22*
preter **CD** et cum rasura post eam vocem **B** cyatum **D**.
crathum **B**. ciathum **F** et]et et **B** cantarum **CD**
958. occasio est libri Si., non Sy., **CD** constanter, Sy. **FZ**,
S. **B** scencio **C** 959. dolo: egomet híc **R**. dolof ego et híc
B. dolof et ego et híc **CD**. dolif et ego híc **FZ**. dolose, et ego
hic *Camerarius*. dolose. i, ego híc *Gulielmus*. at ego híc *posterius*
hemistichium afferens Bentleyus in Phorm. I, 4, 52 960. ni-
mirum pseudolo hoc **F**. proximum libri 961. Angiportumini
dangiportum **B** diuorti **F** iusserat *Acidalius*. iusserat libri

Quótumas aedis dixerit, id ego ádmódum incertó scio.

BALLIO.

Quís hic homo chlamydátus est? aut úndest? aut quem
quaéritat?

Péregrina faciés uidetur hóminis atque ignóbilis.

SIMMIA.

Sét eccum, qui ex incérto faciet míhi, [quod quaero, cér-
tius. 963

BALLIO.

'Ad me adit recta. únde ego hominem hunc ésse dicam
géntium?

SIMMIA.

Heús, cum hircuina qui ástas barba, résponde hoc, te
quód rogo.

BALLIO.

Eho,

'An non prius salútas?

SIMMIA.

Nullast míhi salus datária.

962. Quotumas aedis *Camerarius*. Quotum aedif **B**. Quo tum
haf aedif reliqui, nisi quod haf **D** egadmodum **D** 963. PA.
C clamidatus **BCD** unde est libri queritat libri

965. Si. om. libri, addidit *Saracenus* heccum **D**
faciem **B**. facit **F** quot quer **B**, sed ut post r manus re-
cens aliquid addiderit quod non est o cercius **B** 966. BA.
Saracenus. om. libri mea ditrecta **B**. mea directa **CD**

967. Heus, cum hircuina qui astas barba **R**: quanquam etiam qui
hircina cum barba astas licebat. Heuf tu qui cum hircuin astas barba
B: item reliqui, nisi quod hircuina stas **CFZ**, hir quinaastas **D**,
hircuina astas *Camerarius* responde hoc te quod **R**: nisi sic:

responde hoc quod males. responde quod libri 968. Eho || An **R**.

Eho an libri, nisi quod Eo **Z** saluta **Z**, corr. iam a *Scutario*

Si. om. **BCD** nulla est libri datacia **Ma**

BALLIO.

Nám pol hinc tantúmdem accipies.

PSEVDVLVS.

Iam inde a principiô probe. 970.

SIMMIA.

Écquem in angipórtó hoc hominem tú nouisti, té rogo.

BALLIO.

Égomet me.

SIMMIA.

Pauci istuc faciunt hómines, quod tu praédicas:
Nam in foro uix decumus quisquest, qui ípsus sese nóuerit.

PSEVDVLVS.

Sáluos sum: iam philosophatur.

SIMMIA.

Hóminem ego hic quaeró malum,
Légirupam, impiúm, periurum atque improbum.

BALLIO.

Me quaéritat: 975

Nám illa mea sunt cógnomenta. nómen si memorét modo.

970. BA. om. **CD** Nam]an iam potius? Ps.]Si. **BCD**
probe Bothius. probi **BCD**. probus **FZ**: quod saltem probus
esse debebat. Nisi praestat improbe 971. Si. om. **CD**
hoc om. **B** nouisti **Z**, nouisti **B**, non uidisti **CDE** 972. Ego
memet me **Z**: corr. iam a Pylade qd **C** predicas **B** 973.
decimus **F** quisque est **F**, Pylades. quisquis est reliqui ipso
sele nouerit **B**. ipso et enouerit **C**. ipsoesenouerit **D** 974. Ps.
om. **B**. Saluos **BCF**. Saluos **D**. Saluos **Z** Si.]S. **O**
quero **B** 975. Legorupam **B** implum **CD** et cum
rasura post eam uocem **B** pelurum **B** improbum **C**
BA.]Ps. **O** queritat **B** 976. mea Camerarius. om. libri
cognomenta **B&Z** si memor et **B**, si memor Et **C**, si me

Quid eist homini nómen?

SIMMIA.

Leno Bállio.

BALLIO.

Sciúin' ego?

'Ipse ego is sum, aduléscens, quem tu quaéris.

SIMMIA.

Tune's Bállio?

BALLIO.

Égo enimuero is sum.

SIMMIA.

'Vt uestitu's, pérforator párietum

* * * * * 980

BALLIO.

Crédo, in tenebris cóspicatus sí sis me, apstineás manum.

SIMMIA.

Érus meus tibi mé salutem múltam uoluit dícere.

Hánc epistulam áccipe a me: tíbi med hanc iussít dare.

mor Et **D** 977. Quod **F**, Pius ei est *Guyetus*. est ei *libri*

Sl.]S. **C** sciuin' ego? || Ipse ego is sum *partim Camera-*
rius partim Gruterus. scibinego || Ipse ego istum **B**. Scinbin ego
ipse ego istum **C** et, nisi quod Sciuin, **Da** (Scibin **Db**). Sum ego
ipse sum **Z**. sum ego ipse || Ego sum **F** adol. **F** quaeris

R. queritas **BF**. quetas **D**. quaeritas *reliqui* Sl. om. **BC**

tune el ballio *libri*, nisi quod ballino **D**. tun Ballio es *Bothius*
servato quaeritas 979. ut uestitu's, perforator parietum **R**:

quae verba tale quiddam excepit: Multo magis uidere. — ut uestitus
est perforor parietum **BCD**, nisi quod paretum **C**. ut uestitus est
perfoffor parietum **FZ**. ut uestitus, es p. p. *Bothius duce Acidalio*

980. *Intelligi nequit lenonis responsum, nisi excidissee statueris*
quo ille respexerit 981. apstineas **B**, sed ut p e f correctum
sit. abstineas *reliqui* 982. Sl. om. **CDZ** Serus **B** multa

B 983. Hanc] Han asc **B** epistulam **ABZ**. epstam **CD**.

BALLIO.

Quis is homost, qui iússit?

PSEVDVLVS.

Perii, núnc homo in medió lutost.

Nómen nescit: haérot haec res.

BALLIO.

Quém misisse ad me autumas? 985

SIMMIA.

Nósce imaginém: tute eius nómen memorató mihi,

'Vt sciam te Bállionem esse ípsum.

BALLIO.

Cedo mi epístulam.

SIMMIA.

'Accipe et cognósce signum.

BALLIO.

Eho, Pólymachaeoplágides

Púrus putus est ípsus: noui. heus, Pólymachaeoplágides

epistolam **F**. Atque sic in proximis constanter, nisi quod, ubi com-
pendio scribendi non utuntur, u in **CD** quoque est tibi med

hanc **R**. hanc me tibi libri 984. BA. om. **BC** homost

CDZ. homo **B**. homo è **F** qui iussit]quis sit **C** Ps.] Si.

BCD periit **BC** luto est **FZ**. tuto est **BCD**

985. haera et hec **B** quem **R**. quem hanc libri auttumas **C**

987. ballionem te **Z** 988. et **Z** cum **A**. om. **BCDF**. hem

Camerarius eho **F**, Camerarius. oho **BCDZ**. oh Bothius.

Duarum tantum litterarum spatium in **A** est inter M et P, ut aut
interiectio nulla aut nulla personarum distinctio locum habuerit

Polymachaeroplacides **R**, Guyetus: Polymachaeroplegides Salmasius.

polymaceroplacides **B**. polymachaero (sic, sed in fine versus) reli-
qui, nisi quod i pro y **DF**, e pro ae **CDF** 989. Hunc suo

loco omissum in **C** eadem manus scripsit in summa pagina ante

v. 982 mutus est **BCD**. putust Bothius IPSUST (**A**)

heus, Polymachaeroplacides || Nomen est. Si. scio Acidalius. heus,

Sy. Polym. || Nomen est. scio Camerarius. heuf. P. polymachaero-

Nómen est.

SIMMIA.

Scio iám me recte tibi dedisse epístulam, 990
Póstquam Polymachaéroplogidae élocutus nómen es.

BALLIO.

Quid agit is?

SIMMIA.

Quod homo édepol fortis átque bellatór probus.
Sét propera hanc pellégere quaeso epístulam: ita negótiumst:
'Atque accipere argéntum actutum múlIERemque emíttere.
Nam hódie Sicyoní necessest me ésse aut cras mortem
éxsequi: 995

'Ita erus meus est imperiosus.

BALLIO.

Nóui: notis praédicas.

SIMMIA.

Própera pellegere érgo epístulam.

placides || Nomen est. S. scio **B**. heuf. (*sp.*) polymacheroplacides No-
men est. Si. scio **C**. heuf. (*sp.*) polimacheroplacides || Placides nomen
est. Si. scia **D**. heuf. polimachero placides. || Si. Placides nomen est.
scio **F**. heruf. polymacheroplacides. || Sy. Placides nomen est. scio **Z**
me recte tibi (**A**), *Guyetus*. tibi me recte *reliqui*. tibi recte me *Bo-*
thius 991. polymacheroplacide libri, nisi quod i pro y **DF**,
che **Z** ne locutus **B** es om. **F** 992. QUIDAGITIS **A**:
nisi Quid is agit praestat. Sed quid agit **CD**. sed quid agit is, et
superiori quidem versui continuata, **B**. Sed quid agit is **FZ**. Sed
quid agit *Bothius* Si. Quod]uod **B** depol **C** 993. Sed]
ed **B** pelligere **CD** queso **BCH** negotiuf est **B**.
negotium est *reliqui*, nisi quod e pro t **FZ** 994. emitttere post
Guyetum Bothius. mihi emitttere libri 995. hodie Sicyoni neces-
sest **B**. necesse.. hodie sicyoni cum *resura* **B**. necesse ē hodie sy-
cioni **C**. necessest hodie sycioni **DFZ**, nisi quod sycioni **F**, sycioni
Z 996. notis]doctis *adscriptum a Scaligero*, sed *rursus de-*
letum 997. Si. om. **B** legere *Guyetus* ergo epistolam

BALLIO.

'Id ago, si taceás modo.

'Milés lenoni Bállioni epístulam

Conscriptam mittit Pólymachacroplágides,

ImáGINE obsignátam quae inter nós duo

1000

Conuénit ólim.'

SIMMIA.

Súmbolust in epístula.

BALLIO.

Video ét cognosco sígnum. set in epístula

Nullám salutem mittere adscriptám solet?

SIMMIA.

Ita militaris dísciplinast, Bállio:

Manú salutem mittere bene uoléntibus,

1005

Eadém malam rem mittere male uoléntibus.

Set ut óccepisti, pérge opera experírier,

Quid epístula ista nárret.

*Bothius. epist. ergo libri*998. *Pergitur in A paullo longius**remotis versuum initiiis*milles **Z**epistulam **B** cum **A**.*om. reliqui*999. Conscriptam **C**

polymacheroplacides

BCDZ, polim. **F**1000. *Imagine Gulielmus. Imaginem libri,**nisi quod* in imaginem **D**nos sup. scr. **D**

1001. Si. om.

BCDsumbolust **B**. simbolum est **BCD**. symbolum est **FZ**1002. 1003 *hoc ordine BCD FZ, inverso A*

1002. BA.

om. **BCD**sed sup. scr. **B**epistula]e corr. e p **B**1003. mittere adscriptam **B**. mittere scriptam *libri, nisi quod**mittere tantum sup. scr. in B. mitterene scriptam Camerarius. mit-**tere inscriptam Bothius*1004. st **A**. est reliqui

baltio

BC1005. beniuolentibus **Z**1006. *pro mittunt in A vi-**detur tantum mittit locum habere potuisse*

1007. ut sup. scr.

B opera (**A**), *Lipsius Ant. lect. V, 9. operam reliqui. opere**Scaliger*experier **Z**1008. Qui **B**

BALLIO.

Auscultá modo.

‘Harpáx calator méus est, ad te qui uenit.’

Tuné’s is Harpax ?

SIMMIA.

Égo sum: atque Harpáx quidem. 1010

BALLIO.

‘Qui epístulam istam fért, ab eo argentum áccipi

Et cum ẽo simitu múlierem mittí uolo.

Salútem scriptam dígnunst dignis mittere:

Te si árbitrarem dígnum, misissém tibi.’

SIMMIA.

Quid núnc?

BALLIO.

Argentum dés, abducas múlierem. 1015

SIMMIA.

Vtér remoratur ?

BALLIO.

Quín sequere ergo intró.

SIMMIA.

Sequor.

1009. callator **C** 1010. Tune es is Harpax *Bothius*. tune
 es harpax **FZ**. Tunef saphax **B**. tune es saphax **CD**. Tune is es
 Harpax *Pylades* atque Harpax **B**. atq.....PAX **A**. atque ipse
 harpax *reliqui, nisi quod arpax* **B**, atque *om.* **F** *Ceterum* **Sl**
 ego sum. **BA**. atque iste Harpax quidem, Qui *Bothius* 1011. **BA**.
om. **B**, *add. m. rec.* accipi || Et cum eo *Gruterus*: accipi et ||
 Cum eo *Camerarius*. accipiet || Quo meo **B**. accipiet Cum eo **CD**.
 accipies. Cum eo **FZ**. accipe, et Cum eo *Lambinus* simitu *Ca-*
merarius. simit **B**. simul *reliqui* mulierem] multe rem **B**
 1013. dignum est *libri* 1015. *Sl. om.* **B** 1016. *Sl. om.* **B**
 Vterre moratur **B**. Vter moratur **F** **BA**.] spatium **B**
 ergo] rego **BC** *Sl.*] spatium **B**

PSEVDVLVS.

Peiorem ego hominem magisque uorsuté malum
 Numquam édepol quemquam uídi, quam hic est Simmia:
 Nimisque égo illunc hominem métuo et formidó male,
 Ne málus item erga mé sit, ut illum ergá fuit: 1020
 Ne in ré secunda núnc mi obuortat córnua,
 Si occásionem cápsit. quoi, si sit malus,
 * * * * *
 Atqui édepol equidem nólo: nam illi béne uolo.
 Nunc ín metu sum máxumo triplicí modo. 1025
 Primum ómnium iam hunc cómparem metuó meum,
 Ne déserat me atque hinc ad hostis tránseat.
 Tum métuo ne erús rédeat etiamdum á foro:
 Ne cápta praeda cápti praedonés fuant.
 [Iuxtá cum his] metuo, ne ille huc Harpax áduénat 1030

*Act. IV. Scen. 3. Continuavi eandem scenam. Novam or-
 diuntur libri. SERVOS DV B. PSEVDVLVS D. om. C. Pseudolus
 FZ 1017. uersute libri 1018. similia B. simia reliqui
 1019. Nimisque] an Nimis potius? illunc B. illum libri
 1020. Nec Z ergasme B illum erga B. erga illum
 libri 1021. obuertat libri 1022. capsit Camerarius. ceperit
 capsti B. ceperit Capsti CD. caeperit Cautio est FZ quoi, si
 sit malus B: haec verba ut minatio exceperit in deperdito versu
 proximo: quode cf. praefatio. quisit malus B. qui sit malus reliqui
 qui siet malus Camerarius. qui sit malus malo Bothius 1024. At-
 qui B. Atque libri equidem] id quidem malim 1025. maximo
 libri praeter F 1027. me atque hinc B. me atque libri. nunc
 me atque Camerarius. med atque Bothius transeat B. transeant
 CD 1028. Tum metuo B. metuo meum C. Metuo autem reliqui. •
 Nec Metuo itidem placet nec Metuo iterum erof D etiam do-
 mum Gulielmus 1029. preda et predones BZ fuant B.
 fiant reliqui 1030. iuxta cum his metuo B dubitanter. Quom
 haec metuo, metuo B et, nisi quod Cum, CDZ: quae interpretis
 esse puto. Tum hoc metuo F aduenat BD. adueniat C. ueniat FZ*

Prius quam hinc hic Harpax abierit cum muliere.

Perii hercle: nimium tarde egrediuntur foras.

Cor conligatis uasis expectat meum,

Si non educat mulierem secum simul,

Vt exolatum ex pectore aufugiat meo.

1035

* * * * *

Victor sum: uici cautos custodes meos.

SIMMIA. PSEVDVLVS. (PHOENICIVM.)

SIMMIA.

Ne plora: nescis ut sit res, Phoenicium,

Verum haut multo post faxo scibis accubans.

Non ego te ad illum duco dentatum uirum

1040

Macédoniensem, qui te nunc flentem facit:

1031. habierit **B** quom **Ba** 1033. Cor]cum **F**
 concolbogatis pro cor conligatis unus e libris Lambini, qui cor con-
 globatis illinc eruit expectat meum **Z**. ex pectata meum **B**.
 expectata meum **CD**. expectabo eum **F** 1034. femul **F**
 1035. exolatum **B**: quode cf. *Prolog. Trin. p. xcii.* exulatum reliqui.
 exfolatum 'libri vett.' Lambini aufugiat Camerarius. aut fugiat
BCD. fugiat **FZ** 1036. Intercidit talis fere versiculus: Set
 foris concrepuit: eccos ut uolui exeunt. *Vide praefationem* 1037.
 uici cautos]uicia aut of **B**

Act. IV. Scen. 4. S. SICOPHANTA. SERVOS. MERETRIX
 DV **B**. SICOFANTA. PSEVDVLVS **D**. om. **C**. Simia Sycophanta.
 Pseudolus **F**. Sycophanta. Pseudolus **Z** 1038. sit res *Bothius*.
 ref sit libri phoenitium **BD**. phoenitium **C** 1039. Hunc
 iterant **CD** haut **B**. haud reliqui faxos cibis **B**
 accubans **C** in altera scriptione 1040. dent atum **B**. peltatum
Bothius 1041. qui te nunc Camerarius. quille nunc **B**. qui le-

Quoiam ésse te uis máxime, ad eum dúxero.

Calidórum hanc multo póst faxo amplexábere.

PSEVDVLVS.

Quid tu íntus quaeso désedisti? quám diu

Mihi cór retunsumst óppugnando pectore.

1045

SIMMIA.

Occasionem répperisti, uérbero,

Vbi percuncteris me

* * * *

* * * * insidiis hostilibus.

Quin hinc cito imus grádibus militáribus?

nonem reliqui 1042. Cuiam libri, nisi quod ^{cuius} Cuiam **C** esse
te *Camerarius*. te esse libri maxime libri praeter **F** duxero
R. duco te libri. Transponi posse Bothio videbatur: Q. e. te uis,
ad eum duco, maxime 1043. Calydorum **B** amplexauere **B**
1044. queso **B** desedisti tam diu? Mihi *Acidalius*, *Dissal-*
deus. Si quid mutandum, malim desedisti? iam diu Mihi 1045.
retunsumst oppugnando *Camerarius*. retunf usto pugnando **B**. retun-
fuit Obpugnando **C** et, nisi quod Opp., **DZ**. retufum est oppugnan-
do **F** pectore. || S. Occasionem **B**. pectore. Si. occasionem **CF**
et, nisi quod Sy., **Z**. pectoris occasionem **Da**, pectore, si occ. **Db**.
PSEVDVLO versum 1046 cum proximo Bothius continuauit, *SIMMIAE*
unum 1049 tribuens reperisti **Z** 1047. 1048, nullo
intervallo in libris continuatos, in hanc fere sententiam supplere
licebit:

Vbi perconteris me, [opportunam scilicet:

Qui hic oppugnemur] insidiis hostilibus.

De quo videnda praefatio percuncteris **F**. percunctetis **CD**.
percunctetis **B**. perconteris **Z** me in insidiis **F** 1049. Quin]
Viam *Salmasius* hinc cito imus **R** valde dubitanter. hic meti-
mus **C**. hii metimur **B**. hic metimur **DZ**. hinc mentimur **F**. Partim
hinc comitamur partim hircometamur 'libri vett.' *Lambini*. hinc me-
timur *Pylades*. hinc metamur *Dousa Expl. III, 25*. hincmet imus
Boethornius militaribus **Da**, *Boethornius*, *Salmasius*. mili-
tariis **Db** cum reliquis

PSEVDVLVS.

Atque édepol, quamquam néquam homo's, recté mones. 1050

Ite hác, triumphe, ad cántharum rectá uia.

1050. Ps. cum reliquis *Da*. Sl. *D^b* Atque *suspectum*.
 Atqui *Bothius* nequa *BCD* homo ef *libri*. HOMO ut vi-
 detur *A*, ut in quo haec apparuerint: HOMO...C•EMONES 1051.
Hunc in CDFZ omissum seruarunt cum *AB* 'antiquae mem-
 branae' *Turnebi Advers. XX, 10*: quem in 'libris veteribus' se
 quoque repperisse. *Lambinus* perhibens fidem aegre inueniet
 triumphe *R*. triumphi *B* et membr. *Turn*.

ACTVS V.

BALLIO. SIMO.

BALLIO.

Hahaé, nunc demum mi ánimus in tutó locost,
 Postquam íste hinc abiit átque abduxit múlierem.
 Lubét nunc ueniat Pseúdulus, scelerúm caput,
 Abdúcere a me múlierem falláciis.
 Concéptis hercle uérbis satis certó scio
 Ego périurare mé mauellem míliens,
 Quam mi illum uerba pér deridiculúm dare.

1055

Act. IV. Scen. 5. Quartum actum hic terminavi, versu 1245
editores BALLIO SIMO **A**. BALLIO LENO **DFZ**. om. **C**.

Sine ullo intervallo superiori scenae continuat. **B** 1052. HAHAE

A. Ha he **BCDF**. Habe **Z**. Ha hae *Camerarius*. Ha ha he *Bothius*,
Goellerus in Trucul. p. 80 MIHIDEMUM **A** tuto locost **R**,

quia in A COEST apparuit in fine versus. tuto est loco reliqui

1053. habiit **CD** 1054. Libet **BCDF**. IUBET **A**. mihi libet **Z**

ueniat Pseudulus *Fleckeisenus coll. v. 1061*. uenire pseudolum
libri, nisi quod pfudolum D. UENIRE apparuit in A capud **D**

1055. Abducere *Bothius*. Et abducere libri cum **A** fallatiis

CD 1056. hercle **D** 1057. periurare **B** cum **A**. perurare

C. perurare **D**, sed u e corr. perierare **Z**. peierare **F** MEMA-

UELLEM **A**. mauelè me **Z**. mauellem me *reliqui*. mauelim me *Bothius*

miliens **BCD**. milief **FZ** 1058. de ridiculum **B**. dericu-

Nunc dérīdebo hercle hóminem, si conuénero.

Verum ín pistrino crédo, ut conuenít, fore.

1060

Nunc égo Simonem mi óbuiam ueniát uelim:

Vt méa laetitia laétus promiscám siet.

SIMO.

Visó, quid rerum méus Vlixes égerit,

Iamne hábeat signum ex árce Balliónia.

BALLIO.

O fórtunate, cédo fortunatám manum.

1065

SIMO.

Quid ést?

BALLIO.

Iam

SIMO.

Quid iam?

BALLIO.

Nihil est quod metuás.

SIMO.

Quid est?

lum **C** 1059. conuero **B** 1060. PISTRINO **A**: pristrinum **B**.
pistrinum reliqui, *Kampmannus de in praep. p. 40* forte pro
fore 'alibi legi' *Pius scribit* 1061. sumonem **B** ouiam **B**

ueniat *Camerarius*. uenitat **B**. uentrem **C**. uenire **DFZ**

1062. laetitia **CDZ**. leticia **BF** letuf **B** promiscam
cum **A** *Camerarius*. promisca **B**. promiscua reliqui

Act. IV. Scen. 6. Sine intervallo continuant AC. S. SIMO
SENEX. E EIDEM .DV B (cum ras. ante D). SIMO SENEX
BALLIO LENO DFZ 1063. uisso **A** quid rerum **Z** cum

A. qui rerum **B**. quiferum **CD**. quid seruuf **F** MEUSULIXES
RGERIT **A**: item **FZ**, nisi quqd ulysses **Z**. meũ sulixe segerit **B**.

meũ ulixes egerit **CD** 1064. Iam nae **B** are **B** BAL-
LIONIA **A, DZ**. ballcona **B**. balliona **C**. babillonia **F** 1065. for-

fortunatam manum]FORTUNAI.....OMANUM **A** 1066. SI. Quid est
Bothius, Lomanus p. 100. Simo. SI. quid est **BDFZ**. sine. SI.

Venítne homo ad te?

BALLIO.

Nón.

SIMO.

Quid est igitúr boni?

BALLIO.

Minaé uiginti sánae et saluae súnť tibi,
Hodié quas aps ted ést stipulatus Pseúdulus.

SIMO.

Velím quidem hercle.

BALLIO.

Róga me uigintí minas, 1070

Si ille illac hodie sít potitus mŭliere,
Siue ěam tuo hodie gnáto, ut promisít, dabit.
Roga ópsecro hercle: géstio promittere.
Atque étiam habeto mŭlierem donó tibi:
Omníbus modis tibi ésse rem ut saluám scias. 1075

quidem **C** nihil est]nihillem **C** 1067. atte **B** Si.
om. **C** quid est]quidem **C**. quid **F** 1068. mine **C**

uiginti sanae et saluae **CF**, Priscianus VIII, p. 794 (374 Kr.). uigintif anae et saluae **B**. uiginti sanae ac saluae **D** et, nisi quod saluae, **Z**. uiginti et saluae sane Prisc. cod. Halberstad.

1069. aps ted eststipulatus **R**: quando aps ted instipulatust *vix latinum*. abf te est instipulatuf Prisc., ubi a te Krehl. abf te inde est instipulatuf libri (nisi quod apfte **B**): quod defendebat Kampmannus de AB praep. p. 13. abs te inde est stipulatus Camerarius. endostipulatus vel industipulatus adscripsit Scaliger 1071. ille

illac hodie **R**. illae hodie illa **DZ**. ille hodie illa reliqui. illic hodie illa Pylades 1072. hodie gnato **R**. gnato hodie libri

promissit **Z**. profit **B** 1073. Roga Bothius. Rogato libri obsecro hercle **BDFZ**, nisi quod opf. **B**. hercle obsecro **C**, Camerarius 1074. 1075 hoc ordine **R**: increae libri done]

SIMO.

Nullúm periculumst, quód sciam, stipulárier,
Vt cóncepisti uérba. uigintí minas
Dabín?

BALLIO.

Dabuntur.

SIMO.

Hóc quidem actumst haú male.
Set cónuenistin' hóminem?

BALLIO.

Immo ambó simul.

SIMO.

Quid aít? quid narrat? quaéso quid dixít tibi? 1080

BALLIO.

Nugás theatri: uérba quae in comoédiis
Solént lenoni díci, quae puerí sciunt:
Malum ét scelestum et périurum aibat ésse me.

SIMO.

Pol haú mentitust.

BALLIO.

Érgo haut iratús fui.

Nam quánti refert éi nec recte dícere, 1085

od **C** 1076. Si. om. **F** periculumst **B**. periculumst **C**.
peri^vcl...st **D**. periculum est **FZ** 1077. cocepisti uerba. Si. ui-
ginti **F** 1078. actumst **BCD**. actunst **Z**. actum est **F**
hau **B**. haud *reliqui* 1079. conuenisti hominem **Z**. hominem
conuenistin *Camerarius* imo **Z** ambo **Z**. ambo *reliqui*
1080. narrat? quaeso quid **B**. narrat quaeso? quid *vulgo* quefo
B dixit *Bothius*. dicit *libri* 1081. comaediis **B**. cōmoediis
Z 1083. aibat *Guyetus*: aiebat *Beroaldus*. aiebant *libri*
1084. hau **B**. haud *reliqui* metitust **F** ergo **B**. ego *reliqui*
haud *libri* 1085. refert ei nec recte **B**. referte inegrecte
B. refert nec recte *reliqui*. refert te nec recte *Camerarius*

Qui nihili faciat quique inficias non eat?

S I M O.

Quid est quod non metuas ab eo? id audire expeto.

B A L L I O.

Quia numquam abducet mulierem iam, nec potest.

Meministin tute tibi me dudum dicere,

Eam ueniuisse militi Macédonio?

1090

S I M O.

Memini.

B A L L I O.

En, illius seruos huc ad me modo

Attulit argentum et obsignatum symbolum,

Qui inter me et illum conuenerat.

S I M O.

Quid postea?

1086. nihili *idem*. nihil *libri* facit **C** 1087. Sl. **BE**.
om. **CDZ** quod *Camerarius*. quid *libri*. qui *Pylades* non
sup. scr. **B** metuam *Bothius* expeto post *Beroaldum*
Camerarius. expecto *libri* 1088. abducet mulierem iam **B**, *Rei-*
zcius apud Hermannum in Iahni Annal. phil. nov. t. XXXV, p. 191.
a me abducet mulierem iam *libri*. mulierem a me abducet *sine* iam
Bothio duce Kampmannus de AB praep. p. 7 1089. Meministin
tute **B**. Meministin *libri*. Meministin tu *Lambinus*. Commeministine
Reizius. Non meministi tu *Kampmannus* 1090. ueniuisse *vel*
uenum iuisse *Fleckeisenus Exerc. p. 48.* uenisse *libri* macedomeo
Z: pro quo macedonico *Scutarius* 1091—1093. Sic restitui
posse visi sunt, qui tales leguntur in B:

S. Memini. B. emillius seruof huc ad me argentum attulit

Et eboh signatum simbolum. S. quid postea?

Qui inter me atque illum militem conuenerat.

B. 'If secum e. q. s.

Vbi v. 1 en illius **F**, em illius **CDZ** — v. 2 Et obsignatum **CDFZ** —
symbolum **FZ** — v. 3 BA. Qui **F** — v. 4 If sine BA. **FZ**

Partem veri Acidalius perspexit, hanc commendans scripturam:

Et obsignatum symbolum, conuenerat

Qui inter me et illum militem. S. quid postea?

BALLIO.

Is sēcum abduxit mūliorem hau multó prius.

SIMO.

Bonán fide istuc dícis?

BALLIO.

Vnde ea sít mihi?

1095

SIMO.

Vide módo, ne illic sit cótechnatus quíppiam.

BALLIO.

Epístula atque imágo me certúm facit:

Qui illám quidem iam in Sícyonem abduxít modo.

SIMO.

Bene hércle factum. quíd ego cesso Pseúdulum

Facere út det nomen ád molas colóniam?

1100

Set quis hic homost chlamydátus?

BALLIO.

Non edepól scio.

Nisi óbseruemus, quó eat aut quam rém gerat.

1094. hau **B**. haud *reliqui*
nam fidei **Ba**. Bonam fidem **CD**
ortum **B**

1095. Bonan fide **BbFZ**. Bo-
ante istuc spatium radendo
1096. Vnde odo c. ras. **B** conthecnatus **CD**.
contegnatus **F** 1097. Epístola **F** 1098. Qui illam quidem
iam *libri*. Quin illam quidem *Pylades*. Quin iam quidem illam *Came-*
rarius infzcyonem **B**. infzionem **CD**. in sitionem **F** ab-
duxit **B**. ex urbe adduxit *libri*. ex urbe abduxit *Lambinus, Acidalius*

Totum v. sic nuper Bothius: Quin in Sicyonem illanc quidem
abduxit modo 1100. ad molas **BCDF**, 'antiquae pergamenae'
Turnebi Adv. XX, 10, 'libri vett.' Lambini: unico, nisi quid vitii
subest, illius genitivi Plautino exemplo. admolariā **Z**. ad molarum
Pylades colonias **F** 1101. hic correctum ex his **B**
homo est *libri* chlammidatus **B**. clamidatus **CD** 1102. Nisi
B. Nisi^{ut} **C**. Nisi ut *reliqui* obferuamus **Z**

HARPAX. BALLIO. SIMO.

HARPAX.

Málus et nequam homóst, qui nihili erí sui seruos fácit
imperium:

Act. IV. Scen. 7. CACVLA. LENO. SENEX B. om. C. BALLIO. SIMO. HARPAX CACVLA. SERVVS D. Harpax. Ballio. Simo F. Harpax. Simo. Ballio Z Canticum hoc ita conformavi ut, quae nec e libris afferatur nec ad alium auctorem nominatim referatur, mea sit scriptura. Est autem eius initium hoc in B:

Malus et nequam est homo qui nihil eri imperium sui seruus facit.
Nihil est autem suum qui officium facere inmemor est Nisi est admonitus.

- 1105 Nam qui liberos esse illico se arbitrantur
Ex conspectu eri sui se abdiderunt.
Luxuriantur iantur lustrantur comedunt quod habente in omen
diu seruitutis ferunt.
- 1110 Nec boni ingenii quicquam inis inest nisi utim
Probis se artibus teneant. cum his mihi hec locus nec sermo
- 1112 Conuenit neque is ūquam nobilis fui.
1115. 13 Ego ut mihi Impetratum esset si abest hic adesse erum arbitror.
- 1114 Nunc ego illum metuo quum hic non adest.
1114. 15 Ne quom adsiet metuum. ei rei operam dabo.
- 1116 Nam in taberna usque adhuc fineret sirus
Cui dedi symbolum. mansi ut iusserat.
Leno ubi esset domi mea lebat arcersere.
Verum iubi is non uenit nec uocat

Cum B conuenit reliquis libris, nisi ubi discrepare nominatim prodidero Ceterum bacchiacos tetrametros esse volui v.

1105—1107. 1126. 1129. 1130. 1134, catalecticos 1108. 1115; cre-
ticos tetrametros 1114. 1116—1119. 1127. 1131, catalecticum 1110,
dimetrum 1122; compositos e cretico dimetro et tripodia trochaica
catalectica 1111—1113. 1128. 1135, e duabus eiusmodi tripodiis
1109, tripodiam singularem 1136; trochaicos octonarios 1103.
1104. 1120, septenarios 1123—1125. 1122. 1133; iambicum octo-
narium 1121 1108. nihili DFZ. nihil C imperium eri
CD. imperium heri FZ, nisi quod impiū Z nihili imperium
heri facit sui seruos Bothius. Poteram etiam: Malus et nequamst
homo qui nihili sui eri seruos facit imperium

Nihilist autem, sūum qui officium fácere inmemor est, nisi
est admonitus.

Nam qui liberós se ilico ésse arbitrántur, 1105

Ex cónspectu erí si suí se abdidérunt,

Luxántur, lustrántur, comedúnt quod habent, [quód non]:

Ei nómen diú seruitútis ferúnt.

Néc boni ingeni quícquam in is inest,

Nisi uti sese improbis ártibus sustíneant. 1110

Cum hís mihi néc locus nec sérmō conuenit,

Néque eis umquam [hóminibus] nóbilis fui.

Étsi abest, híc adesse ěrum [meum] arbitror:

Métuo quom híc nón ádest, né metuam quom ádsiet.

1104. Nihili est **Z** officium **D** inmemor *pro imm. etiam*
C. ^{mo}immor **D** nisi est admonitus] nisi adeo monitus **CDFZ**.
Fuit fortasse nisi si admonitust Paroxytonesim inmemor vocis
qui non ferendam putabit, scribito facerest inmemor, nisi monitust
1105. illico **B** *perraro exemplo. ilico CDFZ* illico se
sine esse Guyetus 1106. eri•sui *cum rasura B.* eri si sui *re-*
liqui 1107. luxantur lustrantur *Nonius p. 335. luxuriantur lu-*
strantur CDFZ. Festus Pauli p. 120: 'luxantur a luxu dictum,
id est luxuriantur'. Cf. Doederlinum Synon. II, p. 22 habent,
ii nomen *Camerarius.* habenti nomen **CD.** habent nomen **FZ.** ha-
bent, quod non habent, ii nomen *Gruterus. Fortasse fuit* habent
[omne], I nomen 1109. in hif **CDZ.** in iif **F** ⁱⁿest **D**
1110. ut improbis **CDFZ** teneant *etiam CDFZ: quod*
non intelligo Panes superiori versui numeros Bothius sic
effecit:

Nisi uti se improbis teneant artibus.

1111. hec **Ba.** nec **Bb** *cum reliquis* 1112. Neque *om.*
CDFZ eis]if **CDZ.** hif **F** nūquam **F** 1113. *Er-*
rorē huc inuēcta Ego ut mi imperatumst *traieci, quo pertinent, in*
v. 1115 imperatumst etfi ab em hic **C.** imperatumst etfi habē hic
D. imperatumst etfi abest hic **F** *et (nisi quod —um est) Z*
1114. nunc ego illum *ut glossema deleui* *qum]cum CDFZ*
ne]nec **F** cum adfiet **CDFZ** metuiā **CD** *In marg.*
eadem m. adscriptum in CD: absentes dominos a seruis uerendos

Ego út mi imperátumst, ei rei óperam dabó, 1115
 Nam ín taberna úsque adhuc síuerat [mé] Surus,
 Quoi dedi súbolum. mánsi uti iússerat: •
 Léno ubi essét domi, me áibat arcéssere.
 Vérum ubi is nón uenit néc [manentém] uocat,
 Vénio huc ultro ut scíam quid rei sit, ne illic homo me
 lúdificetur. 1120

1115. vide ad v. 1113 mihi om. **Z**, e suis 'libris vett.' af-
 fert Lambinus Ceterum aut quod pro ut aut huic pro ei scri-
 bendum videtur 1116. nam inter berna **C** siuerat **I. H.**

Vossius apud Bothium me add. Bothius syruf **FZ**

1117. symbolum **FZ** mansit **CD** uti Bothius

1118. me aiebat **CDFZ** arcessere **CDZ**. accersere **F**

1119. ubi **CDFZ** hic **D** 1120. Pergit **B** in hunc modum:
 1120 Venio huc ultro ut sciam quod rei fiet. ne illic homo me ludificetur.

Neque quicquam est melius quam ut hoc pulsem

Atque aliquem euocem hinc intus. leno argentum hoc

Volo me accipiat atque amittat mulierem mecum simul.

B. Heus tu. S. quid uis. B. hic homo meus est. S. quidum? B. quia
 apredae haec mea est.

1125 Scortum querit habet argentum. tam admordere hunc mihi iubet.

S. iamne illum comesturus es? B. dum recens est

Dum datur dum calet deuorari decet. tam

Boni me uiri pauperantim probi alent augent rem meam mali.

1130 Populi strenui mihi improbius uisunt. S. malum quod tibi di da-
 bunt ni sic scelestus.

Me nunc commoror cum hac fores non ferio ut sciam sitne ballio domi.

B. Venus mihi hec bona dat at quom hoc huc adigit

Lucri fugas damni cupidos qui se suamque etatem bene curant

1135 Edunt bibunt scortantur e. q. s.

Horum versuum in Ambrosiani pag. 393 haec apparuerunt reliquiae.

1120 UENIO.....ROUTSCIAM — — — HOMOME •

LUDIFICETUR

NECQUICQUAMESTMELIUSQUAMUT — — QUEALIQUEM

EU...MHUC

5

UOLOAMEA — — — — — — — —

HEUSTU QUIDUIS — — — — — — — —

PRAEDA —

HARPAX.

Me nunc commoror, quom foris has non ferio,

'Vt sciam, sitne [nunc] Ballio domi. 1135

Heus, ubi estis uos?

Heus, ubi estis?

BALLIO.

Hic quidem ad me, recta habet rectam uiam.

Bene ego ab hoc praedatus ibo: noui, bona scacuast mihi.

HARPAX.

Ecquis hoc aperit?

BALLIO.

Heus, chlamydate, quid istic debetur tibi?

sic scripta in B:

Edunt bibunt scortantur. illi sunt alio ingenio atque tu.

Qui neque tibi bene esse patere et illis quibus est inuides.

Heus ubi estis uos hic quidem ad me recta habet rectam uiam.

Heus ubi estis uos heus ad hulescent quid istic debetur tibi?

5 Bene ego ab hoc predatus si bono ui bona scaena est mihi.

H. Ecquis hoc aperit? B. heus chlamydate quid istic debetur tibi?

Quorum versuum tertio et quarto HA. praemittunt **FZ**, in eisdem-
que post uos eidem BA. inserunt: praeterea recta om. **F**, adulescent
habent **CD**, adulescent **FZ**. E' glossematis apparet quartum con-
fictum esse, quanquam iam in A lectum, in quo haec apparuerunt
inilio paginae 394:

EDUNT	—	—	—	—	—	—	—	—	—	QUETU
QUINEC	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	BETRECTAMUIAM
HEUS	--	—	—	—	—	—	—	—	—	ICDEBETURTIBI
5 BENE	—	—	—	—	—	—	—	—	—	ASCAEUASTMIHI
• C	—	—	—	—	—	—	—	—	—	STICDEBETURTIBI

1134. HA. praemittunt **FZ** 1135. scitne **Da** 1136. 1137]

vide ad v. 1133 1138. ad **F** predatus **B** ibo. noui,

bona Camerarius: de quo tamen aliquid mihi dubitationis relictum

esse fateor. si bono ui bona **BC**. si bono uibona **D**. si bono in bona

FZ scaeua est **BCD**. scena ē **Z**. scena est **F** Ceterum

hunc v. om. codd. Pyladis 1139. clamidate **CD**

HARPAX.

Aédium dominum lenonem Ballionem quaérito. 1140

BALLIO.

Quisquis es, aduléscens, operam fác compendi quaérere.

HARPAX.

Quid iam?

BALLIO.

Quia ted ipsus coram praésens praesentem uidet.

HARPAX.

Tún' is es?

SIMO.

Chlamydáte, caue sis á curuo infortúnio,

'Atque in hunc inténde digitum: hic lenost.

BALLIO.

At hic est uir probus.

Sét tu, bone uir, flágitare saépe clamore ín foro, 1145

Quóm libella núsquamst, nisi quid léno hic subuenít tibi.

HARPAX.

Quín tu mecum fábulare?

-
1140. HA. om. **BCD** Edium **BCD** Har. dominum **D**
querito **BCD** 1141. adol. **F** querere **B** 1142. Quid
corr. e Quis **B** ted *Bothius*. te *libri*. te is *Camerarius*
presens presentem **B**. presens praesentem **D**. presens presentem **C**
uidet *Camerarius*. uidet *libri* 1143. Tu ni ses **B** Si.
om. **C**, *rasuram post S. habet B* clamydate **B**. chlamidate **CD**
a *Guyetus*. tibi a *libri cum A* CURUO **A**, *Pareus*. curio re-
liqui. diro *Beroaldus*. Curtio *mirabiliter Lipsius Ant. lect. V, 9*.
Thurio *Palmerius*. crucio *Pontanus Anal. III, 19* INFORTUNIUM
A 1144. leno est *libri* 1145. bone *Camerarius: et on ap-*
paruit in **A**. none **B**. nones *vel non es reliqui. probe Guyetus*
sepe **CD** clamore **B**. in clamore *reliqui* 1146. Cum **CDEFZ**
libella nusquam est **CD**. libellanus quast-**B**. libello nusquam est
FZ quid *Acidalius*. quod *libri (qđ D)*: atque ita *Bentleius*
in *Adelph. II, 2, 15*. quidem *Pius* 1147. pro fabulare *lacunam*

BALLIO.

Fábuloꝛ. quid uís tibi?

HARPAX.

'Argentum accipiás.

BALLIO.

Iandudum, sí des, porrexí manum.

HARPAX.

'Accipe: hic sunt quínque argenti léctae numerataé minae.
 Hóc tibi erus me iússit ferre Pólymachaeoplágides, 1150
 Quód deberet, átque ut mecum mitteres Phoenícium.

BALLIO.

Érus tuus?

HARPAX.

Ita díco.

BALLIO.

Miles?

HARPAX.

'Ita loquor.

BALLIO.

Macédonius?

HARPAX.

'Admodum, inquam.

BALLIO.

Te ád me misit Pólymachaeoplágides?

cum rasura **B** fabuloꝛ **Z** quíd **D** 1148. iandudum
 sí **B**. iam sí dudum **CDF**. iam sí dubium **Z** 1149. lecte *et*
 mine **B** numerate **CD**. numurate **B**. numerateque **F**
 1150. ferro. **B** polymacheroplacides **B**. polimacheroplacides **CD**,
nisi quod **B** def 1151. meum **CD** phoenitium **CD**. phe-
 nicium **F** 1152. BA. om. **B** Eruuf **B** 1153. poly-
 mecheroplacides **Ba**: ma pro me **Bb**. polimacheroplacides **CD**

HARPAX.

Véra memoras.

BALLIO.

Hóc argentum ut míhi dares?

HARPAX.

Si tú quidem es

Léno Ballio.

BALLIO.

'Atque ut a me múlierem tu abdúceres? 1155

HARPAX.

'Ita.

BALLIO.

Phoenicium ésse eam dixit?

HARPAX.

Récte meministí.

BALLIO.

Mane:

Iám redeo ad te.

HARPAX.

At máture própera: nam properó. uides,
Iám die multum ésse?

BALLIO.

Video: hunc áduocare etiám uolo.

Máne modo istic: iám reuortar ád te. quid nunc fít, Simo?

1154. HA. om. **C** 1155. tu abducere. || HA. Ita. BA. Ph. **R**,
Bothius: atque ITAPHO ab initio versus apparuit in A. tu adduceref.
 HA. ita. || BA. Ph. **BCD**, nisi quod CA. pro BA. **C**. abduceref. HA.
 ita. || BA. Ph. **FZ**, vulg. Phoenicium esse eam **R**. Phonicitume
 esse **B**. Phoenitium esse **CD**. Phoenicium esse **FZ**. Phoeniciumne
 esse *Camerarius* 1157. maturitate **BC** 1158. die **B**. diu
CD. dici **FZ** 1159. reuertar **BCDZ** atte pro ad te
BACD nunc fit *Bothius*. nunc fiet **BDFZ**. nunc sine fiet

Quid agimus? manifestó hunc hominem téneo, qui argen-
tum áttulit. 1160

SIMO.

Quid iam?

BALLIO.

An nescis, quae sit haec res?

SIMO.

Iuxta cum ignarissimis.

BALLIO.

Pseudulus tuus allegavit hunc, quasi a Macédonio
Militē esset.

SIMO.

Haben argentum ab hómine?

BALLIO.

Rogitas, quód uides?

SIMO.

Heús, memento ergó dimidium mihi istinc de praedá dare.
Cómune istuc esse oportet.

BALLIO.

Quín malum totúm tuum. 1165

HARPAX.

Quám mox mi operam dás?

C. fiet sine nunc *Guyetus* 1160. manifestó **Z.** BA. manifestó

CD attu·lit c. ras. **D** 1161. an ne scis **Z** iuxta]

facta **F** cum] quoniam **B** ignarissimus **C.** ignarissimis *reliqui*

Sequuntur hic in B C D F Z versus 1205—7, suo illi loco redeuntēs.

Omittit hoc loco A 1162. BA. praemittunt **B C D Z.** om. **F**

quasi si a *Hermannus in Iahnii Annal. phil. nov. t. XXXV, p. 194,*

notans simul Kampmanni de AB praep. p. 16 errorem 1163. haben

argentum **B.** habes nargentum **B.** habesne argentum *reliqui*

qđ **D** 1164. mihi istinc **B.** istinc mihi *libri* de preda dare

Z. depđare **C.** de pđa date **F** 1165. quin malum totum tuum **B.**

quid malum? id totum tuum est *libri: quod explicare frustra studuit*

Acidalius 1166. HA. **B.** *Acidalius.* om. *reliqui* BA.] *Sl.*

BALLIO.

Tibi do equidem. quid nunc mi's auctór, Simo?

SIMO.

Éxploratorem hunc faciamus lúdos suppositícium,

'Adeo donicum ípsus sese lúdos fieri sénserit.

BALLIO.

Séquere. quid ais? némpe tu illius séruos es?

HARPAX.

Planíssume.

BALLIO.

Quánti te emit?

HARPAX.

Sũarum in pugna uírium uictória: 1170

Nám ego eram domi ímperator sũmmus in patriá mea.

BALLIO.

'An etiam ille umquam éxpugnauit cárcerem patriám tuam?

HARPAX.

Cóntumeliám si dices, aúdiēs.

SIMO.

Quotumó die

FZ, simul BA. inserentes post equidem. Recte cum **BCD** Acidalius mihi es auctor libri ut v. 231. Vt non sit mi auctor es transponendum 1167. ludos **F**, Lambinus. ludo reliqui. Vide Pargerg. I, p. 429 suppositiciũ **C** 1168. B. praemittunt **BCDZ**. om. **F**, Acidalius domicum **Z** senserim vel senerĩ **BCD** 1169. BA. Acidalius. om. libri seruus **F** planissime **B**. planissime **CD**. planissime **Z**. planissime **F** 1171. Num **BCD** eram]dederam **CD** 1172. BA. om. **BCD** Miro testimonio Servius in Aeneid. I, 140: quod autem dixit 'saxa inmania uestras domos,' de Pseudolo Plauti translatus est ubi ait: 'nisi forte carcercem tu aliquando effregisti uestram domum.' Vbi tuli quem defregisti cod. Cass., sed aliquando effregistis correctoris manus 1173. HA. om. **BCD** dices]an dicis potius? SIMONI proxima tribui, quae libri BALLIONI quótumo die Camerarius.

Éx Sicyone péruenisti huc?

HARPAX.

'Alteró ad merídiem.

SIMO.

[Eúge,] strenué mehercle isti quám uis pernix híc est
homo. 1175

BALLIO.

'Vbi suram aspiciás, scias posse cum gérere crassas cóm-
pedes.

Quíd ais? tune etiám cubitare sólitu's in cunís puer?

SIMO.

Scílicet.

BALLIO.

Etiámne facere sólitus es, scin quíd loquar?

SIMO.

Scílicet solitum ésse.

HARPAX.

Sanine éstis?

BALLIO.

Quid, quod té rogo?

quotum odie **B**. quotum hodie **C**. quo tum hodie **D**. quid tun hodie
FZ. quotumo *tanquam adverbium hinc excerptum in Gloss. Plaut.*

1174. sicione **C**. sycione **D**. sitione **F** peruenesti **Daz**
alto adhuc meridie **F** ^{ri}mediem **B** 1175. **SIMONI** tribui.
BA. FZ. om. BCD Euge **R. om. libri** strenui **BCD**
me hercle **B**. me hercule **CDZ**: *defensum a Fleckeiseno Exerc. p. 10.* HA. mehercule **F** hic est homo **BCDZ**. est homo
F. hic homo est *Bothius* 1176. **BALLIONI** tribui: *sine personae*
nota continuant libri aspitiat **D** 1177. **BA. praemittunt**
BCDF, non Z solitus **C**. solitus es *reliqui* cunis] *alludi*
ad cunnis puta 1178. **Sl. Taubmannus. HA. FZ. om. BCD**
fatere **B** solitum es **BCD** 1179. **Sl. Camerarius.**
om. libri Scilicet solitum esse **om. FZ** sanine] *fani e ne B*
BA.] Sl. BCD quod *Bothius.* hoc quod *libri*

Nóctu in uigiliám quando ibat mīles, quom tu ibás simul, 1180
Cónueniebatne in uaginam túam machacra militis?

HARPAX.

I in malam crucem.

BALLIO.

'Ire licebit tamen tibi hodie témperi.

HARPAX.

Quín tu mulierém mi emitte: aut redde argentúm.

BALLIO.

Mane.

HARPAX.

Quíd maneam?

BALLIO.

Chlamydem háuc commemoros quánti conductást.

HARPAX.

Quíd ést?

SIMO.

Quíd meret machaéra?

HARPAX.

Helleborum hisce hóminibus opus ést.

1180. qua^{ndo} **D** quom **R**, quia quu apparuit in **A**. tum
reliqui simul? *vulgo* 1181. Conueniebantne **BCDa**.
Praestabit Conuenibatne machera **BCD** 1182. I om. **C**
malum **C** TAMENTIBIHODIE **A**. tibi tamen hodie *reliqui*, nisi
quod tibi tamenenhodie **B** temperi **ABCDbF**. tempere **Da**.
tempori **Z** 1183. **HA. F**, *Saracenus*. om. *reliqui* emitte
(*cum hiatu in caesura*) **R**. *emittit libri. Non placet enim mihi*
emitte aut redde *Bothius*. reddis libri **BA. om. BCD**
1184. clamidem **CD** commores **B** conductast omnes
1185. *SIMONI* tribui cum *Bothio*: *BALLIONI* libri quid
meret machaera *affert Donatus in Andr. II, 1, 31* machera
BCD Helleborum **Z**. Etlebrorum **B**. Ellebrorum **C**, Ele-
brorum **D**: herba purgatoria *sup. scr.* **CD** opus est. **B. eho. ||**

BALLIO.

Eho. 1185

HARPAX.

Mitte.

BALLIO.

Quid mercédis petasus hódie domino démeret?

HARPAX.

Quoi domino?

SIMO.

Quid sócci * * * *

* * ?

HARPAX.

Quid sómniatis? méa quidem haec habeo ómnia,
Měo peculio émpta.

BALLIO.

Nempe quod fémina summa sústinent.

HARPAX.

'Vncti hi sunt senés: fricari sése ex antiquó uolunt. 1190

H. Mitte **B**. *Nec reliqui discrepant, nisi quod eo Z. est opus.* || BA.
 Eho. HA. mitte vulgo. Cf. *Handium Tursell. II, p. 361* mercedef
Da. merced **C** 1187. HA. om. **BCD** *Duorum, nisi fallor, versuum reliquiae in unum hunc coaluerunt in BCD et 'libris veteribus' Lambini: Quid domino? quid focii quid somniatis? mea quidem haec habeo omnia (nisi quod domini e Lamb. codd. affertur). Vnde iam Lambinus et Scioppius Susp. lect. I, 13* BA. quid socci? HA. quid somniastis? *effecere.* quid focii om. **FZ** Quoi pro Quid *Rittershusius* quidem **B**. equidem **CDF**. ecquidem **Z**
 1188. poculio **B** empta **D** BA. om. **BCD** quid **BF** foemina **Z** sustinent *Lambinus, Scaliger, Canterus Nov. lect. VII, 16.* sustinet *libri* 1190. HA. Vncti hi sunt senes *Camerarius.* uncti hi sunt senes || Vncti hi sunt senes (*sic bis*) **B**. Hunc tibi sunt senex **CD**. Nunc tibi sunt. senes **Z**. Nunc ubi sunt

BALLIO.

Résponde, opsecro hércle, hoc uero sério, quod té rogo:
Quíd meres? quantillo argenti té conduxit Pseúdulus?

HARPAX.

Quís istic Pseudulúst?

BALLIO.

Praeceptor túus, qui hanc sucophántiam
Dócuit te, ut falláciis hinc múlIERem a me abdúceres.

HARPAX.

Quém tu Pseudulúm, quas tu mihi praédicas fallácias? 1195
Quem égo hominem nullí coloris nóui.

BALLIO.

Non tu istínc abis?

Níhil est hodie hic súcophantis quaéstus. proin tu Pseúdulo
Núnties abdúxisse alium praédam, qui occurrit prior
Hárpax.

fenef **F** 1191. BA. *Saracenus. om. libri* opsecro **B**. obse-
creto **C**. obsecro *reliqui* 1192. quantillo argenti te **DF**, *Pyla-*
des. quantillo argenti ote B. qua nullo argenti te C. quantulo ar-
genti te Z. quantillo argento te Camerarius 1193. HA. *om.*
BCD Quis istic **R**. Quístic **Ba**, Quístic **Be**. Quid istic **CF**.
Qui istic **DZ** pseudolust **BCDZ**. est pseudolus **F** BA. *om.*
BCD preceptor **C** qui hanc sucophantiam || Docuit te ut
R. qui te hanc fallaciam || Docuit ut *libri, nisi quod fallatiam CD*
fallatiis **D** mulierem a me **B**. me mulierem **CD**. a me mu-
lierem **FZ** *Non mutato v. 1193 hunc sic mutari Bothius iussit:*
Docuit, ut fabricis hinc a me mulierem tu abduceres 1195. HA.
om. BCDa tu *sup. scr. D* predicas **BC** fallatias
BCD 1196. nulli *Pylades. nullius libri* BA. *om. B*
1197. hic **BCDF**, *codd. Pyladis. istius Z. An hinc fuit?*
sicophantis **CD**. sycophantis **BZ**. sycophantiis **F** quæstus **Z**
pseudolo **F**, *Pius. pseudole BDZ. pseudolole C* 1198. ab-
duxisse **F**, *Camerarius. adduxisse reliqui* alium **B**. aliam **CDZ**.
illam **F** 1199. HA. *om. BCD*

HARPAX.

Is quidem édepol Harpax égo sum.

BALLIO.

Immo edepol ésse uis.

Púrus putus hic súcophantast.

HARPAX.

Égo tibi argentum dedi, 1200

Ét dudum adueniéns extemplo súmbolum seruó tuo,

Méi eri imagine óbsignatam epístulam, hic ante óstium.

BALLIO.

Měo tu epistolám dedisti séruo? quoi seruó?

HARPAX.

Suro.

BALLIO.

Sátin confidit néquam? nugas haút est meditatús male.

Édepol hominem uérberonem Pseúdulum, ut docté dolum 1205

ego]ego ego **C** BA. om. **BCD** 1200. sicophanta est
CD. sycophanta est **BFZ**, Festus p. 217 v. putus loco mutilo
 HA. om. **B** 1201. extemplo **CD** símbolum **CD**. sím-
 polum **Ba**. símbolum **Bb**. símbolum **FZ** 1202. Mei **R**. om.
 libri epístolam **FZ** hostium **FZ** 1203. BA. om. **BCD**
 tu **FZ**. tua **BCD** epístolam **F**. epístulam hic **C** dedistif
BCD quoi **B**. cui reliqui HA. om. **BCD** síro **CD**.
 sí-ro c. ras. **B**. síro **FZ** 1204. Sic, sublato glossemate syco-
 phanta hic, dubitanter **R**. Non confidit sycophanta hic nequam est.
 nugis meditatur male libri, nisi quod BA. praemittunt **FZ**, síco-
 phanta habent **CD**. Non dissimulandum est tamen in extremo versu
 visum esse ST apparere in **A**. Ceterum nugas meditatur male Dis-
 saldeus, nugax, meditatus male Gronovius 1205—1207 hoc loco
A habet et iterum **BCDFZ**, quorum in priore loco (post v 1161)
 discrepantiam uncis significo. Priore loco delevit in Iuntina Ange-
 lius, item Acidalius 1205. BA. praemittit (**F**) donum (**B**)

Cómmenst: tantúndem argenti, quántum miles débuit,
Dédit huic, atque hominem éxornauit, múlierem qui abdúceret.

* * * * *

Nám illam epistulam ípsus uerus Hárpax huc ad me áttulit.

HARPAX.

Hárpax ego uocór: ego seruos súm Macedonis mílitis. 1210

Égo nec sucophántiose quícquam ago nec málefice,

Néque istum Pseudulúm, mortalis quí sit, noui néque scio.

SIMO.

Tú, nisi mirumst, léuò, plane pérdidisti múlierem.

BALLIO.

Édepol ne istuc mágis magisque métuo, quom uerba aúdio,

Míhi quoque edepol iámdudum ille Súrus cor perfrigéfacit, 1215

Súmbolum qui ab hóc accepit.

SIMO.

Míra sunt, ni Pseúdulust.

1206. Commentust tantundem **FZ** (**FZ**). Commentust tantunde
(**C**). Cômētust tantundem (**D**). Commentumst tantundem (**B**) et,
nisi quod tantundem, **CD**. Commentum sitantundem **B** quantim
(**BCD**) 1207. abduceret **BCDFZ** cum **A**. arcefferet (**BDZ**),
acefferet (**C**), accerferet (**F**) 1208. Dubitari nequit quin ali-
quid interciderit velut hoc exemplo:

Atque adeo memorare iussit serui mei nomen Suri.

Apage, nugator: quem iam hercle teneo manifestarium.

1210. seruus libri

1211. sycophanthiose **B**, sine h reliqui

1213. mirumst **Z**

1214. HAR. **BCD**

ne **Z**

quum **B**.

cum reliqui

1215. BALLIONI continuavi. BA. **BCD**. SI. **FZ**

ian dudum **B**

si. ruf cum rasura **B**. si. ruf **CD**

per-

frigefecit **F**. FACIT etiam in **A** apparuit in extremo versu. Ceterum
vide Mus. philol. nov. t. VII, p. 583. 610 sq. 1216. Simb.

BCD, Symb. **FZ**: item v. 1217

ab Bothius. om. libri

SI. Mira **B**. mira libri eidem personae continuantes

ni Py-

lades. om. libri

pseudolus est libri. EST in extremo versu ap-

paruit etiam in **A**

Ého tu, qua faciē fuit, dudum quōi dedisti sūmbolum?

HARPAX.

Rūfus quidam, uētriosus, crāssis suris, sūbniger,
Máгно capite, acútis oculis, óre rubicundo, ádmodum
Mágnis pedibus.

BALLIO.

Pérdidisti, póstquam dixistí pedes. 1220

Pseúdulus fuit ípsus. actumst dé me. iam moriór, Simo.

HARPAX.

Hércle hau te sinám moriri, nísi mi argentum rédditur,
Víginti minae.

SIMO.

'Atque etiam mihi áliae uigintí minae.

BALLIO.

Aúferetur, quód promisi pér iocum, a me praémium?

1217. Eho sic in principio huius versus **B** quia **Da**
uultu
 facile **B**. facie **CD** fuit, dudum **R**. fuit dudum *vulgo*. fuit,
 dicdum *Scioppius Susp. lect. I, 13* cui libri dedistis **BCD**
 1218. HA. om. **BCD** quiddam **Z** uentricosus **F**
 crassis suris *Camerarius*. crassís syris **B**. crassus sírus **CD**. crassus
 syrus **Z**. crassus **F** 1219. argutis *Passeratius* rubicundo
 ádmodum, Magnis *male interpunxit Bothius* 1220. BA. perdi-
 disti *Scaliger*, SI. perdisti libri: ille **BALLIONI**, **SIMONI** hi *proxi-*
mun v. continuantes 1221. BA. praemisit *Camerarius*
 ípsus. actum est de me, iam *idem*. ípsus actu imst dem etiā **B**. ípsus
 actumst *idem* **C**. ípsus actum est idēetiā **D**. ípsus. actumst. BA. *idem*
 etiam **F** et, nisi quod actū est, **Z**. ípsus. BA. actum est de me. iam
Acidalius: recte fortasse, si SIMONI tribueris verba Pseudulus fuit
 ípsus 1222. HA. *Acidalius*. SI. **Z**. om. **BCDF** Hecle **B**
 hau te sinam moriri **R**. aut te sinam moriri **B**. aut tefin a me
 moriri **C**. aut te sinam emoriri **D**. haud te sinam emoriri **Z**. autem
 te sinam emoriri **F** mihi argentum **B**. argentum mihi *reliqui*
 1223. SI. *Acidalius*. HA. **FZ**. om. **BCD** alie **B**
 minae 'ex codd. ant.', ut ait, *Pylades* 1224. **AUF**.....q *pla-*
nissime apparuit in A ab initio versus. Vnde profectus ita uti
feci versum formavi, qui hic est in reliquis libris: BA. Auferetur

SIMO.

De improbis tiris auferri praemium et praedam decet. 1225

BALLIO.

Saltem Pseudulum mihi dedas.

SIMO.

Pseudulum ego dedam tibi?

Quid deliquit? dixi, ab eo ut tibi caueres, centiens?

BALLIO.

Perdidit me.

SIMO.

At me viginti modicis multauit minis.

BALLIO.

Quid nunc faciam?

HARPAX.

Si mi argentum dederis, te suspendito.

BALLIO.

Di te perdant. sequere hac sis me ergo ad forum, ut soluam.

HARPAX.

Sequor. 1230

SIMO.

Quid ego?

id praemium a me quod promissi per iocum: nisi quod Auferentur **Ba**,
 premium **DZ**, promissi **Z**, praemium id a me transponebat Guyetus,
 praemium a me id Hermannus in Iahni Ann. phil. n. t. XXXV, p. 192

1225. improbris **C** auferi **D** premium **Z** 1227. de-
 liquit **BD**. deliquit **C** ut tibi caueres, centies Guyeto duce
 Bothius: nisi ut delendum potius. tibi ut caueres centies **FZ**. tibi
 ut habere sentiens **CD**. tibi uit habere sentiens **B** 1228. immo-
 dicis Boethornius. commodis Lambinus, Dousa Expl. III, 25

mulctauit **F**. multauit **CD** 1229. HA.] Si. **F** 1230. hac
 sis me ergo **R**. sis me ergo hac libri. me ergo hac Guyetus. sis me
 ergo Bothius 1231. Si. Quid ego? BA. peregrinos idem. BA.

BALLIO.

Peregrinós absolvam: crás agam cum ciuibus.
 Pseúdulus mihi cénturiata cápitis habuit cómitia,
 Quí illunc hodie ad me ádlegavit, múlierem qui abdúceret.
 Séquere tu. nunc ne éxpectetis, dum hác domum redeám uia.
 Ita res gestast: ángiporta haec cértumst consecrárier. 1235

HARPAX.

Sí graderero tántum quantum lóquere, iam esses ád forum.

BALLIO.

Cértumst mi hunc emórtualem fácere ex natalí die.

SIMO.

Béne ego illum tetigi, bene autem séruos inimicúm suum.
 Núnc mihi certumst álio pacto Pseúdulo insidiás dare,
 Quam in aliis comoédiis fit, úbi cum stimulis aut flagris 1240

Quid ego peregrinos **BZ**. BA. Quid ego peregrinam **F**. quid ego
 peregrinos **CD**, nisi quod peregrinus **Da**. QU...EGO apparuit etiam
 in **A**. BA. Quid ego? peregrinos **Pylades**. BA. Hodie ego peregrinos
Camerarius cum uicibus **D**. cum ucib; **C**. cumuf **c. ras**.
Fa, cum ciuib; **Fb** 1232. capitis habuit **R**. habuit capitis **libri**
 1233. illunc hodie ad me **R**. illum ad me hodie **libri**. illum ad
 me hodie **Guyetus**. illunc ad me hodie **Bothius** allegavit **F**
 1234. tu. nunc ne **R**. tu nunc. ne **FZ** te nunc ne **BCD**
 reddeã **Z** 1235. gestast angiporta haec **CD**. gestast tangi porta
 hec **B**. gesta est. angiporto haec **Z**. est. angiportum hoc **F** cer-
 tum est **libri** 1236. HA. om. **BCD** gradere re **B**
 tantum quantum **Pylades**. tantum **BCD**. quantum **FZ** esses
 cum **BCD** **Scioppius Susp. lect. II, 11. issef Z. cẽ F** 1237.
 BA. om. **BC** Certumst **Z**. Certum est **F** hunc errore ex-
 cidit in edd. **Taubm., Gron.** emortalem **F** die] diesimo **D**.
 die simo **C**

Act. IV. Scen. 8. Sine intervallo continuat **A**: novam sce-
 nam ordiuntur reliqui. SIMO SENEX **BDZ**. SIMO SENEX .C. **C**.
 SIMO **F** 1238. feruuf. **Db** 1239. certum est **BCDZ**
 1240. aliis in **Bothius** comedif **B**. cõmoedif **CD** Ce-

Insidiantur. égo iam inultus prómam uigintí minas,
 Quás promisi si éffecisset: óbuíam ultro ei déferam.
 Nímis illic mortális doctust, nímis uorsutus, nímis malus.
 Súperauit dolúm Troianum átque Vlixem Pseúdulus.
 Núnc ibo intro: argéntum promam: Pseúdulo insidiás
 dabo. 1245

terum ab hoc versu incipit Ambrosiani pagina 400, valde ea lacerata: cuius septem versus primos occuparunt v. 1240—1245, interiecto autem duorum versuum intervallo reliquos decem principium scenae proximae. Et huius quidem principii sat breues fuere primi versus septem (paginae 10—16, fabulae 1246—1252): quos excepit item brevis v. 1254: hunc demum v. 1253, incipiens is ab ITAU, desinens in DIGN—, sed tam longe productus ut plura interiecta fuisse oporteat quam quae in B leguntur. Nam cum ultimus paginae versus talis sit:

QUIDOPUSESTNEMULTASAGEREAMBAGESHOCETHOMINI,

antepaenultimum terminans vox DIGN— scripta est in eodem fere loco quem in ultimo tenet HOMINI 1241. ego iam B: nisi cui at ego placebit. at ego iam libri 1242. Hunc in ceterorum continuitate omissum in B vetus manus addidit in margine

Qf B ultro ei deferam B. ei ultro deferam libri. Quanquam in A TROFERAM apparuit in extremo versu 1243. mortolis Da doctust B. doctus libri uersutus libri 1244. dolum omnes. Quod fuerunt qui pro Dolonem positum opinarentur, quos ridet Beckerus Qu. p. 64 Troianum Dolona superat Guyetus Vlysem Camerarius. ui ixē B. uixissem CDb. uixissē Da. uicit F. uici Z pseudolum BCD 1245. ibi C. tibo D

P S E V D V L V S.

Quid hóc? sicine hóc fit? pedés, statin án non?
 An id uoltis, út me hinc iacéntem aliquis tóllat?
 Nam hércle si cécido, flágitium uóstrum erit.
 Pérgitin pérgere? ah, séruindúm mihist.

*Act. V. Scen. 1. SERVVS PSEVDOLVS EBRIVS B. PSEV-
 DOLVS SERVVS EBRIVS DZ. om. C. Pseudolus Seruus F*
*Bacchiacos tetrametros descripsi v. 1246. 1247. 1251—1254. 1257.
 1258. 1262. 1263. 1265. 1271—1273. 1276. 1281. 1282 (in his duos
 cum hiato in caesura 1253. 1272), dimetros 1250. 1267, hexame-
 tros 1264. 1270. 1277, catalecticum 1266, trimetros 1255. 1256;
 creticos tetrametros 1248. 1249. 1278; trochaicos octonarios 1259—
 1261. 1274. 1275. 1283. 1284, septenarios 1279. 1280; iambicos
 septenarios 1268. 1269. Addenda fuerunt in sat depravato cantico
 perpauca, plura recidenda ut glossemata. Mea sunt autem cum
 in hac scena tum in proxima, quaecunque nec attis nominatim
 tribuo nec affero e libris. Quorum a B discrepantiam subiunxi
 ex ipso B expresso totius cantici exemplo:*

Quod hoc sicine hoc fit? pedes statin an non?
 An id uoltis ut me hinc tacentem aliquis tollat?
 Nam hercle si cecidero uestrum erit flagitium.
 Pergit inpergere. ah seruiendum mihi

Ceterum de A dictum est ad v. 1240 1246. Quid **DFZ**. uid
C sicine **FZ** 1247. hic Camerarius tacentem **C**.
 iacentem **DFZ** 1248. 1249 creticos esse iam Lingius de hiat.
 p. 32 vidit, bacchiacos Hermannus Elem. doctr. metr. p. 304 sic
 continuavit:

Nam si cecidero, nostrum erit flagitium hercle.

Pergin pergere? ah seruiendum mihi hodie est.

1248. uñm **CD** 1249. pergitin pergere **CDF**, codd. Pyladis.
 pergin pergere **Z**, corr. iam a Scutario. PERGITIN visum est etiam
 in **A** apparere seruiendum Hermannus. seuiendum **CDFZ**.
 sedendum codex Roverianus Lipsii Ant. lect. V, 9. sed eundum Box-
 hornius. ceuendum Gronovius. ceuiendum Lingius

Magnum hoc uitium uinost: .

1250

Pedés captat primum, luctátor dolósust.

Profécto edepol égo nunc probe ábeo madúlſa:

Ita uíctu excuráto, ita múnđitiis dígñis,

Itá loco in festiúo sumus féstíue accépti.

Quid opúst me multás agere ambáges? 1255

Hoc ést homini, quam ób rem agat uítam:

Hic ómnes uoluptátes, omnés uenustatés sunt.

Deís proxumam éſſe arbitrór ſuaui[tátem]:

'Vbi amans com'plexúst amantem, úbi labra ad labélla adiungit,

1250 Hodie est. magnum hoc uicium uino est pedes captat primum.
luctator dolofust.

Profecto edepol ego nunc probe habeo madulsam.

Ita uictu excurato ita munditiis digni ah

Itaque in loco festiuo sumus festiue accepti.

1255 Quid opus me multas agere ambages? hoc est

Homini quam ob rem uitam amet.

Hic omnes uoluptates in ^{oc}homnes uenustates sunt.

Deis proximum esse arbitror. nam ubi amans complexus

Amantem ubi ad labra labella adiungit

1250 et 1251 non intercedam si quis uno hexametro concludat

uitium **CDFZ**

1251. capitat **C**

primo hunc versum af-

ferens Donatus in Eunuch. IV, 5, 1

dolust **Z**

1252. abeo

madulsa Lipsius Ant. lect. V, 9 duce Festo Paulli p. 126 M.: 'ma-

dulsa, ebrius.' habeo madulsam etiam **CDZ**. mulsam (nec quic-

quam praeterea) **F**. ROMANUS apparuit in **A**

1253. post in-

sequentem collocatus est in **A**

uictū **Z**

munditiis] magnis

munditiis **CDFZ** (nisi quod c pro t **FZ**): idemque vel aliquid

simile in **A** fuisse ex eis colligas quae ad v. 1240 annotavi. Illud

autem magnis ortum esse e dignis puto. Alioqui licebat:

Ita uictu excurato, ita munditiis digne

Atque loco in festiuo

digni ah etiam **CDZ**. digni sine ah **F**. digne ah Lipsius. dignati

Pontanus in Macrob. I, 24

1255. OPUSEST **A**

1257. in hoc

omnes **CDFZ**

1258. nam]num **F**

1259. complexus

est **F**

labra ad pro ad labra Camerarius

'Alter ubi alterum bilingui manifesto inter se prae-hendunt, 1260

'Vbi mamma mammicula opprimitur, aut si lubet corpóra
conduplicant,

Manú candidá cantharúm [tum] dulciferum

Propínare amicissumám [tibi tuam] amícam,

Neque ibi álium alii esse ódio, nec sérmonibús moro-
logís uti [quémquam]:

Vnguenta atque odóres, lemniscos, coróllas 1265

Darí dapsilís: nec etiám parce prómi uictúm ceterúm.

1260 Vbi altera alterum bilingui manifesto interf prae-hendunt.

Vbi mamm•am anicula opprimitur allant si lubet corpóra con-
duplicant.

Manu candida canpharum dulciferum propinare micissimā amiticiam.

Neque ibi esse alium alio odio ibi nec molestum nec sermonibus
morologis uti.

1265 Vnguenta atque odores lemni coscor ollas dari dapsiles ñ enim
parcepromi

1260. altera]alter **CDFZ** de bilingues vel bilingui cogitabat
Acidalius inter seprehendunt *Camerarius*. interprehendunt

CD. interprehendunt **FZ** 1261. Vbi mamma mammicula *Pon-
tanus, Boethornius*. Vbi mamm•am anicula cum rasura unius lit-
terae **B**. Vbi mammiam anicula **CD**, nisi quod mammiā **D**. Vbi
manu mamilla **FZ**. Aut ut mamilla nam amicula aut ubi mam-
milla illam amicula *codd. Lambini*. ubi mamma manicula *Camera-
rius*. ubi mamilla amiculae *Lambinus* allant]alant **CD**. ac

tum **F**. ac etiam **Z**. alia aut *Camerarius*: recte, sed ut alia addi-
tamentum sit interpretis lubet unius syllabae in octonario:

in quo nec corpóra offensionis est 1262. E v. 1258 nexi sunt
qui iam infinitivi sequuntur cantarum *Scutarius*, cantharum

Beroaldus. canpharum **CD**. campharum **F**. cāpharum **Z** 1263.

micissimā am,iciā **C**. micissimam amiciciam **D**. mitissimam amicitiam
FZ. amicissimam amicitiam *Camerarius*. suavisissima amicitia *Lipsius*
apud *Dousam Expl. III, 25* 1264. alii pro alio idem odio nec

molestis sermonibus idem morolongis **C** utier pro uti quem-
quam scribat qui catalexim probaverit 1265. post Vnguenta ra-

suram **B**. Vunguenta **C** lemniscos corollas *Aldina*. lentiscos co-
rollas **CDFZ** 1266. dare **Da** dapsiles]plexiles *Pius* ñ]non

[Nunt] né quis rogét me:

Hoc égo modo atque erús minor hunc díem sumpsimus
prothýme.

Postquam ópus meum, ut uolui, ómne perpetráui hostibus
fugátis,

Illós accubántis, potántis, amántis cum scórtis relíqui, 1270

Et mēum scortum ibidém, cordi atque ánimo op-
sequéntis.

Set póstquam exurrexi, oránt med ut sáltem.

Ad hunc me modum illi intulí satis facéte:

Némpe ex disciplína: quippe Iónica ego próbé perdidici.

Victu ceterone quif me roget

Hoc ego modo atque eruf minor

Hunc diem sumpsimuf pothyme.

Postquam opuf meum omne ut uolui perpetrui hostibus fugatis

1270 Illos accubantis potantis amantis cum scortis

Reliqui et meum scortum ibidem

Corde atque animo suo opsequentes. sed post

Quam exurrexi orant me id ut saltem.

Ad hunc me modum intulit illis satis fac et enime ex disciplina
quippe ego

CDFZ parcepromi **CD**. parce promi **Z**. patre promi **F**. par-
cipromi *Acidalius* cetero. ne **CDFZ**, nisi quod cet. **Z**

1268. hanc *pro* hunc *inde a Taubm. II. editur* sumpsimus et ho-
stibus *ferenda sunt, ut in cantico* prothyme *Camerarius*. pothyme

CD. potissime **FZ**, 'prisca exemplaria' Pii, qui 'alios legere' pro-
thimie *dicit*. pothime iam *Scutarius* 1269. Pquam **C** ut uolui

omne **CDFZ**, nisi quod ome **C** 1271. cordi *pro* corde *Lam-*
binus obsequentis **CDFZ** 1272. exu.rrexi *c. ras. D*

med uti *Camerarius*. me id ut **CDZ**. me hi ut **F** 1273. me
om. **Z** intulit illis satis facete nime ex disciplina **CD**. intuli illis

satisfacere minime ex disciplina **FZ**. intuli ut illis satisfacerem ex d.
Camerarius quippe ego qui probe lenoni caper didici **C**. quippe

ego qui probi leonica perdidici **C**. quiui ego qui probum lenonem ca-
pere didici **F**. quiui ego qui lenonem capere didici **Z**. quippe ego qui

Sic [ego] palliolátim amictus hác inCESSI lúdibundus. 1275

Plaudúnt partim : [illí] clamitánt me ut reuórtar.

Occépi hoc modó denuó uolui: amícae dabám me, ut
me amáret:

Círcumuortór, cado: nénia ludo íd fuit.

Itaque dum enitór, prox, iam paene ínquinaui pállium.

Nímiae tum uoluptáti edepol fui. dátur ob casum cáutha-
rus. 1280

Commúto ilicó pallium, illut posíui:

1275 Qui probe Ionicaper didici. sed palliotati mamictus

Sic hec inCESSi ludibundus. plaudunt parum. clamitant me ut reuertar.

Occipi denuo hoc modo nolui.

Idem amice dabam me meae

Vt me amaret. tibi circumuortor cado

Id fuit nenia ludo. itaque du me mitor proxiam pene inquinaui
pallium.

1280 Nimiae tum uoluptati edepol fui. ob casum datur cantharus bibi.

Commuto ilico pallium illud posui. inde huc exi grapulam dum
no
auerem.

probe Ionica perdidici *Camerarius* 1275. palliolatim **Z**, palliola-
tim *Scutarius*. palliotatim **CDF**. Aut palliolatus aut palluratus *libri*
Lambini amictus **CDFZ** hec inCESSi] inCESSi **CDFZ**.

dehinc cessi *Scaliger*. hac inCESSi *Bothius* 1276. parum] partim
CDFZ] aut inclamitant scribendum videtur aut delendum me

1277. uolui **FZ**, *Gutelmus*. nolui **CD** idem] id est **F**

amicae **C** maeae **D** 1278. tibi etiam **C**. ubi **D**. ubi **Z**.
ibi **F** circumuortor **F**. circumtortor *Gutelmus* nenia ludo

C. nema ludo **D**. nempe ludo **F**. nempe a ludo **Z**. nemo laudo
nonnulli *libri Lambini* 1279. dum enitor **CDFZ** prox

iam e suis libris *Lambinus*, e vet. cod. *Scaliger*, *Festo* p. 253 M.
usi. prax iam **C**. praxiam **D**. pax iam **FZ**. pauxillatim *Saracenus*

1280. nimie tum **D**. temeto **F**, cod. *Vaticanus* 'alter' *Lipsii*
Ant. lect. V, 9 edepol **Z** bibi] tibi **Da**. uini **F**

1281. Commut ollico **C***Da*. Commut ollico **De**. Commuto illico **Z**
pallium **Z** posui **CDFZ**

Inde húc exií, crapulám dum amouérem.

Núnc ad erum meúm maiorem uénio foedus cómmemoratum.

'Aperite, aperite. heús, Simoni adésse me quis núntiate.

Nunc abero aderum meum maiorem uenio feduf commemoratum.

Aperite aperite heuf simoni me adesse quif nuntiate simo pseudoluf

1282. *Incipit hinc Ambrosiani male habita pagina 397, tenens in quattuor versibus primis fabulae versus 1282—1284, post duorum aut intervallum in reliquis tredecim initium proximae scenae a v. 1285 ad 1295 extremum. Quae omnia tametsi aut perdifficilia lectu sunt aut legi prorsus non potuerunt, tamen tantum certo exploratum est, prorsus eandem in A atque in nostro exemplo, si a solo v. 1293 recesseris, singulorum versuum distinctionem esse. Expleri autem, XIX. versuum numerum intelliges, ubi versum 1295 dixeró per duorum spatium in A continuari inde CDFZ. unde vitium Gronovianae exil Z. cf. Fleckeisenum Exerc. p. 23*
 grapulam **BaCD**. crapulam **BbFZ** amouerem **CDFZ**
 1283. Nun **F** ab ero (*pro quo abeo Bb*) abesse ab **A**
 visa sunt feduf **C** 1284. apperite aperite **D** heu **CZ**.
 huf **D** adesse me *Bothius* nuntiate simo pseudoluf etiam **CD**. nuntiat **FZ**. nunciato *Guyetus*. *ATE in fine versus visum est in A apparere*

SIMO. PSEVDVLVS.

SIMO.

Vóx uiri péssumi me éxciet foras.

1285

Sét quid hoc? quómodo? quíd ita uideo ego?

PSEVDVLVS.

Cúm corona ébrium Pseúdulum tuum.

SIMO.

Libere hercle hóc quidem. sét uide statum:

Act. V. Scen. 2. SIMO PSEUDOLUS (A). SIMO SENEX PSEVDOLVS SERVVS B. om. CD. Simo. Pseudolus. Ballio leno F et, nisi quod Bal., Z. Exturbanda fuit veteri errore in hanc scenam illata lenonis persona Antistrophicam in hoc cantico rationem Hermannus deprehendere sibi visus est Elem. doctr. metr. p. 218 sq., nihil tamen de gravissimis turbis traiectorum inter se versuum 1308—1323 suspicatus. E cuius descriptione, quam in quibusdam partibus praeierat Bothius, tantum ascivi quantum probabiliter esse institutum videretur. Descripsi igitur creticos tetrametros v. 1289. 1290. 1296. 1299. 1303. 1304. 1306—1308. 1330—1335; compositos e cretico dimetro et tripodia trochaica catalectica v. 1285—1288. 1291. 1292. 1294. 1298. 1300. 1301. 1311. 1312. 1314; compositos e binis eiusdem modi tripodiis 1293. 1297. 1302. 1309. 1310 (in his primum cum hiato, tertium cum syllaba ancipiti in diaeresi); bacchiacos tetrametros 1315. 1316; iambicum dimetrum 1305, iambicos senarios 1328. 1329, septenarios 1295. 1313; anapaesticum dimetrum 1322, anapaesticos septenarios 1319. 1320. 1325—1327, octonarios 1317. 1318. 1319; trochaicos octonarios 1323. 1324. Pergit autem B sic:

1285

Vox uiri pessumine exciet foras. Sed quid hoc. quomodo?
quid tu uideo ego?P. Quom corona ebrium pseudolum tuum. S. Liberae hercle
hoc quidem. sed uide statum.

De A partim dictum est ad v. 1282, partim infra dicetur

1285. Si. Vox **DZ**. Si. uox **C** pessumi ne **CD**. pessumi me
Z. pessumi me **F** 1286. Quid tu **CDFZ**. quid sine tu habere **A**
visus est, posuit Camerarius. quid te Beroaldus, Pius 1287. cum
CDFZ pseudolus **Da** 1288. Libere **CDFZ**

Núm mea grátia pértimescít magis?

Cógito, saéuiter blánditerne ádloquar. 1290

Sét illi me hoc uím uotat fácere núnc [iam],

Quód fero: sí qua in hoc spés sitast mihi.

PSEVDVLVS.

Vír malus uiro óptumo obuiam it.

SIMO.

Dí te ament, Pseúdule. fú, malam i in crucem.

PSEVDVLVS.

Cur égo nam adflicter?

SIMO.

Quíd, malum, tu in ós mi inructas

ébrius? 1295

1290 Num mea gracia pertimescet magis Cogito faeuiter blandi-
terne adloquar.

Sed hoc me uotat uim facere nunc quod fero si qua in hoc
spes sit ast mihi.

P. Vir malus uiro optimo obuiam it. S. Di te ament pseudole
pfui in mala crecem.

1295 P. Cur ego me afflictor? S. Quid tu malum ergo in os mihi
ebrius inructas?

1289. Num]non **F** meam gratiam **F**. mea gratia **CDZ**
pertimescit **DaF** Pse. magis **FZ** 1290. seuiter **Z**
bianditerne **C**. blanditerne **DFZ** *Vtrumque adverbium transiit*
in Gloss. Plaut. ADLOQUAR *etiam (A).* alloquar *reliqui*

1291. BA. praemittit **F** SEDILLI *ab initio versus apparuit in A*
uotat **CD**. uetat **FZ** 1292. sitast **CDZ**. sita est **F**

1293. Hunc duobus pusillis versiculis **A** diuisit:

UIRMALUSUIRO

OPTUMOOBUIAMIT

Ps. om. **F** optimo **F** 1294. pseudole pfui in malam crucem
C. pseudole (h. e. pseudole sed) sui in malam crucem **D**. pseudole.
sed i in malam crucem **FZ**. phui *primus Camerarius* 1295. ego
me afflictor **CDZ**. ego me afflicter **F**, Hermannus: *atque afflicter*
hinc transiit in Gloss. Plaut. ego me afflictum *Pylades*. afflictas?

PSEVDVLVS.

Mólliter sústine mé: caue né cadam.

Nón uides me, uti mádide madeam [ego]?

SIMO.

Quaé istaec audáciast, té sic intérdius

Cúm corolla ébrium incédere?

PSEVDVLVS.

Ita lubet.

P. Molliter siste ne me caue ne cadam. non uides Me ut ma-
didem adeam.

S. Quae ista haec audacia sit sic interdus Cum corolla ebrium
incedere. P. lubet.

*in margine posuit Dousa. EGOMETADFLICTOR visus sum in A legere:
atque ita Acidalius ergo in of]INOSERGO A ut videtur*

*inructas cum CFZ etiam A. in.rut.as c.ras. Da, in.rut.as Db
1296. Pergit A in pagina 398 sic versibus dispositis:*

MOLLITERS • STINEME — — —

QUARISTARC • • DAC • • S • • SI • IN —

CUM — — — RE — • • ALUBET

1300

QUI — — GINOSRUCTAREM —

5

SUA — — — SINITEMO —

CRRDORQUIDEMPOTISSISSETES — —

MASSICIMON — — — R • • OSQU — —

FRUCTUSEBIBEREINUNAHORA HIBERNAADDITO

1305

SEDDICTAMEN • • • • • NES

10

UNDE — — — AGERETEPRAEDI —

CUMTUOFILIOPERPOTAUIMODO

SEDSIMOUTPROBE

CUMTUOFILIO LIBERA ACCUPAT

1310

TACTUSESTBALLIO

15

QUARTIBIDIXIUTEFFECTAR • • D —

PESSUMUSHOMO

MULIERHARCFACI

OMNIASCIOUTQUIDQUEEGISTIORDINE • (1)

1296. SISTENEME an SUSTINEME in A sit, non liquet. siste ne me
CD. siste nunc me FZ nec adam C 1297. uiden F
madidē adeam CD. madidus adeam FZ. madide madeam Camerarius

1298. istec audacia est te sic F. ista haec audaciast te sic Py-
lades (te sic e 'codd. ant.'). ista haec audatia si te sic CD et, nisi
quod audacia, Z 1299. corrolla C

Simo.

Quid lubet? pèrgin ructàre in os mihi? 1300

PSEVDVLVS.

Suáuis ructús mihist: sic sine: i modo.

Simo.

Crédo equidem potis ésse te, scelus,
Mássici móntis ubérrumos quáttuor
Frúctus ebíbere in una hóra.

PSEVDVLVS.

Hiberna, áddito.

Simo.

Hau mále mones. set díe tamen, 1305
'Vnde onustám celocem ágere te praédicem?

1300 S. Quid lubet. pèrgin ructare in os mihi. P. Suauis ructus mihi
est. sic sine modo.

S. Credo equidem potasse te scelus Massici montis uberrimos
quatuor.

Fructus ebibere in hora una. P. hiberna addito. S. Sed dic tamen.

1305 P. Hau male mones. S. unde honestam celocem agere te predicem.

1300. Si.] Ps. **C** pèrgin ructare in os mihi *Nonius p. 164*

1301. ructus **F** sic sine: i modo. *Gulielmus Verisim. I, 4.*

sic sine: imon *Nonius* 1302. potasse te **C**. potasset & **D**. potesse

te **FZ** 1303. massici **D** uberrimos **F** quatuor **Z**

1304. Ps.] Har. **CD** addito **CDFZ**, sed add e corr. **D**

1305. Si. Haud male mones: sed dic tamen *Acidalius*. Si. sed dic
tamen. Ps. haud male mones **CDF** et, nisi quod hic, **Z**: sed in loco
raso **C**. Iam hinc incipiunt eae turbae, quae in proximis multo
magis ingravescent. Quibus ne **A** quidem liberum esse vides: et
hunc quidem, quod auget iudicandi confidentiam, rursus aliis mo-
dis errantem atque **BCDFZ**. Misere discerpta et traiecta mem-
bra ita uti feci reconcinnari ipse nexus sermonum et sententiarum
convenientia iussit 1306. onustam sola **Z** praedicem **CDZ**

PSEVDVLVS.

Cúm tuo fílio pérpotauí modo.

Múlier haec hóc facit: cúm tuo fílio

Líbera accubat.

SIMO.

Péssumu's homo.

PSEVDVLVS.

Sét, Simo, ut probe táctus Balliost? 1310

Quaé tibi díxi, ut effécta reddidi?

SIMO.

'Omnia, ut quídque egisti, órđine [ego] scio.

PSEVDVLVS.

Quid érgo dubitas dáre mi argentum?

7. 10 P. Quom tuo filio perportauí modo. Sed símo ut probet actus
ballio est.
11. 15. 9 Que tibi dixi ut effecta reddidi. S. Derides. Pessimus homo est.
8. 9. 12 P. Mulier hec facit Cum tuo filio libera accubat. S. Omnia ut
quique egisti ordine scio.
13 P. Quid ergo dubitas dare mihi argentum. S. Ius petis fateortene.

1307. Cum **CDFZ** filio *om.* **CDFZ** perpotauí
FZ 1308. haec facit **CDZ**. hoc facit **F**. haec feci *et mox* ac-
cubet *Acidalius*. facit *h. e. 'efficit'* ante accubat *vacuum spa-*
tium **C** 1309. pessumus homo est **F**, *codd. Lambini*. pessumus
homo est **Z**. pessume is homo iit *Gulielmus Veris. I, 4* 1310. probe
tactus **Z**. probe captus **F** 1311. Quae **CZ** 1312. quidque
sola **Z** post **ORDINE** in **A** iterum fuisse **SCIO** videtur
1313. Hinc sic pergit **A** in pagina 389, versuum ordine prorsus
eodem atque in **BCDFZ**:

QUIDERGODUBITASDAREMIHIARGENTUM IUS — —

ATNEGABASDATURUMESSE — —

ONERAHUNCHOMINEM — — — —

ISTUMONEREM ONERABIS SCIO

5 QUIDEGOBUICHOMINIFACIAMSA . . . V . ULTROETARGENTUM

— INRIDET

SIMO.

Iús petis, fateór: tene.

PSEVDVLVS.

'At negabás daturum ésse te mihi:

Tamén das?

SIMO.

Derídes? quid? hóc, Psoudule, aúfersne 1315

Abs túo ero?

PSEVDVLVS.

Lubéntissimó corde atque ánimo.

-
14. 15. 20 P. At negabaf daturum esse te mihi. tamen daf. Onera hunc
hominem atque me consequere.
20. 21 Hac ego istum honerem. Onerabis scio Quid ego huic
homini faciam statim ultro.
21. 22 Et argentum aufertet me inridet. uae uictis. B. uorte
ergo humerum.
19 Em. B. hoc ego numquam ratuf sum Fore me ut tibi fierem
supplex.
-

UAEUICTIS UORTEERGOTERGUMMIHI

HEM HOCEGONUMQUAMRATUSSUM

FOREMIUTTIBIFIER — —

10 HEUHEU DESINE DO — — L — GODOLEREM

QUIDHOCAUFER... — — — — —

TISSUMOC....ATQUEANIMO

NONNEAUDESQUAESOALIQ — — —

FAC — —

15 NONMEDIC.....ESSEHOMINEMNAMHINCNUMQUAM

ERISNUMMODIUITIOR

NEQUETEMETERGIMISERERETHOCSI...HODIREFFECISSEM

ERITUBITEULCISCA.....QUIDMINITAREHABEOTERG —

— — IGITURREDDI QUIDREDEAM REDIMODONONERIS

1313. iuf an uif in **C** sit, non liquet 1314. Ps. om. **C**negaf **Z** 1315. derides, quod huc ascivi ex eo versu, qui in **B**
tertius ante hunc est, ab **A** prorsus abest quid etiam **CD**BAL. quid **FZ** auferre non etiam **CDZ**. auferre uno **F**. au-
feresne *Pistoris*. aufers non *Piùs* 1316. abs tuo **CDFZ**lubentissimo **DF**. *Pse.* lubentissimo **Z**

SIMO.

Nonne aúdes, quaeso, aliquám partem mihi grátiam facere
hinc árgenti?

PSEVDVLVS.

Non. mé dices auidum ésse hominem: nam hinc númquam
eris nummo díuitior.

SIMO.

Hem, [hércle] hoc ego numquám ratus sum fore mi, út
tibi fierem súplex.

PSEVDVLVS.

Onera hóc humerum atque me cósequere hac.

SIMO.

Ego istó me onerem?

PSEVDVLVS.

Onerabis, scio. 1320

- 23 Heu heu heu. define. B. doleo. ni dolores tu ego do-
lerem.
15. 16 Quid hoc auferrenon pseudole apstuo ero Lubentissimo
corde atque animo.
17 Non audef queso aliquem partem mihi graciam facere hic ar-
genti.
18 P. Nom me deicef auidum. nam hinc numquam eris nummo diuicior.

1317. BAL. praemittit **Z** quaeso aliquam **CDFZ**
gratiam **CDZ**. gratam **F** hinc Acidalius. huius 'alibi legi'
Pius dicit 1318. Ps. om. **C** Nom an Noni an Nora in **B**
sit, non satis liquet. Non **CDFZ**, 'libri vett.' Lambini. Noui Ca-
merarius dices idem. dicis **CDFZ** auidum **B**. auidum
esse hominem cum **A** etiam **CDFZ** BAL. nam **FZ** hanc
Da. h. **Z** h. e. hoc diuitior **DZ**. diutior **C**. ditior **F**
1319. Em. BA. hoc] BA. Hem hoc **F**: quod placuit Handio Turs. III,
p. 49 1320. hoc h. e. ut puto, pallio. De argento interpreta-
tus est Acidalius, de crumena Ladewigius in Diurn. antiq. stud.
a. 1842 p. 1077 atque correptum in anapaestico, scio unius
syllabae Hac ego] ac ego **CD**. Si. ac ego **Z**. Si. at ego **F**
onerem **CDFZ** Ps. Onerabis **FZ**

SIMO.

Quid ego huic homini faciám? satin' ultro argéntum aufert
et me inridet?

PSEVDVLVS.

Vae uictis: uorte ergó tergum.

SIMO.

Heú, heu, desine. [sine me:] doleo.

PSEVDVLVS.

Ní doleres tu, égo dolerem:

Néque te mei tergi misereret, hóc si non hodie écfecissem.

SIMO.

Erit úbi te ulciscar, sí uiuo.

PSEVDVLVS.

Quid mínitare? habeo térgum. 1325

24 Neque te mei tergi misereret. Sei. hoc non hodie & fecissem.

25. 26 B. Erit ubi te ulciscar sei uiuo. P. quid minitare? habeo tergum.

B. age sane.

1321. Si. quid **FZ** homine **Dæ** satin *pro* statim **Pyla-**
des. SATISNE videtur in **A** fuisse **Pse.** Et argentum **Z** aufert
et **CDFZ** irridet **FZ** Ceterum haud scio an ultro *re-*
ctius collocetur post me 1322. Ps. uae uictis. BAL. uorte **D**.
BAL. uae uictis. Ps. uorte **Z**. BAL. ue mihi. Ps. uerte **F**. Cum **B**
congruit **C** 1323. Ps. Heu heu desine. BA. doleo. Si. ní **D**. heu
heu. Ps. desine. BA. doleo. Ps. ní **FZ**. Cum **B** congruit **C** do-
leres **DFZ** 1324. Ps. praemittunt **FZ** Sei etiam **CD**.
si **FZ** et fecissem **CD**. effecissem **FZ** Ceterum non in-
tercedam si quis anapaesticum probarit. aut septenarium:

Neque té mei tergi misereret, si hoc nón hodie ecfecissem,
aut transponens cum **A** hoc si octonarium 1325—1335 sic
descripsi *Parerg.* I, p. 296. Bacchiacos inde a'v. 1329 deprehen-
dere sibi visus erat Hermannus *Elem. doct. metr.* 304: de quo
suam ipse dubitationem significavit *Epit. ed. alt.* p. 106 sq.

1325. sei **BaCD**. si **BbFZ**
dubito quin corruptela lateat

In verbis habeo tergum *via*

SIMO.

Age sáne.

PSEVDVLVS.

Igitur redi.

SIMO.

Quíd redeam?

PSEVDVLVS.

Redi módo: non eris decéptus.

SIMO.

Redeó.

PSEVDVLVS.

Simul mecum i pótatum.

SIMO.

Egone ěam?

PSEVDVLVS.

Fac quod te iúbeo.

Si is, aút dimidium aut plús etiám faxo hinc feres.

SIMO.

Eo: dúc me quo uis [Pseúdule].

PSEVDVLVS.

Quid núnc [iam]?

P. Igitur redi. B. quid reddam? P. redi modo non eris deceptus.

B. redeo.

P. Simul mecum potatum. B. egone eam? P. fac quod te iubeo.

Si is aut dimidium aut plus etiam faxo hinc feres. B. eo duc
me quo uis.

1326. redi **F**, *Scutarius*. reddi cum **A** etiam **CDZ** redeam
cum **A** etiam **F**, *Saracenus*. reddam **CDZ** Ps.]Bs. **C**
reddi **Z**, corr. a *Scutario* no **C** 1327. reddeo **Z**, corr.
a *Scutario* Ps.]Bs. **C** simul mecum i potatum *Bothius*.
i simul mecum potatum **F**, *Acidalius*. simul mecum potatum *reliqui*
libri. simul i mecum potum **R** olim iubeo **CDFZ** 1328.
au' **D** plus **FZ** foref **F** 1329. Ps. om. **CD**

Númquid irátus es aút mihi aut filio

1330

Própter has rés, Símó?

SÍMÓ.

Níl profecto.

PSEVDVLVS.

'I [modo] hac.

SÍMÓ.

Té sequor. quín uocas spéctatorés simul?

PSEVDVLVS.

Hércle me isti haút solent: néque ego ergo istós uoco.

Vérum si uóltis adplaúdere atque ádprobare

Húnc gregem et fábulam, in crástinum uós uoco. 1335

1330 P. Quid nunc numquid iratus es aut mihi Aut filio propter has res simo.

Nihil profecto. P. i hac. te sequor. quin uocas Spectatores simul.

P. Hercle me isti haud solent Vocare neque ergo ego istos. uerum
sed uoltis adplaudere

1335 Atque adprobare hunc gregem et fabulam in crastinā uos uocabo.

1330. nuquid **F**

1331. Si. nihil **F**. BAL. nihil **CDZ**

1332. BA. te **CDFZ**

quia **Z**

1334. si pro sed **F**

applaudere **F**

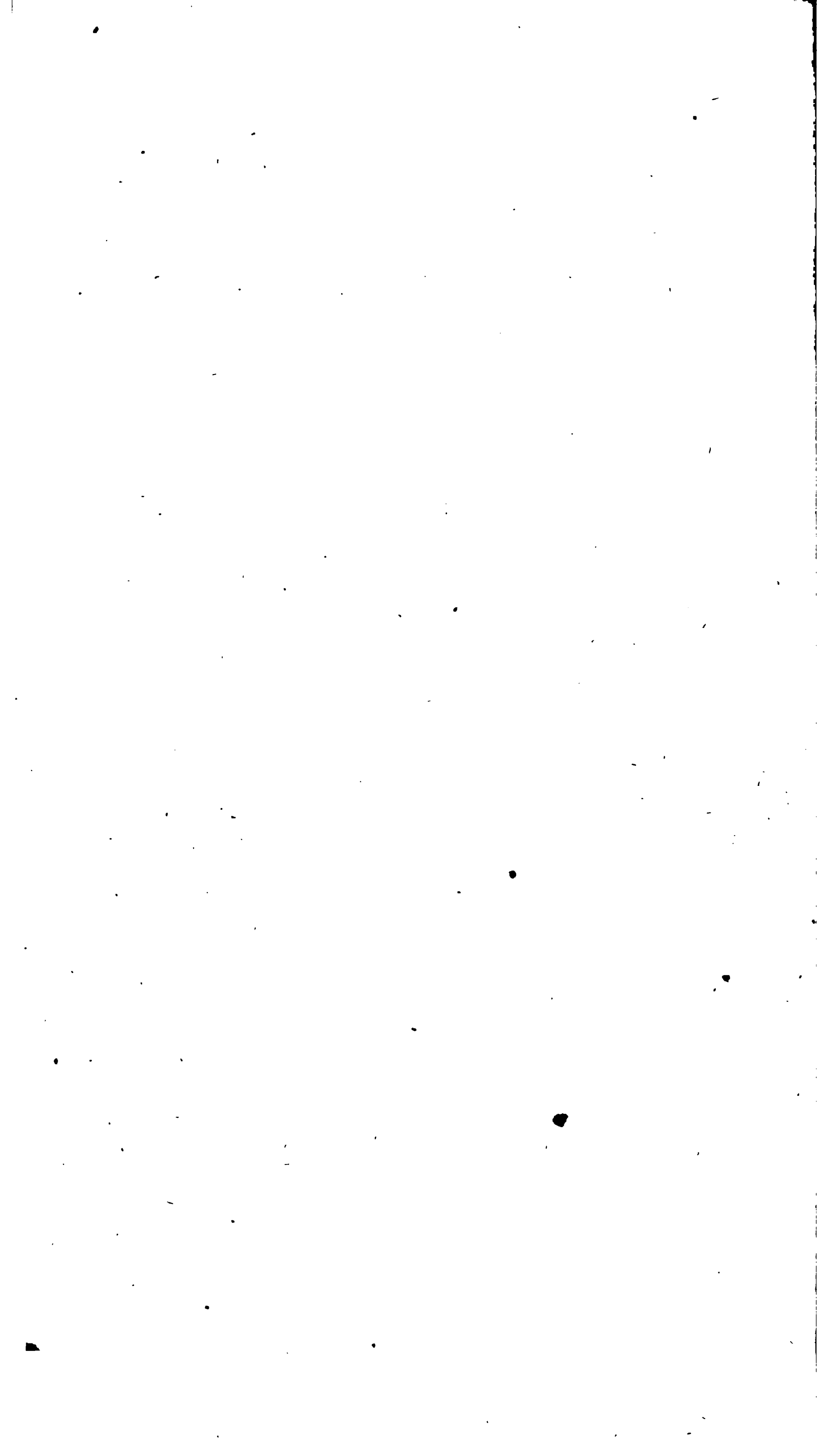
approbare **CDFZ**

1335. crastinā **Ba**,

crastinū **Bb** cum reliquis

PLAVTI PSEVDOLVS EXPLICIT

BC

T. MACCI PLAVTI

MENAECHMI.

EX RECENSIONE

ET CVM APPARATV CRITICO

FRIDERICI RITSCHELII.

ELBERFELDAE

R. L. FRIDERICH S

SVMPTVS FECIT

A. MDCCCLI.

LONDINI
WILLIAMS & NORGATE
DULAU & SOC.

NEW-YORK
B. WESTERMANN & SOC.
GARRIGUE & CHRISTERN

VAENVDANT.

VI

G.	g	}	LII
H.	h		
391.	392 = 446—462. 463—482		
411.	412 = 483—501. 502—521		
413.	414 = 522—540. 541—560		
401.	402 = 561—576. 577—594		
J.	i		
K.	k		
L.	l	}	LIII
M.	m		
N.	n		
O.	o		
P.	p		
Q.	q		
R.	r		
S.	s		
T.	t	}	LIII
U.	u		
V.	v		
W.	w		
X.	x		
Y.	y		
Z.	z		
211.	212 = 1132—1151. 1152—Trin. inscr.)		

Praeterea ad Menaechnos pertinent paginae

et

(423.	424
(429.	430
(455.	456
(457.	458

quarum tamen sedes pristina definiri non potuit, ut in quibus nihil veteris scripturae superstes sit. Non plus pelucet in paginis 437 *b* et 211: propemodum nihil praeter initia quaedam vel exitus versuum in p. 428 *b*. 440. 411. 412. 413. 414. 401, item in superiore parte paginarum 409. 410. 415. 416. 391. 392: non multum in p. 439. 441. 442. 212: haud paulum in inferiore parte p. 391. 392: aliquanto plus in inferiore p. 409. 410. 415. 416: plurimum in p. 402, quae omnium integerrima mansit.

Paginae 212 haec species est post undecim versus primos exitum fabulae complexos:

12

13

14 TA

15

16 MENAECHMI — — — — TRINUMMU.

17

18

FELICITER

19

De quibus reliquiis dixi Parerg. Pl. I, p. 297. — In paginae 382 versu 7 apparuit MENAECHM, in versu 15 FELICITER. Ipsius igitur fabulae initium fiebat in membrana Aa: nec tamen, quantum assequi coniectura licet, in pagina A, in qua videri didascaliam scriptam fuisse l. s. s. dixi, sed in e demum. Nam cum pagina 428 *b* terminetur fabulae versu 90, ad sex autem paginarum spatium complendum versus requirantur CXIV, apparet unam paginam superfleri. Nisi quidem etiam ampliorem in Ambrosiano codice fuisse prologum fabulae statueris, qui vel nunc ieiunis additamentis potius quam ulla sententiarum lacuna laborat. Illis autem

VIII

nonaginta versibus ubi unum addideris a scenae primae inscriptione, unum vel duos ab inscriptione prologi, habebis xcu vel xciii: ut (modo talem in A fuisse, qualis est in Palatinis, prologum credideris) ad plenam quinque paginarum mensuram duo vel tres versus hodie desint. Quibus commodiorem quam post v. 78 locum vix excogitabis.

Vnum autem versum, non duos, primae scenae inscriptioni tribui, quod in Menaechmis quidem hanc ipsam rationem constantem fuisse in Ambrosiano codice fidem faciunt exempla earum scenarum omnium, quarum in illo initia supersunt: quae sunt e tralaticia scenarum descriptione I, 4. II, 1. II, 2. IV, 2, et ut calculis recte subductis efficitur III, 2 (quode vid. annot. v. 466) atque III, 3: nam de I, 3 et IV, 1 non licet quicquam definire. Quodsi scenae I, 3 inscriptionem item uno fuisse versu conclusam credideris, non repugnat certe reliqua condicio paginae 440. In qua quanquam videri possunt quindecim tantum versus scripti esse, qui sunt scenae I, 2 quattuor extremi cum proximae undecim primis, e quibus unus 192 per duorum spatium dispestus apparuit: tamen, etiamsi reliquorum quatuordecim nullus bipertitus fuerit, nihil impedit quominus post v. 182 non unus, sed duo intercidisse putentur. Esse autem ibi lacunam sat certo hinc perspicitur, quod versus 184 nec potest Erotii esse versum 182 continuantis, nec ullo modo Peniculi, sed Erotii sua superbia laesum eamque conquestum parasitum placantis et consolantis. — De scena autem IV, 1 quod dixi nihil definiri posse, id causam hanc habet quod vel sine ulla inscriptione a v. 541 ad 560 hodie numerantur viginti versus: ut, si unum inscriptioni tribueris, duobus caruisse Ambrosiani paginam 414 appareat quos

servarint Palatini. Quanquam hoc quidem soli casui tribuendum est, nec cogitandum de interpolatione, cuius suspicio in illorum versuum nullum cadit.

Nomen fabulae cum acrostichidis scriptor per decem litteras enarravit quae sunt **MENAECHMEI**, antiquitatem quam alibi affectat servavit*): atque notabilis est in hac potissimum fabula pristinae **EI** pro **I** scripturae non in **A** tantum sed in **Ba** quoque frequentia: nam rasuras et radendo ortas lacunas in **Menaechmis** quoque multas **B** habet, in quarum partem idem cadit quod praef. **Bacch.** p. ix narravi. — Ceterum in orthographico genere de **D** codice parcius quam adhuc fuit annotatio nostra cum in **Menaechmis** est tum in ceteris fabulis erit, quod qui in illo libro excutiendo suam nobis operam praestitit **Henricus Brunnus** otio abuti noluit ad eas apinas tricasque enotandas quarum constans usus esset: quae quales sint satis ex editis a me fabulis perspicitur. Nec profecto nimis haec desiderabis, modo quid in **BC** sit plene et religiose testari perrexero.

In perpolienda autem fabula cum ad actum quintum pervenissem, emendationes accepi **Fleckeiseni**, a quo petieram ut, si quid (ut solet) haberet quo meam operam sublevaret, id mecum amice communicaret. Quibus ita usus sum ut in labore pro virili parte peragendo pergerem et absoluta demum fabula illius sive correcturas sive coniecturas aut **Plautinis** verbis adhiberem aut in annotatione commemorarem. Quo factum est ut in hac toties legatur '**B**, item *Fleckeisenus*': nec enim mirum saepe nos in eas-

*) Cui tamen in alio genere servandae satis se imparem praestitit: nihil enim ab antiquitate alienius quam admissus v. 4 talis anapaestus: *Auós paternūs | fācīt Menaechmum e Sósicle.*

X

dem prorsus corrigendi vias incidisse. Qui si in paucis quibusdam rebus, e metrico potissimum genere, ita discrepabamus ac fortasse discrepamus ut ab illius partibus stare nullo modo possem: (quo illud pertinet quod monosyllaba *me nam* cum similibus omnibus hiatum non in arsi tantum bisyllaba, verum etiam in thesi eaque monosyllaba pati sibi persuasit:) tam late patentis dissensionis causas intellexi futurae disceptationi reservandas esse. — Vnum est autem quiddam in hoc metrico genere, quod cum ad Menaechmos praeter alias fabulas spectet, hoc loco commemorandum duxi. Nam cum in universum tanta sit fabularum Plautinarum omnium et in sermone et in numerorum tractatione aequabilitas, ut singularum discrepantias indagaturum verendum sit ne plerumque spes eludat, tamen aut fallimur aut a plerisque fabulis haec ipsa hoc distat, quod multo maiore in eo hiatu admittendo libertate usa est, quo trochaici septenarii binae partes dirimuntur. Quodsi eas fabulas, de quibus ex proposito a nobis apparatu certo iudicari potest, cum hac diligenter contenderis, in nulla vel omnino tot quot in Menaechmis illius hiatus exempla reperies vel tot ita comparata ut nullam ab eis condicionibus, quas prolegomenis Trinummi explicavimus, excusationem habeant. Ac primum quidem eos hinc versus segregamus, quorum in legitima caesura hiatus coniunctus est cum mutatione personarum, quales habes v. 152. 379. 384. 422. 650. 651. 868. 937. 1075. 1077. 1094:

Té morare, míhi quom obloquere :: 'Oculum ecfodito — u —.

'Vbi tute hunc hominém nouisti :: 'Ibidem ubi hic me iám diu.

Nimis miror quid hoc ést negoti :: 'Oboluit marsúppium.

Núnc quando uis ěamus intro :: Étiam parasitúm manes.

Quis hic homost :: Menaechmus quidam & Édepol factum
néquiter.

Quis is Menaechmust :: Tú istic inquam :: Égone :: Tu :: Quis
árguit.

Mihin' equis iunctis minare :: Écce Apollo dénuo.

Quid ego dixi :: Insánu's inquam :: Égone :: Tu istic qui mihi.

Te hódie mecum exíre ex naui :: Énimuero aequom póstulas.

Hunc ego esse aió Menaechmum :: 'At ego me :: Quae haec
fábulast.

Hunc meum fratrem ésse :: Spero :: Ét ego idem speró fore.

In quibus tanto offensionis minus hiatus habet, quanto ei
certior in aliis versuum locis quibuslibet defensio ab eadem
personarum mutatione parata est, ut v. 380 *'In Epidamno ::*
'In Epidamno, 547 Non hábeo :: 'Al tu, 623 Quó redeám ::
Equidem ad, 898 hóminem :: 'Opseruemus, 954 médice :: 'Immo,
fortasse etiam 299 nouisti mé :: Vbi ego, non tamen, si quid
video, v. 147 esse mé :: Vbi éssuri — . Minimo intervallo
ab horum ratione ea exempla distant, quae a fine senten-
tiae atque enuntiationis aut ab aliqua saltem structurae
conclusionem, quanquam non coniuncta cum personarum mu-
tatione, item veniam prorsus legitimam habent, ut v. 219.
431. 696. 847. 851. 940 :

Spórtulam cape átque argentum. éccos tris nummós habes.

Éamus intro :: Iám sequar te: hunc uolo etiam cónloqui.

Nímis iracunde hércle tandem. heús tu, tibi dicó; mane.

Ni óccupo aliquod mihi consilium, hí domum me ad se
aúferent.

Ne híc te obtundat :: Fúgio. amabo, ádserua istunc, mí pater.

Égomet haec te uídi facere: égomet haece te árguo.

XII

Quorum altero non magis opus est *ted* forma, quam *te* inserto in paenultimo. Et firmant hoc quoque genus certissima ex aliis versuum locis quibuslibet exempla, ut v. 1125 *salue: égo sum Sósicles*, v. 1158: *Vaénibunt seruí supelleæ aédes fundi. ómnia Vaénibunt* —, alia. Verum his omnibus, quorum simillimis nec Pseudulus nec Stichus nec ceterae adhuc emendatae carent, prorsus praetermissis talium in *Menaechmis* multitudo restat, quae sententiae atque adeo constructionis continuitate non mediocriter offendant. E quorum numero quaedam sane et facile et probabiliter removeas. Sic destitutum est ratione, poetam credere in medio septenario *me te* pronomina ante vocalem dedita opera servasse, ubi commodissimis ascitis *med ted* formis in promptu esset vitare hiatum. Quemadmodum igitur versum 942 ipsi codices fidem faciunt a Plauto talem profectum esse:

Ét ob eam rem in cárcerem ted ésse compactúm scio,
ita v. 1044 dubitari nequit quin ex *a me habeat* rectius *a med abeat* quam *a me abeat* fiat:

Id si attulerit, dícam ut *a med ábeat* liber quó uolet.
Inaudita foret pronuntiatio *úna ópera*, quae voces tam necessario inter se vinculo continentur ut nusquam non coalescant in *unópera*: quo confidentius addito, quale ad ipsam sententiam requiritur, pronomine sic versum 796 formavimus:

Póstulas uirós? dare illi una ópera pensum póstules.
Alibi vitii suspicio aliunde vel movetur vel augetur, velut cum accentus quaedam molestia accedit. Quo nomine cum vix tolerabilis v. 681 esset qualis in codicibus exstat: *Tíbi dedi equidem illam, ád phrygionem út ferrés, pauló prius*, praeterea autem non *tibi* potius quam *dedi* notionem intendi

sententia iubere videretur, cum Bothio transpositis verbis simul hiatum sustulimus:

Dédi equidem illanc, ád frugionem ut férres, tibi pauló prius.
 Similis ratio versus 930 fuit, ubi cum hiatu coniuncta accentus non insolentia at insuavitas

'Obdormisco, sí resolui árgentúm quoi débeo
 in caussa fuit cur *ego* addito numerorum elegantiae consulendum putaremus. Item mutilum in libris versum 1087 ne sic redintegrandum putes: '*Illic homost aut sícophanta aut geminus frater tuus*, satis indicio esse accentus in ultima syllaba *geminus* vocis poterit. — Contra haec omnia vix quicquam auxilii, quo ad removendum hiatum cum aliqua et facilitate et probabilitate utare, praesto est his quos infra scripsimus versibus 399. 778. 841. 870. 913. 1112. 1113:

Égo quidem neque úmquam uxorem hábui neque habeó:
 neque huc — .

Néscio quid uos uélitati éstis inter uós duo.

Vaé capiti tuo :: Écce Apollo éx oraclo mi imperat.

Sét quis hic est qui mé capillo hinc de curru déripit.

Nón potest haec rés ellebori úngvine optinérier.

Cúm patre ut abii Tarentum ád mercatum: póstea

'Inter homines mé deerrare á patre atque inde áuehi.

Nam nec quattuor syllabarum esse *deerrare* potuit, nec tertio versu poetam ullo modo credibile est *Apollo mi ex oraculo imperat* dedisse. Haec igitur cum dubitationem non habeant in quantavis orationis perpetuitate, hinc proficiendum erit ad ea quoque exempla tutanda quae, absque illo esset, sat lenibus corrigendi artificiis hiandi offensione

XIV

omni liberarentur. Ergo non sollicitandos duxi v. 407. 435. 611. 667. 923. 950. 1072. 1091:

Nám nescio quem, múlter, alium hóminem, non me quaéritas.

Hábeo praedam: tántum incepti óperis. i et quantúm potest —.

Cérte familiárium aliquoi írata's :: Nugás agis.

Nam éx hac familiá me plane éxcidisse intéllego.

Díc mihi hoc: solént tibi umquam óculi duri fieri.

Hélleborum potábis faxo áliquos uigintí dies.

Húnc censebam té esse: huic etiam éxhibui negótium.

Mémorat. meliust nós adire átque hunc percontárier.

Quorum primo licebat *alium tu hominem*, altero *incepti hic operis*, tertio *aliquoi tu írata's*, quarto *plane iam excidisse*, quinto *unquamne oculi*, sexto *faxo potabis*, septimo *téd esse: huic etiam*, octavo *adire atque húnce*. — Haec igitur cum ita sint, haud scio an non praeter similitudinem veri quispiam hanc ipsam hiatus frequentiam inde repetat, quod Menaechmorum fabula ex antiquissimis esse Plautinis, quae quidem aetatem tulerunt, existimatur. Eodemque fortasse illud pertinet, quod sero animadverti aut mihi visus sum animadvertere plus licentiae in hac quam in aliis fabulis sumpsisse sibi poetam in producenda eademque acuenda ultima syllaba *mihi tibi sibi* pronominum. Quorum cum hanc mensuram *oo* esse olim dixi, dixi quod usitatum est et consuetudine receptum, nimius ut videtur in eo quod pristinae mensurae iambicae iam Plautina aetate vel Plautina in poesi evanuisse usum omnem credidi: nam a principio longam, non brevem vocalem fuisse evidentissimis ut puto argumentis demonstrari contra Theodorum Bergkium potest. Verum de hoc alibi explicatius dicendi locus erit.

Scr. Bonnae m. Sept. a. cix. ix. ccc. l.

Dudum haec scripseram, cum ad Pseudulum spectantes admonitiones quasdam suas Otto Ribbeckius meus mecum communicavit, quas cognitu non ingratas fore aliis existimavi. Versum igitur 116 eundem esse cum 1073 vidit, plane ut v. 381 cum 600, 384 cum 586, 409 cum 788, 485 cum 527, 1205 sqq. cum 1161 sqq.: delendum autem posteriore loco videri. — Fortasse etiam in versum 923 verba quae sunt *quid properas? placide* invecata esse e v. 242, haec ut versuum descriptio institueretur:

Ps. Haéc est occasio: dum ille dormít, volo

Tú prior óccupes. Si. né time. ita uolo

Fáxit Iuppiter,

Vt ille palam ibidem ádsiet e. q. s.

Item duorum, qui habentur 1214. 1215, versuum alterutro tantum opus esse, ficticium autem priorem, quippe natum ex verborum *cor perfrigefacit* interpretatione. — Versus 223 dubitanter hanc scripturam suasit:

sine modo

Réprehendam ego, repéndam cuncta una ópera, nisi
hodie ómnia

Fácis effecta quae loquor.

Maiorem autem emendandi modestiam commendavit v. 1204:

Simo. Nón confido. BALL. súcophanta hic nugas me-
ditatús malest:

ut iam hic incipiat de fraude Simo suspicari. — Ad ipsum nomen fabulae pertinet quod Fleckeiseni comitate comperi: *pseudulo*, non *pseudolo*, etiam apud Ciceronem Cat. mai. 14 §. 50 proditum esse duobus sacculi XII. codicibus Monacensibus, item Bonnensi, a quibus non multum Gis-

XVI

sensis discrepat *sedulo* praebens. — Idem monuit v. 1174 *peruenisti huc* e Bothiano exemplo, quod meo calamo correctum tradere operis soleo, relictum esse pro *huc peruenisti*. — Non mihi autem, sed non obtemperantibus mihi operis tribuendum est, quod in adnotatione ad Menaechm. v. 433, ubi de **C** refertur, ante *nec quiore*, excidit *tanto* vocula, qua non caret ille codex. In ea quae insequitur pagina ann. v. 435 *erutum* corrigendum pro *erutem*.

Scr. a. CIO.IO.CCC.LI.

T · MACCI · PLAVTI

M E N A E C H M I .

A R G V M E N T V M.

Mercátor Siculus, quóí erant gemini filii,
Ei súrrupto illorum áltero mors óptigit.
Nomén surrupti ibi índit illi, quí domist,
Auós paternus, facit Menaechmum e Sósicle.
Et is germanum, póstquam adoleuit, quaéritat

5

INCIPIT MENECHMVS. ARGVMENTVM MENECHMI **B** *et, nisi quod MENECHINIS pro MENECHMI, E. ARGVMENTVM IN menehmos PLAVTI POETE, D. om. C. PLAVTI. POETE. CL^mI. MENECHINI. FABVLA. INCIPIT. ARGVMENTVM F. Plauti Comici festiuiss. Menechini Z. MENECHINVS per totam fabulam inscribit E, Menechini F. Nec in ipsis sermonibus aliam formam FZ norunt, nisi quod e pro e Z constanter. Veram nominis formam ex editoribus primus restituit Scutarius* 1. lyculus **C** quoi pro cui **B** 2. Ei e corr. post ras. **B**. Et **F** súrrupto **BaC**. subrupto **DZ**. subrepto **F**, codd. Pii. surrepto **Bb** illorum altero mors 'optigit **R**. altero . . mors soptigit c. ras. **Ba**, optigit **Bb**. alię rumor soptigit **C** et, nisi quod optigii, **D**. altero mors obtigit **FZ** 3. surrupti ibi índit illi **R**. surreptiti illi índit **B**. surrepit illi índit **CD** et, nisi quod subrepit, **F**. subrepti illi índit **Z**. surrepticil índit illi *Camerarius* post qui parvam rasuram **B** domist pro domi est **B** 4. Auos paternus **FZ**. Auos paternus **BCD** Menaechmum e Sosicle **R**, et ex pro e substituto *Osannus in Bergkii Diurn. antiq. a. 1849 p. 209. menechume sosicle BaCD (menech.me Bb). menechinu sosicle Z. menechinis sosicles F* 5. queritat **Ba**

Circum ómnis oras. póst Epidamnum déuenit:

Huc fúerat ductus ille subreptícius.

Menaéchnum ciuem créduut omnes áduenam,

Eúmque appellant méretrix, uxor ét socer.

Ibi sé cognoscunt frátres postremo ínuicem.

10

6. om. **CDFZ**: ex **B** addidit *Camerarius*. Ante quem hunc
versum adiecerat *Beroaldus*: Cunctas per oras in epidamnum uenit

7. Huc *Meursius*, *Acidalius*. Hic libri ductus *idem*. autus
B. autus *reliqui*. alitus *codd. Pii, Pylades*: non male. altus *Pareus*.

auctus *Camerarius*. auectus *Beroaldus, Meursius* subrepticusⁱ

B. surrepticius **CD**. subrepticius **FZ** 8. Maenaechmum **B**.

Menechmum **D** ciuem credunt omnes *Pylades*. omnes ciuem

credunt libri 9. apellant **BCaD**. appellat **F** 10. Ibi **R**,

Bothius. Ii **CD** et una ab initio littera erasa **B**. Hi **FZ**. I *Osannus*

P E R S O N A E.

PENICVLVS PARASITVS

MENAECHMVS I.

MENAECHMVS II. (SOSICLES)

} **ADVLESCENTES**

EROTIVM MERETRIX

CYLINDRVS COQVOS

MESSENIO SERVOS

ANCILLA

MATRONA

SENEX

MEDICVS.

P R O L O G V S.

Salútem primum iam á principio própítiam

Mihi átque uobis, spéctatores, núntio.

Appórto uobis Plaútum lingua, nón manu:

Quaeso út benignis áccipiatis aúribus.

Nunc árgumentum accípíte atque animum aduórtíte: . 5

Quam pótero in uerba cónferam paucíssuma.

Atque ádeo hoc arguméntum graecissát: tamen

Non átticissat: uérum sikelissát [tamen].

PROLOGVS POETA **BD.** om. **C.** PROLOGVS **FZ.** *E disparibus partibus hunc, qualis nunc habetur, prologum conflatum esse viderunt Osannus Anal. p. 178 sq. et Ladewigius Philologi I, p. 278 sqq. Cuius prologi ineptias plurimas patienter tolerare praestabit quam vel emendando vel resecando tollere* 1. iam

om. **Z**, add. *Scutarius* printipio **B** propiciam **BCDZ**

2. nuncio **CDZ** 3. ^PAporto **B.** Adporto **Z** 4. Quofo **BC** 5. argumentum **C** 6. portero **D** paucissima **Z**

7. 8 hic collocavi, qui in libris sunt post v. 12 grecissat

B. gerissat **Ca**, gecissat **Cb** uerum sikelissat tamen **R** *Festo*

duce e quo Paullus p. 28 M. haec servavit: 'Atticissat: attice loquitur. Plautus: non atticissat sed sicilissat i. e. sicule loquitur.' — uerum sicilicissat *Pylades.* uerum sicilicif fitat **B.** uerum

syciliciffitat **CDZ**, sed syciliciffitat **De.** u. siciliriffitat **F.** u. sycilicissat *Scutarius.* u, sicilissitat *Beroaldus, Scaliger.* sikelissitat *Lam-*

binus sic ceteris perversis cum Mureto Var. lect. III, 13: graecissat tamen: Verum non atticissat, at sic. Transponi Ladewigius

l. s. s. p. 280 iubet: Atque adeo hoc argumentum sikelissitat (sic), Non atticissat, uerum graecissat tamen

Atqui hóc poetae faciunt in comoediis:

Omnis res gestas esse Athenis autumant, 10

Quo vobis illud graecum videatur magis.

Ego nusquam dicam, nisi ubi factum dicitur.

Huic [fabulae] argumento antelogium hóc fuit:

Nunc argumentum vobis demensum dabo,

Non módio neque trimódio, verum ipso hórreo: 15.

Tanta ad narrandum [nóstra] adest benignitas.

Mercator quidam fuit Suracusis senex.

Ei sunt nati filii gemini duo,

Ita forma simili pueri, uti mater sua

9. Atqui **B**. Atque libri comedii **C** 10. Omnes **F**

11. vobis illud graecum *Pylades*. illud (illuc **D**) vobis graecum (gre- cum **BC**) libri, nisi quod post illud rasura est in **B**. graecum vobis illud *Bothius* 12. ubi ego **C** 13. ut insititium om.

Pylades fabulae add. **B** argumentu pro argumento a pr. m. in **C** sit an a sec., parum liquet antelogium hoc **B**. ante

elogium hoc **B**. ante elogium hoc **CDF**, nisi quod^u elogium **D**. elogium hoc **Z**. ante elogium quidem hoc *Camerarius*. antelogium quoddam hoc *Mureto auctore Lambinus*. antelogium quidem hoc *Taubmannus*. *Spectat huc Ausonius Epist. 16*: 'hi igitur, ut Plautus ait, interim erunt antelogium fabularum' e. q. s. *Ceterum cf. Rostium Opusc. p. 93 sqq.* fuit *Doussa* 14. demensur **Ba**

15. modo **C** neque]atque **F** trimodio **C** 16. Tanta 'prisca exemplaria' *Pii, Muretus*. Tantum libri, etiam *Pyladis* 'codices omnes' nostra adest *Bothius*: adest nobis *Guyetus*: uestra adest

Pylades. argumentum adest libri. Abesse argumentum a 'priscis exemplaribus' *Pylades* dicit. argumentum est *Camerarius* 17. post

Mercator rasuram **B** syracusis **B**. syracusis reliqui. syracusis alibi legi *Pius* ait 18. nati **Ba** gemini duo **Ba**. gemini

duo **BbC**. duo gemini **D**. duo gemini **FZ** 19—21 bis affert *Nonius p. 343 et 423*, eorundem partem (et mater non possit di- gnoscere quae mammam dabat) *Servius in Aen. VIII, 632* 19. post

simili rasuram **B** pueri **Ba** uti mater *Camerarius*. ut mater cum libris *Nonius*: ut dubitem de transponendis mater ut

Non înternosse pösset quae mammám dabat, 20
 Neque ádeo mater ípsa quae illos pépererat;
 Vt quídem ille dixit míhi, qui pueros uíderat:
 Ego illós non uidi, né quis uostrum cénseat.
 Postquám iam pueri séptuennes súnť, pater 25
 Oneráuit nauim mágnam multis mércibus.
 Inpónit geminorum áterum in nauém pater,
 Taréntum auexit sécum ad mercatúm simul:
 Illúm reliquit áterum aput matrém domi.
 Tarénti ludi fórtē erant, quom illúc uenit:
 Mortáles multi, ut ád ludos, conuénerant: 30
 Puer ínter homines íbi aberrauit á patre.
 Epidámniensis quídam íbi mercatór fuit:
 Is púerum tollit átque in Epidamnum áuehit.
 Pater éius autem póstquam puerum pérdidit,

20. que...amám c. ras. **Ba**. que...māmam **Bb** 21. Neque]e
 prius e corr. **B** ipsaque **BaC** pepererat **B**, Beroaldus. pe-
 perat **CDFZ** 22. dixit mihi **B**. mihi dixit reliqui 23. Hunc
 omisum in **CDFZ** seruauit **B** uostrum]uřm **B**, uerū **B mrg.**
 m. rec. 24. septuen...ef c. ras. **Ba**, septuen...nef **Bb**. septennef
F sunt]ft (sic) **C** 25. onerauit]u e corr. **C** nauim **CD**.
 nauem **BFZ** 26. Inponit, non imp., **B** geminorum áte-
 rum **B**, Hermannus apud Beckerum Quaest. p. 107. geminum al-
 terum **BDbFZ**. geminum alterum **CDa**. alterum geminum **Pylades**.
 Transposuit olim Bothius in nauim alterum geminum 27. Ter-
 centum **Z**, corr. a Scutario 28. reliquid **CD** 29. iudei
B. iudei **C**. iudei **D** cum **BCD** 30. ut]et **F** 31. Puer]
 post P aliquid erasum in **B** inter homines ibi aberrauit **B**.
 inter homines aberrauit libri. aberrauit inter homines **Acidalius**. deer-
 rauit inter homines **Fleckeisenus coll. v. 1113** 32. Epidamnensíf
FZ quādam **C** 33. atque in Epidamnum auehit **B**. aue-
 hitque epidamnium **BCD**. auehitque epidamnum **Z**. aduehitque epi-
 damnum **F**. in Epidamnumque auehit **Acidalius** 34. autem om.

Animũm despondit: ẽaque is aegritũdine 35
 Paucis diebus pũst Tarenti emũrtuost.
 Postquũm [domum autem] de ẽa re rediit nũntius
 Ad auũm puerũrum, pũerum surruptum ȁlterum,
 Patrẽmque pueri [in itĩnere] esse emũrtuom,
 Immũtat gemino nũmen auos huic ȁlteri. 40
 Ita illũm dilexit, quĩ subruptust, ȁlterum:
 Illius nomen indit ille ei quĩ domist.
 Ne mũx erretis, iũm nunc praedicũ prius:
 Idẽmst ambobus nũmen geminis frȁtribus.
 Menaẽchmo idem quod ȁlteri nomẽn facit: 45
 Et ipsus eodemst ȁuos uocatus nũmine.

DFZ pedidit **B** 35. disponit **Ba** ut videtur. dispõdit **Bb**, sed it e corr. eaque is *Camerarius*. ea quĩf **B**. eaquĩf **CD**. aquĩf **FZ**. atque ea *codd. Pyladis*. atque is *Saracenus*. eaque *Pareus* egrit. **BCD** 36. emortuust **BD**. emostuust **C**. est mortuust **FZ** 37. domum autem *exempli caussa* **R**. siracusaf **BCD**; sed cum rasura ante eam vocem **B**. siracusaf **F**. siracusif **Z**. Interpretis esse urbis nomen *Fleckeisenus* quoque suspicatus proposuit In patriam postquam de ea re rediit nuntiust **DF** et, nisi quod nunciust, **Z**. de ea re redit nuntiust **B**. deaearerediit nuntiust **C** 38. auom omnes surruptum **BaCD**. subruptum **F**, *codd. Pyladis, item Lambini*. subductum **BbZ** 39. in itinere esse *exempli caussa* **R**. tarenti esse libri. eius ẽsse Tarenti *Fleckeisenus*. Totum versum uncis inclusit *Bothius* mortuum **Z** 40. Immĩtat **BD** gemino nomen auos huic **R** *Prol. Trin. p. CLXXIII*. nomen auof huic gemino libri, nisi quod auof **B**. nomen huic auos gemino *Pylades*. nomen ȁuos illi gemino *Fleckeisenus* 41. subruptust **BCD**. subruptust est **FZ** 42. ille ei **R**. illi **BCD**. om. **FZ** (*add. Scutar.*) domi est libri 43—48 hoc ordine **R**. 45—48. 43. 44 libri 43. eretif **D** predico **Ba** 44. Idem est libri fratribus] fatib; sibi uelit **C**. vide ad v. 51 45. Mena hec moidem **Ba**, Mena—ec moidem **Bb**. Mane hec moidem **C** et, nisi quod hec, **D** facit **R**. fuit libri 46. eodem est auuf **B** et, nisi quod eode, **C**. eodem est **DFZ**. eodem

Propterea illius nomen memini factius,

Quia illum clamore uidi flagitarius.

Nunc in Epidamnum pedibus redeundum est mihi,

Vt hanc rem uobis examussim disputem.

50

Si quis quid uostrum Epidamni curari sibi

Velit, audacter imperato et dicite:

Set ita ut det, unde curari id possit sibi.

Nam nisi qui argentum dederit, nugae egerit:

Nisi quod, qui dederit, magis maiores egerit.

55

Verum illuc redeo, unde abii, atque uno adsto in loco.

Epidamniensis ille, quem dudum dixeram,

Geminum illum puerum qui surrupuit alterum,

Ei liberorum, nisi diuitiae, nil erat.

Adoptat illum puerum surrupticium

60

-
- auos est *Camerarius* 47. affert *Nonius* p. 499 Proterea *C*
 48. clamor^t *C* 49. epidannum *F* est libri 50. affert
Nonius p. 9 Vt e corr. *B* ante examussim aliquid erasum
 in *B*. examussim *Z* 51. uestrum libri, nisi quod uestrum *C*
 epidamni codices *Pyladis*. epidamnium *BCDZ*. epidannum *F*
 sibi || Velit, audacter *R*: v. *Prol. Trin.* p. CLXXXIII. sibi uelit ||
 Audacter *BDFZ*. Audacter, omissis reliquis, *C*: v. ad v. 44. sibi
 uult Audacter *Pylades* e 'codd. antiquis, in quibus epidamni plane
 legitur.' sibi || Velit, is audacter *Camerarius* 58. det unde]
 de inde cum ras. *B* 54. qui argentum *Beroaldus*. qui non (vel
 n) argentum libri, sed ut in *B* spatium e rasura ortum intercedat
 inter qui et non migas *C* 55. Nisi quod, qui *R*. Nam nisi
 qui libri. Qui *Pylades* maiores *R*. maiores nugae libri
 56. illu^c *D* redeunde *C*. redeunde *BD* post adsto spatium
 e rasura *B* 57. Epidamniensis *B*. Epidamnensis *Z*. Epidannensis
F 58. surrupuit *BCD*. subripuit *FZ* alteram *BCD*, et
 rasuram ante eam vocem *B* 59. diuilliae *BCD* erat
 sup. scr. *C* 60. ante illum et post puerum rasuras *C*
 surrupticium *BC*. suprupticium *D*. subrupticium *F*. subrepticium *Z*

Sibi filium ei^{que} uxorem dotatam dedit,
 Eumque heredem fecit, quom ipse obiit diem.
 Nam rus ut ibat forte, ut multum pluerat,
 Ingressus fluuium rapidum ab urbe haut longule,
 Rapidus raptori pueri is subduxit pedes, 65
 Apstraxitque hominem in maximam malam crucem.
 Illi diuitiae ita euenerunt maxumae.
 Is illic habitat geminus surrupticius.
 Nunc ille geminus, qui Suracusis habet,
 Hodie in Epidamnum uenit cum seruo suo 70
 Hunc quaeritatum geminum germanum suum.
 Haec urbs Epidamnus est, dum haec agitur fabula:
 Quando alia agetur, aliut fiet oppidum;
 Sicut familiae quoque solent mutarier:

61. ei^{que}]ei quod **F** 62. cum *Pius*. quam *libri*, nisi quod
 quam **Bb.** qua (et mox die pro diem) *Camerarius*: pro quo quom
 (sed diem) *Acidalius* 63. pluerat **De**, *Aldus*: atque ita *Bent-*
leius in Hor. Serm. I, 5, 15. pluerat **Da** cum reliquis, *Consentius*
Putschii p. 2066 64. Ingressus **B**. Ingressum *Faernus in Ter.*
Heaut. II, 2, 10 rapidu **C** ab urbe]burbe **CDA** haud]d
 e corr. **B** longiter malebat *Lambinus* 65. Rapidus....homi-
 nem suo loco omisa in imo paginae margine habet **D** Rapide **FZ**
 is **R.** om. *libri* pedes *Saracenus*. fides *libri* 66. Apstrax-
 itque pro Abstr. **B** maximam *libri* malam]malam matam **C**, sed
 t e corr. 67. Illi diuitiae ita **R.** Illi diuitiae **Z**. Illi diuicie **B**.
 illi diuitie **DF**. diuiciae sine illi **C**. Ita illi diuitiae *Pylades*. Illi di-
 uitiae tum *Guyetus*. Illo illi diuitiae *Bothius* euenere **Z**
 maximae **CD**. maxime **FZ**. maxime **B** 68. Is illic *Camerarius*.
 Istilic **BaCD**. Istilic **Bb.** Istic **FZ** habitant **C** subrup-
 ticius **FZ** 69. germanus **Z** syracusis **FZ**. siracussis **BCD**
 itat
 habet **BD** epidā nū **B**. epidannum **FZ** suo seruo **B**
 71. Nunc **F** queritatum **BC** 72. Hec **B**-et cum
 ras. **C** epidapnus **D**. epidannus **FZ** hec **C** 73. opi-
 dum **B** 74. familiae **C** mutarier *Camerarius*. mutari **BCD**.

Modo léno hic agitát, módo adulescens, módo senex, 75
 Paupér, mendicus, réx, parasitus, áriolus.

* * * * *

mutari modo **FZ** 75. 76 om. **FZ** Modo leno hic agitát
B: nisi Modo agitát leno hic *vel* Modo enim hic leno agitát *males*.
 Modo ni cadit at leno **B**. modonicaditát leno **CD**: *quod recte Gru-*
lerus Modo hic agitát leno *interpretatus est*. Modo énim idem fit leno
Camerarius. Modo hic adstat leno *Bothius* ^vadol. **B**. ^uadol. **CD**
 sexnⁿex ante ras. **C** 76. medic^uos **B** ariolus]arioluf
 peniculuf **B** *Mutilum in fine esse prologum Bothius perspexit*

ACTVS I.

PENICVLVS.

Iuuentus nomen fécit Penicnló mihi

Ideó quia mensam, quándo edo, detérgeo.

* * * * *

Hominés captiuos quí catenis uínciunt,

Et quí fugitiuis séruis induunt cómpedes, 80

Nimis stúlte faciunt mēa quidem senténtia.

Namque hómini misero si ád malum accedit malum,

Maiór lubidost fúgere et facere néquiter.

Nam se éx catenis éximunt aliquó modo,

Act. I. Scen. 1. PENICVLVS PARASITVS BDFZ. om. C

Ceterum personarum in mediis scenis notas per totam fabulam tam raras CD habent, ut non quas omittunt, sed quas addunt commemorem. Plerumque autem ne spatia quidem ulla relicta sunt. Nisi quod paulo aliter res se habet in actus V. scenis 1 et 2: de quo dixi ad v. 701 77. affert Servius in Georg. I, 137, ubi paeniculo editur 78. mensam quando edo detergeo exstant apud Festum p. 258 sq. M., qua mensam detergeo sine Plauti mentione apud Claudium Sacerdotem in Eichenfeldi et Endlicheri Anal. gramm. p. 68 edo]ego Z detergeo BC, sed o e corr. B. detergo D. detergo FZ Post hunc versum dubium esse viæ potest quin quaedam interciderint 79. catenis Z 81. fatiunt B 82. Namque Camerarius. Nam libri post homini lacunam e rasura B misero C accedit CDFZ, accidit B 83. libido FZ est libri catenis Z

Dum cómpediti aut ánum lima praéterunt

85

Aut lápide excutiunt cláuom: nugae sũnt eae.

Quem tu ádseruare récte, ne aufugiát, uoles,

Esca átque potiõne uinciri decet:

Aput ménsam plenam tu hóm̃inis rostrum déliges.

Dum tu illi, quod edit ét quod potet, praébeas

90

Suo árbitratu usque ádfatim cottídie,

Numquam hércle effugiet, tãmet̃si capital fécerit:

Facile ádseruabis, dũm eo uincto uíncies.

Ita istaéc nimis lenta uíncla sunt escária:

Quam máglis extendas, tánto adstringunt ártius.

95

85. Dum *R.* Tum libri aut anum *R.* anum *B.* Nonius p. 333, Salmasius, Gruterus Susp. lect. II, 1. iantr *CD*, codd. Pyladis. ianuam *FZ*, Turnebus Adv. XX, 27. lamnam Gutielmus. annulum Coluius in Appul. Met. VI, p. 661. b Oud. praeterunt Nonius, Pius, Salmasius. preterunt vel pterunt *CD*. pretereunt *FZ*. preterunt *B.* proterunt Saracenus. perterant Beroaldus 86. excuciant *B* clauom pro clauum *B* nugae]post u aliquid erasum in *B* eae]he *FZ* 87. adseruare pro aff. *B* recto *C* afugiat *C* 88. Aesca *CD* uincire *Ca* decet *B.* debet reliqui 89. aput pro apud Nonius p. 455 plena *C* tu hominis rostrum *R.* hominis rostrum Nonius. homini rostrum *BDFZ*. homini rostru *C*. hominem rostro Guyetus. tu homini r. etiam Fleckeisenus diliges *CF* 90. edit Camerarius. edit *B.* edat reliqui praebat *C.* p e corr. *B* 91. Sa^o *B* usque adfatim *R* coll. Poen. III, 1, 31. ad fatim *B.* affatim reliqui. et affatim Camerarius cottidie *BC*. colidie *D.* quotidie *FZ* 92. hercle effugiet tametsi Nonius p. 38. edepol te fugi & tiam & si *Ba*. edepol te fugi & tiam & si *Bb*. edepol te fugiet iam et si *CDZ*. edepol confugiet iam et si *F*. edepol fugiet tametsi Pylades. Cf. ann. in Bacch. 595 capitale *B*, sed e e corr. 93. adseruabis *B.* aseruabis *C.* asseruabis *DFZ* dum eo]Dueo *C* uinculo *B* 94. Ita istaec nimis]ea enim fere Nonius p. 108. De delendo Ita cogitabat Fleckeisenus istec *Z* uincta Nonius p. 338. uincla uincla *C* scaria Nonius utroque loco 95. Quãqua^{magis} *D.* Quo magis Fleckeisenus: quod ipse

Nam ego ád Menaechnum núnc eo: quo iám diu
Sum iúdicatus, últro eo, ut me uínciat.

Nam illic homo hercle homines nóu alit, uerum édyat
Recreatque: nūllus mélius medicinám facit.

Itást adulescens: ípsus escae máxumae, 100

Ceríalis cenas dát: ita mensas éxtruit,

Tantás struices cónciunat patinárias:

Standúmst in lecto, sí quid de summó petas.

Set mi interuallum iam hós dies multós fuit,

Domí dum dominus sum úsque cum carís meis: 105

Nam néque edo neque emo, nísi quod est caríssimum.

fuit cum verum haberem intendas *Camerarius, contra quem*
Scioppius dixit Susp. lect. II, 19 adstringunt *B.* affringunt
D., astringunt *CF.* astringant *Z* artius] u e corr. *B*

96. nunc *F*, *Pylades*. hunc *BCD.* om. *Z* quo *BD.* q *C.*
cui *FZ* 97. uincia *C* 98. hercle *R.* om. libri cum *No-*
nio p. 422, nisi quod rasuram inter homo et homines *B* habet.
Nihil vitii Bentleius suspicatus est in Hor. Serm. I, 2, 10 ho-
minis *Non.* alii *CD.* aut *Non.*, uerum] uert *Non.*

99. recreatque cum *BC* etiam codd. *Pyladis*. creatq *D.* recte at-
que *Z.* rete atque *F* 100. est libri adul. pro adol. *B*
adulescens ípsus vulgo una constructione continuant ipsius

Z maxime *D.* maxime *Ba*, maxime *Bb* 101 et 102 af-
fert *Festus p. 310 M.*, versum 102 *Servius in Aen. IV, 267*
cerialis *Festus*. Cerealis *DeFZ.* Certalis *BaCDa.* Cer^o talis *Bb*
caenas *Festus* mensas *Festus*, codd. *Pyladis*. mensam

BCDFZ 102. Et tantas *Bothius imperite* 103. standumst
BCD. Standum est *FZ* summo libri. summa *Donati in Phorm.*
II, 2, 29 ed. pr.: atque id *Lipsius Ant. lect. III. dicit in libris*
aliquot antiquis exstare 104 post hoc rasuram *C* multo

Z 105. Domi dum dominus sum usque *R.* Domo domitus sam-
mus que *Ba*. Domi domitus sum usque *Bb* cum reliquis. Domi sum
domitus usque *Pylades*. Domi domitus fui usque *Camerarius*. Domi
simitu fui *Dissaldeus* careis *B* 106. Nam neque *B.* namque
reliqui karissimum *B.* carissimum *FZ*

Set quóniam cari, quom ínstruuntur, déserunt,

Nunc ád eum inuiso. sét aperitur óstium:

Menaéchmum eccum ipsum uideo: progreditúr foras.

MENAECHMVS I. PENICVLVS.

MENAECHMVS.

Ní mala, ni stúlta sies, ni índomita impósque animí, 110
Quód uiro odio uideas esse, túte tibi habeás [item].

Praéterhac sí mihi tále post hunc diem

Fáxis, faxó foris uídúa uisás patrem.

107. Posui quod saltem construi posset, aliorum acumini satis obscura verba commendans. Id quoque iam cari qui instruuntur deferunt libri, nisi quod i in qui e corr. **B**, instruuntur **BæC**. Id quoque iam, cari qui instruuntur, deserit *Palmerius*: ubi instruantur *Scaliger*. Ii quoque iam cari qui instruxerunt, deserunt *Pylades*. I quoque iam cari qui instruuntur, deserunt *Salmasius*. Id quoniam, cari qui instruuntur, deserit *Acidalius* 108. sed **BCD**, *Scutarius*. si **FZ** aperitur **Z** hostium **FZ** 109. progredietur foris **Z**

Act. I. Scen. 2. MENECHMVS ADOLESCENS PARASITVS PENICVLVS **B**. MENEchm⁹ ADOLESCENS PENICVL PARASITVS **D**: item, nisi quod *Menechinus*, **FZ**. Ego MENAECHMOS I. et II. discriminavi In numerorum descriptione nec *Bothianum exemplum* nec *Hermannianum Elem. doctr. metr. p. 221 sq. potui in omnibus sequi. Versuum fines B* eosdem atque nos servat, praeter v. 120—122 110. sies cum *Bothio Hermannus*. si **BC**, *Servius in Aen. III, 686, Donatus in Eun. II, 3, 36. om. DFZ*

nundomita **C** ipsosque **Z** 111. Quod uiro esse odio uideat tute tibi odio habeat libri, nisi quod urro **C**, uideat **DFZ**. Vnde *creticum Hermannus*: Quód uiro odió uides, túte item tíbi habeas

112. Preter hac **B** si mi^{hi} **B**. simile **FZ** post]p **C**

113. uidat **Dæ**. uises *Madvigius Opusc. alt. p. 78*

Nám quotiens forás [ego] ire uólo, me retines, réuocas,
• rogitas:

Quó ego eam, quám rem agam, quíd negotí geram, 115

Quíd petam, quíd feram, quíd foris égerim.

Pórtitorém domum dúxi: ita omném mihi

Rém necesse éloquist, quícquid egi átque ago.

Nímium te habui délicatam. núnc adeo, ut factúrus, dicam.

Quando égo tibi ancillás, penum, lanam, aúrum, uestem,
púrpuram 120

Bene praébeo nec quícquam eges, maló cauebis, sí sapis:

Virum óbseruare désines.

'Atque adeo, ne mé nequiquam sérues, ob eam indústriam

Hódie ducam scórtum atque ad cenam áliquo condicám foras.

114. foras ego *R.* foras *BC.* om. *DFZ* 115. ego om.
Da negotii *BCD.* negotii *FZ* geritur *FZ* 116. pe-

tam *Camerarius.* detam *BaDa.* dedam *Bb.* detiam *C.* detā *De.*
detur *FZ* faeram *C* egerim *BbZ.* legerim *BaCDF*

117. Portitiorē *C* omnem et proximo versu rem om. haec
afferens *Nonius p. 24* 118. necesse eloquist *R.* necesse loqui

est *BCDF.* necesse est loqui *Z.* necesse est eloqui *Nonius,* necesse
eloqui *Hermannus* 119. Nímium te *R.* Nímium ego te *libri.*

Nímium ego *Hermannus p. 208.* Nímis te ego *Fleckeisenus Bent-*
leium de clausula cogitantem in Andr. IV, 1, 14 non intelligo

120—122. Subiungere dimetrum tetrametris malui cum *Bothio,*
quam sic praemittere cum *B:*

Quando ego tibi Ancillas penum

Lanam aurum uestem purpuram bene praebeo nec quicquam eges
Malo cauebis si sapiſ. uirum obſeruare deſineſ.

Quauquam, qui uolet, poterit etiam quinque dimetros continuare

linum lanam praebeo neque quicquam eges affert *Servius in Aen.*

IV, 373 prebeo *C* quicquam *Dousa* molo *C* 123. ne me
nequicquam *BaF,* sed nequicquam *Bb.* ne me quicquam *CD.* me
nequicquam *Z* ob eam]iam ob *Gruterus* indústriam] [ab-

scissum cum margine in *C.* indústiā *D* 124. atque ad coenam
aliquo *Palmerius.* ad cenam atque aliquo *libri.* atque aliquo ad coe-
nam *Acidalius.* atque alicui coenam *Guyetus.* ad coenamque aliquo

PENICVLVS.

'Illic homo se uxóri simulat mále loqui, loquitúr mihi: 125
Nám si foris cenát, profecto me, haút uxorem, ulciscitur.

MENAECHEMVS.

Eúax, iurgio hércle uxorem tándem abegi ab iánua.
'Vbi amatores súnť mariti? dóna quid cessánt mihi
Cónferre omnes cóngratantes, quí pugnaui fórtiter?
Hánc modo uxori íntus pallam súrrupui: ad scortúm fero. 130
Sic huíc decet darí facete uérba custodí catae.
Hoc fácinus pulcrumst, hóc probumst, hoc lépidumst, hoc
factúmst fabre:
Meo quód malo a mala ábstuli, hoc ad dámnum deferétur.
Auórti praedam ab hóstibus nostrúm salute sócium.

PENICVLVS.

Heús adulescens, écqua in istac párs inest praemí mihi? 135

-
- Bothius* conducam **DeFZ** 125. simulat] at e corr. **B**
loquitur] post q rasuram **B** 127. hercle uxorem tandem **R**.
hercle tandem uxorem *libri*. uxorem tandem sine hercle *Varro de l.*
lat. VII, 93 p. 369 Sp. 128. amatores sunt *Camerarius*. sunt
amatores *libri* 129. congratantes **R**. congratantes *libri*. gra-
tulantes *Pylades* qui **Ba**. quia **Bb** cum reliquis 130. For-
tasse fuit modo quam uxori palam **C** subrupui **FZ**
131. Sic huic *Coluius in Appul. Metam. I, p. 72 b Oud.* Sic
hoc **BCD**. Si hic **FZ**. Sic *Pylades* cate **BZ**
132. pulcrum est **B**. pulchrum est *reliqui* probum est *libri*
lepidum est *libri*. lepidum *Camerarius* factust **BCD**. fac-
tumst **F**. factum est **Z** 133. quod **R**. om. *libri* sustuli **Z**
dampnum **D**. dominam *Dissaldeus* 134. Aduorti **B**. Auerti
reliqui. auertit *Priscianus VII, p. 743 P. (309 Kr.)* predam
Ba ostibus **B**. ostibus **C** saluto **Z** 135. adol. **FZ**
ecqua **BbFZ**. et qua **BaCD** in] mihi **Z** praemi
mihi *Pareus duce Pylade, Gulielmus*. pre mihi **BC**. p mihi **Da**.
pmihi **De**. premi **FZ**. praeda mihi *Camerarius*

MENAECHMVS.

Péríi, in insidiás deueni.

PENICVLVS.

Immo in praesidium, né time.

MENAECHMVS.

Quis homost?

PENICVLVS.

Ego sum.

MENAECHMVS.

O méa commoditas, ó mea opportúnitás,

Sálue.

PENICVLVS.

Salue.

MENAECHMVS.

Quid agis?

PENICVLVS.

Tenco déxtera geniúm meum.

MENAECHMVS.

Nón petuisti mágis per tempus mi áduenire quam áduenis.

PENICVLVS.

'Ita ego soleo: cómmoditatis ómnis articulós scio. 140

MENAECHMVS.

Vín tu facinus lúculentum inspícere?

136. Perii om. **Z** deuenit **BaCD** praesidium **BC**

137. homo est libri. homo est alibi legi Pius dicit: fortasse vere

ME. oh mea **BCD** oportunitas **BC**. oportunitas **D**138. qui **Ba** agit **BCDF**, Doussá Expl. III, 5, Lomanus
p. 55. alí **Z** dextera Camerarius. dextra libri meum] mihi**C** 139. quem **Ba** 140. omnes **F** 141. lúculentum **F**.
luculentum **Da** inspicere **Da** qui Bothius. quis **BCDZ**.

PENICVLVS.

Qui id coxit coquos?

Iam sciam, si quid titubatumst, reliquias ubi uidero.

MENAECHEMVS.

Dic mihi, num quam tu uidisti tabulam pictam in pariete,
'Vbi aquila Catamitum raperet, aut ubi Venus Adoneum?

PENICVLVS.

Saepe. set quid istae picturae ad me attinent?

MENAECHEMVS.

Age me aspice. 145

Ecquid adsimulo similiter?

PENICVLVS.

Qui istic ornatu tuus?

MENAECHEMVS.

Dic hominem lepidissimum esse me.

PENICVLVS.

'Vbi nos essuri sumus?

quid **F** hid **D**. if **F** • quocuf **c**: *ras.* **B**. quocuf **C**. cocuf
DF. coquuf **Z** 142. Iam] At *Rittershusius* titubatumst
BF. titubatuft **CD**. titubatum est **Z** reliquias ubi *Bothius*. ubi
reliquias *libri* 143. num quam **R**. nuqua **C**. nuq **D**. numqua
B, *Taubmannus*. numquid **FZ**, *Camerarius*. numquam *Salmasius*,
Handius Turs. IV, p. 319 (coll. 327) 144. aquila **C**
catamitum **BbDeZ**. catamei tum **Ba**. cate mei tum **C**. catamettum
DaF. *Scriptum fuit antiquitus CATAMEITVM* adoneum **B**
145. Sepe **BC** picturae] *post u rasuram C* attinent
B 146. Equid **Ba**. Ecquidem **Z** adsimulo *pro aff. B*
similliter] *miser ni adsimilliter scripserit Plautus. simulter suadet*
Fleckeisenus quid **F** istic ornatu tuus *Guyetus*, tuust
Bothius. istic est ornatu tuuf *libri* 147. lepidissimum *libri*
esse me. *Pr.* ubi nos **B**. esse me. *Pr.* ubi *libri*. esse me. *Pr.* ubinam
Camerarius. esse med. *Pr.* ubinam *Guyetus et sine nam Bothius*.
med esse. *Pr.* ubi *Fleckeisenus* essuri sumuf **B**. essuri sum **C**.

MENAECIMVS.

Dic modo hoc quod égo te iubeo.

PENICVLVS.

Dico: homo lepidissime.

MENAECIMVS.

Écquid audes dé tuo istuc áddere?

PENICVLVS.

Atque hilarissime.

MENAECIMVS.

Pérge.

PENICVLVS.

Non pergo hércle uero, nísi scio qua grátia. 150

Litigium tibi est cum uxore: eo mi ábs te caueo caútius.

MENAECIMVS.

Té morare, míhi quom obloquere.

PENICVLVS.

'Oculum ecfodito persolum †

Míhi, Menaeche, si úllum uerbum fáxo, nisi quod iússeris.

MENAECIMVS.

* * * clam uxoremst úbi sepulcrum habébimus,

* * * * atque hunc comburamús diem.. 155

effuri

e e m e sumus *D.* esuri sumus *FZ* 148. hoc om. *Z* quo *Ba.*quid *Z* iubeo *C* dico] o e corr. *B.* dic *F* lepidissimelibri 149. Et quid *C* istic *F* *Pr.* om. *Z* atqui*BCD* hilarissime *BCDZ* 150. *Me.* om. *Z* Perge]Perge porro *Pylades* uero *R*, *Ladewigius Philologi I*, p. 291.om. libri. ego *Camerarius* 151. Litigium *BbDeZ*. Litidium*BaCDaF* tibi est libri. est tibi *Camerarius* uxore: eo*R*: uxore: hoc *Acidalius*. uxore oh *C*. uxore. *M.* o *B*. uxore oh*D.* uxore. *Me.* hoc *FZ* 152—157 sic scripti sunt in *Bb*:

Clam uxorem ubi sepulchrum habeamus atque hunc comburamus diem.

Pr. Age sane igitur quando aequum oras quam mox incondo rogam.

PENICVLVS.

'Age sane igitur, quando aequom oras, quam mox incendio
rogum?

Dies quidem iam ad umbilicum dimidiatus mortuost.

MENAECHEMVS.

Concede huc a foribus.

PENICVLVS.

Fiat.

MENAECHEMVS.

Etiam concede huc.

PENICVLVS.

Licet.

Dies quidem iam ad umbilicum est dimidiatus mortuus.

Ne morare mihi quin obloquere oculum hec ^{ef}fodito perfolum

5 Mi^{hi} menaechme si ullum uerbum faxo nisi quod iusseris.

A quo exemplo reliqui in his discrepant:

1. clam uxorem est e 'Menaechmis' affert Charisius p. 118 habemus **F**, Bothius [atque] et male Camerarius. ut Bothius oburnaui **Da**, ē burnaui **C**. combura... c. ras. **Ba** 2. equum eras **Z** incendo **CDFZ** 3. affert Gellius III, 14 Me. praemittunt **FZ** iam ad umbilicum **FZ**, Gell. iam dumbilicum **CD**. iam ad umbilicum c. ras. **Ba** dimidiatus mortuus est Gellius. est dimidiatus mortuus **D** 4. Ne morare] **N** e corr. **B**. Te morare **CD**. Remorare **FZ** quin] in e corr. **B**. quam **CD**. quom **FZ** obloquere oculum **CD**. obloquere. Pe. oculum **F** et, nisi quod oculum, **Z** (omisso hec) effodito **CD**, effodito **FZ** perfolum monstrum scripturae quod perdomare nesci
5. Mihi **CDFZ** menaechme **C** iusseris **CDFZ**

Versus 4. 5 ante 1—3 collocavit Bothius. Vulgatum ordinem tutatus Ladewigius integrum versum excidisse post v. 151 suspicabatur. Mihi duorum reliquiae coaluisse in unum visae sunt, quos exempli causa sic redintegro:

[Magis sapis nunc. nam] clam uxoremst, ubi sepulcrum habebimus:

[Vbi polluceamus lepide] atque hunc comburamus diem.

Primum versum sic Guyetus: Clam uxorem age sepultum habeamus et hunc c. d. 158. fiat etiam. M. concede huc licet B

MENAECIMVS.

Étiam nunc concède audacter áb leoninó cauo.

PENICVLVS.

Eú: edepol ne tu, út ego opinor, ésses agitatór probus. 160

MENAECIMVS.

Quidum?

PENICVLVS.

Ne te uxór sequatur, réspectas idéntidem.

MENAECIMVS.

Sét quid ais?

PENICVLVS.

Egone? id enim quod tu uís, id aio atque id nego.

MENAECIMVS.

Écquid tu de odóre possis, sí quid forte olféceris,

Fácere coniectúram?

PENICVLVS.

Captum sí siet collégium,

Cuo . . s . . ata 165

159. leomino **Z**. lenonio *Pareus*
eisenus Philologi II, p. 88. Heu **FZ**
 aut *e* corr. aut *a m. rec.* **B**

ne **B**
 agit libri

sequatur **C**

quid **Z**

CDF

nego **BZ**. nega **CDF**

quid **CD**. Haec quid **B**. En ecquid **Z**

Pe. captum Lipsius Ant. lect. II, 13. coniecturam captum libri,
nisi quod coniecturū CD. Non satis convenire in coniecturam vo-
cem Ambrosiani vestigia visa sunt, in quo haec apparuere initio
versus: FACERECOT

si siet conlegium *Bothius*. sit collegium

libri, nisi quod colegium **B**, spatium autem inter utramque vocem
C. sit collegium augurum *Pylades* ab eoque editores omnes

165. Vno versu auctor **A** est, sed cuius nihil legi potuerit nisi
 a principio CUO . . . S . . ATA —. Sententiae summa dubitari nequit
 quin haec fuerit: 'non melius coniecturum quam memet puto'

160. Eu **BCD**, *Fleck-*
esset] ultimam litteram

161. Me. om. **B**

Quidum

162. quid] *d e corr.* **B**

ais *Pylades*.

aio **BZ**, sed *i e corr.* **B**. dato

163. Ecquid **F**. Hec

164. coniecturam?

MENAECHEMVS.

'Age dum, odorare hanc quam ego habeo pallam: quid olet? abstines?

PENICVLVS.

Súmmum oportet ólfactare uéstimentum múliefre :
Nam éx istoc locó spurcatur násum odore inútili.

MENAECHEMVS.

'Olfacta igitur hinc, Penicule: ut lépide fastidís.

PENICVLVS.

Licet.

MENAECHEMVS.

Quid igitur? quid olét? responde.

PENICVLVS.

Fúrtum, scortum, prándium. 170

Tibi

*

*

*

*

*

*

MENAECHEMVS.

Élocutu's

*

*

*

*

*

166. ME. om. **B** hanc olfactare om. **Da**, add. **Db**
marg. Vnde factum ut PE. Agedum odorare verba in **FZ** collo-
cata sint inter olfactare et oportet palam **C** quod **Ba**
olere abstines? *Lipsius* apst. pro abst. **BC** 167. oportet
olfactare *Guyetus*. olfactare oportet libri. me olf. op. *Camerarius*,
Brizius Quaest. p. 36 168. Nam]Nec **Z**, *Nonius p. 394*
ex om. **B**, *Nonius* isto *Nonius*. hoc **F** [spurcatur] *e corr.*
et ras. **B** nasum odore **Z**, *Non.* nasum odori **D**. nasum mo-
dori **C**. nasum modore **B**. a summo odore **F** inútili **R**. inú-
tibili *Nonius ex eoque Z*. inlucido **BCD**. in lutido **F**. mucido *Col-*
vius. illaetabili Lipsius Elect. I, 21. insubido *Pareus* 169. Ol-
facta **F**, codd. *Pyladis, Saracenus*. Di facta **B**. Difacta **CD**. Dii
facta **Z**. dic facta 'prisca lectio': *Pius* hinc]haec 'alibi codi-
cum': *Pius* ut lepide **R**. lepide. ut libri *PE. Saracenus.*
om. libri sine spatio licet *Acidalius, qui etiam cedo propo-*
nebat. decet libri 170. ME. *Scutarius. om. libri* Quí igitur
Z quod olet **CDEFZ** 171. 172. *Duobus versibus auctior.*
A est, quorum initia, quae sola nunc exstant, sic descripsi:

TI..F..A1.....Q —

ELOCUTUSNU —

TIBIFUAT visus sum prioris initium interpretari posse

Nunc ad amicam deferetur hanc meretricem Erotium.

Mihi, tibi atque illi iubebo iam apparari prandium:

Inde usque ad diurnam stellam crastinam potabimus. 175

PENICVLVS.

Eu,

Expedit fabulatus iam ferio foris?

MENAECHEMVS.

Feri.

Vel mane etiam.

PENICVLVS.

Mille passum commoratus cantharum.

MENAECHEMVS.

Placide pulta.

PENICVLVS.

Metuis credo, ne fores Samiae sient.

MENAECHEMVS.

Mane mane, obsecro hercle: eapse eccam exit. ah, solum
uides 180

Satin' ut occaecatus praee huius corporis candoribus?

-
173. defertur **Z** etiam **D** 174. PEN. praemittit **F**
iubeo **BZ** apparari **FZ** 175. MEN. praemittit **F**
adiurnam **B**. ad diurnum **C**. ad diurnum **D** —MUSEU in huius
versus fine apparuit in **A**. Vnde Eu, quod reliqui ignorant, prae-
posui proximo versui 177. FERIOFORIS **A**. fores ferio reliqui
178. Vel] Vae Gronovius etiam mille passum commoratus
cantharum. Placide libri, nisi quod passus **F**. Personarum notas
addidit Acidalius 179. pulta. PR. metuif credo **F**, Pylades
(metuif afferens e codd. ant.): item **B**, sed met e corr. pultam et
uif credo **CD**. pulta. PR. credo **Z** scient **BaCD** 180. ob-
secro te hercle Lambinus eapse Acidalius. ab se libri, defendi
posse visum Hermanno in Iahni Annal. philol. nov. t. XXXV,
p. 195 post Meursium Handiumque Tursell. I, p. 24 eccam
Bothius. eccam libri ah Bothius: oh Acidalius. PR. oh **BF**. PR.
o **Z** uide Acidalius. uides cum interpunctione vulgo
181. MEN. praemittit **F** Santin **B**. Statin **F**. Statim **Z** oc-
caecatust Pyalides. occecatuf libri pre **BC**. p̄ **D** cando-
ribus erotium peniculus **CD**
-

EROTIVM. PENICVLVS. MENAECHMVS II.

EROTIVM.

Anime mi, Menaéchme, salue.

PENICVLVS.

Quíd ego?

EROTIVM.

Extra numerum és mihi.

PENICVLVS.

* * * * *

'Idem istuc aliis ádsriptiuis fieri ad legioném solet.

MENAECHMVS.

Égo istic mihi hodie ádparari iússim aput te proélum. 185

EROTIVM.

Hódie id fiet.

Act. I. Scen. 3. EROTIVM MVLIER. PENICVLVS PARASITVS. MENECHMVS ADOL. BDbZ, nisi quod EROCIVM B. om. CDa. Erotium mulier meretrix. Menechiaus adolescens. Peniculus parasitus F 182 mi Bb. Scutarius. mei Ba cum reliquis salve quid ego extra libri, nisi quod ergo BbFZ. personis distribuit Camerarius 183. Excidit PENICVLI responsum. vide praefationem 184. EROTIO continuavit Acidalius (Idem istuc mutatis in Item ut). PE. B. MEN. FZ alias Scaliger adscriptus Da. ascriptiuis FZ fieri ad legionem Varro de l. lat. VII, 56 p. 540 Sp., (ubi tamen in pro ad cod. Flor.), Muretus Var. lect. VI, 4. ad legionem fieri libri. Prave Beckerus Quaest. p. 13 iudicat: recte Kampmannus de reb. mil. p. 9 185. ME. B, Saracenus. om. FZ Ergo isti ac mihi Acidalius istuc Z. istic codd. Pyladis apparari FZ iussim Acidalius. iussi libri proelium Z. praelium B. prelium reliqui. proilium Mureto auctore Lambinus. prandium Scaliger, Salmasius 186. En. Hodie id fiet. ME. in eo Gruterus. •• Hodie id fletineo (erasa ab initio personae nota) B. Hodie id fiet in eo C. Hodie id fleti nec DF.

MENAECHMVS.

'In eo uterque proelio potábimus.

'Vter ibi meliór bellátor érit inuentus cántharo,

Ēum leges: tu iúdicato, cūm utrone hanc noctém sies.

'Vt ego uxorem, méa uoluptas, úbi te aspicio, odí male.

EROTIVM.

'Interim nequís quin eius áliquid indutús sies.

190

Quíd hoc est?

MENAECHMVS.

Induuiáe tuae atque uxóris exuuiáe, rosa.

EROTIVM.

Súperas facile, ut súperior sis míhi quam quisquam qui
impetrant.

PENICVLVS.

Méretrix tantispér blanditur, dūm illut quod rapiát uidet,

Hodie id feci. neque **Z**. (nae pro neque codd. *Pyladis*.) Hodie ut fieret. in eo *Camerarius* construens cum superioribus praelio *Scaliger*. pro illo (antique scriptum pro proelio) *Mureto* auctore *Lambinus*. pro illo **BCDaF**. pro illo **DeZ**, codd. *Pyladis*. pro illo *Camerarius* 187. Vter^o ibi erit melior **B** (h. e. Vtrobí **Bb**)

188. Eum leges: tu iudicato **R** dubitanter. Tuest legio adiudicato **BCD**, nisi quod Tuest **Bb**. Tu es legio. adiudicato **FZ**. Tua legio est e codd. ant. affert *Pylades*. Tua haec est legio: adiudicato *Pareus*. Tu tua ex lege adiudicato *Gruterus* utrone *Fleckeisenus*. utro libri. utro tu **R** olim. scies **BaCDA** 189. uxore **CDA** uolupta subite **Ba** aspi·cio c. ras. **C** 190. ER. om. **B** eius salí quid **Ba**. eius saliquid **C** intuta **Ba**, induta **Bb** sies *Pylades*. síf libri 191. ERO. praemittit **B**

MR. **B**. om. reliqui sine spatio uxoris exuuiæ rosa **BbFZ**. uxoris exuuiæ erosa **D**. uxori sexu uia erosa **C**. uxori sexuuiæ erosa **Ba**. orosa pro erosa (quippe exuuiæ erosa inde a *Scutario* edebatur) 'in codd. defecatis scriptum esse' *Pius* dicit 192. ER. **B**, *Pylades*. om. **FZ** quisque **Z** impetrat **FZ**. imperat 'alibi legi' *Pius* dicit: et sic *Scaliger* 193. Meretrx **C** tantis perblanditur **B**. tantisper perblanditur *Camerarius*

* * * * *

Nám si amabas, iám oportebat násum abreptum mórdicus. 195

MENAECHMVS.

Sústine hoc, Penícule : exuuias fácere quas uouí uolo.

PENICVLVS.

Cédo. set obsecro hércle, salta sic cum palla póstea.

MENAECHMVS.

Égo saltabo? sáuus hercle nóñ es.

PENICVLVS.

Egone an tú magis?

Sí non saltas, éxue igitur.

MENAECHMVS.

Nímio ego hanc perículo

Súrrupui hodie. mēo quidem animo ab Híppolyta subcín-
gulum 200

Hércules haut aéque magno umquam ábstulit perículo.

194. *Excidisse versum cum sententia arguit tum Ambrosianus docuit, in cuius pagina 409 suprema duorum versuum spatia apparuerunt pro eo qui vulgo est 195. Legi autem nihil potuit*

195. iamdudum oportuit nasum adeptum mordicus *Nonius p. 138*

nassum *CDA* modicus *B*. mordicius *Z* 196. exsuuias

BaC quas uoui uolo *Camerarius: vide Turnebum Advers.*

XX, 27. quas suo uiuolo *BB*. quas suo uiuilo *C*. quam suauum uolo

Z et, nisi quod suauium, *F* 197. PE. Cedo. sed et mox ME.

Ego saltabo? sanus *Acidalius*. PE. Cedo. ME. sed et mox PE. Ego

saltabo. ME. sanus *FZ*. personarum notas om. *B* Caedo *C*

ficcā *C* 198. saltabo *C* PEN. om. *B* 199. Si

Acidalius. ME. Si *FZ* exue igitur *Camerarius*. exuigitur *BB*.

exuigitur *BaCD*. exi igitur *FZ* ME. nimio *Acidalius*. nimio

libri 200. 201 om. *F* 200. Súrrupui *BC*. Súrruptui *D*.

Subrupui *Z* ipolita *BCD* subcingulum *BbDcZ*. subgin-

gulum *BaCDa* 201. Hercules haud aeque *Lambinus, e suis*

quibusdam libris Haud hercules *afferens*. Haud hercle seque *B*. Aud

hercule seque *C*. Apud^{ut} hercule seque *D*. Haud hercules eque *Z*. HAUD

HERC — etiam in *A* apparuit. Haud Hercules aeque *Camerarius*

Cápe tibi hanc: quando úna uiuis mēis morigera móribus.

EROTIVM.

Hóc animo decét animatos ésse amatorés probos.

PENICVLVS.

Quí quidem ad mendícitatem próperent se detrúdere.

MENAECMVVS.

Quáttuor minís ego istanc émi anno uxori meae. 205

PENICVLVS.

Quáttuor minae perierunt pláne, ut ratio rédditur.

MENAECMVVS.

Scín quid uolo te accúrare?

EROTIVM.

Hauscio: sét curabo, quae uoles.

MENAECMVVS.

Iúbe igitur tribus nóbis aput te prándium accurárier,

'Atque aliquid scitámentorum dé foro obsonárier:

202. ME. praemittit **B** Pro Cape ex **A** notavi **EIII**

meis **C**. meis **B**. meis **D** moriera **C** 203. EROTIO Bothius
dedit, quod probat Ladewigius Philol. I, p. 293. PEN. praemittunt

BFZ 204. PENICVLO continuant **BFZ** medicitatem

B. menditatem **C** properent se Bothius. se properent **FZ**. se

proderent **BCD**, nisi quod proderent **B** detendere **Z**, corr.

a Scutario 205. om. **F** Quatuor **BDZ**, non **C**

ego istanc emi *Fleckeisenus*. ego emi istanc **FZ**. egomi istanc **BDe**.

ego mi istanc **CDA**. Nisi etiam anno emi transponendum auo **Z**

206. Quatuor **DFZ**. Quatuor **B** perlerunt **BC**. periere

DFZ redditur **B** 207. UOLOTE **A**. uolo ego te reliqui

accurrare **C** hauscio: set **R**. scio libri. si scio ad senten-

tiam requiri *Acidalius sentiebat* 208. TRIBUSNOBIS **A, BC**.

nobis tribus **DFZ**. nobis Bothius 209. om. **FZ**. add. *Pylades*

scitamentorum (**A**), *Turnebus Advers. XVIII, 14*. sit amento-

rum **B**. sit amentorum reliqui. sit omentorum *Pyl*.

Glándionidám suillam aut lárídum pernónidem 210

Aút sincipitaménta porcina aút aliquid ad eúm modum,
Mádida quae mi adpósita in mensa míluinam súggerant.
Atque actutum.

EROTIVM.

Lícet ecastor.

MENAECHMVS.

Nós prodimus ád forum:

Iam híc nos erimus. dúm coquetur, interim potábimus.

EROTIVM.

Quándo uis, uení: parata rés erit.

MENAECHMVS.

Properá modo. 215

Séquere tu me.

- 210—212 *PENICVLO* dedit Bothius 210. *Mira scitamen-*
torum nomina satius duxi intacta relinquere Glandionidam
(A)BCD. Glandionicam FZ. glandulam codd. Pyladis. glandio-
nidem Salmasius. Glandium, callum Scaliger suillam (A)Z.
i
sullam B. fullam CDF. suillum Scaliger aut laridum perno-
nidem || Aut sincipitamenta R. LARIDUMAUTPERNONIDEM || AUTSIN-
CIIPIAMENTA A. laridum pernonidem || Aut sincipitamenta BCD,
i
nisi quod lardum B; per nonidem C, per non idem D, per non idem
De; sincipitamenta D, sincipit amenta C, sincipit amenta B. lari-
dum pernam itidem || Aut sinciput aut menta F et, nisi quod poli-
menta pro menta, Z. laridum peronidem aut || Sinciput aut polimenta
Camerarius. Pro peronidem Lambinus pernam, pedem, Scaliger pa-
rotidem vel petiminem (sic); pro aut polimenta (quod e Feste pe-
titum) Bothius aut omenta porcina om. B, add. Bb mrg.
212. que C apposita Z pro in rasuram B mensa
Lambinus. mensam libri cum (A) MULUINAM A 213. ER.
et ME. om. BF sine spatiis 214. *PENICVLO* dedit Bothius
post iam rasuram B hic nos libri. nos hic Camerarius
coquetur Bothius. quoquitur BCD. coquitur FZ. 215. ME. om.
B s. sp. 216. tu me Lambinus: nisi tu haec me males. tu

PENICVLVS.

Ego hércle uero te ét seruabo et té sequar,
Néque hodie, ut te pérdam, meream dëorum diuitiás mihi.

EROTIVM.

Éuocate intús Culindrum míhi coquom aetutúm foras.

EROTIVM. CYLINDRVS.

EROTIVM.

Spórtulam cape átque argentum. éccos tris nummós habes.

CYLINDRVS.

Hábeo.

EROTIVM.

Abi atque obsónium adfer. uíde tribus quod sít sa-
tis :

220

BCDF. om. **Z.** tute *Bothius olim* hecle **C** tisequar

CDa. tisequar **Db.** tisequar **De** 217. meream] *ultimam* litte-
ram e corr. **B.** merear **F** deorum **CDFZ.** deum **B**

diuicias **B** 218. culindrum **BCD.** cylindrum **FZ** quoquum
BCD. coquum **FZ** mihi cocum cilyndrum *hunc v. afferens*
Charisius p. 180 foras erotium cilinoruf **CD.** foras cum ampla
rasura **B**

Act. I. Scen. 4. EROCIVM MERETRIX. CILINIDORVS CO-
CVS **B** et, nisi quod EROTIVM et CILINDOR' **D.** om. **C.** Erotium
mulier. Cylindruf coquuf **F.** Erotium meretrix. Cylindrū coquuf **Z.**
Vnius tantum versus intervallum est in A 219. heccof tris
B ante rasuram. hec costris **CD** habes] *an habe potius?*
220. Abeo **CDa** absonium **Z** affer **FZ** uide tribus

Néque defiat néque supersit.

CYLINDRVS.

Quõiusmodi ei hominés erunt?

EROTIVM.

Égo, Menaechmus ét parasitus éius.

CYLINDRVS.

Iam isti sũnt decem:

Nám parasitus ócto munus hóminum facile fũngitur.

EROTIVM.

Élocuta sũm conuiuas: céterum curá.

CYLINDRVS.

Licet.

Cócta sunt: iube íre accubitus.

EROTIVM.

Rédi cito.

CYLINDRVS.

Iam ego híc ero. 225

R. tribus ulde *libri* 221. cuiusmodi *libri* ei homines **R.**
 homines **BaC.** homines **Da**, i homines **Db.** hi homines **Bb.** homines
Z. omnes **F.** isti homines *Fleckeisenus* 222. Ego **R.** Ego et
libri mendechmus **CD** de • cem c. ras. **B** 223. octo
 munus hominum *Muretus Var. lect. VIII, 11.* octo hominum munus
libri cum Nonio p. 497. OCTOHOMINUMNUN • *haud ambigue A.* ho-
 minum munus octo *Guyetus* 224. ceterum **Z** cura. Cy. licet
Camerarius. CURARILICET **A.** curaticet **BaCD.** cura licet **Bb.** cura
 tu et **FZ.** cura tu haec 'in priscis exemplaribus' esse *Pius dicit*
 225. CIL. praemittit **B,** Cy. **Z** Coacta **CD** iube ire
BbDbZ. iubire **BaCDa.** iubere **F** ER. om. **BF** s. sp.
 Cy. om. **B** ero. Menaechmus mef senio taciti **B**

ACTVS II.

MENAECHEMVS II. MESSENIUS.

MENAECHEMVS.

Volúptas nullast náuitis, Messénio,
 Maiór meo animo, quám quando ex altó procul
 Terrám conspiciunt.

MESSENIUS.

Máior, non dicám dolo,
 Si aduéniens terram uideas, quae fuerit tua.
 Set quaéso, quamobrem núnc Epidamnum uénimus? 230

Act. II. Scen. 1. MENAECHEMVS ADOLESCENS. MESSENIUS
 SENEX **B** et, nisi quod **E** pro **AE**, **D**. Quo accedit altera in **D**
 inscriptio Menechmus messenio tatici. Eandem (nisi quod tatici) **C**
 habet ut primum versum scenae. Menechinus adolescens. Messenio
 seruus **FZ**. Vnius tantum versus intervallum in **A** est 226.
 VOLUPTASNULLAEST **A**: item quattuor versus primos afferens Pla-
 cidus Lactantius in Papin. Stat. Theb. II, 194. Nullast uoluptas
BCD et, nisi quod est, **FZ** nautis **Z** 227. quando Pla-
 cidus, Lambinus. quon **Da**. quin **Db**. quon **C**. quon **B**. quon **De**
F. cum **Z** 228. conspiciunt **B**. prospiciunt Placidus **MES**.
 om. **BF** s. sp. maior est Placidus post dicam aliquid
 erasum **B** dolor **Ba** 229. Si Acidalius, Bentleyus in
 Hor. Serm. II, 6, 32. Quam si libri cum Placido. Quon Bothius
 uideas] conspiciat Placidus que **C** fuit dubitanter
 Acidalius 230. **MES**. praemittit **F** queso **BC**
 epidomnum **Ca**. in epidamnum **B**. epidannum **FZ**

An, quási mare, omnis círcuimus ínsulas?

MENAECHMVS.

Fratrém quacsitum géminum germanúm meum.

MESSENIQ.

Nam quíd modi futúrumst illum quaérere?

Hic ánuus sextust, póstquam ei rei operám damus.

Istrós, Hispanos, Mássiliensis, 'Ilurios, 235

Mare súperum iam omne Graéciamque exóticam

Orásque Italicas ómnis, qua adgreditúr mare,

Sumus círcumuecti. sí acum, credo, quaéres,

Acum ínuenisses, si áppareret, iám diu.

Hominem ínter uiuos quaéritamus mórtuom: 240

Nam ínuenissemus iám diu, si uiueret.

MENAECHMVS.

Ergo ístuc quaero cértum qui faciát mibi

231. An *B.C.D.* iam *FZ* círcuimus *Z.* círcumimus *re-*
liqui 232. MEN. om. *B* quésitum *C* 233. Mes. om. *B*
 iam *Z* est libri querere *C* 234. sextust *Pylades.* sextust
 est libri. sextust *Camerarius* ei rei *Cruterus.* ire hi *Ba.C.Da.*
 ire hi^{nc} *Bb.* huic rei *De mrg.* rei huic *FZ* 235. Istrós *Z.*
 Histros *B.C.D.* Hystros *F* hyspanos *FZ* massiliensís *C*
 Ilurios *prima syllaba breuè diuísse Plautus uidetur.* hilurios *f*
Ba.C.D. hilurios *Bb.* illyrios *F.* illyricos *Z.* Etiam *Trin. 853*
 HILURICA est in *A.* Illures *Scatiger* 236. superum iam omne
B. superum omne libri, nisi quod supremum *Ba,* supernum *F.*
 omne superum *Bothius olim.* superumque omne fuit, qui suaderet
 gretiampue *B.* greciamque *C* 237. quas *Z* aggreditur *F*
 238. post círcumuecti rasuram *B* sei *A.* si reliqui, sed i
 e corr. *B* quereres *BC* 239. sei *A* apareret *C*
 iam diu *Guilielmus.* tam diu (tamdiu *B*), cum proximis con-
 structa, libri 240. queritamus *BC* 241. ínuenisset id diu *F*
 sei *A* 242. MEN. om. *B* Ergo] *E* e corr. *B*
 istu. c c. ras. *Ba.* istunc *Bb* quero *C* certum *ABC*
 codd. *Pyladis.* om. *FZ* quid *C.* qui reliqui. quí. . . *A*

[Qui sésé dicat scire, cum esse emórtuom]:

Operám praeterea númquam sumam quaérere.

Verum áliter uiuos númquam desistam éxsequi: 245

Ego illúm scio quam cárus sit cordí meo.

MESSENIQ.

In scírpo nodum quaéris. quin nos híné domum

Redímus, nisi sī históriam scripturí sumus?

MENAECHMVS.

Dictúm facessas dóctum et discaueás malo.

Moléstus ne sis: nón tuo hoc fiét modo.

MESSENIQ.

Hem, 250

Illóc enim uerbo iám esse me seruóm scio:

Non pótuit paucis plúra plane próloqui.

Verúm tamen nequeo cóntineri quín loquar.

Audín, Menaechme? quom inspicio marsúppium,

243. *profectus esse ab interprete videtur*

QUISESSEDEICAT

A EMORTUUM A, CDF. mortuum BZ

244. Opera FZ

praeterea C SUMMAM A. sumam B. finam F querere C

245. aliter]inter FZ UIUOS A cum reliquis: uiuum Douss

fil. numquam]an numquam eum? EXSEQUI A, BCD, sed

[e corr. B. exequi FZ CARUSSITCORDI A. cordi sit carus re-

liqui 247. MESSR. add. Dd Inscir pono dū D scyrpo Z

querit BC 248 nisi^{si} D 249. MEN. om. BZ

facessas doctum et discaueas *Camerarius*: quo tamen poetae manus

restituta esse credi nequit. facessas et discaueas *Saracenus*. fac-

cessas datum edil caueas B et, nisi quod facessas, D. faccessas da-

tum edilcaueas C. facessas datum et discaueas FZ 250. Melestas C

nescies F MEN. Z. om. F em (sic in fine versus) BCD

cum A. hem FZ 251. iam R. om. libri. tuum *Fleckeisenus*

seruon F. seruom reliqui 252. proliqui CDa 253. Veruntamen

CFZ nequeo contineri *Fleckeisenus*. nequeo continere libri, nisi

quod neq' ocontinere CDa quiⁿ C loquor Ca

254—259 hoc se ordine in B excipiunt bifariam diuisa pagina:

Viaticati hercle ádmodum aestiué sumus.

255

Ne tu hércle, opinor, nísi domum reuórteris,

Vbi níl habebis, géminum dum quaerís, gemes.

Nam itást haec hominum nátio : in Epidámniis

Voluptárii atque pótatores máxumi:

Tum súcophantae et pálpatores plúrumi

260

In úrbe hac habitant: túm meretrices múlieres

Nusquám perhibentur blándiores géntium.

Proptérea huic urbi nómen Epidamno índitumst,

Quia némo ferme síne damno huc deuórtitur.

Adi Viaticati

Ne tu Vbi nihil

Nam ita Voluptarii

de quo *Parerg. I, p. 488 sq. dixi* 254. Audin **CDFZ**. Adi..

c. ras. **Ba**. Adi.. **Bb**. Audi *Camerarius* menechme **C**

quom **F**. quum **BC**. quum **DZ** marsupium **B** (*sed upp e corr.*),

C. marsupium reliqui 255 Viaticati **F** ercle **D**

aestiuae **BC**. estiué **Z** 256. NE (*non nae*) etiam **A** opi-

nior **C** reuoteris **B**. reuerteris **CZ**. REUORTERI. **A** 257. gem-

ninû **Z** quaeris **Z**. queris **BCDF**. QUARRIS *haud ambigue* **A**

258. Sic **R**. GEMES || HOMINUMNATIO...EPI-

DAMNIEIS || VOL — **A**. gemes natio epidamnia || Nam ita est hec ho-

minû || Voluptarii **B** et, nisi quod a voluptarii novum versum non

ordiuntur, **CD**. gemes || Natio epidannia. nam ita est hec hominum ||

Voluptarii **FZ**. gemes. || Nam ita est haec hominum natio hic Epi-

damnia. || Voluptarii *Camerarius*: quod fraudi fuit *Fleckeiseno Philol. II, p. 81*. Vbi *Bothius*: Nam ita istaec hom. nat. est Epid.

259. MAXUMI **A**. maxumi **Z**. maximi reliqui 260. sicoph. **D**.

sycoph. reliqui et]atque **F** PLURUMI **A**. plurimi **FZ**.

pluri **BCD** 261. u. rbe c. ras. **C** hac sup. scr. **C**

262. Nunquam prehibentur **Z** 263. URBRI **A** epidanno **FZ**

índitumst **F**. INDITŪEST (*sic*) **A**. inditust **BCD**. inditum est **Z**

264. fermo **C** SINEDAMNOHUC **A**, *Bothius*. huc sine damno

BDF et, nisi, quod danno, **Z**. huic sine sine damno **C** deuor-

titur **C**. diuortitur reliqui

MENAECMVVS.

Ego istúc cauebo. cédo dum huc mihi marsúppium. 265

MESSENIIO.

Quid eó uis?

MENAECMVVS.

Iam aps te métuo de uerbís tuis.

MESSENIIO.

Quid métuis?

MENAECMVVS.

Ne mihi dámnum in Epidamnó duis.

Magnús tu amator múlíerum es, Messénio,

Ego aútem homo iracúndus, animi pérditi:

Id utrúmque, argentum quándo habebo, cáuero, 270

Tu né delinquas néue ego irascár tibi.

MESSENIIO.

Cape átque serua: mé lubente féceris.

265. Hinc usque ad scenae finem personarum notas addit **Db**
cedo] **Mrs.** cedo **B** H. CMIHI **A.** mihi huc reliqui, sed cum
rasura post huc **B** marsupium **BC.** marsupium reliqui cum
A 266. Personarum notas usque ad finem scenae om. **B**
iam metuis casu absunt ab ed. **Camer.** apste **BC.** apf
te reliqui 267. dannum **Z** epidanno **FZ** dui **Be-**
roaldus. diel vel diif **Ba.** diif vel duf (et sic quidem: epidam no-
diif) **CD.** diaf **FZ.** dia^o **Bb.** duaf codd. **Pii** 268. Magnus
tu amator **Bothius.** Tu magnus amator libri, nisi quod ^magnus **D.**
Tu amator magnus **Fleckeisenus** amctor **C** mes. senio
c. ras. **B** 269. iracundis **BCD** perciti **Lipsius Ant. lect.**
II, 13 270. habeo **Pylades.** habeo libri 271. Tu ne **R.**
Ne tu libri post delinquas rasuram **C** neu ego vel neugo
BCD 272. iubente **BCD** feceris cylinditis menechmus
messenio **C** et, nisi quod cylindrus, **D**

CYLINDRVS. MENAECHMVS II. MESSENIO.

CYLINDRVS.

Bene ópsonauí atque éx mea senténtia:

Bonum ánteponam prándium pransóribus.

Set eccúm Menaechmum uideo. uae tergó meo:

275

Prius iám conuiuae obámbulant ante óstium,

Quam ego ópsonatu rédeo. adibo atque ádloquar.

Menaéchme, salue.

Act. II. Scen. 2. CYLINDRVS. MENAECHMVS. MESSENIO
BFZ (nisi quod, ut supra dixi, Menechmum constanter *FZ*).
om. CD. Vnius tantum versus intervallum in A est *Personarum*
notas in hac scena addidit DB, et pro MEN. quidem ple-
rumque So. 273. Cene *Z. Cil. Bene B. Messenio Bene DB*

opsonauí pro obf. B *sententia Bonum construendo iunxit*
Gruterus 274. pransoribus]adibo atque adloquar *hic inserunt*
EFZ (unde primus pepulit Pylades), non *B*, si diligentissimo
testi fides, cuius labore confecta collatione utor. Eoque id magis
mirum, quod in C quoque pransoribus vocem haec excipiunt: natu
redeo adibo atq' alloquar 275. menaech•mum *c. ras. B*

uideo. uae tergo Gruterus. uideon•etergo c. ras. B, uideon a•tgo
c. ras. D: quae vestigia ad uideon•etergo spectare apparet. uideon
etergo C. uideon a tergo FZ. uideon' au tergo Acidalius
 276. obambulant *B: nisi inambulant malueris. ambulant libri*
ante ostium di te amabunt om. EFZ. Primus supplevit e

codd. Pylades, sed sine adibo atque adloquar, quae in Aldina de-
mum (vel in Iuntina potius, nisi fallor) accesserunt *hostium*

D 277. opsonatu *BD. obsonatus Pylades. opso C, omittens is*
hoc loco natu adloquar *adloquar B. alloquar C supra.*

ad eloquar *D. colloquar Ald.*

278. Hunc cum proximo sic

scriptos B exhibet:

Menaechme salue. *Mss. di te amabunt quisquis ego sim.*

Ci. Non hercle uero. ubi conuiuae ceteri.

MENAECIMVS.

Dí te amabunt, quisquis es.

* * * * * quis égo siem?

MESSENIQ.

Non hércle uero.

CYLINDRVS.

Vbi sũnt conuiuae céteri?

280

MENAECIMVS.

Quos tú conuiuas quaéris?

CYLINDRVS.

Parasitũm tuum.

MENAECIMVS.

Meũm parasitum? cértó hic insanũst homo.

MESSENIQ.

Dixĩn tibi esse hic sũcophantas plũrumos?

Vbi pro MRS. in DD est So., pro quisquis in FZ MEN. scis quis, pro sim in C sum, in Z sum. Vnde profectus Camerarius: MRS. di te ament, scis quis ego sum?, proximi autem initio Noui pro Non Acidalius. Quo ascilo Bothius alio tempore MEN. di te amabunt: scin quis sum, alio M. di te amabunt. quis ego sum, alio M. di te amabunt, quisquis sum. Verum inter illos duos versus, quorum nunc principia tantum servata sunt, novum A interpositum habet, cuius nihil nisi quinto loco Q littera apparuit. Vnde talem fere fuisse sermonum rationem confidenter coniicias:

Cy. Menaéchme, salue. MEN. dí te amabunt, quis[quis es.

Tun' hũnc scis qui sit, qui sciat] quis égo siem?

MRS. Non hércle uero. Cy. ubi [sũnt] conuiuae céteri?

Similem viam Fleckeisenus ingressus hoc exemplum proponit:

Cy. Menaéchme, salue. MEN. dí te amabunt, quisquis [es.

Set nĩmĩs demiror quĩ tu noris quis] ego sum.

Cy. Noui hércle uero: sèt ubi conuiuae tui?

280. ercle **CaD** 281. ẽnuas **D** querĩs **BC** 282. post
parasitum *persõnae nota erasa in B* certo **R**. certe libri
insanũ est **FZ** 283. Dixĩn vitium *Aldinae* sicoph. **CD**.

MENAECHEMVS.

Quem tú parasitum quaéris, adulescéns, meum?

CYLINDRVS.

Peniculum.

MENAECHEMVS.

* * * ubi meus?

285

MESSENI O.

Peniculum tuum eccum in uídulo saluóm fero.

CYLINDRVS.

Menaécheme, numero huc áduenis ad prándium:

Nunc ópsonatu rédeo.

MENAECHEMVS.

Respondé mihi,

sycoph. **BFZ** plurimos libri 284. que **D** parasitum]
para **CD** queris **BCD** adules **D**. adules⁹ **C**. adolescens
FZ Cy. meum **FZ** cum proximo Peniculum constructum

285. Sequitur vulgo unus versus, qui hic est in **BCD**:

CIL. Peniculum eccum in uídulo saluom fero:

ubi CIL. om. **CDFZ**, MES. ante eccum inserunt **FZ** eidemque
saluum exhibent. Pro quo versu duos **A** habet, quorum prior his
litteris **UBI** **SM** terminatur. Vnde consentaneum est sic fere
scripsisse Plautum:

Cy. Peniculum. [MEN. quis is Peniculust aut] ubi is ést meus?

MES. Peniculum túum eccum in uídulo saluóm fero.

287. Cy. om. **B** Mena hec menum ero **CD**. Menaechmum
. ero (sic cum spatio) **B**. menehme num uero in 'reverendae
vetustatis exemplaribus' esse Pius testatur 288. MEN. prae-

mittunt **FZ** opsonatu redeo **B**. ipso nature deo reliqui, nisi
quod nature **DF**. obsonator adeo (proximis iuncta) Alciatus Pa-
rerg. iur. X, 14 MEN. Camerarius. om. libri responde

mih **BC**. ¹responde **D**. mih responde **FZ**

Adulésens: quibus hic prétiis porci uaéneunt
Sacrés sinceri?

CYLINDRVS.

Númmis.

MENAECMVVS.

Nummum a me áccipe: 290

Iube té piari dé mea pecúnia.

Nam equidem édepol insanum ésse te certó scio,
Qui míhi molestus hómini ignoto, quisquis es.

CYLINDRVS.

Culindrus ego sum: nómen non ností meum?

289—291. *Horum apud Festum v. sacrem p. 218 haec laci-
niae superstites sunt:*

. lescens qui
. ueneunt sa
. nummum
. plari de mea

*A Varrone Rust. II, 4, 16 memoriter hinc affertur quanti hic porci
sunt sacres, item II, 1, 20 quanti sunt porci sacres* 289. Adol. **FZ**

pretiis porci **F**. preciis porci **Z**. pretii porci **B**. precii porti **C**.

pretii porti **D** ueneunt *Saracenus*. ueniunt libri 290. Sa-
cres sinceri? Cy. nummis. MEN. nummum a **R** duce **A**, in quo haec
s NUMMUMAMEACCIPE plane apparuerunt in fine versus. Sacris ince-

rinummis a cum rasura **B**. Sacris incerinumis a **C**. Sacris inceri
nummis a **D**. Sacris sinceris. nummum a **F**. Sacre sinceri nummum a
Z: ubi Sacri *Scutarius*, Sacres *Saracenus*, *Pius*. Sacri sinceri, nummos
eos a *Camerarius*. Sacres sinceri? Cy. nummo. MEN. eum a *Lipsius Ant.*
lect. II, 13. Sacr. sinc.? Cy. nummo uno. MEN. en a *Pylade duce*
Acidalius. Sacr. sinc.? Cy. numo. MEN. numum a *Bothius*. Nihil
profecit *Brixius Qu. p. 35* 291. peccunia **C**, addens quis esci

e v. 293

292. equidem edepol **R**. equidem libri. ego quidem

Pylades

293. molestus vulgo

quisquis es]quis **C** ef

FZ. esci **CDa**. esci ^{tu}**Db**. ef. c. ras. **B**. Adhaeserat personae
nota 294. Culindrus ut v. 217. Cilindrus **BCD**. Cylindrus **FZ**

nomen non nosti *Bothius*. non nosti nomen libri

MENAECHEMVS.

Seu tú Culindru's seu Caliendrus, pérrieris.

295

Ego té non noui néque nouisse adeó uolo.

CYLINDRVS.

Hem, tíbi Menaechmo nómen tamen est, quód sciam.

MENAECHEMVS.

Pro sáno loqueris, quóm me appellas nómine.

Set úbi nouisti tú me?

CYLINDRVS.

Vbi ego te nóuerim,

Qui amícam eram meam hábeas hanc Erótium?

300

MENAECHEMVS.

Neque hércle ego habeo néque te, qui homo sís, scio.

CYLINDRVS.

Non scís quis ego sim, tíbimet qui saepíssume

Cyathisso aput nos, quándo potas?

295. MESS. **Db** Culindrus Nic. Heinsius, Salmasius: libri ut antea. ante seu rasuram **B** (et vocis opinor) Calien-
drus Scaliger. coriendrus libri. coliendrus Lambinus. Cicilendrus
Dousa. Culiendrus Guyetus. Coriandrus Bothius 296. te om. **Da**

297. Hem (scriptum olim Em) **R**. Est libri menahecmo
BCDa. menahecm' **Db**. menahec^hm' **De**. menechini **F**. menēhini
Z tamen est **R**. tantum libri. tamen Pistoris. tandem Bothius

298. MEN. om. **B** sane vitium Camerariae, corr. a Lip-
sio l. s. s. cum me Camerarius. quum me **BC**. quin me **D**.
qui me **F**. qui me meo **Z** apellat **D**. appelles Camerarius

299. tu Pylades. om. libri me. Cy. ubi **FZ**. me ubi **CD**.
me CIL. ubi (sic cum spatiis) **B** 300. Qui amícam eram meam
habeas **R**. Qui amícam habeas eram meam libri. Amícam qui habeas
heram meam Pareus. Licebat etiam Qui habeas amícam e. m.

301. Neque te hercle **Da** HERCLE EGO **A**. hercle reliqui. hercule
Bothius QUI HOMOSTIS **A**. quis homo síc reliqui, nisi quod solet **Z**.

quis sis homo Camerarius 302. Cy. om. **B** síc **BaCDe**
tíbimet qui **R**. qui tibi libri sepiissime **B**. sepiissime vel

sepiissime reliqui 303. Ciatisso **BCD** totas **BaCDe**

MESSENIUS.

Hei mihi,

Quom nihil est, qui illic homini diminuam caput.

MENAECHMVS.

Tun cyathissare mihi soles, qui ante hunc diem

305

Epidamnnum numquam uidi neque ueni?

CYLINDRVS.

Negas?

MENAECHMVS.

Nego hercle uero.

CYLINDRVS.

Non tu in illisce aedibus

Habitas?

MENAECHMVS.

Qui di illos, qui illic habitant, perduint.

CYLINDRVS.

Insanit hic quidem, qui ipse male dicit sibi.

Audin, Menaechme?

MES.] MEN. **F** ei **BCD** 304. Quom **B**. Cum *reliqui*
 qui illic homini **R**, ut v. 827. 842. Bacch. 799. qui illi homini *libri*.
 quicum illi homini *Pylades*. illi qui homini *Camerarius*. qui homini
 illi *Bothius* diminuam **BZ**. dimiduam **Da**. diminuam *reliqui*
 305. MEN. om. **BF** Tunc **Ba**. Tunc **CD** cyathissare **B**.
 cratissa re **CD** 306. Epidannum **FZ** Cy.] ME. **B**. MES. **Db**
 307. Cy.] MES. **Db** in om. **FZ** 308. qui di illos qui illic
R: *quanquam etiam* qui di homines qui illic *potueram*. di illos ho-
 mines que illic *libri*, nisi quod di **FZ**, qui **BbDbFZ**. di illos, qui
 illi habitant, homines *Bothius* perduint **Bb**, *Pius*. perdunt **BaC**
Da. perdiunt **DeFZ** 309. Cy.] MES. **Db** quidem *Bothius*.
 eundem *libri*. Vide *Prot. Trin. p. LXXVIII* ipse **FZ**. id se **BCD**
 310. Aut in **BaCDe** menaechme **BaDa**. mena hec me **C**.

MENAECHEMVS.

Quid uis?

CYLINDRVS.

Si me cónsulas, 310

Nummum illum quem mihi dúdum pollicitú's dare,

Iubeás, si sapias, pórculum adferri tibi.

Nam tú quidem hercle cérto non sanú's satis,

Menaéchme, qui nunc ípsus male dicás tibi.

MENAECHEMVS.

Heu, 315

Hercle hóminem ineptum múltum et odiosúm mihi.

CYLINDRVS.

Solét iocari saépe mecum illóc modo.

Quam uís ridiculus ést, ubi uxor nóu adest.

menaecme **Bb**. menechme **De** 311. *Eadem, qua supra v. 254 sqq., collocandorum versuum ratione B usus hunc ordinem ostendit:*

Nummum Nam tu

Menaechme Iubeaf

Tu hercle Solet

Quamuis Qui ais

Versum 312 postpositum versui 314 etiam CDFZ exhibent: suo loco reddidit Camerarius

311. Nummo illo Dousa quem
mihi] an mihi quem potius? pollicitus **C** 312. post sapias
rasuram **B** proculum **Z** adferi **D**. afferri **FZ** 313. hecle

C sanu's Bentleyus in *Phorm. I, 3, 12*. sanus vulgo 314. nuc **B**

315. MEN. **R**. MES. **FZ**. om. **B** Heu || Hercle hominem
ineptum multum et odiosum mihi **R**. Tu hercle hominem multum et
odiosum mihi **BCD**: sed Eu pro Tu **Bb**, quod miror *Fleckeise-*
num Philologi II, p. 85 tutari. Tu hercle homo es multum odiosus
mihi **FZ**. Tu h. insanus homo es multum et od. m. *Pylades*. Heu
hercle hominem molestum et odiosum mihi post *Camerarium Loma-*
nus p. 50 317. Cy. om. **B** locari **BCDa** sepe **B**

illoc **B**. illo reliqui318. ridiculos **C**

Quid ais tu?

MENAECIMVS.

Quid uis, néquam?

CYLINDRVS.

Satin hoc, quód uides,

Tribus ópsonatumst án etiam opsono ámplius, 320

Tibi ét parasito et múlieri?

MENAECIMVS.

Quas múlieres,

Quos tú parasitos lóquere?

MESSENIÓ.

Quod te urgét scelus,

Qui huic síis molestus?

CYLINDRVS.

Quíd tibi nam mecúmst rei?

Ego té non noui: cum hóc, quem noui, fábulator.

MENAECIMVS.

Non édepol tu homo sánus es, certó scio. 325

319. Quid ais tu? MEN. quid uis **R**, *Bothius nuper*. Quid ais tu quid uis **D**. Qui ais tu quid uis **C**. Qui ais tu quid uis **B**. MEN. Quid ais tu? CY. quid uis **F**. MEN. Quis ais tu. CY. quid uis **Z**. MEN. Quid ais tu? quid uis *Bothius olim* nequam **R**. inquam *libri* satis **Ca**, satum **Cb** 320. Tribus opsonatumst an etiam opsono **R**. Tribus uobis obsonatus tan obsono **CD**. Tribus nobis obsonatus an opsono **B**. Tribus uobis obsonatus an obsono **FZ** 321. parasito **C** mulieri **Z** MEN. **BF**. MRS. **Z** quas *Pylades*. quas tu *libri* muliere **C** 322. paratitos **BCD** MRS. **BF**. CY. **Z** urguet **B** 323. scis **Z** CY. **BF**. MEN. **Z** nam **R**. om. *libri* 324. CY. praemittunt **DbZ** MRS. cum **Db** 325. MEN. **Z**. MRS. **F**. ME. et Cl. **Db**. om. **B**

CYLINDRVS.

Iam ego haéc madebunt fáxo: nil morábitur.
 Proin tú ne hinc abeas lóngius quæ ab aédibus.
 Numquid uis?

MENAECHEMVS.

Vt eas máxumam in malám crucem.

CYLINDRVS.

Te ire hércle meliust íntro iam atque accúmbere,
 Dum ego haéc appono Vólcani ad uioléntiam. 330
 Ibo íntro et dicam te híc adstare Erótio,
 Vt te hinc abducat pótius, quam híc adstés foris.

MENAECHEMVS.

Iamne ábiit? ábiit. édepol haut mendácia
 Tua uérba experior ésse.

MESSENIQ.

Obseruató modo:

-
326. Cy. om. **B**. MRS. **Db** ego Acidalius. ergo libri
 hec **BC** madebunt **Db** faxo **Z** faxo: nihil morabitur]
huc spectare videtur quod in B apparet in ima pagina scriptum
sine ulla nota: faxo me morat 327. ne hinc abeas longius
 quo **R**. ne quo habeas longius libri, nisi quod abeas **F**, longius **BC**.
De ne quo abeas longius hinc cave cogites 328. maxumam in
FZ. maximam **BaCD**, Bentleyus in Phorm. V, 8, 37: de quo
 dubito. ⁱⁿ maximam **Bb** 329. MRS. **Db** Te ire hercle me-
 liust intro iam **R**. Ire hercle meliust te interim **BCD** et, nisi quod
 melius, **F**. Ire h. melius est te intro **Z**, Dissaldeus accubere **C**
 330. ergo **BC** Volcani ad Bothius. ad uolcani libri, nisi
 quod uolcam visus est **C** habere 331. astare **D**. astare **FZ**
 332. astes **F** 333. MRS. **B** abiit? abiit Gruterus. ha-
 bit **BaC**. abit **D**. abiit **BbFZ**. Nisi ille hinc abiit? males
 aut **BaCD** mendatia **BCD** 334. x. sua **B** mrg.
 experior esse. MRS. obseruato Lipsius Ant. lect. II, 13. exteriores
 • obseruato **BCD**. MRS. exterior sit obseruato **FZ**, nisi quod abs. **Z**

Nam istic meretricem orédo habitare mûlierem, 335

Vt quídem ille insanus díxit, qui abiit hinc modo.

MENAECHMVS.

Set míror, qui ille nóuerit nomén meum.

MESSENI O.

Minume hércle mirumst: mórem hunc meretricés habent:

Ad pórtum mittunt séruolos, ancíllulas:

Si quae peregrina náuis in portum áduenit, 340

Rogitánt quoiatis síť, quid ei nomén siet:

Postílla extemplo se ádplicant, adglútinant:

Si péllexerunt, pérditum amittúnt domum.

Nunc ín istoc portu stát nauis praedatória,

Aps quá cauendum nóbis sane cénseo. 345

MENAECHMVS.

Monés quídem hércle récte.

MESSENI O.

Tum demúm sciam

335. istic **C** 336. insanus ille **DFZ** abiit hinc **R**. hinc
abiit libri, nisi quod abiit **C** 337. nomen] hominem **Da** 338. Mi-
nime libri mirumst **R**. mirum libri 339. Ad] **A C Da** ser-
uolos **B**. seruulos **CD**. seruulos **FZ** , 140. Si quae **R**, Kamp-
mannus de *IN praep.* 24. Sed qua **Ba**. Si qua **BbFZ**. Sed quia **CD**
341. Rogitant **CDFZ**, Priscianus *XVII*, p. 1047 (t. II, p. 19).
Rogant **B** quoiatis *Prise.* culatus **C**. cuiatis *reliqui* quid **B**
siet **B**. sciet **C**. seiat **B**. fiat **FZ** 342. Postilla *Gulielmus*.
Post illae **B**. Post ille *reliqui* adplicant **D**. applicat **Ba**. ap-
plicant **Bb** cum *reliquis* adglutinant **DeZ**. acglutinant **C Da**.
acglutinat **Ba**. ac glutinant **BbDb**. agglutinant **F** 343. ad-
mittunt **FZ** domum. MEN. sane censeo *in fine versus D*. do-
mum. || MEN. sane censeo **FZ** 344. Mrs. praemittunt **FZ**
predatoria **BC** 345. Apf pro Abf **BC** sane censeo *h. l.*
om. **DFZ** 346. recte *sup.* *scr.* **Bb** cum **C**

Recté monuisse, si tu recte cáueris.

MENAECHMVS.

Tace dúm parumper: nám concrepuit óstium.

Videámus, qui hinc egréditur

MESSENIO.

Hoc pouam interim.

Adséruatote haec súltis, naualés pedes.

350

EROTIVM. MENAECHMVS II. MESSENIO.

EROTIVM.

Sine foris sic: abi.

Nolo ópperiri: intús para, curá, uide:

Quod opúst, fiat. sterníte lectos,

Incéndite odores: múndities,

347. Rete **B** 348. tum **Ba**, corr. m. ant. hostium
FZ 349. egreditur **BbDeFZ**. creditur **BaCDa** MES.
Pylades. om. libri s. sp. 350. Adseruatote **C**. Adfereuatote **B**.
 Abseruatote **DFZ** sultis *Pylades. si uoltis libri* nauales
 pedes] *huc spectare videtur Nonius p. 461: 'Plautus remos nauium*
pedes dixit' pedes] *pedes. erotiũ maenehmuf messenio C. pedes*
eoritium menechm' messenio D

Act. II. Scen. 3. EROCIVM MVLIER. MENECHMVS ADO-
LESCENS. MESSENIO SENEX B. om. CDa. erotivm menech-
mvs messenio Db. Erotium. Cylindrus. Menechinus. Messenio FZ.
Delevi CYLINDRI personam Canticum hoc Hermannus Elem.
doctr. metr. p. 394 sq. ita tractavit, ut vix invenerim in quo dis-
cedendum esse videretur. Tale autem in B est:

Ero. Sine foref sic ^a ubi nolo operiri.

Intus para ^{ui} curavi dequod opust fiat.

Sternite lectos incendite odores.

Inlécebra animost ea amántum.

355

Amánti amoenitás malost, nobís lucrost.

Set ubi illest, quem coquos ánte aedis ait ésse? atque ec-
cum uideo:

Quí mihist úsui et plúrumum pródest.

Item huíc ultro fit, út meret potíssumus nostrae ut síť domi.

Nunc éum adibo: adloqnar últro.

360

Animúle mi, mihi mirá-uidetur

Te hic stáre foris, fores quói pateant,

Mundicia inlecebra animo st amantium.

5 Amantia moenitas malo si nobis lucro st.

Sed ubi ille est quem coquus ante aedis^{ed} ait •• atque eccum uideo

Qui mihi est usui et plurimum prodest.

Item hinc utro fit ut meret potissimum nostrae domi ut sit.

Nunc eum adibo adloquar ultri.

10 Animule mei mihi mira uidentur

Te hic stare foris fores quói pateant

Magis quam domus tua domus quam haec tua sit.

Omne parat••••• ut ius fisti atque ut uoluisti. neque tibi

•••••am ora intus.

15 Pradium ut iuss. stibic curatusť. ubi libet ire licet accubitus.

Vbi scripturae discrepantia haec est: 1. f. oref c. ras. **C.** foris **R**

abi **CDF.** abii **Z**

opperiri *Saracenus*

2. para

cura uide quod **CDF** et, nisi quod inde, **Z** opust. **CYL.** fiat.

Eao. sternite **F.** opus est. **CYL.** fiat. Eao. sternite **Z.** opus est ut fiat,

sternite *Camerarius* 4. munditia **D.** mundities *Herm.* ince-

lebra **CD.** illecebra **FZ** animo est **FZ** amantum **CDFZ.**

ea amantum *Herm.* 5. Amanti amoenitas **CFZ** malo (i]

malofr **C.** malo s (h. e. ut uidetur sed) **D.** malo est *Camerarius*

lucro est **FZ**

6. est ille **DFZ**

edisse ait se atque

CD. edis ait esse atque **FZ,** nisi quod edes **F.** aedis esse ait atque

Pylades 7. prodest **C.** prodest **D.** prodest **FZ** 8. huic **FZ.**

hic *Nonius p. 468*

ultro **CDFZ**

potissimus **CDFZ,**

Nonius

9. cum **F**

alloquar **FZ**

ultro **BbDbFZ**

10. Anime **Z**

mi **BbZ**

mihi mira uidentur] cur uideo

Z: corr. *Scutarius*

11. foref]fore **Da**

cui **FZ**

Magis, quám domus tua, domus quom haéc tua sit.

Omné paratumst,

Vt iússisti atque ut uóluisti:

365

Neque tíbi iamst ulla mora íntus.

Prandium, út iussisti, hic cúratumst:

Vbi lúbet, licet ire accúbitum.

MENAECHMVS.

Quicum haec mulier lóquitur?

EROTIVM.

Equidem técum.

MENAECHMVS.

Quid mecúm tibi

Fúit umquam aut nunc ést negoti?

EROTIVM.

Quia pol te unum ex ómnibus 370

12. domust tua **C**. domus itua **D**. domus sit tua **Bb**. domus tua **FZ** quam] cum **FZ** 13. 14 om. **FZ** Omē **D** paratuſt... ut ius ſiſti **Bb**. paraſituſ tutiuſ ſiſti **D** et, niſi quod tutuiſ, **C**. paratum eſt ut iuſſiſti *Camerariuſ* tibiſt ¶ ..ullam ora **Bb**. tibi ſullā oraſ **CD**. tibi eſt ulla mora *Camerariuſ*. iam addidit *Hermannuſ* 15. Prandium **CDFZ** ut iuſſi ſi ſtichic curatuſt ubi **Bb**. ut iuſ ſt ſtichic curatuſ tibi **C**. ut iuſſiſt ſtichic curat' tibi **D**. ut iuſſiſti hic curatuſt ubi **F** et, niſi quod curatum eſt, **Z** lubet **CDbFZ**. iubet **Da** 357 duobuſ dimetriſ *Hermannuſ* diſpeſcuit 359. huic ſit ultro uti nescio an praestet. Niſi potiuſ e proximo v. ultro irrepiſt, *Plauti* autem fuit huic ſit uti meret: potiſſimuſt noſtrae domi *Hermannuſ* ut ſit domi **R** Alia horum deſcriptio *Fleckeſeno* placuit:

'Itidem huic ultro ſit ut meret, ut nóſtrae domi potiſſimuſ ſit.

Núnc eum adibo [atque] ádloquar ultro.

368. lúbet, licet ire **R**. *Acatalectum Fleckeſenuſ* finxit:

Vbi lúbet [intro] ilicet ádcubituſ.

369. **MR. Db** loquitur mulier **F** **ERO. Db. MRS. R**

MR. Db 370. negoti **BCD**. negotii **FZ** **E. Db**

Vénus me uoluit magnificare: néque id haut immeritó tuo.
Nam écastor solús benefactis tuis me florentém facis.

MENAECHMVS.

Cérto haec mulier aut insana aut ébriast, Messénio,
Quaé hominem ignotúm conpellet mé tam familiáriter.

MESSENI O.

Dixin' ego istaec híc solere fieri? folia núnc cadunt, 375
Praëut, si triduom hóc híc erimus, tum árbores in té cadent.
Nam íta sunt híc meretrices omnes élecebrae argentáriae.
Sét sine me dum hanc cómpellare. heus múlter, tibi dicó.

EROTIVM.

Quid est?

MESSENI O.

'Vbi tute hunc hominém nouisti?

EROTIVM.

'Ibidem, ubi híc me iám diu,

'In Epidamno.

MESSENI O.

'In Epidamno? qui húc in hanc urbém pedem, 380

polt te **CD** 371. Fenuf **CD** uoluit me **Z** magni-
facere **Z**. gratificare **F** neque id haud *libri*. neque id *Pylades*.
atque id haud *Camerarius* 372. facit **FZ**. faciat **CD**. fatiat **B**
373. MEN.] Sof. **Db**. Men. **De** ebria est *libri* 374. Que
C conpellet, non comp., **B** 375. MRS. **De** istaec
heic **B**. ista ethic **C**. istec híc **Z** folia **FZ**. ^{ol}fortia **B**. fortia
CD 376. Pre ut **BCD**. Nunc **FZ** triduum *libri*
tum nescio an delendum sit 377. elecebrae argentariae hinc
excerptum a Festo Paulli p. 76 M. illecebre arg. **FZ** 378. me
dum] modo **Z** dico quid **BaCD**. dico quid **Bb** 379. MRS.
òm. **B** tute *Bothius*. tu *libri* nunc **F** ERO. **De**
ante híc aliquid *erasum* **B** 380. epidanno *bis* **F** (non **Z**)
MRS. **De** 'In Epidamno? M. in Épidamno autem? *Fleck-*

Nisi hodie, numquam intro tetulit?

EROTIVM.

Héia, deliciás facis,

Mí Menaechme. quín amabo is intro? hic tibi erit réctius.

MENAECHMVS.

Haéc quidem edepol récte appellat mēo me mulier nómine.
Núnis miror, quid hoc ést negoti.

MESSENI O.

'Oboluit marsúppium

Huic istuc, quod habés.

MENAECHMVS.

Atque edepol tú me monuistí probe. 385

'Accipe dum hoc: iam scíbo, utrum haec me máge amet
an marsúppium.

EROTIVM.

Ēamus intro, ut prándeamus.

MENAECHMVS.

Béne uocas: tam grátiaſt.

EROTIVM.

Cúr igitur me tibi iussisti cóquere dudum prándium?

eisenus qui hic **Z** 381. ūquam intra **F** te tulit **BaZ**.
detulit **Bb** hia **CDF**. eia **BZ**, sed i e corr. post ras. **B**
delitias **BZ** 382. ERO. praemittit **De** 383. MEN. **De**
Hec **B**. Nec **Z** apellat **C** 384. MES. praemittit **B**
minor **CD** est negoti **R**. sit negotii libri, nisi quod negocii
FZ. negoti est *Bothius* MES. om. **B** oboluit **BbFZ**.
obuoluit **BaCD** marsuppiū pro marsupium **C** 385. istud
F. ME. istuc **B** quod sup. scr. **D**. quid **Z** MEN. om. **B**.
MES. **Z** 386. cibo **CD** me om. **Da** marsuppiū pro
marsupium **C** 387. tam **BCD**, *Gulielmus*. tamen **FZ**. iam
Camerarius. Vide ad Stich. 478 gratia est **FZ** 388. me
tibi **B**. me tibi me **CD**. tibi me **FZ** quoquere **Z**

MENAECHMVS.

Égon te iussi cóquere?

EROTIVM.

Certo tibi tu et parasitó tuo.

MENAECHMVS.

Quoi malum parasitó? certo haec múlter non sanást satis. 390

EROTIVM.

Péniculo.

MENAECHMVS.

Quis istést Peniculus? qui éxtergentur báxeac?

EROTIVM.

Scilicet qui dúdum tecum uénit, quom pallám mihi

Détulisti, quám ab uxore túa surrupuisti.

MENAECHMVS.

Quid est?

Tíbi pallam dedi, quam uxori méae surrupui? sánaue's?

Cérto haec canterino ritu múlter astans sómniat. 395

389. Egon *Bothius*. Egone *libri* tibi tu *R.* tibi *libri*. tibi-
que *Fleckeisenus* 390. M^r. Sos. *Db* Cui *libri* malum
BbF. malo *BaCDZ* certe *Z* sanast *BCDb.* anast
Da. sana est *FZ* 391. hic est *F.* iste est *reliqui* peniculus *Z*
extengentur *D* báxeae *Scutarius*. bexae *B m. ant.: unde*
buxae *Camerarius*. bexae *CD.* bexae *Z* 392. quom *FZ.* quom
CD. cum *B* palam *Da* 393. 394. ab uxore dedi
quam om. *EFZ* (non *D*) meae surrupuisti ananest *CDE.* tue
subripuisse aiebat *FZ* 395. MEN. praemittunt *FZ* Certo *F.*
Certe *libri* hec *B* canterino ritu mulier *R.* mulier can-
therin ori tu *BCD.* mulier cantherum oritu *F.* mulier cantharidum
ritu *Z.* mulier cantharino ritu *Scutarius*. canterino e *codd. ant. af-*
fert Pylades: eodemque spectare in laceris Festi p. 273 M. verbis
superstites terin litteras Vrsinus vidit. Quamquam licet etiam sic
transponere: haec mulier canterino astans ritu

EROTIVM.

Quí lubet ludíbriò habere me, átque ire iníftiás mihi
Fácta quae sunt?

MENAECHEMVS.

Díc quid est id quód negem, quom fécerim?

EROTIVM.

Pállam te hodie míhi dedisse uxóris.

MENAECHEMVS.

Etiam núnc nego.

Égo quidem neque úmquam uxorem hábui neque habeo:
neque huc

'Vmquam, postquam nátus sum, intra pórtam penetraui.
pedem. 400

Prándi in naui: inde húc sum egressus ét te conueni.

EROTIVM.

Éccere,

Périi misera. quám tu mihi nunc náuem narras?

MENAECHEMVS.

Lígneam,

Saépe tritam, saépe fissam, saépe excusam málleo.

396. Qui **B** infitias **BZ**. inficias **CDF** 397. quom
R. quod **BCDF**. quid **Z** 398. uxoris. MEN. etiam *ante Gru-*
terum Colvius in Appul. Metam. I, p. 50 a Oud. uxoris etiã **De**.
uxoris etiã **C**. uxoris sed iam **BDe**. uxoris. MEN. iam **FZ** 399.
uxorem hic habui *Guyetus. Vide praef.* 401. nūci **C** sum
egressus et te **R**. sum egressus te *libri* conueni. Ero. eccere, ||
Perii *Pistorem secutus Taubmannus.* conueni eccere || Perii **CD**.
conueni eccerẽ || Ero. Perii **B**. conueni. ecce rem. Ero. Perii **F** et,
nisi quod Perii, Z mihi nunc **BCDF**. nunc mihi **Z**
403. Sepe *ter C, bis (non ab initio) B* fissam **R**. fixam *libri*
excusam **R**, *Scaliger. excussam libri*

Quási supellex péllionist: pálus palo próxumust.

EROTIVM.

Iám me, amabo, désine ludos fácere atque i hac mecúm
semul. 405

MENAECCHVS.

* * * * *
Nám nescio quem, múlter, alium hóminem, non me quaéritas.

EROTIVM.

Nón ego te nouí Menaechmum, Móscho prognatúm patre,
Quí Suracúsís perhibere nátus esse in Sícilia,
'Vbi rex Agathoclés regnator fúit, et iterum Píntia, 410
Tértium Liparó, qui in morte régnum Hieroni trádedit,
Núnc Hierost?

MENAECCHVS.

Haut fálsa, mulier, praédicas.

-
404. Quam si **BCD** supplex **F** pellionist **R**. pellionis **BCD**, *codd. Pyladis*. cellionis **F**, *cod. Scaligeri*. celionis **Z**
proxumust **BCD**, proximust **F**. proximus est **Z** 405. iam
me *Gruterus*. iam libri. iamiam *Camerarius* semul **BbCDA**.
semel **Ba**. simul **DeFZ** 406. *Excidisse aliquid proximus
versus docere visus est* 407. Nam nescio quem **R**. Nescio quem
B. Nam quem reliqui Nescio quem tu, múlter, alium hóminem
Fleckeisenus. Ceterum v. *praef.* 408. menechmum **B** mosco
BDbF ,p••gnatum c. ras. **B** 409. siracusis **D**. siracur
cussis **B**. syracussis **CFZ** perhibere **De** scylia **C**. scilia **B**
410. agatocles **F** Pintia **R**. pinthia libri. Pythia *Hermolaus*.
Panthia *Camerarius*. Plinthias *Petitus*. Phintia *Gronovius*, *prope ad
veritatem*. Ceterum de mira hac regum successione disputarunt quos
in *Pauli Encycl. reali t. III. p. 1301 Haakhus attulit commemoratus
a Ladewigio Philol. I, p. 276* 411. Tercium **BC**. Tertio **Z**
lyparo **Z**. Olympia *Hermolaus* moeste **C** hieroni **D**
412. MEN. praemittunt **FZ** hiero est. ME. haud **B**. hiero
es haud **C**. hero es haud **D**. heroef haud **FZ** falsa **BCDF**.

MESSENI O.

Pro Iúppiter,

Núm istaec mulier illinc venit, quae te nouit tam cate?

* * * * *

MENAEC HMVS.

Hércle opinor pérnegari nón potest.

MESSENI O.

Ne féceris. 415

Périisti, si intrássis intra límen.

MENAEC HMVS.

Quin tu táce modo:

* * * * *

Béne res geritur. ádsentabor, quicquid dicet, múlieri,
 Sí possum hospitíum nancisci. iám dudum, muliér, tibi
 Nón imprudens áduorsabar: hunc metuebam né meae 420
 'Vxori renúntiaret dé palla et de prándio.
 Núnc quando uis, éamus intro.

EROTIVM.

Étiam parasitúm manes?

-
- afflo **Z** Mes. om. **B** pro^h **De** iupiter **DFZ**
 413. Num **BCF**, Dousa III, 6. Nñ **D**. Nunc **Z** ista hec **Ba**
 illunc **Ba** Post h. v. quaedam intercidisse Ladewigius
 p. 296 vidit: item post v. 416 415. Ercle **B** post **C**
 ne]fine **B** 416. Peristi **FZ** tu libri, Lingius de hiatu
 p. 35. om. Camerarius 417. recedere servum erus iusserat,
 ut e v. 432 apparet 418. adsentabor pro aff. **B**. assentibor
 Lambinus 419. possum **BDF**. posum **C**. possem **Z**. possim
 Lambinus ospitium **B** mulier, iamdudum Bothius
 420. impr., non impr., **B** aduersabar **FZ**. aduorsabor **CDA**
 nimeae **BaCDA** 421. renuntiaret **DeF**. renuntiare **CDA**.
 renunciare **Ba** renunciaret **BbZ** 422. intro eamus Guyetus

MENAECHMVS.

Néque ego illum maneó neque flocci fácio, neque si uénorit,
Ēum uolo intromítti.

EROTIVM.

Ecastor haút inuita féceró.

Sét sciu quid te amábo ut facias?

MENAECHMVS.

'Impera quiduis modo. 425

EROTIVM.

Pállam illam quam dúdum dederas, ád phrygionem ut déferas,
'Vt reconcinnétur atque ut ópera addantur quae uolo.

MENAECHMVS.

Hércle quin tu récte dicis: eãdem ea ignorábitur,
Ne úxor cognoscát te habere, si in uia conspéxerit.

EROTIVM.

Érgo mox auférto tecum, quándo abibis.

MENAECHMVS.

Máxume. 430

EROTIVM.

Eamus intro.

-
- et iam **B** 423. moneo **Ba** fatio **B** 424. ecasto
D. etaſto **C** haud inuita **CD**, *codd. Pyladis.* auh inuita **B.**
audiui. ita **FZ** 425. MEN. praemittit **F** ſiſ **B** facias?
MEN. impera quiduis *Dousa Expl. III, 6.* fatiaſ impera. ME. quid
uiſ **Ba** (impero **Bb**). faciaſ impero? quiduiſ **CD.** faciaſ impero.
ERO. quiduiſ **F** et MES. pro ERO. substituens **Z** 426. ER. **B.**
MEN. **FZ** dederam **Z** frigionem **BCD** ut]ui **B.**
una *Scaliger* deferam **Z** 427. que **C** 428. MEN. **B.**
ERO. **FZ.** quilintu **CD.** cum tu **De** dicif. MEN. eadem
FZ. ea **R.** om. libri. opera *Fleckeisenus* gnorabitur **C**
429. post uxor rasuram **C** agnoscat, te habere si inter-
pungi *Acidalius* iubebat; transponi Né te habere uxór cognoscat
Fleckeisenus 430. abibif maxime **BCD**

MENAECHMVS.

Iám sequar te: hunc uolo etiam cónloqui.

Ého, Messenio, ád me accede huc.

MESSENI O.

Quid negotist?

MENAECHMVS.

Súscipe.

MESSENI O.

Quid eo opust?

MENAECHMVS.

Opúst. scio ut me dices.

MESSENI O.

Tanto néquior.

MENAECHMVS.

[Tace * * * * *

431. ted *Guyetus*. Fortasse fuit te: nam colloqui **DFZ**

432. Eo **Z** ad me **R. om.** libri. De transponendis huc accede cogitare noli **Mes. om. B** negotist? **MEN.** suscipe **R coll.** v. 349: nisi suscipe hoc potius scripsit poeta. negotii est sufficiri **BaCDB.** negotii est sufficiri **DaFZ** (nisi quod negotii **FZ**). †. scissitari *mrg.* **Bb**, suffurra *mrg.* **Be.** negotii est? **MEN.** scire uis? *Camerarius et st! ante scire inserens Palmerius.* est negoti? **MEN.** subsili mire *Bothius.* De sciscita cogitabat *Scioppius Susp. lect. V, 24* 433. **Mes. om. FZ,** non **B** Quid eo opust? **MEN.** opust. scio ut me dices. **Mes.** tanto nequior **B,** eo sumens a *Pylade,* dices et nequior ab *Acidalio.* Quid ego op' si op' ē scio ut me dicaſ. **Mes.** tanto nequiore **B.** Quid ego opu si opus est scio ut me dicaſ nec quiorē **C.** Quid ego opusi opust ē scio ut me dicaſ tanto nequiorē **D.** Quid ergo opus est. **MEN.** scio ut me dicaſ. tanto nequiorē **FZ.** Quid ergo opust? **MEN.** opus est. **Mes.** scio ut mendices. **MEN.** tanto nequior es *Camerarius.* Fortasse tamen inter opust et scio duo hemistichia interciderunt 434. Hic necesse est talis versus interciderit, quo et intrandi consilium suum *Menaechmus* aperiret (coll. v. 437) et tacere servum iuberet (coll. v. 438). Quare Tace posui in principio. Absque quo esset, illud quidem potuerat etiam post v. 436 dici, atque ita Tu servari v. 437

Hábeo praedam: tantum incepti operis. i et quantum potest 435

'Abduce istos in tabernam actutum deuorsoriam.

Tum facito ante solem occasum ut uenias aduersum mihi.

M E S S E N I O.

Nón tu istas meretrices nouisti, ére?

M E N A E C H M V S.

Tace, inquam [atque hinc abi].

Míhi dolebit, nón tibi, hic si quid ego stulte féceo.

Múlier haec stulta átque inscitast: quantum perspexi
modo, 440

Ést hinc praeda nóbis.

M E S S E N I O.

Perii. iámne abis? periit probe:

Dúcit lembum iám diirectum náuis praedatória.

435. MEN. praeposuit Acidalius. om. libri En habeo (eru-
tem ex nequiore m) Gronovius, Enim habeo Bothius predam C
incepti operis] v. praef. i et R. et libri. tu Camerarius.
i Gruterus potest Dousa. potes libri 436. Abduce R.
Abduc libri istoc Z deuorsoriam CD, diuorsoriam B.
diuorsoriam FZ 437. Tum Lambinus. Tu libri solem idem.
solis libri occsum C 438. ere om. F tace inquam
versu mutilo libri. nunc iam addebat Camerarius 439. hic R.
om. libri nón tibi, egomet si quid Fleckeisenus [stulte] e
e corr. B. stul CD, sed stul^{to} De 440. hec C inscita
est DeFZ. infita est BaCDe. infita est Bb quantum . . .
modo vulgo constructa cum superioribus, iunxi cum proximis
prospexi Z 441. hinc R. hic libri perii. iamne abis? periit
Bothius, Fleckeisenus Exerc. p. 17. peri iamne abis? periit BCD,
sed ut in B post peri unius litterae rasura sit. peri. MEN. iamne
abis. MRS. peri tibi Z et, nisi quod priore loco perii, F. periit eo-
dem loco Guyetus 442. lembum iam R: nisi lembum eccum
magis placuerit. lembum Z. limbum BC, limpum DF. lembulum
Bothius diirectum Z. derectum B. dlirectum CD, directum F
lembum diirectum illa naus Fleckeisenus predatoria C

Sét ego inscitus sūm qui ero me póstulem moderárier:

Dícto me emit aúdentem, haut ímperatorém sibi.

Séquimini, ut quod ímperatumst, uéniam aduorsum tém-
peri. 445

443. inscitus sum **R**. inscituf **DeFZ**. insituf **BCDa**. † insciuf
mrg. **B**. inscitior *Fleckeisenus coll. Trin. 936. Amph. 56* qui
hero me **FZ**. quid rome **C**. quid rome, **D**. quod : rome, **B**, : , p me
mrg. **B**. qui pro me hero *Camerarius*. qui me hero meo *Lambinus*.
qui domino me *Bothius* 444. aut **F** 445. Sequini **Z**. Sed-
quimini **CD** quid **Z** est libri temperi. Peniculus **CD**,
nisi quod temperi **De**

ACTVS III.

PENICVLVS.

Plús triginta nátus annis égo sum, quom intereá loci
 Númquam quicquam fácinus feci péius neque sceléstius,
 Quám hodie, quom in cóntionem médiam me inmersí miser:
 'Vbi ego dum hietó, Menaechmus sé subterduxít mihi
 'Atque abit ad amícam, credo, néque me uoluit dúcere. 450
 Qui illum di omnes pérduint, qui prímus commentúst [male]

Act. III. Scen. 1. PENICVLVS PARASITVS BFZ. PARASITVS D. et in marg. C 446. triginta natus annis *Gruterus*. triginta annis natus *libri*. annis triginta natus *Camerarius*. (annos *Lambinus*) ego sum quom *R*. sum quom *FZ*. sum quom *BCD*, nisi quod quom *Bb*, quom *De*. sum quom ego *Pylades*. sum quando *Camerarius* 447. quicquam c. ras. *C* neque]atque *B* 448. cum *BCD* concionem *F* 449. ego dum hieto, Menaechmus *Palmerius p. 666*. ego dum hi et omenaechmus *B*. ego du mihi et omenaechmus *C*. ego du m & omenaechmus *D*. egomet menechinus *Z*. ego dii mihi et menechinus *F*. ego dum haereo, M. *Camerarius* subtraxit *Z* 450. abit *BD*. abiit *C*. abiit *FZ* dicere *D* 451. Qui *Camerarius*. Que *CD*. quo *Ba*. Quom *Bb*. quem *FZ* dil *FZ* perduint *C*. perdunt *B*. perdunt *D*. perdiunt *FZ* qui primus *FZ*. quei primus *C*. que iprim' *Da*, que iprim' *De*. que cprimus *B* commentueft *BCDa*. commentus est *DeFZ* *Mutilum versum addito male suppleri, sic turbatum Bothius olim dedit: Qui illum di deaeque omnes per-*

Cóntionem habére, quae homines óccupatos óccupat.

Nón ad eam rem hercle ótiosos hómines decuit dóligh,

Quí nisi adsint quóm citentur, cénus capiant ílico?

Qu qua . senatus . . . o . . one 455

. q . . m l

'Adfatim hominumst, ín dies qui síngulas escás edint,

Quíbus negoti níhil est, qui essum néque uocantur néque

uocant:

Ēos oportet cóntioni dáre operam atque cómitiis.

Sí id ita esset, nón ego hodie pérdidissem prándium: 460

dant qui commentus primus est (*quo perilius Lomanus p. 51: primus qui commentus est*), sic autem nuper: Qui illum perduint di omnes e. q. s. 452. Contionem habere quae *Pylades*: C. habere qui *Scu-*

tarius. Contionem hac requi *B*. Contionem hare qui *CD* (hare *De*).

Contionare, qui *Z* et (*nisi quod c pro t*) *F* ^hom. nef c. ras. *D*

453. Non *De*. ^{am}'nam *vetus lectio*: *Pius* hercle *R*. om.

libri delegi *CDZ* 454. adsint *cum reliquis A* quom

A, FZ. quom *CD*. cum *B* CITENTUR *A, FZ*. citenetur *D*.

citenetur *C*. cinetur *B* percipiant *DF*. percipiunt *Z*

455. 456. *Duobus hic versibus auctior A est, quorum nihil nisi haec legi potuerunt:*

QU.....QUAMSENATUSELLEGE\N\NONLONE...A I AP

.. — — — ..Q...MI... — — . ||

In priore post SENATUS prima littera visa est vel D vel P esse posse, altera E, tertia fortasse non G sed U potius, post quattuor autem vel quinque intervalla CONTIONE apparere. Posterior versus priore longe brevior est in fine, non ab initio 457. Adfatum

Da. Affatum *F*. Affatim *DeZ* hominumst *R*. est hominum

libri EDINT *A, BCDA*. edant *De*. edunt *FZ* 458. NEGOTI

A. negotii *BCD*. negocii *FZ* qui effum *BCD*. qui esum

FZ. QUB'UNT *A*: quod non expedio uocant *BbDeFZ*.

uocavit *BaCDA* 459. concioni *F* comitiis] antepaenul-

timam litteram e corr. *B* 460.ITA *A* h. e. ut puto

SEIDITA

ESSENON *A*

PENICVLVS.

Pallam ád phrygionem fért confecto prándio

Vinóque expoto, párasito exclusó foras.

470

Non hércle ego is sum quí sum, ni hanc iniúriam

Meque últus pulcre fúero. obserua[tó]st opus

* * * * * ali]quíd dabo.

MENAECHMVS.

Pro di immortales, quóí homini umquam unó die

Boní dedistis plús, qui minus speráuerit?

475

Prandí, potaui, scórtum accubui: ápstuli

5 — — — — —
— — — — —
— — — — —
— — — — —
— — — — —
— — — — —
10 — — — — —

QUISUMNI

471

MEQUEULTUSPULCHREFUEEROOBSERUAQU —

PRODIIMMORTALESQUOIHOMINIUMQUAM —

— — DISTIS — QUI — — —

475

PRANDIPOTAUISCORTUMACCUBUIABSTULI

15 HANCQUOIUSHAERESNUMQUAMERITPOSTHANCDIEM

NEQUEOQUARLOQUITUREXAUDIRECLANCULUM

— — — — — ATQUEKAMMEAE

480

— — — — — QUONIAMSENTIO

— — — — — UMEAESSETMIRI

Hoc autem scenae initio B est:

P. otine . ut quiescas sed dico tibi hanc hodie probe

488

Lepideque concinnatam referam temperi.

Non faxo eam esse dicet. ita ignorabitur.

Px. Pallam ad phrygionem fert confecto prandio

5 Vinoque expoto parasito excluso foras.

470

Non hercle is sum qui sumni hanc iniuriam

Meque . ultus pulchre fuero. obserua quid dabo.

Me. Pro dii immortales cui homini umquam uno die.

477

Px. Obseruabo quid agat, hominē post adibo atq; adloquar.

Hanc, quóius heres núnquam erit post húncc diem.

PENICVLVS.

[Satin nunc loquitur dé me et de partí mea?]

10 Prandi potaui scortum accubui abstuli.

Boni dedistis plus qui minus sperauerit.

Hanc cuius heres numquam erit post hunc diem.

PR. Nequeo qua eloquitur exaudire clanculum.

^{l. fallac..}

Satur nunc loquitur de me et de parte mea.

ME. Ait hanc dedisse me sibi atque eam meae

Vxori e. q. s.

Idem prorsus versuum ordo in CD est, sic autem versus 7—11 transformati in FZ:

Neq; ultus pulchre fuero. obseruabo quid agat.

Hominem post adibo. atq; alloquar.

ME. Pro dii immortales. cui homini unq uno die

Boni dedistis plus: qui minus sperauerit.

Prandi. potaui. scortum accubui abstuli.

Hanc: cuius e. q. s.

466. Potine ut *F.* •otine neut *CDa*. Potin ne ut *DeZ* si ego

FZ. sedco *C*. sedeo *D*. sic ego 'quidam libri' Lipsii Ant. lect. II, 13

467. referram *CD* tempori *DeZ* 468. esse eam di-

ces faxo Bothius. faxo eam esse dicet libri, nisi quod eum *CD*

469. phrygionem *DeFZ*. phyyglonem *BaCDa*. frigionem No-
nius p. 3 et p. 537 470. expoto]e poto *Z* foris Lambinus

471. ercle *D* ego *R*: itidem Fleckeisenus. om. libri

ni *BCD*, Scutarius. in *FZ*. nisi Camerarius 472. Neque

FZ ultus *FZ*. uultus *CD* et ut apparet *Ba* pulchre

etiam *CD* obserua quid dabo etiam *CD*. In quibus ego duo-
rum versuum reliquias investigasse videor, qui tales esse potuerunt:

Meque ultus pulcre fuero. obserua[tó]st opus

Prius étiam: post huic édepol mali all]quid dabo.

Interpolatorum librorum turbae cum Acidalio fraudi fuere tum
Lomano p. 65 474. dii et cui omnes hominum ante corr. *C*

Hunc v. qui excipit in *BCD*, omissus in *A*, supra collocavi
post v. 464 475. 476 recte sic ordinant *FZ* 475. dedisti

CDa 476. Prandi et potaui Priscianus IX, p. 869 (463 Kr.)

apstuli *CDa*. abstuli *DeFZ*. tum apstuli vel item apstuli scri-
bat, qui hiatum tolerare nolet. atque apstuli Fleckeisenus suadet

477. cuius libri HAERES et HANC solus *A* unquam *Z*

478. 479 sic inter se transposui, priorem quidem uncis inclu-
sum, ut qui ab *A* absit. Qui si Plautinus est, fortasse locum ha-

Nequeó, quae loquitur, éxaudire.

MENAECHMVS.

Clánculum

Ait hánc dedisse mé sibi atque eam mé meae 480

Vxóri surrupuisse. quoniam séntio

Erráre, extemplo, quási res cum ea essét mihi,

Coepi ádsentari: múlter quicquid díxerat,

Idem égo dicebam. uérbis quid multís opust?

Minóre nusquam béne fui dispéndio. 485

PENICVLVS.

Adíbo ad hominem: nám turbare géstio.

MENAECHMVS.

Quis hic ést, qui aduorsus ít mihi?

PENICVLVS.

Quid áis, homo

Leuiór quam pluma, péssume et nequíssume,

buit ante v. 486 potius. Vulgatum ordinem servans Ladewigius p. 296 aliquid intercidisse inter v. 479 et 478 putabat; sic autem construi Acidalius volebat: Nequeo quae loquitur exaudire. clanculum Satur nunc loquitur e. q. s. 478. Satin Bothius. Satur libri

parti **CDaZ**. parte **BDeF** Quae in **B** scripta sunt

supra versum, rursum ea deleta manu posteriore, non expedit

479. quae loquitur **CDFZ** exaudire. **MEN**. clanculum **R**.

exaudire clanculum libri 480. me meae Bothius. meae libri

481. subripuisse **FZ** quó **C** 482. qñ **C** 483. Cēpi **B**

adsentari pro aff. **B**. assentiri Lambinus 484. Idest ante

corr. **C** uerbis quid multis opust **R**. quid multis uerbis libri.

opust in fine addebat Pylades. multis quid uerbis opust Bothius

485. minore nusquam fui dispendio affert Donatus in Eun. III, 4, 2,

ubi tamen minime essemus minore: ut cū fui ed. princ. pene **Bb**

486. **PR**. om. **Z** 487. **MR**. om. **Z** aduorsus it Bothius.

adūsum sit **B**. aduersum sit **CD**. aduersum sit **FZ** **PR**. om. **Z**

agif **C** quid ais homo leuior quam pluma affert Diomedes

I, p. 312 488. pessime **BDeZ**. pessime c. ras. **Da** ne-

quissime **BZ**. nequissime **C**

Flagitium tu hominis, súbdole ac minumí preti?

Quid dé te merui, quá me causa pérderes? 490

Vt súrrupuisti té mihi dudum dé foro.

Fecisti funus méd absente prándio.

Cur aúsu's facere, quói ego adaeque herés eram?

MENAECCHIUS.

Aduléscens, quaeso, quíd tibi nam mecúmst rei,

Mihi qui male dicas sic homini ignotó sciens? 495

An tibi malam rem uís pro male dictis dari?

PENICVLVS.

Pax: éam quidem edepol té dedisse intéllego.

489. tu *R*: item *Fleckeisenus*. om. libri minimi libri
 precii *CDFZ* 490. qua. c. ras. *B* 491. subripuisti *FZ*
 de foro, fecisti *construendo iungebat Lambinus* 492. sumus
C med absente *Bothius*: me absente *Beroaldus*. meo absenti libri,
cod. Salmasii: quod ille recte med absenti interpretatus est
 493. ausus vulgo quoⁱ *B*. cui reliqui. quum *codd. Pyladis*
 adaeque heres eram *R*: item *Fleckeisenus*. ea quae heris heram
BC et, nisi quod eaque, *D*. ea que heris erant *F*. quæ eras era *Z*.
 ea qua tu eras eram *codd. Pyladis*. eaque eris eram in suo 'codice
Cantabrico' esse *Salmasius* testatur. aequae ac heres eram e 'Vati-
cana lectione' *Lipsius Ant. lect II, 13*: atque heres eram e *vet. cod.*
etiam Scaliger adscripsit. aequae ac tu heres eram *Bothius*. Nihil
profecit Handius Turs. I, p. 197 494. *ME.]PE. BDB*
 Adul. pro Adol. *B* queso *BC* nam mecumst *R*. mecum
 est libri 495. Mihi qui *R*. qui mihi libri, nisi quod Quæ *B*
 sic homini ignoto sciens *R*. homini hic noto inscienf *Ba*, homini
 hic noto inscienf *Bb*. hic noto inscienf *CD*. ignoto inscienf *FZ*.
 homini hic ignoto inscienf *Camerarius*. homini ignoto inscienf *Gruterus*
 496. dari? || *PE*. Pax: eam quidem *R* dubitanter. dari. || *PE*. Post
 eam quidem *B*. dari. || Postea quidem *C*. dare. || Post eam quid ē *D*.
 dari || Postea? *PE*. quid est *FZ*. dari || Postea? *PE*. eam quidem *Ca-*
merarius. dari? || Posce. *PE*. eam quidem *Bothius* aedepol *C*

MENAECHMVS.

Respónde, adulescens, quaéso, quid nomén tibist?

PENICVLVS.

Etiám derides, nómen quasi non nóueris?

MENAECHMVS.

Non édepol ego te, quód sciam, umquam ante hunc diem 500

Vidí neque nōui: uérum certo, quisquis es,

Aequóm si facias, míhi odiosus né sies.

PENICVLVS.

Non mé nouisti?

MENAECHMVS.

Nón negem, si nóuerim.

PENICVLVS.

Menaéchme, uigila.

MENAECHMVS.

Vígilo hercle equidem, quód sciam.

PENICVLVS.

Tuúm parasitum nón nouisti?

MENAECHMVS.

Nón tibi

505

Sanum ésse, adulescens, síncipitium intéllego.

intelligo **Z** 498. adul. *pro* adul. **B** queso **B** quid
DFZ. qui **C**. qui^d **B**. quod 'alii libri' Lambini nomen tibist
Fleckeisenus. tibi nomen sit **Ba**. tibi nomen sit **Bb** cum reliquis.
tibi nomen est *Camerarius* 499. nomen quasi non **B**. quasi nomen non
libri. quasi non nomen *Bothius* 500. aedepol **C** quod]q^d **C**
501. certo **B**. orto **CDA**. hortor **DⁿbFZ** 502. Aequum
si *Camerarius*. Si aequom **B**. Si aequum reliqui fatias **B**
staf **D**. staf **FZ** 503. nōnegem **D**. non rogem 'alios scribere'
Pius dicit 504. Menaecme **B**. menechmae **C** **ME.]M. Db**
uigilia **Ba**. uigida **C** herole **C**. ercle **D** quidem
DFZ 505. tibi **BCD**, *codd. Pyladis. om. FZ* 506. esse
B. est libri adul. *pro* adul. **B** síncipitium intellego **B**.

PENICVLVS.

Respónde: surrupuístin' uxori tuae

Pallam ístanc hodie atque ěam dedisti Erótio?

MENAECMVVS.

Neque hércle ego uxorem hábeo, neque ego Erótio

Dedí nec pallam súrpuí.

PENICVLVS.

Satin' sánus es?

510

* * * * *

Occísast haec res. nón ego te indutúm foras

Exíre uidi pállam?

MENAECMVVS.

Vae capiti tuo.

Omnís cinaedos ésse censes, tú quia's?

Tun méd indutum fuisse pallam praédicas?

515

PENICVLVS.

Ego hércle uero.

sinciput intellego *libri* (*nisi quod* intelligo **Z**), *sed* iput *e* corr. **B**.

sinciput, ut intelligo *Camerarius* 507. surrupuístin **BCD**, *sed*

i litteram ante f e corr. **B**. subripuísti **FZ** 508. palam **Da**.

atque eam **R**. atque *libri*. eamque *Camerarius*. quam *Guyetus*

509. M. **Db** ercle **D**. om. **FZ** 510. tallam **Ba**.

taliã **CDA** surpui *Bothius, Brixius Qu. p. 23*. surrupui **BCD**.

subripui **FZ** 511. *Aliquid intercidisse Ladewigius p. 296 vi-*

dit. Velut:

Profecto nisi illum ut cónfiteatur féceró,

Occísast haec res

512. occisa est *Nonius p. 449, Pius*. occisa si **CDFZ**. Occisa si' **B**

hec **B** 513. pallam *Lambinus*. palã **B**. palla *reliqui*

Me. om. **B** ue **CZ** 514. omnes **DFZ** cinedof **Z**.

cina edof **B**. cynedof **CDF** esse om. **DFZ** senses **Ba**

tu quia es *Camerarius*. quia tu es *libri* 515. tum **Z**

med *Bothius*. me *libri* fuisse **B**. om. *reliqui* (*in fine versus*

MENAECHMVS.

Nón tu abis, quo dignus es,
Aut té iubes piári, homo insaníssume?

PENICVLVS.

Numquam édepol quisquam me éxorabit, quín tuae
Vxóri rem omnem iam, út sit gesta, ego éloquar.
Omnés in te istaec récident contumélie. 520

Faxo haút inultus prándium coméderis.

MENAECHMVS.

Quid hoc ést negoti? sátin', ut quemque cónspicor,
Ita mé ludificant? sét concrepuit óstium.

ANCILLA. MENAECHMVS II.

ANCILLA.

Menaéchme, amare té ait multum Erótium,
Vt hóc una opera iám ad aurificem déferas, 525

CD) 517. iubes piari *Guyetus*. piari iube *libri*, *Lingius p. 56*.
piari iubes *Pylades* infanísissime *libri* 518. aedepol **C**
quisquam me *libri*. me quisquam *Camerarius*. EDEPOLQUISQUAM in
hoc versu legi potuit in **A** 519. ut sit gesta, ego **R**. ut sit
gesta *libri*, *Lingius p. 21*. gesta ut sit *Pylades*. uti sit gesta *Came-*
rarius 520. MEN. praemittit **F** 521. ^haut **C**. haud reliqui
INULTUS **A**. inultum **BF**, *Scutarius*. multum **CDZ** COME-
DEREIS **A** 522. est negoti **CD**. est negotii **B**. est negocii **FZ**.
negocii est *Camerarius* latin **B**. fatine reliqui quemquem
B 523. hostium **DFZ** Ancilla mēenechm' idem addit **B**
Act. III. Scen. 3. ANCILLA. ADOLESCENS **BD**. Ancilla.
Menēchinus adolescens **FZ**. om. **C** 524. A M (sic) prae-
mittit **Db** • enaedime **C** orare *Saracenus* te ait
Bothius. ait te *libri* 525. una opera iam **R**. una opera *libri*.
nunc una opera *Camerarius*

Atque húc ut addas aúri pondo unam únciam
Iubeásque spinter nõuom reconcinnárier.

MENAECHMVS.

Et istúc et aliut, sí quid curarí uolet,
Me cúraturum dícito, quicquíd uolet.

ANCILLA.

Scin, quód hoc est spinter?

MENAECHMVS.

Néscio, nisi aúreum. 530

ANCILLA.

Hoc ést, quod olim clánculum ex armário
Te súrrupuisse aiébas uxori tuae.

MENAECHMVS.

Numquam hércle factumst.

ANCILLA.

Nón meministi, te óbsecro?

MENAECHMVS.

Minumé.

ANCILLA.

Redde igitur, sí non meministi.

526. huc **R**. hunc **Ba**. nunc **BbCDFZ**. huic *Pylades*
unam **R**. om. libri untiam **B** 527. iubeas hunc v. affe-
rens Priscianus V, p. 646 (177 Kr.) spinter **BZ**, *Prisc.*
spinter **CDF**, *Festus p. 333 M., ubi supersunt* iu
reconcinnarier nouom pro nouum **B** 528. istúc **F**, *Bothius*.
istud reliqui uolei **C**, uolei **Ba** 530. est **R**: item *Fleck-*
eisenus. sit libri spinter **CDF** spinterne ^{ME} scio **B**
531. quo dolim **B** 532. subrupuisse **Z**. subripuisse **F** aiebas
Aldina: idemque in priscis exemplaribus legi Pius dixerat. mebas
BCDa. timebas **DbFZ** 533. est libri non **BCFZ**. non.
c. ras. D. au! non Acidalius. an non post Lambinum Bothius
te **R**. om. libri 534. **ME**. Minumé. **AN**. redde igitur, si **R**. Redde

MENAECHMVS.

Mane.

Immo équidem memini: némpe hoc est quod illí dedi. 535

ANCILLA.

Istúc hercle.

MENAECHMVS.

Armillae úbi sunt, quas uná dedi?

ANCILLA.

Numquám dedisti.

MENAECHMVS.

Nám pol cum hoc uná dedi.

* * * * *

ANCILLA.

Dicám curare?

MENAECHMVS.

Dícito: curábitur.

igitur si **F**. Redde igitur spinther, si *reliqui*, nisi quod Rede **B**, spinter **BZ** 535. quidem **F** 536. Sic conformanda duxi, quae in libris ita turbata sunt: Istuc ubi iclae armillae sunt quas **BaC**: ubi (pro iclae) illae **Bb**, clae **Da**, ^{er}clae **Db**. Vnde Istuc ubi hercle armille sunt quas **FZ**. Istuc, ubi illae armillae sunt quas *Ca-*
merarius. AN. Istuc. ME. ubi illae armillae sunt quas *Lambinus*.
Nisi tamen liberius corrigendum:

ME. Quid istúc? armillae hercle úbi sunt q. u. d.

uní **C** dedit **BCD** 537. M. praemittit **Db** nam
pol cum hoc una dedi **R**. nam pol hoc una dedi **BCD**. nam pol
una die dedi **F** et dedi die *transponens* **Z**. non pol has una dedi
Ladewigius p. 296 suspicabatur, rectius de lacuna post hunc v.
cogitans 539. AN. Dicam curare? ME. dícito: accurabitur *Came-*
rarius et curabitur substituens Pareus. Dicam curare dicit occurabitur
Ba, sed dícito. curabitur **Bb**. dicam curare dicit occurabitur **CD**,
nisi quod occurabitur **Ca**. AN. accurare dicit. ME. Accurabitur **FZ**,
nisi quod PE. pro ME. **Z**. — curassere pro accurabitur *Lambinus*

Et pálla et spinter fáxo referantúr simul.

540

ANCILLA.

Amábo, mi Menaéchme, inauris dá mihi,

Faciúnda pondo dŭom nummum stalágmia:

Vt té lubenter uideam, quom ad nos uéneris.

MENAECIMVS.

Fiát. cedo aurum mi: égo manupretíum dabo.

ANCILLA.

Da sódes aps te: póst ego reddideró tibi.

545

MENAECIMVS.

Immó cedo aps ted: égo post tibi reddám duplex.

ANCILLA.

Non hábeo.

MENAECIMVS.

At tu, cuándo habebis, túm dato.

540. A praemittit **D^b** Et **BC** cum **A**. hec **D**. hec **Z**.
 Nec **F** et spinther **CDF** REFERATUR **A**. referentur *Mad-*
vigijs Opusc. alt. p. 78 541. mi om. **FZ** in aures **F**.
 in auris *Pylades* 542. Faciunda *Pylades*. Faciundas **F**. Fatiendas
BC. Faciendas **DZ** duum libri nummu **Da** stalagmia
Pylades 'e codd. ant.', in quibus tamen codd. postea dicit statagmia
 scriptum esse. statagmia **BC**, sed i **B^b**. statagmia (sed sic: num-
 mŭsta tagmia) **D**. statamia **F**. spathalia **Z** 543. lubenter pro
 lib. **F** quom **FZ**. quō, sed ō e corr., **B**. quā **CD** 544. au-
 rum mi **R**. aurum libri. sis aurum *Fleckeisenus* manu precium
F. manu prius **Z** 545. ME. **B** sodes cum **BCDF** codd.
Pyladis. hospes **Z** apf **C**. abf **BDF**. a **Z** ego *Pylades*.
 om. libri 546—548 diu est cum sic uti feci personis disposui,
 quorum vulgo haec distinctio: ME. Immo — AN. ego — ME. Non —
 AN. at — ME. haec — . Nostram rationem *Ladewigius p. 294* probat
 546. ME. om. **B** apf pro abf **C** ted: ego **R**. te ego
BCD. te. AN. ego **FZ** dupelex **B**. duplex daturum dicito **F**
 547. Affert hunc v. *Charisius p. 86* ME. Non habeo. AN.
BFZ ad **C** dum **D** dato. ME. Numquid **F**. dato Daturum

ANCILLA.

Numquid uis?

MENAECHEMVS.

Haec me cûraturum dicito,

Vt, quântum possit, quique liceant, uaéneant.

Iamne ábiit intro? ábiit, operuít foris.

550

Di mé quidem omnes ádiuuant, augént, amant.

Set quid ego cesso, dùm datur mi occásio

Tempûsque, abire ab his locis lenóniis?

Properá, Menaechme: fér pedem, confér gradum.

Demam hanc coronam atque ábiciam ad laeuám manum: 555

Vt, sí sequentur me, hác abisse cénseant.

dicito. ME. nunquid **Z** uis *Acidalius*. me uis *libri* curaturum
 dioto **C**. cura (omisso dicito) **FZ** 549. quanti *Lambinus* possit
FZ, *Scioppius Susp. lect. I, 3.* possint **BC**. possent **D** quique
 liceant **BCD**: h. e. 'quicunque' h. e. 'quacunque ratione' h. e.
 'quanticunque', coll. *Pers. IV, 4, 41. 109: non quod Rostio Opusc.*
p. 127 visum est 'cuique (emi) liceant': tametsi in Plautino versu
apud Festum p. 306 M. est cuique liceat ueneat, ubi quique Scaliger.
 quâque liceat **FZ**. quique liceat *Scioppius*. Nisi tamen praestat
 quiqui liceant ut v. 1159 uaeneant **R**. ueneant **B**. ueniant re-
 liqui 550. ME. praemittunt **FZ** post intro aliquid era-
 sum in **B**. intro haec *Fleckeisenus* habiit **CD**. abiit *Came-*
rarius. abiit atque *Pareus* operuit **BCD**, *Scutarius*. obtrudit **Z**
 foref *libri* 551. Dii **FZ** quidem *Bothius*. equidem *libri*.
Cf. Prol. Trin. p. LXXVIII 553. abire **BCDF**, *codd. ant.*
Pii. adire **Z** iis **F** lenonis **BaCD**. lenonis **Bb**
 554. A praemittit **D** menechme **B** 555. hanc *Nonius*
p. 519. om. libri abiiciam **FZ** leuam *libri, Non.*
 556. Vt si sequentur *Nonius*. Vt si qui sequatur **BCb** (quis **Ca**).
 Vt si qui sequantur **DFZ**. Vt qui sequantur *Pylades* me haec
Nonius. hac me **FZ**. hec me **B**. haec me **C**. hec me **D** abisse

Ibo ét conueniam séruom, si poteró, meum,
 Vt haéc, quae bona dant dí mihi, ex me iám sciat.

Non. habuisse **C**. abuisse *reliqui* 557. mum **Ba** 558. hec
 que **B** di **BCDBZ**. dic **Da**. dil **F** iam *Bentleius in*
Heaut. II, 3. 104. om. libri bona di mihi danuut, ex me sciat
Bothius. bona boni dant di mi, ex me sciat *Fleckeisenus* . sciat
 peniculuf **BC**. sciat peniculif **D**

ACTVS IV.

MATRONA. PENICVLVS.

MATRONA.

Egone híc me patiar ésse in matrimónio,
 Vbi uír compilet clánculum, quicquíd domist, 560
 Atque hinc ad amicam déferat?

PENICVLVS.

Quin tú taces?

Manufésto faxo iam ópprimes: sequere hác modo.
 Pallam ád phrygionem cúm corona hic ébrius
 Ferébat, hodie tibi quam surrupuít domo.

Act. IV. Scen. 1. MVLIER. PENICVLVS B. MVLIER. PARASITVS PENICVLVS D. Mulier. Peniculus. Parasitus FZ. om. C. MATRONA ascivi ex inscriptione act. V. sc. 1 559. M praemittit Db me patiar esse in Camerarius. me patiar in Bb. me •atlar in Ba. medaciar in C. med •tiar in Da, ita quidem ut quarta littera, e corr. nata, prorsus non liqueat utrum a an n sit. med •tiar in Db. mendiciar in FZ 560. uir...pilet Ba. uir •cō pilet Bb DOMIST A. domi est reliqui 561. P praemittit Db Atq •• Ba. Atq; • c. ras. Bb hinc R. om. libri. id Camerarius 562. Manifesto BFZ. Manifestum Meursius obprimef D ac Ba, fac Bb 563. phydriionem B. fridionem C. frididnem ut videtur Da, fridianem Db corona hic ebrius R. corona ebriuf B. coronã CD. corona FZ. corona hinc ebrius Camerarius 564. surripuit F. subripuit Z

Set eccám coronam, quam hábuit. numnam méntior? 565

Hem,

Hac ábiit, si uis pérsequi uestígiis.

Atque édepol eccum huc óptume reuórtitur,

Set pállam non fert.

MATRONA.

Quíd ego nunc cum illóc agam?

PENICVLVS.

Idém quod semper: mále habeas.

MATRONA.

Sic cénsco.

PENICVLVS.

Huc concédamus: éx insidiis aúcupa.

570

565. quam hábuit. nummam **R**, item *Fleckeisenus*. quám habuit.
num *libri* 566. Hem || Hac abiit, si **R**. Em hac abiit si **B**. heen
hac abiit si **C**. hem hanc ¹¹habuit si **D**. **MVL**. hem hanc habuit? **PE**. si
FZ 567. aedepol **C** huc **R**. om. *libri*. ipsum *Camerarius*
obtume **D**. optime **B** 569. habeat **BB** **MVL**. om. **B**
570. Huc] ut *hunc v. afferens Nonius p. 467* **PE**. om. **B**
concedam **F** accupi **Z** post aucupa *personae nomen*
crasum est in B

MENAECHMVS I. MATRONA. PENICVLVS.

MENAECHMVS.

Vt hóc utimúr maxumé more móro moléstoque múltum,
 'Atque uti, quíque sunt óptumi máxumi, mórem habent húnce :

Act. IV. Scen. 2. MENECHMVS. MVLIER. PARASITVS B. MENECHMVS ADOLESCENS DV. D. om. C. Menechinus. Mulier. Peniculus F. Menechin⁹ adoles. Mulier uxor. Peĩcul⁹ Parasit⁹ Z

571—587. Tractarunt hoc canticum, praeunte ex parte Boethio, Hermannus Elem. doctr. metr. p. 304 sq. ad eiusque exemplum pleraque conformans Brixius Quaest. p. 15. A quibus in hoc potissimum discessi, quod v. 571. 572. 575 feci hexametros. Tralaticiam descriptionem tuetur Lomanus p. 51 sq., quae haec est in B:

Vt hoc utimur maxime more morum

Molestoq;• multum atque uti quique sunt

Optumi maxumi morem habent hunc.

Clientis sibi omnes uolunt esse multos.

5 Bonae an mali sint id haud quaerunt.

Res magis quaeritur quam clientum fides cuiusmodi dueat.

Si est pauper atque haud malus nequam habetur.

Sin diues malus estis clientis frugi habetur.

Qui neque leges neque aequum bonum usquam colunt

10 Sollicitos patronos habent.

Datum denegant quod datum est. litium pleni rapaces uiri fraudulentis.

Quia ut fenore^{aut} periuriis habent rem paratam. mensē in quo re

Lis uiris ubi dicitur dies simul patronis dicitur.

Quippe qui pro illis loquantur quae male fecerint.

15 Aut ad populum aut in iure aut ad iudicem res est.

Ab hac descriptione A ita tantum discrepat, ut versum 6 in duos dispescat post fides: versus 9. 10 coniungat in unum quanquam bipertitum: versus 11 terminet post rapaces, versus 13 ordiatur ab Iuris, quae autem media sunt inter utrumque, tribus brevibus aliquo modo distribuat

571. •et hec C. At hoc DFZ utimur C. ut unus D. utuntur FZ. uiuitur codd. Pyladis maxime pro maxime F moro Lipsius Ant. lect. II, 13. morum vel morū libri Molestoq;• c. ras. Ba, Molestoq;• Bb 572. optumi, maxime Lomanus p. 51. obtumi maximi D huncce R. hunc libri

Cluéntis sibi ómnes uolúnt esse múlto:

Boníne an malí sint, id haút quaeritánt.

Rés magis quaéritur, quám cluentúm fides quóiusmodi
clúcat. 575

Si quíst pauper átque haut malús, nequam habétur:
Sin díues malúst, is cluéus frugi habétur.

Quí neque legés neque aequóm bonum usquám colunt,
Sollicitos patrónos habént.

Datúm denegánt, quod datúmst: 580

Lítium plení, rapaces,

Virí fraudulénti:

Qui aut faénore aut periúriis

Habént rem parátam: mens ést in queréllis.

Iuris ubi dicitúr dies, simúl patronis dicitur: 585

[Quippe qui pro illis loquantur, quae male fecerint:]

Ad pópulum aut in iúre aut aput aédilem rés est.

573. clientis libri

uolunt omnes *F*

575. clientum

CDFZ

cuiusmodi libri

clueat *C*. cluat *Z*. oleat *D*.

oluat *F*

576. Si quist pauper

R. SIE. PAUPER *A*. Si est pauper

reliqui. Si is est p. Hermannus

577. Sin libri omnes

est is

client *CDFZ*

578. Qui nec post Bothium Hermannus

aequum libri. aequum neque Acidalius

usque *FZ*

579. soli-

citos *F*

580—582 sic Bothius descripsit:

Datúm denegánt, quod datum ést, litum plení,

Rapáces, uiri fraudulénti.

583. foenore aut *CDeFZ*. foenore haud *Ba*

584. paratam

libri. partam Camerarius

mens est in querelis *FZ*. mensē in quo

re Lis *Ba*, mensē in quo i rē Lis *Bb*. mensae in quo ire lis *C* et, nisi
quod mense, *D*. NQUOL apparuit in *A*

585. iuris *DFZ*.

uiris *C*. Illis Lambinus

586. Interpretis verba esse Hermannus

vidit, quanquam iam in *A* lecta

loquitur *F*

QUAEMALE

cum reliquis *A*. male quae Camerarius

fecerunt *D*

587. Ad

populum *R*. Aut ad populum libri cum *A*

aut aput aedilem *R*:

AUT....AEDILEM *A*. aut ad iudicem reliqui. Vt aberraverit a vero

Sicut me hodie nimis sollicitum cluens quidam habuit, ne-
que quod uolui

'Agere aut quicum uolui, licitumst: ita me attinuit, ita
detinuit.

'Aput aedilem pro eius factis plurimisque pessumisque 590
Dixi causam: condiciones tetuli tortas, confragosas.
Plus minus, quam opus fuerat dicto, dixeram, ut eam sponsio
Controuersiam finiret. quid ille? quid? praedem dedit.

Kampmannus de IN praep. p. 15 588. *Pergit B in hunc modum:*

16 Sicut me hodie nimis sollicitum client quidam habuit. neque quod
uolui

Agere quicum licitum est. ita me attinuit ita denuit.

Apud aediles proeliis factis plurimisque pessimisque dixi causam.
conditiones tetuli tortas confragosas

Aut plus aut minus quam opus erat multo dixeram controuersiam

20 Vt sponsio fieret. PR. quid ille? qui praedam dedit.

MR. Nec magis manifestum ego hominem umquam ullum teneri uidi.
Quorum versum 18 *A in duos dispescit post PESSUMISQUE, versum*
19 terminat post UTI, proximum incipit a SPONSIO, paginam ter-
minat post ULLUM 588. nimis] Minus *CD* sollicitum *F*. sol-
licitus *Z* client libri quidem *F* quid uoluit *Z*

589. Agere aut quicum uolui licitumst *R*. *AGEREAUQUI...MLICI-*
TUMEST. A. agere quicum licitum est *reliqui*. agere quicquam licitum
est *Pylades* attinuit ita *B*, *sed ta e corr.* attinuit ita me *reliqui*,
nisi quod attinuit *DF* 590. *APUT A.* apud *reliqui* aedi-
lem *R*. aediles libri cum *A* pro eius *BB*, *Camerarius*. proe-
liis *Ba* cum *reliquis* et *A* PLURUMISQUEPESSUMISQUE *A*. plu-
rumis pessumisque *CD*. plurimis pessimisque *F*. plurimis pessumis *Z*

591. *DEIXEI A.* dixi *reliqui*. dixit *vitium Gronovianae* con-
ditiones *CDF* cum *A*. conditione *Z* DETULI *A*: *idemque BB*

592. Plus minus *Pylades*. Aut plus aut minus libri cum *A*. Haut
plus aut minus *Salmasius*. Haut plus haut minus *alii* QUAOPUS
A. opusquam *Z* fuerat dicto, dixeram ut eam sponsio || Con-
trouersiam finiret *R*. *FUER...DIS...ODIXERAMCONTROUERSIAMUT* || SPON-
SIOFIERET *A*. erat multo dixeram controuersiam Vt sponsio fieret
CDFZ, *nisi quod* Aut *Da*. Vbi multae *Gronovius*: duxeram *Bo-*
thius: dixi in controuersiam *Lambinus*: uti *Camerarius*: ut ne *Bo-*
thius ille? quid? praedem *Camerarius*. ILLEQUIPRAEDEM *A*.

Néc magis manifestum ego hominem umquam ullum tenéri uidi:

'Omnibus male factis testes trës aderant acerrumi. 595

Di illum omnes perdant, ita mihi hunc hodie corrumpit diem:

Meque adeo, qui hodië forum umquam oculis inspexim meis.

Iussi adparari prándium: amica expectat mé, scio:

Vbi primum licitumst, ilico properáui abire dé foro.

Irátast credo nunc mihi: placábit palla quám dedi, 600

Quam méae hodie uxori ábstuli atque détuli huic Erótio.

ille qui praedā **BCD**, sed à e corr. **B**. ille prædam **FZ** 594. neg
magis **Da**, neg^o magis **De** manifestum **Z** 595. acerrumi
D. acerrummi **C**. acerrimi **F** 596—603. iambicos octonarios
sex cum duobus anapaesticis septenariis descripsi, quos sic ex-
hibet **B**:

Di illum omnes perdant: ita mihi hunc hodie corrumpit diem:

Meque adeo qui hodie forum umquam oculis inspexi meis.

Diem corrupti optimum iussi adparari prandium.

Amica expectat me scio. ubi primum est licitum ilico

Properavi abire de foro. irata est credo nunc mihi.

Placabit palla quam dedi quam uxori abstuli atque huic detuli erotio.

Pr. Quid ais? **Mv.** uiro me malo male nuptam. **Pr.** statim audis quae
illic loquitur?

Mv. Satis. **Mx.** si sapiam, hinc intro abeam ubi mihi bene sit. **P.** mane,
male erit potius.

Minus recte haec tractasse Fleckeisenum puto Philologi II, p. 78

596. Dii **F** corrumpit **FZ**. corrumpit **CD** 597. qui
hodie **FZ**. quodidie **CD** inspexim meis **R**. inspexi meis **BbFZ**.

inspeximus **BaD**. inspicimus **C** 598. diem corrupti optimum, in
libris posita ante iussi (nisi quod hoptimū **Da**, optimum **F**) de-
levi ut glossema. diem corrupti, opimum *Rittershusius apud Sciop-*
pium Susp. lect. II, 19 apparari **FZ** expectat **CDFZ**

599. licitum est *Guyetus*. est licitum libri illico **Z**

600. iratast **CD**. irata est **FZ** placabit **B**, *Beroaldus*. Pla-
cebit **CDFZ** 601. quam meae hodie **R**. quam hodie **CDFZ**.
quam **B** detuli huic **R**. huic detuli libri

PENICVLVS.

Quid ais?

MATRONA.

Viro me malo mále nuptam.

PENICVLVS.

Satin' aúdis quae illic lóquitur?

MATRONA.

Satis.

MENAECHEMVS.

Sí sapiam, hinc intro ábeam, ubi mihi bene sit.

PENICVLVS.

Mane: male erit pótius.

MENAECHEMVS.

* * * * *

Trístis admodúmst: non mihi istuc sátis placet. [set cónloquar.]

602. satín **BbFZ**. statín **BaD**. statet **C** que **C**603. satíffis aplam **C** ábeam **BbF**. habeam **Ba** cum reliquis

Pr. mane male erit potiús **B**. mane. male erit potiús **D**. **Mv.** mane malerit potiús **F**. **Mv.** male male erit potiús **Z**. male erit potiús (sine mane) **C**. *Transpositio potiús erit Camerarii est Post hunc versum lacunam esse, in eis autem quae sequuntur pristinum versuum ordinem graviter turbatum Ladewigius p. 296 sqq. sensit, in longe tamen paucioribus ille transpositionibus acquiescens, quam quibus opus esse nobis visum est. Qui quos versus, ratione ut putamus imperante, sic uti factum esse vides collocavimus, ei in libris hoc se ordine excipiunt: 626. 625. 614. 607. 608. 615—619. 639. 620—624. 609. 610. 604. 611—613. 605. 606. 627—638. 645. 640—645. Frustra mea sententia tralaticium ordinem prope totum Fleckeisenus defendit Philologi II, p. 108 sqq. Intercidisse fere talia possunt:*

Quisnam hic loquitur? quid ego uideo? meo cum parasito simul

Vxor eccam ante aedis adstans mihi facit remeliginem.

604. Hunc v. una cum proximo (h. e. cum 611) suo loco omissos in ima margine addit **Des** **Me.** **B**. **Pr.** **Z**. om. **F** admodum est libri. admodum es *Pylades* non **BCD**. **Me.** **FZ** set conloquar (vel aliquid simile) **R**. nugat agis **BCD**. **Mv.** nugat agis **F** et **Vx.** pro **Mv.** substituto **Z**. Quod irrepsit e v. 610 sqq.

Díc, mea uxor, quíd tibi aegrest?

PENICVLVS.

Béllus blanditúr tibi. 605

MENAECHMVS.

Pótin' ut mihi moléstus ne sis? núm te appello?

MATRONA.

Aufér manum,

Aúfer hinc palpátiones. périgin tu?

MENAECHMVS.

Quid tú mihi

Trístis es?

MATRONA.

Te scíre oportet.

PENICVLVS.

Scít, sed dissimulát malus.

MENAECHMVS.

Númquis seruorúm deliquit? num áncillae aut seruí tibi

Réponsant? elóquere: inpune nó n erit.

605. Dic **B**. ME. Dic **FZ** est libri 606. Potim **Z**
mihi om. **Z** ne] non **C** num **BCD**, Scioppius *Susp. lect.*
I, 19. non **Z**. PE. non **F** MV. **B**. PE. **Z**. om. **F** 607. PE.
Aufer **BFZ**. Aufer **C** pergin tu? **R**. perget tu **CD**. perge tu
B. ME. perge tu **FZ** ME. **B**. om. **FZ** Fortasse sic
potius personis haec distribuenda:

MA. aufer manum.

PE. Aufer hinc palpationes. ME. pergin tu? — quid tu mihi
Trístis es?

608. Trístis es? MV. te scire **B**, sed ut Trístis es manu recentiore
addita sint. Trís este scire **CD**. Trístis es scire **FZ** ^{ci} sit sedissi-
mulat **B**. sit sedis simula **C**. sit sedis simulat **Da**. sic se diffimulat
De 609. ME. om. **B** Numquis] *is e corr.* **B** deliquit
BaCD ^{ient} aut **Bb** serui *Gruterus*. seruet **B**. seruet (*h. e.*
SERUI) **CD**. seruae **Z**. serue **F** 610. Responsant? eloquere

MATRONA.

Nugás agis. 610

MENAECHMVS.

Cérte familiárium aliquoi írata's?

MATRONA.

Nugás agis.

MENAECHMVS.

Núm mihi's írata saltem?

MATRONA.

Núnc tu non nugás agis.

MENAECHMVS.

Nón edepol delíqui quicquam.

MATRONA.

Hem, rúsum nunc nugás agis.

MENAECHMVS.

Quíd illuc est, uxór, negoti?

MATRONA.

Mén rogas?

MENAECHMVS.

Vin hunc rogem?

Quíd negotist?

MATRONA.

Pállam

Camerarius. Responf ante loquere **CD**. Respondeⁱ ante loquere **B**.
 Responfa aut loquere **FZ** inpune, non imp. **BC** Mv. **BF**.
 Vx. **Z**. Pr. *Pistoris.* Atque sic etiam v. 611. 612. 613 611. Certe
BCDF. Ceterum **Z** famuliariũ **Da**. familiarium **B**. familia-
 rum **Z** aliquoi **CDe**. aliquo **BDa**. alicui **FZ**. De hiatu v.
praef. 612. mihi ef libri 613. Hunc om. **Z** em **BCDa**
 rusum **R**. rurum **BaCDa**. rursum **BbDbF** nunc] non
F 614. illic **Z** uxor est **F** negotil **BCDF**. nego-
 cil **Z** 615. Mr. Quid **BFZ** negotiist **CDb**. ego tiist **Da**.

MENAECHMVS.

Pallam?

MATRONA.

Quidam pallam

PENICVLVS.

Quid paues? 615

MENAECHMVS.

Níl equidem paueó — nisi unum: pálla pallorem incutit.

PENICVLVS.

'At ego, tu ne clám comessis prándium. perge in uirum.

MENAECHMVS.

Nón taces?

PENICVLVS.

Non hércle uero táceo. nutat né loquar.

MENAECHMVS.

Nón hercle ego quidem úsquam quicquam núto neque nictó tibi.

PENICVLVS.

Níhil hoc confidéntiust: qui, quae uides, ea pérnegat. 620

MENAECHMVS.

Pér Iouem deosque ómnis adiuro, úxor: satin' hoc ést tibi?

negotii est **BFZ** Mv. pallam. Mx. pallam? Mv. quidam pallam.
 Pr. quid *Gruterus*. Mv. pallam pallam quidam pallam. Pr. quid **B**
et omissis personarum notis CD. Mv. pallam. Mx. pallam. quid
 Mv. pallam. quid **F** et, (*nisi quod Vx.*) **Z** 616. paueo **BbDZ**.
 paulo **BaC**. palleo **F** 617. At ego, tu ne clam **R**. At tú ne
 clam me **Bb**. At tu nec iam me **BaC**. Aut tunectiã me **D**. Aut tu ne
 etiam me **FZ** comessis *Bothius*. comesset **BCDZ**. commesset **F**
 618. ercle **BCD** nutrat **C** 619. ercle **BCD**
^{uf}quam **B** nicto]rpto **FZ** 620. Pr. **B**. Mv. **F**. om. **Z**
 confidentiust **R**. confidentiuf *libri* qui que, uidet **Bb**. quinque
 uidet **BaCD**. qui quod uidet **FZ** 621. omnis **CDFZ**. omf

Mé isti non nutásse.

PENICVLVS.

Credit iám tibi de isto: illúc redi.

MENAECHMVS.

Quó redeam?

PENICVLVS.

Equidem ád phrygionem cénseo. i, pallám refer.

MENAECHMVS.

Quaé istaec pallast?

PENICVLVS.

Táceo iam: quando híc rem non meminít suam.

MATRONA.

Clánculum te istaec flagitia fácere censebás potis? 625

Né illam ecastor faénerato mi ábstulisti. sic datur.

PENICVLVS.

Sic datur. properáto apsenté mé comesse prándium:

B statim **Da** 622. Me isti non *codd.* *Pyladis.* Mei si non **B**.
 Mei funon **C**. Meisí inon **D**. Me sibi non **FZ** nutasse. *Pr.* credit
 iam *Camerarius.* nutasse credit iam **BCDa**. nutasse credis iam **D^b**.
 nutasse credis? *Mv.* iam **FZ** isto *Bothius.* istis libri illuc
 credi **B** 623. redeam **R**. egredeam **BaCDa**. ego redeam
BbDeFZ *Pr.* **B**. *Mv.* **F**. *Vx.* **Z** equidem *deberi vult*
Fleckeisenus servato ego ad phrygionem **BC**. a phrygione **FZ**
 i *Gruterus.* et libri 624. ista et **C** palla est libri
Mv. om. **B** hic rem non meminit *Camerarius.* hec rem non
 meminit **Bb**. hec rem non memini **BaC**. ecrē memini **Da**. ⁿecrē ⁿ
 memini **D^b**. ⁿecrē ⁿ meminit **De**. nec rem commemorat **FZ** 625.
MA. **R**. *om.* **BFZ** te ista et **C** (*non istaec te, ut Pareus*
dicit) flagitia *om.* **B** tensesbas **C** potis vel pote *Lin-*
demannus in Iakni Annal. phil. t. XIX, p. 162: cf. Kampm. de
Pl. reb. mil. p. 19 sq. potesse libri 626. *Mv.* praemittunt
BFZ ecastor **F**, *Fleckeisenus Exerc. p. 78.* mecastor reliqui
 faenerato mi *Fleckeisenus.* fenerato **BCDF**. foenerator **Z**
 abstuli **F** 627. *Pr.* **B**. *om.* **FZ** datur **BCD**, *codd.* *Pii.*
 dat **FZ** apsenté pro abs. **C** commesse **F**

Póst ante aedis cùm corona mé derideto ébrius.

MENAECHMVS.

Néque edepol ego prándi neque hodie húc intro tetulí pedem.

PENICVLVS.

Tún negas?

MENAECHMVS.

Nego hércle uero.

PENICVLVS.

Níhil hoc homine audáciust. 630

Nón ego te modo híc ante aedis cùm corona flórea

Vídi astare, quóm negabas míhi esse sanum sínciput,

Ét negabas mé nouisse, péregrinum aibas ésse te?

MENAECHMVS.

Quín ut dudum déuorti abs te, rédeo nunc demúm domum.

PENICVLVS.

Nóui ego te. non míhi censebas ésse, qui te ulcíscerer: 635

'Omnia hercle uxóri dixi.

MENAECHMVS.

Quíd dixisti?

PENICVLVS.

Néscio.

628. aedif omnes corona me derideto *Camerarius*. coronam
deri deto **Ba**, corona^{me} deri deto **Bb**. coronā ederi deto **CD**. co-
rona hercle rideto **F**. corona hedere **Z** ebrius]huc intro tetu-
listi pedem **Z** (*quae proximo v. redeunt*) 629. aedepol **F**
detuli **Bb**. retuli **F** 630. ercle **D** hoc om. **F**. h' **DZ**
omine **Da** audaciust **R**. audatiuf **BC**. audaciuf **DFZ**
631. aedif omnes flora **BaCD** 632. adstare **F**
quom **F**. quum **BCD**. cum **Z** 633. perigrinum **Z** aibas
Bothius. aiebas **BbFZ**. alebas **BaC** te om. **Z** 634. diuerti
Z adste **CDA** 635. uolciscerer **BaCDA**. uoleiscerer
BbDb. ulciscier **F** 636. ercle **D**

Ēampse roga.

MENAECHMVS.

Quid hóc est, uxor? quídam hic narrauit tibi?

Quíd id est? quid tacés? quin dicis quíd sit?

MATRONA.

Quasi tu néscias.

Né ego ecastor múlter misera.

MENAECHMVS.

Quí tu misera's? mi expedi.

MATRONA.

Mé rogas?

MENAECHMVS.

Pol haút rogem te, sí sciam.

PENICVLVS.

O hominém malum: 640

'Vt dissimulat. nón potes celáre: rem nouit probe;

Omnia hercle ego édictaui.

MENAECHMVS.

Quíd id est?

MATRONA.

Quando níl pudet

637. Eampse **R**: item *Fleckeisenus*. Eam p̄fufei **C**. Eampfuf ei **Da**. Eampfuf ei **Db**. Eam pluf **Ba**. Eam p̄fuf **Bb**. Eam ip̄fuf **FZ**. Ipus eam *Bothius*: *interiecto autem proximo vocabulo* Eam roga ip̄sus *Guyetus* 639. ecastor **BF**. egastor **CD**. mecastor **Z** misera's **R**: misera ef **F**. miseres *vel* miser ef *reliqui*, *sed* miser. "ef **Bb** *Sequitur in libris v. 645, hic deleri iussus ab Acidalio* 640. Mv. om. *Acidalius*, sic ille construens: quasi tu nescias, Me rogas. negaf **F** o hominem probe *MVLIERI*, Omnia . . . : edictaui *PENICVLO* tribuit **B**, uni omnia *PENICVLO* **FZ**: *media tantum non . . . probe MVLIERI dubitanter Acidalius* o]ho **CD** 641. potest **B**. potest **F** nouit *Acidalius*. noui libri 642. ercle **D**

Néque uis tua uolúntate ipse prófiteri, audi atque húc ades.
Ét quid tristis sim ét quid hic mihi díxerit, faxó scias.
Pálla mihist domó surrupta.

MENAECMVVS.

Pálla surruptást mihi? 645

PENICVLVS.

Viden ted ut sceléstus captat? huíc surruptast, nóñ tibi:
Nám profecto tibi surrupta si éssét, salua núñc foret.

MENAECMVVS.

Níl mihi tecumst. sét tu quid ais?

MATRONA.

Pálla, inquam, periít domo.

MENAECMVVS.

Quís eam surrupuít?

MATRONA.

Pol istuc ille scit qui illam ápstulit.

MENAECMVVS.

Quís hic homost?

643. porfiteri **C** audi atque huc **R**. audi atque **FZ**. audiat
qui **BaD**. audeat qui **C**. audiat q' **Bb** adest **Ba** 644. tri-
stis sim **R**, *Lambinus*. tristis libri. sim tristis *Pylades* scies
Madvigius Opusc. alt. p. 78 645. mihi est **BCD** (item **BCD**
loco superiore post v. 639). est mihi **FZ** et (**FZ**) furrupta
BCD. surrepta (**BCD**). subrupta **F(F)**. subrepta **Z(Z)**
ME.] M Db pala (**Da**) furrupta est **BCD**. surrepta est
(**BCD**). subrupta est **F(F)**. subrepta est **Z(Z)** mihi 'qui-
dam' apud *Lambinum*. tibi libri utroque loco. Nihil profecit *Acidalius*
646. Viden ted ut **R**: Viden ut te *Lambinus*. Vident ut
BaCD. Viden ut **BbFZ**. Viden uti *Camerarius*. Viden tu ut
Gruterus captat *Camerarius*. capiat libri furruptast **B**. sur-
rupta est **CD**. subrupta est **FZ** 647. subrupta **FZ** nunc
Camerarius. non libri 648. est libri tu quid **BCDF**. quid tu
Z inquit **Z**. inquam etiam *Pyladis codd.* 649. subripuit **FZ**
apstulit pro abst. **C** 650. est libri menechmus **B**

MATRONA.

Menaechmus quidam.

MENAECHMVS.

Édepol factum néquiter. 650

Quis is Menaechmust?

MATRONA.

Tú istic, inquam.

MENAECHMVS.

Égone?

MATRONA.

Tu.

MENAECHMVS.

Quis árguit?

MATRONA.

Égomet.

PENICVLVS.

Et ego: atque huíc amicae détulisti Erótio.

MENAECHMVS.

Égon dedi?

PENICVLVS.

Tu, tú istic, inquam. uín adferri nóctuam,
Quaé tu tu usque dícat tibi? nam nós iam defessi sumus.

651. Qui síl **D**. Qui is *Bothius* menaecmus **B** est
libri 652. edetulisti **Ba** 653. dedi. **PE**. tu tu istic **FZ** et
sine **PE**. **D** ut videtur. dedit ut istic **C**. dedi. **MV**. tu tu istic (*sed*
tu tu i e corr.) **B**. dedi. **PE**. tute istic *Fleckeisenus Phil. II. p. 93*
afferri **FZ** 654. Que **BC** tu tu usque **FZ** et ut vid.
D: item (*sed quartam quintamque litteram e corr.*) **B**. tututusque
C. Praestat fortasse tutu scribere nos iam **F**: atque ita *Lip-*
sius Ant. lect. II, 14. nos iam nos **BCD**. uos iam nos **Z**. iam nos

MENAECCHIUS.

Pér Iouem deosque ómnis adiuro, úxor: satin' hoc ést tibi? 655
Nón dedisse.

PENICVLVS.

Immo hércle uero, nós non falsum dícere.

MENAECCHIUS.

Sét ego illam non cóndonauí, sét sic utundám dedi.

MATRONA.

Équidem ecastor túam nec chlamydem dó foras nec pállium
Quoíquam utundum. múliorem aequomst uéstimentum mú-
liebre

Dáre foras, uirúm uirile. quín refers pallám domum? 660

MENAECCHIUS.

Égo faxo referétur.

MATRONA.

Ex re túa, ut opinor, féceris:

Nám domum numquam hódie intro ibis, nísi feres pallám
simul.

Éo domum.

PENICVLVS.

Quid míhi futurumst, quí tibi hanc operám dedi?

-
- Lambinus* 655. omnis **CDZ.** omf **B** statim **Da**
656. **PR.** immo **Z.** **MV.** immo **BF.** tibi immo **D** ercle **D**
657. sic utendam **BDZ.** hic utendam **F.** sic eandam **C** (ubi
sic valet sicut), sed ut paenultima littera a ex e facta sit 658.
etastor **C.** &castor **D** clamidem **BCD** do foras **B.** defo-
ras **CD.** deferat **FZ** 659. Cuiquam utendum libri equum
est uestimentum **FZ.** aequo mef tues timentum **B.** aequo mestues ti-
mentum **C.** aequo mef tuestimentum **D** 660. quiⁿ **D** deferat
F 662. numquam hodie *Fleckeisenus.* numquam libri. tu numquam
R olim femul **F** 663. Eo domum. **PR.** quid *Bothius.* **ME.**
Ego domum? **PR.** quid **BFZ** et sine personarum notis **CD.** **PR.**
Eho dum, quid *Acidalius.* **PR.** Eho domum! quid *Gruterus* est

MATRONA.

'Opera reddetúr, quando quid tíbi erit surruptúm domo.

PENICVLVS.

'Id quidem edepol númquam erit: nam níhil est, quod per-
dám, domi. 665

Quóm uirum tum uxórem di uos pérđant. properabo ád forum :
Nam éx hac familiá me plane éxcidisse intéllego.

MENAECHEMVS.

Mále mihi uxor sé fecisse cénset, quom exclusít foras:
Quási non habeam, quo íntromittar, álium meliorém locum.
Sí tibi displiceó, patiundumst: plácuero huic Erótio, 670
Quaé me non exclúdet ab se, sét aput se occludét domi.
Núnc ibo: orabo út mihi pallam réddat, quam dudúm dedi.
'Aliam illi redimám meliorem. heus, écquis hic est iánitor?
'Aperite atque Erótium aliquis éuocate ante óstium.

- libri* 664. Operam **BaCD**. Operam **Bb** tibi quando quid
Bothius subruptum **FZ** 666. Quom uirum tum uxorem di
uos **R**: Cum uirum, cum uxorem, dii uos *Gruterus*. Cum uiro cum
uxore diuof **BCD**. Cum uiro cum uxore. *ME*. dii uof **FZ**. Qua ui-
rum qua uxorem di uos *Fleckeisenus* 667. Namque *Camerarius*
me plane]eplane **Da**. me sane **F**. *Vide praef.* intelligo
DFZ 668. *ME*. **B**. om. **FZ** se *Pylades*. sese *libri*
quom **FZ**. quom **C**. quam **D**. cum **B** exclusit **BCDF**. ex-
cludit **Z** foris *Lambinus* 669. íntromittatur **Ca**. íntro-
mittam **F** 670. patiundumst: placuero **R**. patiundum atplacuero
BbCDe. p. adplacuero **BaDa**. p. at placuero **FZ** *Deleto*
Si sic Fleckeisenus: Tibi displiceo: pátiundumst: at plácuero. *For-*
tasse praestat patiundumst: at placuero Erotio 671. non non
F abste **Ba** aput *pro* apud **D** occludit **BCa**
672. orabo]amabo *Scriverius* reddo adquam **Ba**. reddo
adquam **Bb** 673. heus **F**, *Camerarius*. eiuf **CD**. om. **BZ**
ecquif **FZ**. etquif **CD**. hec quif **B** 674. erotium]e *ex*
corr. **B** aliqui **B** hostium **DFZ** et cum *erasis post*
eam vocem duobus personarum nominibus **B**

EROTIVM. MENAECMVVS I.

EROTIVM.

Quis me hic quaerit?

MENAECMVVS.

Sibi inimicus mágis quist quam aetati tuae. 675

EROTIVM.

Mi Menaechme, cúr ante aedis ástas? sequere intró.

MENAECMVVS.

Mane.

Scín quid est, quod ego ád te uenio?

EROTIVM.

Scío: tibi ex me ut sít uolup.

MENAECMVVS.

'Immo edepol pallam illam, amabo té, quam tibi dudúm dedi,
Mihi eam redde: uxór rescuit rem ómnem, ut factumst,
órdine.

Égo tibi redimám bis tanto plúris pallam, quám uoles. 680

Act. IV. Scen. 3. EROCIVM MERETRIX. MENECHMVVS
ADOL. B. EROCIVM. ME. menechm' Db. om. CDa. Erotium.
Menechinus FZ 675. E. Db me hic R. hic me libri
ME. B. om. reliqui inimicicias DF. inimicitias Z quist
R. om. libri suae FZ 676. ER. Mi Menaechme Came-
rarius. Mi menaechme CD. Mei menaechme B. Menechine FZ
edif BD astas BaDZ. alstas C. adstas F. haf stas Bb
M. Db 677. Sin B E. Db tibi ex me ut R
Mus. philol. n. t. VII. p. 320. ut tibi ex me libri, R olim Prol.
Trin. p. CLXIII uolup Pylades. uoluptas libri 678. M. Db
pallum C 679. uxore sciuit D facta Lambinus
est libri 680. tanta B

EROTIVM.

Dédi equidem illanc, ad phrygionem ut férres, tibi pauló
prius,

Ét illut spinter, út ad aurificem férres, ut fierét nouom.

MENAECHMVS.

Míhi tu ut dederis pállam et spinter? númquam factum ré-
pereris.

Nam égo quidem postquam illam dudum tibi dedi, atque
abii ad forum:

Núnc redeo, nunc té postillac uideo.

EROTIVM.

Video, quám rem agis: 685

Quaé conmisi, ut mé defrudes, ad eam rem adfectás uiam.

MENAECHMVS.

Néque edepol te defrudandi caúsa posco. quin tibi

681. Sic *Bothius*. Tibi dedi equidem illam ad phrygionem ut fer-
res paulo prius **FZ**, reliqui autem ita ut phrygionem exhibeant
CD, feres **F**, uis vel ius pro prius **BaCD**, uis **Bb**. Tibi dedi
equidem illam ad phr. ut déferres p. p. *Fleckeisenus*. De tralaticia
scriptura dubitationem suam *Hermannus* significabat *Elem. doctr.*
metr. p. 88 682. spinther **CDF**: item v. 683 nouom pro

nouum **B** 683. Mihi tu ut **CDF**. Mihi ut tu **B**. Mihi tu **Z**,
codd. Prisciani V, p. 646 (177 Kr.), ubi alii mihi dum vel mihi si
tu vel mihi tu si vel mihi nisi tu, vulgo autem nisi mihi tu pal-
lam spinter *Prisc.* repereris **R**. reperies **Z**, *Prisc.*, ubi repperies
cod. Halberst. releceris **Ba**, releçeris **Bb**. relegeris **CDF**. relege
res *Gruterus*. ne dixeris *Boethornius*. euiceris ingeniose *Fleckeisenus*

684. abii] ultimam litteram e corr. **B** 685. redeos **Ba**
postillac uideo **R**. post illac uideo **FZ**. doſt illac uideo **CD**.
postilla euideo **Ba**. postillae uideo **Bb** EROT. hoc loco **CD**

686. ab initio erasam personae notam **B** Quae *Bothius*.
Quia libri conmisi pro Comm. **C**. Ineptit *Scioppius Susp. lect.*
V, 1 defraudes **F**. defrudes etiam *Lambini codd.* adfectas
pro aff. **B** 687. M. **Dd** aedepol **C** defraudandi **F**

Dico uxorem rescivisse.

EROTIVM.

Nec te ultro orauit ut dares:

Tute ultro ad me detulisti. dono mihi dedisti eam:

Eandem nunc reposcis. patiar: tibi habeto, aufer: utere 690

Vel tu, vel tua uxor, vel etiam in loculos conpingite.

Tu huc post hunc diem, ne frustra sis, pedem intro non
feres:

Quando tu me bene merentem tibi habes despiciatui.

Nisi feres argentum, frustra's: me ductare non potes.

Aliam posthac inuenito, quam habeas frustratui. 695

MENAECMV S.

Nimis iracunde hercle tandem. heus tu, tibi dico, mane.

Redi. etiam astas? etiamne audes mea reuerti gratia?

- quiⁿ **D** 688. rescivisse. ER. nec *Pylades*. rescivisse senec **B**.
rescivisse nec *reliqui* 689. Tute **Da**, *Pylades*. ER. Tute **B**.
E Tute **Db**. EROTIV Tute **C**. erotium. ER. tute **FZ** dono mihi
dedisti eam **R** *Prolog. Trin. p. cxxvi*. dedisti eam dono mihi *libri*
690. tunc **Z** tibi habeto **R** ut *Trin. 266*. tibi habe *libri*.
habe tibi *Guyetus*. tibi eam habe *Fleckeisenus* 691. loculos
Balbachius p. 27 sq. oculor libri conpingite *pro comp.* **B**
692. ne frustra sis, pedem intro non feres **R**. pedem intro non
feres ne frustra sis *libri*, nisi quod feres ne frustra sis **B**. non feres
pedem intro, ne frustra sis *Bothius*, cui frustra sis *praecierat Py-*
lades, frustra sis *Beroaldus* 694. frustra's: me ductare **R**.
frustra^m eductare **B**. frustra me ductare *reliqui* potest **B**
695. postea **D** inuenito **F** quam **BDFZ**, *Bentleius in*
Eun. II, 3, 93. quam tu **C** 696. M. **Db** hercle **D** ira-
conde **Z** hercle. tandem heus *interpungebatur ante Acidalium*
697. Redi. etiam astas? etiamne **R** *post Acidalium*, nisi quod is etiamne
bis. Rediet iamne astas etiam **B**. Redi etiamne astas **C** et, nisi quod
astas, **D**. Redi. ER. etiamne astas. etiam **Z** et, nisi quod adstas, **F**

'Abiit intro, occlúsit aedis. núnc ego sum exclusíssimus :
 Néque domi neque áput amicam míhi iam quidquam créditur.
 'Ibo et consulam hánc rem amicos, quíd faciundum cén-
 seant. 700

MENAECHMVS II. MATRONA.

MENAECHMVS.

Nimis stúlte dudum féci, quom marsúppium
 Messénioni cum árgento concrédidi.
 Inmérsit aliquo sése credo in gáneum.

MATRONA.

Prouísam, quam mox uír meus redeát domum.
 Set éccum uideo: sálua sum, pallám refert. 705

MENAECHMVS.

Demíror, ubi nunc ámbulet Messénio.

698. Abiit^t **B**. Abi **CD**. Me. Abiit **FZ** occlusit aedis **Ca-**
merarius. octuf iraedis C. oc. uf. . . aedis c. ras. Ba, occlúsit aedis
Bb. ociuf ita edis **DFZ**. ociuf in aedis 'ant. exemplaria' **Pii**
 exclusíssimus libri 700. faciendum libri censeat **C**

Act. V. Scen. 1. MATRONA. MENECHM ALTER **B**. MESOS
 ME **Db**. om. **CDa**. Menechinuf Aduena. Mulier **FZ**. *Eundem*
actum continuandum esse iam Bothius perspexit Ceterum in
hac scena et proxima personarum nomina, omissa in Da, ple-
raque addidit Db: de quo plerumque taceo 701. quum **B**. cum
 reliqui marsupium **CD**. marsupium reliqui 702. credidi **F**
 703. Inmerfit, non Imm. **BC** 704. MA., non MV., **B** con-
 stanter per hanc scenam uer meus **C**. uir in litteras e corr. **B**
 705. sed et cum **C** 706. MENECH. **C**. MEN. **D** ambulat **C**

MATRONA.

Adibo atque hominem accipiam quibus dictis meret.
Non té pudet prodire in conspectum meum,
Flagitium tu hominis, cum istoc ornatu?

MENAECMVS.

Quid est?

Quae res ted agitat, mulier?

MATRONA.

Etiamne, impudens, 710

Mittere uerbum unum audes aut mecum loqui?

MENAECMVS.

Quid tandem admisi in me, ut loqui non audeam?

MATRONA.

Rogas me? hem, hominis impudentem audaciam.

MENAECMVS.

Non tú scis, mulier, Hecubam quapropter canem
Graii esse praedicabant?

MATRONA.

Non equidem scio. 715

707. dictis quibus Nonius p. 468

meret idem, codd. Pii.

aeret **BaCD**. aeret **Bb**. heret **Z**. heret **F** 709. tu **R**, utv. 489. om. libri MEN. **CD** 710. Queres **BC** tedagitatur **R**. te agitat libri, nisi quod te agit ad **Ba**. agitat te Came-rarius MA.] MEN. sup. scr. **Ca**. M. c. ras. **D** impudens,non imp., **BC** 711. Mittire **C**. Mutire **FZ** uerbum unum**BCD**. unum uerbum **FZ**, non correctum a Bentleio in Eun. III,1, 35 712. MEN. **CD** me] te **FZ** 713. hem **R**. om.libri. o Pylades impud., non imp., **BC** audaciam **BC**714. hecubam **DF**. hec cumbam **C** quam propter **Ba**,qua. propter **Bb** 715. Graii esse **B**. Graeci esse **FZ**

MENAECHMVS.

Quia idém faciebat Hécuba, quod tu núnc facis.
Omnia mala ingerébat, quemquem aspéxerat:
Itaque ádeo iure coépta appellaríst Canes.

MATRONA.

Non égo istaec tua flagítia possum pérpeti:
Nam mēam med aetatem ésse uiduam máuelim. 720
[Quam istaec flagitia tua pati, quae tu facis.]

MENAECHMVS.

Quid id ád me, tun te núptam possis pérpeti,
Au síś abitura a tũo uiro? an mos híc itast,
Peregríno ut adueniénti narrent fábulas?

716. ME. om. **B** heccuba **F** 717. Omní *Bothius* quemquem
BCDa. quemquem **De.** quenque **FZ**, *haud scio an vere, quan-*
quam illud Bettleius tuctur in Hec. I, 1, 8 718. cepta **Da**
appellareⁱ est **B.** apellare est **CD.** appellari **FZ** canes
BaCDa. canis **BbDbFZ** 719. ME. **Ba:** *erasum Bb*
ego istaec tua **R**, *item Fleckeisenus.* ego istec **FZ.** ego ista
hec **BCD**, *nisi quod hec Bb.* istaec ego *Pylades.* ergo istaec
Bothius 720. Nam meam med aetatem esse uiduam mauelim **R.**
Nam me da etatē uiduam essem auelim **Ba**, *sed me da etate Bb.*
nam meda etate miuduam essem auelim **C.** nāme da & ate inuiduā effē
auelim **Da.** nāme dā & atē — inuiduā effē^m auelim **Db.** nam me iam
etatem uiduam esse mauelim **F.** nā me iā etatē uiduā esse mane licet
Z. Nam me aetatem meam uiduam esse mauelim *Pylades 'ex codd.*
ant.' Nam med aetatem u. e. m. *Gruterus.* Aut Nam aetatem ecastor
uiduam me esse mauelim *aut* Nam med aetatem uiduam uiuere mauelim
Fleckeisenus 721. *haud dubie confictus e v. 719. 730. 733*
ista hec **BaC.** ista^r ec **D.** ista hec **Bb** flagia **Ba**
722. tun te *Bothius.* tute **B.** tu te reliqui nupta *Scaliger*
723. habitura **D** a tuo]adtuo **BaCD.** adtuo **Bb** an
mos hic ita est *Bothius:* an mos est ita hic *Camerarius.* annos ita
est hoc **B.** annos ita est hoc **CD.** an non. ita est. hec **FZ**
724. • narrent *c. ras.* **B.** narrant **D.** narrat **FZ**

MATRONA.

Quas fábulas? non, inquam, patiar praéterhac, 725
Quin uídua uiuam, quam istos mores pérferam.

MENAECHMVS.

Meá quidem hercle caúsa uidua uiuito
Vel úsque dum regnum óptinebit Iúppiter.

MATRONA.

Ne istúc mecastor iám patrem accersám meum,
Atque ãi narrabo túa flagitia quae facis. 730
I, Décio, quaere mẽum patrem, tecúm simul
Vt uéniat ad me: ita rém natam esse dícito.
Iam ego áperiam istaec túa flagitia.

MENAECHMVS.

Sánane's?

Quae méa flagitia?

MATRONA.

Pállam atque aurum quóm meum

725. preterhac **C** 726. istos **R**. tuos libri: quae mala in-
terpretatio est 727. MEN. **CD** uiuito]uiotita **FZ**
728. optinebit **B**. obtinebit **CD**. optinet **F**. obtinet **Z** iupiter
FZ 729—741 sic transponendi fuerunt auctore Ladewigio
Phil. I, p. 298 sq., suasore etiam Fleckeiseno Phil. II, p. 79.
Quorum in libris hic ordo: 740. 741. 737—739. 729—736
729. accersam omnes 730. ei narrabo **B**. enarrabo reliqui
731. I *Camerarius*. Ei **B**. ei **CD**. hei **FZ** degeo **BCD**
quaere **BbFZ**. quare **BaCD**. quae se *Coluius in Appul. Me-*
tam. IV, p. 261 b Oud. 732. ad]huc ad *Pylades* rem na-
tam esse **R**: nisi rem esse natam malueris. rem esse libri. rem mihi
esse *Camerarius* 733. istec **C**. ista hec **Ba** MENEC. **C**
sanan et libri 734. Que **B** pallam atque aurum cum
meum **B**. pallam atque aurum meum **BCDZ**. pallam atque aurum
F. cum pallam atque aurum meum *Camerarius*

Domó suppilas clám tuae uxori ét tuae

735

Degéris amicae. sátin' haec recte fábulor?

MENAECHMVS.

Heu: hércle, mulier, múltum et audax ét mala's.

Tun tibi surruptam hanc dicere audes, quám mihi

Dedit ália mulier, út concinnandám darem?

MATRONA.

Haut míhi negabas dúdum surrupuisse te:

740

Nunc eandem ante oculos áttines? non té pudet?

MENAECHMVS.

Quaeso hércle, mulier, sí scis, monstra quód bibam,

Tuám qui possim pérpeti petulántiam.

Quem tú med hominem esse árbitrare, néscio:

Ego té simitu nóui cum Partháone.

745

735. clam *Fleckeisenus. om. libri. Ipse conieceram* Domo túae
suppilas clánculum uxori ét tuae. *Nisi males, ex parte duce Pylade:*

Quae méa flagitia? MA. pállam atque aurum méum domo

Quom túae suppilas úxori et eandem tuae

736. Dederis *Bb* amice *B* hec *B* 737. MRNEC. *C*

Eu *Fleckeisenus l. s. s. p. 85*

ercle *D*

malef *Ba.*

mala et *Bb* cum reliquis

738. tibi surreptam hanc *Bothius.*

tibi hanc surreptam *libri, nisi quod* subreptam *FZ.* hanc surreptam

Guyetus

739. concinnadâ *Z*

740. Haut *R.* At *libri.* Hanc

Bothius

subrupuisse *Z.* subripuisse *F*

te *om. F*

741. ea-

dem *BCD*

non te *BCDF.* num te *Z.* nunc tandem *cod.*

Schobingeri

742. MENEK. *C*

Quefo *B*

ercle *D*

quod bibam]quidpiam *Scaliger*

744. tu med hominem esse *R.*

tu hominem *libri.* tu hominem me *Pylades.* tute hominem esse me

Camerarius. tu hominem med esse *Fleckeisenus*

nescio. || Ego

te simitu noui cum Parthaone. || Mv. Si me *Camerarius.* nescio. ||

Ego te si me tu noui cum porthaone. || MA. Si me *B.* nescio. Ego te

simeñtunoui cum porthaone si me *C.* nescio. Ego te sime ñ tunoui cū

p^o thaones me *D.* Mv. nescio ego te. MR. soif me. Mv. non te noui.

MR. Cum pthaones me *F* et, nisi quod noui cū pthaones me, *Z*

MATRONA.

Si mé derides, át pol illum nón potes,
 Patrém meum, qui huc áduenit. quin réspicis?
 Nouístin tu illum?

MENAECMVVS.

Nóui cum Calchá simul:

Eodém die illum uídi, quo te ante hunc diem.

MATRONA.

Negás nouisse mé? negas patrém meum? 750

MENAECMVVS.

Idem hércle dicam, sí auom uis addúcere.

MATRONA.

Ecástor pariter hóc atque alias rés soles.

746. at pol illum **Z**. ad pol illum **BaD**. a^d pol illum **C**. ac
 pol illum **Bb**. ad polillum **F**. An edepol illum fuit? 747. Mv.
 praemittit **F** huc qui **FZ** quiⁿ **D** respiscis **B**

748. Nouísti intu **B**. nouístin tu **C**. nouístin *Priscianus VI, p. 702*
(253 Kr.) calcha *Prisc.* chalca **Z**. calchantes **Ba**. calchante
BbC. ^{cal}chante **D**. calcante **F** semul **F** 749. illum uidi
B. uidi illum reliqui ante *sup. scr.* **D**. MA. ante **R**

750. MA. om. **B** 751. sí auom **B**, sed uom e corr. sí auum
CDF. fanum **Z** 752. post soles personae nomen erasum in **B**

SENEX. MATRONA. MENAECHMVS II.

SENEX.

Vt aétas mcást atque ut hóc usus fáctost,
 Gradúm proferám, progredíri properábo.
 Set íd quam mihí non sit fáciie, haut sum fálsus. 755
 Nam pérnícitás deserít: consitús sum
 Senéctute: onústum geró corpus: uíres
 Relíquere. ut aétas malást merces térgo.
 Nam rés plurumás pessumás, quom aduenít, fert,
 Quas sí iam autumem ómnis, nimís longus sérmot. 760
 Set haéc res mihi ín pectore ét corde cúraest,

Act. V. Scen. 2. SENEX MEMECHMVS ADOL. B. SENEX MENECHMVS D. om. C. Senex. Mulier. Menechinus FZ Eisdem, si a v. 762. 763 et 773. 774 recesseris, versibus tetrametris bacchiacis in B descriptum est hoc canticum atque supra. De quo Reuensii Collect. litt. c. 7 disputatio nulli usui fuit 753. Et D. et C - etaf D mea est C. mea est reliqui hic FZ. huic Camerarius facto est C. facto F. facto est reliqui 754 progredi Bothius. progredi libri 755. mihi non sit facile R. facile sit mihi libri: mihi facile siet Bothius 756. confitus Z, Nonius p. 1. confitus BaCDF. conscius Bb 758. malast merces tergo R: mala merx est tergo Lipsius Ant. lect. II, 13. mala est mer... mala ergo Ba. mala est merx mala ergo Bb CDF. mala est merx mala est ergo Nonius l. s. s. et p. 192. mala e morx. mala e ergo Z. (merx pro morx codd. Pyladis.) mala merx est ergo Camerarius. mala mala merx est ergo Gulielmus. mala merx mala est tergo Turnebus Advers. XVII, 21, Gruterus 759. plurimas FZ pessimas B quom BbF. quam Ba. cum reliqui aduenit] e e corr. B fert Ba. affert BbCZ. adfert DF 760. si iam Bothius. si libri. nunc si Fleckeisenus autumen B sermo est B. sermo est reliqui. sermo sit Camerarius. sit sermo Fleckeisenus 761. haec ref B. hec ref CDoF. ec ref Da. eo ref Z. acris (et mox cura est) Gulielmus Verisim. III, 20 corda CDa cura est Ba. curae est Bb. dura

Quidnam hoc sit negóti, quod fília repénite expetít me, ad
se ut írem,

Nec quíd sit, mihí certíus prius facít, quod uelít quodue
accérsat.

Verúm propemodúm iam sció, quid siét rei :

Credó cum uiró litigiúm natum esse áliquod. 765

Ita istaec solént, quae uirós subseruire

Sibí postulánt, dote frétae, feróces.

Et illi quoque haút abstinent saepe cúlpa.

Verúmst modus tamén, quoad pati úxorem oportet.

Nec pól filia úmquam patrem áccersit ád se, 770

Nisi aut quíd commissumst aut ést causa iúrgi.

est reliqui
in **B**:

762. 763. hexametri sunt bacchiaci, sic dispositi

Quidnam hoc sit negotii quod filia sic

Repente expetit me ut ad sese irem.

Nec quid id sit mihi certius facit

Quid uelit quid me accersat.

Vnde hos tetrametros *Fleckeisenus* effecit:

Quidnam hoc sit negóti, [modó] filia quód sic

Repéntino expétiit [a] me ád sese ut írem:

Nec quíd id sit, mi cértius facit quod uelít me.

762. negoti **C**. ^{eg}noti **D**. negocii **FZ** repente **R**. sic repente
libri expedit **Da** me ad se ut **R**. me ut ad sese libri. ad
sese me ut *Camerarius*. me, ad sese a me ut *Gulielmus, Lingius de*
hiatu p. 81 763. quid *Bothius*. quid id libri prius **R**.
om. libri quod uelit quodue **R**. quid uelit quid me libri. quid
uelit quidue *Bothius olim* arcessat *Lambinus*. accersit libri

764. sciet **Z**

766. Ista istec **Z**. ita haec **C**

que **B**

uiros]uolos **Ca**

767. dotae **B**. docte **F**

frete **B**

768. quoque **BCDF**, *codd. Pyladis*. quo **Z**. quoi *codd. Pii* sepe
BC 769. est libri tumen **C** quoad pati *Lambinus*.

quo adpati **Ba**. quo adpati **Bb**. quod pati **CaDa**. quot pati **Db**.

quod pati **Cb**. quo id pati **FZ**

770. &acerfit **D**

771. aut

quid **BCD**. aliquid **FZ**

commissumst **R**: *quando* commissist

Set id quicquid ést, iam sciam. átque eccam eámpse
Ante aédis et élus uirúm tristem uideo.

Id est, quód suspicábar.

'Appellabo hanc.

M A T R O N A.

'Ibo aduorsum. sálue multum, mí pater. 775

S E N E X.

Sálua sis. saluaén' aduenio? sáluan' accersí iubes?

Quíd tu tristis és? quid ille autem ábs te iratus déstitit?

Néscio quid uos uélitati éstis inter uós duo.

Lóquere, uter meruístis culpam, paúcis: non longós logos.

M A T R O N A.

Núsquam equidem quicquám deliqui: hoc prímum te ab-
soluó, pater. 780

vix Plautinum. commisi **B**. commissi **CDZ**. commisi **F** aut est
causa iurgi *Lingius de hiatu p. 31.* aut iugii est causa **B**. aut uirgi
est causa **C**. adiurgii est causa **DF**. aduigii è cā **Z** *Fuit cum*
Bothio duce coniicerem:

Nisi aut quid ille cómmisit aut iurgi causast

772. id quicquid est *Bothius*. quicquid id est *libri* (quicquid idē **B**)

eampse **BaCDa**, eampse **BbDb**. eam ipse **F**. eam: ipsam **Z**

773. uirum tristem *Bothius*. tristem uirum *libri* 774. *super-*
riori continuat B Idē quod **B** 775. *Mv.* ibo aduorsum.

salue *Gulielmus*. ibo uorsum. *MA.* salue **B** et, nisi quod *Mv.*, **Db**
FZ. ibo uorsum salue **CDa**. (aduorsum *primus Pylades*) 786.

saluaen' aduenio? saluan' *Gronovius in Stich. I, 1, 10.* saluen ad-
uenio? saluen **B**. saluen aduetuo saluen **C**. saluen adtuo saluen **D**.
sed cur ab tuo seruo **FZ**. saluaene aduenio, sed cur *Camerarius*.
saluaene? aduenio, sed cur *Lambinus*. saluaen' aduenio? saluaen?

Pareus. saluen' aduenio? saluen' *Gruterus* iubet **C** 777. tu
om. **F** et tristis **Z** aut **D** distitit *Lambinus*

778. uos uelitati **FZ**, *Nonius p. 3.* uelitati *Festus Pauli p. 369 M.*

uos ueliati **B**. uos uelati **CD** duo *Nonius*. duos *libri*

779. cupam **Da** paucis **FZ**. pauci **BCDa**. pauca **De**

logos **DeZ**. ^{λόγους} logos **F**. locos **BCDa** 780. absolue **B**

Vérum uiuere hic non possum néque durare ulló modo :
Pröin tu me hinc abdúcas.

SENEX.

Quid istuc aútemst?

MATRONA.

Ludibrió, pater,

Hábeor.

SENEX.

Vnde?

MATRONA.

Ab illo, quoi me mándauisti, mēo uiro.

SENEX.

Écce autem litígium. quotiens tandē ego edixí tibi,
'Vt caueres, neúter ad me irétis cum querimónia? 785

MATRONA.

Quí istuc, mi patér, cauere póssum?

SENEX.

Mén' interrogas?

* * * * *

Nisi non uis. quotiēns monstraui tibi, uiro ut morém geras?
Quid ille faciat, né id obserues, quó eat, quid rerúm gerat.

781. hic uiuere **B**: unde facile quispiam efficiat hic uiuere
ego 782. autem est libri 783. SE. om. **FZ** qui **B**.
cui reliqui 784. SE. om. **F** litigio **D** tandem ego
edixi **B**. tandem edixi libri. edixi tandem Camerarius. Minus pla-
cet tandem id edixi 786. Qui **C**. Qui ego reliqui me **DFZ**

787. Excidissee talem fere versiculum puto:

Pól si sapias, sátis tu pro te, quid opus sit factó, scias:

788. Nisi non uis, quae SENI continuant libri, MULIERI Gruterus
tribuit neuis pro non uis Bothius 789. fatiat **B**. faciet **Z**

Quid tu tristis es? quid illa autem abs te irata destitit? 810

MENAECHMVS.

Quisquis es, quicquid tibi nomen est, senex: summum Iouem
Deosque do testis

SENEX.

Qua de re aut quous rei rerum omnium?

MENAECHMVS.

Mé neque isti male fecisse mulieri, quae me arguit

Hanc domo ab se surrupuisse

* * *

* * * abstulisse deierat. 815

Sí ego intra aedis huius umquam, ubi habitat, penetraui
pedem,

'Omnium hominum exopto ut fiam miserorum miserrimus.

SENEX.

Sanun es, qui istuc exoptes, aut neges te umquam pedem

*Meursius. decertatis Gulielmus. disceptatis Coluius. discernatis (et
antea quid) Boethornius* 810. Qui **CDa** tu tristis es
D^bFZ. tutrix es **B**, sed tristis **B** mrg. tutrixes **C**. tu trix es **Da**.
tu trux es *Gruterus* quod **B** illa... irata *Dousa*. illa...
iratā **CDa**. illā... iratā **B^dDeFZ** absteⁱ **D** destitit
Dousa. dedistituf **CDa**. dedistituf **De**. destituit **RFZ** 812. do
testes *Gruterus*. detestes **BaC**. de testor **D**. detestes^{or} **B^b**. detestor
FZ *SE. Pylades. om. libri* cuius libri 813. *ME. Py-*
lades. om. libri malieri **D** que **C** post me vacuum
spatium C arruit **CDa** 814. dono **B** furripuisse **F**.
subripuisse **Z** *Lacunam signavi, quam sic supplere licebit:*

Hanc domo ab se surrupuisse [pallam, neque eam umquam antidhac
Fuisse illius, quam me sibimet] abstulisse deierat.

deierat *Camerarius*. delurat **BaCDa**. deiurat **B^b**. delirat **D^bFZ**

816. edif **B^bDZ**. edif **F**. hedif **BaC**. edef **De** pedem
Pylades. om. libri 817. exopto] *ultimam litteram e corr. B*

miserrimus libri 818. neges te unquam **FZ**. nec ē umquam **Ba**.
necē^{ut} umquam **B^b**. nec est eumquā **C**. nec ē eū quā **Da**. nec ē

'In eas aedis intulisse ubi habitas, insanissime?

MENAECHEMVS.

Tún, senex, ais habitare méd in illisce aédibus? 820

SENEK.

Tún negas?

MENAECHEMVS.

Nego hércle uero.

SENEK.

Nímio hoc ludicré negas:

Nísi quo nocte hác éxmigrasti. cóncede huc sis, fília,

Quíd tu ais? num hinc éxmigrastis?

tu inquã
eũ quã **De** 819. eas edif **BbDa.** eas edef **DeFZ.** ea sedif
BaC intulisse **FZ.** intulif **BaCD.** intulif **Bb** ^{erif} insanif-
sime libri 820. Tun **FZ.** Tunc **B.** tunc **C.** tc **D** ais **FZ.**
ait **B.** ait **CD** abitare **D** med in *Gruterus.* metdin **C.**
me in *reliqui.* me hic in *Camerarius* *Totum versum haud scio*
an talem potius poeta fecerit:

Tún, senex, [quaeso hércle,] habitare mé ais in illisce aédibus
(aut T. s. q. h. me ais hábitare in i. aed.) 821. Tun *Bothius.*
Tu libri nego]neq; **CD** *SR.* nimio *Acidalius:* *Mv.* nimio
Camerarius. *MA.* inmo **B.** immo (*MENAECHEMO continuantes*) *re-*
liqui. *Mv.* nimium *Lambinus.* *SR.* i, nimio *Bothius* hoc ludicre
Bothius: haec ludicre *Pareus:* de quo tamen dubitatio non levis
restat. hec eludere **BCD.** hec cludere **F.** occludere **Z.** fin haec
eludere *codd.* *Pyladis.* haec impudenter *Camerarius* negaf **B.**
neget **CDF,** *codd.* *Pyladis.* negem **Z** 822. quõ **B.** q̃ (h. e.
quam) **Z** hac *Camerarius.* om. **FZ.** ac **BaCDa.** ^rac **Bb.**
^hac **Db** exmigrasti **R.** migrasti **BCD.** emigrasti **FZ**
concede **B,** *Scutarius.* conce *reliqui.* *SR.* concede inde a *Saraceno*
vulgatur huc sis *Acidalius:* huc *Camerarius.* hac libri. huc,
mea *Fleckeisenus* 823. *SR.* praemittunt **FZ** ais **Bb,**
Beroaldus. agif **Ba** cum *reliquis* num *Lambinus.* non (vel ñ)
libri exmigrastis **R:** emigrastis *Acidalius.* exmigrasti **B.** exai-
grasti **CD.** emigrasti **FZ** *Mv.* **Z,** *Acidalius.* *ME.* **F,** *Sara-*
cenus. om. **B** aut quam ob rem *Beroaldus.* aut ob rem **CDFZ.**

'Ita illa me ab laeuá rabiosa fémina adseruát canis:

Póste autem illic hírcus alius, qui saepe aetate in sua

Pérdidit ciuem innocentem fálsó testimonío.

840

SENEX.

Vae capiti tuo.

MENAECHMVS.

Écce, Apollo éx oraclo mi imperat,

'Vt ego illic oculós exuram lámpadibus ardéntibus.

MATRONA.

Périi, mi patér: minatur míhi oculos exúrere.

SENEX.

Fília, heus.

MATRONA.

Quid ést? quid agimus?

SENEX.

Quid, si ego huc seruós cito?

838. me] *aut med aut met* **Ba** *ante rasuram* leua *libri*
 (leuar abiofa **BC**) abseruat **F**. obseruat **Z** 839. Poste **R**.
 Post te **BCD**. Postete **F**. Post **Z** aurem **Ca** illic hircus alius
Beroaldus, Pylades. illi circo saluf **BCDZ**. illi chircofaluf **F**.
illicircosaluf codd. Pyladis. In 'priscis et membranaceis exemplari-
bus' chrysaluf legi testatur Pius. illic hircus salius *Palmerius*
 sepe **C**. sese **B** etate **BC** 841. *Se. om.* **B** Ve libri
Me. om. **B** appollo **BCD** ex oraclo mi **R**, item
Fleckeisenus. mihi ex oraclo **CDF**. mihi ex oraculo **BZ**. mi ex
oraclo Kampmannus de reb. mil. Pl. p. 87 842. illic **R**, item
Fleckeisenus: ut v. 304. 838. illi libri. illice Bothius olim exuram
BDbFZ. exurati **CDa** lamphadib' **D**. lampadibus *reli-*
qui. lampadis Fleckeisenus. Fuit qui de lampadibus candentibus co-
gitaret 843. Perii *Camerarius*. Peri libri mi **FZ**.
 mihi **C**. mihi **B**. m **D** exurere **BCD**, *codd. Pyladis: idemque*
'alibi' adscripto Pius offert. eruere FZ (puto etiam D)
 844. heus. *Mv. quid Acidalius. heuf quid B. Mv. heuf quid FZ.*
cf. Handium Turs. III, p. 74 *Se. om.* **B** seruo scito **B**

'Ibo, adducam qui hunc hinc tollant et domi deuinciant, 845
Prius quam turbarum quid faciat amplius.

MENAECMV S.

Hem, iam reor,
Ni occupo aliquod mihi consilium, hi domum me ad se
auferent.

Pugnis men uotas in huius ore quicquam parcere,
Ni iam ex meis oculis abscedat maxumam in malam crucem?
Faciam quod iubés, Apollo.

SE N E X.

Fuge domum quantum potest: 850
Ne hic te obtundat.

M A T R O N A.

Fugio. amabo, adserua istunc, mi pater,

845. abducam **FZ** (**D?**) 846. amplius. **Me**. hem, iam
reor || Ni occupo **R**. amplius enim ereo || Niocupo **C** et, nisi quod
Ni occupo, **Da**. amplius enim || Ni occupo **Ba**: quo uero post enim
addidit **Bb**. **Me**. amplius enim ereo **Db**, sed ^h ereo **De**. **Me**. am-
plius enim hereo || Ni occupo **FZ**. **Me**. amplius enim uero nisi || Oc-
cupo *Camerarius*. amplius. **Me**. enim uero nisi || Occ. *Acidalius*:
quod fraudi fuit *Handio Tursc. IV, p. 193* aliquod **F**, *Be-*
roaldus, Lambinus. aliquid reliqui hi me domum ad sese *Bo-*
thius: haud scio an vere 848. men uotas in **R**. me uota fin **C**.
me uota fin **D**. me uotas in **B**. me notas in **F**. **Mv**. notas in **Z**.
me uetastin (*et statim hulus ori*) *Bothius* parcere] pascere *vel*
spargere, et antea Pugnos, quidam apud Acidaliu. impercere ad-
scripsit Scaliger Ceterum parcere, Ni crucem? Faciam
R. parcere? Ni crucem, Faciam *vulgo* 849. Ni iam ex
meis *Camerarius*. Ne iam meis **Ba**, sed ^h m. is (*h. e. Ne iam his*)
Bb. Nei amus **C**. Negemus **Da**, Neg. m. is (*h. e. Ne iam is*) **Db**.
Se. Ne iam his **Z** et omisso **Se**. **F** oculis **CD** abscedat **F**
maxumam in malam **R**. in malam magnam *libri* 850. Fa-
tiam **BCD** potest **B**. potest reliqui 851. amabo te *Bothius*

Né quo hinc abeat. sūmne ego mulier mísera, quae illaec
aúdio?

MENAECHMVS.

Haút male illanc á me amoui. núnc hunc impuríssumum,
Bárbatum, tremulúm Tithonum, Cýgno qui cluét patre,
Ita mihi imperás, ut ego huius mémbra atque ossa atque
ártua 855

Cómminuam illo scípione, quem ípse habet.

SENE.

Dabitúr malum,

Mé quidem si attígeris aut si própius ad me accésseris.

MENAECHMVS.

Fáciam quod iubés: securim cápiam ancipitem atque hunc
senem

obserua **FZ** 852. Neq; hinc **CD** habeat **BCDa**
summe **BaCDa** illa hec **BaCDa** audio **BbFZ**.
audeo **BaCD** 853. ME. *Camerarius*. SR. **B**. om. **FZ**
Aut **FZ** illunc **FZ** a me *Bothius*. om. *libri*. Nisi hinc
males: atque ita Fleckeisenus amoui. nunc **B**. amo uinum
CDa. amo uirum **DbFZ** impurissimum **BCD**. ipurissimum
F. impurissimum **Z** Tithonum *Meursius*. titanum *libri*, *codd.*
Pyladis, et de hac ipsa forma disputans Priscianus VI, p. 688
(236 Kr., cuius unus codex tyrannum). tritaũ **De mrg.** Cygno
qui cluet *Palmerius p. 716 et Colerus*. cygno qui lucet *Prisciani*
'cod. antiquissimus Constantinopoli scriptus penes Rittershusium':
qui cygno lucet *eiusdem codex Hier. Berchemi apud Palmerium*.
qui lucet cygno **Z**, *Priscianus Putschii*: quia lucet cigno *Krehlianus*:
qui lucet cycno *Halberstadiensis*. qui lucet Cyno Mosco *e vet.*
cod. adscripsit Scaliger, ipse cluet et Gyga corrigens. cycno pro-
gnatum **BCD**, nisi quod cirno **Da**, cigno **De**, cycno *mrg. De*
—, prognatum **Ba**, p. prognatum **Bb**. cygno prognatum *codd. Pyla-*
dis. mosco prognatum F. Caelo prognatum (Titanum) 'nonnullos le-
gere velle' Lambinus narrat 855 *affert Priscianus VI, p.*
714 (272 Kr.). ME. praemittunt **FZ** ego] en i f (ut vi-
detur) **Da**: unde ego eadem manus effecit, ego sup. scr. **De**
menbra **B** artuf **B**, sed uf e corr. 856. SE. om. **FZ**.
857. SE. praemittunt **FZ** propuf **C** accerferis **Da**.
858. Fatiam **C** secnri **BCHa** cupiam **B** hunc

'Osse tenuis dolábo [et concidam] ássulatim uiscera.

SENEX.

Énimuero illut praécauendumst átque adcurandúm mihi. 860

Sáne ego illum metuo, út minatur, né quid male faxít mihi.

MENAECMIVS.

Múlta mi imperás, Apollo. núnc equos iunctós iubes

Cápere me indomitós, ferocis, átque in currum inscéndere,

'Vt ego hunc proterám leonem uétulum, olentem, edéntulum.

Iam ádstiti in currúm: iam lora téneo, stimulus iam in

manust. 865

'Agite equi, facitóte sonitus úngularum appáreat:

Cúrsu celeri fácite inflexa síť pedum pernícitas.

SENEX.

Míhin' equis iunctís minare?

senem || Osse tenuis dolabo [et concidam] **R** coll. *Epid. III, 4, 52.*
hunc || Senemosse fini dedolabo **B**: item, nisi quod sene mosse, **CDA**.
hunc senem osse fini decolabo **Db** et, nisi quod decollabo, **F**. hunc
Senem exosse nisi dedolabo **Z** e *Nonio p. 72* nisi dedolabo assulatim
uiscera *afferente*. huic seni || Exossabo, dein dedolabo *Camerarius et*
hunc senem *revocans Lambinus*. hunc senem || Ossum fini dedolabo
Gronovius 860. est atque accurandum **FZ**. est atque adcura dum
si **Ba** (adcuraⁿdum **Bb**). est atque adcurâ dum si **CDA** (dū^ost **De**).
accurandū *mrg.* **De** 862. uinctos **Z** 863. feroces **FZ**
in om. **DFZ** 864. uetulum *Gulielmus*. etulum **C**. & ulum
B. &ulum **Da**. g&ulum **Db**. getulum **F**. getulum **Z** eden-
tulum *Pius, Beroaldus*. edentius *libri*. e dentibus 'in nonnullis ex-
emplaribus' *legi Pius scribit* 865. adstiti in **BCDA**. adstito
in **Db**. assisto in **De**. ascendo in **Z**. ascendo **F** stimulus iam
R. iam stimulum *libri* manu est **Z**. manumst **F** 866. equi
D appareat **BC**. apparent **D**. appareant **FZ** 867. Cursu
celeri, *vulgo constructa cum* appareat, iunxi *proximis* facite
B. facitote *reliqui, nisi quod facito te C* inflexa *Dousa Expl.*
III, 6. inflexu vel in flexu libri: in flexu Salmasius, Lambinus
sint **C**. sunt **B** 868. *SE. et mox ME. Camerarius. utrumque*
om. libri minare *Camerarius*. manare **B**. manare **CD**. ma-

ACTVS V.

S E N E X.

Lumbí sedendo mi, óculi spectandó dolent,

Manéndo medicum, dúm se ex opere récipiat.

Odiósus tandem uíx ab aegrotís uenit.

Ait se óbligasse crús fractum Aesculápio,

885

Apóllini autem bráchium. nunc cógito,

Vtrúm me dicam médicum ducere án fabrum.

Atque éccum incedit. móue formicinúm gradum.

882. *De scenarum distinctione vide ad v. 875* *SE. praemittunt* **BZ**, *Sac. F* *mi R. om. libri. et Fleckeisenus*
spectando DeF, Saracenus. expectando DaZ. exspectando BC.
aspectando Pius 884. *egrotif BC* 885. *abligasse F*
crus]erū Da, erū Db. *factum F* 886. *nuncgito CDa*
 887. *medicum ducere Bothius. ducere medicum libri* 888. *moue*
libri Plautini omnes, quidam Prisciani I, p. 594 (98 Kr.), in his
Halberst. m. pr. mouet Pylades, Prisciani Putschiana et ut vide-
tur alii codices, in his Halberst. m. sec. Recte Scioppius Susp. lect.
V, 1, prave Beckerus Quaest. p. 13 *Sequuntur in B sin-*
gulari versu perscripta Adulescent messenio

MEDICVS. SENEX.

MEDICVS.

Quid illi esse morbi dixerat? narra, senex.

Num laruatust aut cerritus? fac sciam. 890

Num eum ueternus aut aqua intercūs tenet?

SENEX.

Quin ea te causa dūco, ut id dicās mihi

Atque illum ut sanum facias.

MEDICVS.

Perfacile id quidemst.

Quin sōspitabo plūs sescentos in die.

SENEX.

Magnā cum cura ego illum curarī uolo. 895

MEDICVS.

Sanūm futurum, mea ego id promittō fide:

Act. V. Scen. 4. MEDICVS. SENEX B. om. C. Senex. Medicus FZ. MENECHM' MESSENIO. SACEREVVS SERVVS D, sed paenultimum nomen in loco raso 889. illi esse **R**: item *Fleckeisenus. esse illi F, Pius, Bentleyus in Hor. Epist. I, 2, 34. effret illi BCDZ* *ME. narra FZ,* 890. laruatust **R**. laruatust *libri. laruiatus Bentleyus* *ceritus Z* *fac "sciam De* 891. cum **Z** *uetenus BCDA* 892. id *om. B. add. m. rec.* 893. quidem est **FZ**. quidaest **C**. quid ea ē **D**. quid ast **Ba**. quidē. st **Bb** 894—896 *hoc ordine R: quos libri sic collocant* 896. 895. 894 894. Quin **B**. *ME. Quin FZ;* *sospitabo R: atque idem voluisse Scaliger videtur, qui sospitabo adscripsit. suspirabo libri. suspirabis Bothius* *sescentos in die R.* *sescentia in die C. sescenta in die BD. sexcentum dies FZ. sexcentos in dies Camerarius. sexcenties in die Lambinus* 896. Sanum *sine ME. libri* *mea ego id DFZ. me aeco id B. me aco id C*

Nón potest haec rés ellebori únguine optinérier.

Sét quid ais, Menaéchme?

MENAECHMVS.

Quid uis?

MEDICVS.

Dic mihi hoc quod té rogo:

'Album an atrum uinum potas?

MENAECHMVS.

Quíd tibi quaesitóst opus? 915

MEDICVS.

* * * *

MENAECHMVS.

Quín tu is in malám crucem?

SENEK.

Iam hércle occepatat insanire primulum.

913. MED. praemittunt **BFZ**. om. Acidalius hec **BC**
 elebori **Z**. hellebori **F** unguine *Lachmannus Mus. philol. Rh.*
nov. III, p. 609. iungere **BaCD**. iungere^{uine} **Bb**. iugere **Z**. ungere **F**
 obtinerier **FZ** 914—917 suo in loco, quem vacuum re-

liquerat **Da**, addidit **Db** 914. menechme **BC**. menae chine **D**

MEN. et MED. om. **BCD** sine spatiis te om. **B** Pro
 915. 916 unus hic exstat in libris:

Album an atrum uinum potas? MEN. quin tu is in malam crucem?
 (nisi quod Albama natrū **D**, Albama^v natrū **De**). Vbi aliquid inter-
 cidisse ascripta in **B** mrg. Curculionis versibus II, 1, 26. 27 haec
 notatio docet:

album atrum uinum potas

quid tibi quesito opus est

Vnde sic reconcinnare Menaechmi versus conatus sum Philologi
 I, p. 300 sqq:

Album an atrum uinum potas? MEN. quid tibi quaesitost opus?
 [MED. Magni refert, qui colos sit.] MEN. quin tu is in malam crucem?

917. SE. **FZ**. om. **B**. MED. Acidalius occepatat **BbF**.
 occepta **BaCDa**. occepta^a **De**. hoc ceptat **Z**

MENAECHEMVS.

Quin tú rogas,
Púrpureum panem án puniceum sóleam ego esse an lú-
teum?

Sóleamne esse auís squamosas, piscis pennatós?

SENEX.

Papae,

Aúdin tu, ut delíramenta lóquitur? quid cessás dare 920
Pótionis áliquíd, priusquam pércepiat insánia?

MEDICVS.

Máne modo: etiam pércontabor ália.

SENEX.

Occidis fábulans.

MEDICVS.

Díc mihi hoc: solént tibi umquam óculi duri fieri?

tu rogas *Bothius olim*. tu me interrogas *libri*. me rogas *R*
olim 918. poeniceum 'nonnulli libri' Lambini: ut *Pseud.* 229.
 puniceum *BCZ*. ^{mi}puceum *D*. pumiceum *F* 919. squamosas
DeFZ. quamofas *CD*. quam offas *B* pape *B* 920. Audin
 tu *BbDbF*. Auditu *BaCDa*. Audin *Z* 921. percipiat in-
 sania *R* *Prolog. Trin. p. CLXXXVI*. percipit insania *BCDZ*. peribit
 insania *F*. perciit insania 'prisca exemplaria' *Pii*, qui 'alibi legi'
 percipit infaniam *addit*. percitus insania *Pylades*. percipit uesania
Bothius 922. *MRD*. *BZ*. *MED*. Faciam *F* modo]uero *FZ*
 percunctabor *Z* alia. *SE*. occidis fabulans *Acidalius*. *ME*.
 alia occidis fabulam *B*, sed occipis *Bb*: unde *SE*. aliam occipis fa-
 bulam *Camerarius*. alia occidis falam *CD*. alia. *SE*. occidis fac iam
Z. alia. *SE*. occidis *F*. alia *SE*. occipias fabulam *Meursius*. *SE*. alia
 occidis fabula *Gruterus*. *SE*. aliam occipias (vel occipito) fabulam
Dousa Expl. III, 6 923. 924 *Huc spectant quae Curculionis*
versibus II, 1, 7. 8 adscripta sunt in B mrg.:

solent tibi oculi duri fieri
 cenfesne locustam esse

MENAECHEMVS.

Quid? tun me lucústam censes ésse, homo ignauíssume?

MEDICVS.

Dic mihi, en umquam íntestina tíbi crepant, quod séntias? 925

MENAECHEMVS.

'Vbi satur sum, nùlla crepitant: quándo esurio, túm crepant.

MEDICVS.

Hóc quidem edepol haú pro iusano uérbum respondít mihi.
Pérdormiscin tu úsque ad lucem? fácilin tu obdormís cubans?

MENAECHEMVS.

Pérdormisco [sí * * * * *
'Obdormisco] sí resolui argéntum, quoi ego débeo. 930

De hiatu v. praef.

924. tun **R**, *Bothius olim. tu libri*
lucústam **BaCD**. lacústam **Bb**. locústam **FZ** ignauíssime libri

925. mihi, en unquam **Z**, *Nonius p. 255, Gulielmus Misc. quaest.*
c. 5, Acidalius in Cistell. c. 2. me hie numquam **BaCDa**. mihi
an umquam **Bb**, *Camerarius.* me hie numquam **De**. mi hoc nun-
quam **F** tibi íntestina *Camerarius* tibi om. *Nonius*

926. tum om. **Z**. tunc **F** 927. hau pro **CD**. haupro **B**. haud
pro **FZ** 928. Perdormiscin tu usque **R**. Perdormiscin usque **Z**.

Perdormistín usque **F**. Perdormiscanius que **Ba**. Perdormiscan-
us que **Bb**. Perdormis canius que **C**. Perdormiscainusque **D** facilin **CD**.

MR. facilin **B**. **MEN**. facilin **FZ**. facilen **MEDICO** continuans *Sciop-*
pius Susp. lect. V, 1 obdormis cubans **R** duce *Acidali-*

dormis cubans *Scioppius*. dormis curans libri. dormituris *Scaliger*

Tales versus Acidalius commendabat:

Perdormiscin'? **MEN**. úsque ad lucem. **MED**. facilen' obdormis?
MEN. cubans

Obdormisco, si resolui *e. q. s.*

929. 930. *Duos versus flagitabat sententiarum ratio et concinnitas*
sermonum, velut hoc exemplo:

Perdormisco [si me flore satis compleui Liberi:

Obdormisco] si resolui argentum quoi ego debeo,

Quorum mediis elapsis unus in libris hic restat:

MED. Perdormisco si resolui argentum cui debeo

nisi quod **MED**. om. **CDFZ**, Perdormis cof ire solui disiungunt
DC, ut tamen in *mrg.* **De** eadem recte iungantur ego prae-

MEDICVS.

* * * * *

MENAECIMVS.

Quí te Iuppitér dique omnes, pércontator, pérduint.

MEDICVS.

Núnc homo insaníre occepat. de íllis uerbis cáue tibi.

SENEK.

'Immo noster núnc quidemst de uérbis, praeut dudúm fuit: 935

Nám dudum uxorém suam esse aiébat rabiosám canem.

MENAECIMVS.

Quíd ego dixi?

SENEK.

Insánisti, inquam.

MENAECIMVS.

Égone?

SENEK.

Tu istic, quí mihi

Étiam me iunctís quadrigis mínitatu's prostérnere.

ter libros R 931. 932. Desunt duo nisi fallor versus, quorum prior simili sententia fuerit oportet atque v. 927, altero de-
nuo Menaechmum percontabatur Medicus 933. MEN. seruarunt

BFZ Qui **BC**. Cui **D**. Quin **FZ** iupiter **FZ**
diique **F** perduint Pius. perdunt **BaCDe**. perdunt **Bb**. perdunt
De. perdiunt **FZ** 934. MED. **B**. SE. **FZ** 935. SE. **B**.
om. **FZ** Immo noster **R**. Immonestor **BD**. Immonestor **C**.

Modestior **FZ**. Imo modestior *Camerarius*. Immo honestior *Kamp-*
mannus de reb. mil. Pl. p. 40, Brixius Qu. p. 30. I, modestior
Bothius est libri uebis **C** prout **F** 936. aiebat

BaCDe 937. Quid . . . istuc uni *MENAECIMO* tribuit **B**,
nec in CDe spatia relictas sunt pro personarum notis insa-
nisti **R**. insanus **BCD**. insanis **FZ** tuistic **CD**. istuc **B**

SE. qui **B** 938. me]ne **C** minitatus **Z**. ministatus **D**.
minis status **C**. mini...tatus *c. ras.* **B**. minitatus **E** **F** prorsiter-

MENAECHEMVS.

* * * * *

SENEK.

Égomet hæc te uídi facere: égomet hæce te árguo. 940

MENAECHEMVS.

'At ego te sacrám coronam súrrupuisse Ióuis scio:

Ét ob eam rem in cárcerem ted ésse compactúm scio:

Ét postquam es emissus, caesum uírgis sub furcá scio:

Túm patrem occidisse et matrem uéndidisse etiám scio.

Sátin' hæc pro sanó male dicta mále dictis respódeo? 945

SENEK.

'Obsecro hercle, médice, propere, quídquid facturú's, face'

Nón uides hominem insauire?

MEDICVS.

Scín quid facias óptimum?

nere **C** 939. *Menaechmi responsum hic interciderit necesse est* 940. hæc te *Camerarius*. hec te **BCDc**. ec te **Da**. ecce **FZ** uide **BaCDa** hæcce te *Scioppius Susp. lect. V, 1*. hec te **BCD**. ecce **FZ**. ecce te *Camerarius*. hæc ted *Guyeto duce Bothius* 941. te]tam **F** surrupuisse **BCD**. surripuisse **Z**. subripuisse **F** Iouis scio *Pylades, R Parerg. I, p. 341*. iouis **BFZ**. lo iouis **C**. lo iouis **D**. Ioui scio *Camerarius*. scio Iouis *Gruterus*. aio Iouis *Pareus* 942. ob eam]obeatã **B** ted esse *Camerarius*. te deesse **B**. teb deesse **C**. tebde eẽ **D**. te esse **FZ**. tete esse *vel* tepte esse *Kampmannus de IN praep. p. 22 comp., non comp., B* 943. Et]E **CD** ef emissus]ef e e corr. **B**. efe missus **C** cesum *libri* sub furca **BbDcFZ**. suffurca **Ba**. sufurca **CDa** 944. Tum]tuum 'alibi scriptum' *Pius narrat* 945. Satim **Z** hec **BC**. hoc *Camerarius: unde* Satin' hoc pro sano? m. m. r. *Acidalius* respondeo **D** e corr., **FZ**. rescondeo **CDa**. ref condeo **B** 946. medice **FZ**. maledice **C**. maledice **B**. maledice **D** quidquid **BC**. quid quid **D**. quicquid sif **F**. quicquid scif **Z** facturus scribebatur 947. sin **BaCDa** optimum **F**. optimum **Z**. optimum ef **Da**. optimum est **B**, sed ut t visum sit recentius esse. optimes **C**. op-

'Ad me face uti déferatur.

SENEX.

'Itane censes?

MEDICVS.

Quippini?

'Ibi meo arbitrátu potero cûrare hominem.

SENEX.

Age, út lubet.

MEDICVS.

Hélleborum potábis faxo áliquos uigintí dies. 950

MENAECIMVS.

'At ego te pendéntem fodiam stímulis trigintá dies.

MEDICVS.

I, árcesse homines, quí illunc ad me déferant.

SENEX.

Quot súnť satis?

MEDICVS.

Pröinde ut insaníre uideo, quáttuor, nihiló minus.

tume **De** uti deferatur *Acidalius*. ut deferatur **B**, *Camerarius*.
ut id eferatur **CD**. ut efferatur **FZ** itane **Bb**, *Acidalius*.
itana **BaCDa**. itan **DeFZ** quippini **BCD**. quidni **FZ**

950. 951 *hoc ordine Camerarius, inverso libri, sed ut in BC*
2 et 1 numeri praepositi sint m. rec. 950. MED. om. **B**

Helleborum **DeF**. Eleborum **Z**. Hellef borum **CDa**. Hellef forum
B, *sed f e corr.* *de transponendis faxo potabis videtur Her-*
mannus Elem. doct. metr. p. 88 cogitasse: de quo v. praef.

aliquot *Pius* 951. At ego] At e e corr. **B** 952. MED. **B**.
om. **FZ** I arcesse *Pareus*. Larcesse **BaCDa**. • atcesse **Bb**.

Arcesse **De**. Accerfe **FZ** illunc *Camerarius*. illum *libri*

deferant **Z** quot] qđ **D** 953. MEN. **FZ** Proin de **F**

ut **B**, *Pius*. ui *reliqui, nisi quod ui D* uideo **Bb**. uideor
Ba cum *reliquis* quatuor **B**. MED. quatuor **FZ** nihilo
minuf. **F**. nihilominuf **Z**. nihil hominuf **BCDa**, sed h **De**.

SENEA.

Iam híc erunt. adsérua tu istunc, médice.

MEDICVS.

Immo ibó domum,

'Vt parentur, quíbus paratis ópus est. tuos seruós iube 955

Húnc ad me feránt.

SENEA.

Iam ego illic fáxo erit.

MEDICVS.

Abeó.

SENEA.

Vale.

MENAECHMVS.

'Abiit socerus, ábiit medicus: sólus sum. pro Iúppiter,

Quíd illuc est, quod híce me homines ísanire praédicant?

Nam équidem, postquam gnátus sum, númquam aégrotavi
unúm diem.

Néque ego insanió neque pugnás égo nec litis coépio. 960

Sáluos saluos álios uideo: nóui ego homines, ádloquor.

954. tu istunc **F**. tu istuc **Z**. tuif tunc **BC**. tuif té **D** ibo
CDFZ. ego ibo **B** 955. opust **F** tuos **B**. tuf **CDA**.
tuf **De**. tu **FZ** iube || Hunc ad *Lambinus*. iube hunc || Ad
libri, nisi quod lube **D** Ad me deferant *Acidalius* **Med**.
et mox **Se. om. B** 957. socrus **F** habiit **CDA** solus
R, item *Fleckeisenus*. nunc solus *libri* pro^h **De** iupiter **FZ**
958. híce me **R**. me híce **BCD**. me híi **Z**. me hí **F**. me híce
Lambinus. med híce *Acidalius* predicant **C** 959. Hunc
solus B servavit, sed ut ei 2, proximo 1 praescriptum sit m. rec.
egrotavi **B** 960. Neque insanio **Z** pugnás ego nec **R**.
pugnás neque ego **BCDF**. pugnás ue **Z**. pugnás ne *Nonius p. 89*
litif omnes cum eodem coepio *codd. Pyladis, Nonius*. cepio
FZ. cupio **BCD** 961. Saluos saluos **BCDe**. Saluif saluos
Da. Sanos saluos **Z**. Sacros saluos **F** ego **R. om. libri**

'An illi, perperam insanire qui aiunt me, ipsi insaniunt?
 Quid ego nunc faciam? domum ire cupio: at uxor non sinit;
 Huc autem nemo intromittit. nimis prouentumst nequiter.
 Hic ero usque: ad noctem saltem, crede, intromittar do-
 mum. 965

MESSENIO. (MENAECHMVS I.)

Spectamen bono seruo id est, qui rem erilem
 Procurat, uidet, collocat, cogitat,
 Ut absente ero rem sui eri diligenter
 Tutetur, quam si ipse adsit, aut rectius.

962. An **De** illi] qui *Pylades* perderam **BCDa**, sed
 am e corr. **C** qui aiunt me, ipsi **R**. me aiunt ipsi **B** (sed is
 me aiunt e corr.), **De**. mealunt ipsi **C**. mea lunt ipsi **Da**, me uo-
 lunt ipsi **FZ** 963. fatiam **B** at *Camerarius*. om. libri.
 sed *Pylades* 964. prouentum est libri nequitur **B**
 965. ero usque: ad noctem saltem *Bothius*. ero usque ad noctem.
 saltem *Pius*. ergo usque ad noctem saltem libri, nisi quod usce **Ba**
Cda intromittat **Z**

Act. V. Scen. 6. Messenio seruus **FZ**. SERVVS **BD**. om.
C. Mutam personam addidi MENAECHMVM *Multis modis*
male habiti in libris cantici, quod ex parte feliciter Hermannus
*restituit Elem. doctr. metr. p. 309 sq., exemplum e **Bb** expres-*
sum infra posui

966 Spectamen bono seruid est quirẽ erilem
 Procurat uidet collocat cogitatque
 Ut absente ero rẽ ••eri diligenter
 Tutetur quam ••si ipse adf. it aut rectius.

966. seruid **Ba** qui rem herilem (sic) **CDFZ**. quire e ••hem
 c. ras. **Ba** 967. cogitat *Hermannus* 968. ero rem sui eri
B: nisi ero rem eri tam males. er ••re ••ri c. ras. **Ba**. ero rem
 eri **BbCda**. hero rem eri **De**. hero rem heri **FZ** 969. quam
 ipsi ipse adf. it **Ba**

Tergum quam gulam, crura quam ventrem oportet
970

Potiora esse, quod cor modeste situm est.

Recordetur, qui sunt nihili, is quid preti detur ab suis eris.

[Ignavis improbis uiris.]

Verbena, compedes,

Molae, lassitudo, fames, frigus durum: 975

Haec pretia sunt ignaviae. id ego malum male metuo.

[Propterea bonum certum est potius quam malum esse.]

Magis multo patior facillius ego uerba, uerba odi:

Nimioque edo libentius molitum quam praehibeo a me.

Propterea eri imperium exsequor, bene et sedate seruo id: 980

970 Tergum quam gulam crura quam ventrem oportet

Potiora esse cui cor modeste situm est.

Recordetur cordet² id qui nihili sunt quid his pretii

Detur ab suis er. is. ignavis improbis uiris.

975 Verbera compedes Mole magna lassitudo fames frigus durum.

Hec pretia sunt ignaviae.

Id ego male malum metuo. propterea bonum esse certum est potius quam malum.

Nam magis multo patior facillius uerba uerba egodi.

Nimioque edo libentius molitum quam molitum praehibeo.

972. recordetur id **CDFZ** his] uis **C**. his **F** precil
CDaFZ eris **CD**. heris **FZ**. ereis puto in **Ba** fuisse
973. Haec interpretis esse certum est signavis **Ba** 974 sq.
dochmiacis numeris describere Hermannus ausus est 975. Mole **Z**
magna] gn e corr. **B** lassitudo **CDFZ** 976. Hec
CDa. Hec **DbZ** prelia **CDaFZ** id ergo **C**. Ideo ego **F**
977. viz Plautinus, vel hoc certe loco non Plautinus certum est
Ba. certum est **CDZ**. certum est **F** potius **C** 978. pacior
Da uerba quam uerba codd. Pyladis, qui ego odi omisit
ego odi **CDFZ**. 979. quam molitum **CD** praehibeo **Ba**.
praehibeo etiam **CD**. perhibeo **FZ** 980. execor **Ba**. exequor
CDFZ seruo^{id} **B** ita ut et o e corr. sit et id a m. sec. seruo

Eoque exemplo seruo, tergo in rem ut arbitro esse.

Atque id mihi prodest. alii, ut esse in suam rem ducunt,
ita sint:

Ego ita ero, ut me esse oportet. id si adhibeam, culpam
abstineam,

Ero meo ut omnibus in locis sim praesto, metuum haut
multum.

980. 82 Propterea eri imperium exsequor bene et sedate seruo^{id} atque
mihi id prodest.

982. 83 Alii eē ita ut in rem esse ducunt sint. ego ita ero ut me esse
oportet.

983. 84 Metum id mihi adhibeam culpa abstineam. ero ut omnibus in
locis si. presto.

id reliqui. seruo *Pylades*
hibent post v. 985

981. huc transposui, quem libri ex-
hibent post v. 985 Eoque *B*. Ego libri. Ego hoc *Camerarius*

tergo] o e corr. *B*. terge *CDF*. tergi *Z* 982. adque *Da*

id mihi *CDFZ* aliis eē ita ut *BaDFZ*. aliis ita esse ut

C. alii se esse ita ut codd. *Lambini*. alii sese ita ut *Gruterus*
esse ducunt sint. ego etiam *Da*. esse ducunt. sin ego *CDb*. esse di-
cunt. sin ego *FZ*. ducunt pro dicunt codd. *Pyladis* ita om.

CDFZ Totum versum sic *Hermannus*: Atque id mihi pro-
dest, alii sint ita, esse ut in rem ducunt 983. metum id mihi

etiam *CD*. mecum id mihi *FZ*. metum comitem mihi *Pylades* 'ex
codd. ant. partim': quod tamen ad solum metum spectat. metum
ut mihi *Camerarius*. id mi *Hermannus* deleto metum, sic hunc v. ex-
orsus: Sin ego ero ut culpā *BaCD*. culpa cum *Bb* etiam *FZ*

984. meo addidit *Hermannus* sim praesto *CDFZ*. inpresto

Ba Post hanc vocem qui in *B* et reliquis libris duo versus

sequuntur a Serui ad metuunt, perperam huc translato esse e *Mo-
stellariae* act. IV. initio *Hermannus* vidit: de quo dixi *Philologi*
I, p. 308 sq. Discrepant autem a *B* reliqui sic: culpa carent

omnes — metuunt solent omnes — utibiles omnes — postquam cum
CD etiam codd. *Pyladis*. priusquam *Z*. post *F* — promeritum est
metuant *F*, promeritum est metuunt *Z* — . promeritum est: post me-
tuunt 'sic fere in codd. ant.' esse *Pius* dicit metuam haud

Pylade (qui metuam ex 'codd. ant.' sumpsit) *Camerarioque* ducibus
Gruterus. Metum aut etiam *CD*. Metum haud *F*, Mecum haud *Z*

Propést, quando haec [mea meus] erus ob facta pretium
exsoluet. 985

Postquam in tabernam uasa et seruos conlocavi, ut iusserat,
Ita uenio aduersum. nunc foris pultabo, adesse ut me sciat,
Meumque erum ex hoc saltu damni saluom ut educam foras.
Sed metuo ne sero ueniam depugnato proelio.

Serui qui culpant^{ca} metuo ni solent esse eris ut ibiles^{unt p}

Nam illi qui nihil metuunt postquam malum promeritumque ei
metuunt

984. 85 Metum aut multum. prope est quando ceruso faciam pretium
exsoluet.

981 Ego exemplo seruo tergo ut in rem esse arbitror.

986 Postquam in tabernam uasa sed[&] seruos conlocavi ut iusserat.

Ita uenio aduersum. nunc foris pultabo adesseⁱ ut misceat.

Neque utrum ex hoc saltu damni saluom ute duo anfora.

Sed metuo ne sero ueniam depugnato proelio.

*Cum BB reliquis libris, ubi nihil notamus, conuenit: nostra mu-
tatio est, cuius alius auctor nullus memoratur*

985. est **CDFZ** quando ceruso faciam **CDFZ**,
codd. *Pyladis*. (quando) strenue faciam 'alibi scriptum esse' *Pius*
narrat. quando herus qui quod faciam *Pylades*. quando herus ut
quod strenue faciam *Camerarius et omisso ut Gruterus*. quando he-
rus ob facta *Bothius*. quando herus, quod faciam *Hermannus*
precium exoluet **CDFZ** 986. postqua **C** uasa et **FZ**,
uas sed **CD** collocaui **CDFZ** 987. aduersum **Z**
me sciat **CDFZ** 988. Neque utrum etiam **CD**. Neque meum
FZ. Neque ut eum *Dousa Expl. III, 7*. Atque uirum *Bothius*
saltem damno **FZ** saluum ute duo anfora **D** et, nisi quod ut
eduo, **C**. alium eluo anfora **Z** et, nisi quod amphora, **F**. saluum
scio eliclam foras *Camerarius*. saluom ut educam foras *Pareus*
989. fero **CDFZ** proelio **Z**. prelio **CDF** De tro-
chaicis numeris qui dubitauerit, iambicos sic restituere poterit:
Sed metuo pol, ne sero ueniam depugnato proelio

SENEX. MENAECCHIUS I. LORARIUS. MESSENIUS.

SENEX.

Pér ego uobis dēos atque homines díco, ut imperiū meum 990
 Sápiēter habeátis curae, quae ímperaui atque ímpero.
 Fácite illic homo iam ín medicinam ablátus sublimén siet,
 Nisi quidem uos uóstra crura aut látera nihili pénditis.
 Cáue quisquam, quod illic minitetur, uóstrum flocci fécerit.
 Quid státis? quid dubitátis? iam sublímen raptum opórtuit. 995
 Ego íbo ad medicum: praesto ero illi, quóm uenietis.

MENAECCHIUS.

'Occidi.

Quid hoc ést negoti? quíd illic homines ád me currunt,
 . ópsecro?

Quid uóltis uos? quid quaéritatis? quíd me circumsístitis?
 Quo rápitis me? quo fértis me? perii. ópsecro uostrám fidem,

Act. V. Scen. 7. SENEX. MENECHMUS ADOLESCENS. LORARIUS. MESSENIUS SERVUS B. SENEX. ADOLESCENS. LORARIUS. SERVUS D. om. C. Senex. Menechinus. Lorarius. Messenio F et addito seruus Z

991. curae quae *B. cureq; CD. ut que F. utq; Z. curae: quaeque codd. Pyladis*

992. facile *Z*
 sublimen *BF: de quo dixi Mus. philol. n. t. VII, p. 558 sqq. sublimem CDZ. sublimis codd. Pyladis*

s. & a. ras. Ba, si & Bb
 993. uostra *B. ufa CD. uestra FZ* nihil *B. nihilli Z*

penditis]tis *e corr. B* 994. Cauete *FZ* uostrum *omnes*
 995. Quid statim *BbDeFZ. Quid satis BaDa. Qui satis C*

sublimen *BCF. sublimem DZ* oportum *C Da*

996. presto *C* illi cum *BC. illic ut DFZ* *Mx. om. B. Adolescent Db*
 997. negotii *BC. negotii reliqui* opsecro *pro obs. C Da*

998. uos *DbFZ. quos BC Da* queritatis *BC*
 circumsístitis *FZ. circumstitis CD. circumstitis B*
 999. raptis *Da* opsecro pro obs. *Da*

Epidámnienses súbuenite ciues. quin me mĩttitis? 1000

MESSENIQ.

Pro di immortales, óbsecro, quid ego óculis aspició meis?
Erúm meum indignĩssume nescĩo qui sublimén ferunt.

MENAECHMVS.

Ecquĩs suppetias mi aúdet ferre?

MESSENIQ.

Égo, ere, atque audacĩssume.

O fácinus indignum ét malum,

Epidámni ciués, erum meum híc in pacato óppido 1005

Lucĩ derupier ín uia, qui líber ad uos uénerit.

Mĩttite istunc.

MENAECHMVS.

'Obsecro te, quĩsqui's, operam mi út dũis,

1000. Epidanniensel **Z**. Epidannensel **F** quin me mittit **BCDF**, 'membranacea exemplaria' Pii. quid me mittit **Z**
1001. MRS. **FZ**, SER. **B**: et sic constanter. Sacrenit **Db** Pro
di immortales **B**. Pro dum mortales **CDA**. Pro^h dii mortales **De**.
Pro dii immortales **FZ** aspicio **BZ** 1002. indignissime libri
quid **FZ** sublimen **BCDAF**. sublimem **DbZ** 1003. MEN.]
AD. **B**: et sic constanter subpetias **D**. suppetias **C** audet
ferre **BbDe**. aut et ferre **BaC**. aut et ferre **Da**. audet afferre **FZ**
ego]eo **Z** atque **R** et, ut nunc video, iam Acidalius. om.
libri audacissime libri, nisi quod audicissime **Da** 1004 sqq.
sic disposui, quorum in **B** haec descriptio est:

O facinus indignum et malum. epidamnii ciues erum

Meum hie in pacato opido luciderupier in uia qui liberat uos uenerit:
haec autem inde a Camerario vulgatur: O facinus erum ||
Meum . . . oppido || Luci uenerit. 1005. epidannii **FZ**

paccato **Z** opido etiam **CDF** 1006. luci deripier in
uia **FZ**. lucideri pierin uia **CDA**. lucide eripi erum ui **De** liber
ad **DeFZ**. liberat **CDA** 1007. Mittite istunc. MEN. Gruterus.

Mittit. is tunc cum unius litterae rasura **B**. Mittit is tunc **C**. Mitti-
tistunc **Da**. A. Mittit istunc **De**. Mittit is. ME. nunc **FZ**. ME. Mittit is
nunc? Acidalius quisquĩ's **R**. quisquĩs **B**. quisquĩs et reliqui
mi ut dũis **R**. mihi ut des **BFZ**. mihi uidet **CD**, ut des mihi

Neú sinas in me insignite fieri tantam iniúriam.

MESSENIQ.

'Immo operam dabo ét defendam et súbuenibo sédulo.

Númquam te patiár perire: mé perirest aéquius. 1010

Éripe oculum istí, te ab humero qui tenet, ere, te óbsecro.

Hísce ego iam seméntem in ore fáciám pgnosque óbseram.

Máximo hercle hodié malo uostro istunc fertis. mítite.

MENAECHMVS.

Téneo ego huic oculúm.

MESSENIQ.

Face ut oculi lócus in capite appáreat.

Vós scelestos, uós rapacis, uós praedones.

LORARI.

Périimus. 1015

Obsecro hercle.

Camerarius 1009. Mes.] Sa. **Db** operam *Guyetus*. et operam
libri subueniēbo **B** 1010. me perire est aequius *Camera-*
rius: me perire citius *Saracenus*: me perire satius est *Pylades*. me
derideres te cuius **B**. me derires tecuius **CD**. me deris te citius **F**.
mederi te cuius **Z** 1011. isti, te *Bothius*. isti *libri* umero
BaCD. ^rumero **Bb** qui tenet ere te **Db**. qui tenet here te
FZ. qui tenete rete **BCDa**. qui te tenet, here, te *Camerarius*
Eripe oculum istic, ab humero qui tenet te, ere, opsecro *Fleck-*
eisenus 1012. fáciám **B** 1013. Maximo *libri* hercle
hodie malo *Bothius*, olim *Fleckeisenus Philol. II, p. 84*. hodie malo
hercle **BFZ**. hodi malo hercle, sed malum ante corr., **C**. hodi ma-
loher ^{cl}de **D**. malo hercule hodie *Bothius ed. alt.*, malo hercle hodie
idem nuper cum *Guyeto*. hodie cum malo hercle *Lomanus p. 18 si-*
mul hunc substituens pro istunc 1014. Me. om. **B**. A. **Db**
appareat]at e corr. **B** 1015. Sa. praemittit **Db** sce-
lestos, uos **R**. scelesti •• uos c. ras. **C**. scelesti uos reliqui rapacis
BCDe. rapatis **Da**, rapaces **FZ** predones **Z** Lo. perii-
mus *Camerarius*. Lora. perimus **F**. lora perimus **Z**, perimus **BCD**
1016. hercli **C** Mes. et Men. om. **B**

M E S S E N I O.

Mittite ergo.

M E N A E C H M U S.

Quid me uobis tactiost?

Pecte pugnis.

M E S S E N I O.

'Agite abite: fúgite hinc in malám crucem.

En tibi etiam: quia postremus cedis, hoc praemi feres.

Nimis bene ora commetaui atque ex mea sententia.

Edepol, ere, ne tibi suppetias temperi adueni modo. 1020

M E N A E C H M U S.

'At tibi di sempér, adolescens, quisquis es, faciánt bene.

Nam absque ted esset, numquam hodie ad solem occasum
uiuerem.

M E S S E N I O.

Ergo edepol, si recte facias, ere, med emittas manu.

- uobis]uoltis **F** tactio est **B**. tactiosi **CFZ**. tactioⁿ si **D**
 1017. Pecte **FZ** Me. om. **B** habite **BaCda**
 1018. En **BCD** notabili exemplo. Hem **FZ** praemi **B**. premi
CD. premii **FZ**. 1019. Nimis *Bothius*. Nimis aut **BCD**. Nimis
 haud **FZ**. Nimis autem *Camerarius* hora **BCD** comme-
 tau **BaC**. commetaui **Bb**. commentaui **DFZ**, *Acidalius*. carmen-
 tau vel carminaui *Gulielmus Verisimil. III, 20*. commutaui 'sunt
 qui legant': Pius fetentia **C**. sententia **D** 1020. Sa. Edepol
Db temperi **B**. tempore libri adueni] 'an tetuli potius?'
Fleckeisenus 1021. At **BC**, *Scioppius Susp. lect. V, 1*. Et
DFZ di **F** adul. pro adol. **B** et] f e corr. **B**
 faciant **B**. faciunt **Z** 1022. Nam] Namque **B**. Nam si **Z**
 ted esset, numquam hodie **B**. tedēet hodie nūquam **Cda** (tedēet A
 hodie **Db**). te esset hodie nūquam **Ba**, *Lambinus*. te essem hodie
 nūquam **BbFZ** ad] a **C** solem **CDFZ**. solis **B**, sed (
 a m. rec. occasum **C** uiuere **Ba** 1023. Me.] Sa. **Db**
 Ego **Z** hedepol **B** fatias **B** ere] ore **C**, habere **Z**

MENAECIMVS.

Liberem ego te?

MESSENI O.

Vórum: quandoquidem, ére, te seruauí.

MENAECIMVS.

Quid est?

Adulescens, errás.

MESSENI O.

Quid, erro?

MENAECIMVS.

Pér louem adiuró patrem, 1025

Méd erum tuúm non esse.

MESSENI O.

Nón taces?

MENAECIMVS.

Non méntior:

Néo meus seruos úmquam tale fécit quale tú mihi.

MESSENI O.

Síc sine igitur, si ésse tuum negás me, abire líberum.

med emittat *Bothius*. me emittat **CDFZ**, *Kampmannus de reb. mil. Pl. p. 38*. me mittat **B** 1024. A praemittit **Db** Libe-
rem **Z**. Liberú **B**, sed ū e corr. libertem **CDF**, sed libertē **De**
te om. **Da**, add. **Db** ME.] Sa. **Db** uerū° **B** ME.] A **Db**
quid est] quidē **B** 1025. spatium personae praecedat in **C**
Adul. pro adol. solus **B** erat **Da**, erat **Db** ME.] Sa. **Db**
oro **D** (ead. m.) ME.] A **Db** 1026. Med *Bothius*. Me libri.
Mepto *Fleckeisenus* non taces] netaces **C** 1027. Neconseruuf
meuf **C** numquam **B** 1028. ME.] Sa. **Db** esse tuum
negas me **R** *Proleg. Trin p. CXLVIII*. tuum negas me esse **BCDZ**.
sic negas me esse **F** Post v. 1028 sequuntur in **BCDF** versus
1027—1043, suo loco redeunt. Omisit h. l. **Z**, nisi quod versus
1028 post liberú etiam adherent eū uiatice verba

MENAECHMVS.

Mēa quidem hercle caūsa liber ésto atque ito quó uoles.

MESSENI O.

Némpe iubes?

MENAECHMVS.

Iubeo hércle, si quid imperist in té mihi. 1030

MESSENI O.

Sálue, mi patróno. quom tu liberas me sério,
Gaúdeo.

MENAECHMVS.

Credo hércle uero.

MESSENI O.

Sét, patrone, te óbsecro,

Né minus nunc imperes mihi, quám quom tuus seruós fui.
Āput ted habitabo ét, quando ibis, úna tecum ibó domum.
Máne me: nunc ibo in tabernam, uása atque argentúm
tibi 1035

1029. ME. **Z**. om. **BF** herde ^{cl} **C** atque]at. q. c. ras.
B ito]abito **Z** 1030. ME.]Sa. **Db** imperii ef **F**.
imperii est *reliqui* 1031. patrone. quom tu liberas me, serio ||
Gaudeo. MEN. credo hercle uero. MEs. sed *Balbachius Observ. crit.*
p. 29 sqq. patrone cum tu liberet messenio || Gaudeo. SER. credo hercle
uobis. sed **B** et omisso SER. (*nisi quod liber es*) **CD**. patrone.
MEN. cum tu liber es messenio gaudeo. MEs. credo hercle uobis. sed
F et, *nisi quod liberet*, **Z**. *Vbi messenio et uobis delebat Saracenus:*
SERVVS ALIVS pro MEN. substituit Camerarius, LORARIVS Scaliger.
Interpolata e v. 1148 verba credens Ladewigius Philol. I, p. 295
in unum versum contraxit talem fere: MEs. Salue, mi patrone, amo
te; sed, patrone, te obsecro 1033. nunc **B**. om. libri. olim post
tuus *inserebat Guyetus* mihi imperes *Fleckeisenus* *Fortasse*
tamen praestat versus forma talis:

Né nunc minus mihi imperes, quam quándo tuus seruós fui
1034. ted *Guyetus*. te libri 1035. Mane me: nunc *Acidalius*. ME.
Minime. MEs. nunc libri uassa **B** atque **B**. at **C**. ad **D**.

Réferam. rectest óbsignatum in uídulo marsúppium
Cúm uiatioo: íd ego tibi iam huc ádferam.

M E N A E C H M V S.

Adfer strénue.

M E S S E N I O.

Sáluom tibi item, ut míhi dedisti, réddibo: tu hic mé mane.

M E N A E C H M V S.

Nímium mira míhi quidem hodie exórta sunt mirís modis.
'Alii me negánt eum esse quí sum, atque excludúnt foras: 1040
['Alii me esse aiúnt qui non sum, ac séruos se esse méos
uolunt:]

et **FZ** ibi **Z** 1036. recte est *libri*, nisi quod *A* praemittit
Db obfignanū **C** marsupium **BFZ** Sequitur in
BCDFZ versus 1044, suo loco iteratus. Delevit *Pylades*
1037 sqq. Horum in priore loco (post v. 1028) scripturam addi-
tis circulis signavi 1037. Quom (**B**) uiatio **C** id
Cba(F). SER. id **B**. AD. id (**B**). Sa. id **Db**. MES. id **FZ**
ego **R**. om. *libri* iam huc **B(BCD)**. huc **CDF**. iam nunc
(**F**)**Z** adferam **B(B)**. afferam *reliqui* MEN. **F(F)Z**.
AD. **B**. SER. (**B**) adfer **B(B)**. affer *reliqui*, nisi quod af-
fert (**C**) 1038. MES. om. (**B**) Saluom **B(B)**. Saluum
reliqui tibi item ut (**B**). tibi ita ut **BCD**, Nonius p. 476.
item tibi ut (**CDF**). tibi ut **FZ** reddibo: tu **R**. reddebo *cum*
lacunula post eam vocem (C), sine lacuna (B): probatum Sci-
oppio Susp. lect. IV, 13. reddibo Nonius. redhibeo CDF(F)Z,
item margo (C). redhibeo reddebo (sic) (D). sed habeo B. red-
hibebo Gruterus. Valde dubii res iudicii: quam disceptavit Stru-
vius de decl. et coniug. lat. p. 149 sqq. hic me mane (**CDF**)**Z**.
hic mane (**Ba**), hic mane (**Bb**). hic (*nihil praeterea*) **BCDF**
reddibo: *istic me mane Fleckeisenus* 1039. ME. om. (**B**)
Nímium mira **R**. Nimiámira (**B**). Nímia mira *reliqui* hodie
CDFZ. hodie **B**. om. (**BCDF**) miris (**BCDF**). multis
BCDFZ 1040. eum om. **DFZ** qui sumat que (**B**)
^{l. dunt} exclusum **B** 1041. De coniectura addidi, qualem hic olim
lectum esse cum sententia arguit tum proximorum scriptura, quae
haec est in (BCDF):

Vél ille qui se pótère argentum ait, quem égo modo emisi manu.

'Is quod ait se mi állaturum cum árgento marsúppium,
'Id si attulerit, dícam ut a med ábeat liber quó uolet,
Né tum, quando sánus factus sít, a me argentúm petat. 1045
Sócer et medicus me ísanire aíebant. quid sit, míra sunt.
Haéc nihilo esse míhi uidentur séctius quam sómnia.

Vel ille qui se petere modo argentum modo qui seruum se meum
Esse aiebat quem ego modo emisi manu:

*nisi quod v. 1 quisepe te reargentū (Ba), qui se petere^r argentum
et in marg. modo (Bb), item seruom (B), v. 2 aiebat (Ba),
modo ego (F). Pro his autem duobus versibus unum hunc BCDFF
exhibent cum edd. omnibus:*

Etiam hic seruum esse se meum aiebat, quem ego emisi manu
ubi seruom BF. Deletis igitur, in quibus interpretis manus ma-
nifesta, ea quae reliqua sunt coniunxi in versum 1043. Nihil vel
Acidalius profecit At iam pro Etiam proponens vel Kampmannus
de reb. mil. Pl. p. 38. Nec Bothiana ratio placere potest, quae
haec est:

Alii me negant eum esse qui sum, atque excludunt foras;

Socer et medicus me insanire dicunt. quid sit, mira sunt.

Vel ille, qui modo sese aiebat petere argentum, qui meum

Se modo esse aiebat seruom, quem ego modo emisi manu.

1043. quod B. om. libri mihi B(B). om. reliqui alla-
torū (B) cum]arcū B. ē (C) marsupium (CD)D.

marfoppium C. marfopium (B). marsupium BF(F)Z 1044 recte

hic redit, qui iam post v. 1036 scriptus erat in libris Ad. prae-

mittit (B), MEN. (F) Ipse ^hadtulerit B, non (B) med

abeat Bothius. me habeat BC(BaZ). me abeat DFZ(BbCDF)

liber]lib C(C) 1045. Ne tum Lambinus. Necdum B. Ne-
dum reliqui sanus]suus cum Scaligero Casaubonus in Pers.

Sat. V, 88 a me om. C 1046. aiebat Camerarius: cf.

Mil. glor. 66. dicebant libri. dicunt Bothius quid sit 'alibi legi'
Pius dicit. quid si F, iungens haec cum proximis mira sunt haec

1047. esse mihi uidentur BCD. mihi esse uidentur FZ. mihi
uidentur esse (nisi quod duo codd. minus esse uidetur) Gellius XVIII,
9 teste Velio Longo prodens 'Varronem uersum hunc Plauti de Me-
necchmis "Haec nihilo mihi uidentur esse lectius quam somnia" sic

Nūne ibo intro ad hānc meretricem, quāmq̃uam suscensēt
mihi:

Sí possum exorāre, ut pallam réddat, quam referám domum.

MENAECHEMVS II. MESSENIIO.

MENAECHEMVS.

Mén' hodie usquam cónuenisse te, aútax, audes dícere, 1050
Póstquam aduorsum mi ímperaui ut húc uenires?

MESSENIIO.

Quín modo

Éripui, homines quóm ferebant té sublimen quáttuor,
'Aput hasce aedis. tú clamabas dēum fidem atque hominum
ómniū:

enarrasse: nihilo magis narranda esse quam si ea essent somnia?
sectius quam *Gellius*. sec usquam *B*. setius quam *CDZ*. secius quam
F. Vide *Prol. Trin. p. LXXV* somna *B*. isomnia *Z* 1048. sus-
censet *BaC*. suscenset *Da*. succenset *BbDeZ*. succenserit *F*
1049. domum] Menaechmus messenio addit *B*

Act. V. Scen. 8. MENECHMVS ADOL. MESSENIIO SOSI-
CLES *B*. MENECHM' SOSICLES. MESSENIIO SERVVS *D* et, nisi
quod Menechinus Sosides, *Z*. Menechinus. Messenio *F*. om. *C*

1050. te *B*. om. reliqui 1051. aduorsum omnes MESSEN.
CD. om. *Z* quom *B* 1052. quom *R*, qui libri. *Frustra*
in his *Lambinus, Acidalius, Pistoris elaborarunt* ferebant te
Gruterus. te ferebant libri sublimen *BF*. suplimem *C*. subli-
mem *DZ* quatuor libri Totum versum sic *Guyetus*:
Eripui te, homines sublimem quem ferebant qu. 1053. hasce *D*

MENAECHEMVS II.

Quid negotist?

MESSENIQ.

Túast imago: tám consimilist quám potest.

MENAECHEMVS II.

Pól profecto haut ést dissimilis, mĕam quom formam nóscito.

MENAECHEMVS I.

'O adulescens, sálue, qui me séruanisti, quisquis es. 1065

MESSENIQ.

'Adulescons, quaeso hércle, eloquere túum mihi nomen, nisi
piget.

MENAECHEMVS I.

Nón edepól ita prómeruisti dé me, ut pigeat quae uelis
Éloqui. mihíst Menaechmo nómen.

MENAECHEMVS II.

Immo edepól mihi.

MENAECHEMVS I.

Sículus sum Surácusanus.

stituit 1068. negoti est *D*. negoci est *C*. negotii est *B*. negotii
est *FZ* tua est *FZ*. tumst *BD*. tum est *C* imago *D*
consimilis est *BbFZ*. consilia est *BaCD* (nisi quod ~ pro
est *Ba*, ~ *Bb*) 1064. Mx. om. *F* est om. *Z* meam
quom formam *Acidalius*: meam formam quum *Pylades*. meam quam
(quam *Bb*) formam *B*. mea quâ formâ *CD*. meam formam *FZ*
nos scito *B* 1065. adul. pro adol. *B*: item proximo v.
seruauisti *B*. seruasti *CZ*. saluasti *F* 1066. queso *Z*. queso
BDbF. ques *Da*. quis *C* ercle *C* eloquere *Fleckeisenus*.
loquere libri nisi libri. ni *Camerarius* piget *MF*, *Scu-*
tarius. piger *B*. pier *C*. piger *Z* 1067. edepol ita *Bb*, *Ca-*
merarius. me depolita *Bb*. me edepol ita reliqui que *B*
1068. Eloqui *Fleckeisenus*. om. libri. Eadem ego via usus scripse-
rum Respondere. mihi Menaechmost est menaeche *C*. est me-
necho *B*. est menaeche *D*. est menechinus *FZ* ni *C*

MENAECIMVS II.

Éadem pol patriást mihi.

MENAECIMVS I.

Quid ego ex te audio?

MENAECIMVS II.

Hóc quod res est.

MESSENIQ.

Nóui equidem hunc: erus ést meus. 1070

Égo quidem huius séruos sum, set húius me esse crédidi.

Húnc censebam té esse: huic etiam éxhibui negótium.

Quaéso ignoscas, sí quid stulte díxi atque imprudéns tibi.

MENAECIMVS II.

Délire míhi uidere. nónn commeministí semul.

Te hódie mecum exíre ex naui?

MESSENIQ.

Énimuero aequom póstulas. 1075

Tú erus es: tu sóruom quaere. tú salueto: tú uale.

Húnc ego esse aíó Menaechmum.

1069. Si c...luf c. ras. *Ba*, Si culuf *Bb*. Syculuf *D* frac.
BCDZ eadem pol patriast *R*. ea domuf et patria est *libri*

1070. MESSENIQ *CD* nouí *B*, *Pylades*. nouí || Nouí *CD*
FZ meuf]euf e corr. *B* 1071. huius me esse *R*, item
Fleckeisenus. me esse huluf *libri*. med esse huluf *Pareus* 1072.

Hunc *R*. Ego hunc *libri* te esse *BCDF*. esse te *Z* hunc *C*
exibui *B*. exhibui *D* negocium *FZ* 1073. Quofo *BC*

imprudens *BC*. imprudens *DF*, *codd.* *Pyladis*. imprudenter *Z*

1074. commiministi (an comminuisti?) *C* semul pro simul *B*

1075. ex *BCDF*. e *Z* enimuero *B*. om. reliqui
aequom *B*. equum *CDF*. equum *Z* 1076. estu *B*. ef. s. tu
Bb. ef tu *C* feruom pro feruum *BF* quere *B*. per-
sonae spatium post eam vocem *CD* tu salueto, tu *Pareus*.

tu salue totu *B*. salueto tu. tu reliqui 1077. aíó esse *F*

MENAECHMVS I.

'At ego me.

MENAECHMVS II.

Quae haec fabulast?

Tu's Menaechmus?

MENAECHMVS I.

Mé esse dico, Móscho prognatúm patre.

MENAECHMVS II.

Tún meo patrés' prognatus?

MENAECHMVS I.

'Immo equidem, adulescéns, meo.

Tuum tibi ego neque óccupare néque praeripere póstulo. 1080

M E S S E N I O.

Di immortales, quam ínsperatam spém datis mi, ut súspicor.
Nám nisi me animus fállit, hi sunt gémini germaní duo:
Nam ét patriam et patrém commemorant páriter qui fue-
rint sibi.

Séuocabo erúm. Menaechme.

menec humat ego **B** hec **B** fabulast pro f. est **B**
1078. Tu es *libri* menechmus **B**. menechmus **C** mosco **F**.
^hmesco **C** 1079. Tun meo *Pylades*. Tun ameo **B**. Tunameo **C**.
Tu ná meo **DE**. Tunam meo **F** patre es *libri* meo **CDA**.
om. B. nec DEFE, proximis iunctum Tuum tibi ego **R**.
Tuum tibi *libri*. Nam tuum tibi *Fleckeisenus* nec oco. **F**
1081. Di immortales **C**. Dúmortales **D**. Dii imm. **BEFZ** quam
. . . . suspicor *liberius sic conformavi, quae in libris haec sunt:*
spem ínsperatam date mihi quam suspicor (nisi quod suspico **CDA**),
quae non expedio 1082. geminei **B**. gemui **C** 1083. pa-
triam et patrem *Lipsius Epistol. quaest. IV, 6. patrem et matrem*
libri commemorant **C** quæ **B** fuerant **DEFZ** 1084. Séuo-
cabo **BCDA**. Sed uocabo **DEFZ** menechme **B**

MENAECMI AMBO.

Quid uis?

MESSENI O.

Non ambós uolo.

Sét uter uostrorúmst aduectus mécum naui?

MENAECMV S I.

Nón ego. 1085

MENAECMV S II.

'At ego.

MESSENI O.

Te uolo ígitur. huc concéde.

MENAECMV S II.

Concessi. quid est?

MESSENI O.

'Illic homo aut est súcophanta aut géminus est frater tuus.
 Nám hominem hominis símiliorem númquam uidi ego álterum,
 Néque aqua aquae neque lácte lactis, míhi crede, usquam
 símiliust,

MEN. AMBO *Camerarius*. ME. **BZ**. om. **CDF** MESSEN.
CD non ambo **Da**. nábof **C** 1085. uostrorumst **R**. uo-
 strum est **BC**. uestro est **D**. uestrum est **FZ**. uostrum est huc
Camerarius naui mecum **Z** 1086. Mes. **B**. om. *reliqui*,
iungentes at ego te uolo hunc **C** concessio **Da** 1087. homo
 aut est **R**: *prae quo homost aut minus placet. homo aut libri. aut*
homo Bothius. Vix enim hiatum in caesura hunc probabis: 'Illic
homost aut súcophanta, aut geminus frater tuus sícoph. **BC**.
 Cycoph. **DFZ** 1088. Nam hominem et uidi ego alterum *Bothius.*
Nam ego hominem et uidi alterum libri. Scabros numeros Lingius
de hiatu p. 57 probavit hominis *Wesenbergius Emend. Cic.*
Tusc. part. I, p. 27. homini libri 1089. Neque . . . neque **B**,
Priscianus VI, p. 686 (233 Kr.) Nec . . . nec reliqui aque
Bas lacte lactis **R**. lacte lacti **FZ**. lacte est lacti *reliqui (nisi*
quod e in lacte e corr. C) míhi crede *Lingius. crede mihi libri*
cum Prisc. símiliust **R**. símiliuf. *libri*

Quam híc tuist tuque huius autem; póste eandem patriam
ác patrem 1090

Mémorat. meliust nós adire átque hunc percontárier.

MENAECHMVS II.

Hércle quin tu me ádmonuisti récte et habeo grátiam.
Pérge operam dare, ópsecro hercle. líber esto, si ínuenis
Hunc meum fratrem ésse.

MESSENIÓ.

Spero.

MENAECHMVS II.

Ét ego idem spero fore.

MESSENIÓ.

Quíd ais tu? Menaéchmum opinor té uocari díxeras. 1095

MENAECHMVS I.

Ita uero.

MESSENIÓ.

Huic itém Menaechmo nómen est. in Sícilia
Té Suracusís natum esse díxisti: hic natúst ibi.

1090. tui est *libri* tuque huius autem. post *Bothius, Brizius*
Qu. p. 38. tuq...uius autē. postea *c. ras.* *Ba.* tuq; uius autē. po-
stea *Bb.* tuque huius autē postea *CD*, nisi quod huius *C.* tuque huius.
postea autem *FZ.* De poste vide *Mus. n. phil. t. VII, p. 569*
1091. melius est *B.* melius reliqui hunc] *an* hunc? per-
cunctarier *Z* 1092. quiⁿ *B* 1093. opsecro pro obl. *C*
esto si] *e. offi Ba c. ras.* estōfi et in marg. "hodie *De*
inuenius *Da.* inuentus *DeZ.* inuentum *F* 1094. fratrem
meum *FZ* esse spero. *Mrs.* et *CDFZ* "fore spero *F*
1095. *Mrs. om. CDFZ* Quid agis *Ba.* Quia is *D.*
Qui dis *FZ* menechmum *BC* 1096. uero. *Mrs.*
huic *DZ.* uero huic *BCDF* menechmo *BC* nom né in
Da. nomenē in *Db* sycilia *C.* sicylia *D* 1097. Te *om.*
FZ sirac. *BCD.* syrac. *FZ* natus est ibi *BDZ.* natus

Móschum tibi patrém fuisse díxisti: huic itidém fuit.
Núnc operam potéstis ambo míhi dare et uobís simul.

MENAECCHVS I.

Prómeruisti ut né quid ores, quód uelis quin ímpetres. 1100
Támquam si emerís me argento, liber seruibó tibi.

MESSENI O.

Spés mihist, uos ínuenturum frátres germanós duos
Géminos, una mátre natos ét patre uno unó die.

MENAECCHVS I.

Míra memoras. útinam efficere, quód pollicitu's, póssies.

MESSENI O.

Póssum. set nunc ágite uterque id, quód rogabo, dícite. 1105

MENAECCHVS I.

'Vbi lubet, roga: réspondebo. níl reticebo quód sciam.

MESSENI O.

Éstne tibi nomén Menaechmo?

MENAECCHVS I.

Fáteor.

MESSENI O.

Estne itidém tibi?

ibi **C**. natus ē tibi **F** 1098. Moscum **FZ** dixisti *Guyetus*.
dixit **BaC**. dixisti **Bb**. dixisti **DFZ** Mes. huic **F** itidem **C**
1100. Mene. **F** ne]neque **C** quod]quid **C** 1101. Mes.
praemittunt libri. om. Camerarius Tanquam si **DbFZ**. Tam-
quasi **BCDa** emeris me *post Pyladem Acidalius*. me emeris
CDFZ. mee]meris **Ba**. me emeris **Bb** 1102. est libri
Mes. *Camerarius. om. libri* inuenturum *Lambinus, Scaliger*.
inuenturos libri 1103. notos **C** 1104. memores **C** polli-
citus *vulgo*. pollioitus **C**. pollicitus **F** possies *Camerarius*. possis
libri 1105. agite **CDFZ**. cogite **Ba**, co-ite c. ras. **Bb**
id quod]iquod **C** 1106. iubet **Da** rogare spondebo **B**
1107. Estne **R**, item *Fleckeisenus*. Est libri menechmó **B**.
menechimo **C**. menechinus **FZ** MEN.]spatium **F** Mes.]MEN.
(iterum) **C** estne **R**, item *Fleckeisenus*. est libri idem **FZ**

MENAECHMVS II.

Ést.

MESSENIQ.

Patrem fuisse Moschum tibi ais?

MENAECHMVS I.

Ita uero.

MENAECHMVS II.

Ét mihi.

MESSENIQ.

Esne tu Suracusanus?

MENAECHMVS I.

Certo.

MESSENIQ.

Quid tu?

MENAECHMVS II.

Quippini?

MESSENIQ.

Optime usque adhuc conueniunt signa. porro operam date. 1110

Quid longissimé meministi, dic mihi, in patria tua?

MENAECHMVS I.

Cum patre ut abii Tarentum ad mercatum; póstea

'Inter homines me deerrare á patre atque inde auehi.

1108. moscum **F** uero et **D.** uet **C** 1109. Estne **Ba**
 tu sirac. **BD.** tu syrac. **FZ.** tus yracusanus **C** **Me.** sv.
 certo. **Mes.** quid tu? **Me.** So. quippini *Camerarius cum* **F.** Sos. certo.
Mes. quid tu? **MEN.** quippini **CD.** **Me.** certo. **Mes.** quid tu scilicet.
Me. quippini **B.** *Vbi scilicet interpretationem esse apparet quippini*
vocis quippin **FZ** 1110. Optime **BDZ** ^{con}ueniunt **D**
 1111. longissime *libri* 1112. abii tarentum **DFZ.** apiit
(an aput?) arentum **C.** habitarem. tum **B** mercatum. tum po-
 stea *Camerarius* 1113. deerrare **Z.** de errare **F** auehi]

MENAECHEMVS II.

Iuppiter suprême, serua mé.

MESSENIO.

Quid clamas? quín taces?

Quót eras annos gnátus tum quom páter a patria te áue-
hit? 1115

MENAECHEMVS I.

Séptuennis: nám tum dentes míhi cadebant primulum.
Néque patrem postíllac umquam uídi.

MESSENIO.

Quid? uos túm patri

'Fílii quot erátis?

MENAECHEMVS I.

Vt nunc máxume memini, duo.

MESSENIO.

'Vter eratis, tún' an ille, máior?

MENAECHEMVS I.

Aequé ambó pares.

abi... c. ras. **Ba**. abii **Bb** 1114. iupiter **DFZ** supme **C**
 1115. Mes. praemittunt **CD** anno **C** gnatus **BZ**.
 gnatos **D**. natos **C**. natus **F** tum quom pater a patria te auehit
Fleckeisenus. cum te pater a patria auehit *libri*, nisi quod & pro te
Z, quâ pro cum et patria uehit **B**. quom ted a patria auexit pater **R**
olim 1116. nam tunc **DF**. nam tunc **C**. nam tum **Z**, iam nunc **B**
 mihi om. **DFZ** 1117. postillac umquam **R**. umquam p... illa
Ba. umquam p'illa^c **Bb**. umquam postilli **C**. ũquam post illa **DFZ**
 qid **D** uos tum *Coluius in Appul. Metam. XI, p. 768 a Oud.*,
Scaliger. uostrum *libri*. uostro *Lambinus* 1118. Filiⁱ **B** post
 quot *rasuram* **B** erratis **Ba** ut] et **FZ** nuno **C**
 maxime *libri* maximemini **B** 1119. Vt erratis **Ba**. Vt
 e. ratif **Bb**. Vt erat^{re}is **D** an] aut **Z** maiore que **Ba**.

MESSENIQ.

Qui id potest?

MENAECHEMVS I.

Gemini ámbó eramus.

MENAECHEMVS II.

Dí me seruátúm uolunt. 1120

MESSENIQ.

Si interpellas, égo tacebo.

MENAECHEMVS II.

Pótius taceo.

MESSENIQ.

Dic mihi:

'Vno nomine ámbó eratis?

MENAECHEMVS I.

Mínime: nam mihi hóc erat,

Quód nunc est, Menaéchmo, illunce túm uocabant Sósiclem.

MENAECHEMVS II.

Sígna adgnoui: cóntineri quín complectar nón queo.

Mí germane gémine frater, sálue: ego sum Sósicles. 1125

MENAECHEMVS I.

Quómodo igitur póst Menaechmo nómen est factúm tibi?

maior,e—que **Bb** 1120. id om. **FZ** gemini] *ultimam*
litteram e corr. **B**. germini **C** erramus **Ba** dii **FZ**
 1121. taceo **Ba**. tacebo **Bb** cum reliquis 1122. amba-
 tis **F** minime **C**. minime reliqui hoc **B**. om. reliqui
 1123. menechmo **BCDa**, *Brixius Qu. p. 44.* menechmus **DbFZ**
 illunce **R**. illum libri. at illum *Fleckeisenus* tum] tamen **F**
 sosiclen **BD**. sosidem **Z** 1124. Sosicles **CD** adgnoui
BC. agnoui **DF**. cognoui **Z** amplectar **F** 1125. Mihi
BCD salueto *Fleckeisenus*. salue libri, nisi quod salui **C**
 1126. est factum est tibi **B** 1127. 1128. *Duorum ut puto*

MENAECIMVS II.

Póstquam ad nos renúntiatumst te * * * *
 * * * * * et patrem esse mórtuom,
 'Auos mutauit nóster: tibi quod nómen est, fecít mihi.

MENAECIMVS I.

Crédo ita esse fáctum ut dicis. sét mi hoc respondé.

MENAECIMVS II.

Roga. 1130

MENAECIMVS I.

Quid erat nomen nóstrae matri?

MENAECIMVS II.

Teúximarchae.

MENAECIMVS I.

Cónuenit.

'O salue, insperáte, multis ánnis post quem cónspicor,
 Fráter.

versuum reliquiae in unum hunc coaluerunt in libris:

Postquam ad nos renuntiatum est te et patrem esse mortuum:
 nisi quod mortarū^{tuū} **B**. renuntiatum de te est, et patrem esse emor-
 tuum proponebat **Is. Pontanus in Macrob. VII, 16**, ren. est de te,
 et mortuum patrem **Bruxius p. 9** 1129. Auof **Z**. Auof reliqui
 quid **B** nomen est]nominē **C** 1130. Credo ita esse
 factum **B**. Credo ita factum **CD**. Hercle ita factum **F**. Hercle ita
 factum est **Z** dicit. **Mss.** sed **Z**. diciss& **B** responde. **ME**.
 roga **B**. responde roga **C**. respondere roga **D**. respondeto. **MEN**.
 roga **FZ** 1131. Quid **CDZ**. Quid **B**. Quod **F** nomen
 om. **Z** (non codd. **Pyladis**) uestre **Z**. nostrae cum reliquis co-
 dices **Pyladis** **MEN**. (Sos.) om. **C** Teuximarchae **B**. teuxi
 marce **D**. teuxinarce **BC**. theusinarcae (sic) **F**. theusimarce **Z**.
 Theusimarche **Taubmannus** **MEN**. om. **CD** 1132. **MEN**.
 praemittunt **CDZ** O om. **F** inspiratio **Da**. inspiratio **De**
 annis multis **B** solus post quem **B**, **Gulielmus Verisim.**
III, 30, **Acidalius**. post quā **CD**. postquam **FZ** 1133. **Sos**.

MENAECHMVS II.

Et tu, quém ego multis ét miseris labóribus
'Vsque adhuc quaesiui quemquo ego ésse inuentum gaúdeo.

MESSEPIO.

Hóc erat, quod haéc te meretrix hũius uocabat nómine: 1135
Hunc censebat té esse, credo, quóm uocat te ad prándium.

MENAECHMVS I.

Námque edepol mi hic hódie iussi prándium adparárier
Clám meam uxorem: quói quam pallam súrrupui dudúm domo,
Ēam dedi huic.

MENAECHMVS II.

Hancíne tu dicis, fráter, pallam, quam égo fero?

MENAECHMVS I.

Quómodo haec ad té peruenit?

MENAECHMVS II.

Méretrix, quae huc ad prándium 1140
Me ábduxit, me síbi dedisse aiébat. prandi pérbene,

Frater et tu **CDFZ** (nisi quod ff **CD**) ego **B**. om. reliqui
et miseris **R**. miseris libri. miserisque *Camerarius*. miseris *Bo-*
thius. Nisi *gravius ulcus subest* 1134. quesiui **B** quenque
F 1135. haec]hoc **Ca** meritrix **C** 1136. quom *pro*
cum **B** 1137. mi hic *Bothius*. hic mihi libri prandium ap-
pararier *Camerarius*: apparari prandium *Pylades*. prandium parari
B. prandium adparandum **D**. prandium adpranditū **C**. prandium ap-
parandum **FZ** 1138. quoi quam **R**. quia **B**. quia *reliqui*. quoi
ego *Fleckeisenus* súrrupui **BbCD**. súrrupuit **Ba**. súrripui
FZ. súrrupui *Bothius*, *Brixius Qu. 83* 1139. dedi **Db** hancíne
tu **R**. hanc libri. hanc *Camerarius*. hancíne, *sed antea* huico *pro*
huic, *Fleckeisenus* fero **R**. habeo libri 1140. hec **B**.
om. **Z** meritrix **C** quae **R**. om. libri hec **FZ**
1141. adduxit **CZ** me]e e corr. **C** síbi sup. scr. **Db**
dedisti ante corr. **C** aeabat **C**. aeabat **Ba**

Pótaui atque accúbui scortum: pállam et aurum hoc míhi
dedit

* * * * *

MENAECMV S I.

Gaúdeo edepol, sí quid propter mé tibi euenít boni:
Nám illa quom te ad sé uocabat, mémet esse crédidit. 1145

MESSENI O.

Númquid me moráre, quin ego líber, ut iustí, siem?

MENAECMV S I.

'Optumum atque aequíssimum orat, fráter: fac causá mea.

MENAECMV S II.

Líber esto.

MENAECMV S I.

Quóm tu's liber, gaúdeo, Messénio.

MESSENI O.

Sét meliorest ópus auspicio, ut líber perpetuó siem.

* * * * * 1150

1142. Potauí **DeFZ**. Dotauí **B**. Dodaui **C** mihi dedit
*Camerarius. om. libri. Sed longius patere lacunam apparet atque
integrum praeterea versum intercidisse huiusmodi:*

Quae meo sumptu iuberem sibi reconcinnarier.

1144. MEN. om. **F** proter **C** 1145. memet **R**. me libri.

me te *Camerarius*. te med *Guyetus*. me ted *Bothius* 1146. MES-

SEN. **FZ** memorare **BZ** quin ego]qua nego **C**. cum ego

Ba iusti siem **De**. iustis eam **BCDa**. iusti eam **FZ**. ius-

sisti, eam *Pylades* 1147. . . . imum his libri equ. **BC**

erat **D** 1148. So. **Z**, et sic in proximis quò **Ba**.

quo^m **Bb**. cum reliqui tu et libri 1149. MES. **BD**. om.

C. MENAECMO SÒSICLI una cum proximis versibus tribuunt **FZ**

melior ē **Ba**. meliore est **Bb** cum reliquis auspicio **C**

ut liber perpetuo ut **Z**: unde liber perpetuo ut *edd. inde a Saraceno*

fiet **FZ** 1150. Aliquid responsum esse MESSENIONI pror-

BONNAE, FORMIS F. P. LECHNERI.

T. MACCI PLAVTI

MOSTELLARIA.

EX RECENSIONE

ET CVM APPARATV CRITICO

FRIDERICI RITSCHELII.

ELBERFELDAE

R. L. FRIDERICH S

SVMPTVS FECIT

A. MDCCCLI.

LONDINI
WILLIAMS & NORGate
DULAU & SOC.

NEW-YORK
B. WESTERMANN & SOC.
GARRIGUE & CHRISTERN

VAENVMDANT.

IV

rationem tantum, sed etiam praeter necessitatem. Omnem autem transpositionem nostram cum Ambrosiani codicis praesidio confirmavimus in ea commentatione quam 'de turbato scenarum ordine Mostellariae Plautinae' scriptam Pargou nostrorum primo volumini inseruimus, tum causam factarum in Palatinis turbarum evidentissimam ex archetypi condicione repetivimus, cuius cum undecim membranae, in singulis paginis versus circiter XXI tenentes, aliquo casu sic ut infra posita tabula planum fecimus traiectae essent, is ipse qui in Palatinis est versuum ordo prodiit.

Pristinus ordo membrarum	Fabulae partes	Versuum summae secundum Pal. codd.	Traiectarum ordo membrarum
I.	601—640	42	VI
II	647—685	41	XI
III. IV. V	686—801	121	I. II. III
VI	802—841	41	V
VII	842—883	42	IV
VIII. IX. X. XI	885—1065	166	VII. VIII. IX. X

Nam de versu 884 et dimidia parte proximi, qui sunt duo integri in Palatinis, in promptu est sic statuere, fuisse eos alicubi, cum suo loco praetermissi essent, seorsum in margine ascriptos. — Quodsi versuum summae, quales Palatinis ducibus subduximus, non congruunt in nostram fabulae recensionem, reputandum est in hac et canticorum (690 sqq. 858 sqq. 885 sqq.) longe diversam descriptionem esse, et quibusdam in partibus vel crevisse numerum versuum sive novis ex Ambrosiano ascitis (833. 940 sqq. 951. 990. 1035 sqq.) sive lacunae notis de coniectura positis (644 sq. 649. 926 sq. 1018 sqq. 1042: nam post 1026 elapsos non numeravi), vel decrevisse deletis glossemat (post 652. 815. 1000): quo

accedit quod, qui nunc sunt 631 sq. 640 sq. 666. 846, in hos locos transtulimus de eis sedibus quas in Palatinis occupant post 652. 650. 609, 815.

Fuisse autem archetypi illius singulas paginas XXI (aut fortasse XX) versuum, etiam alio argumento intellegitur satis memorabili. Etenim Mostollaria cum insignis sit lacunarum multitudine, harum sciendum est duplex genus esse. Nam aliae quidem, singulorum vocabulorum eorumque integrorum circuitum plerumque non excedentes, etsi in quibusdam partibus spissiores sunt quam in aliis, tamen et promiscue per universam fabulam tanquam dispersae sunt, et, nullo in ipsis codicibus indicio proditae, soli negligentiae librariorum debentur. Contra aliae et aliquanto ampliores esse nec servare vocabulorum integritatem solent, et certis in partibus certisque intervallis tam constanter redeunt, ut eis in partibus codicem appareat vel madore vel aliquo casu labem contraxisse per aliquot membranas continuas pertinentem, in singulis autem paginis per binorum ternorumve versuum ambitum porrectam. Id evidentissime bis factum est: primum per septem paginas continuas v. 517 sq. 537 sq. 554 sq. 574 sqq. 596 sqq. 618 sq. (ubi etsi non multum deest, turbatum est tamen aliquantum) 644 sq.: iterum per sex paginas v. 703 sqq. 723 sqq. 743 sq. 763 sqq. 783 sqq. 802 sq. Quodsi memineris et scenarum interstitiis singulos binosve versus tribucudos esse, et unum alterumve versum per duorum spatium potuisse propter nimiam longitudinem dispertitum esse, praeterea autem quattuor in Palatinis post v. 549 versus legi a nobis eo loco del. tos, non legi autem eis quibus

VI

nos reposuimus locis quattuor alios 631 sq. 640 sq., vix quicquam ad aequalitatem spatiorum desiderabis, sed singulas lacunas intelleges circiter xxi versuum intervallis inter se discretas esse. — Potueram eiusdem distantiae modulo etiam illas lacunas dimetiri quae sunt v. 845 sqq. 864 sqq. et rursus v. 1123 sqq. 1144 sqq., nisi ea ratiocinatio fallax esset propterea, quod his quidem in partibus scripturae mutilatio minime substitit in binorum ternorumque versuum angustiis, sed multo latius evagata membranarum corruptelas et longe ampliores et magis varias testatur. Id quod ita esse facile apparebit v. 850 sqq. 858 sqq. 885 sqq. 1110 sqq. 1160 sqq. intuenti: quarum partium quasdam non mirer si cribri quam libri similiores dixeris. Atque hic ad temporum iniquitatem accessit librariorum socordia aut omittentium quae servata essent in archetypo aut evanidorum intervalla non servantium. Contra quae illae quas antea perstrinxi lacunae tantum non omnes ipsis oculis apparent in Palatinis vel saltem in **B**, quippe vacuis spatiis eisque plerumque amplioribus quam opus fuerat relictis: quo certius nobis de paucissimis exemplis illis persuadetur, ubi verbis in integritatis speciem contractis lacunae vestigia obscurata sunt, ut v. 644 sq. 804 (similiter atque v. 1123. 1144, alibi).

Ceterum cum paullo ampliores lacunas eas, quae in sola coniectura positae sunt, tantum asteriscis notare soeam, supplementis in adnotationem reiectis, harum tamen, quae in ipsis codicibus comparent, supplementa nostra in continuitatem verborum recipere non dubitavi, ne in tanta earum et frequentia et saepe etiam supplendi evidentia nimis fabulae lectio impediretur. Nisi quod uno in

loco, v. 723 sqq., librorum hiatum cum aliqua confidentia explere nescii. In hoc autem genere aliquantum vel eo profectum videbitur, quod satis multa in Palatinis exstare credita cognovimus soli Camerarii coniecturae deberi. Qui cum sua supplementa plurima, ut ad v. 537 diximus, in ipsas **B** codicis lacunas sua manu inscripserit, hoc mirum in modum fraudi eis fuit qui post Camerarium illum librum tractarunt. Et in Mostellariae quidem lacunis de Camerarii manu dedita opera testatus sum: in aliis fabulis cum de ea consulto taceam, non maior autem quam in Mostellaria aliorum prudentia fuerit, in promptu est recte iudicare, si quando a nostris priorum editorum de **B** testimonia discrepant.

Ad Ambrosianum librum ut pergam, huius quaterniones XL et XLI priorem partem fabulae ad v. 575 usque capiebant: de quo ad Mercatorem, quae praecedat fabula, dicetur explicatius. Illos autem qui excipiunt duo quaterniones, eorum octo membranas superstites has tractavi:

A. a						
199.	200	=	576	—	594.	595 — 613
B. b						
71.	72	=	*653	—	669.	670 — 688
(77.	78	=	689	—	705.	706 — 723
C. c						
201.	202	=	759	—	777.	778 — 796
D. d						

* Hunc tamen praecedunt in ea pagina tres versus a nobis partim deleti partim transpositi ante v. 633.

VIII

295. 296 = 826. — 841. 842 — 858	} XLIII
E. e	
F. f	
447. 448 = 923 — 939. 940 — 958	
463. 464 = 959 — 975. 976 — 992	
G. g	
H. h	
301. 302 = 1042 — 1059. 1060 — 1073	

De harum ambitu membranarum quod pauca quaedam accuratius quam Parergon p. 440 definire licuit, id Fleckeiseni beneficio mihi commodatae Schwarzmanni collationi debetur. Qui etsi eam membranam, quae certissimo documento est recte a nobis collocatorum versuum 904—932 (h. e. scenae 3. act. III e vulgari descriptione), completens ea paginas 447. 448, ne attigit quidem, in aliis tamen multo plura quam aliquot post annis ego legere potuit: contra atque de Pseudulo testatus sum praef. p. XIII. Cadit id, ut frequentata a me **AS** nota docet, praeter reliquas in paginam 201, ex parte etiam in p. 77. 78, item in principia paginarum 199. 200. Perpauca utrique nostrum apparuerunt in p. 71. 296. 301, pauca in p. 447, non adeo multa in p. 199. 72. 78. 302: ceteris omnibus integriorcs repertae sunt p. 202. 295. In una autem re eaque gravissima error est Schwarzmanni manifestus Nam cum ego, quo versu pagina 296 terminetur, indagare non potuerim, illius collatio testatur eius paginae versum XVI esse fabulae versum 857 (vulgo scenae 2. act. III extremum), hunc excipi a novae scenae inscriptione versus XVII et XVIII occupante, ultimum esse novae scenae primum, e quo

tamen nihil scripturae Ambrosianae affertur. Quibus omnibus cum par sit fidem haberi, tamen cum hunc ultimum Schwarzmannus putavit esse fabulae v. 904, fefellit eum, ut facile apparet, tralaticia scenarum descriptio, exordiens ea ab hoc versu scenam 3. actus III eamque scenam ipsi versui 857 continuans. Neque enim ullo pacto esse dubium potest quin ea scena, cuius primo versu pagina 296 terminaretur, fuerit prima actus IV e vulgari descriptione h. e. ea ipsa cuius nunc versu 858 initium fit: id quod et versuum 932. 933 in pagina 447 continuitas et interiectorum inter v. 858 et 923 intervallorum computatio (quam singillatim persecutus sum Parerg. p. 441) tam planum faciunt ut non possit contra dici.

De deperditis *E. e* et *F. f* membranis quo minus dubitationis relictum est, eo plus offensionis intervallorum computatio praebet in aliis. Levius est, quod pro eis xxxviii senariis, quos *B. b* tenuit, in Palatinis tantum xxxv leguntur. Nam duas in illa parte lacunas esse, alteram post v. 648, alteram v. 644 sq., partim sententia arguit partim grammatica ratio simul atque ea demonstratio quam e Palatinorum condicione supra duximus. Aut igitur harum lacunarum in *A* supplementa exstabant tribus versibus comprehensa, aut versibus 631. 632, quos nos demum huc transtulimus, eodem in loco fortasse iam in *A* collocatis (iteratis igitur per errorem in pag. 71) alterutram saltem lacunam versus singularis explebat. — Aliquid etiam in *C. c* desideratur. Quippe e xxxiv (sine v. 741) versibus quattuor dispesci per binorum spatium, etsi nihil insoliti habet in tetrametris, tamen nimium esse videtur in

X

ea scena in qua praeter octo tetrametros solos reliqui breves sunt omnes. Quo plus fidei lacunae notis nostris accedit post v. 747 positus: praesertim cum talis, qualis ibi in Palatinis fit, coepti sermonis interpellatio minime Plautina sit. — Non magis, nisi fallor, sufficiunt interiecti inter v. 796 et 826 versus xxxi, in quibus octo sunt brevis mensurae, ad complendam membranam *D. d*, praesertim deductis quos post v. 816 duos exturbavimus. Nec tamen, ubi aliquid intercidisse videatur, nunc magis quam olim Parerg. p. 464 dicere possum. Quanquam etiam alibi sane, ubi in Palatinis lacunam esse ipse Ambrosianus evincit, ut post v. 939, quis tandem deesse aliquid assequi divinando potuerat? vel quis post v. 1054 tantum quantum deesse idem ille codex docuit? — Longe autem plus versuum, quam qui sunt a 992 ad 1042, requiritur ad quattuor paginarum *G. g. H. h* ambitum explendum: parum enim prodest quod nostra coniectura factum est v. 1018 sqq. incrementum. Hic igitur versus circiter xxiii, et eos quidem post v. 1026, intercidisse satis videor Parerg. p. 464 sqq. disputasse. — Verum enimvero, cum has quidem discrepantias omnes aliquo modo expedire licuerit, una calculorum difficultas restat, cuius removendae satis probabilis via nulla praesto sit. Nam qui post paginam 302, in cuius fine quaternionis numerus XLIII apparuit, reliquus est exitus fabulae versus circiter cx complectens, cum non possit plures quam septem octove paginas occupasse, quid tandem esse dicamus quod proxima in Ambrosiano fabula, quae est Miles gloriosus, non in quaternione XLIV, sed in XLV demum incipit? Etsi enim in hac quoque parte non potuimus non duas lacunas

signare v. 1086 et 1150, tamen has non licet ullo pacto tantas cogitare, ut ferme ducentorum vel saltem CL versuum spatio explendo sufficiant. Quae cum ita sint, nisi aut unum fuisse quaternionibus binionem interiectum putabis aut quattuor paginas vacuas relictas aut magnam aliquam fabulae partem per errorem bis scriptam: quorum nihil a reliqua condicione Ambrosiani codicis valde commendatur: aut non liquere fatendum erit, aut (quod summa cum dubitatione atque verecundia conicio) de omissa in Palatinis appendice cogitandum, qualis potuit geminus ex alia quadam recensione exitus fabulae esse ad Poenuli atque Andriae similitudinem.

Quae autem fabula integris scenis amplisque scenarum partibus inter se traiectis turbata est, eam mirum esse non potest etiam minores vel singularium vel pauculorum versuum transpositiones expertam esse. Idque iam Ambrosiani aetate accidisse cum alia persuadent, ut v. 631 sq. 741, tum eius versus exemplum demonstrat qui vulgo est III, 1, 81 (nobis 666). Latissime autem hoc genus corruptelae patet in ea scena quae vulgo numeratur actus tertii prima, nobis secunda est eius actus. Cuius tralaticium versuum ordinem ullo modo defendi posse cum olim negavi Parerg. p. 493 sqq. tum re saepe multumque pensitata hodie pernego. Quanquam quod illic exemplum proposui emendati ordinis, id ipsum emendari haud paucis in locis posse nunc intellexisse videor. Nec tamen insolito more mutatum (quippe insolito more olim turbatum) ordinem ausus sum in ipsa editione fabulae restituere: quod si facerem, etiam illud in-

XII

commodi nasceretur ut, quas scenae partes qua versuum invicem se excipientium continuitate singulae paginae membranarum Ambrosianarum partim superstites partim deperditae complecterentur, non possem nisi magnis verborum ambagibus declarare. Itaque acquiescens in versuum 622 sqq. 631 sq. 640 sq. transpositione, qui in circuitum unius membranae *B. b* nunc deperditae omnes incidunt, reliquas turbas per duas membranas h. e. per eandem *B. b* et eam quae praecedit (p. 199. 200) pertinentes non attingi in editione. Quas turbas quibus fere modis componendas arbitrer, infra positum exemplum monstrat.

DA. Vbi Philolaches est? TR. numquam potuisti mihi
Magis opportunus aduenire quam aduenis.

DA. Quid est? TR. concede huc. DA. quin mihi faenus
redditur? 575

TR. Scio te bona esse uoce: ne clama nimis.

DA. Ego hercle uero clamo. TR. ah, gere morem mihi.

DA. Quid tibi ego morem uis geram? TR. abi quaeso hinc
domum.

DA. Abeam? TR. redito huc circiter meridiem.

DA. Reddeturne igitur faenus? TR. reddetur tibi. 580

DA. Quid ego huc recursem aut operam sumam aut conteram?
Quid, si hic manebo potius ad meridiem?

TR. Immo abi domum? uerum hercle dico. abi modo domum.

DA. Quin uos mi actutum date. quid hic nugamini?

TR. Heu, hercle nunc tu abi modo domum: ausculta mihi. 585

DA. Multos me hoc pacto iam dies frustramini. 589

TR. Molestus ne sis. nemo dat: age quid lubet. 601

DA. Molestus si sum, reddite argentum: abiero. 590

Responsiones omnis hoc verbo eripis.	591
Tr. Sortem accipe. DA. immo faenus, id primum uolo.	592
Tr. Quid ais tu? tun', hominum omnium taeterrume,	593
Venisti huc te extentatum? agas quod in manust.	594
Non dat, non debet. DA. non debet? Tr. ne gry quidem	595
Ferre hinc potes. an uis aliquo hinc abeat foras	596
Vrbe exulatum faenoris causa tui?	597
[DA. Quid id ad me? modo nunc reddat argentum mihi.]	598
Tr. Quin sortem iam redhibebit. DA. quin eam non peto:	599
* Mihi faenus reddat, faenus actutum mihi.	600
Tr. Tu solus, credo, faenore argentum datas.	602
DA. Cedo faenus: redde faenus: faenus reddite.	603
Daturne faenus? Tr. faenus illic, faenus hic.	605
Nescit quidem nisi faenus fabularier	606
Veterator. neque ego taetriorem beluam	607
Vidisse me umquam quemquam quam te censeo.	608
DA. Non edepol nunc tu me istis verbis territas.	609
Iam hercle ego illum nominabo. Tr. euge strenue.	586

* Licebat etiam sic collocare:

Mihi faenus reddat, faenus actutum mihi.	600
Tr. Nescit quidem nisi faenus fabularier.	606
DA. Cedo faenus: redde faenus: faenus reddite.	603
Daturne faenus? Tr. faenus illic, faenus hic.	605
Tu solus credo faenore argentum datas,	602
Veterator e. q. s.	607
Vel adeo hoc ordine:	
Mihi faenus reddat, faenus actutum mihi.	600
Cedo faenus: redde faenus: faenus reddite.	603
Daturne faenus? Tr. faenus illic, faenus hic.	605
Nescit quidem nisi faenus fabularier.	606
Tu solus credo faenore argentum datas,	602
Veterator.	607

XIV

[DA. Heus, Philolaches, exi intus: faenus reddito.]	587
TR. Beatus uero es nunc, quom clamas. DA. meum peto.	588
TH. Quid ais tu? TR. quid uis? TH. quis illic est? quid illic petit?	615
Quid Philolachetem gnatum compellat meum	616
Sic et praesenti tibi facit conuitium?	617
TR. Pater eccum aduenit peregre non multo prius	611
Illius: is tibi faenus et sortem dabit.	612
Ne inconciliare quid nos porro postules.	613
DA. Daturin' estis faenus actutum mihi?	604
TR. Vide num moratur. DA. quin feram, si quid datur.	614
TH. Quod illuc est faenus obsecro, quod illic petit?	610
Quid illi debetur? TR. obsecro hercle <i>e. q. s.</i>	618

Sequitur ut de mutata a me actuum distributione breviter dicam. Et de v. 857 et 1040 dubitatio non est quin ibi recte tertius et quartus terminentur. Sed nec versu 532 tertii, nec secundi actus initium v. 348 fieri sanatione potest. Nam hic quidem tam aperte institutum superiore scena convivium continuatur, ut de intercapedine cogitare prorsus ineptum sit. Illic autem ut novus actus describeretur, haud dubie hoc movit, quod qui modo (v. 528) abierat Theuropides, iam v. 540 rursus appropinquat re omni de necato hospite cum aedium venditore transacta. Atque hoc etsi habet sane aliquid incommodi, tamen multo gravior est in contrariam partem offensio, eaque duplex. Nam primum, si inter abitum Theuropidis eiusdemque reditum tantum temporis, quantum inter duos actus potest,

intercessit, quid est tandem cur seuem Tranio v. 541 *mi-
retur tam cito* se domum recipere? Deinde autem, unde
tandem, postquam in scena primum apparuerat danista,
subito Tranio adest? nullo is quidem verbo suum adventum
significans, sed danistam potius recens ad se accedere haud
ambigue testans v. 536 *'nunc pol ego perii plane in per-
petuom modum: danista adest'* e. q. s. Hinc igitur cum
satis intellegatur nullo intervallo ab hac superiore scenam
excipi, illud quod antea tetigi incommodum haud scio an
ipse poeta aliqua ex parte eo lenierit, ut aut Tranionis in
fine prioris scenae aut huius initio danistae sermonem ali-
quanto longiorem faceret quam is nunc apparet in codici-
bus. — Contra haec percommode ac paene dixerim neces-
sario pausa fit post v. 430. Vbi si nullo temporis spatio
interiecto Theuropides adveniret, haud dubie tale quiddam
de more adiectum legeremus *'atque eccum adest'*. — Con-
sequens est ut primus actus aut versu 83 aut versu 156
finiatur. Atqui versus 156. 157 sine pausa continuari satis
apparet e Philolachis verbis v. 162 *'haec illast tempestas mea,
quae mihi modestiam omnem detexit tectus qua fui'* e. q. s.:
quibus ille ad suum ipsius sermonem respicit in amoris cum
tempestate comparatione versantem v. 108 sqq. 140. Nec
omnino, quo tandem consilio in scenam prodire poeta Phi-
lolachem iussisset, intellegeretur, si eum post soliloquium
illud (ut cum Augustino loquar) rursus discedentem faceret.
Ergo incidenda est fabula post servorum in prima scena
altercationem, qua ipsum exordium fabulae continetur si-
militer atque in Milite glorioso factum est. Cui dividendi
rationi quod non immerito quispiam obstare putet discedentis

v. 83 Grumionis verba *'nam eccum erilem filium video'*, id etsi nego recte eo excusari*) quod etiam alibi de absentibus *eccum eccillum* pronomina dicta sint: (nam horum diversa ratio est:) tamen vim nullam habet si ex illo *eccum*, pro quo *equum* in **B** est, non sine probabilitate effectum est *hic cum* vel *hic quom*, unus ut in extrema scena versiculus interciderit causam abeundi significans. Nam talem profecto fatendum est prorsus desiderari in Grumionis hac oratione: *'nunc rus abibo: nam eccum erilem filium video corruptum ex adolescente optumo'*: quando non erat cur timeret Philolachem.

E personarum nominibus Mostellariae Bergkio suspectum fuit *THEVROPIDES* nomen. Quod ille potius *Theopropides* fuisse coniecit, 'ut quae forma ubique in metrum congrueret: nisi quis forte *Theupropides* formam praeferret producta antepaenultima in regulam peccantem'. Nos quod malumus in regulam non peccari, non moleste feret Bergkius: cui quidem non mediocriter nos gratificaturos putamus expromptis optimorum librorum testimoniis quibusdam permemorabilibus. Nec enim plus facere in Bergkii sententiam quicquam potest quam quod non modo in **A** semel repertum est *THEOROPIDEM* v. 962, semel *THEOROPIDES* v. 784, sed eisdem in locis ipsa adeo *Theupropides* forma in **B** exstat: quo accedit quod in scenarum inscriptionibus *THEVTROPIDES* idem **B** v. 690 exhibet, *TEVTRO-*

*) [Admisit hanc excusationem Gustavus Schmitzius dissertationis 'de actuum in Plautinis fabulis descriptione' Bonnæ a. 1853 proditæ p. 23.]

PIDES **DB** v. 532. Et tamen fallax est, si quid video, tam mira species omnis. Nam quod nusquam repugnare metrum Bergkii dixit, verum non est. Commode infertur pentasyllabum nomen v. 962:

Quoi patrem Theópropidem esse opinor. Ei mihi, ócridi. Non laudamus, sed tamen ferimus paeuultimi pedis tribrachum in his v. 447. 805. 970. 1128:

Meus séruos hic quidemst Tránio. O Theópropides.

Sáluom te aduenísse peregre gaúdeo, Theópropides.

Phílolaches hic hábitat, quoius ést pater Theópropides.

Iúbeo te saluére, et saluos quom áduenis, Theópropides.

Sed bacchiaco versu 784 h. e. eo ipso in quo hanc nominis formam commendare **AB** videntur,

Heus Theúropidés. Hem quis híc nominát me quid fiet? Qui quamdiu non est ad alterius formae mensuram probabiliter accommodatus, satius fuerit cum Lachmanno in Lucr. p. 313 e *Θεωρωπίδης* forma praesidium petere tralaticii nominis, quod quidem non **CD** tantum testantur ubique, sed **B** quoque quater in ipsis versibus Plautinis, noviens in scenarum inscriptionibus v. 431. 532. 858. 904. 933. 993. 1041. 1064. 1122, in eisdemque bis ipse adeo Ambrosianus v. 690. 1064. Nec enim maiori offensionem esse illa contractio quam facta in *Λευρυχίδης* potest.

Ad aetatem fabulae aliquo modo definiendam nescio an ratiocinari liceat e Tránionis verbis v. 428:

Ludos ego hodie uiuo praesenti huic seni

Faciam: quod credo mortuo numquam fore:

ubi *quod*, h. e. *ludos fieri*, cum tantumdem valeat atque *id quod*, non est opus *quos* accusativo. Ludos enim funebres

XVIII

si modo satis probabiliter in Prolegomenis Trinummi p. cccxxi disputavi bis tantum factos esse videri Plautina aetate, annis quidem DXXXVIII et DLIV, nec ante illum annum acta esse Mostellaria credetur et multo adeo probabilius hunc esse subsecuta videbitur.

Superest ut quasdam emendationes meas suis auctoribus reddam, a quibus eas occupatas esse sero comperi. Versu 515 *Heus Tranio* verba Philolachi iam Rostius Opusc. p. 136 tribuit, errans de reliquis. V. 854 *aliquis* addidit etiam Kampmannus de AB praep. p. 25. V. 1116 *placeo*: eo video Hermanno in Iahni Annal. nov. t. XXXV, p. 191 deberi. V. 1141 *faciunt* ante me Guyetus delevit.

Ser. Bonnae m. Dec. a. MDCCCLI.

In poetae verbis corrigas sis v. 570 *iniecisti*, v. 772 *At tamen*, v. 790 *uolés hoc uerbum*, v. 796 *Set*: in commentariis autem ad v. 866 (p. 51 v. 2) *R* pro *B*, ad v. 639 'patrifatiam *Bb*'^f, ad v. 765 (p. 108 v. 22) *sub diu* pro *sub dia*, ad v. 770 'et quā est *CD*'. In Sticho Pseudulo Menaechmis quae emendari velim, in praefatione tertii voluminis dicam.

T · MACCI · PLAVTI

M O S T E L L A R I A .

GRAECA PHASMA.

A R G V M E N T V M.

Manumisit emptos suos amores Philolaches,
Omnemque absente rem suo absumit patre.
Senem, ut reuenit, ludificatur Tranio:
Terrifica monstra dicit fieri in aedibus,
Et inde pridem esse emigratum. interuenit 5
Lucripeta faenus faenerator postulans,
Ludosque rursum fit senex: nam mutuom
Acceptum dicit pignus emptis aedibus.
Requirit quae sint: ait uicini proximi.
Inspectat illas: post se derisum dolet, 10
Ab sui sodale gnati exoratur tamen.

INCIPI PLAVTI MUSTELLARIA *B* hanc nominis formam in
totius fabulae inscriptione servans. Argumentum mustell. C. ARGV-
MENTVM D. Plauti Mustelaria. Argumentum Z. PLAVTI. POETE.
CLAPISSIMI. MONSTELLARIA. INCIPI. ARGVMENTVM F. Mustel-
laria constanter Nonius. Mostellariam primus inscripsit Pylades

1. emptos **C** 2. absumit **CD** 3. ludicatur **C**. ludifican-
 tur **F**, tranio iungens cum proximis 4. monstra *Pylades*
 dicit fieri] dicit fieri in **B** fuisse ante rasuram Grutero videbatur:
 sed dici....leri c. ras. **Ba**, dicit...fieri **Be**. dicit fieri **CD**. dicit
 sentiri **FZ**. ait uideri *Camerarius* edibus **B** 5. pridem
 esse emigratum **B**: pridem emigratum *Bothius*. primum emigratum
libri. primum emigratum esse *Pylades* 6. Lucra peta **C** fenus
 fenerator **BCD** postulat **D** 7. Ludosque *libri* (nisi quod
 Ludosque **Be**): quod nescio an antiquitatem affectanti versifica-
 tori tribuendum sit. Ludusque *Saracenus et Pius* mutuom *libri*,
 nisi quod mutuom **B** 8. Acceptum *Camerarius*. Acceptum tum
BCDF, codd. *Pyladis*. Acceptum suum **Z** emptis **C** edi-
 bus **CD** 9. sunt **FZ** proximi **C** 11. exorator **BaCDe**

P E R S O N A E.

TRANIO SERVOS

GRVMIO SERVOS

PHILOLACHES ADVLESCENS

PHILEMATIVM MERETRIX

SCAPHA ANCILLA

CALLIDAMATES ADVLESCENS

DELPHIVM MERETRIX

PVER

THEVROPIDES SENEX

MISARGYRIDES DANISTA

SIMO. SENEX

PHANISCVS ADVORSITOR

ADVORSITOR

LORARIL

ACTVS I.

GRVMIO. TRANIO.

GRVMIO.

Exi é colina sis foras, mastigia,
Qui mi inter patinas exhibes argútias.
Egrédere, erilis pérmicies, ex aédibus.
Ego pól te ruri, sí uiuam, ulciscár probe.
Exi inquam, nidoricape. nam quid híc lates?

5

Act. I. Scen. 1. GRVMIO TRANIO SERVI II B. om. C. TRANIO GRVMIO SERVI DVO DFZ *Personarum notas CD in hac fabula non plures quam in Menaechmis habent: nisi quod multas Db adiecit* 1. collina Nonius p. 55. culina libri, Nonius p. 239 2. post patinas amplam rasuram B exhibet BD. exhibet etiam Nonius bis 3. herilis (raro exemplo addita h littera) B cum FZ. heriles C. heriles D permicies CD: de quo v. Ad. Kochii Exerc. crit. in prist. poet. Rom. (Bonn. a. 1851) p. 9. pernities B. pernicies FZ edibus BCD 4. si uiuam BCD, codd. Pyladis: nisi quod f e corr. et ante eam litteram rasura in B est. censet esse FZ 5. inquam C nidoricape: nam dubitanter R, ul κνισοδιώκτης in Myobatrachomachia, nidore cupinam BCFZ. nidore copinā D et supra v. ubinam De. nidoricupina Pius. nidorem excipis. nam Bothius. 1. culinē mrg. Be. nidore culinam Pius et Saracenus. nidor e culina Pylades 'e priscis codd.' hic lates R. latef BCDF. latef? sequitur Z

TRANIO.

Quid tibi malum hic ante aedis clamatatio?

An ruri censes te esse? abscede ab aedibus.

Abi rus: abi hinc dierecte. abscede ab ianua.

En:

Hocine uolebas?

GRVMIO.

Périi. quor me uérberas?

10

TRANIO.

Quia tú uis.

GRVMIO.

Patiar. sine modo adueniát senex:

Sine módo uenire sáluom, quem absentém comes.

TRANIO.

Nec uéri simile lóquere nec uerúm, rupex,

Comésse quemquam ut quisquam absentem póssiet.

-
6. Tr. solus **B** Quod **F** aedis omnes clamatatio
est *Acidalius*: clamatatio est *Camerarius*: clamatitas *Aldus*. clamat iofi
1. as
CD. clamat iofi **B** ead. m. clamat? iose **F**. clamat iofi **Z**. est cla-
matio *Bothius*. nam clamatatio *Fleckeisenus* 7. abscede **Ca**
edibus **BC** 8. rus ab **Da**, rus abi **Db** hinc dierecte **R**.
dierecte **BaDF**, directe **BbC**. dierecta **Z**. dierecte, hinc *Fleck-*
eisenus inua **Ba**, inua **Bc** 9. En (*sed proximo uerbi*
iunctum) **BDFZ**, In **C**. Hem *Doua*. Eu *Scriverius* 10. ho-
cine **RD** (hoc ineuolebas iungens **B**). hocine **CFZ** quor **B**.
cur reliqui 11. tu uis *Camerarius*. tui uis **D**. uiuis **BfZ**
codd. *Pii*. uiuis **C**. *Exspectes potius lubitumst vel meritu's* **Gr**.
patiar. sine **BbDF**, *codd.* *Pyladis*. patiar sine **Da**, pacia sine **C**,
uterque praemissae personae spatio. patinas. **Gr**. sine **Z**. peccat *pro*
patinas ex ant. *codd.* *affert Pius* 12. Sine]ne *Nonius* p. 81
saluum *Nonius*. saluos **Ba**, saluos **Bb**. saluos reliqui comes]
1. comedis *mrg.* **Bc** 13. ueri]uen **CDa** rupex. *Gygetus*. fru-
tex libri, defensum ab Acidalio in Appul. Apolog. p. 539. Oud.
14. possiet *Pylades*. possiet **BaC**. possiet **Bb**. possiet **DFZ**

GRVMIO.

Tu urbānus uero scūrra, deliciae popli, 15
 Rus mihi tu obiectas? sáne credo, Tránio,
 Quod te in pistrinum hau scís actutum trádier.
 Cis hércle paucas tēpestates, Tránio,
 Augébis ruri númerum, genus ferrátile;
 Nunc dūm lubet licétque, pota, pérde rem, 20
 Corrúmpe erilem nóstrum adulescentem óptimum;
 Diés noctisque bíbite, pergraccámini:
 Amicas emite, líberate: páscite
 Parasítos; obsonáte pollucíbiliter.

15. *post uero rasuram B ueru Da cura c. ras.*
Ba, scura Bb delitiae BD popli Ba. popli Bb. po-
puli reliqui 16. tu mi *Bentleius in Adelph. V, 8 extr. offert*
h. obiecta *Ba* sáne credo *B* cum duarum litterarum post
h rasura, quas fuisse au suspicor: casu ut puto huc ea uocula e
proximo v. traiecta. sane credo Bb. sane credo reliqui. sane oedo
mire Acidalius *tranio]i e corr. D* 17. Quid? te *Acidalius*
hau seis R. sis BCD. scis FZ tradier, Cis *continua*
constructione inde a Taubmanno interpungitur, etiam a Bentleio
hercle D tempestatis praestabit 19. rure *Da*
numero Muretus Var. lect. V, 9, Lambinus et ablativum inter-
pretans Pistoris feratile *Z* 20. Nunc dum *Guyetus. Nunc*
dum tibi libri. Dum tibi edd. inde a Scutario, Lingius p. 20
lubet]l e corr. B 21. Corumpe *Z* erilem nostrum *du-*
bitanter R, item Flckeiſenus. herilem libri, cum parva rasura
post eam vocem B. herilem filium Pylades. filium herilem Bothius
olim. Fortasse Plautina haec fuere:

Corrúmpe erilem filium * * * *
 ab interprete autem adulescentem optimum ascripta e v. 81
adol. C optimum]umum e corr. *C. optinūm B. optimum FZ*
 22. noctesque libri bibite pergraecamini pollucibiliter ex
 'Epidico' affert *Fulgentius Myth. I, c. 2* pergreecamini *BCD,*
 pergreecamini *FZ* 23. Amica semite *Ba* liberate]t e corr.
D. liberaui te C 24. Parasitos]quartam litteram e corr. post
ras. B pollucibiliter hinc excerptum *Glossarium Plautinum,*

Haecine mandavit tibi, quom peregre hinc it, senex? 25

Hocine modo hic rem curatam offendet suam?

Hocine boni esse officium serui existumas,

Vt eri sui corrumpat et rem et filium?

Nam ego illum corruptum duco, quom his factis studet.

Quo nemo adaeque iuventute ex omni Attica 30

Antehac est habitus parcus nec magis continens,

Is nunc in aliam partem palmam possidet.

Virtute id factum tuast, magisterio tuo.

TRANIO.

Quid tibi malum me, aut quid ego agam, curatior?

An ruri quaeso non sunt quos curas bouis? 35

Lubet potare, amare, scorta ducere:

Mei tergi facio haec, non tui fiducia.

GRUMIO.

Quam confidenter loquitur.

-
- pol lucibilliter **B**. pollucibiter **CDZ**. pollucibitus **F** 25. Haecine
BCD. Haecne **FZ** cum **CDZ** hinc **D** it *Bothius*,
Fleckeisenus Exerc. p. 9 sq. iit libri 26. Hocine **Ba**, Hocine
Bb. Hoccine reliqui Effundet **C** 27. Hocine **B**. Hoccine
reliqui officium **D** existimas **Z** 28. corrumpat **Z**
rem et **B**. semet reliqui 29. corruptum **Z** dico **Bb** (ut
Bacch. 485) cum **CDZ** 30. ad aequet **Ba**, ad aequae
Bb. eque **F** athica **Z** 31. pacus **Ba**, pacus **Bb**. porcus
Da contineas **Ba**, contineas **Bb** 32. possidet **Da**
33. tuast **R**. tua et libri 34. malo **D** me aut *Muretus*
Var. lect. V, 9, Lambinus. mea ut libri quod **Z** curatio
est **CFZ** 35. queso **BC** bouis libri, nisi quod boues **Da**
36. iubet **D** deducere **B** 37. fatio **B**. faceo **Da**
hoc **FZ** tua **F** fiducia **B** 38. loquitur. *Ta. at R.*
loquitur fue. *Ta. at BDb (sine Tr. Da).* loquitur fut at **C**. loqui-
tur fur. *Ta. at FZ.* loquitur. uae. *Ta. at Camerarius.* loquitur. fui
(vel phui). *Ta. at Gulielmus Quaest. Most. c. 3.* loquitur. *Ta. phui.*

TRANIO.

At te Iuppiter

Dique omnes perdant: fú, oboluisti álium,

Germána inluuies, [rús merum,] hircus, hára suis, 40

Canés capro commíxta.

GRVMIO.

Quid uis fieri?

Non omnes possunt ólere unguenta exótica.

Si tú oles * * * *

* * * neque supérior cum ero accúmbere,

at Scioppius *Susp. lect. V, 9*, quocum Handius sentit Tursell. II,p. 749 sq. Iuppiter **C**. iupiter **FZ** 39. diique **F** perduintLambinus fu: oboluisti **R**, ascito fu (coll. *Pseud. 1294*) e su-

periore versu, quo forte traiectum erat. Absque quo esset, scribi

aut oboluisti tu aut ita tu oboluisti poterat. oboluisti libri, nisi quod

oboluisti **B** alium **Ba**, alium **Bb**. allium **CDF**. alleum **Z**40. inluuies pro ill. **B** rus merum exempli causa **R**. ru-sticus libri: quod interpretis esse certum est hara suis **Z**, codd.*Pyladis*. hara sui reliqui, et **B** quidem novum versum a Sui ordiens.hara suis 'e cod. *Eystad.*' Colerus. hara mostellaria (simul canemomisso) mero errore *Scutariana*, qui fluxit e *Donati in Phorm.**IV, 4, 29* verbis 'Plautus: rusticus hircus hara: Mostellaria'. Vbimysticus hircus haruga mustellaria codex *Lindenbrogii* 41. canescapro commixta *Scaliger in Catull. xciii* (nunc *xcix*), 10. canēcaprā commixta **D**. canem caprā commixtā **B**. canē caprā cōmixtam**CDF** et, nisi quod comistam, **Z**. canes capra commixta *Brixius**Qu. pros. p. 37* quid tu uis a *Pylade* est feri **C** 42. Huncafferunt propter exotica *Nonius p. 108*, propter olere *Priscianus**VIII, p. 838* (428 *Kr.*) et *IX, p. 866* (460) omnes] sunt **C**tolere **Ba** 43—46, quorum duo primos uno versu libri con-

tinuant, tali olim et sententia et structura fuisse probabile est:

Si tú oles, [at istis égo placere hau póstulo

Munditiis,] neque supérior cum ero accúmbere,

Neque tám facetis, quám tu uiuis, uictibus

[Aetátem exigere et déliciis uoluptáriis.]

43. Sit uoles **C**. Sicut oles **Z**, cod. *Schobingeri pr.*(quom ero olim scriptum) **R**. quamerul **B**. om. reliqui 44. cum eroadcumbere **Z**

Neque tam facietis, quam tu uiuis, uictibus

45

* * * * *

Tu tibi istos habeas turtures piscis auis:

Sine me aliatum fungi fortunās meas.

Tu fortunatus, ego miser: patiunda sunt.

Meum bonum me, te tuum maneāt malum.

50

FRANIO.

Quasi inuidere hoc mihi uidere, Grumio,

Quia mihi benest et tibi malest. dignissimumst.

Decet me amare et te bubulcitarier,

Me uictitare pulcre, te miseris modis.

GRUMIO.

O caruificium cribrum, quod credo fore:

55

-
45. neque ^{tam} **D** facietis]selectis post *Pyladem* (qui etiam sceleris proposuit) mire *Heindorfius* in *Hor. Serm. I, 10, 44* quā. c. ras. **B** uiuere post *Pyladem* *Bothius* male 47. tu tibi habeas hos turtures hinc affert *Hauptii grammaticus de gener. p. 102*, tu tibi istos habeas turtures *Servius* in *Verg. Buc. I, 59*, ubi pro istos in aliis codd. est onustos, obustos, obiustos, etiam istas habeas]tu habeas **Z** piscis **BC**. pisces reliqui au. if (h. e. auelf ante ras.) **B**. auif reliqui 48. me aliatum *Saracenus, Pius* (*Scutarium puto secuti*), *Gulielmus Misc. qu. c.1. me aleato CD* et cum ras. post me **B**: de qua forma v. *Gesneri indicem script. r. rust.* me alleato **Z**. me alliato **F**, *Turnebus Advers. xvi, 17 et xix, 13. alliato sine me Gronovius* 49. G. tu **DB** fortunatus scribebatur patiunda sunt **Da**. paciunda sunt **C**. patiunda sunt **B**. Tr. patiunda sunt **DBF**. Tr. patiunda est **Z** 50. Meum **CDFZ**, *Muretus Var. lect. V, 9. Tr. Meum B, Varmerarius* 51. Tr. *Lambinus e Mureti sententia. om. libri* hoc mihi **B**, *Fleckeisenus. mihi hoc libri* 52. Quia]cf. *Sciopium Susp. lect. V, 9* bene est **BCDZ**. bene **F** male est libri dignis sumust **Ba**, d. sumust **Bb**. dignissimumst **C**. dignissimum est **DFZ** 53. Decet **B**, *Nonius p. 79. licet reliqui me om. C* amare **C** bubulcitarier **BC**, *Pius. bubultitarier B. bubultuarier Z. bubuchuarier F. bubuloitare Nonius* 54. pulcre **Ba**. pulchre **Bb** cum reliquis 55. caruificium *Pylades*,

Ita té forabunt pátibulatum pér uias

Stimúleis [torebris], húc si reueniát senex.

TRANIO.

Qui scís, an tibi istuc prius eueniat quám mihi?

GRVMIO.

Quia núnquam merui: tú meruísti, et núnc meres.

TRANIO.

Orátionis óperam compendí face,

60

Nisi té mala re mágua mactarí cupis.

GRVMIO.

Eruóm daturin' éstis, bubus quód feram?

Date, sí non estis. [céterum] agite pérnite,

Quoniam óceperistis: bíbite, pergraecámini,

Este, écfercite uós, saginam caédite.

65

Meursius Exerc. crit. Most. c. 1, Scioppius Susp. V, 9. carnificum B. carnificum reliqui. carnificinum Scaliger, Camerarius carnificium crimen (sic) e cod. Schobingeri pr. affert Pareus 56. Ita te] ^ulate C patibulati C 57. Stimuleis terebris, huc si B Parerg. p. 482. Stimulif si huc Ba. Stimulif si huc Bb cum reliquis. Stimulis acutis, huc si Guyetus. Stimuli placebat Gulielmo Qu. in Most. c. 2. Totum versum e glossematis ortum Bothius putat 58. prius eueniat Camerarius. eueniat prius libri. euenat prius Bothius 59. quia] q. nōquam Z 60. orationes Da compendeface Da. compendifacito codd. Pyladis 61. magnam actari B 62. Eruum BbFZ. Seruom Ba. Seruum CD daturin Pylades. daturi libri bubus B. bobus reliqui quid F 63. Date, si non estis (h. e. editis) R. Data es inonestis Ba: Data es inonestis Bb: Datae si non estis Be. datae in honestis D. date es inhoneste C. dato aef inhonestis (vel in honestis) FZ ceterum agite pernite R. agite porro pernite libri, nisi quod in porro paenultimam litteram e corr. B. porro ab interprete adscriptum pepulit ceterum vocem 64. Quoniam B. Qūo (h. e. Quoniam) CD. Quomodo F, codd. Pyladis. Quo Z occeperisti CD bibi BaCD. bibi Be pergraecamini BCD 65. effercite Camerarius. eo ferite B. efferute CDa. efferite Db. ac ferite FZ caedite B: quod

Nouárum aedium ésse arbitrór similem ego hóminem,
Quando híc natus ést. ei rei argúmenta dícam.

[Atque hóc haut uidétur uerí simile uóbis:

At ego id faciam ita ésse ut credátis.

Profécto esse ita út praedicó uera uíncam.] 95

Atque hóc uosmet ípsi, sció, proinde utí nunc

Ego ésse autumó, quando dícta audiétis

Mea, áliter hau dicétis.

[Auscúltate, argúmenta dúm dico ad hanc rem:

Simúl gnarurís uos uolo ésse hanc rem mécum.] 100

Aedés quom extempló sunt parátae, expolítae,

Factaé probe examússim,

91. edium **BC** arbitro **Ba**. arbiror **D** 92. huc **F**
93. nobis **C** 94. At ego]atq' **C** id [facile nunc] faciam **B**
Parerg. I, p. 484 ita esse *Hermannus*. esse ita *libri* 95 *sqq.*
sic descripti in **B**:

Profecto ita esse ut predico uera uincam. atque hoc uosmet ipsi

Scio proinde uti nunc ego esse autumo

Quando dicta audietis mea haud aliter id dicetis.

95. esse ita *Hermanus*. ita esse *libri* uero *Pylades* 96—98.

Fortasse ne hi quidem versus Plauti sunt perinde **Z**

97. 'esse 'ego **C** 98. iambicum dimetrum catalecticum esse

volui ut v. 90. 102. mea haud aliter id dicetis *libri*, nisi quod di-

centes **Da**, dicentis **Db**. mea debebat olim *Hermannus* 99. ar-

gumeta **Ca** 100. Simul gnarureis uos *Lambinus*: Simul gna-

ruris (vel gnarures) uos *Turnebus Advers. XVI, 17. XIX, 12*:

Simul gnaros (vel gnaritos) uos *coni. Camerarius: cf. Sciopp. Susp.*

lect. III, 18. IV, 21. Simul gna ruri suo **B**. simul gnarurifuo **CD**.

simul gnaturifuo **F**. simul gnauiri suo **Z**. simul gnauin suo *codd. Py-*

ladis. sumit gnaturi suo *cod. Scaligeri: unde* Simitu gnaruris *Scal-*

tiger. Ex 'vocabulario Puteani Latino Graeco' Lambinus gnaru-

reis γινώσκοντες et ignarures ἀγνοούντες *affert. Glossae Labbei: gna-*

rurem γινώσκον et ignarures ἀγνοούντες. *Item Placidus: gnaruris*

gnarus sciens uolo esse **BCD**, *codd. Pyladis. uelocem FE*

hanc om. **C** 101. quom pro cum **BF** exemplo **D**

parate **Ba** 102. probae **BaZ** examissim **Ba**

Laudant fabrum, atque aedis probant: sibi quisque inde ex-
emplum expetunt.

[Sibi quisque similis uolt suo sumptu: operam non parcunt
suam.]

'Atque ubi illo immigrat nequam homo indiligens, 105
Cum pigra familia, immundus, instrénuos,
Hic iam aedibus uitium additur, bonae quom curantur male.

'Atque illud saepe fit: tempestas uenit,
Confringit tegulas imbricesque: ibi

103. aedes **BZ**. edes **CDF** extemplum **C** expetunt
om. **Z**. expetant **Ba** 104. similis uolt suo sumptu **R**. simile
suo is sua (issua **D**) sumptu **B** et, nisi quod sumptu, **CD**. simile
suis suo sumptu **F**. similis suis sumptu suo **Z**. simile sumit: sumptu
suo *Pylades: atque simile sumit 'exemplaria antiqua habere' Pius*
scribit. simile suo usque sumtu Camerarius. simile suo sibi sumtu
Bothius operam non parcunt suam *Hermannus*. operam parcunt
suam **B**: † parant *mrg.* **B**. operam parant suam *reliqui, nisi quod*
sua C. operae ne parcunt suae *Camerarius: atque sunt sane haec*
e p. 124 sq. conficta. operae nec parcunt suae 'quidam' apud Lam-
binum. Tales autem versus Hermannus placuerunt:

Laudant fabrum atque aedis probant sibi quisque: inde exemplum
expetunt

Sibi quisque simile suis suo sumptu: operam non parcunt suam.
105. immigrat pro imm. **C** indiligens *Pylades, Hermannus de*
metris p. 146. indiligensque libri 106. pigra]a e corr. **B**
familia]f e corr. **B** immundus pro imm. **BCD**. immunus (sic)
adscripsit Scaliger instrenuus **FZ**. strenuus **BCD**, nisi quod
strenuus **C** 107. edibus **C** uicium **BC** additur **Z**.
aditur **B** ead. m. aditur **CDF** bone **C** quom pro cum **F**
male **Z** 108. sepe **BC** tempestas neuolt, sine
discrepantia praeter neuolt, affert Nonius p. 381. Versus e binis
creticis et tripodia trochaica catalectica compositos esse posse Her-
mannus Elem. p. 302 significavit: quamvis ab accentu in tempestas
et confringit duriusculos. Ipse creticos tetrametros sic effecit:

'Atque illud saepe fit, [quom] tempestas uenit,
Confringit tegulas imbricesque: ibi [igitur]

(vel ibi ille tum): qua ratione non remotum est confringit

109. constringit **F**. confragit *Bothius olim*

Dominus indilgens reddere aliis nescit.

110

Vēnit imber, pēruit pārietes, pērpluont

Tigna, putēfacit aer operam fabri:

Néquior factus iamst usus aedium.

Atque ea haec est fabri culpa, set magna pars

Morem hunc induxerant: si quid nummo sarciri potest, 115

Vsque mantant neque id faciunt, donecum

Pārietes ruunt: tum aedificant aedis totas denno.

Haec argumenta ego aedificiis dixi: nunc etiam uolo

Dicere, ut homines aedium esse similis arbitramini.

111. Venit imber, pēruit **RE**. Venit imber lauit **libri**. Ventat imber, lauit **Boethius** perpluunt **libri**, nisi quod pēruit **Om**

112. putēfacit **R** *Musei philol. VII, p. 610.* putrefacit **libri**, nisi quod putrefacit **C** aer operam *Camerarius*. per operam **R**. poperam **CDEF**. quē operam (*A. ē. putrefacitque op.*) **E** fabri haud est *om.* **F**: item **E**, qui habet in marg. 113. fa-

ctus iam est **BCD**. iam factus est **Z** edium **B** *Versus est quales 108. 109. 116. 133—136. 141. 149 (non 140). Tetrametrum Hermannus El. p. 306. 300 descripsit:*

Néquior factus iam - usus est aedium

114. ea *Hermannus. om. libri* est *om.* **Z** 115. Morem hunc

'quidam' apud *Lambinum*. Moram hunc **Ba**: Moram hunc **Bb**. moram hanc reliqui quod **Z** nummos arciri **D**. nummos ac-

ciri **Ba** 116. Vsque mantant **BCD**, *codd. Pyladis*. usque dum maneant **FZ** *De lacuna Hermannus cogitabat, hoc exemplo:*

'Vsque dum mantant, neque id [dum ut faciant] faciunt, donecum. Cui praestiterit: Vsque mantant neque [quod opus est facto] id faciunt, donecum doncū **C**. donecum hinc excerptum in *Gloss. Plaut.*

117. ruunt *libri* aedificant aedis totas **R**, cum ruunt vix posse monosyllabum esse videatur. aedificantur aedes totae *libri*, nisi quod aedificatur **Ba** 118. et ante ego et post ego rasuram **B**

edificiis **BC** 119. Docere ut *Hermannus* ut fortasse ita potius collocandum: Dicere, homines aedium esse ut similis arbitramini hominis **BCDEF** simile **Z** arbitrem *Acidalius*: quo sic uti poterat:

Dicere, [iterum] ut homines aedium esse similis arbitrem.

Primundum paréntes fabrí liberúm sunt. 120

Ei fundaméntum substruónt liberórum,

Extóllunt, paránt sedúle in firmitátem,

Vt in ásum boní sint et in speciem pópulo:

Sibíque aut matériae nepárcunt,

Nec sumpus sibi sumptui esse ducunt. 125

[Expóliunt, docént litterás, iura, léges

Suo sumptu et labóre.]

Nitúntur ut alii sibi esse illórum similis expetant.

Ad légionem quom itur,

'Adminiculum eis danunt tum iam áliquem cognátum suum: 130

Prótenus abeunt á fabris. ubi émeritumst stipéndium,

120. Primundum *F* parietes *Ca*

Et libri, sed ut in *B* t littera e corr. sit

rasuram *B* substruunt libri

tem (sine in) *Scaliger*

et tin *Da*, et "tin *Db*. Vt et in *Lambinus*: unde ut || Et in cum

Bothio Hermannus

usu *B*

boni sint et in speciem populo

cum *Bothio Hermannus*. boni et in speciem (spetiem *B*) populo sint

libri, et *B* quidem ita ut a Populo sint novum versum ordiatur

specimen *Acidalius*

124. sibique et materiem *Z*

nepar-

cunt *Taubmannus*: ne parant *Camerarius*. reparant *BaCD*. re-

parant *Bb*. reparant *FZ*

125. sibi *F*, codd. *Pyladis*. ibi

BCDZ sumptui] immo sumptu

prehendit *B* literas *C* legius *D*

bis *C* similes *FZ* expectant *Da* 128. ut alii sibi esse

danunt uno versu *B* comprehendit, item uno Tum . . . suum. Vnde

de cretico tetrametro cogitarunt: 'Ad legionem quom itant, admini-

culum eis danunt quom itur *F*, codd. *Pyladis*. comita *B* ead.

m. comita *C*. cõita *D*. cū itum *Z*. quom itant *Camerarius*

130. admiculum *B* ead. m. danunt] clamant *Z*: corr. iam a *Pio*

et *Pylade* e suis codd. 131. Protenus *B*. Eatenus libri, sed ut a

e corr. sit in *B*: et ex h. l. *Glossae Plautinae*. Iure hoc susce-

ptum *Handio Tursell*. II, p. 341 habent *BaCD* ubi *B*.

ubi unum libri. unum *Hermannus*, iambicos dimetros describens de

metr. p. 148 sq. Nisi forte unum emeritum ubi stipendiumst placebit

Igitur tum specimen cernitur, quo evincat aedificatio.

Nam ego ad illud fragi usque et probus fui,

In fabrorum potestate dum fui.

Postea, quem immigravi ingenium in meum, 135

Perdidi operam fabrorum ilico oppido.

Venit ignavia: ea mihi tempestas fuit,

Quae mi adventu suo grandinem, imbrem attulit.

Haec uerecundiam mi et virtutis modum.

Deturbavit detexitque de me ilico. 140

Postilla optigere eam negligens fui:

Continuo pro imbre amor advenit * * *

emeritum est libri 132. tum]cū Z. quom F specimen
om. F. spetiem Ba, spetien Bb edificatio c. ras. Ba.
edificatio. Be 133 sq. sic distinguit B: Nam . . . fabrorum
et Potestate dum fui 134. ptate Z 135. Postea quom Guyetus.
Posteaquam libri. Vide Mus. philol. VII, p. 570 imigraui Ba
ingenium in Bothius. in ingenium libri 136. 137 uno versu
B comprehendit ilico: oppido || Venit Hermannus opido
BF 138. Quae B. om. libri. Ea Pylades aduento Z
imbrem cum Bothio Hermannus. imbremque libri 139. uere-
cundiam] u e corr. B 140. detexitque de me Fleckeisenus coll.
Epid. I, 1, 63. textit detexitque a me libri. textit detexitque me Pius,
Pylades. detexitque med Guyetus. exuit detexitque a med Hermannus,
parum probabili versuum descriptione usus, ad quam deturbat forma
opus habuit, quae pronuntiatio etiam Beckero de com. fab. p. 13
placuit. Totum versum sic Kampmannus de Ab praep. p. 26:
Deturbavitque detexitque a me ilico. Non satis placet trochaicus
ordo hic: dete|xitque a me ilico 141. post illam FZ, quidam
libri Lambini: postilla alii cum BCD. postilla me Lambinus
obtigere Camerarius, quidam libri Lambini. opticere BCD, 'cod.
ms. antiquissimus' Pyladis. †. optinere mrg. B. obtexere FZ, qui-
dam Lambini eam a suis abesse Lambinus dicit negligens
FZ 142. Lacunam signavi. advenit in cor meum BCD F:
quae e proximo v. huc irrepsisse iam Bothius persperit. advenit
nunc simul ref fides, 'omissis etiam is usque in pectus, sed ut nunc
simul ref fides suo loco redeant, Z. advenit [et cupido] in cor meum

Is usque in pectus permanavit, permadefecit cor meum.

Nunc simul res, fides, fama, uirtus, decus

Déservuerunt: ego sum in usu factus nimis nequior. 143

Atque edepol ita tigna umide haec putent, non videor mihi

Sarcire posse aedis meas, quin totae perpetuae ruant,

Cum fundamento perierint, nec quisquam esse auxilió queat.

Cor dolet, quom scio ut nunc sum atque ut fui:

Quó neque industrior de iuventute erat 150

[Arte gymnastica]

Fleckeisenus. Non est credibile huc spectare quae in Frontonianis leguntur p. 48 ed. Rom.: nam illius quidem, ut Plautus ait, amoris imber grandibus guttis non uestem modo permanavit, sed in modullam ultro fuit

De antistrophica ratione Hermannus cogitabat Elem. doctr. metr. p. 215

143. permadefecitque *F*

144. uirtus decus cum *Bothio Hermannus. uirtusque decus C. uirtus decusque reliqui, nisi quod deusque F*

445. Me déservuerunt *Fleckeisenus*

in usum Lambinus. inusu Doussa

146. Tatq; ae-

dif polita *mrg. B* (pro atque edepol ita ut apparet): quo Scioppius abusus *Susp. lect. IV, 21*

edepol *Z*

erā 'additum

esse in priscis exemplaribus' post aedepol *Pius scribit*

ita tigna

umide - haec putent *B Mus. philol. VII, p. 611. ita haec tigna*

umide putant *D. ita hec ita tigna umida putant C. ita haec tigna*

umide putan *c. ras. Ba, ita haec tigna umide putan Bb. ita*

haec tigna humi deputant *Z et sine ita F. ita h. t. humida putrent*

Pylades. ita h. t. humide putent Camerarius. iam haec tigna humide

putent nunc *Hermannus. ita tigna humide putent haec Bothius. ita*

t. h. haec nunc putent *Fleckeisenus non]nū Z uideor Ca-*

merarius. uidio D. uideo reliqui

147. edef *CDF. aedef BZ*

ppetue ruuant *Z. perpetue ruant BDF, defensum a Pareo.*

ppetuernant *C. Cf. Scioppium Susp. lect. V, 13*

148. Cum *R.*

Quin cum libri. Quin *Hermannus*

ante nec rasuram *B*

auxilio *D*

149. cum *BCDZ*

sum ego atque *Hermannus*

tetrametrum describens

151. sqq. sic distinguit *B:*

Arte gymnastica disco hastis filia

Cursum armis equo uictitabam uolup

Vbi gymnastica *F* — filia etiam *CDF*, sed pila *Z* et *mrg. B* —

uictitabam etiam *CDFZ* — post equo rasuram *B* — uolupte *Bc*

Disco, hastis, pila, cūrsu, armis, equo,

* * * uictitabāt uolup.

Pārsimonia et duritia disciplinae aliis eram:

[Optimi quique expetebant a me doctrinam sibi:] 155

Nūnc, postquam nihil sum, id uero mēopte ingenio répperit

PHILEMATIVM. SCAPHA. PHILOLACHES.

PHILEMATIVM.

Iam pridem ecastor frigida non laui magis lubenter,
Nec quod me melius, mea Scapha, rear esse defecatum.

CDFZ. Verba arte gymnastica. *vic dubitandum est quin sint interpretis: proxima duce Hermanno Elem. p. 303 (hiatum descendente p. 307) dubitari potest num versum efficiant e duabus tripodiis trochaicis compositum:*

Disco hastis pila - cūrsu armis equo

153. talem fere fuisse suspicor:

[Nec minus suo animo] uictitabāt uolup

equo: haud uictitabam **Acidalius** 154. Parsimonia et duricia **F**. Parsimoniae eduritia **B**. Parsimonia eduricia **C** et, nisi quod t pro c, **D**. per simonia et duricia **Z** disciplinae aliis **R**. discipuli ne alii **Ba**. discipuli ne alii **CD**. discipline aliis **BbFZ** 155. Optimi **FZ** expetebant a me doctrinam e **Bb** Gruterus. expetebant tam edoctrinam **BaC**. expetebant am edoctrinam **D**. expetebat eam doctrinam **Z**. expetebant eam d. **F** 156. post, quam Pontanus me opte **B**

Act. I. Scen. 3. PHILEMATIVM MERETRIX. SCAFA ANCILLA. PHILOLACHES ADOLESCENS B. PHILOMATVM mulier Scafa ancilla Philolaches **D. om. C.** Philocomasium mulier. Scapha ancilla. Philolaches adolescens **FZ**, nisi quod *adol. Z* 157. pridem ecastor **B**. pridemecastor **C**. pridem mecastor **DFZ** lubenter] *l e corr. B* 158. quod me **R** collato v. 691. quom me **B**. cum **C**. cum me **DFZ**. qua Gruterus. unde me **Pylades** meaf oapha **BaC** rear esse defaecatum **Cammerarius**. rear ref..

SCAPHA.

Evéntus rebus ómnibust, velut hórno messis mágnast.

PHILEMATIVM.

Quid éa nam messis áttinet ad mēam lauatiónem? 160

SCAPHA.

Nihiló plus quam lauatio tua ad méssim.

PHILOLACHES.

O Venus uendista,

Haec illast tempestás mea, mihi quae modestiam ómnem

Detéxit tectus quá fui, quom mihi Amor et Cupido

In péctus perpluít meum: neque iam úsquam obtegere póssum.

Madént iam in corde párietes: periére haec oppido aédes. 163

PHILEMATIVM.

Contémpla amabo, méa Scapha, satin' haec me uestis déceat.

Volo mé placere Philolachi, meo ocelllo, meo patrúo.

de • ficatam (c. ras.) **Ba**, rear • esse de • ficatam **Bb**: † defecata *mrg.*

B. reares edificatam **CD**. reres edificatā **Z**. reris edificatam **F**, de •
ficatam a saecutus est ut decido pertisum 159. E • • • uentus cum

ras. **B** omnibust **R**. omnibus libri uelud **C** homo **Z**.

horna Saracenus. horreo e 'codd. antiquis' affert Pius magnast. ||

PH. Quid ea nam **R**. magna || Fuit. PHIL., quid ea **B**, magna fuit
quid ea **CD** cum spatia, quod Scafa nomine explet **Db**, PH.

B, Philo. (ut solet) **F**. sit pro fuit e 'vett. exemplaribus' Pius af •
fert, fuit con. Saracenus 161. PHI. **Db** lauato **F**

PHIL.] Sca. **Db** o **FZ**. oh **BCD** 162. Hec **C**. Nec **F**

est libri mihiq. **CF** molestiam **C** 163. tectus qua

Z. tectusq. **CDF**. tectus quē **B** quom **R**. quam libri

cupido **D** 164. perpulit **F** usquam Acidalius. unquam **B**.

ūquam vel unquam reliqui obtigere **Z**. optingere **B**. obtingere
reliqui 165. Hunc versum superiori continuans **B** spatium

non exiguum reliquit post possum haec Camerarius. hec **B**.

haec reliqui. hac codd. Pyladis opido **F** edil **CD**. edil **B**

166. hec **CD** 167. me Bothius. meo libri. om. Pylades

Philolachi Camerarius. philolacheti libri ocelllo **Z**

SCAPHA.

Quid tū te exornas, moribus lepidis quom lepidā tūte's?
Non uēstem amantes mulieris amant, set uestis fartum.

PHILOLACHES.

Ita me di ament, lepidāst Scapha: sapit scelestā multum. 170
Vt lepide ea omnis res tenet sententiasque amantum.

PHILEMATIVM.

Quid nūc?

SCAPHA.

Quid est?

PHILEMATIVM.

Quin me aspice et contempla, ut haec
me deceat.

SCAPHA.

Virtute formae id euenit, te ut deceat quicquid hab eas.

PHILOLACHES.

Hercle ego ob hoc uerbum te, Scapha, donabo hodie aliqui
[merito],

168. Quid *Bothius*. Quā libri tue *Ba*, tue *Do* exornas, moribus lepidis quom *R*. exornas moribus lepidis, quom *editores*, etiam *Lachmannus* in *Propert.* p. 113 cum *CZ*. quam *Dousa* lepidā tute et *B* et; nisi quod tu te, *Z*. tute lepidā et *DF*. tute lapidā et *C*. lepidā tota es *Gruterus* 169. amantes mulieris amant *Lachmannus*. amatores amant mulieris *libri*. amatores mulieris amant *Pylades*. amator mulieris amat *Bothius* fartum iam *Saracenus* et *Pius*, *Scutarium* puto secuti: partum *FZ*. fartum *BCD*, et ex h. l. *Glossae Plautinae* tamquam adverbium 170. dii *FZ* lepidā est *Gruterus*. lepidā libri. ut lepidā *Pylades* sapit, scelestā multum *Lachmannus* 171. ea omnis res *R*, item *Fleckeisenus*. omnes res *libri*. res omnes *Camerarius* amantum *BCD*. donantium *FZ* 172. hoc *FZ* me deceat *Camerarius*. me decet *libri*. decet me *Bothius* 173. forma *Ba* 174. Hercle ego ob hoc *R*. Ergo ob hoc *libri*. Ergo hoc ob *Camerarius*. Euge! ob hoc *Acidalius* onabo *Z* hodie aliqui [merito] *exempli causa R*: nisi ut merita's *males*. ego hodie aliqui *libri*, nisi quod aliqua *C*. ego profecto hodie aliqui *Camerarius*. ego hoc die aliqui *Bothius*

Neque pátiar te istanc grátiis laudásse; quae placét mi. 175

PHILEMATIVM.

Nolo égo te adsentari mihi.

SCAPHA.

Nimis tú quidem stulta's mülíer.

Eho,

An máuis uituperárier falsó quam uero extólli?

Equidém pol uel falsó tamen laudári multo málo,

Quam uéro cúlpari aut meam speciem álios inridére. 180

PHILEMATIVM.

Ego uérum amo: uerúm uolo mihi dici: mendacem ódi.

SCAPHA.

Ita tú me ames, ita Philolaches tuus té amet, ut uenústa's.

PHILOLACHES.

Quid ais, scolesta? quómodo adiurásti? ita ego istam amárim?

175. paciár **C** istanc **B**. hanc *reliqui*. istam *Bentleius in*
Adelph. IV, 7, 26 grátiis *idem*. grátis *libri* laudes seque **Ba**
 mihi *libri* 176. mihi te assentari **C** adsentari *pro* aff.
B. assentiri **F** Sc. om. **Z** tu quidem **B**, quidem tu *reli-*
qui el *libri* 177. Eho || An mauis **B**. Eho mauis *libri*,
 nisi quod Sc. Eo mauis **Z** uituperarier *Bothius*. uituperari *libri*
 179. SCAPHAE continuauit *Canterus Nov. lect. VII, 2*. PHILE.
 praemittunt **BFZ**, PH. **Db** malui *Acidalius* Ceterum
 hunc v., qui pertinet ab Equidem ad uero, suo loco omissum **Cha-**
 bet in ima margine. 180. culpari. ain **FZ**, codd. Pii: quod
 placuit *Lachmanno in Propert. p. 413* meam spetiem alias
 codd. Pii. alios meam speciem *Pylades* inridere *pro* irr. **BZ**.
 inuidere codd. Pii 181. PH. *Canterus l. s. s.: om. libri*
 uerum e corr. **D** mihi dici **F**, *Pylades*, etiam *Lachmannus*
 l. s. s. dici mihi **BCDZ**, *Lachmannus p. 412* 182. mea me
 sita **B**. auat ut **C** ante uenusta rasuram **B** el *libri*
 183. PHIL. om. **B** ait **Z**, ait etiam *Pius dicit 'alibi legi'*
 quomodo] quó **Z** amario *Guyetus*. amarem *libri*, nisi quod

SCAPHA.

Quid tú te exornas, moribus lepidis quom lepidam tute's?
Non uestem amantes mulieris amant, set uestis fartum.

PHILOLACHES.

Ita me di ament, lepidast Scapha: sapit scelestam multum. 170
Vt lepide ea omnis res tenet sententiasque amanti.

PHILEMATIUM.

Quid nunc?

SCAPHA.

Quid est?

PHILEMATIUM.

Quin me aspice et contempla, ut haec
me deceat.

SCAPHA.

Virtute formae id evenit, te ut deceat quicquid habeas.

PHILOLACHES.

Hercle ego ob hoc verbum te, Scapha, donabo hodie aliqui
[merito],

168. Quid *Bothius*. Quam libri tue *Da*, tue *De* exor-
nas, moribus lepidis quom *R*. exornas moribus lepidis, quom *editores*,
etiam *Lachmannus* in *Propert.* p. 113 cum *CZ*. quam *Douss*
lepidam tute est *B* et; nisi quod tu te, *Z*. tute lepidam est *DF*.
tute lapida est *C*. lepidam tota es *Gruterus* 169. amantes mulieris
amant *Lachmannus*. amatores amant mulieris libri. amatores mulie-
ris amant *Pylades*. amator mulieris amat *Bothius* fartum iam
Saracenus et *Pius*, *Scutarium* puto secuti: partum *FZ*. fartum
BCD, et ex h. l. *Glossae Plautinae* tamquam adverbium
170. dii *FZ* lepidam est *Gruterus*. lepidam libri. ut lepidam
Pylades sapit, scelestam multum *Lachmannus* 171. ea omnis
res *R*, item *Fleckeisenus*. omnes res libri. res omnes *Camerarius*
amantum *BCD*. quantum *FZ* 172. hoc *FZ* me de-
ceat *Camerarius*. me decet libri. decet me *Bothius* 173. forma
Ba 174. Hercle ego ob hoc *R*. Ergo ob hoc libri. Ergo hoc
ob *Camerarius*. Euge! ob hoc *Acidalius* onabo *Z* hodie
aliqui [merito] *exempli causa R*: nisi ut merita's males. ego hodie
aliqui libri, nisi quod aliqua *C*. ego profecto hodie aliqui *Camera-*
rius. ego hoc die aliqui *Bothius*

Neque pátiar te istanc grátiis laudásse; quae placét mi. 175

PHILEMATIVM.

Nolo égo te adsentari mihi.

SCAPHA.

Nimis tú quidem stulta's mŭlier.

Eho,

An máuis uituperárier falsó quam uero extólli?

Equidém pol uel falsó tamen laudári multo málo,

Quam uéro cŭlpari aut meam speciẽm álios inridére. 180

PHILEMATIVM.

Ego uerum amo: uerum uolo mihi dici: mendacem ódi.

SCAPHA.

Ita tú me ames, ita Philolaches tuus té amet, ut uenústa's.

PHILOLACHES.

Quid ais, scolesta? quómodo adiurásti? ita ego istam amárim?

175. paciár **C** istanc **B**. hanc reliqui. istam *Bentleius* in
Adelph. I V, 7, 26 grátiis *idem*. grátis libri laudes seque **Ba**
 mihi libri 176. mihi te assentari **C** adsentari pro ass.
B. assentiri **F** Sc. om. **Z** tu quidem **B**, quidem tu reli-
 qui. et libri 177. Eho || An mauis **R**. Eho mauis libri,
 nisi quod Sc. Eo mauis **Z** uituperarier *Bothius*. uituperari libri
 179. SCAPHAE continuauit *Canterus* Nov. lect. VII, 2. PHIL.
 praemittunt **BFZ**, PH. **Db** malui *Acidalius*. Ceterum
 hunc v., qui pertinet ab Equidem ad uero, suo loco omissum **Ch**-
 bet in ima margine. 180. cŭlpari. ain **FZ**, codd. Pii: quod
 placuit *Lachmanno* in *Propert. p. 413*. meam spetiem alias
 codd. Pii. alios meam speciẽm *Pylades* inridere pro irr. **BZ**.
 inuidere codd. Pii 181. PH. *Canterus* l. s. s.: om. libri
 uerum e corr. **D** mihi dici **F**, *Pylades*, etiam *Lachmannus*
 l. s. s. dici mihi **BCDZ**, *Lachmannus* p. 413 182. mea me
 ita **B**. amat ut **C** ante uenusta rasuram **B** et libri
 188. PHIL. om. **B** ait **Z**, ait etiam *Pius* dicit 'alibi legi'
 quomodo] quó **Z** amario *Guyetus*. amarem libri, nisi quod

Nihilo égo sum amata sétius, atque úni gessi mórem, 200
 Qui pól me, ubi aetate hóc caput colórem commutáuit,
 Relíquit desérutque me. tibi idém futurum créde.

PHILOLACHES.

Vix cómpri-mor, quin inuolem illi in óculos stimulatríci.

PHILEMATIVM.

Solam ille me solí sibi suo aére liberáuit:

Solám me soli cénseo esse opórtere opsequéntem. 205

PHILOLACHES.

Pro di immortales, múlIERem lepidam ét pudico ingénio.
 Bene hércle factum, et gaúdeo mihi níhil esse huius caúsa.

SCAPHA.

Inscíta ecastor tú quidem es.

PHILEMATIVM.

Quaprópter?

SCAPHA.

Quae istuc cúres,

200. Sic **R** deletis glossematis et setius addito. Nihilo ego quam nunc tu sum amata atque uni modo gessi morem libri, nisi quod nullo et amatum et morem c. ras. **Da.** modo deleuit iam Bentley in Heaut. II, 4, 10. 201. capud **CDA** calorem **CDA**. colorem **Z**. 202. Reliquid **BaCDA** crede Acidalius. credo libri. 203. stimulatrici **C**. simulatrici Meursius, Salmasius, Giffanius. 204. 205 hoc ordine **R**, inverso libri me **BCD**, codd. Pyladis. om. **FZ** suo aere **R**: nisi sub argento males, quod etiam Fleckeisenus proponit. suo libri, nisi quod sue **F**. suo quam Pylades liberaui **C**. liberavit aere: Beckerus Quæst. p. 8. 205. me soli **R**. illi meo soli illi **C**. illi meo soli reliqui. illi me soli Camerarius. Potueram etiam illi soli. Deleto Solam Fleckeiseno placuit illi me soli oportere esse **F** opseq. pro obf. **B** 206. dii **FZ** 207. Nil **C**: nescio an recte, ut nullo v. 200 **Da.** Nihili **FZ** 208. inscita ecastor **FZ**. Inciste ecastor **B**. incistecastor **D**. inciste castor **C**. + inouit **B** mrg. ante tu spatium **C**. Quia propter c. spat. **C**. istuc cúres || Vt te ille Pylades, ut te ille ex codd.

Vt té ille amet.

PHILEMATIVM.

Quer óbsecro non cūrem?

SCAPHA.

Liberá's iam:

Tu iám, quod quaerebás, habes: ille té nisi amabit últro, 210

Pro cápite tuo quantúm dedit, pérdiderit tantum argénti.

PHILOLACHES.

Perii hércle, ni ego illam péssumis exémplic enicáссо.

Illa hanc corrumpet mūliērem malesuáda inuitam léna.

PHILEMATIVM.

Numquam égo illi possum grátiam reférre, ut meritust dé me.

Scapha, id tu mihi ne suádeas, ut illúm minoris péndam. 215

ant. (istuc) curas te an ille e 'priscis exemplaribus' Pius afferens
vix vere testatur: nam istuc || Vt te ille **B**. istuc ut te ille **CD**.
istuc intē ille **Z**. istuc inquam ille **F** cur libri ef libri

210. iam om. **F** quot **CD** querebas **BaC** 211. Pro
capite tuo quantum **R**. Id pro capite tuo quod libri, nisi quod capte
tuo **C**, capite ^{tuo} **B**. Id tuo pro capite quod Bothius perdidit **F**

212. Proxima sic turbata sunt in **C**:

Tantū argénti. illa hanc corrūpit mulierē malesuada

Vttilena. Nunquā ego illi possū grām referre ut meritust .d.

Perii hercle ni ego illam pessumis Exemplis enicasso

.d. De me scapha. id tu mihi ne suades ut illū minoris pendam.

212. hercle om. **F**. herde **Da** ni illam ego vel ego ni il-
lam Bothius. ni illam Guyetus pessimis **F** 213. corrumpet

R. corrumpit libri malesuada inuitam lena **R** ubitanter. ma-
lesuadam uutilena **B**. malesuada Vttilena **C**. malesuada Vitilena **D**,
Palmerius p. 663. malesuada Vti lena **F**. m. uutilena *odd.* Pyladis.
male suada Lena **Z**. m. uulgi lena Pylades. m. uici (uitii Lamb.)

lena Camerarius. m. nunc uutilena — m. mi uutilena — malesuada
uutilena Bothius 214. illi ego Bothius. illi Guyetu refferre

Z meritus est **Z** de me, Scapha: id Bothius illum ut

SCAPHA.

At hoc unum facito cogites, si illam inseruibus solum,
Dum tibi nunc haec aetatulast, in senecta male querere.

PHILOLACHES.

In anginam ego nunc me uelim uerti, ut ueneficae illi
Faucis prehendam atque enicem sceléstam stimulatricem.

PHILEMATIVM.

Eundem animum oportet nunc mihi esse, grátum ut impe-
tráui, 220

Atque ólim, priusquam id éxtudi, quom illi subblandiébar.

PHILOLACHES.

Di pól me faciant quód uolint, ni ob ístam oratiónem
Te liberasso dénuo et ní Scapham enicáссо.

Guyetus 216. At **BC**. Et **DFZ** inferuif **Ba**, inferuif **Bb** 217. aetatulast **B**. aetatula est reliqui in senecta]se-
necta dubitanter *Fleckeisenus* querere **D** 218. Sententiam
potius quam verba *Servius* (usus fortasse veteri scholiasta) affert
in *Virg. Georg. III*, 497: 'angina dicitur porcorum morbus qui oc-
cupat fauces. Plautus: Vellem me in anginam uerti ut huic aniculae
(caniculae *cod. Leid.*) fauces praeoccuparem (*proocc. Leid.*). Hinc
eodem testimonio *Plautino* interpolatus est *Paullus Diaconus* p. 8 M.,
nisi quod is quo habet pro ut aginam **Ba** me uelim uerti
B. me uelim uerti **DFZ**. me uerti ueli **C**. mauelim uerti *Osannus*
Anal. p. 197 beneficae **Ba** 219. Faucis *Bothius*. fauces
libri, nisi quod *Flauces* **Ba** premdam **FZ** enicem **Ba**,
enicem **Bb**. emcem reliqui stimulatricem scelestam **C** stimu-
latricem **Z**. *Vide ad v. 203* 220. animum mihi oportet esse
Servius in *Aeneid.* X, 231 michi **B** esse, gratum ut **B**.
esse gratum, u vulgo impetraui **Z**. impetrauit **DF**. impetrauit
B. imperauit **C** 221. extudi **B**, *Bentleius* in *Hor. Serm. II*,
2, 14. extuli reliqui quom pro cum **BF** sublandiebar
BaCDF Ceterum haud scio an scripserit *Plautus* quom
ego illi subblandiebar 222. Di pol **B**. Di **BCD**. Dii **FZ**. Dii
Bothius me etiam *Pyladis* 'codd. omnes.' mi *Pius* uolint
B. uolunt *lvi* 223. liberaffe **F** ni scapham **F**. ni scassam
Z. nicaspam **BCD**. nisi *Scapham* *Camerarius* enecasso **Bb**

SCAPHA.

Si tibi ~~sat~~ acceptumst, fore tibi victum sempiternum
 Atque illum minorem tibi proprium futurum in uita, 225
 Morum gerundum censeo tibi et capiundas crinis.

PHILEMATIVM.

Vt famast homini, exin solet pecuniam inuenire.
 Ego si bonam famam mihi seruasso, sat ero diues.

PHILOLACHES.

Si quidem hercle uendundust pater, uenibit multo potius,
 Quam te me uiuo unquam sinam egere aut mendicare. 230

SCAPHA.

Quid illis futurumst ceteris, qui te amant?

PHILEMATIVM.

Magis amabunt,
 Quom me uidebunt gratiam referre bene merenti.

224. sat **B**. om. reliqui accueptum **C** est libri
 tibi uictum **CD**. tibi . . . ctum **c. ras. Ba**, tibi ui ctum **Bb**. tiunctum
F. tibi unicum **Z**. amicum tibi *Camerarius*. uictum tibi *Gruterus*

226. Sic **R** duce Nonio p. 302, qui gerundum morem censeo
 et capiundas crines tibi affert. Soli gerendum censeo morem et ca-
 piendos crines libri, nisi quod capiendas **Ba**, capiend. **Bb**. Inter-
 pretari studuerunt Turnebus *Advers.* XVI, 17. XIX, 13, Lip-
sius Ant. lect. l. III non longe ab initio 227. PHIL. **B**, *Ca-*
merarius. om. reliqui est libri exin solet **B**. exin sole

CD. ex in sole **F**. ex in sole **Z** 228. PHIL. praemittunt **FZ**
 diuis **Da** 229. uendundust pater, fortuitu editorum longe

ignauissimus. uendundum est, pater *Camerarius*. uendundum si pater
BCDF. uendundum sit. pater **Z** uenibit libri 231. post

Quid rasuram **B** est libri ceteris **CZ** amant] aman-
 tur **C** 232. Quom me *Gruterus*. Quom **BF**. Cum **CDZ**. Quando

coni. *Camerarius* referre bene merenti **B**. referr. . . i **c. ras. B**.
 referenti **CD**. referentem **F**. refferentem **Z**. bene merenti referri
 coni. *Camerarius*. referre rem ferenti *Gruterus*. referre referenti

PHILOLACHES.

Vtinám meus nunc mortuos pater ad me nuntiétur,
Vt ego exheredem méis bonis me faciam atque haec sit
héres.

SCAPHA.

Iam istá quidam absumpta rés erit: dies nóctisque estur,
bibitur, 235

Neque quisquam parsimóniam adhibét: sagina plánest.

PHILOLACHES.

In te hércle certumst príncipe, ut sim párous, experíri:
Nam néque edes quicquam néque bibes aput me his decem
dióbus.

PHILEMATIVM.

Si quíd tu in illum béne uoles loqui, id loqui licébit:
Nec rócte si illi díxeris, iam ecástor uapulábis: 240
Vt uideas eum medúllitus me amáre.

Bothius nuper 233. meus nunc **Ba**, méus nunc **Bb**. nunc meus
reliqui mortuus libri ad me om. codd. Pyladis nun-
cietur **BCDZ** 234. bonis me faciam *Camerarius*. me faciam
bonis **C**. me bonis faciam *reliqui, nisi quod* fatiam **B** sit heres
FZ. sit. heres *c. ras.* **B**. sit res **CD** 235. quidem absumpta
Z. quidem absumpta quidem *reliqui* referit **B** dies || Noctesq.
est urbibitur || Neque **Ba** (Noctesq. est **Bb**). dies noctesque estur
bibitur || Neque *reliqui, nisi quod* Nec **F**. diesque noctesque estur || Bi-
bitur neque *Camerarius* quisquam **C** 236. ante adhibet ra-
suram **B** est libri 237. certumst **CD**. certum est *reliqui*
príncipe *Bothius*. principium libri 238. edes **D** me his
decem *Bothius*. me isdec **B**. me isdem **CDb**: meis **Da**. me isdem
FZ. me iis *Angelius*. me iisce *Camerarius*. me hisce *Lambinus*
240. nec recte si illi dixeris *e Plauti 'Fasmate' affert Festus p. 162 M.:*
de quo dictum est Parerg. p. 159 241—244 hoc ordine collocatos
et sic personis dispositos **B**: sic ordinatos 243. 244. 241. 242 et uni
PHILOLACHI continualos libri. De hac transpositione 241. 243 244.
242 cogitari posset, si Qui edepol vel Nam edepol scriptum esset

PHILOLACHES.

Oh, probus homo sum:

Quae pro me causam diceret, patronum liberaui.

Edepol si uel summo Ioui eo argento sacrificassem,

Pro illius capite quod dedi, numquam aeque id bene locassem.

SCAPHA.

Videó te nihili pendere prae Philolache omnis homines. 245

Nunc, ne eius causa uapulem, tibi potius adsentabor.

[Si acceptum sat habes, tibi fore illum amicum sempiternum.]

PHILEMATIVM.

Cédo mi speculum et cum ornamentis arculam actutum,

Scapha,

'Ornata ut sim, quom huc adueniat Philolaches uoluptas mea.

241. eum **R.** eam libri medulitus **Z** amare. oh probus
sine spatio libri, nisi quod oh om. **D** Ceterum in verbis oh
probus homo sum aliquid vitii latet, pro quibus tale quiddam ex-
spectatur: aut oh catus homo sum aut oh probus sum ego emptor

242. Que **Ba.** Qui **FZ** patronam Guyetus 243. PHIL.
praemittunt **BFZ** si uel summo Ioui - eo argento **R.** si summo
Ioui bo agent o..... c. ras. **Ba.** si summo Ioui^{uiuo r} bo agent-o.....
Bb. si summo Ioui Ioui argento **C.** si summo Ioui uiuo argento **DFZ.**
si summo ego Ioui illoc argento Camerarius. ego si summo Ioui illo
argento Fleckeisenus. Nihili sunt Rostiana p. 132 sqq. 244. quid

Z eque **Z** locassem Guyetus. collocassem libri 245. Video
enim te Varro de l. lat. IX, 54 p. 494 prae om. **F** philo-

lace **B.** philolacho codd. Varr. philolaches **F.** Philolachete Came-
rarius omneis Varro. omnes (vel omf) libri 246. caussa

Bb. caussam **Ba** uapulæm **D** potius **C** adf. pro
aff. **B.** assentibor Lambinus 247 e v. 224 sq. confictum esse

vidit Acidalius Si Camerarius. If libri 248 affert Pris-
cianus III, p. 618 (I, p. 137 K.) mihi libri 249. siom

(servato ueniat) Bothius quom pro cum **BF** hic **F**
adueniat **R.** ueniat libri. ueniet Guyetus philolaces **B**

SCAPHA.

Mulier quae se suamque aetatem spernit, speculo ei usus
est: 250

Quid opus speculo tibi, quom tute speculo's specimen má-
ximum?

PHILOLACHES.

Ob istuc uerbum, né nequiquam, Scápha, tam lepide dixeris,
Dábo aliquid hodié peculi tibi, Philematiúm mea.

PHILEMATIVM.

Suon quidque locost? uide capillum, sátin compositust cóm-
mode?

SCAPHA.

Vbi tu commodá's, capillum cómmodum esse crédito. 255

PHILOLACHES.

Váh, quid illa pote péius quiquam muliere memorárier?

250. se om. **Da**, sup. scr. **Db** ei usus est *Camerarius*,
cuius manu eadem ascripta in **B** mrg. elusa ē libri 251. opus
FZ quom **R**. que **BF**. quae **CDZ** speculo's specimen
R. speculo speculum et libri maximum **Z**. de maxime frustra
cogitabis 252. obitu **Da**, obitu **Db** nequicquam **DeFZ**
dixeris **B** 253. peculi tibi *Bothius*: tibi peculi *Camerarius*.
peculi tibi **Ba**, peculi **Bb**. Ferculi tibi **CDa**. SCA. Perculi tibi **Db**.
SCA. Pertuli tibi **FZ** philocomasium **F**. philocomassium **Z**. phi-
lematium etiam *Pyladis codd.* Philematium mea, Suo quidque
loco est *SCAPHAE* tribui posse *Acidalius* putabat 254. Suon
quidque locost? uide capillum, satin compositust commode *Acidalius*
duce **R** ex *Nonii p. 198* hoc testimonio: uide, capillum satin com-
positum sit commode. Cf. *Doederleini Synon. III, p. 11*. Suo quique
loco uidetur capillus satis compositust commode libri, nisi quod com-
positus est **Z**, osit autem e corr. post ras. **B**. quidque pro quique
'ex codd. antiquis' affert *Pius* 255. commodá's **R**: commoda
es *Camerarius*. commodes **BCDF**, codd. *Pyladis*. comedas **Z**.
comodas *Saracenus* 256. qui (servato quidquam) *Bothius*
pote **Ba**, potē **Bb**. potest reliqui quiquam **R**. quicquam libri
mulieri **B** memorarier **De**, 'aliqui codd.' *Pyladis*, Sara-

Núnc adsentatrix scelestast, dúdum aduorsatrix erat.

PHILEMATIVM.

Cédo cerussam.

SCAPHA.

Quíd cerussa nám opust?

PHILEMATIVM.

Malas qui óblinam.

SCAPHA.

'Vna opera ebur hercle átramento cándefacere póstules.

PHILOLACHES.

Lépide dictum de átramento atque ébure. euge, adplaudó,

Scapha.

260

PHILEMATIVM.

Túm tu igitur cedo púrpurissum.

SCAPHA.

Nón do: scita's tú quidem.

Nōua pictura intémpolare uis opus lepidíssimum?

cenus. morarier BCDaFZ 257. *adf. pro aff. B* est libri

aduorsatrix libri 258. *cerusam et cerusa Z* nam opust?

PH. malas qui *B*, item *Fleckeisenus*. opof nam? PH. qui malas *B*. opust? nam qui malas *CDa*. opust? PH. nam qui malas *DBF* et,

nisi quod opus est, Z 259. PH. pro Sc. *Z* ebur hercle *B*.

ebur libri. tu ebur Fleckeisenus. 'Vna operá ebur tuctur Lachman-

nus in Lucr. p. 388 260. Philo. *cum huic versui tum proximo*

Z praemittit ebure *B*. ebore reliqui euge adplaudo, Scapha

Bothius olim. euge plaudo scaphae libri, nisi quod caphae B, cui

f manus rec. praemisit. eugepae, laudo, Scapha Meursius. eu, plaudo

Scaphae Bothius nuper: cui saltem praestiterit eu, plaudo, Scapha

261. *purpurissimū C. purissimum B* (pur sup. scr. manu anti-

qua). *purissimum idem m. recenti* scita es libri 262. Nōua

tuctur Bentleius in Phorm. V, 8, 79 interpellare *Z* leppi-

Nón istanc aetátem oportet pigmentum ullum attingere,
Néque cerussam mélinumue néque aliam ullam offúciam.
Cápe igitur speculum.

PHILOLACHES.

Eí mihi misero: sáuium speculó dedit. 265
Nímis uelim lapidém, qui ego illi spéculo dimminuám caput.

SCAPHA.

Línteum cape átque exterge tibi manus.

PHILEMATIVM.

Quid ita, óbsecro?

SCAPHA.

'Vt speculum tenuísti, metuo né olant argentúm manus:
Ne úsquam argentum te áccepisse súspectetur Philolaches.

PHILOLACHES.

Nón uideor uidísse lenam cállidiorem ullam álteram. 270
Vt lepide atque astúte in mentem uénit de speculó malae.

- diffimum **C**. lepidissimum *reliqui* 263. istam **FZ** oportet **Z**
illum **D**. illud **FZ** 264. cerusam **Z** melinumue **R**.
neque melinum *libri, nisi quod melium* **Z**. neque μέλαν *Bothius olim,*
neque melillum *nuper* ullam aliam *Camerarius* offuciam
DeFZ. offugiam **BCDa**. † effugiem **B** *mrg.* 265. PHIL.
praemittit B, Philo^m F hei **F** saluū **Da** dedi **B**
266. spéculo diminuam *Camerarius*. speculum dim minuat **Ba**,
speculum^o dimminuā **Bb**. speculo imminuat **CDA**. speculo. SCA.
imminuat **Db**. speculo imminuam **FZ** capud **BaDa**
267. atque **BCDe**. acq. **Da** ut videtur, nam a erasum est. tuque
FZ exteger **Da** tibi capi manus **B**, sed ut capi eadem
manus induxerit 268. olant **R**, *Fleckeisenus*. oleant libri
269. philolacef **Ba** 270. alteraf **BaC**. alterāf **D**
271. *personae spatium praecedat in C* lepid& **D** speculo
malae *Camerarius*. speculo male **B**. speculo mane **CD**, nisi quod
mane' **C**. speculo. PHIL. mane **FZ**

PHILEMATIVM.

Étiamne unguentis unguendam censes?

SCAPHA.

Minime féceris.

PHILEMATIVM.

Quápropter?

SCAPHA.

Quia ecástor mulier récte olet, ubi níl olet.

Nám istaec ueteres, quae se unguentis unctitant, intérpoles,
Vétulae, edentulae, quae uitia córporis fuco ócculunt, 275

'Vbi sudor cum unguéntis sese cónsociauit, ílico

'Itidem olent, quasi quom una multa iúra confudit cocus.

Quíd olant, nesciás, nisi id unum, mále ut olere intéllegas.

PHILOLACHES.

'Vt perdocte cúncta callet: níhil hac docta dóctiust.

Vérum illut esse máxuma adeo párs uostrorum intéllegit, 280

272. unguentis **Ba** unguendam **F** censet **Bc** in loco
raso unguentis censet unguendam **C** inter **So.** et minime spa-
 tium post rasuram **B** minime libri 273. recte' **C**
 nihil cum libris *Bentleius in Heaut. II, 3, 49* 274. istaec *Aldus*
(post Angelium puto). iste. cum unius litterae rasura **B.** iste' **C.**
 iste **DZ.** iste **F** que' **C** untitant **F** interpolles **Z**
 275. edontulae **DF** uitia corporis fuco occulunt *e Poenulo*
Plauti affert *Philargyrius in Georg. IV, 39* uicia **B.** occu-
 lunt' *Camerarius.* occultant libri, nisi quod occultant **DZ** 277: quom
 pro cum **F** unam **BaC** confundit **FZ** 278. olant
B, *Fleckeisenus.* oleant *Lambinus.* oleas libri male ut **B:** ut
 male *Camerarius.* nimale **B.** ni male **CDF.** nil male **Z.** male 'ex
codd. ant.' Pylades intelligas **FZ** 279. ac **Da** dota
(c manu ant.) B doctiust **B.** doctius libri 280. illud esse
Gellius XX, 6, cuius tamen quidam libri illic vel illuc habent. illud
 est **BCDFZ.** Praestat fortasse esse illuc maxuma adeo *Gel-*
lius. maxima adeo cum spatio post rasuram **B:** unde *Camerarii*
manu maximaq; adeo effectum. maximū adeo reliqui, nisi quod ma-

Quibus anus domi sunt uxores, quae vos dote meruerunt.

PHILEMATIVM.

'Agedum, contempla aurum et pallam, satin' haec me deceat, Scapha.

SCAPHA.

Nón me istuc curare oportet.

PHILEMATIVM.

Quem obsecro igitur?

SCAPHA.

Éloquar.

Philolachem: is ne quid emat, nisi * * * *
 * * * * quod tibi placere censeat. 285
 [Nám amator meretricis mores sibi emit auro et púrpura.]
 Quid opus est, quod suum esse nolit, id ei ultro ostentárier?
 Púrpura aetas occultandast: aurum turpest múlieri.
 Púlcrá mulier núda erit, quam púrpurata, púlcrior.

xymum *F* uestrorum *BB*, *codd. Pyladis, Gellius, uŕorum CD*,
 nostrorum *Z* intelligit *Z* 281. annus *Z* que *BB*
 nos *Z* 282. me *Camerarius. om. libri* decent *FZ*
 283. Sc. *om. Z* istuc curare *BB* *Philologi t. I, p. 312, Guyet*
 curare istuc *libri* que *F* igitur *om. codd. Pyladis*

284. Philolachem: is ne quid *BB*. Philolachemus ne quid *C*. Philolachemís
 ne quid *BB*. Philolaches nequid *Z*. Philolaches nequit *F* nisi quod
 tibi placere censeat *uno versu continuant libri. Hoc supplementum*
commendavi l. s. s. p. 311:

Philolachem: is ne quid emat, nisi [quod te decere censeat.

Quod illi placent, cura, quam] quod tibi placere censeat.

Versus 286, 290, 291, *quamvis per se bonos et antiquos, cur*
a Plautinis segregandos duxerim, ibidem explicavi 287. nolit,
 id ei *BB*. nolite *m. ant. BB*. nolit te' *C*. nolit te *BBFZ*. nolit ei
Pylades 288. † aetas *mrg. BB*. aetate *BB* cum reliquis *est*
libri turpest *BB*. turpe *BB*. turpi reliqui auro turpe mu-
 lleris *Lambinus* 289. pulchra *libri: et sic in proximis constanter*

[Póste nequiquam éxornatast béne, si moratást male. 290
Púlerum ornatum túrpes mores péius caeno cólinunt.]
Nám si pulcrast, nímis ornatast.

PHILOLACHES.

Nímis diu abstineó manum.

Nám quid hic uos ágitis?

PHILEMATIVM.

Tibi me exórno.

PHILOLACHES.

Ornatá's satis.

'Abírtu hinc intro atque órnamēta haec aúfer. set, uoluptás
mea,

Méa Philematiúm, potare técum conlubitúmst mihi. 295

PHILEMATIVM.

Ét odepol mihi técum: nam quod tibi lubet, idem míhi lubet.

290. Poste *R*. *Musei philol. t. VII, p. 569*. Postea *libri*
nequicquam *libri*, nisi quod nequicquam *B* est *libri* si].f..
cum trium litterarum rasura *B* est *libri* 291. ípēf *C*
coeno *Z*. ceno reliqui collinunt *Saracenus*: idque 'expo-
stulare priscorum exemplarium lectionem' *Pius* dicit. continent
BaCD. continent *Bb*. concinunt *F*. concinunt *Z* 292. si
Camerarius. nisi *Ba*, nisi *Bb*. ne si *CDFZ* est pro st bis
libri manum *FZ*. manu *BCD*, *Scioppius Susp. lect. III, 5*
293. Nam quid *R*. Quid *libri*, nisi quod *Q C* uos *R*. uos
diu *BaCDZ*. uos due *Bb*. uos dui *F*. uos duae *Camerarius*. uos
tam diu *Pylades*. Videtur diu aliquo casu e proximo v. irrepassse
agitif tibi sine spatio *Da* exorno deleta glossemate *R*.
exorno ut placeam *libri* ornata est *libri*. Fuit fortasse ornata
tu es 294. tu hinc *BCD*. tu *FZ*. hinc tu *Camerarius*
uoluntas *C* 295. philomatium *BD*. philomaticū *C*. philocoma-
sium *FZ* conlubitum *BD*. cōlībitum *C*. collubitum *F*. collibi-
tum *Z* est *libri* 296. Et *R* pridem: item *Lachmannus*
in *Lucr. p. 389*. Libet et *BCDdF*. libet et *Da*. libet *Z* libet
bis *libri* lubet. *PHILO*. Hem istuc uerbum, mea uoluptas *R*.

PHILOLACHES.

Hém, istuc uerbum, méa uoluptas, uilest uigintí minis.

PHILEMATIVM.

Cédo amabo decém: bene emptum tibi dare hoc uerbúm uolo.

PHILOLACHES.

Étiam nunc decém minae aput te sũnt: uel rationém puta:
Tríginta minás pro capite tũo dedi.

PHILEMATIVM.

Quor éxprobras? 300

PHILOLACHES.

Égone id exprobrém, qui mihimet cúpio id opprobrárier,
Néc quicquam argentí locaui iám diu usquam aequé bene?

PHILEMATIVM.

Cérto ego, quod te amo, óperam nusquam mélius potui
pónere.

PHILOLACHES.

Béne igitur ratio ácepti atque expénsi inter nos cónuenit:
Tú me amas, ego té amo: merito id fieri uterque existu-
mat. 305

libet. || PHILLO. Mea uoluptas eam istuc uerbum **BaDb** et omisso
PHILO. **Cda**: ubi em pro eam **Bb**. libet Mea uoluptas. PH. iam
istuc uerbum **FZ** et hem pro iam substituto *Camerarius* est
libri minus **C**. multis codd. *Pyladis* 298. PHILE. **B**, *Acidalius*. om. reliqui decem : bene *Acidalius*. decum bene **BaD**.
decumbe ne **BbF**. decumbe' ne **C**. decumbe **Z** 299. PHILO.
BF, *Acidalius*. om. reliqui 300. quor pro cur **F** 301. ex-
probrem qui libri, nisi quod exprobem **F**. exprobrem, quin -- ? *Guyetus*,
Gronoviana. exprobrem ? quin sine interrogatione *Bothius* opro-
barier **Ba**, opr. **Bb**. oprobrier **CD**. obprobrier **F**. opprobrier **Z**
302. quicquam **Da** iam *Camerarius*. tam libri diu uf-
quam] u u e corr. **B** eque **Z** 303. ego sup. scr. **B**
operam nusquam **BbZ**. opera manus quam **BaCDF** 304. ex-
pensi] i e corr. **B** 305. me sup. scr. **B** ego amo te **B**

Haéc qui gaudent, gaúdeant perpétuo suo sempér bono:
Qui inuident, numquam ěorum quisquam inuídeat prosus
cómmodis.

PHILEMATIVM.

'Age accumbe igitur. cédo aquam manibus, púere: appone
hic ménsulam:

Víde, tali úbi sint. uín unguenta?

PHILOLACHES.

Quíd opust? cum stacta áccubo.

Sét estue hic meus sodális, qui huc incédit cum amicá
sua? 310

'Is est [profecto]: Cállidamates éccumst. euge, oculús meus:
Cónueniunt manupláres eccos, praédam participés petunt.

di] id **CDa** existimat **BCDZ** 306. qui om. **C**
307. 308 hoc ordine Acidalius: inverso libri 307. numquam **B**.
ne ũquam vel neumquã libri inuidiat **D**. inuidi at **C** profus
BaCD: nam fallit Scioppius *Susp. lect. III, 5.* prorsus **BbFZ**.
Videtur h. l. temporis esse, pro 'in posterum, posthac', ut nostrum
'hinfort'. prorsis Pareus commodis B, codd. Pyladis, nisi is
fallit. commodi reliqui. commodum alios legere Pius dicit 308. puere
Priscianus III, p. 618 (t. I, p. 137 K.). puer libri mensulam
Priscianus. mensam BCFZ. meam Da, meam Db 309. Vide
tali ubi sint. uín unguenta? Gruterus. Vide tali ubi sint, ubi unguenta
Camerarius. Vide tali ubi sintu in unguenta B. Videt allubis intu
inunguenta C. Videt allubi sin tu in unguenta D. SCA. Vide tu an
ibi sint unguenta FZ PHILO. **FZ**. om. **BCD** sine spatio
opus est libri cum stacta **BaCD**, codd. *Pyladis. cum*
stactæ (h. e. stacte) Bb. cum istac Z. quom sic apud te F 311 sic
deletis glossematis exempli caussa suppletum B. Is est callidamates
cum amica cum incedit euge oculus meus libri, nisi quod est om. D —
amica cum Bb, amica eccum Z, amica ut F — incedât C. Contra
sic Fleckeisenus:

Sét estne hic meus sodális, qui huc incédit cum sua amica? is est:
Cállidamates cūm amica eccum incédit. euge, oculús meus

312. Conueniunt] on e corr. **B** et Conueniunt ead. manu **B** mrg.

† manipulares

manuplares **B**. manipulares **Z** predā **C** pticipes **F** ptunt **C**

CALLIDAMATES. DELPHIVM. PHILOLACHES.
PHILEMATIVM.

CALLIDAMATES.

Aduorsum ueniri mihi ad Philolachém
Voló temperi. áudi: hem tibíst imperátum.

Nam illi ubi fui, inde effugí foras: 315

Aduersum uenire mihi ad philolachem
Volo temperi. audiem tibi imperatum est.
315 Nam illi ubi fuit inde effugi foras.

*Act. I. Scen. 4. CALLIDAMATES ADOLESCENS. DELPHIVM
MERETRIX B. CALLIDAMATES ADOL. DELFIVM M^a BB. om. C^a D^a.
Callidamates adolescens. Scapha. Delphium mulier. Philola^{of}. Philoco-
massum F. Callidamates. Scapha Delphium. Philolaches Philocomassum Z*

*Metra huius scenae, in qua emendanda Hermannus elaboravit
Elem. doctr. metr. p. 313 sq., e nostra descriptione haec sunt:
bacchiaci tetrametri acatalecti v. 314. 316. 318. 330, catalectici
319. 345, trimetri 317. 319. 322. 331. 332. 344; cretici tetrametri
catalectici 320. 321. 323. 324. 326. 327. 329. 341. 347, acatalectus
334, dimetrus 333; compositi e cretico dimetro et tripodia tro-
chaica catalectica 336—340. 342 (cum hiatus in medio versu), 343,
e tripodia trochaica et cretico dimetro 315; trochaicus septena-
rius 346, octonarius 335; iambici octonarii 325. 328 E B*

*expressum totius scenae exemplum infra posui: quocum reliquis
libris convenit, ubi non testor discrepantiam. Meae sunt, quae mu-
tationes ad alium auctorem nullum referuntur 313. in uenire i*

*e corr. B. ueniri Douso Expl. III, 1. philolam D. Philola-
chetem Hermannus acatalectum efficiens 314. temperi omnes*

*audiem BaCD. audi em BB. SCA. audi en FZ. gaude codd.
Pii. audi, hem Camerarius impetratum est Z. est imperatum
Hermannus 315. illic Camerarius fui idem. sunt FZ*

*Ceterum qui de hac numerorum compositione dubitet, ei in
promptu est creticum tetrametrum sic instaurare: Nam illi ubi
[dudum] fui - inde effugi foras*

Ita me ibi male conuiui sermónisque taésumst.

Nunc cómmissatum ibo ad Philólachem,

Vbi nós hilari ingénio et lepidó [uictu] accipiet.

Ecquíd tibi uideór ma-ma-madére?

DELPHIVM.

Sémper istóc modo [túte] morátu's:

320

* * * * uíta, debébas.

CALLIDAMATES.

Visne égo te ac tu méd amplectáre?

Ita me male conuiuii sermonisque tefunt.

Nunc commissatum ibo ad philolachetem

Vbi nos hilari ingenio et ^{† et lepidó} lepida accipiet.

320

Hecquid tibi uideor mammam adire? DEL. semper istoo
modo moratus uite, debebas.

CAL. Visne ego te ac tu me amplectere.

316. me ibi male **CDFZ**. me male ^{ibi} **B** m. rec. 'conuitii
sunt qui legant': Pius te sunt **C**. cefunt **FZ**. pertesum 'ex ve-
tustis exemplaribus' Pius. taesumst Pareus 317. CAL. prae-
mittunt **FZ** commissatum ut Stichus 686. commessatum **F**. co-
messatum **Z** Philolachetem qui servare vult, acatalectum ef-
ficito: [Igitur] nunc commissatum ibo ad Philolachetem 318. ilari
CD. hilari **FZ** elepida **CDA**. et lepida **De**. et lepidó **FZ**. et
lepide Camerarius 319. Hecquid **D**. Hec quid **C**. •ecquid **Bb**. Ec-
quid **FZ** ma-ma-madere Bothius. mamma, madere Scaliger
320. 321. DEL. om. **CDFZ** moratus **FZ** uite **CDF**: unde
tute Pareus. uitate Camerarius cum debebas iungens debeba ab-
scissa una cum extremo margine littera **C**. debe••bas c. ras. **D**

Supplere in hanc sententiam licebit:

[Animo moderári, mea] uíta, debébas

vel Vino moderari. Contra sic Hermannus:

D. Sémper istóc modo mórata est uíta.

C. Debébas — uisne égo ted ac tá me amplectóre?

(vel mora tibi, uita)

322. CAL. om. **CDFZ**: addidit Pylades tute pro tu Ca-
merarius amplectare Pylades

DELPHIVM.

Sí tibi fácere cordíst, licet.

CALLIDAMATES.

Lépida's.

Dúc me amabó.

DELPHIVM.

Caue né cadas: ásta.

CALLIDAMATES.

Oh óh. ocellus és meus: tuús sum alumnus, mé! meum. 325

DELPHIVM.

Cáue modo, né prius ín uia accúmbas,

Quam illi, ubi léctus est strátus, [nos] cõimus.

CALLIDAMATES.

Siné sine cadere mé.

DELPHIVM.

Sino.

CALLIDAMATES.

Set [né sine] hoc quod mi ín manust.

DEL. Si tibi corde est facere licet. CAL. lepida es.

... Duce me amabo. DEL. caue ne cadas asta.

325 CAL. ..ho hocellus es meus tuus suum alumnus mel meum.

DEL. Caue modo ne prius in uia accubas

Quam illi^c ubi lectus es stratus coimus.

CAL. Sine sine cadere me. DEL. sinos & hoc quod mihi in manus est.

323. cordi est f. *F*. ē cordi f. *Z*. facere cordi est *Hermannus*

324. Duc *Hermannus*

hasta *F*

325. O • ho • ocellus *Bb*.

O ho hocelles *C*. Obobocelleus *D*. Oh oh ocellus *FZ*. O - o - ocellus
Bothius suū *C*. sum *DFZ*

326. in]u *C* accubas

Ba (sed ū m. ant.), item *CD*

327. illi *CD*. illic *FZ*

nos add. *Hermanus*

coimus etiam codd. *Pyladis*. cotmus *Da*.

comus *Z*. comis 'prisca exemplaria' *Pii*. conuius codex *Bozbornii*,
&

unde is conuiuis

328. me. DEL. sino. s& hoc *Bb*: unde

me. D. sino, sed et hoc *Camerarius*. me sinos & hoc *C*. me sin. s&
hoc (et post ras. fini) *D*. me. sinos et hoc *FZ*. me. D. sino. C. si-

nes et hoc *Hermannus*

tibi pro mihi *Acidalius* in reliquis *Ca-*

merarium sequens

manu *FZ*. ma...nus *D* c. ras. *Mira Sci-*

DELPHIVM.

Si cades, nón cades quin cadam técum.

CALLIDAMATES.

Iacéntis tollét postcá nos ambo áliquis.

330

DELPHIVM.

Madét homo.

CALLIDAMATES.

Tun me ãis ma-ma-madére?

DELPHIVM.

Cedó manum: nolo équidem te adfligi.

CALLIDAMATES.

Hém tene.

DELPHIVM.

Age i i simul.

Quó ego eam, an scís?

Si cades non clades quin cadam tecum.

330 CAL. Iacentis tollet postea nos ambo aliquis.

DEL. Madet homo tun meã • is mammam adere.

CAL. Cedo manum nolo equidem te adfligi.

DEL. Em tene age ii simul quod ego camanscis.

*oppius Susp. lect. III, 5*329. DEL. praemittunt **FZ**. om.*Camerarius* clades quon (vel quin) **C**. clades que in **D** (c•ades **D**•). cades quin **FZ**330. CAL. om. **CDFZ**

ambo

*Hermannus*331. DEL. om. **CDFZ**Mandet **F**. (mandetetiam Pii 'fidelia exemplaria') homo. CAL. tun **FZ**, nisi quod tum **Z**mea his **CD**. meã uis **B**•. meam uis **F**. mea uis **Z**.me als *Scaliger*mammam adere **C**. mammãadere **D**. mammamadhere **F**. mammam addere **Z**. mamma, madere *Scaliger*. ma-ma-madere *Bothius*. Pro adire (quod vett. post **Z** edd. habent) in 'non-nullis codd. emendatis' clepere legi Pius scribit332. DEL. **FZ**uolo **Z**affligi **DFZ**

333—335 eadem verborum dis-

tributione **FZ** usi, quae in **B** (et vacuis spatiis relictis in **CD**)

est, DEL. et CAL. notas inter se permutant, nisi quod v. 335 CAL. ante

immo servat **Z**. Partim *Bothium* partim antiquiores secutus sic*Hermannus* distribuit: C. hem tene. D. age i i simul. C. quo ego eam,

CALLIDAMATES.

Scio: in mentem uenit modo:
Nempe domum eo commissatum.

DELPHIVM.

Immo [huc].

CALLIDAMATES.

Istuc quidem iam memini. 335

PHILOLACHES.

Num non uis obuiam his ire me, anime mi?

'Illi ego ex omnibus optume uolo.

Iam reuertar.

- 335 CAL. Scio in mentem uenit. DEL. modo nempe domum meo
Commissatum. CAL. immo istuc quidem iam memini.
DEL. Num non uis me obuiam his ire anime mi.
CAL. Illico ex omnibus optume uolo.
DEL. Iam reuertar. CAL. diu est iam id mihi.
DEL. Hecquis hic est. CAL. adest. eu philolaches

an scis? D. scio. C. in mentem uenit, modo: nempe domum eo co-
missatum: immo istuc quidem memini iam 333. en **FZ**. Hem
Camerarius ageu simul **CD**. age simul **FZ**. age i simul *Ca-*
merarius. DELPHIO *primus tribuit Acidalius* 334. quod ego **Bb**,
quod ego **Bb**. qd ego **Da**, qd ego **De**. quo sine ego **FZ** eam
an scis **CDFZ** Scio. CAL. in *Gruterus* uenit modo. CAL.
nempe *Camerarius* 335. domum eo **CDFZ** comessatum
F. comessatum **Z** immo. CAL. istuc *Gruterus* *Fortasse*
inter immo et istuc plura interciderunt, velut hoc exemplo:

C. Nempe domum eo commissatum. D. immo [ad Philolachem
'Adfectabam uiam.] C. istuc quidem memini iam.

336. PHIL. **F**. PH. **Z** Nunc **F** non uis]neus *Bothius*,
vere fortasse. Cf. Handium Turs. IV, p. 380 obuiam me *Ca-*
merarius his ire **Bb**. his ei re **C**. isire **Da**, his ire **Bb**. hisce
ire **FZ** 337. DEL.]PHILO^m. **F**. PHILOC. **Z**. om. *Camerarius*,
continuans PHILOLACHI illico **Z**. Illi ego *Camerarius* optime

PHILEMATIVM.

Diust iam [tuum] id mihi.

CALLIDAMATES.

Écquis hic ést?

PHILOLACHES.

Adest.

CALLIDAMATES.

Eúge, Philolaches.

Salue, amicissime mihi hominum omnium. 340

PHILOLACHES.

Dí te ament. áccuba, [mí] Callidamátes.

'Vnde agis te?

CALLIDAMATES.

'Vnde homo ébrius probe.

PHILOLACHES.

Quín amabo áccubas, Délphium mea?

340 PHI. Salue amicissime mihi omnium hominum.

Di te ament. acuba callidamates.

Vnde agis te? CAL. unde homo ebrius.

Probe quin amabo accubas delphium mea.

FZ 338. DEL.] PHILO^{om} **F**. PH. **Z**. om. Camerarius, continuansPHILOLACHI CAL.] PHILO^m **F**. PHILOC. **Z** iam reuertar. PH.

diu - ést iam - id mihi Hermannus: de quo recte dubitabat Brixius

Qu. pros. p. 50

339. DEL.] CAL. **FZ**

hec quis C. Ecquis

FZCAL.] PHIL. **FZ**adest] is est? **Z**eu] CAL. en **FZ**340. PHI. om. **CDFZ**mi **F**

hominum omnium Py-

lades

341. PHIL. praemittunt **FZ**dii **FZ**

accuba

CDFZ

callidamentes C

342. unde agis te affert Servius

in Aen. IX, 696

ebrius. PHILO^m. probe. quin **F**. ebrius. Mv.probe. quin **Z**. ebrius. PHILOL. probe. quin Camerarius

accum-

CALLIDAMATES.

Da illi quod bibat: dormiam ego iam.

DELPHIVM.

Non mirum aut nouum quippiam [nunc] facit. 345

PHILOLACHES.

Quid ego hoc faciam postea, mea?

DELPHIVM.

Sic sine eumpse.

PHILOLACHES.

Age tu interim

Dá cito ab Délphio cántharum circum.

Da illi quod bibat dormiam ego iam.

345 PHILO. Num mirum aut nouum quippam facit.

Quid ego hoc fatiam postea mea sic sine eum ipse.

Age tu interim da ab delphio cito cantharum circum.

bat **CDZ** 344. CAL. da **FZ**. CAL. date *Camerarius* bibat
dormiam **CDFZ** 345. DEL. **Z**. PHIL. **F**, *Camerarius*
Non *Scaliger* quippiam **CDFZ** 346. PHILOL. **FZ**. om.
Camerarius faciam **CDFZ** mea. PHILO^m. sic **F**. mea.
PHILOL. sic **Z**. mea. DEL. sic *Camerarius* eumpse *pro* eum ipse
Gruterus. eū lespse **Z**. eum quiescere 'in quibusdam codd. legi^t Pius
scribit PHIL. age *Camerarius* tu om. **FZ** 347. da
delphio cito **FZ**. (tu e codd. add. *Pylades*.) cito ab Delphio *Her-*
mannus cantarum **D**

TRANIO. PHILOLACHES. CALLIDAMATES. DEL-
PHIVM. PHILEMATIVM. PVER.

TRANIO.

Iuppiter suprémus summis ópibus atque indústriis

Mé perisse et Philolachetém cúpit erilem filium.

Occidit spes nóstra: nusquam stábulumst confidéntiae. 350

Néc Salus nobis saluti iám esse, si cupiát, potést:

'Ita mali maeróris montem máximum ad portúm modo

Cónspicatus sum. érus aduenit péregre: perit Tránio.

Écquis homost, qui fácere argénti cúpiat aliquantúm lucri,

Quí hodie sese éxcruciari méam uicém possit pati? 355

'Vbi sùnt isti plágipatidae, fértribacés uiri,

Vél isti, qui triúm nummórum cáusa subeunt súb falas

Vél ubiquomque dénis hastis córpus transfigi solet?

*Act. II. Scen. 1. TRANIO. SERVVS. PHILOLACHES. CAL-
LIDAMATES. DELPHIVM B. om. CDa. TRANIO. PHILO. CAL.
DILF. Db. Tranio. Philolaches. Callidamates. Delphium. Philocoma-
sium F et, nisi quod Callidamantes et Philocomassiu, Z. 348. Iu-
piter FZ 349. herilem FZ 350. nusquam est stabulum est
B ante rasuram 351. Salus pro salus Scaliger, Bothius
352. Ita mali meroris Bb. Itam allam eroris Bb. Itam alim erroris
C. Itali erroris D. Ita alium erroris FZ. Ita altum erroris Pylades
maximum BC porcum C 354. est libri. 355. meam
uicem Pylades. meamui BaD. me amio (an amio?) C. meamui^{co}
(h. e. mea uice) Bb. me animo FZ 356. plagi patidae BC.
plagipati Z. plagipatidae etiam Pyladis codd. ferret: tribraces Z
357. Vel]el e corr. B. om. Camerarius qui trium Sara-
cenus Lambinoque duce Acidalius. qui hastis trium libri sub-
eunt]subeuenit D. uenit F falas Camerarius. falsa BCDF.
hasta Z 358. Vel ubiquomque denis R dubitanter. Vel aliqui
quiq; denis Ba. Vbi aliqui quiq; denis BbCDZ. Vbi aliqui quinque
denis F. Vbi alii qui dindymeneis Pius: Vbi qui dindymeneis Pylades.
Vbi aliqui quindenis Camerarius. alii qui adscripsit Scaliger. Vbi
aliquando denis nec Plautinum est nec cum solet coit solet*

Ego dabo ei talentum, primus qui in crucem excucurrerit:
 Sét ea lege, ut óffigantur bis pedes, bis bráchia; 360
 'Vbi id erit factum, á me argentum pétito praesentárium.
 Sét ego sumne infélix, qui non éurro curriculó domum?

PHILOLACHES.

Én adest opsónium: eccum Tránio a portú redit.

TRANIO.

Philolaches.

PHILOLACHES.

Quid ést?

TRANIO.

Et ego et tu

PHILOLACHES.

Quíd et ego et tu?

TRANIO.

Pérímus.

PHILOLACHES.

Quid ita?

TRANIO.

Pater adést.

Hæc CD. solent BBFE 359. excurrerit *FZ* 360. offi-
 gantur *BCDE*. obfringantur *F*. offringantur *cod. Sambuci*. affi-
 gantur *Camerarius* 361. presentarium *B* 362. sumne in-
 felix *Pylades*. sumne illo infelix *libri* 363. En adest *R*. Adest
libri. Adest adest *Gruterus*. Eccum adest *Guyetus*. Tandem adest *Her-*
mannus in Sahni Annal. phil. et paed. t. xxxv, p. 190 oblo-
 ntum *FZ* redit *BB*, *Camerarius*. aedit *BaC*. edit *D*. adit
FZ. uenit *codd. Pyladis* 364. Ph. quid ést? Tr. ego et tu. Ph.
 quid et ego et tu? Tr. perímus *B* et, nisi quod quid ego pro quid
 et ego, *F*. Ph. quid ést? Tr. ego et tu. Ph. quid? Ph. et ego et tu
 perímus *B*. Ph. quid ést ego et tu quid et ego et tu perímus *CD*. et
 ego etiam priore loco primus *Dousa*, perímus *Pylades* 365. adest
BBFE. adatest *Ba*. adat ést *C*. adatē *Da*, a. atē *D*

PHILOLACHES.

Quid ego ex ted aúdio?

TRANIO.

Absumpti sumus: 363

Pater inquam tuus uenit.

PHILOLACHES.

Vbi is est obsecro?

TRANIO.

[In portu iam] adest.

PHILOLACHES.

Quis id ait? quis uidit?

TRANIO.

Egomet inquam uidi.

PHILOLACHES.

Vaé mihi.

Quid ego ago?

TRANIO.

Nam quid tu malum me rogitas, quid agas?
accubas.

PHILOLACHES.

Tun uidisti?

ex ted *Bothius*. ex te *FZ*. etc *BCD* 366. if est *BCDF*.
 est if *Z* obsecro? Tr. [in portu iam] adest *B*. obsecro. Tr. adest
 libri, nisi quod pro Tr. spatium *CD*, et ade *C*: (nam quod in *B*
 te comparet post obsecro, id a manu *Camerarii* est). obsecro te?
 Tr. adest *Camerarius* et geminato adest duce *Guyeto Bothius*
 367. ue *BC* 368. ago? Tr. nam quid *Dousa Explan. III, 1*:
 ante quem ago? Tr. quid *Lambinus*. agam? Tr. numquid *BFL*.
 agam num quid *CD* post malum amplum spatium in *B* est
 (et deinceps *Me*, non *me*), item spatium in *C* rogitet *CD*
 agas? accubas *Camerarius*. agas accubans *BCD*. agas accubas
Z 369. Ph. om. *BCD* Tun uidisti *Do, Camerarius*. Tu
 uidisti *B*. Tul inuisti *C*. Tuum uidisti *B*. te en uidisti *FZ*. Tutin

TRANIO.

Égomet, inquam.

PHILOLACHES.

Cérte?

TRANIO.

Certe, inquam.

PHILOLACHES.

'Occidi,

Sí tu uera mémoras,

TRANIO.

Quid mihi sít boni, si méntiar? 370

PHILOLACHES.

Quid ego nunc faciám?

TRANIO.

Iube haec hinc ómnia amolírier.

Quis istic dormit?

PHILOLACHES.

Cállidamates.

TRANIO.

Súscita istum, Délphium.

DELPHIUM.

Cállidamates, Cállidamates, uígila.

CALLIDAMATES.

Vigilo: cédo bibam.

uidisti *Fleckeisenus coll. Mil. 290, fortasse vere* inquam. PH.

cérte? Tr. certe inquam. PH. occidi *Camerarius. inquam. PH. certe.*

Tr. inquam. PH. occidi *B. inquam certe inquam occidi C.*

inquam *cer. inquam occidi D. inquam. PH. certe inquam occidi*

FZ 370. *mentiar Pylades. mentirer libri* 371. hec *C*

372. Quis *FZ* Quid *CD* Quid *B m. ant.*

Tr. om. *BCD*

sine spatio

callidamantes Z: item proximo

373. bibam *R*

DELPHVM.

Vigila: pater aduénit peregre Philolachas.

CALLIDAMATES.

Valeát: pater.

PHILOLACHES.

Válet ille quidem atque égo disperii.

CALLIDAMATES.

Disperisti? qui potest? 375

PHILOLACHES.

Quaéso edepol te, exsúrge: pater aduénit.

CALLIDAMATES.

Tuus uenit pater?

Iúbe eum abire rúrsum. quid illi réditio huc etiám fuit?

PHILOLACHES.

Quid ego agam? nam iam híc offendet míserum adueniens
ébrium,

Aédis plenas cónuuiarum et múlicrum. miserúmst opus,

ut bibam *libri* 374. peregre Philolachae. CA. ualeat *Lambinus*.
peregre philolache ualeat *CD*. peregre. CA. philolache ualeat
(cum spatio satis amplo) *B*. peregre philolaches. CA. ualeat *F* et,
nisi quod philolachis, *Z*. Philolache servavit *Camerarius* 375. illic
Bothius atque] at *Dousa* ego *Pylades*. om. *libri*.
disperii *Bb* (sed m. ant.), *FZ*. disperi *BaCD* CAL.] amplum
spatium *B* disperisti? *FZ*. bisperisti *CD*. bis peristi *B*: quod
non displicebat *Fleckeiseno Exercit. p. 24* Quoéso *BC* te
R: nisi iam males. om. *libri* exurge *DFZ* 377. eum *R*:
item *Fleckeisenus*. om. *libri* redicio *D* huc etiam *Came-*
rarius. etiam huc *BFZ*. et etiam huc *C*. etiam hunc *D* 378. nam
iam híc *R* deletis glossematis. pater iam híc me *libri*. pater híc iam
me, deleto ego, *Guyetus*. pater híc me *Reizius apud Schneidertm*
gramm. lat. I, p. 286. pater híc iam aut iam híc pater *R* *Proleg-*
Trin. p. CLVIII misere *Bothius* offendet *FZ*. offendit *BCD*
ebri reliquis abscisis *C* 379. Ralí *Z*. Aedes *F*

'Igitur demum fodere puteum, ubi sitis fauces tenet: 380
Sicut ego aduentum patris nunc quaero, quid faciam miser.

TRanio.

Eccere autem hic deposuit caput et dormit. suscita.

PHILOLACHES.

Etiam uigilas? pater, inquam, aderit iam hic meus.

CALLIDAMATES.

Ain tu, pater?

Soleas cedo mi, ut arma capiam; iam pol ego occidam
patrem.

PHILOLACHES.

Pordis rem: tace amabo. abripite hunc intro actutum inter
manus. 385

CALLIDAMATES.

Iam hercle ego uos pro matula habebo, nisi mihi matulam
datis.

PHILOLACHES.

Perii.

380 *ex B addidit Camerarius. om. CDFZ* fodere son-
dere *Bas*, sed fodere voce inducta fo-dere *BB* 381. Hic ver-

sus dubitari potest num Plauti sit quero *BC* fatiam *B*

382. Tra. om. *B* Eccere autem hic deposuit *R*. Ecce au-
tem hic deposuit libri: ubi deposuit Camerarius. Ecce autem itidem
hic deposuit Bothius olim. Ecce autem illic deposuit idem nuper.
Ecce hic autem deposuit (ut Guyetus), aut Ecce autem hic deposuit
rursum, aut Ecce autem hic deposuit (et postea condormiscit pro
dormit) Lomanus p. 48 suscita *BBFZ*. suscitai *BaCD*

383. Phil. om. *B* Et iam *F*. Eccam *Bas*, Ecceam *BB*
uigila *FZ* aderit *BBFZ*, adherit *BaCD* tu om. *C*

384. Soleas cedo mi, ut arma *R*. Cedo soleas mihi ut arma libri.
Cedo mi soleas, arma ut *R* olim, item Fleckeisenus 386. piq
sup. scr. *B* mihi *B*. om. *CDFZ* datis *B* m. ant.

TRANIO.

Habe bonum ánimum: ego istum lépide medicabó metum.

PHILOLACHES.

Núllus sum.

TRANIO.

Taceás: ego, qui istaec sédem, meditabór tibi.

Sátin' habes, si ego áduenientem ita patrem faciám tuum,
Nón modo ne intro eát, uerum etiam ut fúgiat longe ab
aédibus? 390

Vós modo hinc abite intro atque haec própere hinc amolímini.

PHILOLACHES.

'Vbi ego ero?

TRANIO.

Vbi máxume uis ésse, cum hac, cum istác eris.

DELPHIVM.

Quid igitur, si abeámus hinc nos?

387. habeo num **C** medicabo **DaFZ**. meditabo **C**. meditor **B**. medicabor **Db** et inde a *Pylade* editores: item *Bentleius* in *Heautont.* II, 3, 97, *Fleckeisenus Exerc. p. 16.* Cf. *Acidalius p. 563* mecum **C** 388. Nullus **BbFZ**. Nullum **BaCD** taceas. ego qui ista hec sedem meditor **BCD**, nisi quod teceas **C**, ista... ec **Bb**. taceas quin ego ista haec sedens medicabor 'ex codd. ant.' *Pylades*. taces ergo. quin stat sedens medicabo **Z**. taceas. *Phil.* ego qui istaec. *Tran.* sede medicabo **F** meditor **pro** meditabor 'alibi codicum legi' *Pius scribit, defendit Scioppus Susp. lect. IV, 17* 389. post habes aliquid erasum in **B** ego aduenientem si *Guyetus* paucifaciam pro faciam *Guilielmus* tuum] sic eundem versum continuat **E**: tuum Non modo hinc abite intro atq; hec inquit: atque eadem verba Non . . . inquit singulari versu perscripta in **CD** sunt: -- et integris quidem vv. 390. 391 390. introcat **FZ**. intro at **BaCD**. intro °at **Bb** uerum etiam **F** longilonge **B** 391. habito **D** hec **C** propere hinc **E**. hinc propere libri 392. ero? *Tr.* tu? ubi *Bethius*. ero maxime libri uis esse *Bethius*. 393. Quid igitur, si **B**. Quid, si

TRANIO.

Nón hoc longe, Délphium.

Nam intus potato háu tantillo hác quidem causá minus.

PHILOLACHES.

Ei mihi, quam istaec blándá dicta quo éuenant, madeó
metú. 395

TRANIO.

Pótin' ut animo sis quieto et fácias quod iubeó?

PHILOLACHES.

Potest.

TRANIO.

'Omnium primúm, Philematium, intro abi, et tu Délphium.

DELPHIVM.

Mórigerae tibi érimus ambae.

igitur *Bothius*. Quid est igitur? libri haueamus **BCD** nos
hinc abeamus *Fleckeisenus* TRA.] CAL. **FZ** linge **C**. non
codd. Pyladis. ungue Lipsius, refutatus a Scioppio Susp. lect. I, 9
delephium **D**. delephyū **C**. delephuum **Ba** (delephuum **Bb**)
394. Nā intus, *sed et ā et in e corr.*, **B**. Namentus **C**. Nāmentus
D. Nam metuif **Z**. Num metuif **F** potare **FZ**. potatote *Fleck-*
eisenus hautantillo **BaD** (*sed ut paenultima littera e corr.*
sit in Ba). haut ancillo **C**. hautantillo **Ba**. haud tantillo **F**. aut
tantillo **Z** *Fortasse excidit aliquid, sic: Nam intus potari*
han tantillo potis hac quidem causa minus. 395. Ei **BCD**. Hei
FZ quam istaec. *Camerarius*. quom ista hec **BaD**. quom
ista. eo **Bb**. quom ista haec **C**. quom ista haec *codd. Pyladis. com-*
mixta F. commista hec Z euenant *Bothius*, eueniat **Z**. eueniant
reliqui, item codd. Pyladis medeo **Da** 396. ut animo sis
Bothius, Hermannus Elem. doctr. metr. p. 97. animo ut sit libri,
nisi quod anima Z. animo ut sies Camerarius fatias **B**. faciat **Z**
quid **Z** 397. philocomasium **F** et, nisi quod **ff**, **Z**. phile-
matium *etiam codd. Pyladis* habi **D** delphum **Ba**. delphym
CD 398. DEL.] PHIL. **FZ** Morigera et ibi **BaCD**

TRANIO.

'Ita ille faxit Iuppiter.

Animum ad uorte nunc iam tu, quae uolo accurarier.

'Omniū primū dum haec aedes iam face occlusae sient. 400

Intus caue mutire quemquam siueris.

PHILEMATIVM.

Curabitur.

TRANIO.

Tamquam si intus natus nemo in aedibus habitet.

PHILOLACHES.

Licet.

TRANIO.

Ne quisquam responset, quando hasce aedis pultabit senex.

PHILOLACHES.

Numquid aliud?

TRANIO.

Clauem mi harunc aedium Laconicam

iam iube efferri intus: hasce ego aedis occludam hinc foris. 405

ille] hinc defenditur illud *Pseuduli* 923 ita ille faxit Iuppiter: quo
 adde *Curc.* I, 1, 27 iupiter **FZ** 899. iam tu *Bothius*, et
 falsa testans *Brizius* p. 48. tu iam **BFZ**. tulam **CD** que **C**
 accurarier **C**. adcurarier **Z** 400. primundum **F** haec
R, *Fleckeisenus*. om. libri adef **C** face **R**. fa.. cum
 duarum litterarum rasura **Ba**. fac **Bb** cum reliquis occlē **C**
 401. mutire libri siueris **Z** 402. stintus **BaCD**
 edibus **B** *PHI.* om. **B** 403. *TRA.* om. **B** respondet **F**
 putabit **BaD** 404. clauim **FZ** harunc aedium *Bo-*
thius. harunce aedium *Camerarius*. harumcedium **Ba**. harū cediū **C**.
 harumcedium **D**. harumce edium **F**. harūfce edium **Z**. harum edium
Bb laconicam **B**. laconicam **CD**. nunc iam **Z**. hac omni causa **F**

PHILOLACHES.

'In tuam custodelam meque et spēs meas trado, Tranio.

TRANIO.

Plūma haut interést, patrouus*án cluens probriór siet:

* * * * *

Homini, quoi nulla in péctorest audácia,

[Nam cuiuis homini, uel optumo uel pessumo] 410

Quamuis desubito fáciest facere néquiter:

Verum íd uidendumst, íd uiri doctist opus,

Quae désignata sînt et facta néquiter,

406. custodelam meque *Bothius*. custodiam meque *libri*. custodiam me *Pylades* 407. an client *BbDFZ*. ac client *Ba*. addient *C* probrior *ausus sum*, ut animalia spurca atque probra *apud Gellium IX, 2*. proprior *BaCDF*. propior *BbZ*. probior *Scioppius Susp. lect. III, 5*, item *Passeratius ms.*: quod placuit *Rostio Opusc. p. 135 sq.* potius *Lambinus*. Construxerunt omnes cum v. 409 sic: pr. siet homini, quoi fiet *BbF*. sciet *BaCD*. fiet *Z*. fuit 'nonnulli libri' *Lambini* Sequitur in *BCD* spatium unius

versus, quale esse inter binas scenas solet: in quo *TRANIO S PVER* addidit *Db*. Quod etsi potest propter mutatum numerorum genus relictum esse, tamen ratio evincit et novam sententiam a v. 409 ordiri et post v. 407 intercidisse quibus inchoata eo versu sententia absolveretur 409. cui libri. in pectore est *Pylades*. est in pectore libri audacia *BC* 410. Hic accessit postquam, et apso v. 408, coeptus est v. 407 construi cum v. 409 cuius *BbDcFZ*. cuius *BaCDa* homini uel libri, nisi quod homine *BaC*, hominis *Da*. uel homini *Bothius* pessimo *BCD*

411. Quamuis] uis e corr. *B* de subito vulgo est libri Post hunc v. hic sequitur in libris: Clauem cedo atque abii intro atque occludi ostium: sic enim *CD*. Vbi abi *FZ* et cum rasura *B* — occlude *Bb* — ostium cum ras. post eam vocem *B*, hostium *FZ*. Deleri iussit ut e v. 425 iteratum *Acidalius* 412. Pau. praescriptum in *FZ* est libri docti est *BbFZ*. docte est *BaCD* 413. Que *BC* designata *Z*. dissignata *BaF*. dissignata *BbCD* nequiter *Dausa*. nequitia libri

Tranquille cuncta ut prouenant et sine malo,
 Ni quid patiat, quam ob rem pigeat uinere. 415
 Sicut ego officiam, quae facta hic turbauimus,
 Profecto ut liqueant omnia et tranquilla sint,
 Neque quicumque nobis pariant ex se incommodi.
 Set quid tu egredere? perii, eho, iamiam optime
 Praeceptis pares.

P V E R.

Erus te iussit maximo 420

Opere orare, ut patrem aliquo absterres modo,
 Ne introiret aedis.

TRANIO.

Quin etiam illi hoc dicito:

414. 415. hoc ordine Acidalius: inverso libri 414. TAA.
 praemittunt **FZ** ut prouenant et **R**. et ut proueniant libri,
 nisi quod tu pro ut **Z**. uti proueniant Acidalius sine malo codd.
 Pyladis. sinemo malo **Ba**. sine^{omni}mo malo **Bb**. sine momolo **C**. sine
 monolo **D**, meo malo sup. scr. **De**. sine modo **FZ** 415. Ni
BaD et sup. scr. **C**. Ne **BbCFZ**. Cf. v. 924 patiat **Bb**.
 potiat **BaCD**, defensum a Palmerio. patiantur codd. Pyladis.
 ponatur **FZ**. peccetur, et qui pro quid, 'vetusta exemplaria' Pii
 Et ne quid pariant Acidalius 416. effitiam **C** que
BaC turbauimus Lambinus. turbabimus libri, sed him e corr.
 post ras. **B** 417. linqueant **BCDa** 418. pariant nobis **C**
 ex se incommodi Camerarius. exei(incommodi **B**. exei incommodi
C. ex ei incommodi **D**, sed eiⁱ **De**. ex eo incommodi **F** et, nisi quod
 exeo, **Z** 419. egredere? perii. eho **R**, eho praeunte Bothio,
 cui assentitur Fleckeisenus Exerc. p. 20. egredere? perio **BaCD**.
 egredere? perio (sed post rasuram peri pro perio) **Bb**: unde egre-
 deris? perii, o Gruterus. egredere? spero **F**. egrederis? spero **Z**
 optime **BCD** 420. Preceptis **BC** pares. Pv. erus te iussit
R. paruisti. Pv. iussit **B**. paruisti iussit **CD**. paruisti. Philocom.
 iussit **FZ**. paruisti. Pv. herus iussit Camerarius. paruistis. Pv. iussit
 Guyetus maximo **BaC**. maxima **Bb** (ad Ope te relatum)
 421. Opere **DeFZ**. Opete **BCDa** aliquo]aliquo ut **Z**
 absterres **Da** 422. aedis Camerarius. adest **BCD**. TAA.
 adest **FZ**. ad se Pylades qui **Z**

Factúrum, ut ne etiam aspícere hasce aedis aúdeat,
Capite óbuoluto ut fúgiat cum summó metu.

Clauím cedo atque abi hinc intro: occlude óstium, 425

Et ego hinc occludam. iúbe uenire núnc iam:

Ludós ego hodie uiuo praesénti huíc seni

Faciám: quod credo mórtuo numquám fore.

Concédam a foribus húc: hinc specularbór procul,

Vnde áduonienti sárciuam inponám seni. 430

423. ut *libri*. me ut *Pylades* hasce *R.* om. *libri* audiat
Ba 424. obuoluto] *ultimam litteram e corr. B.* obuoluto *C*
summo cum *Z* 425. abi hinc intro: occlude *R.* abi hinc intro
atque occlude *libri* (*nisi quod occude C*) ut supra post v. 411. abi
intro atque occlude *Guyetus* 426. nuntiam *C* 427. ago *Z*
hodi *BaDa* presenti *BC* huic *Pius, Bentleyus* in
Adelph. V, 7, 17. hic *libri* seni *Bb, Pius.* sene *Ba* cum re-
liquis. Cf. *Parerg. I, p. 428* 428. Faciam *Ba* quod credo
BFZ, sed od er *litteras e corr. post ras B:* item *Bentleyus.* quo
do edo *C.* quodoedo *D.* quos credo *Gulielmus, contra quem dixit*
Scioppius Susp. lect. IV, 17 Sequitur in *BCD* spatium unius
versus, in quo *TRANIO* tamquam novae scenae inscriptionem *B*
habet 429. T (*h. e. TRAN.*) praemittit *Db* 430. sartanam
Da imp. pro imp. *B*

ACTVS III.

THEVROPIDES. TRANIO.

THEVROPIDES.

Habeó Neptune, grátiam magnám tibi,
 Quoniam ámisisti me á te uix uiuóm modo.
 Verúm si posthac mé pedem latúm modo
 Scies inposisse in úndam, hau causast, ilico
 Quod núnc ùoluisti fácere quin faciás mihi. 435
 Apage, ápage te a me núnc iam post hunc diem:

Act. II. Scen. 2. THEVROPIDES SENEX. TRANIO SERVVS
B et, nisi quod TEVROPIDES, DBFZ. om. CDe. Theopropides
vel adeo Theupropides veram nominis formam Bergkii putabat in
suis Caesarisque Diariis a. 1848 p. 1126. Vulgatam tuitus sum in
præfatione 431. neptúne]nept e corr. B. neptúne CDe

432. Quoniam amisisti me *R*: Quoniam me amisisti *Gruterus*. Quom
 me amisisti *libri*, nisi quod Cum *Z*. Quom me amisisti *Guyetus*
 ad te uix *BCD*. uix a te *Pylades* uiuom pro uiuum *B*

433. Virum *BCD* 434. Scies *DeFZ*. Sies *BaCD*. Sines
Bb inposisse *BC*. inposisse *DZ*. imposuisse *F*. Vide *Fleck-*
eisenium Exerc. p. 45 hau causast, ilico *R*: haud causast ilico,

Scriverius. hau causa, ilico est *Da*. hau causa ilico est *BaC* haud
 causa ilico est *BbF* et, nisi quod illico, *Z*. haud causa ulla est *Dc*.
 De hau forma ante c litteram vide *Mus. philol. n. t. VII, p. 593 extr.*

435. fatias *Ba* 436. Apage ac age *CDe* te a om. *Z*
 me. nunc . . . diem, Quod interpungebatur ante *Bothium*.

Quod créditurus tibi fui, omne crédidi.

TRANIO.

Edepól, Neptune, péccauisti largiter,
Qui occasiõnem hanc ámisisti tám bonam.

THEVROPIDES.

Triénno post Aégyp̄to adueniõ domum: 440
Credo, éxpectatus uéniam familiáribus.

TRANIO.

Nimio édepol illo pótuít exspectátior
Venire, qui te nuntiaret mórtuom.

THEVROPIDES.

Set quíd hoc? occlusa iánuast intérdius.
Pultábo. heus, ecquis ístas aperit mihi foris? 445

TRANIO.

Quis homóst, qui nostras aédis accessít prope?

THEVROPIDES.

Meus séruos hic quidemst Tránio.

TRANIO.

O Theurópides,

Ere, sáue: saluom te ádueniense guídeo.

437. omni **CD** 438. largiter **BC**, item codd. *Pyladis*: hinc
receptum in *Glossarium Plautinum*. largiter **D**. largiter **FZ**
439. occasiõnem **C**. occasiõnem **D** 440. aegipto **BC**. egypto
D 441. personae nota crasa est in **B** expectatus **FZ**:
item proximo 442. Nimo **C** pol **FZ** 443. nunciaret
BZ mortuum libri 444. est libri 445. euf hecquis
BaCD istas aperit **BbDcFZ**. istaperit **BaCDa** nihl
Camcrarius. in **BCDa**. om. **DcFZ** fore libri 446. Tr.
om. **FZ** est libri nostras edis **FZ**. nostras nedes **B**. nostras
sedes **C**. nostrá sedes **Ba**. nostras edes **D** 447. Tr. om. **FZ**
ferunt **B** teuropides **FZ** 448. Eregaluc **BaCDa**.
Perfaluc **FZ**. Here faluc codd. *Pyladis* faluom **B**. faluum

Vsquin ualuisti?

THEVROPIDES.

Vsque, ut uides.

TRANIO.

Factum optime.

THEVROPIDES.

Quid uos, insanin' estis?

TRANIO.

Quidum?

THEVROPIDES.

Sic, quia

450

Foris ambulatis: natus nemo in aedibus

Seruât, neque qui reclúdat neque respóndeat.

Pultándo paene cónfregi hasce ambás foris.

TRANIO.

Eho,

DbFZ. saluem **CDA** 449. Vsquin ualuisti **R** *Mus. philol. n. t. VII, p. 577.* Vsque inualuisti *libri.* Vsquene ualuisti *Camerarius* optime **BCD** 450. insani **FZ** 451. nimo **Da.** nemo **Db.** nemo^{nunc} **De** edibus **C** 452. neque respondeat *Bothius: quod tamen defendi posse nego.* neque quis respondeat **BCD.** neque qui respondeat **FZ.** *Nondum inveni quod lenius esset quam haec exempla:* Seruat, neque qui respondeat neque qui aperiat *vel* Seruat, nunc qui recludat aut respondeat 453. Pultando *Bothius.* Pultando pedibus *libri,* nisi quod Pultando **C,** ndo *autem e corr. post duarum tantum litterarum rasuram* **B** pene *libri* confregi hasce ambas foris. || *Tr.* Eho **R** *coll. Capt. IV, 2, 51.* confregi ^hasce ambas || *Tr.* Eo **B.** confregiasce ambas || Eo **C.** confregas ⁱce ambas || Eo **D,** sed confregas **Db,** confregas **De.** confregi hasce ambas. || *Tr.* Eo **Z** et, nisi quod Eho, **F.** confregi hasce ambas. *Tr.* eho *eodem versu comprehensa Bothius Guyeto duce.* confregi assulas. || *Tr.* Eho *Camerarius,* contra quem *Helmsius* dixit *Advers. I, 6 p. 52*

An tú tetigisti has aedis?

THEVROPIDES.

Quor non tangerem?

455

Quin pultando, inquam, paene confregi foris.

TRANIO.

Tetigistin?

THEVROPIDES.

Tetigi, inquam, et pultavi.

TRANIO.

Váh.

THEVROPIDES.

Quid est?

Quomodo pultare potui, si non tangerem?

TRANIO.

Male hercle factum.

THEVROPIDES.

Quid est negoti?

TRANIO.

Nón potest

Dici, quam indignum facinus fecisti et malum,

460

THEVROPIDES.

Quam ob rem? aut quam subito rem mihi adportas nouam?

TRANIO.

Occidisti hercle

455. an tu **FZ**. an tu te **BbD**. ante te **BaC** tetigistif
CD edes **DFZ** quor pro cur **F** 456. pene libri
 confregi **CDa**. confragi **Ba** foref **FZ** 457—467 hoc
 ordine **R**, sic collocatos in libris: 457. 459. 460. 465. 466. 458.
 462—464. 461. 467 459. negotii **BCD**. negotii **FZ** 460. Dici
 inquam **F** facinus **CD** 461. ut **Z** apportat **BcF**
 462. hercule **C** quam **C** onis **C**. omf **B**. omnes **DFZ**

THEVROPIDES.

Quém mortalem?

TRANIO.

Omnis tuos.

THEVROPIDES.

Di té deaeque omnes fáxint cum istoç ómine

TRANIO.

Metuó, te atque istos éxpiare ut póssies.

THEVROPIDES.

Quid lám?

TRANIO.

Fuge obsecro átque abscede ab aédibus. 465

Fuge húc, fuge ad me própius: [tene terrám manu:]

Et, heús, iube illos íllim amabo abscédere.

THEVROPIDES.

Apscédite.

TRANIO.

Aedis ne áttigatis. tángite

463. Dii **FZ** Dit ede aequae **C** omnes **F**. omnis **BC**
DZ faxint **B**. axint **CDA**. axint (*h. e. perduint*) **Db**. Vnde
perduaxint **Z**, perduassint **F**. perduint *Turnebus Advers. XVI, 10. Cf.*
Bentleius in Hecyrae I, 2, 59 Istoc ómine **Z**. isto homine **BaC**.
isto ómine **BbF** 465. adque **CD** edibus **C** 466. pro-
pius. tetigistin fores? *libri, nisi quod propitius C. Perperam iterata*
e v. 457 verba quod loco suo pepulerunt, vix potest aliud fuisse
quam quod posuimus tene terram manu 467. Tr. **BFZ**
Et...heuf cum duarum litterarum rasura **Ba**. E...heuf **Bb**. Et
heuf reliqui. Eheus *Camerarius: cf. Handii Tursell. III, p. 75*
illim *Bothius. illinc libri. Vide Mus. philol. n. t. VII, p. 473*
ambo *Scaliger (servato illinc)* abscede **Z** 468. Tr. om. **F**
Apfc. pro Abfc. **CDA** aedis *Diomedes I, p. 378. aedes*
libri attigatis *Diomedes. atigite BaCD. attingite BbFZ*

Vos quóque terram.

THEVROPIDES.

Obsecro hércle, quin [intro ímus huc?]

TRANIO.

Quia séptem menses súnť, quom in hasce aedís pedem 470
Nemo íntro tetulit, sémel ut emigráuimus.

THEVROPIDES.

Elóquere, quid ita?

TRANIO.

Circumspicedum, númquis est,
Sermónem nostrum qui aúcupet.

THEVROPIDES.

Tutúm probest.

TRANIO.

Circúmpice etiam.

THEVROPIDES.

Némost: loquere núnc iam.

TRANIO.

Caputále factumst.

THEVROPIDES.

Quíd id est? non intéllego.

473

tangere **C** 469. ercle **C**. er de **Da** quia [intro ímus
huc?] **R**. quin eloquere libri: quod e v. 473 irrepsit. quin eloquere
iam *Pylades*. quin eloquere rem *Bothius* 470. mensis **D**
cum **Z** aedes **FZ** 471. detulit **BbFZ**. tetulit etiam *Pit*
'prisci codd.' 473. Sermonum **BaCDa** acupet **C**
probest **BCDF**. probe **Z** 474. nuntiam **BaCD** 475. Ca-
pitale *Bothius*. Capitali scedis **BaC**, ubi scedis **Bb**. Capitalis cedif
DF, unde Capitalis caedes *Camerarius*, simul deletis Quid est verbis.
Capitalis aedis **Z**, defensum a *Gulielmo* factum est *Bothius*.
facta est libri Capitales aedes factae *Guyetus* id *Bothius*.
om. libri intelligo **Z**

TRANIO.

Scelus, inquam, factumst iam diu antiquom et uetus,
[Caputale:] id adeo nos nunc factum inuenimus.

THEVROPIDES.

Quid istuc scelus est aut quis id fecit? cedo.

TRANIO.

Hospes necauit hospitem captum manu:

Iste, ut ego opinor, qui has tibi aedis uendidit. 480

THEVROPIDES.

Necauit?

TRANIO.

Aurumque eidem ademit hospiti,

Eumque hic defodit hospitem ibidem in aedibus.

THEVROPIDES.

Quapropter id uos factum suspicamini?

TRANIO.

Ego dicam: ausculta. ut foris cenauerat

Tuus gnatus, postquam rediit a cena domum, 485

Abimus omnes cubitum, condormiuimus.

476. est libri antiquum libri 477. Capitale: id **R**. Antiquom id **BCDZ** (nisi quod u pro o **Z**). **TEV**. Antiquum? **TNA**.
id **F**. **E** superiore v. errore iteratum Antiquom nunc nos **F**

478. istuc **Z**. istuc etiam *Pyladis* codd. scelus est **R**. est
scelesti libri. est scelesti *Dissaldeus*. est scelus *Scaliger*, *Scriverius*

479. negauit **BaCDe** captu **Da** 480. oppinor
BCD has tibi **BbDeFZ**. hastibus **CDe**. astib.. cum *ras*.

Ba aedes **DFZ** 481. Cecauit **CDe** eidem ademit
R. et ademit **BCDF**. ademit **Z**. ipsi ademit *Pylades*. eji ademit
Scioppius Susp. lect. III, 1. iste ademit *Fleckeisenus*. etiam ademit
fuit qui suaderet hosti **Da** 482. en **CDe** 484. aut

CDe. uti *Bothius*. (ausculta)dum. ut *Fleckeisenus* coen. **Z**,
item proximo 485. rediit *Dousica*. redit libri 486. Abimus
Fleckeisenus tuebatur ut perfectum *Ewerc. p. 28*, ut praesens nu-

Lucérnam forte oblítus fueram extínguere:

Atque ille exclamat dérepente máximum.

THEVROPIDES.

Quis homo? án meus gnatus?

TRANIO.

St', tace: auscultá modo.

Ait uénisse illum in sómnis ad se mórtuom. 490

THEVROPIDES.

Nempe érgo in somnis?

TRANIO.

Ita: set auscultá modo.

Ait illum hoc pacto síbi dixisse mórtuom

THEVROPIDES.

In sómnis?

TRANIO.

Mirum, quín uigilanti diceret,

Qui abhínc sexaginta ánnis occisús foret.

Intérdum inepte stúltus es, [Theurópides.] 495

THEVROPIDES.

Taceó.

per in Iakni Annal. phil. et paed. t. LXI, p. 25. 65. Quanquam non maiore audacia abiiimus hic quam proximo v. rediit restituas

gubium **BaCDa** 487. exunguere **D** 488. maximum **BC**

489. meus gnatus *Bothius. gnatus meus libri, etiam Bentleyus in Phorm. II, 3, 3* st tace *Camerarius. Sitace* **Ba**. si tace

CD. si taces **Dc**. Sed tace **Bb**. sic tace **FZ** aut sculta **Da**

490. ad se **B**. adesse **CD**. ad sese **FZ** mortuum *libri:* item v. 492 491. ego **F** 492. dedisse **F** 493. quin

Pylades. qui libri dicerit **CDA**. dixerit **Dc** 494. quadraginta *Putschianus Charisius hunc v. afferens p. 175, ubi LX codex*

foret **Z** 495 sq. in fine supplevi, utpote sic scriptos in **B**:

Interdum inepte stultus es.

Th. Taceo. Tr. sed ecce quae ille inquit.

TRANIO.

Set ecce, quae illi ille inquit [mórtuos:]

‘Ego trásmarinus hóspes sum Diapóntius.

Hic hábito: dedita haéc mihist habitátio:

Nam me ‘Acheruntem récipere Orcus nóluit,

Quia praémature uíta careo. pér fidem 500

Decéptus sum: hospes me híc necauit, ísque me

Defódit insepúltum clam in hisce aédibus,

Sceléstus, auri caúsa. nunc tu hinc émigra:

Sceléstae haec aedes, impiast habitátio.’

Quae hic mónstra fiunt, áнно uix possum éloqui. 505

In unum versum reliqui contraxerunt, sic quidem CD: Inter-
dum inepte stultus es taceo sed ecce quae illum, nisi quod ineptae
C, hecce D, illum De: sic autem FZ Interdum inepte stultus es.
TRV. taceo. TRA. sed ecce quae illi ait. Vnde Interdum ineptè-stúltu's.
TH. taceo. sed ille quid? Acidalius, Interdum inepte . . . Táceo. sed
ecce quae ille ait Bothius, Interdum stultus. TH. táce. TR. sed ecce
quae ille ait idem nuper, olim etiam maiora sic machinatus:

Interdum inepte stultus. TH. taceo, [Tranio].

TR. Set ecce, quae ille: ‘ego hospes sum Diapontius
 illi ille R 498. habeto CDe dedita haec mihi est Bothius
 olim. haec mihi dedita est libri habitacio Da 499. Nam me
 BDa. Nam ine C. Nam me in DbFZ orchus BCD. horcus Z
 500. premature uita careoper fidem, sed e uita c e corr. post ras.,
 B. premature uita hare operfidem C. premature uita hareo per fidem
 Da et careo substituto DbFZ perfide Scioppius 501. ho-
 pes B me hic Guyetus. hic me libri 502. Deffodit Z
 in sepulchrum FZ, iam a Pio correctum clam R: item Fleck-
 eisenus. clam ibidem libri, e v. 488 in hiscedibus C, iniscedibus
 Da, iniscedibus Db. In aedibus Bothius servato ibidem 504. haec
 aedes impia est Guyetus, ante quem hae sunt aedes, impia est Pius,
 post Pium Camerarius. hae sunt aedes impla est Ba. hae sunt aede
 simpla est C. hede simpla est Da, ubi (pro hede) hedes Db,
 edes Dc. hae sunt aedes simpla est BbF. sunt aedes: simpla est Z:
 quo hae ‘e codd. ant.’ Pylades addidit 505. Que C monitra

THEVROPIDES.

St st.

TRANIO.

Quid óbsecro hercle fáctumst?

THEVROPIDES.

Concrepuit foris.

TRANIO.

Haecíne percussast? gúttam haut habeo sánguiniis:

Viuóm me accersunt 'Acheruntem mórtui.

Perii: illisce hodie hanc cónturbabunt fábulam. 510

Nimis quám formido, né manifesto hic me ópprimat.

THEVROPIDES.

Quid túte tecum lóquere?

BaCDa 508 sqq. sic, uti supra factum vides, personis distribuendos putavi: quae quales in libris sint, singillatim adnotabo. Et ab initio quidem sic **B**:

Sedet. **THR.** quid óbsecro hercle factum est? **TRA.** concrepuit foref.Hicíne percussit? **THR.** guttam e. q. s.

A quo (praeter vacua spatia pro personarum notis in **CDA** relicta) reliqui sic tantum discrepant: Secede (pro Sed&) **FZ**: pro quo St st Gruterus, extra versum positum a Bothio hercle

C. erde **Da** foref **C.** forael **D.** forif **FZ** Haecine **R.**Hic me **FZ**. Hicíne **Camerarius**. Hinc me **Bothius** percussast**R** guttam **F** 509. Viuom **BC**. Viuon **F**. Viuom **D.**

Viuum **Z** accersut **C.** adcersunt **Z** Acheruntem **Hermann** in *Eurip. Hec. 1* duce **Fleckeisenus Exerc. p. 35.** adcheruntem **CDA**.

adcheruntem **Db.** ad acherontem **FZ**. Aggeruntem *adscript* **Scaliger** 510. **TRA.** praemisit **Camerarius**: om. libri Perii

illisce **Camerarius**. Per illisce **BCDA**. Peri illif ce **De** Peri hisce **F**. Perii hisce **Z**. Perii illice **Dousa Expl. III, 2** contralabunt **F**,

codd. Pyladis. contra dabunt **Z**. 'antra labunt: *vet. cod.* antroahunt:'

Scaliger 511. Nimisque **FZ** manifesto libri, sed festo **D**e corr. opprimant **CDFZ** 512. **THR.** **Camerarius**. **TRA.****BFZ** Quid túte tecum **Z**. Quid te tu cum **BaCDa**, nisi quodQuitte **D**, tucum **CD**. Quid tu tecum **BbDcF** loquere. **THA.**

TRANIO.

Abscede ab iánua:

Fuge, óbsecro hercle.

THEVROPIDES.

Quór fugiam?

TRANIO.

Etiam tú fugis?

THEVROPIDES.

Nihil égo formido: páx mihist cum mórtuis.

INTVS.

Hens, Tránio.

TRANIO.

Non me áppellabis, 'sí sapis.

515

Nihil égo commerui, néque istas percussí foris.

THEVROPIDES.

Quaesó quid [istuc est? quór sermonem] ségregas?

abscede *Camerarius*. loquere. abscede *libri*, nisi quod abscede **CDA**

513. Euge *Camerarius* quor *Bothius*. quo *libri* fugam **F**

TRA. etiam *Bothius*. **THEVROPIDI** continuant *libri* fugis *Ca-*
merarius. fugies **B**. fuges *reliqui* 514. **TRANIONI** tribuunt **BDB**

FZ est *libri* **THE.** praescribunt **BDBFZ**: pro quo ego
INTVS substituendum intellexi tranio. **TRA.** non **FZ**. tranio

non *reliqui* 516. quom merui **B**. quommerui **CDA** foret
libri 517. *Duorum versuum vestigia manifesta in BCD sunt:*

Queso Quid segreges.

. esse agitat tranio

ubi Quaesó at agreget **D**. In unum versum conflarunt **FZ** haec:
Tr. Quaesó. **Tr.** quid e grege es. **Tr.** quis te agitat tranio, nisi quod
qui pro quis **Z**. quid aegre est 'exemplaria prisca' habere *Pius*
scribit: unde Quaesó quid egre est, qui te agitat Tranio? Aldus et
quae res pro qui substituens Camerarius. quid segrex es? ex quid
segreges efficiebat cum Colero Gruterus. In meo supplemento Tra-
nionis verba eidem (Philolachi) dicuntur cui antea non me appellabis
si sapis. Ceterum quid non inveni qui cum segreges iungere

[TRANIO.

Caue uerbum faxis.

THEVROPIDES.

Quaé r]es te agitat, Tránio?

Quicum istaec loquere?

TRANIO.

An quaéso tu appelláueras?

Ita mé di amabunt, mórtuom illum crédidi

520

Expóstulare, quía percussissém foris.

Set tu étiamne astas, néo quae dico optémperas?

THEVROPIDES.

Quid fáciam?

TRANIO.

Caue respéxis: fuge, operí caput.

THEVROPIDES.

Quor nón fugis tu?

TRANIO.

[Sine me: sat, quid agám,] scio.

519. TRA. praeponit **B** ista hec **BaCDF** loquere.
 TRA. an **FZ**. loquere an **BCD** queso **BC** 520. dii **FZ**
 amabant **BaCDa** mortu **CDa**. mortuum **De** cum re-
 liquis 521. percussissem *Acidalius*. percussisset **BDeFZ**. per-
 cussisset **Da**. petul istel **C** foret libri 522. astas **Z**. astias
Ba. astras **CD**. adstas **F** quae **BC**: et sic *Bentleius* in *Hecyr*.
III, 4, 16. q. **Da**, q. ^{quo} (sic) **De**. quod **FZ** opt. pro obt **B**
CD 523. fatiam **B** operi **R**, *Fleckeisenus* in *Iahni An-*
nal. nov. t. *LXI*, p. 19: sed ante nos *Guyetus*. operi atque libri
 capud **Da** 524 sq. hi sunt in libris:

TH. Cur non fugis tu? TR. pax mihi est cum mortuis.

TH. Solo. quid modo e. q. s.

nisi quod a **CD** non modo TH. bis abest, sed pro TR. vacuum spa-
 tium multo amplius relictum est quam quod personae notae suf-
 ficiat. Non dubitandum videtur quin illa pax mihi est cum mortuis

THEVROPIDES.

[Hem,] quid modo igitur? cur tanto opere extimueras? 525

TRANIO.

Nil me curassis, inquam: ego mihi prouidero.

Tu ut occcepisti, tantum quantum quis fuge,

Atque Herculem inuoca.

THEVROPIDES.

Hercules, te ego inuoco.

TRANIO.

Et ego, tibi hodie ut det, senex, magnum malum.

Pro di immortales, obsecro uostram fidem, 530

Quid ego hodie negoti confeci mali.

iterata sint e v. 514: quibus expulsis lacunam sic uti feci supplere licebit 525. tantopere **FZ** 526. prouideo **C**

527. occipisti **Z** quis (sic) **B** fuge **FZ**. fugis **B**. fui

CD. fugies *Camerarius*, 528. erculem **C** inuoca. **TH**. Her-

cules, te ego **R**, nisi ted *pro te ego males cum Fleckeiseno*. inuo-

cabi. **TH**. hercules te **Ba** et inuocabis substituto **BbFZ**. inuocabi

hercules te **C**. inuocabi hercule ste **Da**, inuocabi^s hercule^s ste **Dc**.

inuocabis. **TH**. Hercule, te *Bothius*. *Transposuit Guyetus* inuocabis.

TH. te inuoco, Hercules inuoca **C** 529. tibi hodie ut **FZ**.

ut ibi hodie ut **BaCD**. ut ibi hodie ut **Bb** 530. **TRV**. prae-

mittit **F** Pro^h **Dc** di **D**. dii reliqui uestram libri

531. negoti **C**. negotii **BD**. negotii **FZ** mali *Guyetus*.

malum libri. malus *Acidalius* Cur aut in fine huius scenae aut

proximae initio aliquantum intercidisse credendum sit, in prae-

fatione disputatum est

DANISTA. THEVROPIDES. PVER.

DANISTA.

Sceléstiore ego áunum argento faénorí
 Numquam úllum uidi, quam híc mihi annus óptigit.
 A máni ad noctem usque ín foro degó diem:
 Locáre argenti uémini nummúm queo. 535

TRANIO.

Nunc pól ego perii pláne in perpetuóm modum.
 Danísta adest, qui dédit [argentum faénorí,]
 Qui amícast empta quóque [opus in sumptús fuit.]
 Manufésta res est, nisi quid occurró prius,

Act. III. Scen. 1. DANISTA. THEVROPIDES SENEX. TRANIO SERVVS B. om. C Da. DANISTA TEVTROPIDES SENES TRANIO Db. Danista. Tranio. Teuropides senex Z et sine senex F
 532. O celestio^rem *F* annum locando argento *Z* argenti
 fuit qui mallet faenari *BC. foenori Z* 533. illum *Z*
 uid *Da, uidi Db* hic *om. Z* opt. pro obt *BCDa*
 quam mihi hornus obtigit *Dissaldeus* mani *R* ut v. 767. mane
 libri foro dego *C. post foro rasuram et d e corr. B. forod*
 ego *Da, forod ego Db. foro ego Z. foro age F, codd. Pyladis*
 535. ante queo rasuram *B* 536. TRA. *B. om. reliqui*
 pal *Da* imperpetuum *Z. in perpetuum reliqui* 537. TRA.
 praemittunt *FZ* Duorum versuum reliquias apertissime *B*
 monstrat:

Danista adest qui dedit

Qui amica est empta quoque

quas in unum sine ullo intervallo reliqui contraxerunt, nisi quod
 quoque *om. Z* (id quod e suis codd. Pylades addidit), q; pro eo *F*
 habet, praeterea cui pro Qui *De. Probabiliter supplevit Came-*
rarius: cuius manu pleraque in hac fabula supplementa in ipsum
B illata sunt rubro colore scripta 539. Manifesta libri
 quid Iuntina. quod libri. quidem Pius

Ne hoc nunc senex resciscat. ibo huic óbuiam. 540

Set quidnam hic sese tam cito recipit domum?

Metuó ne de hac re quíppiam indaudiuerit.

Accédam atque adpellábó. ei, quam timeó miser.

Nihil ést miserius, quam ánimus hominis cóncius,

Sicút mi habet. uerum útuti sese rés habet, 545

Pergám turbare pórro: ita haec res póstulat.

Vnde is?

THEVROPIDES.

Conueni illum, únde hasce aedis émeram.

TRANIO.

Numquid dixisti de illo, quod dixi tibi?

THEVROPIDES.

Dixi hércle uero ei ómnia.

TRANIO.

Ei miseró mihi:

540. Ne hoc nunc *Camerarius*. Ne hoc *libri*, sed cum rasura post hoc *B*. Vt ne hoc *Pylades*. Hoc ne *Bothius* rescissat *BC Da* ibi *C* 541. scito *C* 542. indaudiuerit *Bothius*. inaudiuerit *libri*, nisi quod mandauerit *Z* 543. appellabo *FZ* ei *R*: hei *Taubmannus*: heu *Lambinus*: eu *Camerarius*. et *BCDEF*. ut *Z*. at *Pylades* 545. mi *Bothius*. me *libri* ututi sese res *idem*. utut res esse se *BaC Da*, ubi esse pro esse *Bb*. utut res sese *De*, *Camerarius*. ut res haec sese *FZ*. utut pro ut (quod mirere *Bentleium* servare in *Hecyr. IV, 4, 12*) *codd. Pyladis*. Nisi males Sicut me habet nunc. uerum utut res sese 546. hec *C* 547. Vnde his vel Vnde his *BaC DaZ* hasce aedis *B*. hascedis *C Da*. hascedis *Bb*, hascedes *De*. hasce aedis *FZ* 548. dixi] dixit *BaC Da* 549. ercle *CD*. hercule *Gruterus*: de quo v. *Handium Turs. III, p. 60* uero *D* ei omnia *R*. omnia *libri*. illi omnia *Pylades*. atque omnia *Camerarius* ei *De*. et *C Da*. hei *FZ*. V& *Ba*. V& *Bb* Post hunc sequuntur in *libris* versas 553. 557. 558. 559, suo loco redeunt, ubi huius loci scripturam additis circutis notabimus. Errore iteratos esse

Metuó ne techinae mēae perpetuo pérerint.

550

THEVROPIDES.

Quid túte tecum?

TRANIO.

Níhil enim. set dic mihi:

Dixtíne quaeso?

THEVROPIDES.

Díxi, inquam, ordine ómnia.

TRANIO.

Etiám fatetur de hóspite?

THEVROPIDES.

Immo pérnegat.

TRANIO.

Negát.

[THEVROPIDES.

Negat, inquam.

TRANIO.

Périi, rem] quom cógito.

Acidalius vidit

550. Metuo^{secum} **Db**

techinae **BC**. technae

DZ. tegnae **F**

post meae rasuram **B**

perirrint **Ca**

551. túte **F**, tu te **Z**. tu **BCD**

dit **CDa**

552. Dixtine

Bothius olim, qui Dixistin nuper. Dixit in C. Dixtin reliqui

quefo **BC**

inquam atque ordine *Pylades et Camerarii manus*

in **B**

553. fetetur (**Da**)

ospite (**CDa**)

554 sq. sic

mutili sunt in BCD:

Tr. Negat

quom cogita

. dicam si confessus sit

nisi quod Necat CD habent, a B autem etiam dicam abest. In unum v. contraxerunt FZ addita ante dicam Trv. nota, sed ut quin cogita F, quando cogital Z substituerit: pro quo quom rogitas Pio duce Pylades. Recte supplevit Camerarius, nisi quod pro perii oppido, quom suffeci perii, rem quom Parerg. p. 482 sq. Verbis Tr. Negat? Tr. negat inquam ut Plautinis utitur Bentleyus in Hor.

[Non cónfitetur?

THEVROPIDES.]

Dícam, si conféssus sit.

555

Quid núnc faciundum cénse?

TRANIO.

Ego quid cénseam?

Cape, óbsecro hercle te, úna cum eo iúdicem:

Set eúm uideto ut cápias, qui credát mihi:

Tam fáciie uinces, quám pírum uolpés comest.

DANISTA.

Set Philolachetis éccum seruom Tránium,

560

Qui míhi nec faenus néc sortem argenti danunt.

THEVROPIDES.

Quo té agis?

TRANIO.

Nequoquam ábeo. ne ego súm miser,

Epist. I, 7, 63

Ceterum fassus siet pro confessus sit Pareus

ed. tert.

556. Tr. praemittit **B**

ego Bothius. egon libri

557. obsecro hercle te *Pylades*. obsecro hercle **BCDFZ**. hercle obsecro (**BCDFZ**), nisi quod ^hercle *ead. m.* (**D**), item obsecro (**D**). hercule a Grutero est una cum eo Bothius. cum eo una **BCDFZ** (**DcF**), *codd. ant. Pii.* cum meo una (**B**). com meo una (**C Da**). cum ea una (**Z**) iudicem an iudicem in **C** sit,

non liquet

558. uidetto **Z**

u **Da**, u **Db**

559. uincif

CD

pírum]pullum quosdam malle Pius refert

uulpef **Z**

560. filolachetif **D**

eccum seruom *Pylades*. seruom ecum

BaDa. seruo mecum **C**. seruom eccum **BbDc**. seruon eccum **F**.

seruum eccum **Z** Tranium *ὑποκοριστικόν ut videtur*. eccum seruus

Tranio ascripsit Scaliger

561. nec . . . nec Bothius. neque . . .

neque libri fenul **BC**

dannunt **Z**. dabunt **Dc**

662. te]

nunc te *cod. Schobingeri*

nequoquam **Z**, *Fleckeisenus Philo-*

logi II, p. 85. nec quoquam **BbDF**. nec quoquam **BaC**

DANISTA.

Ego hércle uero clámo.

TRANIO.

Ah, gere morém mihi . . .

DANISTA.

Quid tíbi ego morem uís geram?

TRANIO.

Abi quaeso hínc domum,

DANISTA.

Abcám?

TRANIO.

Redito huc círciter merídiem.

DANISTA.

Reddétur ne igitur faénus?

TRANIO.

Reddetúr tibi.

580

DANISTA.

Quid ego húc recursem, aut óperam sumam aut cónteram?

Quid, si híc manebo pótius ad merídiem?

577. uero] non **F** clamo **B**. clamabo reliqui ah **BCD**.
 Va **F**. ah ah **Z** gere morem mihi **BBF**. gerem morem mihi
Ba. cherem morem mihi **CD**. morem mihi gere **Z**. MIHIMOREM in
 fine versus exhibere **As** visus 578. morem ego **Z** ceram
BaCD queso **BC** 579. habeam **Z** hunc **BaCD**
 meridiem **FZ**. meridiem **BCD**. M in fine versus apparuit in **A**
 580. Redeturne **Ba**, Camerarius: idemque in suis libris mss.
 esse Lambinus testatur fenul **BC**, foenul **Z**: et sic ubique
 ubi non aliud testor reddetur tibi **R**. reddetur. nunc abi libri.
 reddetur: iam abi **R** olim. reddetur: abi post Bothium Fleckeisenus
 in Iahni Annal. t. LXI, p. 33. reddeturne? DANISTAE continuabat,
 abi TRANIONI dabat Bothius olim 581. recursum **Z**: iam a
 Pylade correctum e 'codd. ant.' summam **BCDZ** CONTERO
 potius quam CONTERAM visum est in **A** apparere 582. meridiem **Ba**

TRANIO.

Immo ábi domum: uerum hércle dico. abi módo domum.

DANISTA.

Quin uós mihi faenus dáte. quid hic nugámini?

TRANIO.

Heu, hércle nunc tu abi módo domum: auscultá mihi. 583

DANISTA.

Iam hercle égo illum nominábo.

TRANIO.

Euge strénue.

DANISTA.

* * * * *

TRANIO.

Beátus uero es núnc, quom clamas.

583. hercle **B**, codd. *Pyladis*, ercle **CD**. crede **FZ** ABIMO-
DODOMUM in fine huius versus, et novi post hunc versus initium
AITHICTI[BI] conspexisse qui post me codicem **A** tractavit dicitur.
abi modo reliqui: pro quo ego abi abi modo *Parerg.* p. 498: qui in
A non novi post hunc versus vestigia repperi, sed unum versum
583 per duorum spatia dispestum notavi 584. [faenus date]
. . . NUS.M . . . visum est in **A** apparere. actutum date **R** l. s. s.
p. 495. 501 hic libri cum **A**. om. *Camerarius*, imprudens puto.
Vnde nugitamini *Scaliger* 585. Heu *Schneiderus gramm. lat. I*,
p. 140. Eu **BCD**. Tu **FZ**, *Rostius Opusc.* p. 245 sq., *Handius*
Turs. II, p. 610. *Ria Guyetus* hercle **C** nunc *Fleckeisenus*
Philologi II, p. 99 et in *Iahni Annal. t. LXI*, p. 51. ne libri, quod
Pius nae scripsit ADI **As** modo domum **R** ut v. 583. modo
libri. hinc modo **R** olim autsculta **D** Omnes qui hinc
usque ad v. 618 sequuntur DANISTAE, TRANIONIS atque THEVRO-
PIDIS sermones quibus modis videantur in saniolem ordinem re-
digi posse, praefatio docet 586. ILLUM **As, FZ**, illunc **BCD**,
sed n e corr. **B** stremló **Ca** Ceterum de hoc versu dixit
Lingius de hiatu p. 37 587. Hic quin aliquid interciderit, du-
bium esse nequit. Quod si non plus uno versiculo fuit, potuit tale esse:

Heus, Philolaches, exi intus, faenus réddito.

588. Retuf **Da** quam **Z** clamas. DA. meum peto **Ca**-

DANISTA.

Měum peto.

Multós me hoc pacto iám dies frustrámini.

Moléstus si sum, réddite argentum: ábiero.

590

Respónsiones ómnis hoc uerbo éripis.

TRANIO.

Sortem áccipe.

DANISTA.

Immo faénus, id primúm uolo.

TRANIO.

Quid ais tu? tun', hominum ómnium taetérrume,

Venísti huc te extentátum? agas quod íu manust.

Non dát, non debet.

DANISTA.

Nón debet?

merarius. clamat meum peto B. clamat meum puto D. damus meum puto C. clamat me ut puto FZ 589. DA. *praemittit B*

590. *filii Ca* reddite] *i e corr. B. redite Da* 591. TRA. *praemittunt FZ* omnes libri UERBOERIPIS A. uerbo eripit

BaCDFZ. uerbo eripite Bb, Camerarius. uerbo eripe Scaliger uerbum eripit Rostius Opusc. p. 137 592. TR. om. *FZ*

FARNUS A *ubique, ubi id vocabulum legi potuit* prium mire *Acidalius* 593. Quid ais tu? [tun'] hominum omnium R, nisi

Quid ais? tu[n' homo] hominum omnium *praetuleris. QUIDAISTUOMNI-UMHOMINUM A. Quid tu hominem omnium BaCD. Quid tu hominum omnium BbZ. Quid tu omnium hominum F. Quid-tute hominem, hominum omnium Camerarius. Quid tu te, homo hominum omnium Taubmanniana altera et omisso te Gruterus. Quid tute, o homo hominum omnium Rostius*

TAETERR... A. *teterrime BCDB. terrime Da. deterrime FZ* 594. te extentatum BCD. tu extentatum

F. extentatum Z, *codd. Lambini omnes, Turnebus Advers. XVI, 10, Lingius de hiatu p. 56. ostentatum codd. Pyladis. externatum Camerarius, Salmasius. sistentatum (?) Lipsius. occentatum Gronovius. exenteratum (et hunc pro huc) Pistoris. extenuatum Rostius*

TRANIO.

Ne grý quidem

595

Ferre hinc potes. an [uis ali]quo hinc abeat foras

Vrbe éxulatum faénoris causá tui?

DANISTA.

* * * * *

est libri 595. ne gry quidem *Acidalius*: quod cum proximo
v. construxi. nec erit quidem libri 596 sqq., quos 'fenestratos
in ant. codd.' etiam *Pylades* scribit, hi sunt in *BCD*:

Ferre hoc potes an . . . Quo habeat foras

Vrbem exul . . . hic causa tui

Quoi sortem . . . licebit. DA. quin non peto:

nisi quod primo versu qđ habeat *D*, altero exul *D*, hic *CD*. Quae
sic partim contraxerunt partim suppleverunt *FZ*:

Ferre hoc potes an quod habeat foras.

Vrbem exul hic causa tui. quin sortem potius dare licebit.

DA. Quin non peto:

nisi quod abeat *F*. Vnde profectus *Camerarius*, duce ex parte *Pylade*:

Ferre hoc potes? an [mauis ut ali]quo abeat foras?

Vrbem exul [linquat factis] hic caussa tui?

Quoi sortem [uix dare li]cebit? DA. quin non peto:

ubi factus hic *Lambinus*, actus hinc *Gulielmus*. Ego autem, qui in
A nihil legere potuissem, sic olim p. 456 duce ex parte *Acidalio*:

Ferri hinc potest. an [uis ali]quo [hinc] abeat foras?

Vrbem exul [linquat faeno]ris causa tui?

Quin sortem [pol]licebit[ur]. DA. quin non peto.

Verum medius versus cum in *AS* talis apparuerit: URBREXULA-
TUM.....CAUSATUI, ita quidem ut in lacuna aut FACTUSHIS aut
FAENORIS scriptum esse potuisse *Schwarzmannus* adnotet, post nos
autem integer versus sic ut audio lectus sit URBREXOLATUMFACIAT
HICCAUSATUA, hinc profectus et hoc versu posui quod suadere ratio
videretur, et reliquos duos ita supplevi ut a probabilitate paullo
saltem propius abessent: (quanquam tertii initio CUI etiam in *A*
conspicere mihi visus sum:) simul autem ante tertium lacunam
signavi velut talis versiculi:

DA. Pol, módo mi argentum réddat, abeat quó uelit:

vel

DA. Quid id ád me? modo nunc réddat argentum mihi.

TRANIO.

Quin sortem [iam redhi]bébit.

DANISTA.

Quin eam non peto:

Mihi faenus reddat, faenus actutum mihi.

600

TRANIO.

Molestus ne sis: nemo dat: age quod lubet.

Tu solus credo faenore argentum datas.

DANISTA.

Cedo faenus, redde faenus, faenus reddite.

Daturin' estis faenus actutum mihi?

Daturne faenus?

*Post v. 599 incipiunt gravissimae illae turbae, quibus reliquas partes huius fabulae miserum in modum inter se traiectas **BCDFZ** tenent: de qua re dictum in praefatione 600. Huius versus, qui a **BCDFZ** abest, cum ego has tantum reliquias in **A** expiscatus essem:*

.....U.....FAENUS.....U.....MIHI

e quibus efficiebam Parerg. p. 455

Reddundumst faenus, faenus reddundumst mihi,
integer versus, quanquam per dubio initio, in **A** hic apparuit:

MIHIFAENUSREDDUNTFARNUSACTUTUMMIHI

Quem reposito reddat emendavi, sed fortasse non persanavi. Ceterum huius versus locum inde a Camerario occupat is versus, qui in libris legitur ante v. 722, repositus a nobis post v. 740

601. TRA. om. **B** quod **Ba**. quid **Bb** cum reliquis 602. dat
F 603—605, omissis redde mihi foenus, in unum versum hunc coaluerunt in **EFZ** (unde idem de **D** suspicor):

DA. Cedo foenus. TR. foenus. illic foenus. hic e. q. s.

Pro quo hos duos 'ex antiquis codd.' Pylades restituit:

DA. Cedo foenus. redde foenus. foenus reddite.

Datisne foenus? date foenus actutum mihi.

Posterioris in locum haec Aldus substituit:

Daturin estis actutum mihi? date foenus.

TA. Foenus illic foenus. hic e. q. s.

603. rede fienus **Ba** fenus redite **Ba**. reddite sine fenus **C**

604. Datur inestis **BC** 605. Daturne faenus **R**. DATUBIN

TRANIO.

Faénus illic, faénus hic.

605

Nescit, quidem nisi faénus fabulárior

Veterátor: neque ego taétriozem béluam

Vidisse me umquam quémquam quam te céusco.

DANISTA.

Non édepol nunc tu me ístis uerbis térritas.

THEVROPIDES.

Quod illúc est faenus, óbsecro, quod illíc petit?

610

TRANIO.

Pater éccum aduenit péregre non multó prius

Illius: is tibi faénus et sortém dabit.

Ne incónciliare quíd nos porro póstules.

Vide núm moratur.

FAENUSMIHI *As*: pro quo ego DATUR.....SMIHI *ex A* notaveram, quod imprudens neglexi in Parergis. Date mihi fenus *BC* Tr. om. *BC* sine spatio 606. Tr. praeponit *B* 607. Veterator neque Camerarius: de quo dubitare licebit. Vetro tepe que *B*: t uetero *mrg. Bb*. uetro te neque *C*. uetro te neque *D*. uerro te: neque *F*. uento te neque *Z*. UNO...NEQUE *A*, sed VRTOTENEQUE *As*: quod non expedio TAETRIOREM *A*. tetriorem reliqui beluam *BbF*. belum *BaCDb*. bellum *DaZ*. belluam *Pius* 608. me umquam quemquam quam te *B*. MEUMQUAMQUEMQUAMTE *A*. meum quā quē quā quā te *C*. meum quamquam quam quam te *D*. me ūquam quāquam te *F*. me nūq̄ quenq̄ te *Z* 609. tu mēstis *B*. me tu ístis *CDEF*. me tu tuis *B*. me ístis tu *Z*. mēstis *A* Sequitur in libris, etiam in *A*, is versus quem post v. 665 reposui cum Acidalio 610. Quid *Z* ILLUC *A*. illud reliqui obsecro quod illic petit *B* cum *A*: nisi quod ille *Bb*. et sortem (forte *D*) dabit *CD* et praemisso Tra. *F*, Da. *Z*: verbis *ex v. 612* huc inpectis 611. Ta. om. *FZ* ateum *D*. cum *Z*. quom *F* peregre. Ta. ím multo *Z* 612. áliuf om. *FZ* tibi *B*. tibi et libri 613. inconciliare *Z*. conciliare *F* quod *B* quid nos] hunc *in* nos *Gugetus*

DANISTA.

Quin feram, si quid datur.

THEVROPIDES.

Quid ais tu?

TRANIO.

Quid uis?

THEVROPIDES.

Quis hic est? quid illic petit? 615

Quid Philolachetem gnatum compellat meum

Sic et praesenti tibi facit conuitium?

Quid illi debetur?

TRANIO.

'Obsecro hercle te, obici

Iube huic argentum ob os impurae beluae.

THEVROPIDES.

Quid iubeam?

TRANIO

Huic homini argento os uerberarier. 620

615. S. Quid ais tu? Tr. quid uis? quis **B** patit an patet
in **C** sit, non liquet 616. meum *Camerarius. om. libri*

617. T. personae notam praemittit **B** presenti **B** facit
om. **C** conuitium **BbCDEF**. contium **Ba**. conuicium **Z**

618. S. praemittit **B** debetur, obsecro? Tr. hercle *Gruterus*

hercle te, obici || Iube huic argentum **R** *Parerg. p. 492: pro
quo etiam hercle, huic obici || Iubeas argentum licebat. hercle iubi ||
Obi argentum **B** et, nisi quod ercle, **CD**. hercle iube || Obi argen-
tum **Z**. hercle iube || Obici argentum **F**. hercle te, iube || Obtrudi
argentum *Pylades, corruptos fuisse hoc loco omnes codices scribens.*
hercle te, iube || Obici argentum huic *Camerarius* obosim purae
beluae **B**. obos impura ebelue **CD**. ob os impurum belue **FZ***

620. Quid iubeam? Tr. huic homini **R**: cf. *Parerg. p. 492 sq.* Iu-
beam. Tr. iube in homine (vel fortasse potius hominē) **Ba**. Iubeam.
Tr. iuben homini **Bb**. Iubeam iube in homini **CDa**: ubi hominē
De. Iubeam? Tr. iube in hominem **F** et sine Tr. **Z** simul iubeam
whibens. iube homini e suis codd. affert Pylades argento os

DANISTA.

Perfácile ego ictus pérpetior argénteos.

TRANIO.

Audín? uideturne, óbsecro hercle, idóneus,
Danista qui sit? génus quod improbissimumst.

THEVROPIDES.

Non égo nunc istuc cúro, qui sit, únde sit :
Id uólo mi actutum díci, id mé scire éxpeto, 625
Quod illúc argentumst.

TRANIO.

Huíce debet Philolaches
Paulúm.

THEVROPIDES.

Quantillum?

TRANIO.

Quási quadragintá minas.

Pius. argenteos sed alteram o litteram (non priorem) e corr., B.
argenteos reliqui uerbarier C 621. ictus] utus D. uti is F
perpetior Bæ. perpetiar Hermannus, quod olim probabam Prol.
Trin. p. CLXXX 622--628 sic collocavi Parerg. p. 490 sqq.,
quorum in libris hic ordo 626--628. 622--625. Solos v. 625. 626
sociaverat Bothius 622. Tr. om. B Audin? uideturne
Camerarius. Audin uidetur BDFZ. Audi inuidetur C post
hercle vacuum spatium C 623. qui FZ. quid BCD
improbissimūst est B. improbissimum est reliqui 624. ego nunc
B: nunc ego Bothius. ego libri. ego pol R olim 625. mihi
om. C actutum R: nisi vel potius vel primum males. om. libri
illud pro id bis Bothius duce Acidalio, qui de his mira com-
miniscitur 626. S. praemittit B Quod] o e corr. C
illuc B ut v. 610. illud libri argentumst. Tr. huice R. argen-
tum est. Tr. est huic R et spatium pro Tr. relicto CD. argentum
est? Tr. huic FZ. argentum est? Tr. st! huic Bothius. Nisi forte
sic scripsit poeta:

Tr. Quod illuc argentumst? Tr. paulum huic debet Philolaches.

Tr. Paulum? quantillum? Tr. quasi e. q. s.

627. Paululum B quantulum Z quadragenta C. quadrin-

THEVROPIDES.

Paulum id quidemst?

TRANIO.

Ne sane id multum censeas.

THEVROPIDES.

Adeo etiam faenus creditum argenti audio.

TRANIO.

Quattor quadraginta illi debentur minae,

620

Et sors et faenus.

DANISTA.

Tantumst: nihilo plus peto.

TRANIO.

Velim quidem hercle ut uno nummo plus petas.

Dic te daturum, ut abeat.

THEVROPIDES.

Egon dicam dare?

TRANIO.

Dic.

genta⁹ **D** 628. Sic Acidalius. DA. Ne sane id multum censeat. Tr. paulum id quidem est (sed prius id e corr. post ras.) **B**. Vbi DA. om. reliqui, pro Tr. autem vacuum spatium **CD**, Tr. **FZ** habent, praeterea pallum **Da**, paulum **DeFZ**. Totum versum DANISTAE tribuit Camerarius 629. Adeo] Ab eo **FZ** eia **C**

faenus creditum argenti **B** Parerg. p. 479. argenti fenus credit **BCD**, cum spatiolo post credit **B**. argenti foenus creditum **FZ**

630-632, hoc ordine in libris (etiam in **A**) collocatos post versum 652, iam Parerg. p. 478 sqq. in hunc locum revocavi, ubi solus v. 630 servatus est in libris (de quo loco additis circulis testor) 630. Tr. (**FZ**). D. (**B**). om. **BCD(CD)FZ**

Quattor cur scripserim, dixi Musei phil. novi t. VIII, p. 309. Quattuor **AC(CZ)**. Quattuor reliqui minae]immo (**C**)

631. foenus. DA. tantum est, nihilo Camerarius. fenus. D. tantum est Nihilo **B** et sine D. **CD**. foenus. tantum est. DA. nihilo **FZ**

nihilopus **Da**

632. Tr.] **B**

633. habeat **Ba**

THEVROPIDES.

Égone?

TRANIO.

Tu ipſus. dīo modo: auſcultá mihi.

Promitte, age inquam: ego iúbeo.

THEVROPIDES.

Reſpondé mihi: 635

Quid eóſt argento fáctum?

TRANIO.

Saluomſt.

THEVROPIDES.

Sóluite

Voſmét igitur, ſi ſáluomſt.

TRANIO.

Aedis fílius

Tuus émit.

THEVROPIDES.

Aedis?

TRANIO.

Aédis.

THEVROPIDES.

Euge, Philolaches

Patrissat: iam homo in mércatura uórtitur.

634. aucculta **Ba**. aſcultá **D** 636. eo eſt libri argentu **C**
 ſaluum **FZ** eſt libri 637. Voſ^{met} **C** ſaluomſt **Ba**.

ſaluom ſi **CD**. ſaluomſt **Bb**. ſaluum eſt **F**. ſoluum eſt **Z** aedeſ,
 libri 638. ante tuuſ ſpatium (perſonae notae) **CB** aediſ
 biſ libri, etiam **F** philolachuſ **Z** 639. Patrissat. iam **Dc**, Ca-
 merariuſ. patriſat iam **Da**. patriſatiam **Ba**, patriſatim **Bb**. patriſ etiã
C. patrizat. iam **FZ** in mércatura uortitur *Camerariuſ*. inmercatur
 auortitur **B**. in mercat^u auortit^u **C**. in mercat^u auortitur **D**. in mer-

TRANIO.

Nam postquam haec aedes ita erant ut dixi tibi, 640
Continuost alias aedis mercatus sibi.

THEVROPIDES.

Ain tu aedis?

TRANIO.

Aedis inquam. set scin quousmodi?

THEVROPIDES.

Qui scire possum?

TRANIO.

Vah.

THEVROPIDES.

Quid est?

TRANIO.

Ne me roga.

THEVROPIDES.

Nam quid ita?

catum auortitur **FZ**. animum ad mercatum aduortitur 'nonnulli libri'
Lambini 640. 641 huc revocavi, quos libri exhibent post v. 650

640. Tr. om. libri haec cedif **B**. haec cedif **C**. haec cedif

D. hic aedis **FZ** ita erant *Camerarius*. iterant **BC**. iterant **D**
ead. m. uiderat **FZ** 641. est libri alia sedif **Ba**. alia

sedif **C** 642. An **Ba** tu aedis. Tr. aedis inquam **B**. tu
aedis inquam **CDF**. tu aedis. Tr. inquam **Z** sed sint quousmodi

Ba. sed sin. quousmodi **Bb**. sed in quousmodi **C**. sed in quous-
modi **D**. Tr. sed cuiusmodi **FZ** 643. Tr. **FZ** possum libri.

possum *Camerarius* Tr. uah. Tr. quid est? Tr. ne **FZ** uach **D**

644. 645. Nam quid ita speculo claras canorem (clamorem *codd.*
Pyladis.) merum uno versu comprehensa libri, nisi quod Tr. prae-
mittunt **FZ**, a litteram in canorem e corr. **B** habet. Vnde *Ca-*
merarius: Tr. Nam quid ita? Tr. speculo claras, clarorem merum.
Vbi cum speculo claras intellegi nequeat, veri simile fit coaluisse
duorum versuum particulas velut talium:

TRANIO.

* * * * *

* * * speculo cláras: clarorém merum. 645

THEVROPIDES.

Bene hércle factum. quíd, eas quanti déstinat?

TRANIO.

Taléntis magnis tótidem, quot ego et tú sumus.

Set árraboui has dódit quadragintá minas:

* * * * *

Hinc súmpsit, quas ei dédimus. satin intéllegis? 650

THEVROPIDES.

Bene hércle factum.

DANISTA.

Heus, iam ádpetit merídiēs.

TR. Nam quid ita? [TR. cor tibi exsultaturum arbitror:

Magis hercle] speculo claras, clarorem merum.

Cf. praefationem

647. Hoc versu, collato cum v. 919. 1081, ad definiendam talentorum magnitudinem (de qua vide Gronovium de pec. vet. III, 3 p. 133 sq. et Boeckhium Metrolog. p. 115 sq.) bis utitur Servius, in Aen. V, 118: 'apud Romanos talentum est sexaginta librae, sicut Plautus ostendit in Mustellaria, qui ait duo talenta esse centum quadraginta [immo viginti] libras', et in IX, 265: 'nam ut supra diximus, secundum Plautum talentum sexaginta librarum est: qui cum dixisset deberi centum viginti libras, paulo post intulit duo talenta, per iocum dicens debentur talenta tot quot ego et tu sumus': parum is accurate testatus. Servio sua Isidorus debet Orig. XVI, 25, 22, quae nunc sunt corruptissima TR. Saracenus. DA. B. SI. FZ

magnis Bb, Pius. amagnis BACD. a magnis FZ quot BbZ. quod BACDF 648. Sed BC, codd. Pyladis. si DFZ arraboni sine h libri quadringinta Z 649. Excidit

aliquid, quo ei pronomen referretur quod est in proximo versu. Velut Ne ille illas redhibere animum forte induceret.

650. Hinc Pylades. Hic libri quas ei B. quasi reliqui

satin Bas. satim Z intelligit Z 651. TR.] S. B factum.

DA. heus Pylades. factum heus BCD. factum. TR. heus FZ

adpetit BACD. appetit F. apit Z meridies Saracenus. me-

TRANIO.

Absólue hunc quaeso, uómitu ne hic nos énecet.

THEVROPIDES.

Aduléscens, mecum rém habe.

DANISTA.

Nempe abs té petam?

THEVROPIDES.

Petitó cras.

DANISTA.

Abeo: sât habeo, si crás fero.

TRANIO.

Malúm quod isti dí deaeque omnés duint: 655

Ita méa consilia pér̄turbat paeníssume.

Nullum édepol hodie génus est hominum taétrius

Nec mínus bono cum iúre, quam danísticum.

THEVROPIDES.

Qua in régione istas aédis emit fílius?

ridie libri

652. *Tr. Pylades. om. libri*

hec *C*. hac *Z*

queso *BC*

quaeso: uomitu ne *Bothius*. quaeso uomitum, ne

libri

enecet libri omnes

653. *Adul. pro adel. B*

habe

B, codd. *Pyladis*. habet *CDFZ*

DA. B. om. sine spatio

reliqui

petit *FZ*. petet codd. *Pyladis*

654. *S. B* cras.

DA. habeo sat *B* (abeo *Bb*). cras habeo sat *CD* (nisi quod om̄

Da). cras ab eo. *DA*. sat *FZ* 655. quod]q̄ *C*. qua . . . vicum

est in *A* exstare

isti om. *Z*: add. iam *Pylades* e suis codd.

di deaeq̄ *Bb*. de deaq̄ . . . *Ba*. de deaque *CDa*. dii deaeque *FZ*

diunt *FZ*

656. itane *Priscianus Putschii III*, 608 (non

Krehlii t. I, p. 121)

peruortit *Priscianus l. s. s. et XV*, p.

1008 (*t. I, p. 618 Kr.*)

peníssime superlativum pene adverbii

utroque loco testatur *Priscianus: de quo v. interpr. Apul. Metam.*

VIII, p. 523 *Qud*. plenissime *BCDF*. planissime *Z*

657. ex-

NUSESTHODIE *As*

tetrius libri

658. iure]lucre *C*

659. istas

aedis *FZ*. istas edis *BD*. ista sedis *C*

TRANIO.

Ecce autem perii.

THEVROPIDES.

Dicisne hoc quod te rogo?

660

TRANIO.

Dicam: set nomen domini quaero quid siet.

THEVROPIDES.

Age comminiscere ergo.

TRANIO.

Quid ego nunc agam,

Nisi ut in uicinum hunc proximum [rem conferam,]

Eius emisse aedis huius dicam filium?

Calidum hercle audiui esse optimum mendacium. 665

[Calidum hoc est: etsi procul abest, urit male.]

Quicquid dehinc dicam, nunc id certumst dicere.

661. TR.] Si. **B** prope constanter usque ad finem huius scenae
domini] hominis *Camerarius* quero **C** quod **Z** sciet
BaCZ. sciaet **D** 662. quid agam nunc iam **Z** 668. ut
BC. om. **DFZ**. it *Salmasius* uitium **B** proximum
BCDZ rem conferam **R**. mendacium **B**, mendacium *reliqui*:
quod e v. 665 aliquo casu huc irrepsit. Nec enim placere potest
Bothiana ratio: quo ego nunc agam, nisi in uicinum proximum,
mendacium? Eius **R**. *Eat libri* huius dicam filium
cum duobus spatiis **C** 665. Callidum **FZ** post esse spa-
tium **C** optimum libri medacium **B** 666. Hunc, po-
situm in libris (etiam in **A**) post v. 609, huc revocavit *Acidalius*.
Recte: sed ut ne hic quidem ab ipso poeta scriptum putem, sed
aliunde petatum et eo consilio ascriptum quod Philologi t. I, p. 300
persecutus sum. Praeponi versui 665 Scaliger volebat Calli-
dum **FZ** et si **Z** procul]e correctum e l **B** abest,
urit male *Pius*. habet turitamale **B**. habet turita male **CD**. ab estu
rita male **Z**. ab estu ita male **F** 667. dehinc dicam, nunc id
certumst **R**: *quanquam magis etiam fiet pro dicam placiturum sit.*
dein sit, nunc id certum est Acidalius, certum praeeunte Dousa. dei
dicunt id rectum est B. dei dicunt id decretum est reliqui. Vbi du-

THEVROPIDES.

Quid igitur? iam commentu's?

TRANIO.

Di istum perduint.

Immo istunc potius. de vicino hoc proximo

Tuus emit aedis filius.

THEVROPIDES.

Bonán fide?

670

TRANIO.

Siquidem es argentum redditurus, tūm bona:

Si redditurus nōn es, non emit bona.

THEVROPIDES.

Non in loco emit perbono.

TRANIO.

Immo in optumo.

THEVROPIDES.

Cupio hércle inspicere hasce aedis. pultadúm foris,

Atque euoca aliquem huc intus ad te, Tránio.

675

TRANIO.

Ecce autem perii: nūnc quid dicam nescio.

cunt 'prisca exemplaria' Pii, dictant Scaliger 668. commentus
scribebatur Di istum **D**. Dii istum **FZ**. diis tuum **B**. Delstum **C**

perdunt **D**. perdiunt **FZ** 669. istunc **FZ**. istuc **BCD**

pocius **C** proximo libri, nisi quod proximo **D** 670. bona **Z**

672. et emit **B**: non sup. scr. m. rec. 673. PERBONO IMMOIN

A. perbono. Si. immo **B** et sine Si. **CD**. perbono. Tr. immo **FZ**

optimo **FZ**. peroptimo cod. Schobingeri, Pylades 674. HASCE

AED • s **A**. hascaedis **C**. hascedis **Da**, hascedis **De**. has • cedis cum
unius litterae rasura **B**. has aedis **FZ** pultandum **F**

foref libri 675. euoca libri cum **A**. euocato Pylades. euocadum

Guyetus huc **B**, Fleckeisenus. om. libri cum **A** ADTETRANIO

A, Pius. at te terno **Ba** (ad **Bb**) **CDF**. ateterno **Z** 676. au-

tem perii. nunc quid **B**. AUTEM • • • • NUNCQUID **A**. autem iterum nunc

Iterúm iam ad unum sáxum me fluctús ferunt.

Quid núnc? non hercle, quíd nunc faciam, réperio.

Manufésto teneor.

THEVROPIDES.

Éuocadum aliquem ócius,

Roga circumducat: heús tu.

TRANIO.

At hic sunt múlieres: 680

Vidéndumst primum, utrum éae uelintne an nón uelint.

THEVROPIDES.

Bonum aéquomque oras. í, percontare ét roga:

Ego híc tantisper, dum éxis, te opperiár foris.

TRANIO.

Di té deaeque omnes fúnditus perdánt, senex:

Ita méa consilia tu úndique oppugnás male. 685

quid *reliqui*. autem nunc iterum quid *Pylades*. autem iterum nunc

quid ego *Camerarius* 677. unum omnes cum *A*: nec offendit

Bentleius in Phorm. IV, 4, 8 ferunt *BC* cum *A*. eferunt *Da*.

f eferunt *De*. efferunt *FZ* 678. nunc ercle *D* ead. m. nunc

hercle *FZ* REPERIO *A*, *Camerarius*. recerio *BCD*. ecce *FZ*

679. manifesto *BCD* cum *A*. manifesto *FZ* euocandum

Fa ocius *A*. foras *reliqui* 680. circumducat. Tr. Heuf tu. at

Z at om. *F* hic *A*, *BF*, codd. *Pyladis*. hinc *CDZ*

681. UIDENDUMST *A*. Videndum est *reliqui* eae *B*. eē *CF* (et

ut puto *D*). esse *Z* uelintne an non *BCDFZ*. UELINTAUTNON

A (UELINTNEAUTNON *As*) 682. aequomq. c. ras. *Ba*. aequomq.

Bb. aequumque *reliqui* cum *A* ROGAS *As* í, percontare

R. PERCUNCTARE *A*. percontare *reliqui*. percontare ergo *Guyetus*.

percontaredum *Bothius* 683. exis te]existo *FZ*. exis to codd.

Pyladis. exis tu 'prisca exemplaria' *Pii* operiar *DFZ*

684. DITE *AD*. Dice *B*. De te *C*. Dii te *FZ* omnis *BCD*

peredant ante rasuram *B* 685. tu *B*. om. libri cum *A*

opugnaf *D* MALE (*A*), idque 'alibi scriptum esse' *Pius*

Euge, óptume eccum huc aedium dominus foras
 Simó progreditur ípsus. huc concéssero,
 Dum mihi senatum cónsili in cor cónuoco.
 Igitúr tum accedam hunc, quándo, quid agam, inuénero.

SIMO. THEVROPIDES. TRANIO.

SIMO.

Mélius anno hóc mihi nón fuit domi, 690
 Néc quod una éscá me iúuerit magis.

dicit. mala reliqui 686. Tr. praemittunt **BFZ** Euge Ca-
 merarius. Fuge **BCDFZ**. EUGAE **A**: pro quo mirum est AIOAIO
 ex **As** afferri obtume **CD** huc **R**. om. libri aedium
 dominus libri cum **A**, nisi quod aeditum **C**. dominus aedium Pylades
 688. MIHI **A**. mi reliqui consilii libri 689. Igitur **B**
 cum **A**, Pylades. Itur **CD**, codd. Pyladis. om. **FZ** tum libri
 cum **A**. dum vitiatum inde a Taubmanno hunc **B**. huc reliqui
 cum **A** enuenero **BaDd**. en uenero **C**. enuero **Da**

Act. III. Scen. 2. SIMO THEUROPIDES TRANIO **A**. SIMO
 THEVTROPIDES SENES II TRANIO SERVVS **B**. om. **CDa**. SIMO
 TEVROPIDES SENES TRANIO SERVVS **Dd**. Simo senex. Tranio
 seruus **FZ** Tractarunt hoc canticum de antistrophica respon-
 sione cogitans Hermannus Elem. doctr. metr. p. 216 sqq. et Be-
 ckerus Quaest. p. 23 sq. Servant **AB** versuum descriptionem no-
 stram, nisi ubi aliud testor 690. hoc libri cum **A**. om. Bec-
 kerus 691. NECQUODUNAESCAMEIÛUERIT **A**, nisi quod minus
 certae sunt quibus litteris puncta supposui. Nequodest cauna me-
 ruerit **B**. Ne quod est caunam eruerit **C**. Nec qđ est cauna meruerit
D. Nequid esca una meruerit **Z**. Ne quidem ea una meruerit **F** et
 cauna pro ea una substitulo cod. academicus Gronovii: qui in
 quibus mss. dicat Ne quod est culina uxor repertum esse, nescia.
 Nec quando esca una bene meruerit Camerarius: ubi me iuerit h. e.
 iuerit Acidalius. Nec quando esca ulla me iuerit Hermannus et
 una servans Beckerus. De quod cf. v. 158.

Prándium uxór mihi pérbonum dedit;

Núnc dormitúm iubet me íre: minumé.

Nón mihi fórtē uisum ílico fuit,

Mélius quom prándium, quám solet, dedit.

695

Vóluit in cúbiculum abdúcere me anús:

Nón bonust sómnus de prándio: apagé.

Clánculum ex aédibus mé dedi foras:

Tóta turgét mihi uxór, scio, domi.

692. PRANDIUM **A, FZ**. Peranium **BC**, sed † prandium *sup. scr.* *m. vet.* **B**. Perannium **D** 693. MEIRE **A**. me ire **BbDbFZ**. mie-
ire **BaDa**. miere *ead. m.* **C** minime libri cum (**A**): quod
miere iungunt cum prioribus Hermannus Beckerusque Creti-
cum tetrametrum catalecticum esse talem

— u — — u — — u — —

Hermannus perspexit. Qualem ille etiam v. 697, nos praeterea
v. 696. 702. 703. 706 descripsimus. Dimetrum cum tripodia tro-
chaica catalectica Bothius sic efficere sibi videbatur: Nunc dor-
mitum iubet ire me. minumel ut v. 690—692. 694. 695. 698—701.
704. 705. 707—714. 717. 720. 721. 731. Nisi forte ad horum spe-
ciem etiam v. 696. 702. 706 sic revocandos putabis:

Vóluit in cúbiculum abdúcere [hic] me anus.

Quóm magis cógito cùm animo meo.

Éxsequi cërta res ést [ego] ut abeam.

694. Non mihi **BC** cum **A**. alij nam **Bb** marg. Nim mihi **Da**,
Ni mihi **De**. Nam mihi **FZ** forte recte explicat Gulielmus
p. 167, non recte Handius *Turs. II*, p. 734 illico **BDe** cum
A. illo **Da**. in loco **CFZ** 695. quom prandium quam solet
B: quom prandium quam solitum Gulielmus. QUAMPRANDIUMQUAM
SOLET **A**. quam prandium quam solum **Ba** (quom solum **Bb**) **CD**.
quam prandium quod solum **FZ** 696. cubiculum **C** abdu-
cere me anus **B** cum **A**. abducerem eamuf **CD** (nisi quod adduce-
rem ante corr. **C**). abducere: eamuf **FZ**. abduceret me anus Her-
mannus trochaicum exitum faciens 697. bonust somnus **B**.
BONUMSTOMNIUM **A** (sed BONUMSTOMNUM **As**). bonus somnus est
reliqui 698. Clanculum **Ca** dedi Gulielmus *Verisimit. II*, 22.
edidi libri cum **A** 699. scio **A**. scio nunc reliqui. nunc scio

TRATIO.

Rés paratást mala in uésperum huic seni: 700

Nam ét cenandum ét cubandúnst ei male.

SIMO.

Quóm magis cógito cum meo animó,

Sí quis dotátam uxorem átque anum homo habét,

Éum hominem sóllicitat sópor: ibi omuibus

'Ire dormítum odios. uéluti nunc mihi 705

Éxsequi cérta res ést ut abraín

Pótius hinc ád forum, quám domi cubem.

'Atque pol néscio ut móribus sient

Vóstrae: at haec, sát scio, quám me habet male,

- Camerarius* 700. parata est libri cum *A* MALE *A*, item *F*
 701. cenandum et cubandumst ei male *B*. CENANDUMSTETCUBAN-
 DUMSTMALE *A* (sed CENANDUMSTETCUBANDUMESTMALE *AS*). cenandum
 et cubandumst ni trahis male *B* et nitrahis ingens *D*. cenandum et
 cubandum st (*h. e. sunt*) nitra his male *C*. cenandum et cubandum se
 intrabis male *F*. coenandum et cubandum finitabit male *Z*. c. et ca-
 bandum si intrabit male *Pylades* et est ante si addito tetrametrum
 restituens *Hermannus*. c. et c. est intus male *Camerarius*. Inter-
 pretis additamentum fuit si intrabit 702. cum *A*. Quom reliqui.
Quo Pius cogito libri cum *A*. cogito ego *Pylade duce Camer-*
rarius cum animo meo trochaice post *Bothium Hermannus*
 703. uxorem atque anum homo habet *B*. UXOREMATQUEANUMHABET
AS uxorem habet cum lacuna *BCD*. uxorem habet *FZ*
 704. Eum hominem *B*. Neminem libri cum *A*. hominem 'exem-
 plaria antiqua' *Pii* sollicitat *F* (non *A*) SOPORIBIOMNIBUS
AS. sopor (nec quicquam praeterea) *BaC*. sopor *BbDFZ*
 705. ODIOESTUENUNCMIHI *AS*: ubi ueluti *B*. odio estue *BaD*,
 odio est uero *Bb*. odio est ve (sic) *C*. odio est tu *FZ*. odio est
 e 'priscis exemplaribus' affert *Pius*. odio est: nunc uero mihi *Ca-*
merarius 706. exequi *DZ* habeam *BaCD* 707. Po-
 tius om. *AS* 708. scient *Z* 709. Vestre *Z* at haec
B. haec *BCD* cum *A*. he, *Z*. he *F* me om. *Ba*: sup. scr.
m. rec. habet *Hermannus*, simul quae pro quam scribens. ha-

Péius posthác fore quám fuit mihi.

710

TRANIO.

Si ábitus tuus tíbi, senex, fécerit malo,

Níhil erit quód deorum úllum accusites:

Te ípse iure óptumo incúsites licet.

Témpus nunc ést senem hunc ádloqui mihi.

Hóc habet: répperi quí senem dúcerem,

715

Quó dolo a mé dolorém procul péllerem.

'Accedam huc. dí te ament plúrumum, Simo.

SIMO.

Sáluos sis, Tránio.

TRANIO.

'Vt uales?

SIMO.

Nón male.

Quíd agis?

TRANIO.

Hominem óptumum téneo.

SIMO.

Amicé facis,

bent líbri 710. Peíus **BbDbFZ** cum **A**. Peíus **BaCDa**.
 Peíusque *Camerarius* 711. Si *idem. om. líbri* 712. Níl **Z**.
 Níhil *reliqui, codd. Pyladis* ullum (**A**)**FZ**, *Beckerus p. 31.*
 nullum **CD**. nullum **B** 713. *reipsum (As)* óptimo **BCDZ**
 incusites **B**. merito incusit **BaCD**. merito incuset **BbFZ**;
quo servato tetrametrus prodit parum aptus huic loco 714. semen
CDa ADLOQUIMIHI **As**. alloqui mihi *Camerarius*. adloquimini
BCD. alloqui me **FZ** 715. repperi *líbri cum A* semen
CDa 716. Quod **BaCD** 717. huc **R**. *om. líbri*
 díí **F** plurimum *líbri* *Tetrametrum qui volet sic restituet:*
 plúrumum, mí Simo 718. Sauf **Ba**. Sauf **Bb** 719. opti-
 mum **Z** teneo. Si. amice **FZ**. te nequamice **Ba**. te-neo^{.si} uamice^{.a}
h. e. ut videtur teneo. Si. ua amice **Bb**. teneo ua mico **C**. teneo

Quóm me laudás.

TRANIO.

Decet certe.

SIMO.

At hercle haú bonum 720

Téneo seruom.

[TRANIO.

Eía ueró: quid ita, te óbsecro?]

uamice *Da.* teneo uah amice *De* 720. 721 sic *R.* Pro quibus haec sunt in *B*:

Quom me laudas. Tr. decet certe. Si. hercle te habeo hau
Bonum teneo seruom.

Eia mastigia ad me redieram^{.sa.} istic ero.

Nec discrepant CDF, nisi quod primo versu mel audis C, pro Tr. spatium CD, dicet D habent, Si. omittunt sine spatio CDF, tertium vero versum talem exhibet C: Etiam astigia admere die amisticro, talem autem Eia mastigia ad me redie am isticro D, talem Eya mastigia a meridie amisticro F. Eorundem in Z haec species:

Cum me laudas? Tra. decet certe. Si. hercle te ego
Haud bonum teneo seruū. ela mastigia
A meridie amisti cero e. q. s.

Etiam in As verba HAUBONUMTENEOSERUOM excipiuntur ab his (eodemne an novo versu incertum) HEIAMASTIGIAADMEREDICUMERO. Quae verba hinc semota reiecimus post v. 740: ubi vide. Primum autem et alterum v. sic Camerarius:

Cum me laudas. Tr. decet certe. Si. certe hercle. at ego te
Haud bonum teneo seruom. Tr. quid ita uero, Simo?
ubi alterum certe om. Gruterus. Tetrametros Hermannus olim Elem. doctr. metr. p. 317 hos describebat:

Quóm me laudás. Tr. decet certe. Si. hercle at téd ego
Téneo seruom haúd bonum. Tr. quid ita ueró, Simo?
hos autem idem in Parergis nostris p. 507:

Quóm me laudás. Tr. decet certe. Si. at hercle autem ego
Haút bonum téneo seruóm. Tr. quid ita, mí Simo?

Alia ibidem p. 458 sqq. ego olim: qui nunc te habeo esse interpretis puto, de iungendis certe hercle particulis non sentio cum Handio Turs. III, p. 59, pro te obsecro video etiam mi Simo

S I M O.

Quid nunc, quam móx?

T R A N I O.

Quid est?

S I M O.

Quód solet fieri hic

'Intus

T R A N I O.

Quid id ést?

S I M O.

Scies: tibi * * *

placere posse 722 sqq. Horum in B hae reliquiae sunt:

Quid nunc quam mox? SIMO. quid est? TRA. quod solet fieri.

SI. Lic quid id est

. TR. loquar

SI. Sic decet morem geras

Vita quam sit brevis ^{simul} cogita . . . Quid

Ehem uix tandem percepi super his rebus nostris te loqui.

*nisi quod v. altero Dic Bb. Congruunt CDF, praeterquam quod**v. 1. SIMO]TR. F. spatium CD TRA.]SI. F. spatium CD**2. SI. om. CDF Lic]Hic CDF TRA. quid id est? si lo-**quar sine lacunae spatium F 3. TR. om. CD 4. SI. om**CDF 5. breui (brevis F) simul cogita CDF 6. TRA.**Hem F Quae sic contraxit Z:*

quid nunc mox.

TR. Quid est? SI. quid solet fieri hic. TRA. quid id è? SI. loquar.

SI. decet morè geras: ultra quam sit brevis simul cogita quidè?

TR. Hem uix tandem percepi super his rebus nostris te loqui.

Vbi quid nunc quam mox 'e priscis exemplaribus' Pylades, locum corruptum et fenestratum dicens. Supplevit autem Camerarius in hunc modum:

SI. Quid nunc, quam mox? TR. quid est? SI. quod solet fieri.

TR. Dic [igitur quod solet fieri,] quid id est?

[SI. Quid facitis uos? sed, ut uerum Tranio,] loquar,

Sic decet, [ut homines sunt, ita] morem geras.

Vita quam sit brevis, simul cogita.

TR. Quid? ehem uix tandem

Percepi super his rebus nostris te loqui.

TRANIO.

* * *

SIMO.

* * * loquar.

Sic decet * * * morém geras. 725

Vita quam sit brevis, cógita. [núm]quid [ais?]

TRANIO.

Ehem,

Vix tandem percépi super his rébus nostris té loqui.

SIMO.

Músice hercle ágitis aetátem ita ut uós decet:

Vino et uictú, piscatú probo, eléctili 730

Vitám colitis.

*Quae supplementa fraudi nuper Hermannò fuerunt Parerg. p. 507. Vbi quae ego proposui p. 459 sq., eo corrunt quod in *Am* in fine primi versus lectum est QUODSOLETFIERIHIC, alter autem talis apparuit (incertum quibus personarum spatiis):*

INTUSQUIDIDESTSCISTIBIQUOD.....SOLETFIERI

Quorum extrema cum non pateat quo vel nexu vel metro iuncta fuerint prioribus, an forte errore tantum iterata sint, nec hic a lacunae notis abstinendum nec in reliquis redintegrandis elaborandum putavi, satius ducens fidem librorum servare quamvis plenam dubitationis. Nisi quod interim scies pro scis posui

726. cógita. [núm]quid [ais?] *BC* omisso simul additicio. Quo servato etsi trochaica clausula sic prodit: Vita quam sit brevis, cógita simul, tamen ita quid addito in libris quid fiat? 727 sq.

e Plauti 'Phasmate' affert Festus p. 305 M., ubi scriptum est percipio et loqui te, omissum autem his. Vide ad v. 240 729. De

*his non potest non errasse Hermannus in Iahni Annal. nov. t. XXXV, p. 198 sq. etatem *BC* 730. uictu probo, piscatu Gulielmus*

731. 732 bacchiacos descripsi. Qui si cretici fuerint, tales esse potuerunt:

Cólitis uitam. *Tr.* immo uita ántidhac erat

Nóbis: nunc ómnia haec éxciderunt [bona.]

TRANIO.

'Immo uita ántehac erát:

Nunc uóbis simítu omnia haéc excidérunt.

SIMO.

Quídum?

TRANIO.

Ita hic óppido occídimus omnés, Simo.

SIMO.

Nón taces? próspere uóbis cuncta úsque adhuc
Prócesserunt.

TRANIO.

Ita ut dicis facta haú nego.

735

Nós profectó probe ut uóluimus uíximus:

Sét, Simo, ita nunc uéntus nauem nóstram deseruít.

731. immo uita *FZ*. immouit *BaCda*. immo ut *BbDb*

732. uobis *D* simitu *R* duce Hermanno. om. libri omnia

Pylade duce Camerarius. communia libri 733. Qui] u e corr. *B*

Tr. sup. scr. *B* hic Hermannus. om. libri 734—736

recte distinxit Camerarius, sic descriptos in *B*:

Si. Non taces? prospere uobis cuncta usque adhuc processerunt.

Tr. Ita ut dicis facta haud nego nos

Profecto probe ut uoluimus uiximus.

735. hau *Da*. heu *C*. haud *De* cum reliquis

736. ante

nos rasuram *C* 737 sqq., de quibus non satis recte statuisse

Parerg. p. 461 sqq. videor, sic distincti sunt in *B*:

Sed simo ita nunc uentus nauem

Deseruit. *Si.* quid est? quomodo pessimo

Quae nec subducta erat tuto in terra.

Tr. Ei. *Si.* quid est? *Tr.* me miserum occidi. *Si.* qui? *Tr.* quia

Venit nauis nostrae nauis quae frangat ratem.

Quorum duo extremi quod facile videantur in creticos tetrametros
redigi (modo quae nauis transponas) fallax species est 737 sep-

tenarium feci addito nostram (vel subito), ut v. 738. 740: Quan-
quam etiam creticos numeros licet sic servare:

Sét, Simo, ita uéntus nunc náuem deseruit. *S.* quid est?

vel uéntus nauem nunc cum *Bothio*. nauem nostram subito | Deseruit

SIMO.

Quid est?

Quó modo?

TRANIO.

Péssumo.

SIMO.

Quaéne subducta erat

Túto in terram?

TRANIO.

Ei.

SIMO.

Quid est?

TRANIO.

Heu me miserum: óccidi.

SIMO.

Quí?

TRANIO.

Quia uenit náuis, nostrae náui quae frangát ratem. 740

THEVROPIDES.

Heia mastígia ad mé redi.

Camerarius metro nullo *scimo B&D* *Si. om CD sine*
spatio 738. *Quomodo? Tr. pessumo. Si. Bothius. quomodo pess-*
umo Ba (pessimo Bb) CDF. quo pessumo Z. quomodo pessime
potuit Camerarius: quod et Dousae Explan. III, 2 et Gulielmo
Veris. I, 4 et Acidatio fraudi fuit *quaena Pylades. quae nec*
libri, nisi quod que C 739. *terram Pylades. terra libri*
ei BCD. hei FZ *heu R. om. libri. Trochaicam clausulam*
esse me miserum occidi Bothius voluit 740 *septenarium post*
Bothium Hermannus descripsit *nostrae C* *nostrae nau]*
nostram ui Acidatius. Est autem ratio ut videtur πλάτη 741 *hic*
repocandum intellexi, qui in libris collocatur post v. 721 (ubi de
scripturae discrepantia rettuli), transpositus a Camerario post
v. 599, a me olim post verba v. 739 Tr. ei. Si. quid est, ab Her-
manno autem miro artificio (quod explicauit Parerg. p. 506)
post verba v. 723 quid id est *ad me redi. Tr. iam iatio*

TRANIO.

Iam isti ero.

SIMO.

Vellem ut tu uelles, Tránio. set quid est negoti?

TRANIO.

Ego éloquar:

Erus póregre uenit.

SIMO.

Túuc [tibi actútum] chorda ténditur:

Inde férriterium: póstea

[TRANIO.

Pol pér tua te g]enua óbsecro,

ero e librorum vestigiis eruit Camerarius: ubi isti Hermannus Elem. p. 217. ad meredi amflicero e suis codd. Pylades affert, a meridie anisti sero e suis se scripsisse Lambinus dicit. Mira Palmerius comminiscitur duce Pylade 742. Vellem Bothius. Velim libri ut u...uelles c. ras. *Ba*. ut tu uelles *Bb* cum reliquis. ut uelles

^{qd}
Camerarius tranio. sed quid est *FZ*. tranios est *Ba* (tranios; *Bb*). tranios est cum spatio *CD* negoci *CD*. negocii *BFZ* Spectat autem haec Simonis interrogatio ad v. 741 Tr. ego eloquar *R*. Tr. eloquere *Ba*. Tr. eloquar *Bb* *FZ* et spatio pro Tr. relicto *CD*. eloquere SIMONI continuatum Gruterus, Hermannus 743 sq. hac specie sunt in *B*:

Erus uenit peregre uenit. Si. Tunc . . . Cor tenditur
Inde ferriterium postea . . . enua obsecro
item in *CD*, nisi quod Erus peregre uterque, enua *D*. Quae sic supplere *FZ*:

Herus peregre uenit. Si. tunc ne. Tr. cor tenditur

Inde ferit iterum. postea hem obsecro:

(nisi quod ferri *F*), sic autem Camerarius:

(Tr. Eloquar,) herus peregre uenit. Si. tunc tibi

Chorda tenditur inde in ferriterium,

Postea in crucem recta. Tr. nunc te ego per genua

Obsecro. e. q. s.

Vnde ascivi quantum satis: nec enim Hermanniana placent Farrer. p. 508 ferriterium primus Dousa, male cum sphaeristerium comparans: nec ferriterium Hermannus debebat. ferri cernuum 'ex antiquas scripturas vestigiis ferriterium' Lambinus. ferri-

Ne indicium ero faciás meo.

SIMO.

E me, né quid metuas, nil sciet. 745

TRANIO.

Patróno, salve.

SIMO.

Nil moror mi istiusmodi cliéntis.

TRANIO.

Nunc hóc, quod ad te nóster me misit senex

* * * * *

SIMO.

Hoc míhi responde primum, quod ego té rogo:

Iam de ístis rebus uóster quid sensit senex?

TRANIO.

Nil quicquam.

SIMO.

Numquid increpauit filium?

750

TRANIO.

Tam liquidust, quam liquida ésse tempestás solet.

Nunc te hóc orare iússit opere máximo,

terivium *Palmerius* 745. inditium **CDF** post meo vacuum
spatium **B** quidē **Z** sciet **BbF**. sciat **BaCD**. fiet **Z**

746. clientel **Bb** 747. meme misit **BCD**, sed ut in **C**
pro quinta littera librarius coeperit scribere Post hunc
v. quin aliquid interciderit, vix est dubium. Vide praef.

748. orogo **B** 749. Nam vel An *Lambinus* uester
F. noster **Z** 750. Nihil quicquam. Si. nunquid **FZ**. Nihil

quicquam unum quid **BD** (quid **Bb**). Vnum quid **C** omissis nihil
quicquam in fine versús increpauit **C**, codd. *Pyladis*. incre-
pabit **F** 751. liquidust *Guyetus*: liquidus est *Camerarius*. liqui-

dum est libri quam]quam nihil quicquam **C** in fine versús

752. hoc om. **Z**: add. 'ex codd. ant.' *Pylades* orare iussit e

Vt sibi liceret inspicere hasce aedis tuas.

SIMO.

Non sunt uenales.

TRANIO.

Scio equidem istuc: set senex

Gynaecium aedificare uult hic in suis 755

Et balneas et ambulacrum et porticum.

SIMO.

Hem, quid consumniavit?

TRANIO.

Ego dicam tibi:

Dare uolt uxorem filio quantum potest:

Ad eam rem facere uolt nouum gynaecium.

Nam sibi laudauisse hasce ait architectonem 760

Nescio quem, esse aedificatas has sane bene.

Nunc hinc exemplum capere uult, nisi tu neuis.

SIMO.

Ne ille ex malo malum hinc opere exemplum petit.

corr. **C**, sed a m. pr.

maximo **BCD**

753. Vt] Vbi **F**

hasce **CDFZ**. haf **B**

edif **D**

755. Cineceum **Ba**.

Gyneceum **Bb** cum reliquis

aedificare **CZ**

756. bal-

neaf **BbFZ**

757. Hem, quid **B**. Quid libri. Quid is *Pyla-*

des. Quid ille *Camerarius*. Sed quid *vel* Nam quid *vel* Quid? quid

Bothius

consummauit apud *Turnebum* esse *Lambinus* dicit

759. nouum **B**. nouum reliqui

gyneceum libri

gynae-

ceum nouum post *Guyetum Bothius*

760. Si. praemittit **F**

lam **C**

laudauisse *Bothius*. laudasse libri, sed quintam litteram

e corr. **B**

hasce **B**. om. reliqui.

architectonem **Ba**, codd.

Pii. architectorem **BbDFZ**. architectorem **C**

761. Tr. prae-

mittit **F**

esse aedificatas **B**. AEDIFICATASESSE **As**. aedificatas

reliqui

763—765 tales sunt in **B**:

Nam ille eo mal. no . . . opere exte exemplum petit

TRANIO.

Quin aestu audiuit esse ibi uictum perbonum:

Sub diu colere te usque perpetuom diem. 765

Quia hic eē est^uate perbonam
Subdiu col perpetuum diem
item in **CD**, nisi quod v. 1. eo malo (ubi in **B** incerta est n li-
tera post rasuram posita) habent, exte non habent, item 2 esse
estate perbonam **D**, esse aestate perbonam **C** 3 col perpetuum
sine lacunae spatio **C** 'Fenestras in codd. ant. relictas esse'
*Pylades testatur: quales ostendit etiam E. Contraxerunt FZ in
hunc modum:*

Nam ille malo quidem ab opere exemplum petit
Quia hic esse estatē perbonam subdiu sol perpetuū diem,
nisi quod quidem om. **F**. Sic autem Camerarius supplevit:
Nam ille eo magnopere ex te sibi exemplum petit,
Quia hic audiuit esse aestatem perbonam,
Subdiu coli hasce solere perpetuum diem.
Vbi v. 1 Si. Nae ille malo quidem ab opere sibi *Pylades* ediderat,
v. 3 absque sole pro hasce solere *Dousa Expl. III, 3* iniecit
A quibus longe diversa ex **A** et **As** prodierunt:

NAMILLEROMALUMHINCOPERE
QUIAESTAUDITUMESSEAESTATEIBIDEMUICTUMPERBONUM
TESUBSOLECOLUMEMUSQUEPERPETUUMDIEM

quorum ultimo ego quidem ante SUB nihil legi. Ex his omnibus
Plautina ut potui reconcinnari, sub diu (cuius explicatio est SUB-
SOLE) servans cum Lackmanno in *Lucr. IV, 211*. Sub dio Lam-
binus, Palmerius. Sub diuo Hermannus in *Iahni Annal. nov. t. XXXV, p. 196*: in reliquis non magis quam Kampmannus de *As praep. p. 35* satis faciens. Primo versu quod magno in **BB** esse
Fleckeisenus dicit *Philologi t. II, p. 100*, a Camerarii manu est
Ceterum mirum est in hac Ambrosiani pagina non omnes ver-
sus pari initio esse, sed aliquo a reliquorum initio intervallo di-
stare horum initia: 765. 767. 768. 770—774. 776, 777, hoc qui-
dem exemplo:

QUIAEST
SUB
IMMOEDEPOL
SOLSEMP
QUASIFL
NECMIHUM

SIMO.

Immo édepol uero, quom úsquequaque umbrást, tamen
Sol sémper hic est úsque a mani ad uésperum.

Quasi flágitator ástat usque ad óstium.

Nec mi úmbra ibi usquamst, nísi si in puteo quaépiamst.

TRANIO.

Quid? Sársinatis écquast, si Vmbram nón habes? 770

SIMO.

Moléstus ne sis: haéc sunt sicut praédico.

TRANIO.

Attámen inspicere uólt.

SIMO.

Inspiciat, sí lubet.

Si quíd erit, quod illi pláceat, de exempló meo
Ipse aédificato.

TRANIO.

Eón? uoco huc hominem?

SIMO.

'I uoca.

-
766. cum **CDZ** usq quaque **C** umbra est *libri*
 767. 'semper 'sol **C** hic est usque a mane **BCDFZ**. HUCUSQ
st (*h. e. ut videtur huc usque man-st*) **A** mani *Servius*
in Aen. V, 19 a mani usque ad uesperum afferens: unde possis hic
a manist usque ad uespera **Ca** 768. flagitor **C** adstat
FZ, non **A** hostium **CDFZ** 769. Haec **B** MIHIUM-
 BBA...USQUAMST **A**: unde ibi inserui. mihi umbra usquam est *reliqui*.
 umbra mi usquam est *Bothius*. (MIHIUMBRAESTUSQUAM *affertur ex As*)
 nisi si **BCDF** cum **A**, item *codd. Pyladis*. nisi **Z** QUAE-
 PIAMST (**A**). quaeplam est *reliqui* 770. QUIDARSINATIS **A** ecqua
 est **FZ** cum **A**. ecquam est **B**. et quã **CD** 771. predico **BC**
 772. Tr. et Si. om. **FZ** ante uolt *parvum spatium* **B**
 773. placet **F** 774. Ipse]pf *e corr.* **B** edif. **C** eonuoco **B**
 hunc **F** ante hominem (*qua voce versus terminatur*). *vacuum*
spatium **C** Si. i, uoca *Acidalius*. Si. uoca **BFZ**. uoca **CD**, sed

TRANIO.

Alexándrum magnum atque 'Agathoclem aiunt máximas 775

Duo rés gessisse: quíd mihi fiet tértio,

Qui sólus facio fácinora iumortália?

Vehit híc clittellas, uéhit hic autem altér senex.

Nouícium mihi quaéstum institui nóñ malum:

Nam múliones múlos clittellários 780

Habént, ego homines hábeo clittellários.

Magní sunt oneris: quíequid inponás, uehunt.

Nunc hunc hauscio án couloquár. congregíbor.

Heus Theúropidés.

THEVROPIDES.

Hem, quis híc nominát me?

C post maximal in fine proximi versus 775. TR. om. *Z*
 magnum]um e corr. *C* agatoclem *F* maximal *BCD*
 776. Duos *F* gessisse]se e corr. post ras. *B* fuit
 tercio *C* 777. fatio *Ba* post facinora spatium *C*
 inmort. pro imm. *BC* 778. Vehit^{hic} *Bb*. Vehit *Ba* cum re-
 liquis hic autem *Ba* cum reliquis. hi. caudem *Bb* aliter *F*
 779. Nouicium *C*, codd. Pyladis. Nouitium *BDF*. Nouum *Z*
 questum libri 781. homines habeo *Pylades*. habeo homines
 libri cum *A*, nisi quod homines om. *Da*, add. *Db* 782. sunt]f
 e corr. *B* honoris *Ba* inponas pro imp. *BC* uehut
Ba Nova nunc scena fit in *BCDFZ*, non in *A*. Ergo
 TRANIO SERVVS. THEVROPIDES. SIMO. SENES II inscribit *B*.
 TRANIO SERVVS. TEVROPIDES SIMO SENEX *Db*. om. *CDA*.
 Tranio seruus. Teuropides. Simo senes *F* et duo addens *Z* 783 sq.
 tales comparent in *B*:

Nunc hunc hauscio an con_____conloquar congregiar

Heus theupropides. TR. Hem quis nominat me?

ubi hauscio *Bb*. Similia in *CD* spatia sunt, nulla in *FZ*

Versu 1. Nunc]unc *C* hunc hauscio]nunc haufelo *CD*. num
 ausculto *F*. ausculto *Z* an con . . . colloquar *CD*.
 an colloquar *FZ* hunc auspicio colloquar *Acidalius* 2. theu-
 ropides hem . . . nominat me *CD*. teuropides. TR. hem

TRANIO.

Eró seruos múltimodis sũo fidus.

THEVROPIDES.

'Vnde is?

785

TRANIO.

Quod mé misserás, adfero ómne impetrátum.

THEVROPIDES.

Quid illic, obsecró, tam diú restitísti?

TRANIO.

Sení non erát otium: id sum opperítus.

THEVROPIDES.

Antíquom optinés hoc tuúm, tardus út sis.

TRANIO.

Heus tú, si uolés, hoc uerbum cogitáre,

790

Simúl flare sórbereque haút factu fácilest:

quis me nominat **FZ** *Fallacem autem spatiorum descriptionem illam esse A docet:*

NUNCHUNCHAUDSCIOANCONLOQUARCONGREDIAR

HEUSTHEOROPIDES HEMQUISHICNOMINATME

Vbi concredibor **R**, *Fleckeisenus* 785. seruof **B**. seruuf reliqui cum **A** multum suo fidelis **B**. multum suo cum spatio **CD**, sine spatio **FZ**. MULTIMODISFILII UNUSEST (sic cum personae spatio)

A, quarum tamen litterarum quinque postremas ego non conspexi. Vnde effeci quod supra posui. Absque **A** esset, probabiliter *Fleckeisenus* coniecerat multum suo qui fidelis 786. Quod **Ba**,

Quod **Bb**. Quo reliqui MISSEAS **A**. miserat reliqui ADFERO **A, B**. affero reliqui 787. illi *Bothius* restitisti *Lambiniana*, destitisti libri cum **A** 788. ERATOTIUM **A**. otium erat reliqui,

nisi quod ocium **FZ** operitus **BDF** 789. Antiquum libri cum **A** optines **BF** hoc obtines *Camerarius* pardus **Ba** SIES **A** 790. hoc uerbum **R**. uerbum hoc libri cum **A**

791. HAUDFACTUFACILEST **A** et, nisi quod facile est, **CDFZ** (sed fale **D**). aut factu facile est **Ba**, aut **Bb**. haud facile est

Ego hic esse et illi simitu hau potiui.

THEVROPIDES.

Quid nunc?

TRANIO.

Vise, specta tuo usque arbitrato.

THEVROPIDES.

Age i, duce me.

TRANIO.

Num moror?

THEVROPIDES.

Subsequor te.

TRANIO.

Senex ipse te ante ostium eccum opperitur. 795

Sed ut maestus est, hasce se uendidisse.

THEVROPIDES.

Quid tandem?

inde a Camerario editur 792. et om. **DFZ** illi **Ba**.
 illic **Bb** cum reliquis simitu hau potiui **R** Proleg. Trin. p.
 CXLIII. s...TU•AUPOTUI **A**. simul haut (hau **Bb**) potiui **B**. simu-
 let hau potiui **CZ**. simul et hau potiui **DF** 793. Quid nunc
 uise specta tuo arbitrato **BCD** et inserta Tr. nota **FZ**. QUI-
 DNUNUIS UISAS...TUOUSQ'ARBISTRATU **A**: unde usque ascivi
 794. Age i, duce **R**. Age duc libri cum (**A**), sed spatio post Age
 relicto **B** me. Tr. num Camerarius. me nunc **BaCD**. me num
Bb. me. non **FZ**. In **A** visum est NOM apparere Th. Camera-
 rius. Tr. **B**. om. reliqui sine spatio 795. IPSUS **A**. ipse reliqui
 te **B**. om. reliqui hostium **DFZ** eccum] ILLUD **A**
 opperitur **Z** cum **A**. opperibitur **B**. operitur **CDF** 796 .SE...MAE-
 STUSEST **A**: quod ita ut feci supplevi: atque idem coni. Fleckeisenus.
 Sed mestus est **BD**. sed mustus est **C**. Sed moestus est **Z**. Sed mo-
 lestus est **F** hasce se **R**, item Fleckeisenus. se hasce **BCD**
FZ. SE•HASCE **A**. Vnde profectus possis Set est maestus sese hasce

TRANIO.

Orat út suadeám Philolachéti,

Vt istas remittat sibi.

THEVROPIDES.

Haut hercle opinor.

Sibi quisque ruri metit. si male émptae

Forént, nobis ístas redhibére haut licéret.

800

Lucrí quicquid ést, id domúm trahere opórtet.

Miséricordiá s[tulta haut ésse] hominem opórtet.

TRANIO.

Moráre hercle.

[THEVROPIDES.

Immó tu] facis.

aedis uendidisse 797. ora **F** phylolacheti **C** 798. ista **C**
haut **Ba**. haud **Bb** cum reliquis hercle **B**. om. libri.
Nisi aequom males vel equidem cum Fleckeiseno: nam de faciet frustra cogitabis
799. quisquam **Z** ruri metit **B**. ruri metuit **CD**. iure metuit **Z**. iure metiar **F** male **C** 800. ret-
hibere **Ba**. redhiberi *Bothius* haut **Ba**. haud **Bb** cum reliquis
liceret **B**. placeret *reliqui* 802. 803 *via dubito quin recte suppleverim: nisi forte ne tu pro immo tu malueris vel esse haut pro haut esse. Qui sic scripti sunt in CD:*

Misericordias hominem oportet

Morare hercle facis subsequere fiat

itemque in **B**, nisi quod ab eo fiat abest. Prioris versus spatium servato alterum **F** contraxit, simul Morate exhibens. Eosdem sic **Z**:

Misericordias tandem habere hominem oportet

Morare hercle facis. subsequere fiat

sic autem Camerarius:

Misericordias iam habere haud hominem oportet.

Tr. Morare hercle, cum uerba facis, subsequere.

Addidit Th. fiat Gruterus. Priorem TRANIONI Bothius tribuebat sic scriptum Misericordiam tamen hominem habere oportet, alterum personis sic distinxit Th. Morare hercle. Tr. face subsequere (vel facis. subsequere). Th. fiat, nisi quod nuper Th. Moram hercle facia.

TRANIO.

Súbsequere.

THEVROPIDES.

Fiat.

TRANIO.

Dó tibi ego operam. sēnex ille eccumst. én, adduxi homi-
ném tibi.

SIMO.

Sáluom te aduenisse peregre gaúdeo, Theurópides. 805

THEVROPIDES.

Dí te ament.

SIMO.

Inspicere hic aedis te hás uelle aiebát mihi.

THEVROPIDES.

Nisi tibist incómodum.

SIMO.

Immo cómodum. i intro atque ínspece.

Tr. subsequere. Th. fiat: *omnia metro nullo* 804. Tr. *Bothius*:
Th. *Camerarius. om. libri* ego] senex *Ba* operam. Tr.
senex *Camerarius* ille eccumst. en *B*. illi cestē *C*. illic est em
D. illic est hem *B*, sed c est h e corr. illic est. Tr. hem *Z*. illic
est. Teur. hem *F*. hic est. hem *Guyetus* adduxi hominem tibi
post *Aldum Bothius*. tibi adduxi hominem *libri*. adduxi tibi hominem
Camerarius. hominem adduxi tibi *Guyetus* 805. Saluum *Z*
gaudeo peregre *D* gaudeo totum e corr. *B* teuropides
FZ 806. Th.] H. *B*. Tr. *F* Dei *BCDF*. Dii *Z*
inspicere hic aedis te *Camerarius*. inspicere te aedis te (*c. ras.*) *B*.
inspicerent aedis te *CD*. inspicere edis te *FZ*. inspicere te aedis
Pareus belle *BD*. belle *C* Ceterum nescio an hasce uelle
albat scripserit poeta: itemque hasce pro has etiam v. 811. 813. 977
807. Tr. om. *B* est incommodum *Bothius*. incommodum est
libri St.] H. *B* commodum. i intro *F*. est commodum i intro
Z. commodum. S. Intro *B*. commodum i intro *CD*

TRANIO.

'At enim mulierés

SIMO.

Caue tu ullam flócci faxis múlierem.

Quálibet perámbula aedis óppido tamquám tuas.

THEVROPIDES.

Támquam?

TRANIO.

Ah, caue tu id illi obiectes núnc in aegritúdine, 810

Te háe emisse. nón uides tu hunc uóltu uti tristíst senex?

THEVROPIDES.

Videó.

TRANIO.

Ergo inridére ne uideáre et gestire ádmódum,

Nóli facere méntionem te émissee has.

THEVROPIDES.

Intéllego.

Ét bene monitum dúco et te esse humáno ingenio exístumo.

808. Et **Z** caue] au e corr. **B** ullā] à e corr. **C**. illam **F**flóccifatifaxif **B** 809. edes **FZ** opido **F** 810.TH.] H. **B**: et sic constanter usque ad finem scenae ha **Z**tu id illi **R**. tu illi **BCD**, sed cum rasura post illi **B**. ne illi **FZ**.tu illice **Fleckeisenus**. An tu illi hoc fuit? in sup. scr. **C**egrit. **BC** 811. uides tu **Guyetus**. tu uidet libri uultu **FZ**uti tristist **R**. ut tristi est libri, sed cum rasura post ut **B**. utest tristi **Bothius**. ut tristi sit **Fleckeisenus**: quod meo sensu saltemut sit tristi esse debebat 812. inridere **BBD**. irridere **Ba** cumreliquis et om. **B** 813. emisse has **R**. emisse libri, sedcum vacuo spatio post eam vocem **B**. has emisse **Guyetus**. tedemisse **Bothius** intelligo **FZ** 814. et te esse humano in-genio existumo **R**: quando ac pro et minus placet. atque se existumohumani ingenio **B** ead. m. atque se existumo humani ingenio etiam**CD**, nisi quod existumo **D**. atque existimo humani ingenii **F**. ac

Quid nunc?

SIMO.

Quin tu i intro: otioso perspecta aedis, ut lubet. 815

THEVROPIDES.

Bene benigneque arbitror te facere.

SIMO.

Factum edepol uolo.

TRANIO.

Viden hoc ante aedis vestibulum et ambulacrum quousmodi?

THEVROPIDES.

Luculentum edepol profecto.

TRANIO.

Ago spectra, postes quousmodi?

Quanta firmitate facti et quanta crassitudine.

THEVROPIDES.

Non uideor uidisse postis pulciores.

SIMO.

Pol mihi

820

esse existimo humani ingenii **Z** 815. tu i intro, otiose perspecta aedis ut **B**. tu. Tr. i intro atque otiose perspecta ut (*sed i m. ant.*) **B** et sine Tr. **FZ**, spatio autem pro Tr. relicto **CD**. Cum **FZ** faciens Camerarius perspectas: quod servans otio pro otiose Lindemannus in Milit. glor. IV, 6, 6 816. benigneque Camerarius. benique **BaCDEF**. denique **Bb**. bonique **Z** Si. Camerarius. om. sine spatio libri Duo hic in libris versus sequuntur, de quibus vide ad v. 845 dicta 817. Tr.] S. **B** hoc ante aedis vestibulum **R**. vestibulum ante aedis hoc libri, nisi quod aedes **B** ambulacrum **BbFZ**. amplacrum **BaCD** cuiusmodi libri 818. profecto om. **Z** Tr.] S. **B** 819. Quanta **CDEFZ**. Quam **Ba**, Qua **Bb**. Qua sint Camerarius 820. post postis personae spatium **C** pulchriores libri Si. **FZ**. om. **BCD** sine spatio. Quos secutus Camerarius proximo v. Si. praescripsit:

Eo pretio empti fuerant olim.

TRANIO.

Audin 'fuerant' dicere?

Vix uidetur continere lacrimas.

THEVROPIDES.

Quanti hosce emeris?

SIMO.

Tris minas pro istis duobus praeter uecturam dedi.

THEVROPIDES.

Hercle quin multo improbiore sunt, quam a primo credidi.

TRANIO.

Quapropter?

THEVROPIDES.

Quia edepol ambo ab infumo tarmes secat. 825

TRANIO.

'Intempestiuos excisos credo: id eis uitium nocet.

'Atque etiam nunc satis boni sunt, si sunt inducti pice.

Non enim haec pultifagus opufex opera fecit barbarus.

id quod Acidalius correxit 821. precio **CFZ** audin fuerant **F**. audim fuerant **Z**. Autenfuerat **Ba**, Audenfuerat **Bb**. autin fuerat **D**. aut infuerat **C** 822. lacrimas **BCD**. lachrymas **Z** hoste **Da** 823. Si. om. **B** Tris omnes duobus **Z**. diebus reliqui preter **BC** uectura **D** 824. Th.]Tr. **FZ** quin *Pylades*. qui libri multo **FZ**, *Lambinus*. multum **BCD** 825. Tr. *Camerarius*. Si. **B**. Si. **F**. Teu. **Z** Tr. quia **FZ** ambo ab ambo ab **B**. amabo ab **Z** infumo libri tarmes secat *Scaliger Coniect. in Varr. p. 213 ed. Bip.*, item in *Festum* (v. tarmes). tramifecat **Ba**, tramifecat **Bb**. trami secat **CD**: (an setat **C**?). terram secant **FZ**. trames secat *Camerarius* 826. Tr. *Camerarius*. Si. **FZ**. om. **B** uicium **D** et cum spatio post eam vocem **C** 827. si sunt libri cum **A**. si sint *Camerarius* induti **Z** 828. haec om. **Z**: add. e suis codd. *Pylades* PULTUFAGIS **Aa**: unde fortasse pultofagus (πολτοφάγος) scribendum, de quo cogitabat *Rostius Opusc. p. 249* opifex

Viden coagmenta in fóribus?

THEVROPIDES.

Video.

TRANIO.

Spécta quam arte dórmunt.

THEVROPIDES.

Dórmunt?

TRANIO.

Illút quidem, ut conúent, uolui dicere. 830

Sátin habes?

THEVROPIDES.

Vt quídque magis contéplor, tanto mágis placet.

TRANIO.

Viden pictum, ut ludíficat una córnix uolturiós duos?

THEVROPIDES.

Nón edepol uideo.

libri barbaros **C** 829. S. **B**. Tr. **FZ**. om. Camerarius
coagmenta **BCD** cum **A**. ornamenta **FZ** quam arte **BCD**
cum **A**. qua arte **FZ** dormunt **BaCD** 830. Tr.] S. **B**
conúent **BC** cum **A**. contuent **D** conuenit **FZ**. conuiuent
Pylades 831. H. praemittit **B** Satim **Ba** quicque **Ca-**
merarius. quidquid **Ba**. quicquid **BBCDFZ** cum **A** 832. S. **B**
ut ludíficat una cornix uolturios **B**. ubi ludíficatur cornix una uol-
turiol **BCD** et, nisi quod uult., **FZ**. Nihil nisi CORNIXUOLTURIOS
mihi apparuit in **A**: unde ut ibi ludíficatur cornix uolturios emen-
dabam *Parerg.* p. 451. Sed UBILUDIFICATURUNACORNIXUOLTURIOS **Am**.
ubi ludíficat cornix una u. *Bothius*: Guyetus autem Vide ubi ludif-
catur c. u. u. duos **Am**, item **Do**. duo **Das** cum reliquis
833. Hic omissus in **BCDFZ**, prodiit ex **A**, sed ut incer-
tissimae sint octo novemque inter VIDEO et UOLTURIOS litterarum
reliquiae, quas imitatus sum *Parerg.* l. s. s., dubitanter ad laeuam
proponens. Eas cum *Schwarzmannus* primo CORNIXUMET esse pu-
tasset, magis intenta oculorum acie conspiciere sibi visus est TUM-

TRANIO.

'At ego uideo eam inter uolturiós duos:

Córnix astat: éa uolturios dños uicissim uéllicat.

Quaéso huc ad me spécta, cornicem út conspícere póssies. 835

Iám uides?

THEVROPIDES.

Profécto nullam equidem illic cornicem íntuor.

TRANIO.

'At tu istoc ad uós optuere, quóniam cornicém nequis

Cónspicari, sí uolturios fórte possis cóntui.

THEVROPIDES.

'Omniño, ut te absóluam, nullam píctam conspicio híc auem.

TRANIO.

'Age, iam mitto: ignósko: aetate nón quis optuéríer. 840

THEVROPIDES.

Haéc, quae possum, ea míhi profecto cúncta uehementér
placent.

NER: unde quod posui erui 834. uolturiós **FZ** DUOS **A**, item
De. duo **Da** cum reliquis post uicissim spatium **C** uellicat
Bb, codd. Pyladis: idque 'alios scribere' Pius dicit. uellitat **Ba**
CDZ. uelitat **F** 835. Quaeso **BC** POSSIES **A**, Camerarius.
possis reliquis 836. uides] uides tibi **F** illic libri cum **A**.
illi **Bothius** cornicem intuo **Z**. CORNICUMINTUOR (sic) **A**. cor-
nicem intueor **BF**. cornicem intues (an intuo?) **D** 837. S. **B**
istoc **Fleckeisenus**. istó **B**. isto **CD** cum **A**. istac **FZ**
ad uos **BaCDZ** cum **A**. ad hos **Bb**. ad nos **F**. aduersum Pius
obtuere **DeFZ** qm̄ **BCD** 838. ante si spatium **C**:
item post possis uolturiós **FZ** forte] forte duos **Z**
CONTUERIER 'fortasse' **As**. Quod si verum sit, forte delendum
839. conspicio **B** 840. S. **B** ignosco etati **FZ** optue-
rier **BC**. optuer **Da**, optuerier **Db**. obtuerier **FZ** 841. Heo
que **C**. Nec que **Z** placent **BZ**. iacent **CDF**

S I M O.

Látius demum óperaest pretium iuisse.

THEVROPIDES.

Ku: recte edepól mones

S I M O.

Eho, istum, puere, circumduce hasce aédís et concláuia.
 Nam égomet ductaré[m], nisi mi esset ád forum negótium.

THEVROPIDES.

'Apage istum circúmductorem: níl moror ductárier. 845

S I M O.

Aédis dico. uín qui te perductet?

842. Tr. **FZ** operae est pretium *Bothius*. est opere tretium
Ba, pretium **Bb**. est operae pretium **D**. est opere precium **CFZ**

Eu: recte *Bothius*. E. recte c. ras. **B**. Erecte **CDa**. Et recte
Do. Recte **FZ** 843. puere *Bothius*. puer *libri* hasce]has **A**
 edil **C** 844. egomet ductarem nisi mihi esset cum reliquis

(nisi quod ducturū **Z**) etiam **A** ut videtur: item **B**, sed ut et in
 egomet ultimam litteram e correctura et post ductarem vacuum
 spatium habeat. Vnde ego olim aut egomet te ductarem ni esset mi
 aut egomet ductarem te ni esset mi ^{no}gotium **D**. negocium **FZ**

845—848 sic uti feci reconcinnandos putavi *Parerg. p. 474 sqq.*
Pro quibus in libris hoc loco tres versus exstant, duo autem su-
pra post v. 816. Et hi quidem duo tales sunt:

S. Vin qui perductet? H. apage istum perductorem. non placet.

S. Quid est? H. errabo potius quam perductet quispiam:

*Vbi (praeter omissas in CD personarum notas) perducit **FZ**,
 Quid? quid est Camerarius. Hoc autem loco positi tres versus sic
 laceri sunt in **B**:*

H. Apage istum me

Quidquid est

S. Adif dico

nihil moror ductarier.

perductet quispiam.

H. ergo intro eo igitur sine per-
 ductore. S. i licet

(ubi Adif h. e. Adi **Bb**), sic autem in **CD**:

Apage istum me

Quicquid est

Ergo intro eo igitur sine perductore ilicet e. q. s.

nihil moror ductarier.

perductet quispiam adif dico.

THEVROPIDES.

Apage: nón placet.

Quicquid est, errábo potius quám perductet quispiam.

[SIMO.

Tuo ábitratu.]

THEVROPIDES.

Érgo eo igitur sine perductore.

SIMO.

'I, licet.

THEVROPIDES.

'Ibo intro igitur.

TRANIO.

Máne sis uideam, né canis.

THEVROPIDES.

Agedúm uide.

TRANIO.

Ést.

nisi quod perducet Ca. Contraxerunt FZ in hanc speciem:

Te. Apage istum a me nihil moror ductarier quicquid est.

Si. Perductet quispiam edes dico. Te. ego intro eo igitur

Sine perductore. Si. illicet? e. q. s.

nisi quod edil F. Sic autem supplevit Camerarius:

Th. Apage istum a me [perductorem]. nihil moror ductarier.

Si. Quid? quid est? [Th. erraho potius quam] perductet quispiam.

Si. Aedis dico. Th. ergo intro eo sine perductore. Si. I, licet.

*A quo ipso exemplo non videtur discrepare As, e quo singillatim offertur PERDUCTOREM et QUICQUID et EOIGITUR. Vnde mea sententia hoc intelligitur, esse has turbas Ambrosiano antiquiores. Ceterum Fâce quod lubet. Th. ergo intro eo igitur sciens nolui. Interrogantis esse ergo intro eo sine perductore Acidalius volebat §49. igitur.**Tr. mane FZ. igitur est mane CD. igitur est Tr. mane (cum spatio) B, sed est BB. igitur. Tr. st, mane Gruterus mane sis: uideam interpungitur vulgo. mane sis ut uideam solus C uide Z. unde reliqui §50. Tr. Est. Th. ubist? Tr. abi hinc R.*

THEVROPIDES.

Vbist?

TRANIO.

Abi hinc diirecte. ábin hinc in malám crucem? 850

'At etiam restás: abi istinc.

SIMO.

Níl periclist: áge modo.

Tám placidast quam plácidast aqua. uise: íre intro au-
dactér licet.

Égo eo hinc ad forúm.

THEVROPIDES.

Fecisti cómmode: bene ámbula.

Est abi canis est. Tr. abi **Ba**, sed Est ubi **Bb**. Est abi canis est abi **CD**. Si. Est abi canis. Tr. est? abi **F**. est? Si. abi. Tr. canis est Abi **Z** (primum est iungens cum praegresso ulde). Tr. Est. Tr. ubi canis est? Tr. abi *Camerarius* diirecte. abin **R**. diirecte est abin **CD**. diirecta est abin **Ba**. diirecta est abin (h. e. directe abin) **Bb**. diirecte. Si. est. Tr. abin **F**. diirecta? Tr. est. Si. abi **Z**. diirecta, abin *Camerarius*. diirecta. st, abin *Gruterus* in **BZ**. om. **CDF** rucem **C** 851. restas? abi istinc *Camerarius*. restat est abistinc **Ba**. restas abi istinc **Bb**. restas est abi istinc **CD**. restas. Si. est. Tr. abi hinc **F**. restas. Tr. est. Si. abi hinc **Z**. restas? st, abi istinc *Gruterus* Si. nihil **F**, *Camerarius*. nihil **BCDF** sine personae spatio. Tr. nihil *Pylades* pericli est libri modo **R**. om. libri. Nisi males pericli hic est. age 852. placida est libri quam placidast aqua. uise: ire **R** coll. v. 751 et Mus. phil. nov. t. VII, p. 604: (quanquam de uise scrupulus residet). q̃s ē aqua uise ire **Bb**: unde quam est aqua, uise. ire primus *Camerarius*. quam feta qua uif eire **C**. quam feta qua uiscire **D** (sed f. **De**). quam feta: qua uif ire **F**. quam . . a qua uif . ire post rasuras **Ba**. quam foeta qua uifere **Z**. quam foeta. Si. quando uif ire 'ex codd. ant.' *Pylades*. Pro aqua 'alibi reperire' se aquila *Acidalius* narrat, unde efficere ouicula animum induxit. De trisyllabo aqua cogitabat *Schneiderus gramm. lat. I, p. 330: contra quem dixi Musei phil. p. 599* 853. Ego eo hinc ad **Z**. EGOAD **As**. Ec ego hinc ad **CD**. Si. Eo ego hinc ad **B** et sine Si. **F**

Tranio, age canem istam a foribus aliquis abducât face,
Étsi non metuéndast.

TRANIO.

Quin tu illam aspice, ut placide accubat. 855

Nisi molestum uís uideri te átque ignauom.

THEVROPIDES.

Iam út lubet.

Séquere hac me igitur.

TRANIO.

Équidem haut usquam a pédibus apscedám tuis.

TR.]TR. **FZ** 854. TR. praemittunt **FZ** cane mistâ **C**.
canem hinc *Camerarius* aliquis **B**. om. libri. Intus *Bothius*
abducât face **DFZ**. abducât cum rasura **B**. abducât face
cum spatio **C**. abducas face *Camerarius*. Ineptit *Scioppius Susp.*
lect. II, 15 855. est libri istam **Z** aspice **C**
856. uís uideri te]his aliquot puncta in **B** correctoris manus
adpinxit, quae quid sibi vellent non perspexi. uís uide rite **C**. in-
uideri te **Z** ignauum. TR. iam **B**. ignauum iam reliqui
857. TR. praemittunt **FZ** me om. *Camerarius* hautusquam
Ba, hautusquam **Bb** a pedibus **B**. ab edibus **CZ**. ab edibus
DF apscedam pro absc. **B** Sequitur in editionibus inde
a *Camerario* ea scena quae est a v. 904 ad 932. De quo dictum
est in praefatione

ACTVS IV.

P H A N I S C V S.

P H A N I S C V S.

Seru qui, quom culpa carént, tamen malúm
Metuónt, hi solént esse utíbiles erís.

*Act. IV. Scen. 1. PHANISCVS inscripti. TRANIO. THEV-
ROPIDES. SIMO. DANISTA B. om. CDea. DANISTA. ADVER-
SITORES. TRANIO. TEVROPIDES. SIMO. SENEX Dd. Danista.
Tranio. Teuropides. Simo FZ Metra huius scenae Hermannus
tractavit Elem. doctr. metr. p. 310 sqq. Quam certum est multo
pluribus in locis mutilam esse, quam quibus lacunae in libris re-
lictæ sunt. Est autem eius in B ea species quam infra posui:
quacum reliquis libris, ubi discrepantiae nihil commemoro, con-
venit. Meae mutationes vel supplementa sunt, quae non nominalim
ad alium auctorem referuntur*

858 Servi qui quo^m culpa carint tamen malum metuunt
Hii solent esse eris utibiles.

860 Nam illi qui nihil metunt postquam sunt malum meriti^u
Stulta sibi expetunt consilia.
Exercent sese ad cursuram fugiunt. sed hii si reprehensí sunt
Fatiunt a malo peculio quod nequeunt.

865 Augent ex pau xillo deparant
Mihi in pectore consilii malam rem prius
Quam ut meum
Vt • adhuc fuit mihi corium esse oportet
Sicerum atque ut uotem uerberare

870 Si huic imperabo probe tecum habebo.
Malum quom impluit ceteros ne inpluat mihi.

Nam illi, qui nil métuont, postquám sunt malúm 860
 Promériti, tum stúlta expetúnt sibi consília :
 Exércent sese ád cursurám, [deinde] fúgiunt.
 Illi sí sunt repréusi, faciúnt de maló
 [Sibi] peculíum, quod nequeúnt [de bonó.]

Nam ut serui uolunt esse erum ita solet.

Bonif sum improbis sunt malus fuit.

Nam nunc domi nostrae tot pessimi uiuont.

875 Peculi sui prodigi plagigeruli ubi aduersum ut eant

Vocatur ero non eo molestus ne sis.

Scio quod properas gestis aliquo iam hercle ire uis mula foras pastum.

Bene merens hoc precium unde abstultabi foras.

880 Solus nunc eo aduersum ero ex plurimis seruis.

Hoc di^o castini^a quom erus rescuerit

Mane castigabit eos bubulis exsuuif

Postremo minoris pendo tergum illorum quam meum.

858 sqq. sic fere descripsi Philologi t. I, p. 303: pro quibus
 hos Hermannus:

Serui qui quom culpa caruint, tum tamen metuunt malum,

Hi solent heris utiles esse: nam illi, qui nihil

Métuunt, postquam sunt malum promériti, stulta sibi expetunt

Consília, exercént sese ad cûrsuram, fúgiunt.

Vbi v. 858 quom **CF**. quô **Da**, quô^m **De**. cum **Z** carent

DeFZ 859. Hi **FZ** solent esse sine spatio **CDFZ**. Quod
 spatium si indicio esse elapsi vocabuli putabis, acatalectum effi-
 cere sic poteris: Metuont, hi solent suis eris esse utiles

utibiles] ut e corr. **B** 860. Illi om. **Z** metuunt **CDFZ**

Eosdem autem hos versus libri in Menaechmis insertos inter
 versus 984 verba exhibent, et sic quidem **B**:

Serui qui culpa^{ca} parent metuo^{unt} ni solent esse eris ut ibiles

Nam illi qui nihil metuunt postquam malum promeritumque ei metuunt

Vbi culpa carent **CDFZ** utiles **CDFZ** priusquam **Z**.

post **F** promeritum est metuant **F**. promeritum est metuunt **Z**

Menaechmorum codicibus qui plus fidei tribuat, tentare alia po-
 terit: qualia Hermannus p. 313, nos p. 303 proposuimus 863. hi

FZ reprehensi **CDF**. reprensi **Z** faciunt **CDFZ**

864. peculium Pylades nequeunt facere de suo Acidalius

Permire Hermannus:

Sed hi si repréusi sunt, faciunt a mála

Peculi quod néqueunt * * *

Augént ex pauxillo: [thensaurum in]de páriunt. 865

Mihi in peotore [íd] consilí[st, praecauére]

Malám rem priús quam ut meúm [tergum dóleat.]

Vt adhúc [hoc] fuit, [ita mihi] córium esse opórtet:

Sincérum atque ut [íd mihi] uotém uerberári.

Si [ego] huíc iam parébo, probé tectum habébo: 870

Malúm quom impluít ceterís, ne impluát mi.

Nam ut séruí uolúnt esse, itá solent [eri ésse:]

Boní sunt [bonís], improbí sunt maléfícis.

Nam núnc tot domí pessumí nostrae uiuont,

Pecúli suí prodigí, plagigéruli. 875

865. ex pauxil deparant **C**. ex pautil de parant **D**. expautil (*in fine versus*) *nec quicquam praeterea* **Z**. ex pauxillo aurum magnum deparant **F**. ex pauxillo, thesaurum inde parant *Camerarius*: ubi pauxillo *Gulielmus*, pariunt *Hermannus* 866 sqq. *sic supplevi duce Hermanno p. 313. Pro quo quod vulgatur*: Mihi in pectore consilii [quod est || Lubet cauere] malam rem prius, || Quam ut meum [tergum exsinceratum fiat], a *Camerario* est. *Ante quem Pylades*: [At illud superat adhuc] mihi in pectore consilii: || Malam rem prius [cauendam multo esse,] quam ut meum || [Tergum subiciam culoitram uibicibus.] *Sed ante Pyladem Pius* his 'est paussillum mihi in pectore consilii' (*sic enim correxit*) 'in codicibus integris continuari' haec scripserat: sed illud est. malam rem potius cauebo quam ut meum corium exsincerastum cernam consilii **CD**

868. Vt. adhuc cum rasura **B**. Vt adhuc reliqui oppor-
tet **Z** 869. Sincerum **CDFZ** uetem **FZ**

uerberari *Pylades* 870. ego addidit *Hermannus* tectum
CDFZ habeo **F** 871. cum **FZ** ceteros **Z**

ne] non *Camerarius* impluit **C**. impluat **DFZ** me *Her-*
mannus 873. boni sum **CDA**. boni sum **De**. boni **FZ**. Bonis

boni sunt *Camerarius*. Boni sunt bonis *Hermannus* improbi
(Inpr. **D**) sunt malus fuit **CDFZ**. improbi qui malus fuit *Camera-*
rius. improbi sunt maleficis *Bothius*. *Alioqui licebat* improbis improbi
sunt 874. nostre **C** pessumi tot domi nostrae *Hermannus*

uiuunt **Z** 875. peculii **FZ** prodigii **Z**

Vbi áduorsum [ei] út eant eró [suo] uocántur:

‘Nón eo: moléstus ne sis: scío quo properas: géstis aliquo:

Iam hércle [nunc] íre uis, múle, pastúm foras.’

Béne merens hóc preti inde ábstuli: abii foras.

Sólus [ego] núnc eo aduórsum ero ex plúrumis. 880

Hóc die crástini quóm erus rescíuerit,

Mále castigábit eos éxuuiis búbulis.

Póstremo minóris pendo térgum illorum quám meum:

‘Illi erunt bucaédae multo pótius quam ego sim réstio.

876. Vocantur **CDFZ** Anapaesticum Hermannus descripsit:

Vbi, aduórsum ut eant, uocitántur hero

parum vel probabiliter vel probabilem 877—881. Horum de-

scriptio Hermannus debetur 877. quo properat **Z** 878. iam

erclaire **D** ante rasuram. iam erede ire **C** mule ‘in priscis

exemplaribus scriptum esse’ Pius prodit. mula libri pastum

foras iam Pylades 879. unde abstultabi etiam **D**. unde abstult

abi **C**. unde auscultauit **FZ**. inde exiliui ‘alibi legi’ scribit Pius.

inde abstuli, ita abii Camerarius: ubi ita om. Bothius 880. nunc

ego eo **F** 881. di craftini **CDF**. dii craftini **Z**. die crastini

Pylades quo merus **C**. cum herus **Z** 882. Septenarium

Hermannus:

Máne male concástigabit eos exuulis búbulis

buculis **C** exuulis **CDFZ** 883. minoris pendo ter-

gum, sed n (in pendo) e corr., **B**. minoris pen ergum **CD**. mi-

nori spero tergum **FZ**

ADVORSITOR. PHANISCVS.

ADVORSITOR.

Mane tu atque adsiste [hic] ilico, Phanisce : respice etiam. 885

Act. IV. Scen. 2. Novam a v. 884 scenam (inscriptam PHANISCVS Advorsitor. SERVVS alius. THEVROPIDES senex) Camerarius exorsus est perversissime. Vnam scenam a v. 858 ad v. 903 continuavit Bothius. Nos novae initium fieri versu 885 volumus et ADVORSITOR. PHANISCVS inscribendam putavimus

Habent autem libri verba Illi erunt . . . ilico a reliquorum vicinia prorsus divulsa et seorsum inculcata inter v. 841 et 601 (ita enim haec cohaerent in libris), sic quidem B:

DA. Illi erunt bucede multo potius quam ego sim restio.

TR. Mane tu atque adsiste ilico

Vbi DA. et TR. om. CD bucede D. bu cede C potius C adsiste FZ illico Z 885—903 iambicos septenarios Hermannus (cuius ego plurimas mutationes meas feci) descripsit in Parergis meis p. 504 sqq.: ego tantum v. 885—897. Ceterum multimodis corruptae et lacerae scenae exemplum ex B adposui, eadem qua supra ratione usus in reliquorum testimoniis meisque scripturis commemorandis

Phanisce etiam respice mihi molestus ne sis.

Vide ut fastidit simia Milis sum libet esse. quid id curas?

Manesne ilico impure parasite?

Qui parasitus sum? ego enim dicam cibo perduci poteres quouis.

890 Ferocem facis quia te eratut amatuha.

Oculi dolent quia fumus molestus.

Tace si faber qui cudere soles plumbeos nummos nos

Non potes tu cogere me ut tibi maledicam.

Nouit erus me suam quidem pol culcitullam oportet.

895 Sis sobrius sis male non dicas tibi optemperem cum tu mihi neque eas

At tu mecum pessimi tu aduersus queso hercle abstine

Iam sermonem de istis rebus fatiam et pultabo fores.

Heus ecquis hic est maximam qui his iniuriam

900 Foribus defendat hecquis ecquis huc exit atque aperit?

Nemo hinc quidem foras exit ut esse addecet nequam homines ita sunt.

Sed eo magis cauto est opus Ne huc exeat qui male me mulcet.

PHANISCVS.

Mihi [tú] molestus né sies.

ADVORSITOR.

Vide símia ut fastídit.

Manésne [tu] impure ílico parasíte?

PHANISCVS.

Qui parasítus

Ego súm?

ADVORSITOR.

[Tibi] enim dicám: cibo perdúci poteris quóuis.

PHANISCVS.

Mihi súm: lubet [mihi] ésse. quid [tu] id cúras? [alia cúra.]

ADVORSITOR.

Ferócem [te] facís, quia te erús tuus [tam] amát.

PHANISCVS.

Vah, 890

Oculí dolent.

ADVORSITOR.

Quor?

Quae TRANIONIS et DANISTAE personis distribuerunt FZ: quamquam non sine multis erroribus, quos correxit Camerarius

885. phauisce] danista **FZ** eciam respices **C**. etiam respicis **DF**.
etiam respis **Z** 886. Molestus ne sies mihi *Hermannus* fastit **Z**

887. manesne etiam *codd. Pyladis*. numerasne 'in codicibus antiquis legi' *Pius scribit* illico **Z** 888. Sum? *SE*. tibi ego

enim *Hermannus* poteres etiam **CD**. potires **F**. potes **Z**. poteris *Camerarius*. potis es *Gruterus* quos uis **Z** 889. Huc

revocavi auctore *Acidalius*, quae in libris collocata sunt post v.

886. Vbi sic *Hermannus*: *Ph.* Mihi súm: libet [mihi símia si súm,] ésse: quid [tu] id cúras? *Milis etiam CD*. Mihi **FZ** id

etiam **C**. hic **DFZ** 890. Ferocem facit *Lambinus e suis codd.*

eratuf **CDF**. eratuf **Z**. herus tam *Camerarius*. herus tuus tam *Hermannus* amatu ha **C**. amant ua^h **D**. amant. *DA*. Num **F**.

amat. *DA*. Num **Z** 891. oculi **D** quur **C**. cur **DFZ**

PHANISCVS.

Quia [mihi] fumus molestus.

ADVORSITOR.

Tace sis,

Faber [nugarum] plúmbeos qui cedere soles númmos.

PHANISCVS.

Non [pól] potes tu cógere me [ego] út tibi male dicam.
Nouit erus me.

ADVORSITOR.

Suam quidem pol culcitellam oportet.

PHANISCVS.

Si sóbrius sis, mále [mihi] non dicas.

ADVORSITOR.

Tibi [ne, néquam,] 895

Optémperem, quom tú mihi nequeás [linguam ábstinere?]

si **CDFZ**

892. numbos nos] nummos **C.** nummos **DFZ**

894. Noui te ruf me suam **FZ.** Vbi if me suam *codd.* Pii
culcitulla **Da.** culcit ullam **F.** culcitrulam **Z** optat **Z**
Ceterum a Camerario imprudenter omissa verba suam pol culci-
tellam oportet e duobus Vaticanis revocabat Lipsius Ant. lect. II, 9

De trochaico octonario apparet Bentleium cogitasse in Eun.
III, 2, 43:] Nouit herus me. TH. suam quidem pol ipse culcitellam
oportet 895. *Inde ab hoc v. discedendum fuit ab Hermannii*
exemplo, quod hoc est:

PH. Si sóbrius siés [quidem, pol tú mihi] male non dicas.

SE. Quaeso hércle, Phanisce, ábstine sermónem de istis rébus.

PH. Tibi obtémperem, cum tú mihi nequeás? SE. at mecum i aduórsus.

PH. Faciam ét [iam] pultabó fores. heus écquis, [ecquis] hic est,
Qui máxumam his iniúriam foribús defendat? écquis?

Nemo hinc quidem [huc] exít foras: ut esse áddecet nequam hómines,

Ita sùnt: sed eo magis caú'o opust, ne qui [illínc] male me múlcet.

895. si **CDFZ** non om. **Da,** add. **Db** 896. ob-
temperem **CDFZ.** temperem *Lambinus* nequeas **FZ**

PHANISCVS.

At tú, quaeso hercle, iam ábstine sermónem de istis rébus.
Mécum, pessume, ito aduorsus.

ADVORSITOR.

Fáciam et pultabó foris.

Heus, écquis hic est, máxumam qui hís iniuriam
Foribús defendat? écquis huc éxit atque aperit? 900
Nemo hinc quidem [huc] éxit foras. ésse ut addecet
Nequam hómines, ita sunt. ẽo magis cauto opust [mihi,]
Ne huc éxeat, qui mé male múlcet: [abiero huc.]

897 sq. pessimi tu *etiam* **CD**. pessume **FZ**. pessime, i *Camerarius*. pessime, ito *Gruterus* queſo **Z** hercle, Phanisce, abstine *Camerarius* faciam **CDFZ** pultabo fores cum spatio **C** *Turbatum sermonum ordinem rectius quam Hermannus videor verbis mecum pessume ito aduorsus post rebus transpositis emendasse: nec sine ratione ad trochaicos numeros versu 898 transitur* 899—903 *e dimetris iambicis et trochaicis tripodiis catalecticis sic compositos Parerg. p. 445 dixi:*

u — ' u — u — ' u — | — u — u —

899. maximam **CDFZ** hís iniuriam cum spatio **C**
900. haec quif haec quif **C**. hecquif hecquif **D**. ecquif ecquif **FZ**
901. esse adeet **C**. esse add& **D**. effet addecet **Z**. esse addecet **F**
903. aut mulcet **Ba**, multet **Bb**, aut multet **Ba**, mulcet **Bb**. mulcet **CDa**. multet **DcZ**. mulcet **F**

TRANIO. THEVROPIDES. PHANISCVS.
ADVORSITOR.

TRANIO.

Quid tibi uisumst mércimoni [hoc ésse]?

THEVROPIDES.

Totus gaúdeo.

TRANIO.

Núm nimio emplaе tibi uidentur?

THEVROPIDES.

Númquam edepol ego mé scio 903

Vídisse usquam abiéctas aedis, nísi modo hasce.

TRANIO.

Ecquid placent?

THEVROPIDES.

Écquid placeant, mé rogas? immo hércle uero pérplacent.

Act. III. Scen. 3: quae inde a Camerario legitur post v. 857. TRANIO. PHANISCVS. THEVROPIDES B. om. CDa. TRANIO SERVVS PHANISC' THEVROPIDES SENEX Db. Tranio seruuf. Teuropides senex FZ. Addidi ADVORSITOREM alterum
 904. uisumst mercimoni hoc esse B. uisum est mercimonii libri, nisi quod mertimonii C, mertim. oni cum unius litterae rasura Da. uisum est hoc mercimonii Pylades Fuit qui proponeret Quid tibi uisum hoc mercimonist? TH. edepol totus gaudeo 905. empte C edepol ego CDFZ. edepol B scio Pius (Scutarius?). scito libri 906. usquam Dousa Expl. III, 3. umquam BB CDZ. umq Ba. nunquam F abiectas Dc, Turnebus Adv. XVI, 10, Lambinus. ablectas BB CDFZ: defensum a Scaligero in Fest. v. 'ablegmína'. ablactas Ba. Post eam vocem rasuram B aedes libri nisi] li F hacquid Ba. acquid Bb. hetquid D. haec quid C 907. Eo quid C placeant Camerarius. placent libri

TRANIO.

Quõiusmodi gynaéceum? quid pórticum?

THEVROPIDES.

Insanúm bonam.

Nón equidem ullam in público esse máiorem hac exístumo.

TRANIO.

Quín ego ipse et Phílolaches in público omnis pórticus 910
Súmus commensi.

THEVROPIDES.

Quíd igitur?

TRANIO.

Longe ómnium longíssumast.

THEVROPIDES.

Di ímmortales, mércimoni lépidi. si hercle núnc ferat
Séx talenta mágna argenti pro ístis praesentária,
Númquam accipiam.

TRANIO.

Si hércle accipere cúpias, ego numquám sinam.

THEVROPIDES.

Béne res nostra cónlocatast ístoc mercimónio.

915

908. Quoiusmodi **F**. Cuiusmodi **BZ**. Cuiusmodo **CD** gyne-
ceum **B**. gynécium **Z**. geneceum **F** in samum **F** 909. esse
maiores in publico *om. C*, *spatio relicto ante omnis*

exístimo **BZ**. ^{xi}estimo **D** 911. Summus **BaCDa** lon-
gíffima **BCDZ** est *libri* 912. Dii **CDFZ** meroimonii
RDcFZ. mertimonii **CDa** si *Camerarius. om. libri*

913. presentaria **BC** 914. accipiam *Camerarius*. accipiem **BC**
DF. accipiet **Z**. acciperem *codd. Pyladis* si hercle *codd. Py-*
ladis. fierete **B**. si erete **C**. si erecte **D**. si recte **FZ**. si here te
Camerarius accicere **CDa** cupias *Camerarius*. cupies
libri 915. *post nostra spatium radendo ortum B* conloc.
pro colloc. BD est *libri* estis toc **C**: *atque eodem*
spectare videtur, quod ist litteras e corr. post ras. B habet

TRANIO.

Mé suasore atque impulsore id factum audacter dicito,
Quí subegi faénore argentum áb danista ut súmeret,
Quód isti dedimus árraboni.

THEVROPIDES.

Sérnuisti omném ratem.

Némpe octogintá debentur huíc minae?

TRANIO.

Hau nummo ámplius.

THEVROPIDES.

Hódie accipiat.

TRANIO.

'Ita enimvero: né qua causa súbsiet. 920

Vél mihi denumeráto: ego illi pórró denumerávero.

THEVROPIDES.

'At enim ne quid cáptioni míhi sit, si dederím tibi.

TRANIO.

Égone te ioculó modo ausim dícto aut facto fállere?

THEVROPIDES.

Égon' abs te ausim nóñ cauere, ní quid committám tibi?

-
- mertimonio **C** 916. atq **C** impulsore *pro imp.* **BC**
 917. Cui **FZ**. Quin *Bothius olim* sub **Da**, sub⁹¹ **Db**
 daniste **C** 918. arriboni **B**. araboni **Z** seruauisti **D**. seruasti
codd. Pyladis 919. Tr. *praemittunt* **FZ**. om. **B**, *Pylades*
 mine **C** Tr. *Pylades*. Tr. **FZ**. *spatium post rasuram* **B**
 hau nummo **CD**. haunummo **Ba**. haud nummo *codd. Pyladis*.
 ad minimo **Bb**. at immo **FZ** 920. Tr. *Pylades*. om. **BFZ**
Post hunc facile suspicere unum versiculum intercidisse
 922. fit *sup. scr.* **B m. vet.**, item **Z**. sed **BCDF** 923. te
 ioculo **Bb**, *codd. Pyladis*, 'nonnulla exemplaria' *Pii*. te ioculo
BaDFZ. celo culo **C** 924. cauere ni **BCD**. cauere ne **F**,
codd. Pyladis. caue: ne **Z**. Cf. v. 415 et *Serv. in Aen. III, 686*
 quid committam **BCDF**, *codd. Pyladis*. quidem mittam **Z**

TRANIO.

Quid? tibi' umquam quicquam, postquam tuus sum, uer-
borum dedi? 925

THEVROPIDES.

Égo enim caui recte.

TRANIO.

* * * * *

* * * eam debes gratiam atque animo meo.

THEVROPIDES.

Sát sapio, si abs té modo uno caueo.

TRANIO.

Tecum sentio.

THEVROPIDES.

Nunc abi rus: dic me aduenisse filio.

TRANIO.

Faciam ut uoles.

THEVROPIDES.

Currículo iube in urbem ueniat iam simul tecum.

925. Quid? tibi' umquam **B**. Quia tibi "umquam **B**. Quia tibi umquam **CZ**. Quia tibi umquam **D**. Quia tibi nunquam **F**. Quin tibi nunquam *Pylades*, *Fleckeisenus Exerc. p. 29*. Qui tibi nunquam *Camerarius*. Quid tibi nunquam *Lambinus*. Quia tibi unquam *Bothius*

926. 927. *Duorum versuum, velut talium:*

TH. Égo enim caui recte. [Tr. caue modo alios: mihi, qui tibi fidem
'Vsque seruaui, hercle] eam debes gratiam atque animo meo
reliquiae sic coaluerunt in B:

Ego enim caui recte Eam debis gratiam atque animo meo.
Vbi recte eam debis **CD**. recte. Tr. eandem in **FZ**. recte. Tr. eam
mihi debes *Camerarius*. recte: eam mihi debeo *Acidalius* gratiam.
Tr. atque **FZ** *Quaquam unus tantum versus visus est in A*
existare 928. TH. *Camerarius*. H. **B**. om. **FZ**, *Acidalius*

929. Non **Ba**, Non ^{unc} **Bb** ABIRUS **A, FZ**. abi i rus **B**. abi
irus **D**. habi i rus **C** faciāt **D** 930. CURRICULOIUBE **A**,
Bothius. Currículo ubi iube **CFZ**. Currículo tibi iube **D**. Currículo

TRANIO.

Licet. 930

Nūnc ego me illac p̄r posticum ad cōgerrones cōferam:
Dīcam, ut hic res s̄nt quietae atque hūnc ut hinc amōuerim.

PHANISCVS.

Hīc quidem neque cōnuiarum sōnitust, item ut antehāc fuit:
Nēque tibicinām cantantem nēque alium quemquam aúdio.

THEVROPIDES.

Quaé illaec res est? quīd illisce homines quaérunt apud
aedis meas? 935

Quīd uolunt? quīd ītrospectant?

• ibi c. ras. **B** tecum. TR. licet **F**, *Camerarius*. tecum licet
reliqui 931. TR. praemittunt **BZ** ILLAC **A**. illa reliqui
at **BaC** 932. hic **BCDbZ**. hinc **Da** huic **F** sunt
Z quiete **CZ** hunc ut *Guyetus*. ut hunc libri *Ceterum*
hunc versum cū **A**. *Maius talem in A esse narrasset:*

Dīcam ut hinc res est quaeso ar(ma ferte) manum pueri
nobis haec potius apparuerunt planissime:

DICAMUTHINCRESSINTQUA • S • • • • • MOUERI

Vide Parerg. p. 443 933. Nullo intervallo continuat **A**. *Novam scenam ordiuntur reliqui, sic eam inscriptam: ADVERSITOR. THANISCVS. THEVROPIDES SENEX B et, nisi quod TANISCVS TEVROPIDES Db. om. CDa. Aduersitor. Daniscuf. Teuropides senex Z. Aduersator. Daniscuf. Teuropides F* In ipsa scena solis **A**. et **S**. notis (h. e. ADVERSITOR et SENEX) **B** utitur, solis **Da**. et **Te**. (h. e. DANISCVS et TEVROPIDES) **FZ**, nullis **CD**. Nisi quod tamen v. 947. 950. 955 Adū. (Adulescens ut videtur) pro **Ba**. habet **F** 933. PH. **R**. om. libri et versui 903 continuantes edd. inde a *Camerario* sonitust **R**. sonitus libri item *Bothius*. ibidem libri 935. illaec ref **B**. ille cref **C**. ille ref **D**. illec ref **Z**. illic ref **F** illisce homines **R**. illis homines **CD**. illic homines **FZ**: item **B**, sed c e corr. post fortem rasuram querunt **BC** meaf **DeFZ**: item **FZ**, sed a e corr. post ras. mem **CDa** 936. nolunt qui **Z**. (quid etiam codd. *Pyladis*) Apv. **R**. PH. *Camerarius* pultari **CDZ** hostium **DFZ**

ADVORSITOR.

Pérgam pultare óstium.

Heús, reclude: heus, Tránio, etiamne áperis?

THEVROPIDES.

Quae haec est fábula?

ADVORSITOR.

Étiamne aperis? Cállidamati nóstro aduorsum uénimus.

THEVROPIDES.

Heús uos, pueri, quid istic agitis? quid istas aedis frángitis?

ADVORSITOR.

* * ita qu.d * * * * * * 940

* * * * * * * * [b]onus.

* * * * * quae * * *

* * * * * * * * *

* * * * quid ais * * *

PHANISCVS.

* sed. q.. * * * * * éloquar. 945

Érus hic noster pótat.

THEVROPIDES.

Erus hic uóster potat?

PHANISCVS.

'Ita loquor.

937. Heus etiam reclude **D** ETIAMNE **A** ut videtur. etiam
libri, nisi quod etiam **C** que hec **C** est om. **Da**, sup.
scr. **Db** 938. Adv. **R**. Ph. Camerarius Eciamue **C**
calidamati **BCDF**. callidamâti **Z** aduersum **FZ** 939. edif
C 940—945. Sex in **A** versus sequuntur, quorum prope eva-
nida vestigia exemplo lithographo imitanda curavi Parerg. p. 447.
Eis Theuroidem ludibrio habuerunt servoli 946. A. prae-
mittit **B**, **Da**. **FZ** Herus et herus prorsus praeter morem
etiam **BCD** after **C**. uester reliqui

THEVROPIDES.

Púere, nimium délicatu's.

PHANISCVS.

Éi aduorsum uénimus.

THEVROPIDES.

Quoi homini?

PHANISCVS.

Ero nóstro. quaeso, quótiens dicundúmst tibi?

THEVROPIDES.

Púere, nemo hic hábitat: nam te esse árbitror puerúm probum.

PHANISCVS.

Nón hic Philolachés adulescens hábitat hisce in 'aédibus? 950

THEVROPIDES.

Hábitauit: uerum émigravit prídem ille ex hisce aédibus.

ADVORSITOR.

Sēnex hic elleborósust certe.

947. TH. om. **B** PUERE **A**, *Acidalius*. Puer reliqui
 delicatu's **R**. adelicatuf **BCD**. delicatuf **FZ**. delicatus es *Pylades*.
 es delicatus *Camerarius* PH. om. **BCD** sine spatio ad-
 uersum libri 948. Cui libri ero om. **Z** (hero add. iam
Pylades ex 'codd. ant.') queso **BC** dicendum est libri
 949. Puere **R**. Puer libri NEMOHIC **A**. hic nemo reliqui
 950. Nam ^{on} **B** philolac. hef c. ras. **B** adul. pro adol. **B**
 hisce in aedibus *Pylade duce Camerarius*. HISCIN AEDIBUS **A**. his
 cedibus **B**. histedibus **C**. hiscedibus, sed c e corr., **D**. hisce edibus
FZ 951 sic reconcinnavi *Parerg. p. 448 ex his in solo A*
 reliquiis:

• ABI • M • U • BUM • • • C • • • • • R • • • • • L • • • HISCIN AEDIBUS

952. ADV. **R**. om. **B**. SR. *Camerarius* ELLEBOROSUSEST CERTE
 post me lectum esse in **A** audio. cerebrosus est certi **CD**. cerebrosus
 est certe **FZ**: item **BB**, sed cerebro. uf c. ras. **Ba** (cerebronuf

PHANISCVS.

Érras peruorsé, pater:

Nám nisi hinc hodie émigrauit aút heri, certó scio

Híc habitare.

THEVROPIDES.

Quín sex mensis iam híc nemo habitat.

ADVORSITOR.

Sómnias.

THEVROPIDES.

Egone?

ADVORSITOR.

Tu ne.

THEVROPIDES.

Né molestus: sine me cum pueró loqui. 955

Nemo habitat.

PHANISCVS.

Habitát profecto: nám heri et nudiustértius,

ante ras. ut videtur) PH.] *erasa personae nota in B: A. add.*
m. rec. oras **C** peruorse **BaCD**. peruerse **BbFZ**

953. HINC **A**, *Camerarius*. hic reliqui emigraū **C**
Ceterum redit hic versus et proximi initium (hic hītare) in Z
post v. 1078, ubi legitur heri 954. *mensis libri* Adv. **R**.
SE. *Camerarius* 955. TH. Egone? **SE**. tu ne. TH. ne molestus
Fleckeisenus Philologi II, p. 92. S. Egone tu tu ne molestus BC
et (nisi quod tutune) D. TE. Egone? || Tu tu. TE. ne molestus Z
et Adū. ante Tu tu addito F. TH. Egone? SE. tu. TH. tu ne mole-
stus Camerarius. TH. Egone? SE. tu. TH. ne tu molestus R Parerg.
p. 486, ubi etiam proxima tractata sunt 956. Nemo habitat.
 DA. habitat **FZ**: quo hic ante DA. e *codd. addidit Pylades. Nemo*
habitat haec tat CD. Nemo habitat. A. hem ita. cum unius litterae
rasura et em e corr. B. PH. Nemo habitat hem? TH. ita Camera-
rius nam] Pr, nam idem. iam ut videtur A eri **BC**

Quártus, quintus, séxtus usque, póstquam peregre hinc
eius pater

'Abiit, numquam hic tríduom unum désitumst potárier.

THEVROPIDES.

Quíd ais tandem?

PHANISCVS.

Tríduom unum haut ésse intermissum híc bibi,
Scórta duci, pérgraecari, fídicinas, tibícinas 960
Cónduci.

THEVROPIDES.

Quis istaéc faciebat?

PHANISCVS.

Philolaches.

THEVROPIDES.

Qui Philolaches?

PHANISCVS.

Quoi patrem Theurópidem esse opínor.

nuduſtertius **CDa** 957. peregre hinc eius **R**. PEREGREILLIUS **A**.
hinc peregre eius *reliqui* 958. Habiit **BaCD** triduum
unum **BbDFZ** cum (**A**). triduum munum **BaC**. triduum in unum
Gruterus DESITUMESTPOTARIER **A**. desitum esse et bibi est **CDF**
et sine est **Z**. def.....esse et bibiff. cum forti rasura **Ba**. de-
situm est esse et bibi **Bb** 959. ais **Bb**, codd. *Pyladis*. agif
Ba cum *reliquis* tandem **R**. om. *libri* TH. om. **BCD**
sine spatio triduum in unum **Ba** haut esse intermissum
hic bibi **R**. est haud intermissum hic esse et bibi *libri* 960. per-
græcari **BC** tibicinas]ubi et naf **C** 961. Conduci **R**. Du-
cere *libri*. Ducier *Lambinus* ista hec **BaD**. ista haec **C**
faciebat **B** qui **B**. quid *reliqui* 962. Cui **Z**. cuius **As**.
Quo is patre. DA. cui *Pylades e 'codd. ant.'* post patrem va-
cuum spatium **D** TEOROPIDEM **As**. theupropidem **B** opinor.
TH. hei mihi, occidi *Camerarius: ubi hei hei pro hei mihi Gruterus*.
opinor. S. (*spat. c. ras.*) occidi **B**. opinor et occidi **CD**. opinor.

THEVROPIDES.

Ei mihi: óccidi,

Si haéc hic uera mémorat. pergam pórro percontárier.

Āin tu istic potáre solitum Phílolachem istum, quísquis est,

Cúm ero uostro?

PHANISCVS.

Hic, inquam.

THEVROPIDES.

Puere, praéter speciem stúltus es. 965

Vide sis ne forte ád merendam quópiam deuórteris,

'Atque ibi ne plus, quám satis fuerit, bíberis.

PHANISCVS.

Quid [ita nám? quid] est?

THEVROPIDES.

'Ita dico: ne ad álias aedis pérperam deuéneris.

TE. hei occidi **FZ** 963. hec **B** 964. istuc **BCD**. istac
Camerarius portare **BaCD** solitum **As** philolachen
C. philolachetem **F** qui est *codd. Pyladis* 965. uostro **Bb**.
uestro **FZ**. uostra **BaCD** hic **BbFZ**. hec **Ba**, haec **CD**
(cum **As** ut videtur) puere (sic) preter speciem **B**
966. Vnſis **Ba**. Vnſis **Bb**. uisſis **Z** copiam **BCD** diuor-
teris **Z** 967. ibi ne plus quam **R**. ibi...ELIUSQUAM **A**: pro quo
IBIMELIUSQUAM **As**. ibi melius cuiquam **BaC**. ibi melius culiquam
Da. ibi melius quam **FZ**: eodemque valet ibi melius cuiquam **Bb**.
ibi melius ^{cul} ^q culiquam **Dc**. ibi meliuscule quam *Camerarius*. ibi ne
pluscule quam *Gulielmus Verisim. I, 1: probat Acidalius in Milit.*
p. 312 Liberis **C** Quid [ita nam? quid] est **R**. Quid est
libri 968. ne om. **FZ** ad alias edis **BbDcFZ**. ab alias
sedis **Ba**. ab alia sedis **C**. ab alias edis **Da** deueneris *Came-*
rarius. neueneris **B**. ne ueneris **CIZ**. ni ueneris **D**

PHANISCVS.

Scío qua me ire opórtet, et quo uénerim, noui locum.

Philolaches hic hábitat, quouis ést pater Theurópides: 970

Qui, postquam pater ád mercatum ábiit hinc, tibícinam

Líberauit.

THEVROPIDES.

Philolachesne ergo?

PHANISCVS.

Ita: Philematiúm quidem.

THEVROPIDES.

Quánti?

ADVORSITOR.

Trigintá talentis.

PHANISCVS.

μὰ τὸν Ἀπόλλω, sét minis.

969. PH. om. **B** quo **FZ** me ire **BbFZ**. meetre
(vel me&re) **BaCD** h. e. me eire et om. **Ba**, sup. scr. **Bc**
LÓCUM **A**, 'membranacei codices' Pii. loqui **BDFZ**, codd. Py-
ladis. loquiqu **C**. loci *Gulielmus* 970. cuius **CDFZ**. ad cuius
B. CUIUS an CUI in **As** sit, dubium 971. pater **BC** cum **A**,
codd. *Pyladis*. om. **BaFZ**, sup. scr. **Db** abiit **BbFZ**.
hablt **Ba**. abit **CD**. OBIIT **As**. abiuit *Camerarius* hinc **BCDF**.
hic **Z**, m. rec. **B**, **As** 972. PHILOLACHESNE **A**. philolaches re-
liqui philocomasiúm **F** 973. TALENTIS MATONAPOLLOSED **A**.
talentis maton apollo sex **B**, sed ^csex **Bb**. talentis ma ton apollo
sex **C** et, nisi quod mo, **D**. talentis. TR. maton apollo. DA. sed **FZ**.
Graeca graece Aldus Sequitur in **As** novus versus hic: 'Li-
berauit liberauit illamce triginta minis' h. e. ut videtur:

TH. Liberauit? PH. liberauit illanc triginta minis.

*Qui vereor ne e glossematis coaluerit nec ulli usui sit. Nisi qui-
dem de tantis turbis cogitabis, ut poetam velut sic scripsisse conicias:*

Qui, postquam pater ad mercatum abiit hinc, tibicinam

Liberauit. TH. liberauit? PH. ita: Philematium quidem

Liberauit. TH. Philolachesne ergo? PH. [ita dico: ipse Philolaches.]

TH. Quanti? AD. triginta talentis. PH. μὰ τὸν Ἀπόλλω, set minis.

TH. Ain minis e. q. s.

THEVROPIDES.

Āin minis triginta amicam déstinasse Philolachem?

PHANISCVS.

'Aio.

THEVROPIDES.

Atque eam manu émisisse?

PHANISCVS.

'Aio.

THEVROPIDES.

Et postquam eius hinc pater 975

Sít profectus péregre, tum perpótasse adsiduo híc simul
Tũo cum domino?

PHANISCVS.

'Aio.

THEVROPIDES.

Quid? is has aedis emit próxumas?

PHANISCVS.

Nón aio.

974. *mnis codd. Pyladis* destinasse Philolachem **R.** destinatum philolachem *libri, nisi quod* philolachen **F.** destinatam Philolachem *Camerarius. destinatam Philolachi Gulielmus in Most. c. 2.* PHILOLACHEM apparuit etiam in **A** 975. emisisse **BbCDbZ.** emisisse **BbF.** misisse **Da** et om. **Ba**, sup. scr. **Be** eius]ei? **B** e corr. in loco fortiter raso hulo **C.** hic **Z** Non recte hunc v. dimensum esse Lachmannum in *Lucr. p. 162 iam Prol. Trin. p. cxc dixi* 976. peregre, tum perpotasse adsiduo hic simul **R.** PEREGREPERPOTASSE • SIDUOACSIMULTIM **As**, ubi ego tantum **A • SIDUOAC • • • • L** in fine videram. peregre perpotasse assiduo reliqui, nisi quod perportasse **Da**, atfiduo **Ba** 977. alio **BaCD** quid? is has aedis emit **R.** quid if aedes emit hic **B** et, nisi quod edis, **C.** Vbi has pro hic **As.** quid if edes hic **D.** quid ais? edis hic **FZ** proximas **BC.** profumas **Z** 978. agio

THEVROPIDES.

Quadráginta etiam dédit huic, quae essent pignori?

PHANISCVS.

Néque istud aio.

THEVROPIDES.

Ei, pérdis.

PHANISCVS.

Immo sũum patrem illic pérdidit.

THEVROPIDES.

Véra cantas.

PHANISCVS.

Vána uellem. pátris amicus uidelicet. 980

THEVROPIDES.

Heu,

Édepol patrem eum mérito miserum praédicas.

PHANISCVS.

Nihil hóc quidemst,

Tríginta minae, prae quam alios dápsilis sumptús facit.

BaD etiam **C**. et **Z** dedit]dedit alio quid? **C** huic quae essent *Camerarius*. HUICQUAESSENT **A**. huc quae est **BCD**,

nisi quod huc **Bb**, que **C**. usque (*nihil praeterea*) **FZ** 979. istud

CDFZ. illud **B** a. io c. ras. **B**. iaio **C** hei **F**

illic **B**. hic **D** perdit **FZ** 980. S. Vera cantas. **A**. uana

uellem patris sic personis distributa **B**: uni omnia *THEVROPIDI* dant **FZ**. Th. Vera cantas, uana uellem. Ph. patris *Camerarius*

981. Th. om. **FZ** (non **B**) Heu || Edepol patrem eum merito miserum **B**. Heu edepol patrem eum miserum *libri*, nisi quod Eu **BaCD**, Ei **Bb** — meum **BD**. Eius **As** predicas **BC**

est *libri* 982. praequam *Lambinus*. preterquam **B**. preterquam **DZ**. pterqua **CF** dapfilef **FZ**. dapfillief **BaC**. dapfillief

THEVROPIDES.

Péridit patrem.

PHANISCVS.

'Vnus istic sóruos est sacérrumus,
Tránio: is uel Hérculi contérere quaestum póssiet.
Édepol ne me eius pátris nunc misere miseret: qui quem
istaéc sciet 985

'Facta ita, amburét ei misero córculum carbúnculus.

THEVROPIDES.

Sí quidem istaec uéra sunt.

PHANISCVS.

Quid mérear, quamobrem méntiar?

ADVORSITOR.

Heús uos, ecquis áperit?

PHANISCVS.

Quid istas púltas, ubi nemo intus est?

'Alio credo cómissatum abisse: abeamus núnc iam.

- Bb.** dapfililef **D** 983. TH. Perdidit patrem. PH. unus **R**. Perdidit patrem. unus *libri* seruus **F** cum **A** est sacerrimus **F**.
ESTSACERRIMUS **A**. si acerrimus **BD**, sed si **Bb**. si acerrimus **C**.
acerrimus **Z** 984. erculi **C** conterere **BbF**. conterre **CD**.
contere **Z**. conterce **Ba** questum *libri*, nisi quod cestum **Bb**
possiet *Camerarius*. potest *libri* cum **As** 985. TE. prae-
mittunt **FZ**, vacuum spatium **CD** (non **B**) edepol **Z**
NEMEEIUSPATRISMISEREMISERET **A**: quo nunc addidi. me eius patris
miseret *reliqui*. Prope ad verum *Fleckeisenus Philologi II, p. 100*
cum **BCDZ** istec **Z** 986. ei misero **R**. misero ei *libri*
Facta ita esse, ei misero amburet *Fleckeisenus* 987. TH. om.
FZ istec **Z** 988. ADV. **R**. A. **B**. om. **FZ** aperit **R**.
APERITHAS **A**. hasce aperit *reliqui* PH. **R**. S. **B**. TE. **FZ**
ISTAS **A**, *Camerarius*. istaec **B**. ista **CD**. ita **FZ** pulta subino
mo **C** INTUSEST **A, Z**. intus est c. *ras.* **B**. intus est **CD**. intus
F 989. PH. om. **FZ** cómissatum **BaCDa**. cómessatum

THEVROPIDES.

Puere, [se]q[uere, te obsecro,] hac me.

PHANISCVS.

* *

THEVROPIDES.

* * 990

Puere, iamne abis?

PHANISCVS.

Libertas paenulast tergó tuo:

Míhi, nisi ut erum métuam et curem, níhil est qui tergúm
tegam.

BbDd. comestatum **FZ.** COMISATUM **A** abemus **BaCD.** Da.
abemus **FZ** nuntiam **BaCD** 990. Huius versus,
quem om. **BCDFZ**, nihil nisi hoc superstes est in **A**:

PUERE...Q.....HACME — — —

ubi **A.** Maius Puere atque hac me legit. Quem sic
reconcinnavi Parerg. p. 453:

Th. Puere, [se]q[uere, te obsecro,] hac me. [Ph. tergo timeo. Th. ne time.]

991. S. praemittit **B**, Te. **FZ.** Continuavi THEVROPIDI

Puer **Z** iamne **B** Ph. libertas **R** l. s. s. libertas libri
PAENULAST **A.** penula est reliqui Non intellexit haec Bec-
kerus Qu. p. 71 992. A. praemittit **B**, Da. **FZ** nisi ut
erum **R.** NIS•U•IIRUM (*h. e.* NISIUTIERUM ut videtur) **A**: sed NISI
UTRUM **As.** nisi erum ut reliqui tegam]TERGAM **A.** teram **Da**

THEVROPIDES. SIMO.

THEVROPIDES.

Perii hércle. quid opust uérbis? ut uerba aúdio,
 Non équidem in Aegyptum hinc modo uectús fui,
 Set étiam in terras sólas orasque últimas 993
 Sum óircumuectus: íta, ubi nunc sim, néscio.
 Verúm iam scibo: nam éccum, unde aedis fílius
 Meus émit. quid agis tu?

SIMO.

'A foro incedó domum.

THEVROPIDES.

Numquíd processit ád forum hic hodié noui?

SIMO.

Etiam.

THEVROPIDES.

Quid tandem?

SIMO.

Vidi efferri mórtuom. 1000

Act. IV. Scen. 3. THEVROPIDES SIMO. SENES II (cum unius litterae rasura post SIMO) B et, nisi quod I pro II, Db.

om. CDa. Teuropides Simo senes duo FZ 993. Perii Bb. Peri

BaFZ. •eri C. heri D opus est libri uerbis]uerb C

uerba Camerarius. uerbera B. uerbaera, C. uerberit D. om. FZ

994. Si. praemittit B egyptum B. egyptum reliqui

995. horaf q...ultum •af B ultimas Bb. ultimas FZ. uultu af

CDa. in ultimas De 996. circumuectus Z. circumuentus

CDF. circum uentus B sin C 997. scibo]i e corr. B.

ibo FZ 998. agis Aldus. af libri intedo Da 999. pre-

cessit Z. processit etiam codd. Pyladis hic B. om. libri. forte

Pylades. tibi Camerarius. ibi Gulielmus odie Da

1000. Keiam C Tu. e corr. B mortuum hom BbFZ.

THEVROPIDES.

Hem,

Nouóm.

SIMO.

Modo uixisse aibant.

THEVROPIDES.

Vae capití tuo.

SIMO.

Quid tu ótiosus rés nouas requíritas?

THEVROPIDES.

Quia hódie adueni péregre.

SIMO.

Promisí foras:

Ad cénam ne me té uocare cénseas.

1005

THEVROPIDES.

Haut póstulo edepol.

SIMO.

Vérum cras, nisi quis prius

mortum hem **BaCD**
 tales quidem in **B**:

1002. Duo in libris versus sequuntur,

Nouum. Si. unum uidi mortuum efferri foras.

Th. Modo eum uixisse aiebant. Th. tuae capití tuo.

Vbi v. 1. Si. Nouum unum **FZ** 2. Th. om. **FZ** enī uixisse
C. nixisse eum **DFZ** tuae **C.** tue **D.** uae **BbF.** ut **Z**

Quorum priorem 'ex interpolatione irrepsisse' admonuit Fleck-
 eisenus. Mihi seruandum esse Nouum visum est, delendum eum,
 scribendum aibant 1003. tu **Z.** tu ut reliqui ociosus libri

inquiritas **F** 1004. Si. Pylades. om. libri Si. praemittunt
FZ ne me te uocare Camerarius. ne me tue uocare **BCD.**

ne me tu euocare **F.** me me tu euocare **Z.** me ne te euocare Pyla-
 des. ne me tu te uocare Gronovius 1006. Th. Haud postulo ae-

depol. Si. uerum Aldus. Si. Haud postulo. Th. edepol uerum **B.**
 Si. Haud postulo edepol uerum **FZ** quis Camerarius. om. libri

Vocáuerit me, uél apud te cenáuero.

THEVROPIDES.

Ne istúc quidem edepol póstulo. nisi quíd magis
Es óccupatus, óperam mihi da.

SIMO.

Máxume.

THEVROPIDES.

Minás quadraginta áccepisti, quód sciam, 1010
A Phílolachete?

SIMO.

Númquam nummum, quód sciam.

THEVROPIDES.

Quid, áin tu a Traníone?

SIMO.

Multo hercle id minus.

THEVROPIDES.

Quas árraboni tíbi dedit?

1007. uel om. **FZ** et ut opinor **D** apud **BbFZ**

1008. Hinc usque ad v. 1033 **B** binos versus constanter contraxit
in singulos, servata tamen alterius initio littera maiuscula: de
qua ratione dixi *Parerg.* p. 439 Si. **FZ** istuc **BbFZ**.

iste **BaCD** TH. nisi **FZ** 1009. da. Si. maxime *Aldus*.
da maxime libri 1010. TH. om. **FZ** mnas codd. *Pyladis*

quadraginta *Pylades*, triginta libri accepisti? **B** quod
sciam *Guyetus*. quasciam **CD**. quas sciam **B**. quasi iam **FZ**

1011. nuquam numu **Ba** 1012. Sic **R** *Parerg.* p. 465. Qui
versus hic est in **B**:

TH. Quid a tranione seruo? Si. multo Id minus
item in reliquis, nisi quod multo id sine intervallo **CFZ** (non **D**),
et nimis pro minus **F**. Vbi seruo. Si. multo equidem id *Pylades*, seruo
meo. Si. multo id *Camerarius*. Similiter ac nos *Hermannus* in *Iahni*
Annal. n. t. XXXV, p. 194: TH. Quid autem a Tranione? Si. multo
etiam minus. Nihil vel *Bothius* profecit vel *Kampmannus* de *Ar*
praep. p. 14 1013. TH. om. **F** arrhaboni **F**

SIMO.

Quid sómnias?

THEVROPIDES.

Egone? át quidem tu, qui istoc te sperás modo

Potésse dissimulándo infectum hoc réddere.

1015

SIMO.

Quid áutem?

THEVROPIDES.

Quod me absénte tecum hic fílius

Negóti gessit.

SIMO.

Mécum ut ille hic gésserit,

Dum tu hinc abes, negóti [quidquam?

THEVROPIDES.

* *

* * * *

SIMO.]

Quidnam? aut quó die?

THEVROPIDES.

* * * *

1020

1014. TH. Egone? SI. at quidem tu qui *B*. Egone? SI. at quidem tu. TH. qui *FZ* 1015. Potes sedis simulando *C* 1016. tecum hic *Camerarius*: hic tecum *Pylades*. hic *libri* 1017. Negóti *BC*. Negóti *D*. Negóti *FZ* ut] *huc B* 1018—1020 sic *reconcinnavi Parerg. p. 465*:

Dum tu hinc abes, negoti [quidquam? TH. ne nega,

Etsi tibi aegre nunc est. SI.] quidnam? aut quo die?

TH. [Molestus ne sis: rem omnem in pauca conferam.]

Pro quibus hunc unum libri: Dum tu hinc abes negotii quidnam aut quo die. Vbi hic *Camerarius*, negotii *FZ*

Minás tibi octogínta argenti débeo.

S I M O.

Non míhi quidem hercle: uérum sí debés, cedo.

Fidés seruandast: ne íre infítias póstules.

T H E V R O P I D E S.

Profécto non negábo debere, ét dabo:

Tu cáue quadraginta áceppisse hinc té neges. 1025

S I M O.

Quaeso édepol, ad me huc spécta et respondé mihi.

* * * * *

1023. seruanda **C** est libri ifinal **C**. inficial reliqui

1025. Accipisse **Z** te *Lambinus*. ne libri 1026. Quofo

CD. Quofo **B** ad me huc specta **R**. huc me aspecta **BCDZ**.

huc me exspecta **F**. huc me specta *Camerarius* rñde **Z**

Post hunc versum (non ante eum de Acidalii coniectura) gravem lacunam esse demonstravi Parerg. p. 466 sqq. Vbi hos fere versiculos lusi, ut, quales ibi sententiae intercidisse viderentur, declararem:

Nam quam ob rem accepisse id me argentum dicitis?

Th. Quasi uero has aedis hinc esse emptas nescias.

Si. Quas aedis aut a quo emptas dicis, te obsecro?

Th. Quas uendidisti gnato Philolachi meo.

Si. Egone ut uendiderim? quid quaeso in mentemst tibi?

Th. Frustra's nunc dissimulando. scio iam paenitet

Te has uendidisse: uerum id equidem hercle hau moror.

Si. Satin sanus? an me ludificare postulas?

Th. Etiamne intendis? serio factum hoc negas?

Si. Nego hercle uero factum atque adeo pernego.

Quin ius iurandum tibi me polliceor dare,

Nil mi hic negoti fuisse cum gnato tuo.

Th. Qui nunc negas? quor non negabas antidiha?

Quor me inspicere has sinebas? Si. Quor ego, te obsecro,

Non sinerem, quom ad me acriorem misisses tuum,

SIMO.

Te uelle uxorem aiebat tuo gnató dare:

Ideo aédificare hoc uelle aiebat in tuis.

THEVROPIDES.

Hic aédificare uólui?

SIMO.

Sic dixit mihi.

THEVROPIDES.

Ei míhi, disperii: uócis non habeo satis.

1030

Vicine, perii, intérii.

SIMO.

Numquid Tránio

Turbáuit?

THEVROPIDES.

Immo mi éxturbauit ómuia.

Meas has ut inspiciundi ueniam tibi darem?

TH. At eo ego misi, ut, quae intus essent mulieres,

Eis ne molestus essem ego aduentu meo.

SI. Longe aliut certe seruos memorabat tuus.

TH. Dic mi obsecro igitur, quid ille memorauit tibi?

SI. Tibi dicam: hic quod gynaeceum in meis aedibust,

Hinc capere exemplum uelle te dixit mihi.

TH. Quo mi autem exemplum? aut quo gynaeceum mihi?

1027. agebat **BACD** nato libri 1028. edificare **BC**:
 item v. proximo hic Camerarius Proxima sic turbata
 sunt in **Ea** (unde de **D** fieri coniectura potest):

Ideo edificare hoc uelle aiebat in tuis. TH. habeo satis

Hic edificare uolui. SI. sic dixit mihi. TH. hei míhi disperii uocis non
 Atque plane ita **FZ**, nisi quod disperii uos o nunc **F** cum **EB**,
 disperii uos o (sine nunc) **Z** 1029. uoluit **B** 1030. Ei

BCD. Hei **FZ** disperi **D**. dispergi **C** 1031. Vicine

Acidalius. Vicini libri (nisi quod Vicini **B**), **Fleckeisenus Exerc.**
 p. 19 perii interii **B**. peri interi **CDZ**. peri interii **F**. interii

perii **Camerarius** 1032. Turbabit **BaC** mi **Bothius. om.**

Deludificatust mé hodie indignis modis.

SIMO.

Quid tú ais?

THEVROPIDES.

Haec res sic est, ut narró tibi:

[Dispérdidit me ille] hódie in perpetuóm modum. 1035

Nunc te óbsecro, ut me béne iuues operámque des.

SIMO.

Quid uís?

THEVROPIDES.

I mecum, te óbsecro, una núnc simul.

SIMO.

Fiát.

THEVROPIDES.

Seruorumque óperam et lora míhi cedo.

libri 1033. Sic **R** coll. v. 1035 duce Bothio. Te ludificatust
mi hodie indignidif **CbD** (míhi **Ca**). Te ludificatus est hodie in-
dignif^{modif} **dis** et in margine: & me **B**, omnia m. ant., nisi quod atus
est e corr. sunt. Si. Te ludificatus est. **Th.** me hodie indignif modif
FZ. Te ludificatus est et me hodie indignis modis **Camerarius**. Li-
cebat etiam Deludificatust hodie me i. m. vel Deludificatus est me hodie
i. m. vel Deludificatus me hodiést i. m. 1034. **Th.** Quid tu agis?
Si. hec **B** ais **Z**. agis reliqui hec **BC** sic cum libris
codd. **Pyladis**. hic **Z** 1035. Sic **R** *Parerg.* p. 473: ubi posse
etiam de delendo aut hoc versu aut 1033 cogitari dixi Delu-
dificatust me hodie **CDEF**, nisi quod mi **Ca**. Deludificatus est me
hodie **Z**. Deludificatust me **B**. m. ant. imperpetuum **F**. in per-
petuum reliqui 1036. **Th.** praemittit **B**. Nun **BaCD**
1037. te obsecro una nunc **R**. obsecro una *libri*. hercle obse-
cro te una *Pylades*. hac obsecro te una *Camerarius* 1038. ope-
ram] pro ea voce lacunam **C** et lora míhi cedo] pro his an-
tea scriptum fuit haec tibi narrauero in **D** ead. m.

SINO.

Sume.

THEVROPIDES.

Ēadem ego opera haec intus tibi narráuero,
 Quis me hódie exemplis ille ludificátus est. 1040

1039. SI. Sume. TH. eadem ego *Camerarius*. SI. Sume TE. eademque *FZ*. Sume eademque *CD*. Sume eademque *B* operam *B* intus *R*. om. libri. porro *R* *Parerg.* p. 467 hec *C*
 1040. me hodie exemplis ille ludificatus *R*. me exemplis hodie eludificatus, *sed ex e corr.*, *B*. me exemplis hodie eludificatus (*cum duobus spatiis*) *C*. me exemplis hodie eludificatus *D*, *sed me exemplis* *De*. me exemplis hodie ludificatus *FZ*. me exemplis hodie ille ludificatus *Camerarius*. me exemplis hodie ludificatus *Bothius*. *Potueram etiam* hódie exemplis mé ille ludificátus *vel* hódie exemplis mé deludificátus

ACTVS V.

T R A N I O.

TRANIO.

Quí homo timidus érit in rebus dúbiis, nauci nón erit.

'Atque equidem, quid id ésse dicam uérbum nauci, néschio:

* * * * *

Nám erus me postquám rus misit, fílium ut suum accésserem,

'Abii illa per ángiportum ad hórtum nostrum clánculum. 1045

'Ostium quod in ángiportust, eius patefecí foris,

Éaque eduxi omném legionem, ét maris et féminas.

Act. V. Scen. 1. TRANIO **R**. TRANIO SERVVS. THEV-
SENES
 ROPIDES. SIMO. LORARII **B**. SERVVS TRANIO. THEVROPIDES.
 SIMO SENEX. LORARII **D. om. C**. Seruus Tranio. Teuropides. Sime-
 senes. Lorarii. Danista **Z**, *omissis* Seruus et senes **F** 1041. *affert*
Priscianus VI, p. 683 P. (t. I, p. 326 Kr.) hom **C**
 timidus **Ca** dubius *Priscianus, Camerarius. dubii...* **Ba**. du-
 bii **Bb**. dubii **C**. dubii **DFZ** nauti **Z**: *item proximo v.*
 1042. *ecquidem* **Z** quod (sic) id . . . nescio *affert Festus*
p. 166 M. 1043. *Lacunam signavi Parerg. p. 468* 1044. post-
 quam me **F** filium ut *Bothius. ut filium libri* accerserem
libri, nisi quod accerserem **B** 1045. Abii illa *Camerarius.*
 Abilla **BCD**. Ab illo **FZ** agni angiportum **B** ante lituram
 ortum **FZ** 1046. Hostium **FZ** angiportum **F**
 est libri eius **R**. horti **F**, orti reliqui: *e prava interpretatione.*
Nihil vel Lambinus vel Acidalius profecerunt foris, *sed ad-*
verbialiter, Camerarius. foret libri 1047. foeminae **Z**

Póstquam ex opsidíone in tutum edúxi manuplarís meos,
 Cápio consilium, út senatum cóngerronum cónuocem.
 Quóm eum conuocáui, atque illi me éx senatu ségregant. 1050
 'Vbi egomet uideó rem uorti in mēo foro, quantúm potest
 Fácio idem quod plúrumi alii, quíbus res timida aut túr-
 bidast:

Pérgunt turbare úsque ut ne quid póssit conquiéscere.
 Nám scio equidem núllo pacto iám esse posse clám senem
 * * * * * 1055
 * * * * *
 Mét[uo] * * * * *
 Pro * * * * *

1048. opsidionem **BaCDa**. obsidione **FZ** manipulare
 libri 1049. post consilium spatium **B** congerronum
 Camerarius. congeronum **Bb**. congeronem **Ba** cum reliquis
 1050. Quom eum conuocaui **R**. Quom conuocaui **B**. Qm̃ cūocaui **CD**.
 Quoniam conuocaui **F**, codd. *Pyladis*. Quoniam cum uocaui **Z**. Quem
 quum uocaui *Pylades*. Quem cum conuocaui *Camerarius* EXSE-
 NATU **As**. e senatu **FZ**. e senatuf **CD**. esaenatuf **B** (sed ae **Bb**)
 segraegant **C** 1051. Hunc totum om. **B** egomet **Z**.
 ego me **CDF** rem uerti *Pylades*. uerti rem **F**. uentrē vel
 uentrem **CD**. útum rem **Z** meo]o e corr. (pro a?) **C**
 foro corr. e fore **C** Cf. *Rostium Opusc. p. 137 sq.* 1052. Fatio
B quid **Z** plurimi libri alii quibus *Camerarius*. ali-
 quibus **BCD**. quibus **FZ** turbida est **Z**. turbidast (sic) **B**
 1053. Pégunt **B** ut ne quid possit *Camerarius*. ut ne quid
 sit **B**. ut quid sit reliqui 1054. Nescio **Ba** 1055—1061.
*Septem versus, omissi in BCD FZ, scripti fuerunt in A, sed ita
 nunc evanidi ut praeter mediorum trium principia MET vel AUT
 — PRO — ILLI — nihil legi possit. Quorum argumentum hoc ex-
 emplo significavi Parerg. p. 449:*

Quibus dolis concenturiatis eum ego ludificatus sum.
 Nam út erum uidi gestientem falso mercimonio,
 Metuo ne ad nostrum uicinum protinam contulerit pedem,
 Pro emptis aedibus, quas inhiat miser, ut pretium solueret.

'Ille * * * * *
 * * * * * 1060
 * * * * *

Sét quid hoc est, quod fóris concrepuit próxume uicíniae?
 Érus meus hic quidéms: gustare ego éius sermoném uolo.

THEVROPIDES. TRANIO. LORARII.

THEVROPIDES.

'Illico intra límen ista státe, ut quom extempló uócem,
 Cóntinuo exiliátis: manicas céleriter conéctite. 1065
 Égo illum ante aedis praéstolabor lúdificatorém meum,
 Quóius ego hodie lúdificabor córium, si uiuó, probe.

Ille ubi uendidisse se umquam eas aedis pernegauerit,

Neque se argentum accepsse, sat scio rem esse factam omnem palam,

Quibus mendacils celarim a gnato rem disperditam.

1062. quid **BbFZ**. qui **BaCD** proxume uicíniae **R** coll.

Bacch. 205. **Mil.** 273. proxima uicinia **BDFZ** cum **A**. proxima

uicina **C** 1063. Seruf **B** QUIDEMST **A**. quidem est *reliqui*

sermonem **BZ**. sermone **CD**. sermones **F**

Nova scena in **A** fit sic inscripta: THEUROPIDES TRANIO
 LORARII. Sine ullo intervallo continuant *reliqui* 1064. Illico

FZ cum **A**. Illico praeter morem **BCD** contra **Z** limen

ista state ut cum **R** *Parerg.* p. 450. LIMENIS • AST • • • • • UM **A**: sed

(LIMEN)ILLICSTATE(UTCUM) **As**. limen astate illic ut cum *reliqui*

(nisi quod quom **F**), sed cum rasura post astate **B**. Vbi illi *Acid-*

dalius exemplo **BaCa** 1065. manilas **BCD** conectite

BCDa cum **A**. connectite **DeFZ** 1066 *Tr.* praemittunt

FZ ^{ola} PRAESTOLABOR **A**, item *Pius.* praestabor **B**. praestabo *re-*

liqui 1067. Quoiuf **B**. Cuiuf *reliqui*. CU • • • US **A** hodie ludifica-

bor **R**: HO • • • LUDIFICABOR **A**. hic ludificabor **Ba**. hic ludificabo **Bb**.

TRANIO.

Rés palamst. nunc té uidere méliust, quid agas, Tránio.

THEVROPIDES.

Dócte atque astu míhi captandumst cūm illo, ubi huc aduénerit.
Nón ego illi extemplo íram ostendam: sénsim mittam lí-
neam. 1070

Dissimulabo me hórum quiequam scíre.

TRANIO.

O mortalém malum:

Alter hoc Athénis nemo dóctior dicí potest.

Vérba illi non mágis dare hodie quisquam quam lapidí potest.

Adgrediar hominem: áppellabo.

THEVROPIDES.

Núnc ego huc ueniát uelim.

TRANIO.

Siquidem pol me quaéris, adsum praésens praesentí tibi. 1075

cum reliquis, codd. Pyladis 1068. *Tr. om. B* est libri
melius est libri 1069. *Tr. Pylades. om. libri* astu *Bothius.*
astute libri captandum est libri. captandust *Pylades, omittens cum*
illo illo (*A*), *Camerarius.* illoc reliqui 1070. extemplo iram
ostendam: sensim mittam *B.* extemplo ita mum ostendam sens. mittam
Ba, ubi mum et sensu *BB.* extemplo ita meum ostendam sensum.
mittam reliqui, nisi quod exemplo *Z*, ostendam *C.* Vbi ita *om. Ca-*
merarius. EXTEMPLO •• AM • MOSTEN— in *A* apparuit 1071. *Tr.*
Pylades. om. libri mortalem *Pius.* mortale libri 1072. Aliter
Ba 1073. Totum v. *om. Da*, in margine posuit *Db*
ILLANONMAGISDAREHODIE *A.* illi non mugis hodie libri. dare illi non
magis hodie *Camerarius* quâsquâ quam *C* lapide *D*
1074. Aggrediar *DcFZ* ille huc libri scripti et editi omnes.
illum (an illum huc?) *Acidalius* 'veteres' antestatus 1075. squi-
dem *C* queris *BC* adsum *BC*: idque 'alibi legi' *Pius*
dicit, ex 'codicibus antiquis' is sum afferens. ad^{sum} *Da*, id sum
FZ, codd. *Pyladis* praesens *B.* pŕens *C* praesenti *BC*

THEVROPIDES.

Eúge, Tranio. quid agitur?

TRANIO.

Véniunt ruri rústici:

Philolaches iam hic áderit.

THEVROPIDÉS.

Edepol ópportune mi áduenit.

Nóstrum ego hunc uicínium opinor ésse hominem audacem
ét malum.

TRANIO.

Quídum?

THEVROPIDES.

Quia negát nouisse uós.

TRANIO.

Negat?

THEVROPIDES.

Nec uós sibi

Númmum unquam argentei dedisse.

TRANIO.

Abi, lúdis me: credo haút negat. 1080

THEVROPIDES.

Quíd iam?

1076. ranio quid igitur **C** 1077. totum om. **C** adherit
B opportune mihi *Guyetus*. mihi opportune *libri*, nisi *quod* oportune **B**, oportune **C** aduenit **Z**. adueniet **BD**. adueniet **F**.
aduenis *Dousa* 1078. húc **Z**. huc **BCF**. húc **D** incinú **C**.
"incinú **D** Post hunc v. iteratur in **Z** versus 953 cum pro-
ximi initio 1079. quia *Bothius*. qui *libri* nouisse **BaC**
uer **CDa** Tr. negat. Tr. nec **F** 1080. Nummūquam
BaC. Nummūquam **Bb**. Nūmquam **Da**. Nūmquam **De** ar-
gentei **BbCD**. argetei **Ba**. argenti **FZ** Tr.] Tr. **F**
erebro **F** haud **BbFZ** nega **C** 1081. *Scribit hunc*

TRANIO.

Scio, iocáris nunc tu: nam ille quidem haut
edepól negat.

THEVROPIDES.

'Immo edepol negát profecto, néque se hasce aedis Philolachi
Véndidisse.

TRANIO.

Eho, án negavit sibi datum argentum, óbsecro?

THEVROPIDES.

Quín ius iurandúm pollicitust dáre se, si uellém, mihi,
Néque se hasce aedis uéndidisse néque sibi argentúm da-
tum. 1085

TRANIO.

* * * * *

THEVROPIDES.

Díxi ego istuc idem illi.

TRANIO.

Quid ait?

THEVROPIDES.

Séruos pollicitúst dare

v. **B**, om. reliqui locarís **Ba** nunc tu *Camerarius*. tu nunc
tu **B** haut edepol **R** *Parerg.* p. 485. haut **Ba**, haud **Bb**
1082. hasce aedis **D^bFZ**. haf cedís **CDa**. haf aedis c. *ras.*
B 1083. Vendidisse. Tr. eho an **F**. Vendidisse. Tr. eo **Z**: quo
an e 'codd. ant.' add. *Pylades*. Vendidisse. Tr. e ho an **B**. Vendi-
diffe. re eho **CD**, sed ⁸⁰ re **De** 1084. Qui **BCD** pollicitust
dare se, si **R** *Parerg.* p. 470. pollicitus est dare si si **CDa**, sed se
si **D^b**. pollicitus est dare si **F**. pollicitus est dare si **Z** 1085. edís
CD datum *Pylades*. datum est **BaCDa**. datum esse **BbDe**
FZ 1086. De lacuna rectissime iam *Acidalius* cogitavit
1087. Tr. praemittit **B** idem istuc **D** Tr. quid ait?
Tr. seruos **B** pollicitus est libri, nisi quod pollicitus **F**

Sũos mihi omnis quaestióni.

TRANIO.

Núgas: numquam edepól dabit.

THEVROPIDES.

Dát profecto.

TRANIO.

Quín cita illum in iús. ibo, inueniám.

THEVROPIDES.

Mane:

Éxperiar, ut opinor. certumst.

TRANIO.

'Immo mihi hominém cedo. 1090

Vél hominem iube máncupio aedis póscere.

THEVROPIDES.

Hoc primúm uolo,

Quaestióni accípere seruos.

TRANIO.

Fáciundum edepol cénseo.

1088. omnes libri questioni **BC** Tr. *Camerarius*. Th.
B. om. **FZ** sine spatio 1089—1093 sic dubitanter recon-
cinnavi. Qui hi sunt in **B** (quicum reliquis, ubi nihil noto, convenit):

Tr. Dat profecto quin et illum in iussi ueniam mane

Experiar ut opinor. Th. certum est mihi hominem cedo.

Quid si igitur ego accersam homines? Tr. factum esse iam oportuit.

Vel hominem iube aedis máncupio póscere. Immo hoc primum uolo.

Th. Quaestióni accipere seruos. Tr. faciundum edepol censeo.

Vbi v. 1. Th. Dat profecto. Tr. quin *Camerarius* Dat] a e

corr. **C** cita pro et *Bothius* iniussi ueniã mane etiam **CD**.

iniussu ueniam mane **F**. in ius inueniam mane **Z**. in ius iube ire. Th.

iam mane *Camerarius*. in ius. Th. si ueniat. Tr. mane *Bothius*

2. Tr. Experiar **Z** opinor certum est mihi **CDFZ**, *Acida-*
lius (omnia continuans *THEVROPIDI*). opinor, certum est. Tr. mihi

Aldus hominem] huc hominem *Camera-rius* 3. Hunc post

THEVROPIDES.

Quid igitur, si ego áccersam homines?

TRANIO.

Fáctum iam esse oportuit.

Égo interim aram hanc óccupabo.

THEVROPIDES.

Quid ita?

TRANIO.

Nullam rém sapis:

Né enim illi huc confúgere possint, quaéstioni quós dabit. 1095

Híc ergo tibi praésidebo, ne íterbitat quaéstio.

THEVROPIDES.

Súrge.

TRANIO.

Minume.

THEVROPIDES.

Ne óccupassis óbsecro aram.

v. 1092 recte transposuit Acidalius

Quid] d e corr. **B**.

Tr. Quid **FZ** igitur si Guyetus

accersam] ce e corr. **C**

iam esse Camerarius

oportuit **Z**

4. hominem om.

Camerarius macupio aedis Bothius, in reliquis insipiens

poscere. Tr. immo **FZ**

poscier Douss Expl. III, 3. posci

Bothius

hoc om. **CDFZ**

5. Tr. om. reliqui

Questioni

etiam **CDFZ**

feruol] ultimam litteram e corr. **B**

fatiundum **C**

Ceterum parum in his Rustius profecit Opusc.

p. 252 sqq.

1094. ego superiori versui Gruterus adsuit

aram hanc **B**. hanc aram libri

occubabo **CDA**

1095. Non

B huc Saracenus. hic libri, cum ras. ante h **B**

questioni

libri: item proximo v.

1096. ergo **B**. ego libri

praesidebo

ne Saracenus. praeside bone **CD**. praeside bone **BF**.

praesidē bone

codd. Pyladis. praesidere bone **Z**

interbitat **B**

1097. mi-

nime libri

occubassit **Z**. octu passit **B**

aram. Tr. cur? Tr.

TRANIO.

Cūr?

THEVROPIDES.

Scies:

Quia enim id maxumē uolo, ut illic istoc confugiānt. sine:
Tāto aput iudicem hūnc argenti cōdemnabo fācilius.

TRANIO.

Quód agis, id agas. quíd tu porro sérere uis negótium? 1100
Néscis quam metículosa rés sit ire ad iúdicem.

THEVROPIDES.

Súrgedum hinc: consúlerest igitur quíddam quod tecúm uolo.

TRANIO.

Sic tamen hinc consílium dedero: nímio plus sapió, sedens.
Túm consilia fírmiora sūnt de diuinis locis.

THEVROPIDES.

Súrge: ne nugáre. aspicedum cóntra me.

TRANIO.

Aspexí.

THEVROPIDES.

Vides? 1105

scies *Pylades*. arma. Tr. cur? Th. scies *B*. arma cur scies *C*. arma
cur sief *DF*, codd. *Pyladis*. armati cur sient *Z*. armati cur sient
'*prisca exemplaria*' Pii 1098 id enim *B* solus maxime
libri illic *R*. illi libri 1099. Tanto Jan e corr. *B*
hunc *BbFZ*. hinc *BaCD* condemdabo *C*. condempdabo *D*.
condem ..abo (cum duarum litterarum rasura) *Ba* 1100. Quid
Ca agis *Pylades*. agas libri serere uis *Bothius*. uis ferere
libri 1101. Nescis libri, *Priscianus IV*, p. 637 (t. I, p. 164 Kr.)
Nescis tu *Camerarius*, errans is de metículosa vocis prosodia
qua *Da* metuculosa *D*. metucolosa *C* resitire *BaCDa*
1102. hinc *Bothius*. huc libri consulerest *R*. est consulere
libri consulere quiddam est quod tecum uolo hinc offert *Servius*
in *Aen. XI*, 343 1103. Sic *Pius*. Si libri huic *F*
sapie *CDe* 1104. Tum *B*. Tunc reliqui

TRANIO.

Vídeo. huc si quis intercedat tértius, pereát fame.

THEVROPIDES.

Quídum?

TRANIO.

Quia nil quaésti sit ei: íta mali hercle ambó sumus.

THEVROPIDES.

Périi.

TRANIO.

Quid tibíst?

THEVROPIDES.

Dedisti uérba.

TRANIO.

Qui tandém?

THEVROPIDES.

Probe

Méd emunxti.

TRANIO.

Víde sis, satíne récte: num muccí fluont?

1106. *inter huc et si aliquid erasum in B, quod videtur squi fuisse intercedat BaC tercius C* 1107. *quia nil quaesti sit ei: ita mali R. quia nihil qua estis id mali BDF et, nisi quod quaestis id, C: ubi quaestis sup. scr. m rec. B. quia nihil quaesti sit. mali Z. quia nihil quaesti siet, mali Camerarius. quia enim quaesti nil siet: mali Bothius. quia nihil ei quaesti sit: mali Fleckeisenus. Cui praestiterit quia enim nil ei quaesti sit: mali. Nisi cui transponere placeat quia enim nil sit quaesti: ita mali* 1108. *tibi est libri uerba. Ta. qui tandem? Th. probe Camerarius. uerba qui tandem probi libri, nisi quod probri BbZ. Vbi probe codd. Pyladis* 1109. *Med emunxti Bothius: Me emunxsti Pius. Me emunxit BaFZ. Me emuxit C. Me emuncxit D. Me emunxisti Bb uide sis satine recte Pylades. uide si fatin erecte B. uide si fatin erecte CD. uiden si fatin et recte F. uide si fatim recte Z num mucci*

THEVROPIDES.

'Immo etiam cerebrum quoque omne e capite emunxisti
meo. 1110

Nam omnia iam male facta uostra repperi radicitus:
Non radicitus quidem hercle, uerum etiam exradicitus.
Numquam edepol [tu haec facinora] hodie inultus designa-
ueris:

Iam ignem et sarmen tibi iubebo, carnufex, circumdari.

TRANIO.

Né faxis: nam elixus esse quam assus soleo suauior. 1115

fluunt **BC**. numuca fluunt **D**. nummi huc fluunt **FZ** 1110. etiam
C. om. F omne e capite emunxisti meo **R**. omnem e capite
munxit meo **Ba**. omne e capite munxti meum **Bb**. omnem e capite
uxti meo **C**. omnem e capitem unxi mero **D** et, nisi quod unxi,
FZ. omnem e capite emunxisti meo 'ex codd. ant.' Pylades. emunxsti
meo 'e priscis exemplaribus' affert Pius. Vix tolerabilis talis in
caesura hiatus: omne || é capite emunxti meo 1111. iam **R**.
om. libri malefata **B** uestra vel ur̃a libri 1112. Hunc
om. **Z**: add. 'ex codd. ant.' iam Pylades uerunetiam **F**
etiam **C** exradicitus e Frontone p. 239 Rom. 123 Nieb. ('sub-
uertendam censeo radicitus, immo vero Plautino irato [immo irati]
uerbo exradicitus') reponi iussit Osannus in Cic. de re publ.
p. 229. eradicitus libri, nisi quod eradititus **Ba** 1113. 1114 sic
instaurandos putavi, graviter turbatos in libris. Nam

TR. Numquam edepol hodie inditus (an inclitus?) destinant tibi.

TR. Iam iubeo ignem et sarmen carnifex circumdari.

B. Vbi TR. et TH. om. reliqui edepol haec hodie Acidalius
inuitus reliqui: nisi in **C** potius uiuitus est. inultus Pius
destinauit **Z**. partim destinant partim destinauit codd. Lambini. de-
stinabit man. recentiss. in **B**. destinauerim Pius. destinauerit Ca-
merarius. designaueris Acidalius, prob. Madvigius Opusc. alt. p.
100 sq. dissignaueris Salmasius. declinaueris Gronovius tibi] mihi
Acidalius 2. Nam **F** lubo **C**. iube **DFZ**, cod. academ.
Gronovii. iubeo Saracenus. iubebo Pylades. Parum placitum sit
Iam iubeo tibi ignem et s. c. c. sarmen etiam Gronovii cod.
acad. carnē **CD**. carnem **FZ**. sarmenta Pylades 1115. faxis
nam **BbZ**. faxis sic nam **BaDF**. faxis sic unam **C** folio **Ba**

THEVROPIDES.

Éxempla edepol fáciam ego in te.

TRANIO.

Pláceo: eo exemplum éxpetis.

THEVROPIDES.

Lóquere: quoiusmodí reliqui, quom híuc abibam, fílium?

TRANIO.

Cúm pedibus, manibús, cum digitis, aúribus, oculís, labris.

THEVROPIDES.

'Aliut te rogo.

TRANIO.

'Aliut ergo núnc ego tibi respóndeo.

Sét eccum tui gnatí sodalem huc ád nos uideo incédere, 1120

Cállidamatem: illó praesente mécum agito, si quíd uoles.

CDa suauis **B**: ubi r add. m. recentiss. 1116. fatiam **B**
 in te]inter **D**. int' **C** placeo: eo **R**. quia placeo libri
 1117. quoiusmodi **C** ut videtur. cuiusmodi **FZ** hic **F**
 1118. Quom **B** manibusq cum **C** ante ras. dicitis **Ba**.
 dicitis **Da** oculis]o e corr. **B** 1119. ergo nunc ego **R**.
 ego nunc **BZ**. ergo nunc **CDF** respondebo **Da** 1120. eccum
 tui gnati **FZ**. haec cum tui gnatis **B** (gnati **Bb**). hic cum tū ignat'
C. heccum 'i gnat' **D** huc ad nos uideo **R**. uideo huc codd.
Pyladis. uideo huc **BCD**. uideo hic **FZ**. uideo illic **Lingius de**
hiatu p. 65 cedere **Z** 1121. Calidamatem illo **B**. Calidāte
 nullo **C**. Calidā ate millo **Da**, Calidāmatē millo **Db** presente
Bf. presente **DeZ**. p'senti **CDe** agite **CD**

CALLIDAMATES. THEVROPIDES. TRANIO.

CALLIDAMATES.

'Vbi somno meam sēpeliui omuem atque édormiui crápulam,
 Philolaches uenisse mihi [narráuit] suum peregre húc patrem,
 Quóque modo hominem ád[uenientem] séruos ludificátus sit.
 Áit se metuere ín conspe[ctum sũi patris] procédere. 1125
 Nunc ego de sodálitate sólus sum oratór datus,
 Qui á patre eius cónciliarem pácem. atque eccum óptume,

Act. V. Scen. 2. CALLIDAMATES ADOLESCENS. THEVROPIDES. TRANIO **B** *et, nisi quod* TEVR., **F**. *om.* **C**. CALLIDAMATES ADOLESCENS EIDEM **Da**: *quo* TEVROPIDES *ante* EIDEM *add.* **Db**. Callidamatesf adole. Teuropidesf sen Tranio. S. **Z**

1122. Ibi **D** somno meam **R**. omnium **BaC'D**. omniū^c (sic) **Bb** (unde facile quis Vbi somno consepeliui efficiat). somnium **F**. somnum **Z**. De somno iam Acidalius cogitabat. Nihil vitii Bentleius in Hor. Carm. IV, 9, 29 suspicatus est omnem atque **BCD**. omnemque **FZ** edormiui Camerarius. obdormiui libri

1123. mihi narrauit suum peregre huc Kampmannus de *IN praep. p. 31*: mihi suum narrauit p. h. Camerarius. mihi suum peregre huc sine lacuna libri, nisi quod huic **C**. m. s. p. h. dixit Pylades. dixit m. s. p. h. Bothius. De m. s. p. h. narrauit cave cogites 1124. Quoq

C. Quoquo **F** Pro Quóque módo hominem vereor ne poeta Quóque modo eum hominem scripserit ad seruof cum lacuna **BCD**. ad seruof **Z**. a seruo **F**. aduenientem seruof Aldus

ludificatus sit **C**. ludificatū sit, sed ludifica e corr., **B**. ludificatum sit **DFZ**

1125. Aut **Z** sese Camerarius conspe ocedere cum lacuna **B**: conspe ocedere **CD**. conspectu accedere **FZ**. conspectum illius accedere Pylades. conspectum illius procedere Camerarius: ubi ocedere Scioppius *Susp. lect. I, 3*. conspectum patris irati ocedere Kampmannus l. s. s. conspectum sui patris procedere diu suppleveram cum etiam in **E**

vidi sui patris m. rec. ascriptum

Ba

ecocillum Bothius

1127. Qua **D** cociliarem

optimi **C**. optime reliqui

Iúbeo te saluére, et saluos quom áduenis, Theurópides,
Perégre, gaudeo. híc aput nos hódie cenes: sic face.

THEVROPIDES.

Cállidamates, dí te ament: de céna facio grátiam. 1130

CALLIDAMATES.

Quín uenis?

TRANIO.

Promítte: ego ibo pró te, si tibi nón lubet.

THEVROPIDES.

Vérbero, etiam inrídes?

TRANIO.

Quian me pró te ire ad cenam aútumo?

THEVROPIDES.

Nón enim ibis: égo ferare fáxo, ut moruisti, ín crucem.

CALLIDAMATES.

'Age mitte istaec: te ád me ad cenam díe uenturum.

TRANIO.

Quíd taces?

1128. saluare **CD** quom *pro* cum **F** aduenis teuropides
FZ. aduenisset heuropides **CD**. adueninisset heuropides **Ba**, adue-
ninisset heuropides **Bb** 1129. tenes **C** sic **BCD**. **TE**. sic
FZ face *Scioppius l. s. s. tale libri, codd. Pyladis* 1130. **TH**.
B. om. **FZ** Callidamates **R**. Calidamate **BD**. Calidã ate **C**.
Callidamate **FZ** dei te **BCD**. te dí **Z**. dí **F** fatio **B**
graciã **C** 1131. *Totum v. TRANIONI tribui iubebat Loma-*
manus p. 49 si tibi . . . quian me pro te om. **C** si tibi
BDb. sibi **Da**. si ire **FZ** libet *libri* 1132. **TH**. om. **B**
Verbo ^{ero} **B** irrides **FZ**. inridens **BD** quian **BaD**.
quia **Bb**. quia **FZ** ire om. **B** autumo **FZ**, *codd. Py-*
ladis. authumo **D**. aut humo **BaC**. aut •umo **Bb** 1133. ibi **Ba**
fenerare **C** meruistis **D** 1134. *sic constituendum putavi,*
qui hic est in B:

CA. Age-mitte ista acto ad me ad cenam. **TE**. díe uentu^{rū} quíd taces?

CALLIDAMATES.

Sét tu istuc quid cónfugisti in áram hinc inscitissimus? 1135

TRANIO.

'Adueniens pertérruit me. lóquere nunc, quid fécerim.

Núnc utrisque díseptator éccum adest: age dísputa.

THEVROPIDES.

Fílium corrúpisse aio té meum.

TRANIO.

Auscultá modo.

Fáteor potauísse, amicam líberasse absénte te,

Faénori argentúm sumpsisse: id ésse absumptum praé-
dico. 1140

Númquid aliut fécit, nisi quod súmmissis gnati géneribus?

THEVROPIDES.

Hércle mihi tecúm cauendumst, nímis qui's oratór catus.

ubi ista acto etiam **CD**, eidemque cenam dicunt^m ūqd (h. e. dicuntur umquid): talis autem in **FZ**:

Tr. Age mitte ista hec. et me ad coenā dic iturū. quid taces?
nisi quod nec pro hec **F**. CA. Age mitto (voluit mitte) ista et ito
ad me ad coenam. Tr. dic uenturum, q. t. *Camerarius*: ubi istaec
ito ad coenam *Bothius olim*, ista atque, ito ad c. *idem nuper*. CA.
Age mitte ista et ad me ad coenam dic uenturum. q. t. *Lomanus*
p. 49 1135. istuc **Z**. istuc etiam *Pyladis codd.* cēfuiſti **C**

hinc **R**. om. libri. hanc *Pylades* insciſſi si mus **B**. insci-
tissimus **CDZ**, *Bentleius in Hor. Epist. II, 1, 167*. incitissimus *cod.*
Scaligeri 1137. utrisque **BCDZ**. utriusque **F**, *codd.* *Pyladis*

1138. corrupisti **C** Tr. *Camerarius*. CA. **FZ** om. **B** sine
spatio 1139. Tr. praemittit **B** potauisse *Acidalius*. pecca-

uisse libri amissam **D** te **B**. om. reliqui 1140. sum-
pſiſſe Id **BD** cum spatio vacuo predico **B** Nunc quid
Z. Numquid etiam *Pyladis codd.* aliud fecit nisi quod **R**. aliud

fecit nisi quod faciunt libri, nisi quod feci **CD**, qđ **C**, faciunt **Ba**.
fecit nisi quod faciunt *Bothius* summiſſi **BbF**. sum **Ba**. summi

CDZ 1142. Tr. **FZ** om. **B** Hercle *Pius*. Erile **BCD**. Herile
FZ est libri qui's *Giphanius apud Scioppium Susp. lect.*

CALLIDAMATES.

Sine me dum istuc iudicare. surge: ego isti adsedero.

TRANIO.

Maxime. accipito hanc [tute] ad te litem: enim istic captios.
Fac ego ne metuam [mihi; atque] ut tu meam timeas vi-
cem. 1145

THEVROPIDES.

Iam minoris [omnia alia fac]cio, prae quam quibus modis
Ludificatus me.

TRANIO.

Bene hercle factum, et factum gaudeo.
Sapere istae aetate oportet, qui sunt capite candido.

I, 3. quis libri. clui 'codices reverendae fidei' Pii. clui Scioppius. tu es Pflugius apud Scioppium. quam es Camerarius catul]a e corr. B 1143. CA. Camerarius. TR. FZ. om. B isti BCD. istic F. istuc Z 1144. TRANIONI totum tribui: THEVROPIDI continuant libri. Priorem partem THEVROPIDI, posteriorem (ab enim) TRANIONI Camerarius dedit Maxime libri accipito BB, Pius. accipite Ba. cum reliquis hanc ad cum lacuna BD. hanc ad C. hunc ad F. huc ad Z. tute inserui istaec Bothius 1145. TR. praemittunt BFZ metuam ut tu cum lacuna BCD, nisi quod tu^{ut} D. 'Fenestrator' hunc v. et proximum dicit Pylades. metuam ut tu F. metuam et tu Z. metuam igitur et ut tu Camerarius. Pro quo metuam mihi atque ut tu substitui 1146. TR. B. om. FZ minoris cio prae quam quibus cum lacuna BCD (quam lacunam in B manus recens explevit verbis monere scio predem). minori scio predam. TR. quibus F et, nisi quod predem, Z. minoris fecero praedam. TR. quid iam quibus Pylades, et quid iam quidem 'ex codd. ant.' minoris omnia facio prae quam quibus Camerarius: quo addendum fuit aliu. Transversum egit Kampmannum de reb. mil. p. 40 Bothius 1147. Ludificatus me B. Me ludificatus est libri. et pro est 'alibi' esse Pius scribit. Me ludificatus Bentleyus in Andr. I, 1, 13 TR. FZ. CAL. B 1148. ista FZ qui sunt Camerarius. quis libri ost cando D. cando C. cando BB. cando capi (sic) codd.

THEVROPIDES.

Quid ego nunc faciám, si amicus Démipho aut Philónides

* * * * * 1150

TRANIO.

Dícito iis, quo pácto tuus te séruos ludificáuerit:

'Optumas frustrátiones déderis in comoédiis.

CALLIDAMATES.

Táce parumper: sine uicissim mé loqui. auscultá.

THEVROPIDES.

Licet.

CALLIDAMATES.

'Omnium primúm sodalem mé esse scis gnató tuo.

'Is me adiit: nam illúm prodire púdet in conspectúm tuum 1155

Própter ea quae fécit, quom te scíre scit. nunc te óbsecro,

Pyladis: idque capi 'in exemplari membranaceo integrum adhuc esse' Pius scribit, quis capi capite candido 'emendans' quisquis capite candidus vix vereor ne cui placitum sit 1149. Demipho aut Philonides Camerarius. dephilo aut philomontes libri, nisi quod phino montes Ba. Diphilus aut Philonides Bothius 1150. intercidisse versiculum certum esse puto 1151. Tr. FZ. CAL. B

his FZ capto BCD seruus Ba 1152. Tr. praemittit B Optimal FZ frustraciones C in comoediis Z. in commodiis BCD incommodus F 1153. parumper sine DeFZ. paruom persine BaC. parum persine Bb. praumper sine Da uicissim me loqui Acidalius. me uicissim loqui DFZ. me uicissimio qui C. me uicissim lo qui B Tr. Z. Tr. F. om. sine spatio B lucet BaCD 1154. CA. om. B

esse C. esse si B 1155. me adiit Guyetus. adiit me libri nam]est nam B illum] eum Bothius, adiit me serrans me pudet D 1156. Propter ea quae fecit, quom te R. Propterea qui fecit quom te (cum unius litterae rasura) Ba. P. qui^a fecit quom te Bb. P. quia fecit quom te D et, nisi quod quo, F. P. quia facit quo te C. P. q. fecit quo te Z. Unde licebat etiam Propterea

Stúltitiae adulescéntiaique éius ignoscás: tuust.

Scís solere illánc aetatem táli ludo lúdere.

Quídquid fecit, nóbiscum una fécit: nos delíquimus.

Faénus, sortem súmptumque omnem, quí amica emptast,
 ómnia 1160

Nós dabimus, nos cóuferemus, nóstro sumptu, nón tuo.

THEVROPIDES.

Nón potuit uenire orator mágis ad me inpetrábilis

Quám tu: neque illi iám sum iratus néque quicquam ei
 succénseo.

'Immo me praesénte amato, bíbito, facito quód lubet;

Si hóc pudet, fecísse sumptum, súplici iam habeó satis. 1165

CALLIDAMATES.

Dispudet.

- quia 'te, quae fecit *efficere* 1157. Stulticie **BbC**. Stulticie **BaF**
 adulescentiaique *Bothius*. adulescentiaequé *libri*, nisi quod *adol.*
CZ. Vix enim placebit adulescentiaequé ut, multo autem minus
 hiatus tolerabilis que eius ignoscat **Ba**. ⁱcognoscat **C**: unde
 quispian ut ignoscas *eruat* tuus est *libri* 1158. illunc **Ba**.
 illac **FZ** etatem **C**. etate **FZ** tales ludos *Lambinus*, in
 suis *codd.* talis ludos *fuisse testans* 1159. Quidquid **BCa**.
 Quicquid **Cb** cum reliquis nobiscum una *Camerarius*. una no-
 biscum *libri* nos *Camerarius*. non *vel n libri* deliquimus
Pius. delinquimus *libri* 1160. sumtumque **Ba** qui]aut
 qui aut qui **Bb** amica emptast **R**: item *Fleckeisenus*. amica
 est *libri*: defensum a *Scioppio Susp. lect. I, 3*. quanti amica est
Camerarius. illi amica est *Bothius* 1161. Non **F** confe-
 rimus **B** 1162. Non oportuit **F** inpetrabilis *pro imp. B*,
sed r e corr. 1163. nec **D**. ne **Z**. neque etiam *Pyladis codd.*
 illi iam **R**. illi *libri*. ego illi *Bothius olim*, iam illi *idem nuper*
 sum iratus]• su •• ratuf *c. ras. Ba*. •fũ• iratuf **Bb** ei **R**.
 om. *libri* succenseo **BbDe**. subcenseo **FZ** 1164. presenti
B libet **B** 1165. putet **C** sumptum sumptum **D**

 supplici iam *Acidalius, Heindorfius in Hor. Serm. I, 3, 79*. supplicii
 libri: cui hiatui patronus extitit *Lachmannus in Lucr. p. 388*

TRANIO.

Si istám das ueniam, quíd me fiet núnc iam?

THEVROPIDES.

Vérberibus, lutúm, caedere péndens.

TRANIO.

Tamenetsí pudet?

THEVROPIDES.

Interimam hercle te égo, si uiuo.

CALLIDAMATES.

Fác istam cunctam grátiam:

Tránioni iám remitte hanc uóxiám causá mea.

THEVROPIDES.

Aliut quiduis ínpetrari pérferam a me fácilius, 1170

1166. Sic **R**. TR. Disputetis tam ueniam quid me fiet. TH. nuntiam **B** (nuntiam **Bb**). TR. Disputet istam ueniam quid me fiet nunc iam **FZ** et sine TR. **CD**. CA. Disputet i. u. TR. quid e. q. s. *Py-lades*. TR. Disputet dari istam ueniam. quid m. f. n. i. *Camerarius*. CA. Disputet. TR. dat (*vel* dedit) istam ueniam. quid m. f. n. i. *Acidalius: item, nisi quod dedit isti praetulit, Lomanus p. 49*. CA. Disputet. TH. dabo istam ueniam. TR. quid m. f. n. i. *Bothius*

1167. TH. om. **B** lutum caedere *Guyetus*. caedere lutum **BaC**. cedere lutum **DFZ**. caedere uisum (*an iusum?*) **Bb** pudens **F**

TRANIONIS personam inseruit *Lambinus: continent libri*

tamen etsi *Gruterus*. tamineſt ſi **Ba**. tamineſt ſi **Bb**. tam ineſt ſi

C. tamineſtſi **D**. tametſi **F**. tam & ſi **Z** 1168. TH. *Lambinus*. om. libri Interemam **Ba** hercle te *Bothius*. hercle libri.

te hercle *Guyetus* ego ſi uiuo. CA. fac iſtam *Camerarius*. ego

ſuiſo. CA. faciſ tam **Ba**, ſed ſuiſo **Bb**. ego ſuiſo (*an ſuiſo?*) faciſ tam **C**. ego ſuiſo faciſta **D**. CA. ego iubeo fac iſtam **FZ**

coniunctam pro iſtam cunctam *Guyetus* graciám **C** 1169. Tra-

nioni iam remitte **R** *deleto, quod e proximis irrepsit, vocabulo*.

Tranioni remitte queſo **BF** et, niſi quod queſo, **Z**. Tranioni remitte

remitte quaeso **CD**. Tranio remitte quaeso *Acidalius: quod vereor*

ut recte defenderim *Parerg. p. 466* noxam **Z**. noxiam etiam

Pyladis codd. 1170. TH. om. **B** Aliud]l e corr. **B**

perferam a me facilius *Bothius*. a me facilius perferam libri

Quam ut non ego istum pro suis factis pessumis pessum
premam.

CALLIDAMATES.

Mitte quaeso istum.

THEVROPIDES.

[Illum ut mittam?] uiden ut astat furcifer?

CALLIDAMATES.

Tranio, si sapis, quiesce.

THEVROPIDES.

Tu quiesce hanc rem modo.

Petere: ego illum, ut sit quietus, uerberibus subegero.

TRANIO.

Nihil opus profecto.

CALLIDAMATES.

Age iam sine te exorari. 1175

THEVROPIDES.

Nolo ores.

1171. ut ego ^{non} *D* sul *Bas* possimis *C*. spel sum .. *Bas*.
 • pel sumis *BB* • spessum *Bas* 1172. Sic *B*. Mitte que sis
 tum • uident ut restat furcifer *Bas*. Mitte quesit tume • uiden • ut r. f.
BB. mitteq; sis tume uiden ut r. f. *C*. mitte quesit tu me uiden ut r.
 f. *Bas*, sed quesit tu me ^{so me} *DC*. Tr. mitte queso tu me. Tr. uiden ut
 r. f. *F* et, nisi quod uidem, *Z*. Ca. Mitte quaeso istunc. Th. hem ul-
 den ut r. f. *Camerarius*. ubi hem, se uiden ut iactat f. *Lambinus*.
 Th. Mitte quaeso sis tu me. Th. uiden ut r. f. *Gruterus* 1173. Sic
B: item *Fleckeisenus*. Ca. Tranio quiesce, si sapis. Th. tu quiesce
Camerarius. Tranio qui esse sapit Th. tu qui esse *B*. Tranio
 quiesce sapit tu quiesce *C*. Tranio quie eē sapit tu quiesce *D*. Ca.
 Tranio? Tr. quin sapit tu. quiesce *Z*: ubi quin si sapis *Pius*. Ca.
 Tranio quiesce. Tr. tu quiesce *F*. Ca. Tranio? Th. quin tu si sapis
 quiesce *Pylades* 1174. ergo *B* ut sit quietus, uerberibus
Acidalius. uerberibus ut sit quietus *libri* 1175. Tr. Nihil opus
 profecto. Ca. age *F* et, nisi quod Nihil, *Z*: personarum distribu-
 tione vera. Ca. Nihil opus est profecto. age *B*, *Camerarius*. Nihil opus
 profecto age *CD* ted *Guyetus*. te *libri* 1176. ores *BC*.

CALLIDAMATES.

Quaeso hércle.

THEVROPIDES.

Nolo inquam óres.

CALLIDAMATES.

Nequiquám neuis.

Hánc modo noxiam únam quaeso missam fac causá mea.

TRANIO.

Quíd grauaris? quási non cras iam cómmeream aliam nóxiam:

'Ibi tu utrumque, et hóc et illut, póteris ulcisci probe.

CALLIDAMATES.

Sine te exorem.

THEVROPIDES.

Age ábi, abi inpune. en huíc habeto grátiam. 1180

CANTOR.

Spéctatores, fábula haec est ácta: uos plausúm date.

^{et}
 orarier *ead. m. D. om FZ* queso *B* nunquam *FZ*. in-

 quam *etiam Pyladis codd.* oraf *BC*. oraf *D*. oraf *FZ*
 CA. *B. om. FZ sine spatio* nequiquam *R*. nequicquam *libri*
 uenit *FZ* 1177. Hanc *B*. CA. Hanc *F*. CA. Nanc *Z*
 noxiam unam quaeso missam fac *R*. unam noxiam unam queso fac
BCB, *codd. Pyladis: item, nisi quod hanc pro fac, FZ*. unam
 noxae ueniam quaeso fac *Bothius*. missam noxiam unam quaeso fac
Lomanus p. 49 1178. Tr. *om. FZ* non cras iam *Camera-*
^c
rius. non graf iam, *sed i e corr.*, *B*. non gratiâ *CF*. non grâm *D*.
 gratiam non *Z* aliam] si aliam *FZ* noxam *Ba*
 1179. tu *R*: *item Lomanus. om. libri. tum Acidalius* utrunque
FZ 1180. CA. *om. FZ* abi abi *Bb*. ab... c. *ras. Ba*,
 abe abi *CD*. habe abi *FZ* inpune *pro imp. B* en *R*.
 em *B*. hem *reliqui* 1181. CANTOR *om. libri* PLAVTI
 MVSTELLARIA EXPLICIT *B* *et, nisi quod MOST., CD*

BONNAE, FORMIS F. P. LECHNERI.

This book should be returned to
the Library on or before the last date
stamped below.

A fine of five cents a day is incurred
by retaining it beyond the specified
time.

Please return promptly.